Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ນໂມ ຕສ຺ສ ຠຄວໂຕ ອຣຫໂຕ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ

ຂຸທ຺ທກນິກາເຍ

ຊາຕກ-ອຏ຺ຐກຖາ

(ຕຕິໂຍ ຠາໂຄ)

໔ຯ ຈຕຸກ຺ກນິປາໂຕ

໑ຯ ກາລິງ຺ຄວຄ຺ໂຄ

[໓໐໑] ໑ຯ ຈູຬກາລິງ຺ຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ວິວຣຖິມາສໍທ຺ວາຣນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຈຕຸນ຺ນໍ ປຣິພ຺ພາຊິການໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ເວສາລິຍໍ ກິຣ ລິຈ຺ຉວິຣາຊູນໍ ສຕ຺ຕ ສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕ ສຕານິ ສຕ຺ຕ ຈ ລິຈ຺ຉວີ ວສິໍສຸຯ ເຕ ສພ຺ເພປິ ປຸຈ຺ຉາປຏິປຸຈ຺ຉາຈິຕ຺ຕກາ ອເຫສຸໍຯ ອເຖໂກ ປຎ຺ຈສຸ ວາທສເຕສຸ ພ຺ຍຕ຺ໂຕ ນິຄຓ຺ໂຐ ເວສາລິຍໍ ສມ຺ປາປຸຓິ, ເຕ ຕສ຺ສ ສງ຺ຄຫໍ ອກໍສຸຯ ອປຣາປິ ເອວຣູປາ ນິຄຓ຺ຐີ ສມ຺ປາປຸຓິ ຯ ຣາຊາໂນ ທ຺ເວປິ ຊເນ ວາທໍ ກາເຣສຸໍ, ອຸໂຠປິ ສທິສາວ ອເຫສຸໍຯ ຕໂຕ ລິຈ຺ຉວີນໍ ເອຕທໂຫສິ ‘‘ອິເມ ທ຺ເວປິ ປຏິຈ຺ຈ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ ປຸຕ຺ໂຕ ພ຺ຍຕ຺ໂຕ ຠວິສ຺ສຕີ’’ຕິຯ ເຕສໍ ວິວາຫໍ ກາເຣຕ຺ວາ ທ຺ເວປິ ເອກໂຕ ວາເສສຸໍຯ ອຖ ເນສໍ ສໍວາສມນ຺ວາຍ ປຏິປາຏິຍາ ຈຕສ຺ໂສ ທາຣິກາໂຍ ເອໂກ ຈ ທາຣໂກ ຊາຍິຯ ທາຣິການໍ ‘‘ສຈ຺ຈາ, ໂລລາ, ອວຘາຣິກາ, ປຏິຈ຺ຉາທາ’’ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ, ທາຣກສ຺ສ ‘‘ສຈ຺ຈໂກ’’ຕິຯ ເຕ ປຎ຺ຈປິ ຊນາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ຕາ ມາຕິໂຕ ປຎ຺ຈ ວາທສຕານິ, ປິຕິໂຕ ປຎ຺ຈ ວາທສຕານິຕິ ວາທສຫສ຺ສໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິໍສຸຯ ມາຕາປິຕໂຣ ທາຣິການໍ ເອວໍ ໂອວທິໍສຸ ‘‘ສເຈ ໂກຈິ ຄິຫີ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວາທໍ ຠິນ຺ທິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ປາທປຣິຈາຣິກາ ຠເວຍ຺ຍາຖຯ ສເຈ ປພ຺ພຊິໂຕ ຠິນ຺ທິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພເຊຍ຺ຍາຖາ’’ຕິຯ

ອປຣຠາເຄ ມາຕາປິຕໂຣ ກາລມກໍສຸຯ ເຕສຸ ກາລກເຕສຸ ສຈ຺ຈກນິຄຓ຺ໂຐ ຕຕ຺ເຖວ ເວສາລິຍໍ ລິຈ຺ຉວີນໍ ສິປ຺ປໍ ສິກ຺ຂາເປນ຺ໂຕ ວສິຯ ຠຄິນິໂຍ ຊມ຺ພຸສາຂໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວາທຕ຺ຖາຍ ນຄຣາ ນຄຣໍ ຈຣມານາ ສາວຕ຺ຖິໍ ປຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາເຣ ສາຂໍ ນິຂຓິຕ຺ວາ ‘‘ໂຍ ອມ຺ຫາກໍ ວາທໍ ອາໂຣເປຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ ຄິຫີ ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ ວາ, ໂສ ເອຕໍ ປໍສຸປຸຎ຺ຊໍ ປາເທຫິ ວິກິຣິຕ຺ວາ ປາເທເຫວ ສາຂໍ ມທ຺ທຕູ’’ຕິ ທາຣການໍ ວຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາຍ ນຄຣໍ ປວິສິໍສຸຯ ອຖາຍສ຺ມາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອສມ຺ມຏ຺ຐຏ຺ຐານໍ ສມ຺ມຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຣິຕ຺ຕຆເຏສຸ ປານີຍໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ຄິລາເນ ຈ ປຏິຊຄ຺ຄິຕ຺ວາ ທິວາຕຣໍ ສາວຕ຺ຖິໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິສນ຺ໂຕ ຕໍ ສາຂໍ ທິສ຺ວາ ທາຣເກ ປຸຈ຺ຉິ, ທາຣກາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາຈິກ຺ຂິໍສຸຯ ເຖໂຣ ທາຣເກເຫວ ປາຕາເປຕ຺ວາ ມທ຺ທາເປຕ຺ວາ ‘‘ເຍຫິ ອຍໍ ສາຂາ ຏປິຕາ, ເຕ ກຕຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຊຕວນທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐເກ ມໍ ປສ຺ສນ຺ຕູ’’ຕິ ທາຣການໍ ວຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກຕຠຕ຺ຕກິຈ຺ໂຈ ວິຫາຣທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐເກ ອຏ຺ຐາສິຯ ຕາປິ ປຣິພ຺ພາຊິກາ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ອາຄຕາ ສາຂໍ ມທ຺ທິຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ເກນາຍໍ ມທ຺ທິຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖເຣນ, ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ວາທຕ຺ຖິກາ, ເຊຕວນທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐກໍ ຄຈ຺ຉຖາ’’ຕິ ທາຣເກຫິ ວຸຕ຺ຕາ ປຸນ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ ວິຫາຣທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຖຣໍ ວາທສຫສ຺ສໍ ປຸຈ຺ຉິໍສຸຯ ເຖໂຣ ຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ‘‘ອຎ຺ຎໍ ກິຎ຺ຈິ ຊານາຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ນ ຊານາມ, ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ອຫໍ ປນ ໂວ ກິຎ຺ຈິ ປຸຈ຺ຉາມີ’’ຕິຯ ‘‘ປຸຈ຺ຉ, ສາມິ, ຊານນ຺ຕິໂຍ ກເຖສ຺ສາມາ’’ຕິຯ

ເຖໂຣ ‘‘ເອກໍ ນາມ ກິ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ຕາ ນ ຊານິໍສຸຯ ເຖໂຣ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິຯ ຕາ ‘‘ອມ຺ຫາກໍ, ສາມິ, ປຣາຊໂຍ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ຊໂຍ’’ຕິ ອາຫໍສຸຯ ‘‘ອິທານິ ກິໍ ກຣິສ຺ສຖາ’’ຕິ? ‘‘ອມ຺ຫາກໍ ມາຕາປິຕູຫິ ອຍໍ ໂອວາໂທ ທິນ຺ໂນ ‘ສເຈ ໂວ ຄິຫີ ວາທໍ ຠິນ຺ທິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ປຊາປຕິໂຍ ຠເວຍ຺ຍາຖຯ ສເຈ ປພ຺ພຊິໂຕ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພເຊຍ຺ຍາຖາ’ຕິ, ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ໂນ ເທຖາ’’ຕິຯ ເຖໂຣ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕາ ອຸປ຺ປລວຓ຺ຓາຍ ເຖຣິຍາ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພາເຊສິຯ ຕາ ສພ຺ພາປິ ນ ຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິໍສຸຯ ອເຖກທິວສໍ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ຈຕຸນ຺ນໍ ປຣິພ຺ພາຊິການໍ ອວສ຺ສໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ສພ຺ພາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາເປສີ’’ຕິຯ

ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ,
ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ເອຕາສໍ ອວສ຺ສໂຍ ອໂຫສິ, ອິທານິ ປນ ປພ຺ພຊ຺ຊາກິເສກໍ ທາເປສິ, ປຸພ຺ເພ ຣາຊມເຫສິຍ຺ຖາເນ
ຖເປສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ ฯ

ອຕີເຕ ກາລິງ຺ຄຣຍ຺ເຖ ທນ຺ຕປຸຣນຄເຣ ກາລິງ຺ຄຣາເຊ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ອສ຺ສກຣຍ຺ເຖ ປາຕລິນຄເຣ ອສ຺ສໂກ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺
ຊໍ ກາເຣສິ ฯ ກາລິງ຺ໂຄ ສມ຺ປນ຺ນພລວາຫໂນ ສຍມ຺ປິ ນາຄພໂລ ປຕິໂຍຄໍ ນ ປສ຺ສຕິ ฯ ໂສ ຍຸຊ຺ຊິຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ອມຈ຺ຈານໍ ອາ
ໂຣເຈສິ ‘‘ອຫໍ ຍຸທ຺ຘຕ຺ຖິໂກ, ປຕິໂຍຄໍ ປນ ນ ປສ຺ສາມິ, ກິໍ ກໂຣມາ’’ຕິ ฯ ອມຈ຺ຈາ ‘‘ອຕ຺ເຖໂກ, ມຫາຣາຊ, ອຸປາໂຍ, ຘີຕໂຣ ເຕ
ຈຕ຺ສ຺ໂສ ອຸຕ຺ຕມຣູປຘຣາ, ຕາ ປສາເຘຕ຺ວາ ປຕິຈ຺ຉນ຺ນຍາເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ພລປຣິວຸຕາ ຄາມນິຄມຣາຊຘານີໂຍ ຈຣາເປຖ ฯ
ໂຍ ຣາຊາ ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ເຄເຫ ກາຕຸກາໂມ ກວິສ຺ສຕິ, ເຕນ ສທ຺ຘິ ຍຸທ຺ຘໍ ກຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວທິໍສຸ ฯ ຣາຊາ ຕຖາ ກາເຣສິ ฯ ຕາຫິ
ຄຕຄຕຍ຺ຖາເນ ຣາຊາໂນ ກເຍນ ຕາສໍ ນຄຣໍ ປວິສິຕຸໍ ນ ເທນ຺ຕິ, ປຕ຺ຕາກາຣໍ ເປເສຕ຺ວາ ພຫິນຄເຣເຍວ ວສາເປນ຺ຕິ ฯ ເອວໍ
ສກລຊມ຺ພຸທີປໍ ວິຈຣິຕ຺ວາ ອສ຺ສກຣຍ຺ເຖ ປາຕລິນຄຣໍ ປາປຸຕິໍສຸ ฯ ອສ຺ສໂກປິ ນຄຣທ຺ວາຣານິ ປິທຫາເປຕ຺ວາ ປຕ຺ຕາກາຣໍ ເປ
ເສສິ ฯ ຕສ຺ສ ນນ຺ທິເສໂນ ນາມ ອມຈ຺ໂຈ ປຕ຺ຌິໂຕ ພ຺ຍຕ຺ໂຕ ອຸປາຍກຸສໂລ ฯ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ອິມາ ກິຣ ຣາຊຘີຕໂຣ ສກລຊມ຺ພຸທີ
ປໍ ວິຈຣິຕ຺ວາ ປຕິໂຍຄໍ ນ ລກິໍສຸ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ຊມ຺ພຸທີໂປ ຕຸຈ຺ໂຉ ນາມ ອໂຫສິ, ອຫໍ ກາລິງ຺ເຄນ ສທ຺ຘິ ຍຸຊ຺ຊິສ຺ສາມິ’’ຕິ ฯ ໂສ
ນຄຣທ຺ວາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂທວາຣິເກ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕາສໍ ທ຺ວາຣໍ ວິວຣາເປຕຸໍ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑ฯ

‘‘ວິວຣຖິມາສໍ ທ຺ວາຣໍ, ນຄຣໍ ປວິສນ຺ຕຸ ອຣຸຕຣາຊສ຺ສ;

ສີເຫນ ສຸສິຍ຺ເຖນ, ສຸຣກ຺ຂິຕໍ ນນ຺ທິເສເນນາ’’ຕິ ฯ

ຕຕ຺ຖ ອຣຸຕຣາຊສ຺ສາຕິ ໂສ ຫິ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຍ຺ຖິຕກາເລ ຣຍ຺ຖນາມວເສນ ອສ຺ສໂກ ນາມ ຊາໂຕ, ກຸລທຕ຺ຕິຍໍ ປນສ຺ສ ນາມໍ
ອຣຸໂຕຕິ ฯ ເຕນາຫ ‘‘ອຣຸຕຣາຊສ຺ສາ’’ຕິ ฯ ສີເຫນາຕິ ປຸຣິສສີເຫນ ฯ ສຸສິຍ຺ເຖນາຕິ ອາຈຣິເຍຫິ ສຸຍ຺ຖຸ ອນຸສາສິເຕນ ฯ ນນ຺ທິ
ເສເນນາຕິ ມຍາ ນນ຺ທິເສເນນ ນາມ ฯ

ໂສ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ວິວຣາເປຕ຺ວາ ຕາ ຄເຫຕ຺ວາ ອສ຺ສກຣຍ຺ໂຍ ທຕ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ມາ ກາຍິຕ຺ຖ, ຍຸທ຺ເຘ ສຕິ ອຫໍ ຊິນິສ຺ສາ
ມິ, ອິມາ ອຸຕ຺ຕມຣູປຘຣາ ຣາຊຘີຕໂຣ ມເຫສິໂຍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ຕາສໍ ອກິເສກໍ ທາເປຕ຺ວາ ຕາຫິ ສທ຺ຘິ ອາຄເຕ ປຸຣິເສ ‘‘ຄຈ຺ຉຖ,
ຕຸມ຺ເຫ ຣາຊຘີຕູນໍ ອສ຺ສກຣາເຊນ ມເຫສິຍ຺ຖາເນ ຖປິຕກາວໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຣຍ຺ໂຍ ອາຈິກ຺ຂຖາ’’ຕິ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ ฯ ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາ
ໂຣເຈສຸໍ ฯ ກາລິງ຺ໂຄ ‘‘ນ ຫິ ນູນ ໂສ ມຍ຺ຫໍ ພລໍ ຊານາຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕາວເທວ ມຫຕິຍາ ເສນາຍ ນິກ຺ຂມິ ฯ ນນ຺ທິເສໂນ ຕສ຺ສ
ອາຄມນໍ ຌຕ຺ວາ ‘‘ອຕ຺ຕໂນ ກິຣ ຣຊ຺ຊສີມາຍເມວ ໂຫຕຸ, ມາ ອມ຺ຫາກໍ ຣຍ຺ໂຍ ຣຊ຺ຊສີມໍ ໂອກ຺ກມຕຸ, ອຸກິນ຺ນໍ ຣຊ຺ຊານໍ
ອນ຺ຕເຣ ຍຸທ຺ຘໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ສາສນໍ ເປເສສິ ฯ ໂສ ສາສນໍ ສຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຊ຺ຊປຣິຍນ຺ເຕເຍວ ອຍ຺ຖາສິ ฯ ອສ຺ສໂກປິ ອຕ຺ຕໂນ
ຣຊ຺ຊປຣິຍນ຺ເຕ ອຍ຺ຖາສິ ฯ ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເຕສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຣຊ຺ຊານໍ ອນ຺ຕເຣ ປຕ຺ຕສາລາຍໍ ວສ
ຕິ ฯ ກາລິງ຺ໂຄ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ສມຕາ ນາມ ກິຌ຺ຈິ ຊານິສ຺ສນ຺ຕິ, ໂກ ຊານາຕິ, ກິໍ ກວິສ຺ສຕິ, ກສ຺ສ ຊໂຍ ວາ ປຣາຊໂຍ ວາ ກວິສ຺ສ
ຕິ, ຕາປສໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຌ຺ຌາຕກເວເສນ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ປຕິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺
ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ກາລິງ຺ໂຄ ຈ ອສ຺ສໂກ ຈ ຍຸຊ຺ຊິຕຸກາມາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ຣຊ຺ຊສີມາຍເມວ ຖິຕາ, ເອເຕສຸ ກສ຺ສ ຊໂຍ ກວິສ຺ສຕິ,
ກສ຺ສ ປຣາຊໂຍ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ ฯ ມຫາປຸຌ຺ຌ, ອຫໍ ‘‘ອສຸກສ຺ສ ຊໂຍ, ອສຸກສ຺ສ ປຣາຊໂຍ’’ຕິ ນ ຊານາມິ, ສກ຺ໂກ ປນ ເທວຣາຊາ
ອິຘາຄຈ຺ຉຕິ, ຕມຫໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ກເຖສ຺ສາມິ, ສ຺ເວ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີຕິ ฯ ສກ຺ໂກ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸປຍ຺ຖານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສີທິ,
ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕມຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ຉິ ฯ ກນ຺ເຕ, ກາລິງ຺ໂຄ ຊິນິສ຺ສຕິ, ອສ຺ສໂກ ປຣາຊິສ຺ສຕິ, ອິທຌ຺ຈິທຌ຺ຈ ປຸພ຺ພນິມິຕ຺ຕໍ
ປຌ຺ຌາຍິສ຺ສຕີຕິ ฯ

ກາລິງ຺ໂຄ ປຸນທິວເສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ, ໂພທິສຕ຺ໂຕປິສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂິ ฯ ໂສ ‘‘ກິໍ ນາມ ປຸພ຺ພນິມິຕ຺ຕໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາວ
‘‘ອຫໍ ກິຣ ຊິນິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຸຍ຺ຖາຍ ຕຸຍ຺ຖິຍາ ປກ຺ກາມິ ฯ ສາ ກຖາ ວິຕ຺ຖາຣິກາ ອໂຫສິ ฯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອສ຺ສໂກ ນນ຺ທິເສນໍ ປກ຺ໂກສາ
ເປຕ຺ວາ ‘‘ກາລິງ຺ໂຄ ກິຣ ຊິນິສ຺ສຕີ , ມຍໍ ປຣາຊິສ຺ສາມ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ກາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ອາຫ ฯ ໂສ ‘‘ໂກ ເອຕໍ ຊານາຕິ ມຫາຣາຊ,

ກສ຺ສ ຊໂຍ ວາ ປຣາຊໂຍ ວາ, ຕຸມ຺ເຫ ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖາ’’ຕິ ຣາຊານໍ ອສ຺སາເສຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ‘‘ກນ຺ເຕ, ໂກ ຊິນິສ຺ສຕິ, ໂກ ປຣາຊິສ຺ສຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ‘‘ກາລິງ຺ໂຄ ຊິນິສ຺ສຕິ, ອສ຺སໂກ ປຣາຊິສ຺ສຕີ’’ຕິ? ‘‘ກນ຺ເຕ, ຊິນນ຺ຕສ຺ສ ປຸພ຺ພນິມິຕ຺ຕໍ ກິ ກວິສ຺ສຕິ, ກິ ປຣາຊິນນ຺ຕສ຺ສາ’’ຕິ? ‘‘ມຫາປຸຉ຺ຉ, ຊິນນ຺ຕສ຺ສ ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ສພ຺ພເສໂຕ ອຸສໂກ ກວິສ຺ສຕິ, ອິຕຣສ຺ສ ສພ຺ພກາລຸອໂກ, ອຸກິນ຺ນມ຺ປິ ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ຍຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຊຍປຣາຊຍໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ. ນນ຺ທິເສໂນ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸຜ຺ຖາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຉ຺ໂຉ ສຫາເຍ ສຫສ຺ສມຕ຺ເຕ ມຫາໂຍເຘ ຄເຫຕ຺ວາ ອວິທູເຣ ປພ຺ພຕໍ ອກິຣຸຍ຺ຫ ‘‘ອມ຺ໂກ, ອມ຺ຫາກໍ ຣຉ຺ໂຉ ຊີວິຕໍ ທາຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ‘‘ອາມ, ສກ຺ຂິສ຺ສາມາ’’ຕິ. ‘‘ເຕນ ຫິ ອິມສ຺ມາ ປປາເຕ ປຕຖາ’’ຕິ. ເຕ ປຕິຕຸໍ ອາຣກິສ຺. ອຖ ເນ ວາເຣຕ຺ວາ ‘‘ອລໍ ເອຕ຺ຖ ປຕເນນ, ອມ຺ຫາກໍ ຣຉ຺ໂຉ ຊີວິຕໍ ທາຕຸໍ ສຸຫທຍາ ອນິວຕ຺ຕິໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊຖາ’’ຕິ ອາຫ. ເຕ ສມ຺ປຜິຈ຺ຉິສຸໍ.

ອຖ ສງ຺ຄາເມ ອຸປຜ຺ຖິເຕ ກາລິງ຺ໂຄ ‘‘ອຫໍ ກິຣ ຊິນິສ຺ສາມີ’’ຕິ ໂວສານໍ ອາປຊ຺ຊິ, ພລກາຍາປິສ຺ສ ‘‘ອມ຺ຫາກໍ ກິຣ ຊໂຍ’’ຕິ ໂວສານໍ ອາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສນ຺ນາຫໍ ອກຕ຺ວາ ວຄ຺ຄວຄ຺ຄາ ຫຸຕ຺ວາ ຍຖາຣຸຈິ ປກ຺ກມິສຸ, ວີຣິຍກຣຓກາເລ ວີຣິຍໍ ນ ກຣິສຸ. ອຸໂກປິ ຣາຊາໂນ ອສ຺ສໍ ອກິຣຸຫິຕ຺ວາ ‘‘ຍຸຊ຺ຊິສ຺ສາມາ’’ຕິ ອຉ຺ຉມຉ຺ຉໍ ອຸປສງ຺ກມນ຺ຕິ. ອຸກິນ຺ນໍ ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ປຸຣໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາລິງ຺ຄຣຉ຺ໂຉ ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ສພ຺ພເສໂຕ ອຸສໂກ ອໂຫສິ, ອິຕຣສ຺ສ ສພ຺ພກາລຸອໂກ. ຕາ ເທວຕາປິ ອຉ຺ຉມຉ຺ຉໍ ຍຸຊ຺ຊນາກາຣໍ ທສ຺ເສນ຺ຕາ ອຸປສງ຺ກມິສຸ. ເຕ ປນ ອຸສກາ ອຸກິນ຺ນໍ ຣາຊູນໍເຍວ ປຉ຺ຉາຍນ຺ຕິ, ນ ອຉ຺ເຉສໍ. ນນ຺ທິເສໂນ ອສ຺ສກໍ ປຸຈ຺ຉິ ‘‘ປຉ຺ຉາຍຕິ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ອາຣກ຺ຂເທວຕາ’’ຕິ. ‘‘ອາມ, ປຉ຺ຉາຍຕີ’’ຕິ. ‘‘ເກນາກາເຣນາ’’ຕິ. ‘‘ກາລິງ຺ຄຣຉ຺ໂຉ ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ສພ຺ພເສໂຕ ອຸສໂກ ຫຸຕ຺ວາ ປຉ຺ຉາຍຕິ, ອມ຺ຫາກໍ ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ສພ຺ພກາລຸອໂກ ກິລມນ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຕິຜ຺ຖຕີ’’ຕິ. ‘‘ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ເຫ ມາ ກາຍຖ, ມຍໍ ຊິນິສ຺ສາມ, ກາລິງ຺ໂຄ ປຣາຊິສ຺ສຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ອສ຺ສປິຜ຺ຖິໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອິມໍ ສຕ຺ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸສິກ຺ຂິຕສິນ຺ຘວໍ ອຸທຣປສ຺ເສ ວາມຫຕ຺ເຖນ ອຸປ຺ປີລຸເອຕ຺ວາ ອິມິນາ ປຸຣິສສຫສ຺ເສນ ສທ຺ຘິ ເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກາລິງ຺ຄຣຉ຺ໂຉ ອາຣກ຺ຂເທວຕໍ ສຕ຺ຕິປ຺ປຫາເຣນ ປາເຕຖ, ຕໂຕ ມຍໍ ສຫສ຺ສມຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕິສຫສ຺ເສນ ປຫຣິສ຺ສາມ , ເອວໍ ກາລິງ຺ຄສ຺ສ ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ນສ຺ສິສ຺ສຕິ, ຕໂຕ ກາລິງ຺ໂຄ ປຣາຊິສ຺ສຕິ, ມຍໍ ຊິນິສ຺ສາມາ’’ຕິ. ຣາຊາ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ນນ຺ທິເສເນນ ທິນ຺ນສຉ຺ຉາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຕິຍາ ປຫຣິ, ສູຣໂຍຘສຫສ຺ສາປິ ອມຈ຺ຈາ ສຕ຺ຕິສຫສ຺ເສນ ປຫຣິສຸ. ອາຣກ຺ຂເທວຕາ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຕີ, ຕາວເທວ ກາລິງ຺ໂຄ ປຣາຊິຕ຺ວາ ປລາຍິ. ຕໍ ປລາຍມານໍ ທິສ຺ວາ ສຫສ຺ສມຕ຺ຕາ ອມຈ຺ຈາ ‘‘ກາລິງ຺ໂຄ ປລາຍຕີ’’ຕິ ອຸນ຺ນທິສຸ. ກາລິງ຺ໂຄ ມຣຓກຍກີໂຕ ປລາຍມາໂນ ຕໍ ຕາປສໍ ອກ຺ໂກສນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔.

‘‘ຊໂຍ ກລິງ຺ຄານມສຍ຺ຫສາຫິນໍ, ປຣາຊໂຍ ອນໂຍ ອສ຺ສການໍ;

ອິຈ຺ເຈວ ເຕ ກາສິຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິ, ນ ອຸຊ຺ຊຸກ຺ຄູຕາ ວິຕຖໍ ກຓນ຺ຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອສຍ຺ຫສາຫິນນ຺ຕິ ອສຍ຺ຫໍ ທຸສ຺ສຫໍ ສຫິຕຸໍ ສມຕ຺ຖານໍ. ອິຈ຺ເຈວ ເຕ ກາສິຕນ຺ຕິ ເອວໍ ຕຍາ ກູຜຕາປສ ລຉ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຣາຊິນກຣາຊານໍ ຊິນິສ຺ສຕິ, ຊິນນຣາຊານຉ຺ຈ ປຣາຊິສ຺ສຕີຕິ ກາສິຕໍ. ນ ອຸຊ຺ຊຸກ຺ຄູຕາຕິ ເຍ ກາເຍນ ວາຈາຍ ມນສາ ຈ ອຸຊ຺ຊຸກ຺ຄູຕາ, ນ ເຕ ມຸສາ ກຓນ຺ຕີຕິ.

ເອວໍ ໂສ ຕາປສໍ ອກ຺ໂກສນ຺ໂຕ ປລາຍນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ນຄຣເມວ ຄໂຕ, ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂອໂລເກຕຸມ຺ປິ ນາສກ຺ຂິ. ຕໂຕ ກຕິປາຫຈ຺ຈເຍນ ສກ຺ໂກ ຕາປສສ຺ສ ອຸປຜ຺ຖານໍ ອຄມາສິ. ຕາປໂສ ເຕນ ສທ຺ຘິ ກເຖນ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕.

‘‘ເທວາ ມຸສາວາທມຸປາຕິວຕ຺ຕາ, ສຈ຺ຈໍ ຘນໍ ປຣມໍ ເຕສຸ ສກ຺ກ;

ຕໍ ເຕ ມຸສາ ກາສິຕໍ ເທວຣາຊ, ກິ ວາ ປຜິຈ຺ຈ ມຘວາ ມຫິນ຺ທາ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ຕໍ ເຕ ມຸສາ ກາສິຕນຸຕິ ຍໍ ຕຍາ ມຍຸຫໍ ກາສິຕໍ, ຕໍ ອຕຸຖກລຸຊນກມຸສາວາທໍ ກເຖນຸເຕນ ຕຍາ ມຸສາ ກາສິຕໍ, ຕຍາ ກີ ກາຣຕໍ ປຜິຈຸຈ ເອວໍ ກາສິຕນຸຕິ?

ຕໍ ສຸຕຸວາ ສກຸໂກ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗

''ນນຸ ເຕ ສຸຕໍ ພຸຣາຫຸມຕ ກລຸຍມາເນ, ເທວາ ນ ອິສຸສນຸຕິ ປຸຣິສປຣກຸກມສຸສ;

ທໂມ ສມາຜິ ມນໂສ ອເກຊຸໂຊ, ອພຸຍຄຸຄຕາ ນິກຸກມນລຸຈ ກາເລ;

ທລຸຫລຸຈ ວິຣິຍໍ ປຸຣິສປຣກຸກໂມ ຈ, ເຕເນວ ອາສິ ວິຊໂຍ ອສຸສການ''ນຸຕິ໗

ຕສຸສຕຸໂຖ – ກີ ຕຍາ, ພຸຣາຫຸມຕ, ຕຕຸຖ ຕຕຸຖ ວຈເນ ກລຸຍມາເນ ອິທໍ ນ ສຸຕປຸພຸພໍ, ຍໍ ເທວາ ປຸຣິສປຣກຸກມສຸສ ນ ອິສຸສນຸຕິ ນ ອຸສູຍນຸຕິ, ອສຸສກຣລຸໂລ ວິຣິຍກຣຕາວເສນ ອຕຸຕທມນສງຂາໂຕ ທໂມ, ສມຄຸຄກາເວນ ມນໂສ ອເກຊຸໂຊ, ອເກຊຸຊສມາຜິ, ອສຸສກຣລຸໂລ ສຫາຍານໍ ວິຣິຍກຣຕກາເລ ອພຸຍຄຸຄຕາ ຍຖາ ກາລິງຄສຸສ ມນຸສຸສາ ວຄຸຄວຄຸຄາ ຫຸຕຸວາ ໂອສກຸກີສຸ, ເອວໍ ອໂນສກຸກນໍ ສມຄຸຄກາເວນ ອເກຊຸຊຈິຕຸຕານໍ ວິຣິຍລຸຈ ປຸຣິສປຣກຸກໂມ ຈ ຖິໂຣ ອໂຫສິ, ເຕເນວ ກາຣເຕນ ອສຸສການໍ ຊໂຍ ອໂຫສີຕິ໗

ປລາເຕ ຈ ປນ ກາລິງເຄ ອສຸສກຣາຊາ ວິໂລປໍ ຄາຫາເປຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ນຄຣໍ ຄໂຕ໗ ນນຸທິເສໂນ ກາລິງຄສຸສ ສາສນໍ ເປເສສິ ''ອິມາສໍ ຈຕຸນຸນໍ ຣາຊກລຸລານໍ ທາຍຊຸຊໂກຍຸຖາສໍ ເປເສຕຸ, ສເຈ ນ ເປເສຕິ, ກາຕພຸພເມຕຸຖ ຊານິສຸສາມີ''ຕິ໗ ໂສ ຕໍ ສາສນໍ ສຸຕຸວາ ກີຕຕສິໂຕ ຕາທິ ລທຸຜພຸພທາຍຊຸຊໍ ເປເສສິ, ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ສມຄຸຄວາສໍ ວສີສຸ໗

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ ''ຕທາ ກາລິງຄຣລຸໂລ ສີຕໂຣ ອິມາ ທຫຣກິກຸຂຸນິໂຍ ອເຫສຸໍ, ນນຸທິເສໂນ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕິ໗

ຈູລອກາລິງຄຊາຕກວຕຸຕນາ ປຖມາ໗

[໓໐໘] ໔໗ ມຫາອສຸສາໂຣຫຊາຕກວຕຸຕນາ

ອເທຍຸເຍສຸ ທທໍ ທານນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອານນຸທຕຸເຖຣໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ໗ ປຈຸຈຸປຸປນຸນວຕຸຖຸ ເຫຜຸຖາ ກຖິຕເມວ໗ ສຕຸຖາ ''ໂປຣາຕກປຕຸທິຕາປີ ອຕຸຕໂນ ອຸປກາຣວເສເນວ ກີຣີສູ''ຕິ ວຕຸວາ ອິຜາປີ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໗

ອຕີເຕ ໂພຜິສຕຸໂຕ ພາຣາຕສີຣາຊາ ຫຸຕຸວາ ຜມຸເມນ ສເມນ ຣຊຸຊໍ ກາເຣຕິ, ທານໍ ເທຕິ, ສີລໍ ຣກຸຂຕິ໗ ໂສ ''ປຈຸຈນຸຕໍ ກຸປິຕໍ ວູປສເມສຸສາມີ''ຕິ ພລວາຫນປຣິວຸໂຕ ຄນຸຕຸວາ ປຣາຊິໂຕ ອສຸສໍ ອກິຣຸທິຕຸວາ ປລາຍມາໂນ ເອກໍ ປຈຸຈນຸຕຄາມໍ ປາປຸຕີ໗ ຕຕຸຖ ຕີສ ຊນາ ຣາຊເສວກາ ວສນຸຕີ໗ ເຕ ປາໂຕວ ຄາມມຊຸເຊ ສນຸນິປຕິຕຸວາ ຄາມກິຈຸຈໍ ກໂຣນຸຕີ໗ ຕສຸມີ ຂເຕ ຣາຊາ ວມຸມິຕໍ ອສຸສໍ ອກິຣຸທິຕຸວາ ອລງກຕປຜິຍຕຸໂຕ ຄາມທວາເຣນ ອນຸໂຕຄາມໍ ປາວິສີ໗ ເຕ ''ກີ ນຸ ໂຂ ອິທ''ນຸຕິ ກີຕາ ປລາຍິຕຸວາ ສກສກເຄຫານິ ປວິສີສຸ໗ ເອໂກ ປເນຕຸຖ ອຕຸຕໂນ ເຄຫໍ ອຄນຸຕຸວາ ຣລຸໂລ ປຈຸຈຸຄຸຄມນໍ ກຕຸວາ ''ຣາຊາ ກີຣ ປຈຸຈນຸຕໍ ຄໂຕ''ຕິ ສຸຍຸຍຕິ, ໂກສິ ຕຸວໍ ຣາຊປຸຣິໂສ ໂຈຣປຸຣິໂສຕິ? ''ຣາຊປຸຣິໂສ, ສມຸມາ''ຕິ໗ ''ເຕນ ຫິ ເອຖາ''ຕິ ຣາຊານໍ ເຄຫໍ ເນຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ປີຖເກ ນິສີທາເປຕຸວາ ''ເອຫິ, ກທຸເທ, ສຫາຍກສຸສ ປາເທ ໂຜວາ''ຕິ ກຣິຍໍ ຕສຸສ ປາເທ ໂຜວາເປຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ພລານຸຣູເປນ ອາຫາຣໍ ທຕຸວາ ''ມຸຫຸຕຸຕໍ ວິສຸສມຖາ''ຕິ ສຍນໍ ປລຸລາເປສິ, ຣາຊາ ນິປຊຸຊິ໗ ອິຕໂຣ ອສຸສສຸສ ສນຸນາຫໍ ໂມເຈຕຸວາ ຈງກມາເປຕຸວາ ອຸທກໍ ປາເຍຕຸວາ ປີຜຸຖິ ເຕເລນ ມກຸເຂຕຸວາ ຕິຕໍ ອທາສີ໗ ເອວໍ ຕໂຍ ຈຕຸຕາໂຣ ທິວເສ ຣາຊານໍ ປຜິຊຄຸຄິຕຸວາ ''ຄຈຸຊາມຫໍ, ສມຸມາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ປຸນ ຣລຸໂລ ຈ ອສຸສສຸສ ຈ ກຕຸຕພຸພຍຸຕຸຕກໍ ສພຸພມກາສີ໗ ຣາຊາ ຕຸສຸສິຕຸວາ

ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ‘‘ອຫໍ, ສມ຺ມ, ມຫາອສ຺ສາໂຣໂຫ ນາມ, ນຄຣມຊ຺ເຌ ອມ຺ຫາກໍ ເຄຫໍ, ສເຈ ເກນຈິ ກິຈ຺ເຈນ ນຄຣໍ ອາຄຈ຺ຉສິ, ທກ຺ຂິຓທ຺ວາເຣ ຐຕ຺ວາ ໂທວາຣິກໍ ‘ມຫາອສ຺ສາໂຣໂຫ ກຕຣເຄເຫ ວສຕີ’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ໂທວາຣິກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ເຄຫໍ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ.

ພລກາໂຍປິ ຣາຊານໍ ອທິສ຺ວາ ພຫິນຄເຣ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຐິໂຕ ຣາຊານໍ ທິສ຺ວາ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິວາເຣສິ. ຣາຊາ ນຄຣໍ ປວິສນ຺ໂຕ ທ຺ວາຣນ຺ຕເຣ ຐຕ຺ວາ ໂທວາຣິກໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ປຏິກ຺ກມາເປຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ເອໂກ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມວາສີ ມໍ ທຏ຺ຐຸກາໂມ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘ມຫາອສ຺ສາໂຣຫສ຺ສ ເຄຫໍ ກຫ’ນ຺ຕິ ຕໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສຕິ, ຕໍ ຕ຺ວໍ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ອາເນຕ຺ວາ ມໍ ທສ຺ເສຍ຺ຍາສິ, ຕທາ ຕ຺ວໍ ສຫສ຺ສໍ ລຠິສ຺ສສີ’’ຕິ ອາຫ. ໂສ ນາຄຈ຺ຉຕິ, ຕສ຺ມິໍ ອນາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວສນຄາເມ ພລິໍ ວຑ຺ຒາເປສິ, ພລິມ຺ຫິ ວຑ຺ຒິເຕ ນາຄຈ຺ຉຕິ. ເອວໍ ທຸຕິຍມ຺ປິ ຕຕິຍມ຺ປິ ພລິໍ ວຑ຺ຒາເປສິ, ເນວ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ອຖ ນໍ ຄາມວາສິໂນ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ອາຫໍສຸ ‘‘ອຍ຺ຍ, ຕວ ສຫາຍສ຺ສ ມຫາອສ຺ສາໂຣຫສ຺ສ ອາຄຕກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ມຍໍ ພລິນາ ປີຬິຍມານາ ສີສໍ ອຸກ຺ຂິປິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມ, ຄຈ຺ຉ ຕວ ສຫາຍສ຺ສ ມຫາອສ຺ສາໂຣຫສ຺ສ ວຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ພລິໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຫີ’’ຕິ. ສາຘຸ ຄຈ຺ຉິສ຺ສາມິ, ນ ປນ ສກ຺ກາ ຕຸຈ຺ຉຫຕ຺ເຖນ ຄນ຺ຕຸໍ, ມຍ຺ຫໍ ສຫາຍສ຺ສ ທ຺ເວ ທາຣກາ ອຕ຺ຖິ, ເຕສຍ຺ຈ ກຣິຍາຍ ຈສ຺ສ ສຫາຍກສ຺ສ ຈ ເມ ນິວາສນປາຣຸປນປິຬນ຺ຘນາທີນິ ສຊ຺ເຊຖາຕິ. ‘‘ສາຘຸ ສຊ຺ຊິສ຺ສາມາ’’ຕິ ເຕ ສພ຺ພໍ ປຓ຺ຓາກາຣໍ ສຊ຺ຊຍິສຸ.

ໂສ ຕຍ຺ຈ ອຕ຺ຕໂນ ຆເຣ ປກ຺ກປູວຍ຺ຈ ອາທາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຓທ຺ວາຣໍ ປຕ຺ວາ ໂທວາຣິກໍ ປຸຈ຺ຉິ ‘‘ກຫໍ, ສມ຺ມ, ມຫາອສ຺ສາໂຣຫສ຺ສ ເຄຫ’’ນ຺ຕິ. ໂສ ‘‘ເອຫິ ທສ຺ເສມິ ເຕ’’ຕິ ຕໍ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ໂທວາຣິໂກ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມວາສີ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄໂຕ’’ຕິ ປຏິເວເທສິ. ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອາສນາ ອຸຏ຺ຐາຍ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ສຫາໂຍ ຈ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ອາຄຕາ ຈ ປວິສນ຺ຕູ’’ຕິ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄມນໍ ກຕ຺ວາ ທິສ຺ວາວ ນໍ ປຣິສ຺ສຊິຕ຺ວາ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ສຫາຍິກາ ຈ ທາຣກາ ຈ ອໂຣຄາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ມຫາຕລໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ເສຕຈ຺ຉຕ຺ຕສ຺ສ ເຫຏ຺ຐາ ຣາຊາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມເຫສິໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ຠທ຺ເທ, ສຫາຍສ຺ສ ເມ ປາເທ ໂຘວາ’’ຕິ ອາຫ. ສາ ຕສ຺ສ ປາເທ ໂຘວິ, ຣາຊາ ສຸວຓ຺ຓຠິງ຺ຄາເຣນ ອຸທກໍ ອາສິຍ຺ຈິ. ເທວີປິ ປາເທ ໂຘວິຕ຺ວາ ຄນ຺ຘເຕເລນ ມກ຺ເຂສິ. ຣາຊາ ‘‘ກິໍ, ສມ຺ມ, ອຕ຺ຖິ, ກິຍ຺ຈິ ອມ຺ຫາກໍ ຂາທນີຍ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ໂສ ‘‘ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ປສິພ຺ພກໂຕ ປູເວ ນີຫຣາເປສິ. ຣາຊາ ສຸວຓ຺ຓຕຏ຺ເກນ ຄເຫຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສງ຺ຄຫໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ມມ ສຫາເຍນ ອານີຕໍ ຂາທຖາ’’ຕິ ເທວິຍາ ຈ ອມຈ຺ຈານຍ຺ຈ ຂາທາເປຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ຂາທິ. ອິຕໂຣ ອິຕຣມ຺ປິ ປຓ຺ຓາກາຣໍ ທສ຺ເສສິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສ ສງ຺ຄຫຕ຺ຖໍ ກາສິກວຕ຺ຖານິ ອປເນຕ຺ວາ ເຕນ ອາຠຕວຕ຺ຖຍຸຄໍ ນິວາເສສິ ฯ ເທວີປິ ກາສິກວຕ຺ຖຍຸຄຍ຺ຈ ອາຠຣຓານິ ຈ ອປເນຕ຺ວາ ເຕນ ອາຠຕວຕ຺ຖໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ອາຠຣຓານິ ປິຬນ຺ຘິ.

ອຖ ນໍ ຣາຊາ ຣາຊາຣຫໍ ໂຠຊນໍ ໂຠຊາເປຕ຺ວາ ເອກໍ ອມຈ຺ຈໍ ອາຓາເປສິ ‘‘ຄຈ຺ຉ ອິມສ຺ສ ມມ ກຣຓນິຍາເມເນວ ມສ຺ສຸກມ຺ມໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຄນ຺ໂຘທເກນ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ສຕສຫສ຺ສຄ຺ຆນິກໍ ກາສິກວຕ຺ຖໍ ນິວາສາເປຕ຺ວາ ຣາຊາລງ຺ກາເຣນ ອລງ຺ກາຣາເປຕ຺ວາ ອາເນຫີ’’ຕິ. ໂສ ຕຖາ ອກາສິ. ຣາຊາ ນຄເຣ ເຠຣິໍ ຈຣາເປຕ຺ວາ ອມຈ຺ເຈ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ເສຕຈ຺ຉຕ຺ຕສ຺ສ ມຊ຺ເຌ ຊາຕິຫິງ຺ຄຸລກສຸຕ຺ຕໍ ປາເຕຕ຺ວາ ອຸປຑ຺ຒຣຊ຺ຊໍ ອທາສິ. ເຕ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເອກໂຕ ຠຸຍ຺ຊນ຺ຕິ ປິວນ຺ຕິ ສຍນ຺ຕິ, ວິສ຺ສາໂສ ທຬ຺ໂຫ ອໂຫສິ ເກນຈິ ອເຠຊ຺ໂຊ. ອຖສ຺ສ ຣາຊາ ປຸຕ຺ຕທາເຣປິ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕນຄເຣ ນິເວສນໍ ມາເປຕ຺ວາ ອທາສິ. ເຕ ສມ຺ຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ຕິ.

ອຖ ອມຈ຺ຈາ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຣາຊປຸຕ຺ຕໍ ອາຫໍສຸ ‘‘ກຸມາຣ, ຣາຊາ ເອກສ຺ສ ຄຫປຕິກສ຺ສ ອຸປຑ຺ຒຣຊ຺ຊໍ ທຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ເອກໂຕ ຠຸຍ຺ຊຕິ ປິວຕິ ສຍຕິ, ທາຣເກ ຈ ວນ຺ທາເປຕິ, ອິມິນາ ຣຍ຺ຍາ ກຕກມ຺ມໍ ນ ຊານາມ, ກິໍ ກໂຣຕິ ຣາຊາ, ມຍໍ ລຊ຺ຊາມ, ຕ຺ວໍ ຣຍ຺ໂຍ ກເຖຫີ’’ຕິ. ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ຕໍ ກຖໍ ຣຍ຺ໂຍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ‘‘ມາ ເອວໍ ກໂຣຫິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ຕາຕ, ອຫໍ ຍຸທ຺ຘປຣາຊິໂຕ ກຫໍ ວສິໍ, ອປິ ນຸ ຊານາຖາ’’ຕິ. ‘‘ນ ຊານາມ, ເທວາ’’ຕິ. ‘‘ອຫໍ ເອຕສ຺ສ ຆເຣ ວສນ຺ໂຕ ອໂຣໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິໍ, ເອວໍ ມມ ອຸປກາຣິໂນ ກສ຺ມາ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ນ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ຈ ປນ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຕາຕ, ໂຍ ຫິ ອທາຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກສ຺ສ ເທຕິ, ທາຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກສ຺ສ ນ ເທຕິ, ໂສ ອາປທໍ ປຕ຺ວາ ກິຍ຺ຈິ ອຸປກາຣໍ ນ ລຠຕີ’’ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

‘‘ອເຫຍ຺ເຍສຸ ຫທໍ ຫານິ, ເຫຍ຺ເຍສຸ ນປ຺ປເວຈ຺ຉຕິ;

ອາປາສຸ ພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ໂຕ, ສຫາຍໍ ນາຘິຄຈ຺ຉຕີ໌.

໖໌.

‘‘ນາເຫຍ຺ເຍສຸ ຫທໍ ຫານິ, ເຫຍ຺ເຍສຸ ໂຍ ປເວຈ຺ຉຕິ;

ອາປາສຸ ພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ໂຕ, ສຫາຍມຘິຄຈ຺ຉຕີ໌.

໗໌.

‘‘ສຄ຺ໂຄຄສມ຺ໂກຄວິເສສທສ຺ສນໍ , ອນຣິຍຘມ຺ເມສຸ ສເຖສຸ ນສ຺ສຕິ;

ກຕຄ຺ຈ ອຣິເຍສຸ ຈ ອຊ຺ຊເວສຸ, ມຫປ຺ຝລໍ ໂຫຕິ ອຕຸມ຺ປີ ຕາທິສຸ໌.

໘໌.

‘ໂຍ ປ຺ຸພ຺ເພ ກຕກລ຺ຍາໂຓ, ອກາ ໂລເກ ສຸທຸກ຺ກຣໍ;

ປຈ຺ຉາ ກຍິຣາ ນ ວາ ກຍິຣາ, ອຈ຺ຈນ຺ຕໍ ປູຊນາຣໂຫ’’ຕີ໌.

ຕຕ຺ຖ ອເຫຍ຺ເຍສູຕິ ປ຺ຸພ຺ເພ ອກຕູປກາເຣສຸ໌. ເຫຍ຺ເຍສູຕິ ປ຺ຸພ຺ເພ ກຕູປກາເຣສຸ໌. ນປ຺ປເວຈ຺ຉຕີຕິ ນ ປເວເສຕິ ນ ເທຕິ໌. ອາປາສູຕິ ອາປທາສຸ໌. ພ຺ຍສນນ຺ຕິ ທຸກ຺ຂໍ໌. ສຄ຺ໂຄຄສມ຺ໂກຄວິເສສທສ຺ສນນ຺ຕິ ໂຍ ມິຕ຺ເຕນ ກໂຕ ສຄ຺ໂຄໂຄ ເຈວ ສມ຺ໂກໂຄ ຈ, ຕສ຺ສ ວິເສສທສ຺ສນໍ ຄຸຓທສ຺ສນໍ ສຸກຕໍ ມຍ຺ຫໍ ອິມິນາຕິ ເອຕໍ ສພ຺ພໍ ອສຸທ຺ຘສມ຺ມຕ຺ຕາ ອນຣິຍຘມ຺ເມສຸ ເກຣາຝິກຕ຺ຕາ ສເຖສຸ ນສ຺ສ ຕິ໌. ອຣິເຍສູຕິ ອຕ຺ຕໂນ ກຕຄຸຓຊານເນນ ອຣິເຍສຸ ປຣິສຸທ຺ເຘສຸ໌. ອຊ຺ຊເວສູຕິ ເຕເນວ ກາຣເຓນ ອຸຊ຺ເກສຸ ອກຸຝິເລສຸ໌. ອຕຸມ຺ປີຕິ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປີ໌. ຕາທິສູຕິ ເຍ ຕາທິສາ ປຸຄ຺ຄລາ ໂຫນ຺ຕິ ອຣິຍາ ອຸຊ຺ກູຕາ, ເຕສຸ ອປ຺ປມ຺ປີ ກຕໍ ມຫປ຺ຝລໍ ໂຫຕິ ມຫາຊຸຕິກໍ ມຫາວິປ຺ຝາຣໍ, ສຸເຂຕ຺ເຕ ວຸຕ຺ຕພີຊມິວ ນ ນສ຺ສຕິ , ອິຕຣສ຺ມິໍ ປນ ປາເປ ພຫຸມ຺ປີ ກຕໍ ອຄ຺ຄິມ຺ຫິ ຂິຕ຺ຕພີຊມິວ ນສ຺ສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ໌. ວຸຕ຺ຕມ຺ປີ ເຈຕໍ –

‘‘ຍຖາປີ ພີຊມຄ຺ຄິມ຺ຫິ, ຑຍ຺ຫຕິ ນ ວິຣູຫຕິ;

ເອວໍ ກຕໍ ອສປ຺ປຸຣິເສ, ນສ຺ສຕິ ນ ວິຣູຫຕີ໌.

‘‘ກຕຄ຺ຄຸມ຺ຫິ ຈ ໂປ໌ສມ຺ຫິ, ສີລວນ຺ເຕ ອຣິຍວຸຕ຺ຕິເນ;

ສຸເຂຕ຺ເຕ ວິຍ ພີຊານິ, ກຕໍ ຕມ຺ຫິ ນ ນສ຺ສຕີ’’ຕີ໌. (ຊາ໌ ໑໌໑໐໌໗໗-໗໘);

ປ຺ຸພ຺ເພ ກຕກລ຺ຍາໂຓຕິ ປຖມຕຣໍ ອຸປກາຣໍ ກຕ຺ວາ ຖິໂຕ໌. ອກາຕິ ອກຣິ, ອຍໍ ໂລເກ ສຸທຸກ຺ກຣໍ ນາມ ອກາສີຕິ ອຕ຺ໂຖ໌. ປຈ຺ຉາ ກຍິຣາຕິ ໂສ ປຈ຺ຉາ ອຄ຺ຄໍ ກິຄ຺ຈິ ຄຸຓໍ ກໂຣຕຸ ວາ ມາ ວາ, ເຕເນວ ປຖມກເຕນ ຄຸເຓນ ອຈ຺ຈນ຺ຕໍ ປູຊນາຣໂຫ ໂຫຕິ, ສພ຺ພໍ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ອຣຫຕີຕິ໌.

ອິທໍ ປນ ສຸຕ຺ວາ ເນວ ອມຈ຺ຈາ, ນ ຣາຊປ຺ຸຕ຺ໂຕ ປ຺ຸນ ກິຄ຺ຈິ ກເຖສີຕີ໌.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມວາສີ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ພາຣາຓສີຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ມຫາອສ຺ສາໂຣຫຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ.

[໓໐໓] ໓. ເອກຣາຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອນ຺ຕ຺ຕເຣ ກາມຄ຺ເຓ ສມິທ຺ເທຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອລ຺ຍຕຣໍ ໂກສລຣາຊເສວກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຖາ ເສຍ຺ຍຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໓.໔໘ ອາທໂຍ) ກຖິຕເມວ. ອິທ ປນ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ຕ຺ວລ຺ເລວ ອນຕ຺ເຖນ ອຕ຺ຖໍ ອາຫຣີ, ໂປຣາຓກປຓ຺ທິຕາປິ ອຕ຺ຕໂນ ອນຕ຺ເຖນ ອຕ຺ຖໍ ອາຫຣີສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍລ຺ໂຍ ອຸປ຺ຍຄ຺ຖາໂກ ອມຈ຺ໂຈ ຣາຊນ຺ເຕປ຺ເຣ ທຸພ຺ກີ. ຣາຊາ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕວ ຕສ຺ສ ໂທສໍ ທິສ຺ວາ ຕໍ ຣຏ຺ຖາ ປພ຺ພາເຊສິ. ໂສ ທຸພ຺ກິເສນໍ ນາມ ໂກສລຣາຊານໍ ອຸປ຺ຍຄ຺ຫນ຺ໂຕຕິ ສພ຺ພໍ ມຫາສີລວຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑.໕໑) ກຖິຕເມວ. ອິທ ປນ ທຸພ຺ກິເສໂນ ມຫາຕເລ ອມຈ຺ຈມຊ຺ເຊ ນິສິນ຺ນໍ ພາຣາຓສີຣາຊານໍ ຄຕ຺ຫາເປຕ຺ວາ ສິກ຺ກາຍ ປກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣຸມ຺ມາເຣ ເຫຏ຺ຖາສີສກໍ ໂອລມ຺ພາເປສິ. ຣາຊາ ໂຈຣຣາຊານໍ ອາຣພ຺ກ ເມຕ຺ຕໍ ກາເວຕ຺ວາ ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຊານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສິ, ພນ຺ທນໍ ລິຊ຺ຊິ, ຕໂຕ ຣາຊາ ອາກາເສ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ. ໂຈຣຣາຊສ຺ສ ສຣີເຣ ທາໂຫ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ‘‘ຑຍ຺ຫາມິ ຑຍ຺ຫາມີ’’ຕິ ກູມິຍໍ ອປຣາປຣໍ ປຣິວຕ຺ຕຕິ. ‘‘ກິເມຕ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ເຫ ເອວຣູປໍ ທມ຺ມິກຣາຊານໍ ນິຣປຣາທໍ ທ຺ວາຣສ຺ສ ອຸຕ຺ຕຣຸມ຺ມາເຣ ເຫຏ຺ຖາສີສກໍ ໂອລມ຺ພາເປຖາ’’ຕິ ວທິສ຺ຸ. ເຕນ ຫິ ເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂມເຈຖ ນນ຺ຕິ. ປຸຣິສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອາກາເສ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທຸພ຺ກິເສນສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸໍ. ໂສ ເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຂມາເປຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ຒ.

‘‘ອນ຺ຕ຺ຕເຣ ກາມຄ຺ເຓ ສມິທ຺ເທ, ກຸຕ຺ວານ ປຸພ຺ເພ ວສີ ເອກຣາຊ;

ໂສທານິ ທຸຄ຺ເຄ ນຣກມ຺ຫິ ຂິຕ຺ໂຕ, ນປ຺ປຊ຺ຊເຫ ວຓ຺ຓພລໍ ປຸຣາຓ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວສີຕິ ວຸຕ຺ໂຕ. ເອກຣາຊາຕິ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ນາເມນາລປຕິ. ໂສທານີຕິ ໂສ ຕ຺ວໍ ອິທານິ. ທຸຄ຺ເຄຕິ ວິສເມ. ນຣກມ຺ຫີຕິ ອາວາເຏ. ໂອລມ຺ພິຕຏ຺ຖານໍ ສນ຺ທາເຍຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ນປ຺ປຊ຺ຊເຫ ວຓ຺ຓພລໍ ປຸຣາຓນ຺ຕິ ເອວຣູເປ ວິສມຏ຺ຖາເນ ຂິຕ຺ໂຕປິ ໂປຣາຓກວຓ຺ຓລ຺ຈ ພລລ຺ຈ ນປ຺ປຊ຺ຫສີຕິ ປຸຈ຺ຈຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເສສຄາຖາ ອໂວຈ –

໑໐.

‘‘ປຸພ຺ເພວ ຂນ຺ຕີ ຈ ຕໂປ ຈ ມຍ຺ຫໍ, ສມ຺ປຕ຺ຖິຕາ ທຸພ຺ກິເສນ ອໂຫສິ;

ຕໍທານິ ລທ຺ທານ ກຖໍ ນຸ ຣາຊ, ຊເຫ ອຫໍ ວຓ຺ຓພລໍ ປຸຣາຓໍ.

໑໑.

‘‘ສພ຺ພາ ກິເຣວໍ ປຣິນິຏ຺ຖິຕານີ, ຍສສ຺ສິນໍ ປລ຺ລວນ຺ຕໍ ວິສຍ຺ຫ;

ຍໂສ ຈ ລທฺສາ ປຸຣิມໍ ອຸລຸອາຣໍ, ນປฺປ໊ຊຊເຫ ວຕຸຕພລໍ ປຸຣາຕໍ໋ฯ

໑໘ฯ

‘‘ປນຸຊຊ ທຸກฺເຂນ ສຸຂໍ ຊນິນฺທ, ສຸເຂນ ວາ ທຸກฺຂມສຍฺຫສາທິ;

ອຸກຍຕຸຖ ສນฺໂຕ ອກິນິພฺພຸຕຕຸຕາ, ສຸເຂ ຈ ທຸກฺເຂ ຈ ກວນฺຕິ ຕຸລຸຍາ’’ຕິฯ

ຕຕຸຖ ຂນฺຕິຕິ ອສີວາສນຂນฺຕິฯ ຕໂປ້ຕິ ຕປ໌ຈຣຕໍ໋ฯ ສມฺປຕຸຖິຕາຕິ ອິຈຸຊິຕາ ອກິກງຂິຕາ ฯ ທຸພฺກິເສນາຕິ ຕໍ ນາເມນາລປຕິฯ ຕໍຫານິ ລທฺສານາຕິ ຕໍ ປຕຸຖນໍ ອິທານາທໍ ລກິຕຸວາฯ ຊເຫຕິ ເກນ ກາຣເຕນ ອທໍ ຊເຫຍฺຍໍฯ ຍສຸສ ທີ ທຸກฺຂໍ ວາ ໂທມນສຸສໍ ວາ ໂຫຕິ, ໂສ ຕໍ ຊເຫຍฺຍາຕິ ທີເປ໌ຕິฯ

‘‘ສພฺພາ ກິເຣວໍ ປຣິນິຍฺຖິຕານີ’’ຕິ ອນຸສຸສວວເສນ ອຕຸຕໂນ ສມฺປຕຸຕີ ທສຸເສນฺໂຕ ອາຫ ฯ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ສພฺພາເນວ ມມ ກຕຸຕພฺພກິຈຈານິ ທານສີລກາວນາອຸໂປ໌ສຖກມฺມານິ ປຸພฺເພວ ນິຍฺຖິຕານີຕິฯ ຍສສຸສິນໍ ປລຸລວນฺຕໍ ວິສຍฺຫາຕິ ປຣິວາຣສມฺປຕຸຕິຍາ ຍສສຸສີ, ປລຸລາສມฺປທາຍ ປລຸລວນฺຕ, ອສຍฺຫສາທິຕາຍ ວິສຍฺຫฯ ເອວໍ ຕິຕໍເປ໌ຕານີ ອາລປ໌ນາເນວฯ ນນฺຕິ ປເນຕຸຖ ນິປ໌າໂຕ ฯ ພຍລຸຊນສີລິຍฺຖຕາວເສນນฺຕກາຣສຸສ ສານຸນາສິກຕາ ກຕາຕິ ປຈຸເຈຕພฺພາฯ ຍໂສ ຈາຕິ ຍສລຸຈ, ອຍ ເມວ ວາ ປາໂຖฯ ລທฺສາ ປຸຣິມນฺຕິ ລກິຕຸວາ ປຸຣິມໍ ປຸພฺເພ ອລທฺສປຸພฺພໍฯ ອຸລຸອາຣນฺຕິ ມຫນฺຕໍฯ ກິເລສວິກฺຂມฺກນເມຕຸຕາກາວນາຊານຸປຸ໌ປຕຸຕິໂຍ ສນฺສາເຍວມາຫฯ ນປຸ໌ປ໊ຊຊເຫຕິ ເອວຣູປໍ ຍສໍ ລທฺສາ ກີກາຣຕາ ປຸຣາຕວຕຸຕພລໍ ຊທິສຸສາມີຕິ ອຕຸໂຖฯ

ທຸກฺເຂນາຕິ ຕຍາ ອຸປຸ໌ປາທິເຕນ ນຣກມฺຫີ ອິປ໌ນທຸກฺເຂນ ມມ ຣຊຊສຸຂໍ ປນຸທິຕຸວາฯ ສຸເຂນ ວາ ທຸກฺຂນฺຕິ ຊານສຸເຂນ ວາ ຕໍ ທຸກฺຂໍ ປນຸທິຕຸວາฯ ອຸກຍຕຸຖ ສນฺໂຕຕິ ເຍ ສນฺໂຕ ໂຫນฺຕິ ມາທິສາ, ເຕ ທຸວິສຸປີ ເອເຕສຸ ໂກຍຸຖາເສສຸ ອກິນິພฺພຸຕສກາວາ ມຊຊຕຸຕາ ສຸເຂ ຈ ທຸກฺເຂ ຈ ກວນฺຕິ ຕຸລຸຍາ, ເອກສທິສາ ນິພฺພິກາຣາວ ໂຫນฺຕີຕິฯ

ອິທໍ ສຸຕຸວາ ທຸພฺກິເສໂນ ໂພຣິສຕຸຕໍ ຂມາເປ໌ຕຸວາ ‘‘ຕຸມฺຫາກໍ ຣຊຊໍ ຕຸມฺເຫວ ກາເຣຖ, ອທໍ ໂວ ໂຈເຣ ປຍິພາຫິສຸສາມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕສຸສ ທຸຍฺຖາມຈຈສຸສ ຣາຊາຕໍ ກາເຣຕຸວາ ປກฺກາມີฯ ໂພຣິສຕຸໂຕປີ ຣຊຊໍ ອມຈຈານໍ ນິຍฺຍາເທຕຸວາ ອິສິປພฺພຊຊໍ ປພฺພຊິຕຸວາ ພຣຫຸມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິฯ

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມฺມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສິ – ‘‘ຕທາ ທຸພฺກິເສໂນ ອານນฺໂທ ອໂຫສິ, ພາຣາຕສີຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນฺຕິฯ

ເອກຣາຊຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາฯ

[໓໐໘] ໔ฯ ທທฺທຣຊາຕກວຕຸຕນາ

ອິມານີ ມນฺຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນฺໂຕ ເອກໍ ໂກສນໍ ກິກฺຂຸໍ ອາຣພฺກ ກເຖສິฯ ວຕຸຖຸ ເຫຍฺຖາ ກຖິຕເມວฯ ຕທາ ທີ ສມฺມສກາຍໍ ຕສຸສ ໂກສນກາວກຖາຍ ສມຸຍฺຖິຕາຍ ສຕຸຖາ ອາຄນฺຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກฺຂເວ, ເອຕຣທີ ກຖາຍ ສນฺນິສິນฺນາ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ຕໍ ປກฺໂກສາເປ໌ຕຸວາ ‘‘ສຈຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ ກິກฺຂຸ ໂກສໂນສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ອາມ, ກນฺເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກฺຂເວ , ອິທາເນວ, ປຸພฺເພເປ໌ສ ໂກສໂນເຍວ, ໂກສນກາເວເນວສຸສ ໂປ໌ຣາຕກປຕฺທິຕາ ປຣິສຸທฺສາ ນາຄຣາຊກາເວ ຖິຕາປີ ຕີຕີ ວສຸສານີ ຄູຖປູ໌ຣິຕາຍ ອຸກฺກາຣກູມິຍໍ ວສີສູ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິฯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນฺເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ທິມວນฺຕປເທເສ ທທฺທຣປພฺພຕປາເທ ທທฺທຣນາຄກວນໍ

ນາມ ອຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ຕສ຺ສ ທຫ຺ທຣຣຸລ຺ໂລ ປຸຕ຺ໂຕ ມຫາທຫ຺ທໂຣ ນາມ ອໂຫສິ, ກນິຍ຺ຍາຕາ ປນສ຺ສ ຈູລ຺ອທຫ຺ທໂຣ ນາມຯ ໂສ ໂກຂໂນ ຜຣຸໂສ ນາຄມາຓວເກ ອກ຺ໂກສນ຺ໂຕ ປຣິກາສນ຺ໂຕ ປຫຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິຯ ນາຄຣາຊາ ຕສ຺ສ ຜຣຸສກາວໍ ຌຕ຺ວາ ນາຄກວນໂຕ ຕໍ ນິຫຣາເປຕຸໍ ອາຕາເປສິຯ ມຫາທຫ຺ທໂຣ ປນ ປີຕຣໍ ຂມາເປຕ຺ວາ ນິວາເຣສິຯ ທຸຕິຍມ຺ປິ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິ, ທຸຕິຍມ຺ປິ ຂມາເປສິຯ ຕຕິຍວາເຣ ປນ “ຕ຺ວໍ ມໍ ອິມໍ ອນາຈາຣໍ ນິຫຣາເປນ຺ຕໍ ນິວາເຣສິ, ຄຈ຺ຉຖ ທ຺ເວປິ ຊນາ ອິມມ຺ຫາ ນາຄກວນາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຍໍ ອຸກ຺ກາຣກູມິຍໍ ຕີຕິ ວສ຺ສານິ ວສຖາ”ຕິ ນາຄກວນາ ນິກ຺ກຫ຺ຌາເປສິຯ ເຕ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວສິສຸຯ ອຖ ເນ ອຸກ຺ກາຣກູມິຍໍ ອຸທກປຣິຍນ຺ເຕ ໂຄຈຣໍ ປຣິເຍສມາເນ ຄາມທາຣກາ ທິສ຺ວາ ປຫຣນ຺ຕາ ເລຑ຺ຑຸທຕ຺ຫາທໂຍ ຂິປນ຺ຕາ “ເກ ອິເມ ປຸຖຸລສີສາ ສູຈິນງ຺ຄຸຍ຺ຄາ ອຸທກເທຑ຺ຑຸກາ ມຕ຺ຫູກກກ຺ຂາ”ຕິອາທີນິ ວຕ຺ວາ ອກ຺ໂກສນ຺ຕິ ປຣິກາສນ຺ຕິຯ

ຈູລ຺ອທຫ຺ທໂຣ ຈຕ຺ຑຜຣຸສຕາຍ ເຕສໍ ຕໍ ອວມານໍ ອສຫນ຺ໂຕ “ກາຕິກ, ອິເມ ທາຣກາ ອມ຺ເຫ ປຣິກວນ຺ຕິ, ອາສີວິສກາວໍ ໂນ ນ ຊານນ຺ຕິ, ອຫໍ ເຕສໍ ອວມານໍ ສຫິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ນາສາວາເຕນ ເຕ ນາເສສ຺ສາມີ”ຕິ ກາຕຣາ ສທ຺ຫຶ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓ຯ

“ອິມານິ ມໍ ທຫ຺ທຣ ຕາປຍນ຺ຕິ, ວາຈາທຸຣຸຕ຺ຕານິ ມນຸສ຺ສໂລເກ;

ມຕ຺ຫູກກກ຺ຂາ ອຸທກນ຺ຕເສວີ, ອາສີວິສໍ ມໍ ອວິສາ ສປນ຺ຕີ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຕາປຍນ຺ຕີຕິ ທຸກ຺ຂາເປນ຺ຕິຯ ມຕ຺ຫູກກກ຺ຂາ ອຸທກນ຺ຕເສວີຕິ “ມຕ຺ຫູກກກ຺ຂາ”ຕິ ຈ “ອຸທກນ຺ຕເສວີ”ຕິ ຈ ວທນ຺ຕາ ເອເຕ ອວິສາ ຄາມທາຣກາ ມໍ ອາສີວິສໍ ສມານໍ ສປນ຺ຕິ ອກ຺ໂກສນ຺ຕີຕິຯ

ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາທຫ຺ທໂຣ ເສສຄາຖາ ອກາສິ –

໑໔ຯ

“ສກາ ຣຍ຺ຖາ ປພ຺ພາຊິໂຕ, ອຌ຺ຌໍ ຊນປທໍ ຄໂຕ;

ມຫນ຺ຕໍ ໂກຍ຺ຖໍ ກຍິຣາຖ, ທຸຣຸຕ຺ຕານໍ ນິເຂຕເວຯ

໑໕ຯ

“ຍຕ຺ຖ ໂປສໍ ນ ຊານນ຺ຕິ, ຊາຕິຍາ ວິນເຍນ ວາ;

ນ ຕຕ຺ຖ ມານໍ ກຍິຣາຖ, ວສມຌ຺ຌາຕເກ ຊເນຯ

໑໖ຯ

“ວິເທສວາສໍ ວສໂຕ, ຊາຕເວທສເມນປິ;

ຂມິຕພ຺ພໍ ສປຌ຺ເຌນ, ອປິ ທາສສ຺ສ ຕຊ຺ຊິຕ”ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ທຸຣຸຕ຺ຕານໍ ນິເຂຕເວຕິ ຍຖາ ຂລ຺ລນິຂານຕ຺ຖາຍ ມຫນ຺ຕໍ ໂກຍ຺ຖໍ ກຕ຺ວາ ປູເຣຕ຺ວາ ກິຈ຺ເຈ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ຂລ຺ລໍ ວລ຺ອຌ຺

ເຊນ຺ຕິ, ເອວເມວໍ ວິເທສໍ ຄໂຕ ອນ຺ໂຕຫທເຍ ປຕ຺ຌິໂຕ ໂປໂສ ທຸຣຸຕ຺ຕານໍ ນິສານຕ຺ຖາຍ ມຫນ຺ຕໍ ໂກຍ຺ຄໍ ກຍິຣາຖ໚ ຕຕ຺ຖ ຕານິ ທຸຣຸຕ຺ຕານິ ນິຫທິຕ຺ວາ ປຸນ ອຕ຺ຕໂນ ປໂຫນກກາເລ ກາຕພ຺ພໍ ກຣິສ຺ສຕິ໚ ຊາຕິຍາ ວິນເຍນ ວາຕິ "ອຍໍ ຂຕ຺ຕິໂຍ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ"ຕິ ວາ "ສີລວາ ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ຄຸຓສມ຺ປນ຺ໂນ"ຕິ ວາ ເອວໍ ຍຕ຺ຖ ຊາຕິຍາ ວິນເຍນ ວາ ນ ຊານນ຺ຕິຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ມານ ນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ມໍ ລາມກໂວຫາເຣນ ໂວຫຣນ຺ຕິ, ນ ສກ຺ກໂຣນ຺ຕິ ນ ຄຣຸໍ ກໂຣນ຺ຕິຕິ ມານໍ ນ ກເຣຍ຺ຍ໚ ວສມຄ຺ຄາຕເກ ຊເນຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຕິໂຄຕ຺ຕາທີນິ ອຊານນ຺ຕສ຺ສ ຊນສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ວສນ຺ໂຕ໚ ວສໂຕຕິ ວສຕາ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ໚

ເອວໍ ເຕ ຕຕ຺ຖ ຕີຕິ ວສ຺ສານິ ວສິສຸ໚ ອຖ ເນ ປີຕາ ປກ຺ໂກສາເປສິ໚ ເຕ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ນິຫຕມານາ ຊາຕາ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂກຜໂນ ກິກ຺ຂຸ ອນາຄາ ມິຜເລ ປຕິຏ຺ຖຫິ໚ "ຕທາ ຈູລຸອທທ຺ທໂຣ ໂກຜໂນ ກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ມຫາທທ຺ທໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ໚

ທທ຺ທຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ໚

[໓໐໕] ໕໚ ສີລວີມໍສນຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນຕ຺ຖິໂລເກ ຣໂຫ ນາມາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກິເລສນິຄ຺ຄຫໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໚ ວຕ຺ຖຸ ເອກາທສກນິປາເຕ ປານີຍ ຊາຕເກ (ຊາ໚ ໑໚໑໑໚໕໙ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ໚ ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ສງ຺ເຂໂປ – ປຄ຺ຈສຕາ ກິກ຺ຂູ ອນ຺ໂຕເຊຕວເນ ວສນ຺ຕາ ມຊ຺ຊິມຍາມສມນນ຺ຕເຣ ກາມວິຕກ຺ກໍ ວິຕກ຺ກຍິສຸ໚ ສຕ຺ຖາ ຉສຸປິ ຣຕ຺ຕິທິວາໂກຍ຺ຄາເສສຸ ຍຖາ ເອກຈກ຺ຂຸໂກ ຈກ຺ຂຸໍ, ເອກປຸຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ຕໍ, ຈາມຣີ ວາລໍ ອປ຺ປມາເທນ ຣກ຺ຂຕິ, ເອວໍ ນິຈ຺ຈກາລໍ ກິກ຺ຂູ ໂອໂລເກຕິ໚ ໂສ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸນາ ເຊຕວນໍ ໂອ ໂລເກນ຺ໂຕ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິຣຄ຺ໂຄ ອຕ຺ຕໂນ ນິເວສເນ ອຸປ຺ປນ຺ນໂຈເຣ ວິຍ ເຕ ກິກ຺ຂູ ທິສ຺ວາ ຄນ຺ຜກຸຝິ ວິວຣິຕ຺ວາ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ອານນ຺ທ, ອນ຺ໂຕເຊຕວເນ ໂກຝິສນ຺ຖາເຣ ວສນກກິກ຺ຂູ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຜກຸຝິທ຺ວາເຣ ອາສນໍ ປຄ຺ຄາ ເປຫີ"ຕິ ອາຫ໚ ໂສ ຕຖາ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ປຝິເວເທສິ໚ ສຕ຺ຖາ ປຄ຺ຄຕ຺ຕາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ສພ຺ພສງ຺ຄາຫິກວເສນ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ກິກ຺ຂເວ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຌິຕາ 'ປາປກຣເຓ ຣໂຫ ນາມ ນຕ຺ຖີ'ຕິ ປາປໍ ນ ກຣີສູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫີ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ພາ ຣາຓສິຍໍ ທິສາປາໂມກ຺ຂສ຺ສ ອາຈຣິຍສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປຄ຺ຈນ຺ນໍ ມາຓວກສຕານໍ ເຊຏ຺ຖໂກ ຫຸຕ຺ວາ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາຕິ໚ ອາຈຣິຍສ຺ສ ປນ ວຍປ຺ປຕ຺ຕາ ຜີຕາ ອຕ຺ຖີ໚ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ "ອິເມສໍ ມາຓວການໍ ສີລໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ສີລສມ຺ປນ຺ນສ຺ເສວ ຜີຕຣໍ ທສ຺ສາມີ"ຕິ໚ ໂສ ເອກທິວສໍ ມາຓວເກ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ຕາຕາ, ມຍ຺ຫໍ ຜີຕາ ວຍປ຺ປຕ຺ຕາ, ວິວາຫມ຺ສ຺ສາ ກາເຣສ຺ສາມິ, ວຕ຺ຖາລງ຺ ກາຣໍ ລທ຺ຜຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ຄຈ຺ຉຖ ຕຸມ຺ເຫ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ຄາຕການໍ ອປ຺ສ຺ສນ຺ຕານຄ຺ເຄວ ເຖເນຕ຺ວາ ວຕ຺ຖາລງ຺ກາເຣ ອາຫຣຖ, ເກນຈິ ອທິຏ຺ຖເມວ ຄຓ຺ຫາມິ, ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອາກຕໍ ນ ຄຓ຺ຫາມິ"ຕິ ອາຫ໚ ເຕ "ສາຜູ"ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ຄາຕການໍ ອປ຺ສ຺ສນ຺ຕານໍ ເຖເນຕ຺ວາ ວຕ຺ຖປິລຸອນ຺ຜນາທີນິ ອາຫຣນ຺ຕິ໚ ອາຈຣິໂຍ ອາກຕາກຕໍ ວິສຸໍ ວິສຸໍ ຖເປສິ໚ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ປນ ນ ກິຄ຺ຈິ ອາຫຣິ໚ ອຖ ນໍ ອາຈຣິໂຍ ອາຫ "ຕ຺ວໍ ປນ, ຕາຕ, ນ ກິຄ຺ຈິ ອາຫຣສີ"ຕິ໚ "ອາມ, ອາຈຣິຍາ"ຕິ໚ "ກສ຺ມາ, ຕາຕາ"ຕິ໚ "ຕຸມ຺ເຫ ນ ກສ຺ສຈິ ປສ຺ສນ຺ຕສ຺ສ ອາກຕໍ ຄຓ຺ຫຖ, ອຫໍ ປນ ປາປກຣເຓ ຣໂຫ ນາມ ນ ປສ຺ສາມີ"ຕິ ທີ ເປນ຺ໂຕ ອິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອາຫ –

໑໗໚

"ນຕ຺ຖິ ໂລເກ ຣໂຫ ນາມ, ປາປກມ຺ມໍ ປກຸພ຺ພໂຕ;

ປສ຺ສນ຺ຕິ ວນພູຕານິ, ຕໍ ພາໂລ ມຄ຺ຄຕີ ຣໂຫ໚

໑໘໚

‘‘ອຫំ ຣໂຫ ນ ປສ຺ສາມិ, ສຸល຺លំ ວាປិ ນ វិຊ຺ຊតិ;

ຍត຺ຖ ອល຺លំ ນ ປສ຺ສាមិ, ອສុល຺លំ ໂហតិ តំ មយា’’តិ។

តត຺ຖ ຣໂហតិ ປฏិຈ຺ឆន຺នត຺ຖានំ។ ວນភូតានីតិ ວເນ និព຺ພត຺តភូតានិ។ តំ ພាໂលតិ តំ ປាປກម຺មំ ຣໂហ មយា កតន຺តិ ພាໂល មល຺លតិ។ ສុល຺លំ ວាປីតិ យំ ວា ຖានំ សត຺ថេហិ ສុល຺លំ ຕុច຺ឆំ ກເວយ຺យ, តម຺បិ ນត຺ថីតិ ອាហ។

ອាຈរិໂຍ តស຺ស ປសីទិត຺វា ‘‘តាត, ន មយ຺ហំ គេហេ ធនំ នត຺ថិ, ອហំ ປន សីលសម຺បន຺នស຺ស និតរំ ທាត຺កាໂម ອិເម មាណវេ វីមំសន຺តោ ເອວមកាសិំ, មម ធិតា តុយ຺ហេເວ ອនុច຺ឆវិកា’’តិ ធិតរំ ອលង຺ករិត຺វា ໂພធិសត຺តស຺ស ອທាសិ។ ເសສមាណវេ ‘‘តុម຺ເហហិ ອានីតានីតំ តុម຺ហាកំ គេហេເວ ເນថា’’តិ ອាហ។

សត຺ថា ‘‘ឥតិ ໂខ, ភិក຺ខເវ, ເត ທុស຺សីលមាណវា ອត຺តໂນ ທុស຺សីលតាយ តំ ឥត຺ថិំ ន លភិំសុ, ឥតໂຣ ປណ຺ឌិតមាណໂວ សីលសម຺បន຺នតាយ លភី’’តិ វត຺វា ອភិសម຺ពុទ຺ໂធ ហុត຺វា ឥមា ທ຺វេ គាថា ອភាសិ –

១៧។

‘‘ທុជ຺ជច຺ໂຈ ຈ សុជ຺ជច຺ໂຈ ຈ, ນន຺ໂທ ຈ សុຂវឌ຺ឍិໂត;

វជ຺ໂជ ຈ ອທ຺ធុវសីໂល ຈ, ເត ធម຺មំ ជហុមត຺ថិកា។

៨០។

‘‘ព຺រាហ຺មໂណ ຈ ກថំ ជເហ, សព຺ពធម຺មាន ປាຣគູ;

ໂយ ធម຺មមនុປាເលតិ, ធិតិមា សច຺ចនិក຺កໂម’’តិ។

តត຺ຖ ທុជ຺ជច຺ໂຈតិອាທໂຍ ឆ ເຊព຺ឋកមាណវា, ເតសំ នាមំ គត຺ហិ, ອវេសានំ នាមំ ອគ຺គហេត຺វា សព຺ពສង຺គាហិកវេເសເນວ ‘‘ເត ធម຺មំ ជហុមត຺ថិកា’’តិ ອាហ។ តត຺ຖ ເតតិ សព຺ពេປិ ເត មាណវា។ ធម຺មន຺តិ ឥត຺ថិប຺បដិលាភសភាវំ ។ ជហុមត຺ថិកាតិ ជហុំ ອត຺ថិកា, ອយເមវ វា ປាໂຖ។ មកាໂຣ ປທព຺យញ຺ជនសន຺ធិវេសេន វុត຺ໂត។ ឥទំ វុត຺តំ ໂហតិ – សព຺ពេປិ ເត មាណវា តាយ ឥត຺ថិយា ອត຺ថិកាວ ហុត຺វា ອត຺តໂນ ທុស຺សីលតាយ តំ ឥត຺ថិប຺បដិលាភសភាវំ ជហឹសុ។

ព຺រាហ຺មໂណ ຈាតិ ឥតໂຣ ປន សីលសម຺បន຺ໂន ព຺រាហ຺មໂណ។ ກថំ ជເហតិ ເກន ກាຣເណន តំ ឥត຺ថិប຺បដិលាភសភាវំ ជហិស຺សតិ។ សព຺ពធម຺មានន຺តិ ឥមស຺មឹ ຖាເន ໂលកិយានិ ປញ຺ຈ សីលានិ, ທស សីលានិ, តីណិ សុច຺ចរិតានិ ຈ, សព຺ពធម຺មា នាម, ເតសំ ໂສ ປាຣំ គໂតតិ ປាຣគូ។ ធម຺មមនុតិ វុត຺តប຺ປກាຣេເວ ធម຺មំ ໂយ ອនុປាເລតិ ຣក຺ខតិ។ ធិតិមាតិ សីលຣក຺ខនធិតិយា សមន຺នាគໂត។ សច຺ចនិក຺កໂມតិ សច຺ເຈ សភាវភូເត យថាວុត຺ເត សីលធម຺មេ និក຺កេមេន សមន຺នាគໂត។

សត຺ថា ឥមំ ធម຺មេទេសនំ ອាហរិត຺វា សច຺ចានិ ປកាເសត຺វា ជាតកំ សໂមធាເនសិ, សច຺ចប຺បរិໂយសាເន តានិ ປញ຺ຈ ភិក຺ខុសតានិ ອរហត຺ເត ປតិដ຺ឋហឹសុ។

តທា ອាຈរិໂយ សារិប຺ុត຺ໂត ອໂហសិ, ປណ຺ឌិតមាណໂວ ປន ອហເມវ ອໂហសិន຺តិ។

សីលវីមំសនជាតកវណ຺ណនា ປញ຺ຈមា។

[໓໐໖] ໖. ສຸຊາຕາຊາຕກວຓຓນາ

ກິມຓຫກາຕິ ອິທໍ ສຕຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ມລຼິກໍ ເທວິ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ເອກທິວສໍ ກິຣ ຣໍາໂຣ ຕາຍ ສທຼືຶ ສີຣິວິວາໂທ ອໂທສິ, ''ສຍນກລໂຫ''ຕິປິ ວທນຸຕິເຍວ. ຣາຊາ ກຸຊຶຕວາ ຕສຸສາ ອຕຖິກາວມຸປິ ນ ຊານາຕິ. ມລຼິກາ ເທວິປິ ''ສຕຖາ ຣໍາໂຣ ມຍິ ກຸທຸຣກາວໍ ນ ຊານາຕິ ມຣເຍ''ຕິ ຈິນຸເຕສິ. ສຕຖາປິ ລຕວາ ''ອິເມສໍ ສມຄຄກາວໍ ກຣິສຸສາມິ''ຕິ ປຸພຸພຕຫສມຍໍ ນິວາເສຕວາ ປຕຕຈິວຣມາທາຍ ປຍຸຈກິກຸຂຸສຕປຣິວາໂຣ ສາວຕຖິ ປວິສິຕວາ ຣາຊທວາຣໍ ອຄມາສິ. ຣາຊາ ຕຖາຄຕສຸສ ປຕຕໍ ຄເຫຕວາ ນິເວສນໍ ປເວເສຕວາ ປຍຸຍຕຕາສເນ ນິສີທາເປຕວາ ພຸທຸຣປຸປມຸຂສຸສ ກິກຸຂຸສງຆສຸສ ທກຸຂິໂນທກໍ ທຕວາ ຍາຄຸຂຊຊກໍ ອາຫຣິ. ສຕຖາ ປຕຕໍ ຫຕເຖນ ປິທຫິຕວາ ''ມຫາຣາຊ, ກຫໍ ເທວິ''ຕິ ອາຫ. ''ກິໍ, ກນຸເຕ, ຕາຍ ອຕຕໂນ ຍເສນ ມຕຕາຍາ''ຕິ? ''ມຫາຣາຊ, ສຍເມວ ຍສໍ ທຕວາ ມາຕຄາມໍ ອຸກຸຂິປິຕວາ ຕາຍ ກຕສຸສ ອປຣາຣສຸສ ອສຫນໍ ນາມ ນ ຍຸຕຕ''ນຸຕິ. ຣາຊາ ສຕຖຸ ວຈນໍ ສຸຕວາ ຕໍ ປກຸໂກສາເປສິ, ສາ ສຕຖາຣໍ ປຣິວິສິ. ສຕຖາ ''ອຍຸຍມຍຸຍໍ ສມຄຄເຄຫິ ກວິຕຸໍ ວຍຸຍຕິ''ຕິ ສາມຄຄິຣສວຓຓໍ ກເຖຕວາ ປກຸກາມິ. ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ອຸໂກ ສມຄຄວາສໍ ວສິສຸ. ກິກຸຂູ ຣມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປສຸໍ ''ອາວຸໂສ, ສຕຖາ ເອກວຈເນເນວ ອຸໂກ ສມຄຄເຄ ອກາສີ''ຕິ. ສຕຖາ ອາຄນຸຕວາ ''ກາຍ ນຸຕຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ''ຕິ ປຸຈຸລິຕວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕເຕ ''ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປາຫໍ ເອເຕ ເອກວາເທເນວ ສມຄຄເຄ ອກາສິ''ນຸຕິ ວຕວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕໂຕ ຕສຸສ ອຕຖຣມຸມານຸສາສໂກ ອມຈຸໂຈ ອໂທສິ. ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ວາຕປານໍ ວິວຣິຕວາ ຣາຊງຄຓໍ ໂອໂລກຍມາໂນ ອຍຸຖາສິ. ຕສຸມິ ຂເຓ ເອກາ ປຓຓິກຣີຕາ ອກິຣູປາ ປຖມວເຍ ຖິຕາ ສຸຊາຕາ ນາມ ພທຣປຈຸລິ ສີເສ ກຕວາ ''ພທຣານິ ຄຓຫຖ, ພທຣານິ ຄຓຫຖາ''ຕິ ວທມານາ ຣາຊງຄເຓນ ຄຈຸລຕິ. ຣາຊາ ຕສຸສາ ສທຸທໍ ສຸຕວາ ຕາຍ ປຕິພທຸຣຈິຕໂຕ ຫຸຕວາ ອສາມິກກາວໍ ລຕວາ ຕໍ ປກຸໂກສາເປຕວາ ອຄຄມເຫສິຍຸຖາເນ ຖເປຕວາ ມຫນຸຕໍ ຍສໍ ອທາສິ. ສາ ຣໍາໂຣ ປິຍາ ອໂທສິ ມນາປາ. ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ສຸວຓຓຕຍຸເກ ພທຣານິ ຂາທນຸໂຕ ນິສີທິ. ຕທາ ສຸຊາຕາ ເທວິ ຣາຊານໍ ພທຣານິ ຂາທນຸຕໍ ທິສວາ ''ມຫາຣາຊ, ກິໍ ນາມ ຕຸມຸເຫ ຂາທຖາ''ຕິ ປຸຈຸລນຸຕິ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໑.

''ກິມຓຫກາ ອິເມ ເທວ, ນິກຸຂິຕຕາ ກໍສມລຼເກ;

ອຸປໍໂລຫິຕກາ ວຄຄູ, ຕໍ ເມ ອກຸຂາຫີ ປຸຈຸລິໂຕ''ຕິ.

ຕຕຖ ກິມຓຫກາຕິ ກີຜລານິ ນາເມຕານິ, ປຣິມຓຫລວເສນ ປນ ອຓຫກາຕິ ອາຫ. ກໍສມລຼເກຕິ ສຸວຓຓຕຍຸເກ. ອຸປໍໂລຫິຕກາຕິ ຣຕຕວຓຓາ. ວຄຄູຕິ ໂຈກຸຂາ ນິມຸມລາ.

ຣາຊາ ກຸຊຶຕວາ ''ພທຣວາຓິຊເກ ປຓຓິກຄຫປຕິກສຸສ ຣີເຕ ອຕຕໂນ ກຸລສນຸຕການິ ພທຣານິປິ ນ ຊານາສິ''ຕິ ວຕວາ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໘໒.

''ຍານິ ປຸເຣ ຕຸວໍ ເທວິ, ກຕຸຫຸ ນນຸຕກວາສິນີ;

ອຸຈຸລງຄຫຕຖາ ປຈິນາສິ, ຕສຸສາ ເຕ ໂກລິຍໍ ຜລໍ.

໘໓.

‘‘ອຸທ຺ທຍ຺ຫເຕ ນ ຣມຕິ, ໂກຄາ ວິປ຺ປ຺ຊຫນ຺ຕິ ຕໍ;

ຕຕ຺ເຖວິມໍ ປ຺ຜິເນຖ, ຍຕ຺ຖ ໂກລໍ ປ຺ຈິສ຺ສຕີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ພູຕິ ມຸຕ຺ທສີສາ ທຸຕ຺ວາຯ ນນ຺ຕກວາສີນິຕິ ຊີຕ຺ຕປີໂລຕິກນິວຕ຺ຖາຯ ອຸຈ຺ຈຽຄຫຕ຺ຖາ ປ຺ຈິນາສີຕິ ອຜວີ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ອຽກຸສເກນ ສາຂໍ ໂອນາເມຕ຺ວາ ໂອຈິໂຕຈິຕໍ ຫຕ຺ເຖນ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸຈ຺ຈຽເຄ ປກ຺ຂິປນວເສນ ອຸຈ຺ຈຽຄຫຕ຺ຖາ ທຸຕ຺ວາ ປ຺ຈິນາສິ ໂອຈິນາສີຯ ຕສ຺ສາ ເຕ ໂກລິຍໍ ຜລນ຺ຕິ ຕສ຺ສາ ຕວ ເອວໍ ປ຺ຈິນນ຺ຕິຍາ ໂອຈິນນ຺ຕິຍາ ຍມຫໍ ອິທານິ ຂາທາມິ, ອິທໍ ໂກລິຍໍ ກຸລທຕ຺ຕິຍໍ ຜລນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ອຸທ຺ທຍ຺ຫເຕນ ຣມຕີຕິ ອຍໍ ຊມ຺ມິ ອິມສ຺ມີ ຣາຊກຸເລ ວສມານາ ໂລຫກຸມ຺ກີຍໍ ປກ຺ຂິຕ຺ຕາ ວິຍ ທຍ຺ຫຕິ ນາກິຣມຕິຯ ໂກຄາຕິ ຣາຊໂກຄາ ອິມໍ ອລກ຺ຂິກໍ ວິປ຺ປ຺ຊຫນ຺ຕີຯ ຍຕ຺ຖ ໂກລໍ ປ຺ຈິສ຺ສຕີຕິ ຍຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນ ພທຣເມວ ປ຺ຈິນິຕ຺ວາ ວິກ຺ກິຕນ຺ຕີ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສ຺ສຕິ, ຕຕ຺ເຖວ ນໍ ເນຖາຕິ ວທຕິຯ

ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຄເປຕ຺ວາ ມໍ ອລ຺ໂລ ອິເມ ສມຄ຺ເຄ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຣາຊານໍ ສລ຺ລາເປຕ຺ວາ ‘‘ອິມິສ຺ສາ ອນິກ຺ກາທ຺ຒນໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕຖໍ ຄາຖມາຫ –

໘໔ຯ

‘‘ໂຫນ຺ຕິ ເຫເຕ ມຫາຣາຊ, ອິທ຺ຊິປ຺ປຕ຺ຕາຍ ນາຣິຍາ;

ຂມ ເທວ ສຸຊາຕາຍ, ມາສ຺ສາ ກຸຊ຺ຊ ຣເຖສກາ’’ຕິຯ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ມຫາຣາຊ, ເອເຕ ເອວຣູປາ ປມາທໂທສາ ຍສໍ ປຕ຺ຕາຍ ນາຣິຍາ ໂຫນ຺ຕີເຍວ, ເອຕໍ ເອວຣູເປ ອຸຈ຺ເຈ ຖາເນ ຄເປຕ຺ວາ ອິທານີ ‘‘ເອຕ຺ຕກສ຺ສ ອປຣາຜສ຺ສ ອສຫນໍ ນາມ ນ ຍຸຕ຺ຕໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ, ຕສ຺ມາ ຂມ, ເທວ, ສຸຊາຕາຍ, ເອຕິສ຺ສາ ມາ ກຸຊ຺ຊ ຣເຖສກ ຣຖເຊຜ຺ຖກາຕິຯ

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຈເນນ ເທວິຍາ ຕໍ ອປຣາຜໍ ສຫິຕ຺ວາ ຍຖາຖາເນເຍວ ນໍ ຄເປສີຯ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ອຸໂກ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສີສູຕິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພາຣາຕສີຣາຊາ ໂກສລຣາຊາ ອໂຫສິ, ສຸຊາຕາ ມລ຺ລິກາ, ອມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕີຯ

ສຸຊາຕາຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຜຜ຺ຖາຯ

[໓໐໗] ໗ຯ ປລາສຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອເຈຕນໍພ຺ຣາຫ຺ມຕ ອສ຺ສຸຕນ຺ຕນ຺ຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ປຣິນິພ຺ພານມຄ຺ເຈ ນິປນ຺ໂນ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ໂສຫາຍສ຺ມາ ‘‘ອຊ຺ຊ ຣຕ຺ຕິຍາ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ສຕ຺ຖາ ປຣິນິພ຺ພາຍິສ຺ສຕີ’’ຕິ ລຕ຺ວາ ‘‘ອຫລ຺ຈມ຺ຫິ ເສກ຺ໂຂ ສກຣຕີໂຍ, ສຕ຺ຖຸ ຈ ເມ ປຣິນິພ຺ພານໍ ກວິສ຺ສຕີ, ປຄ຺ຈວີສຕີ ວສ຺ສານີ ສຕ຺ຖຸ ກຕໍ ອຸປຜ຺ຖານໍ ນິປ຺ຜລໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ໂສກາກິກູໂຕ ອຸຍ຺ຍານໂອວຣເກ ກປີສີສໍ ອາລມ຺ພິຕ຺ວາ ປໂຣທີຯ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ‘‘ກຫໍ, ກິກ຺ຂເວ, ອານນ຺ໂທ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ກຕປຸລ຺ໂລສີ ຕ຺ວໍ, ອານນ຺ທ, ປຜານມນຸຍຸຄ຺ຊ, ຂິປ຺ປໍ ໂຫຫິສິ ອນາສໂວ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ອິທານິ ຕຍາ ມມ ກຕໍ ອຸປຜ຺ຖານໍ ກີ ກາຣຕາ ນິປ຺ຜລໍ ກວິສ຺ສຕິ, ຍສ຺ສ ເຕ ປຸພ຺ເພ ສຣາຄາທິກາເລປີ ມມ ກຕໍ ອຸປຜ຺ຖານໍ ນິປ຺ຜລໍ ນາໂຫສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຓສີໂຕ ອວິທູເຣ ປລາສຣຸກ຺ຂເທວຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ។ ຕທາ ພາຣາຓສີວາສີໂນ ມນຸສ຺ສາ ເທວຕາມງ຺ຄລິກາ ອເຫສຸំ ນິຈ຺ຈំ ພລິກຣຓາທີສຸ ປຍຸຕ຺ຕາ។ ອເຖໂກ ທຸគ຺គຕພຸຣາຫ຺ມໂຓ "ອຫມ຺ປີ ເອກំ ເທວຕំ ປຏິຊគ຺គິស຺សາມີ"ຕິ ເອກស຺មឹ ឧນ຺ນຕប຺បເທເສ ຄິຕស຺ສ ມຫໂຕ ປລາສຣຸກ຺ຂស຺ສ ມູລំ សមំ និត຺តិំ กត຺វា ปริក຺ខិបិត຺វា វាលុកំ ໂອກិរិត຺វាວ ສម຺មជ຺ជិត຺វា ຣຸກ຺ເຂ គន຺ធបញ຺ចង຺គុលិកានិ ທត຺វា មាលាគន຺ធធូមេហិ ປູເຊຕ຺ວາ ທີປំ ជា លេត຺វា "សុខំ សយា"តិ វត຺វា ຣຸກ຺ខំ ປທក຺ខិណំ កត຺វា ປក຺កមតិ។ ທុតិយທិວសេ ປាໂតວ គន຺ត຺វា សុខសេយ຺យំ បុច຺ឆតិ។ ອເຖក ທິວសំ ຣຸក຺ខເທວຕា ຈິນ຺ເຕສិ "ອយំ ພຸຣາຫ຺ມໂຓ ອតិວិຍ ມំ ປຏິຊគ຺គຕិ, ອិមំ ພຸຣາຫ຺មណំ វីមំសិត຺វា ເຍນ ກາຣເណນ មំ ປຏິຊគ຺គតិ, តំ ทស຺សាមី"ติ។ សា តស຺មឹ ឃណេ ພຸຣາຫ຺ມເណ ອាគន຺ត຺វា ຣຸກ຺ខមូលេ សម຺មជ຺ជន຺តេ មហលຸលກພຸຣາຫ຺មណវេសេន សមីបេ ឋត຺វា ປឋមំ គាថមាហ –

៨៥។

"អចេតនំ ພຸຣາຫ຺មណ អស຺សុណន຺តំ, ជាໂນ អជានន຺តមិមំ ປលាសំ;

អារទ຺ធវិរិໂយ ធុវំ អប຺បមត຺ໂត, សុខសេយ຺យំ បុច຺ឆសិ កិស຺ស ហេតុ"តិ។

តត຺ថ អស຺សុណន຺តន຺តិ អចេតនត຺តាវ អស຺សុណន຺តំ។ ជាໂនតិ តុវំ ជានមាໂន ហុត຺វា ធុវំ អប຺បមត຺ໂតតិ និច຺ចំ អប຺បមត຺ໂត។

តំ សុត຺វា ພຸຣາຫ຺មໂណ ទុតិយំ គាថមាហ –

៨៦។

"ទូເຣ សុໂត ចេវ ພຸຣហា ច ຣຸກ຺ខោ, ເທເສ ຄິໂຕ ភូតនិវាសរូໂប;

តស຺មា នមស຺សាមិ ឥមំ ປលាសំ, ເຍ ចេត຺ថ ភូតា តេ ធនស຺ស ហេតូ"តិ។

ຕຕ຺ຖ ທູເຣ ສຸໂຕຕິ ພຸຣາຫ຺ມຓ ອຍໍ ຣຸກ຺ໂຂ ທູເຣ ສຸໂຕ ວິສ຺ສຸໂຕ, ນ ອາສນ຺ນຍຸຖາເນເຍວ ປາກໂຝ។ ພຸຣຫາ ຈາຕິ ມຫນ຺ໂຕ ຈ។ ເທເສ ຄິໂຕຕິ ອຸນ຺ນເຕ ສເມ ກູມິປ຺ປເທເສ ຄິໂຕ។ ກູຕນິວາສຣູໂປຕິ ເທວຕານິວາສສກາໂວ, ອທ຺ຣາ ເອຕ຺ຖ ມເຫສກ຺ຂາ ເທວ ຕາ ນິວຸຕ຺ຖາ ກວິສ຺ສຕິ។ ເຕ ຘນສ຺ສ ເຫຕູຕິ ອິມຍ຺ຈ ຣຸກ຺ຂໍ ເຍ ເຈຕ຺ຖ ນິວຸຕ຺ຖາ ກູຕາ, ເຕ ຘນສ຺ສ ເຫຕຸ ນມສ຺ສາມິ, ນ ນິກ຺ກາຣຓາຕິ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ພຸຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປສນ຺ນາ "ອຫໍ, ພຸຣາຫ຺ມຓ, ອິມສ຺ມີ ຣຸກ຺ເຂ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາ, ມາ ກາຍິ, ຘນໍ ເຕ ທສ຺ສາມີ"ຕິ ຕໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວິມານທ຺ວາເຣ ມຫນ຺ເຕນ ເທວຕານຸກາເວນ ອາກາເສ ຄຕ຺ວາ ອິຕຣາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

៨៧។

'ໂສ ເຕ ກຣິສ຺ສາມິ ຍຖານຸກາວໍ, ກຕຍ຺ຍຸຕໍ ພຸຣາຫ຺ມຓ ເປກ຺ຂມາໂນ;

ກຖຍ຺ຫິ ອາຄມ຺ມ ສຕໍ ສກາເສ, ໂມຄານິ ເຕ ອສ຺ສຸ ປຣິຟນ຺ທິຕານິ។

៨៨។

'ໂຍ ຕິນ຺ທຸກຣຸກ຺ຂສ຺ສ ປໂຣ ປິລກ຺ໂຂ, ປຣິວາຣິໂຕ ປຸພ຺ພຍຍ຺ໂຍ ອຸລຸອາໂຣ;

ຕສ຺ເສສ ມູລສ຺ມິ ນິຂີ ນິຂາໂຕ, ອຫາຍາໂຫ ຄຈ຺ຉ ຕ໌ ອຸທ຺ຊຣາຫີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຍຖາບຸກາວນ຺ຕິ ຍຖາສຕ຺ຕິ ຍຖາພລ໌ຯ ກຕລ຺ລຸຕນ຺ຕິ ຕຍາ ມຍ຺ຫ໌ ກຕຄ຺ຄ໌ ຊານນ຺ໂຕ ຕ໌ ອຕ຺ຕນິ ວິຊ຺ຊມານ໌ ກຕລ຺ລຸຕ໌ ເປກ຺ຂມາໂນຯ ອາຄມ຺ມາຕິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາຯ ສຕ໌ ສກາເສຕິ ສປ຺ປຸຣິສານ໌ ສນ຺ຕິເກຯ ໂມພານິ ເຕ ອສ຺ສ຺ ປຣິພນ຺ທິຕານິຕິ ສ຺ຂເສຍ຺ຍປ຺ຈ຺ຉນວເສນ ວາຈາພນ຺ທິຕານີ ສມ຺ມຊ຺ຊນາທິກຣເດນ ກາຍພນ຺ທິຕານິ ຈ ຕວ ກຖ໌ ອພລານິ ກວິສ຺ສນ຺ຕິຯ

ໂຍ ຕິນ຺ທຸກຣກ຺ຂສ຺ສ ປໂຣ ປີລກ຺ໂຂຕິ ໂຍ ເອສ ຕິນ຺ທຸກຣກ຺ຂສ຺ສ ປຣໂຕ ປີລກ຺ຂຣກ຺ໂຂ ຄິໂຕຕິ ວິມານທ຺ວາເຣ ຄິຕາວ ຫຕ຺ຖ໌ ປສາເຣຕ຺ວາ ທສ຺ເສຕິຯ ປຣິວາຣິໂຕຕິອາທີສ຺ ຕສ຺ສ ປີລກ຺ຂຣກ຺ຂສ຺ສ ມູເລ ເອສ ຕ໌ ຣກ຺ຂມູລ໌ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ນິທິຕຕາຍ ປຣິວາຣິໂຕ, ປຸພ຺ເພ ຍິຍ຺ຖຍລ຺ລວເສນ ປຸຣິມສາມິການ໌ ອຸປ຺ປນ຺ນຕາຍ ປຸພ຺ພຍລ຺ໂລ, ອເນການິຂີກຸມ຺ກີ ກາເວນ ມທນ຺ຕຕຕາ ອຸລຸອາໂຣ, ກູມິ ຂຕິຕ຺ວາ ຄປິຕຕ຺ຕາ ນິຂາໂຕ, ອິທານິ ທາຍາທານ໌ ອກາວໂຕ ອທາຍາໂທຯ ອິທ໌ ວຸຕ຺ຕ໌ ໂຫຕິ – ເອສ ຕ໌ ຣກ຺ຂມູລ໌ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄີວາຍ ຄີວ໌ ປຫຣນ຺ຕີນ໌ ນິຂີກຸມ຺ກີນ໌ ວເສນ ມຫານິຂີ ນິຂາໂຕ ອສາມິໂກ, ຄຈ຺ຉ ຕ໌ ອຸທ຺ຊຣິຕ຺ວາ ຄຕຫາຕິຯ

ເອວລ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ສາ ເທວຕາ ‘‘ພຣາຫ຺ມຕ, ຕ຺ວ໌ ເອຕ໌ ອຸທ຺ຊຣິຕ຺ວາ ຄຕຫນ຺ໂຕ ກິລມິສ຺ສສິ, ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວ໌, ອຫເມວ ຕ໌ ຕວ ພຣ໌ ເນຕ຺ວາ ອສ຺ກສ຺ມິ ອສ຺ກສ຺ມິລ຺ຈ ຄາເນ ນິທຫິສ຺ສາມິ, ຕ຺ວ໌ ເອຕ໌ ຊນ໌ ຍາວຊີວ໌ ປຣິກຸລ຺ຊນ຺ໂຕ ທານ໌ ເທຫິ, ສີລ໌ ຣກ຺ຂາຫີ’’ຕິ ພຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ໂອວາທ໌ ທຕ຺ວາ ຕ໌ ຊນ໌ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ຕສ຺ສ ພເຣ ປຕິຍ຺ຖາເປສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມ໌ ຊມ຺ມເທສນ໌ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກ໌ ສໂມຊາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພຣາຫ຺ມໂຕ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຣກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ປລາສຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາຯ

[໑໐໗] ໗ຯ ສກ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອກຣມ຺ຫສ ເຕ ກິຈ຺ຈນ຺ຕິ ອິທ໌ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ອກຕລ຺ລຸຕ໌ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ເທວທຕ຺ໂຕ ອກຕລ຺ລູເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕ໌ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍ໌ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊ໌ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ຣກ຺ຂໂກຍ຺ຍກສກ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ອເຖກສ຺ສ ສີຫສ຺ສ ມ໌ສ໌ ຂາທນ຺ຕສ຺ສ ອຍ຺ຖິ ຄເລ ລຄ຺ຄິ, ຄໂລ ອຸທ຺ຊຸມາຍິ, ໂຄຈຣ໌ ຄຕ຺ຫິຕ຺ຕ໌ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ຂຣາ ເວທນາ ປວ຺ຕຕ຺ຕິຯ ອຖ ນ໌ ໂສ ສກ຺ໂຕ ໂຄຈຣປ຺ປສ຺ໂຕ ທິສ຺ວາ ສາຂາຍ ນິລີໂນ ‘‘ກີ ເຕ, ສມ຺ມ, ທຸກ຺ຂ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ໂສ ຕມຕ຺ຖ໌ ອາຈິກ຺ຂີຯ ‘‘ອຫ໌ ເຕ, ສມ຺ມ, ເອຕ໌ ອຍ຺ຖິ ອປເນຍ຺ຍ໌, ກເຍນ ປນ ເຕ ມຸຂ໌ ປວິສິຕ຺ຕ໌ ນ ວິສຫາມິ, ຂາເທຍ຺ຍາສິປີ ມ’’ນ຺ຕິຯ ‘‘ມາ ກາຍິ, ສມ຺ມ, ນາຫ໌ ຕ໌ ຂາທາມິ, ຊີວິຕ໌ ເມ ເທຫີ’’ຕິຯ ໂສ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ຕ໌ ວາມປສ຺ເສນ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ‘ໂກ ຊານາຕິ, ກິມ຺ເປສ ກຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຍຖາ ມຸຂ໌ ປີທຫິຕ຺ຕ໌ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ຕຖາ ຕສ຺ສ ອຊໂຣຍ຺ເຄ ຈ ອຸຕ຺ຕໂຣຍ຺ເຄ ຈ ທຕ຺ຫກ໌ ຄເປຕ຺ວາ ມຸຂ໌ ປວິສິຕ຺ວາ ອຍ຺ຖິໂກຍິ ຕຸຕ຺ເຕຫ ປຫຣິ, ອຍ຺ຖິ ປຕິຕ຺ວາ ຄຕ໌ຯ ໂສ ອຍ຺ຖິ ປາເຕຕ຺ວາ ສີຫສ຺ສ ມຸຂໂຕ ນິກ຺ຂມນ຺ໂຕ ທຕ຺ຫກ໌ ຕຸຕ຺ເຕຫ ປຫຣິຕ຺ວາ ປາເຕນ຺ໂຕວ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສາຂຄ຺ເຄ ນິລີຍິຯ ສີໂຫ ນິໂຣໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ເອກທິວສ໌ ເອກ໌ ວນມຫິສ໌ ວຊິຕ຺ວາ ຂາທຕິຯ ສກ຺ໂຕ ‘‘ວີມ໌ສິສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ອຸປຣິກາເຄ ສາຂາຍ ນິລີຍິຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຊິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມ໌ ຄາຖມາຫ –

໔໙ຯ

‘‘ອກຣມ຺ຫສ ເຕ ກິຈ຺ຈ໌, ຍ໌ ພລ໌ ອຫ຺ວມ຺ຫເສ;

ມິຄຣາຊ ນໂມ ຕ຺ຍຕ຺ຖຸ, ອປິ ກິລ຺ຈິ ລກາມເສ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອກຣມ຺ຫສ ເຕ ກິຈ຺ຈນ຺ຕິ ໂກ, ສີຫ, ມຍມ຺ປີ ຕວ ເອກໍ ກິຈ຺ຈໍ ອກຣິມ຺ຫາ ຍໍ ພລໍ ອຫຸວມ຺ຫເສຕິ ຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ພລໍ ອໂຫສີ, ເຕນ ພເລນ ຕໂຕ ກິລຸຈິ ອຫາເປຕ຺ວາ ອກຣິມ຺ຫເຍວ຺

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສີໂຫ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໐຺

''ມມ ໂລຫິຕກກ຺ຂສ຺ສ, ນິຈ຺ຈໍ ລຸທ຺ທານິ ກຸພ຺ພໂຕ;

ທນ຺ຕນ຺ຕຣຄໂຕ ສນ຺ໂຕ, ຕໍ ພຫຸໍ ຍມ຺ປີ ຊີວສີ''ຕິ຺

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ອິຕຣາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໓໑຺

''ອກຕ຺ຸຄຸມກຕ຺ຕາຣໍ, ກຕສ຺ສ ອປ຺ປຕິກາຣກໍ;

ຍສ຺ມີ ກຕ຺ຸຄຸຕາ ນຕ຺ຖິ, ນິຣຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ເສວນາ຺

໓໔຺

''ຍສ຺ສ ສມ຺ມຸຂຈິຕ຺ເຕນ, ມິຕ຺ຕທມ຺ໂມ ນ ລພ຺ກຕິ;

ອນຸສູຍມນກ຺ໂກສໍ, ສຕິກໍ ຕມ຺ຫາ ອປກ຺ກເມ''ນ຺ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ອກຕ຺ຸຄຸນ຺ຕິ ກຕຄຸຕໍ ອຊານນ຺ຕໍ຺ ອກຕ຺ຕາຣນ຺ຕິ ຍໍກິລຸຈິ ອກໂຣນ຺ຕໍ຺ ສມ຺ມຸຂຈິຕ຺ເຕນາຕິ ສມ຺ມຸເຂ ກເຕນ ຄຸເຕນ຺ ອນຸສູຍມນກ຺ໂກສນ຺ຕິ ຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ນ ອຸສູຍນ຺ໂຕ ນ ອກ຺ໂກສນ຺ໂຕ ສຕິກໍ ຕມ຺ຫາ ປາປປຸຄ຺ຄລາ ອປຄຈ຺ເຊຍ຺ຍາຕິ຺ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ໂສ ສກ຺ໂກ ປກ຺ກາມິ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສີ – ''ຕທາ ສີໂຫ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສີ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕິ຺

ສກ຺ກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຕ຺ຖມາ຺

[໓໐໙] ໙຺ ຂວຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສພ຺ພມິທໍຈຣິມໍ ກຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຉພ຺ພຄ຺ຄິເຍ ກິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺ ວຕ຺ຖຸ ວິນເຍ (ປາຈິ຺ ໖໔໖) ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ອາຄຕເມວ຺ ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ສງ຺ເຂໂປ – ສຕ຺ຖາ ຉພ຺ພຄ຺ຄິເຍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕຸມ຺ເຫ, ກິກ຺ຂເວ, ນີເຈ ອາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຸຈ຺ເຈ ອາສເນ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ທມ຺ມໍ ເທເສຖາ''ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ''ເອວໍ, ກນ຺ເຕ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ເຕ ກິກ຺ຂູ ຄຣຫິຕ຺ວາ ''ອຍຸຕ຺ຕໍ, ກິກ຺ຂເວ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ມມ ທມ຺ເມ ອຄາຣວກຣຕໍ, ໂປຣາຕກປຕ຺ທິຕາ ທິ ນີເຈ ອາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ພາຫິຣກມນ຺ເຕປີ ວາເຈນ຺ເຕ ຄຣຫິສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຈຕ຺ທາລກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກຸຝຸມ຺ພໍ ສຕ຺ຖເປ

ສີຯ ຕສ຺ສ ຠຣິຍາ ອມ຺ພໂທຫຬິນີ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ອາຫ ‘‘ສາມິ, ອິຈ຺ຉາມຫໍ ອມ຺ພໍ ຂາທິຕຸ’’ນ຺ຕິຯ ‘‘ຠທ຺ເທ, ອິມສ຺ມິໍ ກາເລ ອມ຺ພໍ ນຕ຺ຖິ, ອຎ຺ຎໍ ກິຎ຺ຈິ ອມ຺ພິລຜລໍ ອາຫຣິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ສາມິ, ອມ຺ພຜລໍ ລຠມານາວ ຊີວິສ຺ສາມິ, ອລຠມານາຍ ເມ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິຯ ໂສ ຕສ຺ສາ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ໂຕ ‘‘ກຫໍ ນຸ ໂຂ ອມ຺ພຜລໍ ລຠິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕສິຯ ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ພາຣາຓສີຣຎ຺ໂຎ ອຸຍ຺ຍາເນ ອມ຺ໂພ ຘຸວຜໂລ ໂຫຕິຯ ໂສ ‘‘ຕໂຕ ອມ຺ພປກ຺ກໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອິມິສ຺ສາ ໂທຫຬໍ ປຏິປ຺ປສ຺ສມ຺ເຠສ຺ສາມີ’’ຕິ ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອມ຺ພໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ນິລີໂນ ສາຂາຍ ສາຂໍ ອມ຺ພໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ວິຈຣິຯ ຕສ຺ສ ຕຖາ ກໂຣນ຺ຕສ຺ເສວ ຣຕ຺ຕິ ວິຠາຍິຯ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ສເຈ ອິທານິ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມິ, ທິສ຺ວາ ມໍ ‘ໂຈໂຣ’ຕິ ຄຓ຺ຫິສ຺ສນ຺ຕິ, ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ອເຖກໍ ວິຏປໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ນິລີໂນ ອຈ຺ຉິຯ

ຕທາ ພາຣາຓສີຣາຊາ ‘‘ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ມນ຺ເຕ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຸຍ຺ຍານໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂມູເລ ອຸຈ຺ເຈ ອາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ນີເຈ ອາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ມນ຺ເຕ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຸປຣິ ນິລີໂນ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ຍາວ ອຘມ຺ມິໂກ ອຍໍ ຣາຊາ, ໂຍ ອຸຈ຺ຈາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ມນ຺ເຕ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາຕິຯ ອຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓປິ ອຘມ຺ມິໂກ, ໂຍ ນີຈາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ມນ຺ເຕ ວາເຈຕິຯ ອຫມ຺ປິ ອຘມ຺ມິໂກ, ໂຍ ມາຕຸຄາມສ຺ສ ວສໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມມ ຊີວິຕໍ ອຄເຓຕ຺ວາ ອມ຺ພໍ ອາຫຣາມີ’’ຕິຯ ໂສ ຣຸກ຺ຂໂຕ ໂອຕຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂອລມ຺ພນສາຂໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕສໍ ອຸຠິນ຺ນມ຺ປິ ອນ຺ຕເຣ ປຕິຏ຺ຐາຍ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ນຏ຺ໂຐ, ຕ຺ວໍ ມູຬ຺ໂຫ, ປຸໂຣຫິໂຕ ມໂຕ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສ ຣຎ຺ຎາ ‘‘ກິໍກາຣຓາ’’ຕິ ປຸຏ຺ໂຐ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໓ຯ

‘‘ສພ຺ພມິທໍ ຈຣິມໍ ກຕໍ, ອຸໂຠ ຘມ຺ມໍ ນ ປສ຺ສເຣ;

ອຸໂຠ ປກຕິຍາ ຈຸຕາ, ໂຍ ຈາຍໍ ມນ຺ເຕຊ຺ຌາເປຕິ;

ໂຍ ຈ ມນ຺ຕໍ ອຘີຍຕີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສພ຺ພມິທໍ ຈຣິມໍ ກຕນ຺ຕິ ຍໍ ອມ຺ເຫຫິ ຕີຫິ ຊເນຫິ ກຕໍ, ສພ຺ພໍ ອິທໍ ກິຈ຺ຈໍ ລາມກໍ ນິມ຺ມຣິຍາທໍ ອຘມ຺ມິກໍຯ ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ໂຈຣຠາວໍ ເຕສຎ຺ຈ ມນ຺ເຕສຸ ອຄາຣວໍ ຄຣຫິຕ຺ວາ ປຸນ ອິຕເຣ ທ຺ເວເຍວ ຄຣຫນ຺ໂຕ ‘‘ອຸໂຠຘມ຺ມໍ ນ ປສ຺ສເຣ’’ຕິອາທິມາຫຯ ຕຕ຺ຖ ອຸໂຠຕິ ອິເມ ທ຺ເວປິ ຊນາ ຄຣຸກາຣຫໍ ໂປຣາຓກຘມ຺ມໍ ນ ປສ຺ສນ຺ຕິ, ຕໂຕ ຘມ຺ມປກຕິໂຕ ຈຸຕາຯ ຘມ຺ໂມ ຫິ ປຐມຸປ຺ປຕ຺ຕິວເສນ ປກຕິ ນາມຯ ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ –

‘‘ຘມ຺ໂມ ຫເວ ປາຕຸຣໂຫສິ ປຸພ຺ເພ;

ປຈ຺ຉາ ອຘມ຺ໂມ ອຸທປາທິ ໂລເກ’’ຕິຯ (ຊາຯ ໑ຯ໑໑ຯ໔໗);

ໂຍ ຈາຍນ຺ຕິ ໂຍ ຈ ອຍໍ ນີຈາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ມນ຺ເຕ ອຊ຺ຌາເປຕິ, ໂຍ ຈ ອຸຈ຺ເຈ ອາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຘີຍຕີຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໔ຯ

‘‘ສາລີນໍ ໂອທນໍ ຠຸຎ຺ເຊ, ສຸຈິໍ ມໍສູປເສຈນໍ;

ຕສ຺ມາ ເອຕໍ ນ ເສວາມິ, ຘມ຺ມໍ ອິສີຫິ ເສວິຕ’’ນ຺ຕິຯ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອຫຎ຺ຫິ ໂຠ ອິມສ຺ສ ຣຎ຺ໂຎ ສນ຺ຕກໍ ສາລີນໍ ໂອທນໍ ສຸຈິໍ ປຓ຺ຑຣໍ ນານປ຺ປກາຣາຍ ມໍສວິກຕິຍາ ສິຕ຺ຕໍ ມໍສູປເສຈ

ນໍ ກຸລຸຊານິ, ຕສຸມາ ອຸທເຣ ພທຸໂສ ທຸຕຸວາ ເອຕໍ ເອສິຕຄຸເຄາທີ ອິສີທິ ເສວິຕໍ ສມຸມໍ ນ ເສວາມີຕີ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ອິຕໂຣ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໓໘។

‘‘ປຣິພຸພຊ ມທາ ໂລໂກ, ປຈນຸຕລຸເລປີ ປາຕິໂນ;

ມາ ຕໍ ອສມຸໂມ ອາຈຣິໂຕ, ອສຸມາ ກຸມຸກມິວາກິທາ។

໓໙។

‘‘ສິຣຕຸຖຸ ຕໍ ຍສລາກໍ, ສນລາກລຸຈ ພຸຣາຫຸມຕ;

ຍາ ວຸຕຸຕິ ວິນິປາເຕນ, ອສມຸມຈຣເຄນ ວາ’’ຕີ។

ຕຕຸຖ ປຣິພຸພຊາຕິ ອິໂຕ ອລຸລຕຸຖ ຄຈຸຊ។ ມທາຕິ ອຍໍ ໂລໂກ ນາມ ມທາ។ ປຈນຸຕລຸເລປີ ປາຕິໂນຕິ ອິມສຸມື ຊມຸພຸທີເປ ອລຸເລປີ ປາຕິໂນ ປຈນຸຕິ, ນາຍເມເວໂກ ຣາຊາ។ ອສຸມາ ກຸມຸກມິວາກິທາຕິ ປາສາໂຕ ໝຜໍ ວິຍ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂທຕິ – ຍໍ ຕຸວໍ ອລຸລຕຸຖ ອຄນຸຕຸວາ ອິສ ວສນຸໂຕ ອສມຸມໍ ອາຈຣສິ, ໂສ ອສມຸໂມ ເອວໍ ອາຈຣິໂຕ ປາສາໂຕ ໝຜໍ ວິຍ ມາ ຕໍ ກິນຸທີ។

‘‘ສິຣຕຸຖູ’’ຕີ ຄາຖາຍ ອຍໍ ສງເຂປຕຸໂຖ – ພຸຣາຫຸມຕ ໂຍ ເອສ ເອວໍ ຕວ ຍສລາໂກ ຈ ສນລາໂກ ຈ ສິຣຕຸຖຸ, ຕໍ ຄຣທາມ ມຍໍ។ ກສຸມາ? ຍສຸມາ ອຍໍ ຕຍາ ລທຸສລາໂກ ອາຍຕື ອປາເຍສຸ ວິນິປາຕນເທຕຸນາ ສມຸປຕິ ຈ ອສມຸມຈຣເຄນ ຊີວິຕວຸຕຸຕິ ນາມ ໂທຕິ, ຍາ ເຈສາ ວຸຕຸຕິ ອິມິນາ ອາຍຕື ວິນິປາເຕນ ອິສ ອສມຸມຈຣເຄນ ວາ ນິປຸປຊຊຕິ, ກື ຕາຍ, ເຕນ ຕໍ ເອວໍ ວທາມີຕີ។

ອຖສຸສ ສມຸມກຖາຍ ຣາຊາ ປສີທິຕຸວາ ‘ໂກ, ປຸຣິສ, ກີຊາຕິໂກສີ’’ຕີ ປຸຈຸສີ។ ‘‘ຈຕຸທາໂລ ອທໍ, ເທວາ’’ຕີ។ ໂກ ‘‘ສເຈ ຕຸວໍ ຊາຕິສມຸປນຸໂນ ອກວິສຸສ, ຣຊຊໍ ເຕ ອທໍ ອທສຸສໍ, ອິໂຕ ປຜູຖາຍ ປນ ອທໍ ທິວາ ຣາຊາ ກວິສຸສາມິ, ຕຸວໍ ຣຕຸຕື ຣາຊາ ໂທທີ’’ຕີ ອຕຸຕໂນ ກຕຸເຄ ປີລຸອນຸສນໍ ປຸປຸຜທາມໍ ຕສຸສ ຄີວາຍໍ ປີລຸອນຸສາເປຕຸວາ ຕໍ ນຄຣຄຸຕຸຕິກໍ ອກາສີ។ ອຍໍ ນຄຣຄຸຕຸຕິການໍ ກຕຸເຄ ຣຕຸຕປຸປຸຜທາມປີລຸອນຸສນວໍໂສ។ ຕໂຕ ປຜູຖາຍ ປນ ຣາຊາ ຕສຸໂສວາເທ ຖຕຸວາ ອາຈຣິເຍ ຄາຣວໍ ກຣິຕຸວາ ນິເຈ ອາສເນ ນິສີນຸໂນ ມນຸເຕ ອຸຄຸຄຕຸທີຕີ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສີ ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂທສິ, ຈຕຸທາລປຸຕຸໂຕ ປນ ອທເມວ ອໂທສີ’’ນຸຕີ។

ລວຊາຕກວຕຸຕນາ ນວມາ។

[໓໑໐] ໑໐។ ເສຍຸຍຊາຕກວຕຸຕນາ

ສສມຸທຸທປຣິຍາຍນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິທຣນຸໂຕ ອຸກຸກຕຸຄິຕກິກຸຂໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ໂສ ທິ ສາວຕຸຖິຍໍ ປີຕຸທາຍ ຈຣນຸໂຕ ເອກໍ ອກິຣູປໍ ອລງກຕປຜິຍຕຸຕໍ ອິຕຸຖື ທິສຸວາ ອຸກຸກຕຸຄິໂຕ ສາສເນ ນາກິຣມິ។ ອຖ ກິກຸຂູ ກຄວໂຕ ອາໂຣເຈສຸໍ។ ໂສ ກຄວຕາ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ ກິກຸຂຸ ອຸກຸກຕຸຄິໂຕສີ’’ຕີ ປຸຜຸໂຖ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ’’ຕີ ວຕຸວາ ‘‘ໂກ ຕໍ ອຸກຸກຕຸຖາເປສີ’’ຕີ ວຸຕຸເຕ ຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈສິ។ ສຕຸຖາ ‘‘ກສຸມາ ຕຸວໍ ເອວຣູເປ ນິຍຍານິກສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຸກຸກຕຸຄິໂຕສິ, ປຸພຸເພ ປຕຸທິຕາ ປຸໂຣທິຕຜຸຖານໍ ລກນຸຕາປີ ຕໍ ປຜິກຸຂິປິຕຸວາ ປພຸພຊີສູ’’ຕີ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ເອກທິວເສ ວິຊາຍິ។ ຣາຊາ “ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ໂກຈິ ເມ ປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ເອກທິວເສ ຊາໂຕ”ຕິ ອມຈ຺ເຈ ປຸຈ຺ຉິ។ “ອຕ຺ຖິ, ມຫາຣາຊ, ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ”ຕິ។ ຣາຊາ ຕໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ຘາຕີນໍ ທຕ຺ວາ ປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ເອກໂຕວ ປຏິຊຄ຺ຄາເປສິ។ ອຸຠິນ຺ນໍ ອາຠຣຓານິ ເຈວ ປານໂຠຊນາທີນິ ຈ ເອກສທິສາເນວ ອເຫສຸໍ។ ເຕ ວຍປ຺ປຕ຺ຕາ ເອກໂຕວ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອາຄມິໍສຸ។ ຣາຊາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ໂອປຣຊ຺ຊໍ ອທາສິ, ມຫາຍໂສ ອໂຫສິ។ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຣາຊປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ເອກໂຕວ ຂາທຕິ ປິວຕິ ສຍຕິ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ວິສ຺ສາໂສ ຖິໂຣ ອໂຫສິ។

ອປຣຠາເຄ ຣາຊປຸຕ຺ໂຕ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຐາຍ ມຫາສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ອນຸຠວິ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ “ມຍ຺ຫໍ ສຫາໂຍ ຣຊ຺ຊມນຸສາສຕິ, ສລ຺ລກ຺ຂິຕກ຺ຂເຓເຍວ ໂຂ ປນ ມຍ຺ຫໍ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານໍ ທສ຺ສຕິ, ກິໍ ເມ ຆຣາວາເສນ, ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວິເວກມນຸພ຺ຣູເຫສ຺ສາມີ”ຕິ? ໂສ ມາຕາປິຕໂຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ມຫາສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ເອກໂກວ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມໂນຣເມ ຠູມິຠາເຄ ປຓ຺ຓສາລໍ ມາເປຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຠິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຌານກີຬໍ ກີຬນ຺ໂຕ ວິຫາສິ។ ຕທາ ຣາຊາ ຕໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ “ມຍ຺ຫໍ ສຫາໂຍ ນ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ກຫໍ ໂສ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ។ ອມຈ຺ຈາ ຕສ຺ສ ປພ຺ພຊິຕຠາວໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ “ຣມຓີເຍ ກິຣ ວນສຓ຺ເຑ ວສຕີ”ຕິ ອາຫໍສຸ។ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວສໂນກາສໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ເສຍ຺ຍໍ ນາມ ອມຈ຺ຈໍ “ຄຈ຺ຉ ສຫາຍໍ ເມ ຄເຫຕ຺ວາ ເອຫິ, ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານມສ຺ສ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫ។ ໂສ “ສາຘູ”ຕິ ປຏິສ຺ສຸຓິຕ຺ວາ ພາຣາຓສິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ຐເປຕ຺ວາ ວນຈຣເກຫິ ສທ຺ຘິໍ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ວສໂນກາສໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ປຓ຺ຓສາລທ຺ວາເຣ ສຸວຓ຺ຓປຏິມໍ ວິຍ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຕປຏິສນ຺ຖາໂຣ “ຠນ຺ເຕ, ຣາຊາ ຕຸມ຺ຫໍ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານໍ ທາຕຸກາໂມ, ອາຄມນໍ ເຕ ອິຈ຺ຉຕີ”ຕິ ອາຫ។

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ຕິຏ຺ຐຕຸ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານໍ, ອຫໍ ສກລໍ ກາສິໂກສລຊມ຺ພຸທີປຣຊ຺ຊໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສິຣິເມວ ວາ ລຠນ຺ໂຕປິ ນ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມິ, ນ ຫິ ປຓ຺ຑິຕາ ສກິໍ ຊຫິຕກິເລເສ ປຸນ ຄຓ຺ຫນ຺ຕິ, ສກິໍ ຊຫິຕໍ ນິຏ຺ຐຸຠເຂໂລປມໍ ໂຫຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໓໗។

“ສສມຸທ຺ທປຣິຍາຍໍ, ມຫິໍ ສາຄຣກຸຓ຺ຑລໍ;

ນ ອິຈ຺ເຉ ສຫ ນິນ຺ທາຍ, ເອວໍ ເສຍ຺ຍ ວິຊານຫິ។

໓໘។

“ຘິຣຕ຺ຖຸ ຕໍ ຍສລາຠໍ, ຘນລາຠຎ຺ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ;

ຍາ ວຸຕ຺ຕິ ວິນິປາເຕນ, ອຘມ຺ມຈຣເຓນ ວາ។

໓໙។

“ອປິ ເຈ ປຕ຺ຕມາທາຍ, ອນຄາໂຣ ປຣິພ຺ພເຊ;

ສາເຍວ ຊີວິກາ ເສຍ຺ໂຍ, ຍາ ຈາຘມ຺ມເຓນ ເອສນາ។

໔໐។

“ອປິ ເຈ ປຕ຺ຕມາທາຍ, ອນຄາໂຣ ປຣິພ຺ພເຊ;

ອຎ຺ຎໍ ອຫິໍສຍໍ ໂລເກ, ອປິ ຣຊ຺ເຊນ ຕໍ ວຣ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສສມຸທ຺ທປຣິຍາຍນ຺ຕິ ປຣິຍາໂຍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຣິວາໂຣ, ສມຸທ຺ທໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຐິເຕນ ຈກ຺ກວາຬປພ຺ພເຕນ ສທ຺ຘິໍ, ສມຸທ຺ທສງ຺ຂາເຕນ ວາ ປຣິວາເຣນ ສທ຺ຘິນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສາຄຣກຸຓ຺ຑລນ຺ຕິ ສາຄຣມຊ຺ເຊ ທີປວເສນ ຐິຕຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ກຸຓ຺ຑລຠູຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ນິນ຺ທາຍາຕິ ຌານສຸຂສມ຺ປນ຺ນໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອິສ຺ສຣິຍໍ ຄຓ຺ຫີຕິ ອິມາຍ ນິນ຺ທາຍ. ເສຍ຺ຍາຕິ ຕໍ ນາເມນາລປຕິ. ວິຊານຫີຕິ ຘມ຺ມໍ ວິຊານາຫີ. ຍາ ວຸຕ຺ຕິ ວິນິປາເຕນາຕິ ຍາ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານວເສນ ລທ຺ຘາ ຍສລາຠຘນລາຠວຸຕ຺ຕິ ຌານສຸຂໂຕ ອຕ຺ຕວິນິປາຕນສງ຺ຂາເຕນ ວິນິປາເຕນ ອິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອິສ຺ສຣິຍມທມຕ຺ຕສ຺ສ ອຘມ຺ມຈຣເຓນ ວາ ໂຫຕິ, ຕໍ ວຸຕ຺ຕິໍ ຘິຣຕ຺ຖຸ.

ປຕ຺ຕມາທາຍາຕິ ຠິກ຺ຂາຠາຊນໍ ຄເຫຕ຺ວາ. ອນຄາໂຣຕິ ອປິ ອຫໍ ອຄາຣວິຣຫິໂຕ ປຣກຸເລສຸ ຈເຣຍ຺ຍໍ. ສາເຍວ ຊີວິກາຕິ ສາ ເອວ ເມ ຊີວິກາ ເສຍ຺ໂຍ ວຣຕຣາ. ຍາ ຈາຘມ຺ເມນ ເອສນາຕິ ຍາ ຈ ອຘມ຺ເມນ ເອສນາ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍາ ອຘມ຺ເມນ ເອສນາ, ຕໂຕ ເອສາວ ຊີວິກາ ສຸນ຺ທຣຕຣາຕິ. ອຫິໍສຍນ຺ຕິ ອວິເຫເຐນ຺ໂຕ. ອປິ ຣຊ຺ເຊນາຕິ ເອວໍ ປຣໍ ອວິເຫເຐນ຺ໂຕ ກປາລຫຕ຺ຖສ຺ສ ມມ ຊີວິກກປ຺ປນໍ ຣຊ຺ເຊນາປິ ວຣໍ ອຸຕ຺ຕມນ຺ຕິ.

ອິຕິ ໂສ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈນ຺ຕມ຺ປິ ຕໍ ປຏິກ຺ຂິປິ. ເສຍ຺ໂຍປິ ຕສ຺ສ ມນໍ ອລຠິຕ຺ວາ ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອນາຄມນຠາວໍ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ອປເຣປິ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ສຈ຺ຉິກຣິໍສຸ.

ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ເສຍ຺ໂຍ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ປຸໂຣຫິຕປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ເສຍ຺ຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ.

ກາລິງ຺ຄວຄ຺ໂຄ ປຖໂມ.

໔. ປຸຈິມນ຺ທວຄ຺ໂຄ

[໓໑໑] ໑. ປຸຈິມນ຺ທຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຸຏ຺ເຐຫິໂຈຣາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລານໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ເຖເຣ ກິຣ ຣາຊຄຫໍ ອຸປນິສ຺ສາຍ ອຣຎ຺ຎກຸຏິກາຍ ວິຫຣນ຺ເຕ ເອໂກ ໂຈໂຣ ນຄຣທ຺ວາຣຄາເມ ເອກສ຺ມິໍ ເຄເຫ ສນ຺ຘິໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖສາຣໍ ອາທາຍ ປລາຍິຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ກຸຏິປຣິເວຓໍ ປວິສິຕ຺ວາ “ອິຘ ມຍ຺ຫໍ ອາຣກ຺ໂຂ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ເຖຣສ຺ສ ປຓ຺ຓສາລາຍ ປມຸເຂ ນິປ຺ປຊ຺ຊິ. ເຖໂຣ ຕສ຺ສ ປມຸເຂ ສຍິຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ອາສງ຺ກໍ ກຕ຺ວາ “ໂຈຣສໍສຄ຺ໂຄ ນາມ ນ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ “ມາ ອິຘ ສຍີ”ຕິ ນີຫຣິ. ໂສ ໂຈໂຣ ຕໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປທໍ ໂມເຫຕ຺ວາ ປລາຍິ. ມນຸສ຺ສາ ອຸກ຺ກໍ ອາທາຍ ໂຈຣສ຺ສ ປທານຸສາເຣນ ຕຕ຺ຖ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອາຄຕຏ຺ຐານຐິຕຏ຺ຐານນິສິນ຺ນຏ຺ຐານສຍິຕຏ຺ຐານາທີນິ ທິສ຺ວາ “ໂຈໂຣ ອິໂຕ ອາຄໂຕ, ອິຘ ຐິໂຕ, ອິຘ ນິສິນ຺ໂນ, ອິມິນາ ຐາເນນ ອປຄໂຕ, ນ ທິຏ຺ໂຐ ໂນ”ຕິ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ອທິສ຺ວາວ ປຏິຄຕາ. ປຸນທິວເສ ເຖໂຣ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມຍໍ ຣາຊຄເຫ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ປິຓ຺ຑປາຕປຏິກ຺ກນ຺ໂຕ ເວລຸວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສິ. ສຕ຺ຖາ “ນ ໂຂ, ໂມຄ຺ຄລ຺ລານ, ຕ຺ວຍ຺ເຍວ ອາສງ຺ກິຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ອາສງ຺ກິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ອາສງ຺ກິໍສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຖເຣນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍံ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ນຄຣສຸສ ສຸສານວເນ ນິມຸພຣຸກຸຂເທວຕາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕີ។ ອເຖກທິວສໍ ນຄຣທຸວາຣຄາເມ ກຕກມຸມໂຈໂຣ ຕໍ ສຸສານວນໍ ປາວິສີ។ ຕທາ ຈ ປນ ຕຕຸຖ ນິມຸໂພ ຈ ອສຸສຕຸໂຖ ຈາຕິ ທຸເວ ເຊຍຸຖກຣຸກຸຂາ។ ໂຈໂຣ ນິມຸພຣຸກຸຂມູເລ ກຕຸທີກໍ ຖເປຕຸວາ ນິປຊຊິ។ ຕສຸມີ ປນ ກາເລ ໂຈເຣ ຄເຫຕຸວາ ນິມຸພສູເລ ອຸຕຸຕາເສນຸຕິ។ ອຖ ສາ ເທວຕາ ຈິນຸເຕສິ “ສເຈ ມນຸສຸສາ ອາຄນຸຕຸວາ ອິມໍ ໂຈຣໍ ຄຕຸຫິສຸສນຸຕິ, ອິມສຸເສວ ນິມຸພຣຸກຸຂສຸສ ສາຂໍ ລີນຸທິຕຸວາ ສູລໍ ກຕຸວາ ເອຕໍ ອຸຕຸຕາເສສຸສນຸຕິ, ເອວໍ ສນຸເຕ ຣຸກຸໂຂ ນສຸສິສຸສຕິ, ໜນຸທ ນໍ ອິໂຕ ນິຫຣິສຸສາມີ”ຕິ។ ສາ ເຕນ ສທຸຶ ສລຸລປນຸຕີ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑។

“ອຸຍຸເຖຫີ ໂຈຣ ກຶ ເສສິ, ໂກ ອຕຸໂຖ ສຸປເນນ ເຕ;

ມາ ຕໍ ຄເຫສຸ ຣາຊາໂນ, ຄາເມ ກິພຸພິສກາຣກ”ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ຣາຊາໂນຕິ ຣາຊປຸຣິເສ ສນຸຊາຍ ວຸຕຸຕໍ។ ກິພຸພິສກາຣກນຸຕິ ທາຣຸຕສາຫສິກໂຈຣກມຸມກາຣກໍ។

ອິຕິ ນໍ ວຕຸວາ “ຍາວ ຕໍ ຣາຊປຸຣິສາ ນ ຄຕຸໜນຸຕິ, ຕາວ ອລຸລຕຸຖ ຄຈຸລາ”ຕິ ກາຍາເປຕຸວາ ປລາເປສີ។ ຕສຸມີ ປລາເຕ ອສຸສຕຸຖເທວຕາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔។

“ຍໍ ນຸ ໂຈຣໍ ຄເຫສຸສນຸຕິ, ຄາເມ ກິພຸພິສກາຣກໍ;

ກຶ ຕຕຸຖ ປຸຈິມນຸທສຸສ, ວເນ ຊາຕສຸສ ຕິຍຸຖໂຕ”ຕິ។

ຕຕຸຖ ວເນ ຊາຕສຸສ ຕິຍຸຖໂຕຕິ ນິມຸໂພ ວເນ ຊາໂຕ ເຈວ ຖິໂຕ ຈ។ ເທວຕາ ປນ ຕຕຸຖ ນິພຸພຕຸຕຕຸຕາ ຣຸກຸຂສມຸທາຈາເຣເນວ ສມຸທາຈຣີ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ນິມຸພເທວຕາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໓។

“ນ ຕຸວໍ ອສຸສຕຸຖ ຊານາສີ, ມມ ໂຈຣສຸສ ຈນຸຕຣໍ;

ໂຈຣໍ ຄເຫຕຸວາ ຣາຊາໂນ, ຄາເມ ກິພຸພິສກາຣກໍ;

ອປຸເປນຸຕິ ນິມຸພສູລສຸມີ, ຕສຸມີ ເມ ສງກເຕ ມໂນ”ຕິ។

ຕຕຸຖ ອສຸສຕຸຖາຕິ ປຸຣິມນເຍເນວ ຕສຸມີ ນິພຸພຕຸຕເທວຕໍ ສມຸທາຈຣຕິ។ ມມ ໂຈຣສຸສ ຈນຸຕຣນຸຕິ ມມ ຈ ໂຈຣສຸສ ຈ ເອກໂຕ ອວສນກາຣຕໍ។ ອປຸເປນຸຕິ ນິມຸພສູລສຸມິນຸຕິ ອິມສຸມີ ກາເລ ຣາຊາໂນ ໂຈຣໍ ນິມຸພສູເລ ອາວຸຕນຸຕິ។ ຕສຸມີ ເມ ສງກເຕ ມໂນຕິ ຕສຸມີ ກາຣເຕ ມມ ຈິຕຸຕໍ ສງກຕິ។ ສເຈ ຫິ ອິມໍ ສູເລ ອາວຸຕິສຸສນຸຕິ, ວິມານໍ ເມ ນສຸສິສຸສຕິ, ອຖ ສາຂາຍ ໂອລມຸເພສຸສນຸຕິ, ວິມາເນ ເມ ກຸຕປຄນຸໂຊ ກວິສຸສຕິ, ເຕນາຫໍ ເອຕໍ ປລາເປສິນຸຕິ ອຕຸໂຖ។

ເອວໍ ຕາສໍ ເທວຕານໍ ອລຸລມລຸລໍ ສລຸລປນຸຕານຍເລວ ກຕຸໜສາມິກາ ອຸກຸກາຫຕຸຖາ ປທານຸສາເຣນ ອາຄນຸຕຸວາ ໂຈຣສຸສ

ສຢິຕຜຸຖານໍ ທິສຸວາ ‘‘ອມຸໂກ ອິທາເນວ ໂຈໂຣ ອຸຜຸຖາຍ ປລາໂຕ, ນ ລຫຸໂສ ໂນ ໂຈໂຣ, ສເຈ ລກິສຸສາມ, ອິມສຸເສວ ນໍ ນິມຸພສຸສ ສູເລ ວາ ອາວຸຕິຕຸວາ ສາຂາຍ ວາ ໂອລມຸເພຕຸວາ ຄມິສຸສາມາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປກຸຂນຸທິຕຸວາ ໂຈຣໍ ອທິສຸວາວ ຄຕາ ฯ

ເຕສໍ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ອສຸສຕຸຖເທວຕາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔ ฯ

‘‘ສງເກຍຸຍ ສງກິຕພຸພານິ, ຣກຸເຂຍຸຍານາຄຕໍ ກຍໍ;

ອນາຄຕກຍາ ສີໂຣ, ອຸໂກ ໂລເກ ອເວກຸຂຕີ’’ຕິ ฯ

ຕຕຸຖ ຣກຸເຂຍຸຍານາຄຕໍ ກຍນຸຕິ ທຸເວ ອນາຄຕກຍານິ ທິຜຸຖຮມຸມິກຍຸເຈວ ສມຸປຣາຍິກຍຸຈາຕິ ฯ ເຕສຸ ປາປມິຕຸເຕ ປຣິວຊຸເຊນຸໂຕ ທິຜຸຖຮມຸມິກໍ ຣກຸຂຕິ, ຕິຕຕິ ທຸຈຸຈຣິຕານິ ປຣິວຊຸເຊນຸໂຕ ສມຸປຣາຍິກໍ ຣກຸຂຕິ ฯ ອນາຄຕກຍາຕິ ອນາຄຕກຍເຫຕຸຕໍ ກຍໍ ກາຍມາໂນ ສີໂຣ ປຕຸທິໂຕ ປຸຣິໂສ ປາປມິຕຸຕສໍສຄຸຄໍ ນ ກໂຣຕິ, ຕິທີປີ ທຸວາເຣທິ ທຸຈຸຈຣິຕໍ ນ ຈຣຕິ ฯ ອຸໂກ ໂລເກຕິ ເອວໍ ກາຍນຸໂຕ ເຫສ ອິສໂລກປຣໂລກສງຂາເຕ ອຸໂກ ໂລເກ ອເວກຸຂຕິ ໂອໂລເກຕິ, ໂອໂລກຍມາໂນ ອິສໂລກກາເຍນ ປາປມິຕຸເຕ ວິວຊຸເຊຕິ, ປຣໂລກກາເຍນ ປາປໍ ນ ກໂຣຕີຕິ ฯ

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອສຸສຕຸຖເທວຕາ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ນິມຸພເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ ฯ

ປຸຈິມນຸທຊາຕກວຕຸຕນາ ປຖມາ ฯ

[໓໑໘] ໒ ฯ ກສຸສປມນຸທິຍຊາຕກວຕຸຕນາ

ອປິກສຸສປ ມນຸທິຍາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ມຫລຸລກກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ ฯ ສາວຕຸຖິຍໍ ກິເຣໂກ ກຸລປຸຕຸໂຕ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ທິສຸວາ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິເກ ປພຸພຊິຕຸວາ ກມຸມຜຸຖາເນ ອນຸຍຸຕຸໂຕ ນ ຈິຣສຸເສວ ອຣຫຕຸຕໍ ປາປຸຕີ ฯ ຕສຸສ ອປຣກາເຄ ມາຕາ ກາລມກາສິ ฯ ໂສ ມາຕຸ ອຈຸຈເຍນ ປິຕຣຍຸຈ ກນິຜຸຖກາຕຣຍຸຈ ປພຸພາເຊຕຸວາ ເຊຕວເນ ວສິຕຸວາ ວສຸສູປນາຍິກສມເຍ ຈີວຣປຈຸຈຍສຸສ ສຸລກາຕໍ ສຸຕຸວາ ເອກໍ ຄາມກາວາສໍ ຄນຸຕຸວາ ຕໂຍປິ ຕຕຸເຖວ ວສໍ ອຸປຄນຸຕຸວາ ວຸຕຸຖວສຸສາ ເຊຕວນເມວ ອາຄມໍສຸ ฯ ທຫຣກິກຸຂຸ ເຊຕວນສຸສ ອາສນຸນຜຸຖາເນ ‘‘ສາມເຕຣ ຕຸວໍ ເຖຣໍ ວິສຸສາເມຕຸວາ ອາເນຍຸຍາສິ, ອຫໍ ປຸເຣຕຣໍ ຄນຸຕຸວາ ປຣິເວຕໍ ປຜິຊຄຸຄິສຸສາມີ’’ຕິ ເຊຕວນໍ ປາວິສິ ฯ ມຫລຸລກຕຸເຖໂຣ ສຕິກໍ ອາຄຈຸຉຕິ ฯ ສາມເຕໂຣ ປຸນປຸປຸນໍ ສີເສນ ອຸປຸປີລຸເອນຸໂຕ ວິຍ ‘‘ຄຈຸຉ, ກນຸເຕ, ຄຈຸຉ, ກນຸເຕ’’ຕິ ຕໍ ພລກຸກາເຣນ ເນຕິ ฯ ເຖໂຣ ‘‘ຕຸວໍ ມໍ ອຕຸຕໂນ ວສໍ ອາເນສີ’’ຕິ ປຸນ ນິວຕຸຕິຕຸວາ ໂກຜິໂຕ ປຜຸຖາຍ ອາຄຈຸຉຕິ ฯ ເຕສໍ ເອວໍ ອຍຸຍມຍຸຍໍ ກລຫໍ ກໂຣນຸຕານຍຸເຍວ ສູຣິໂຍ ອຕຸຖງຄໂຕ, ອນຸຮກາໂຣ ຊາໂຕ ฯ

ອິຕໂຣປິ ປຣິເວຕໍ ສມຸມຊຊິຕຸວາ ອຸທກໍ ອຸປຜຸຖເປຕຸວາ ເຕສໍ ອາຄມນໍ ອປສຸສນຸໂຕ ອຸກຸກໍ ຄເຫຕຸວາ ປຈຸຈຸຄຸຄມນໍ ກຕຸວາ ເຕ ອາຄຈຸຉນຸເຕ ທິສຸວາ ‘‘ກິໍ ຈິຣາຍິຕຸຖາ’’ຕິ ປຸຈຸຉິ ฯ ມຫລຸລໂກ ຕໍ ການຕໍ ກເຖສິ ฯ ໂສ ເຕ ທຸເວປິ ວິສຸສາເມຕຸວາ ສຕິກໍ ອາເນສິ ฯ ຕໍ ທິວສໍ ພຸທຸຮຸປຜຸຖານສຸສ ໂອກາສໍ ນ ລກິ ฯ ອຖ ນໍ ທຸຕິຍທິວເສ ພຸທຸຮຸປຜຸຖານໍ ອາຄນຸຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ນິສິນຸນໍ ສຕຸຖາ ‘‘ກທາ ອາຄໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈຸຉິ ฯ ‘‘ຫິຍຸໂຍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ฯ ‘‘ຫິຍຸໂຍ ອາຄນຸຕຸວາ ອຊຸຊ ພຸທຸຮຸປຜຸຖານໍ ກໂຣສີ’’ຕິ? ໂສ ‘‘ອາມ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕໍ ການຕໍ ອາຈິກຸຂິ ฯ ສຕຸຖາ ມຫລຸລກໍ ຄຣຫິຕຸວາ ‘‘ນ ເອສ ອິທາເນວ ເອວຣູປໍ ກມຸມໍ ກໂຣຕິ, ປຸພຸເພປິ ອກາສິ ฯ ອິທານິ ປນ ເຕນ ຕຸວໍ ກິລມິໂຕ, ປຸພຸເພປິ ປຕຸທິເຕ ກິລເມສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ ฯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຮິສຕຸໂຕ ກາສິນິຄເມ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ ฯ ຕສຸສ ວຍປຸປຕຸຕກາ

ເລ ມາຕາ ກາລມກາສິ. ໂສ ມາຕຸ ສຣີຣກິຈຈំ ກຕ្ວາ ມາສທុឆມາສຈຈេយម ឃេរ វិឌ្ឍមានំ ឆនំ ហានំ ហត្វា ປີຕຣ໌ໝຸຈ

ກນິຍຸຖກາຕຣໝຸຈ ຄເຫຕ្ວາ ທີມວນ្តប្បទេសេ ទេវតុពិយំ ວຖ្ກាលំ ຄເຫត្វា ອິສິປព្វជ្ជំ ປព្ពជិត្វា ອុណ្ណាចរិយាយ

វនមូលផលាហារេហិ យាបេន្តោ ວសតិ. ທິມວន្តេ ປន ວស្សកាលេ ອច្ចន្ទនពេរ ເທវេ វស្សន្តេ ន សក្កា

ການ ໂຍຕີ ກនុទមូលំ ឧទ្ធរិតុំ, ផលានិ ຈ ປណ្ណានិ ຈ ປតន្តិ. ຕາປສາ ເຍភុយ្យេន ທີມວន្តតោ និក្ខមិត្វា មនុស្សបថេ វសន្តិ.

ຕទា ໂພធិសត្តោ ປີຕຣ໌ ໝុຈ ກនិយຸຖຸກາຕຣ໌ໝຸຈ ຄເຫត្វា មនុស្សបថេ ວສិត្វា ປុន ທີມວន្តេ ປុប្ផិតផលិតេ ເຕ ឧភោបិ

ຄເຫຕ្ວາ ທີມວន្តេ ອត្តនោ ອស្សមបទំ ອាគច្ឆន្តោ ອស្សមស្សាវិទូរេ ສូរិយេ ອត្ថង្គតេ "ຕុម្ហេ ສຕີກំ ອາຄច្ឆេយ្យាថ,

ອហំ ປុរតោ គន្ត្វា ອស្សមំ ປដិជគ្គិស្សាមិ"ຕີ ວត្វា ເຕ ໂອហាយ ຄតោ. ឧក្កាមោ ປີຕរា សទ្ធិំ ສຕີກំ

ຄច្ឆន្តោ ຕំ ກាលប្បទេសេ ສិសេន ឧប្បីឡេន្តោ វិយ គច្ឆ គច្ឆាតិ ຕំ ພលក្ការេន នេតិ. ມហាលលោ "ຕ្វំ ມំ ອត្តនោ

រុចិយា ອាເនສີ"ຕີ ປដិនិវត្តិត្វា ໂກដិតោ ປដ្ឋាយ ອាគច្ឆតិ. ເອវំ ເຕសំ ກលហំ ກរោន្តានំយេវ ອន្ធការោ ອហោសិ.

ໂພធិសត្តោបិ ປណ្ណសាលំ សម្មជ្ជិត្វា ឧទកំ ឧបដ្ឋបេត្វា ឧក្កំ អាទាយ ປដិបថំ ອាគច្ឆន្តោ ເຕ ທិស្វា "ເອត្តកំ កា

លំ ກឹ ກរិត្ថា"ຕີ ອាហ. ឧក្កាមោ ປີຕរា ກតការណំ ກថេសិ. ໂພធិសត្តោ ឧភោបិ ເຕ ສຕີກំ នេត្វា ປរិក្ខារំ ປដិសា

ມេត្វា ປີຕរំ ន្ហាបេត្វា ປាទធោវនបិដ្ឋិសម្ពាហនាទីនិ ກត្វា ອង្គារកបល្លំ ឧបដ្ឋបេត្វា ປដិប្បស្សទ្ធកិលមថំ

ປីຕរំ ឧបនិសីទិត្វា "ຕាត, ຕរុណទារកា ນាម មត្តិកាភាជនសទិសា មុហុត្តេនេវ ភិជ្ជន្តិ , សកឹ ភិន្នកាលតោ

ປដ្ឋាយ ປុន ន សក្កា ໂឃដេតុំ, ເຕ ອក្កោសន្តាបិ ປរិភាសន្តាបិ មហល្លកេហិ ອធិវាសេតព្ពា"ຕີ ວត្វា ປີຕរំ

ໂອວទន្តោ ອិមា គាថា ອភាសិ –

៤៥.

"ອបិ ກស្សប មន្ទិយា, យុវា សបតិ ហន្តិ វា;

សព្ពំ តំ ខមតេ ធីរោ, ປណ្ឌិតោ តំ តិតិក្ខតិ.

៤៦.

"សចេបិ សន្តោ វិវទន្តិ, ខិប្បំ សន្ធិយរេ ປុន;

ພាលា ປត្តាវ ភិជ្ជន្តិ, ន តេ សមថមជ្ឈគូ.

៤៧.

"ເອເຕ ភិយ្យោ សមាយន្តិ, សន្ធិ តេសំ ន ជីរតិ;

ໂຍ ចាធិបន្នំ ជានាតិ, ໂຍ ຈ ជានាតិ ទេសនំ.

៤៨.

"ເອໂສ ហិ ឧត្តរិតរោ, ភារវហោ ធុរទ្ធរោ;

ໂຍ បរេសាធិបន្នានំ, សយំ សន្ធាតុមរហតី"តិ.

ຕត្ថ ກស្សបាតិ ປីតរំ នាមេនាលបតិ. មន្ទិយាតិ មន្ទីភាវេន តរុណតាយ. យុវា សបតិ ហន្តិ វាតិ តរុណទារកោ ອក្

ໂກសតិបិ ປហរតិបិ. ធីរោតិ និក្កោបោ, ធិ វា វុច្ចតិ ປញ្ញា, តាយ សមន្នាគតោតិបិ ອត្ថោ. ອិតរំ ປន ອិមស្សេវ វេវច

ນໍ។ ອຸກເຍນາປີ ສພ຺ພໍ ຕໍ ພາລທາຣເກຫິ ກຕໍ ອປ຺ຣາຘໍ ມຫລ຺ລໂກ ສີໂຣ ປຕ຺ຫິໂຕ ສຫຕິ ຕິຕິກ຺ຂຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ។

ສນ຺ຘິຍເຣຕິ ປຸນ ມິຕ຺ຕກາເວນ ສນ຺ຘິຍນ຺ຕິ ຆຏິຍນ຺ຕິ។ ພາລາ ປຕ຺ຕາວາຕິ ພາລກາ ປນ ມຕ຺ຕິກາປຕ຺ຕາວ ຠິຊ຺ຊນ຺ຕິ។ ນ ເຕ ສມຖມຊ຺ຌຄູຕິ ເຕ ພາລກາ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປີ ວິວາທໍ ກຕ຺ວາ ເວຣູປສມນໍ ນ ວິນ຺ທນ຺ຕິ ນາຘິຄຈ຺ຉນ຺ຕິ។ ເອເຕ ຠິຍ຺ໂຍຕິ ເອເຕ ທ຺ເວ ຊນາ ຠິນ຺ນາປີ ປຸນ ສມາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ។ ສນ຺ຘີຕິ ມິຕ຺ຕສນ຺ຘີ។ ເຕສນ຺ຕິ ເຕສຎ຺ເຎວ ທ຺ວິນ຺ນໍ ສນ຺ຘີ ນ ຊີຣຕິ។ ໂຍ ຈາຘິປນ຺ນນ຺ຕິ ໂຍ ຈ ອຕ຺ຕນາ ອຘິປນ຺ນໍ ອຕິກ຺ກນ຺ຕໍ ອຎ຺ຎສ຺ມີ ກຕໂທສໍ ຊານາຕິ។ ເທສນນ຺ຕິ ໂຍ ຈ ເຕນ ອຕ຺ຕໂນ ໂທສໍ ຊານນ຺ເຕນ ເທສິຕໍ ອຈ຺ຈຍເທສນໍ ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫິຕຸໍ ຊານາຕິ។

ໂຍ ປເຣສາຘິປນ຺ນານນ຺ຕິ ໂຍ ປເຣສໍ ອຘິປນ຺ນານໍ ໂທເສນ ອຠິຠູຕານໍ ອປ຺ຣາຘການໍ។ ສຍໍ ສນ຺ຘາຕຸມຣຫຕີຕິ ເຕສຸ ອຂມາ ເປນ຺ເຕສຸປີ “ເອຫິ, ຠທ຺ຣມຸຂ, ອຸທ຺ເທສໍ ຄຓ຺ຫ, ອຏ຺ຐກຖໍ ສຸຓ, ຠາວນມນຸຍຸຎ຺ຊ, ກສ຺ມາ ປຣິພາຫີໂຣ ໂຫສີ”ຕິ ເອວໍ ສຍໍ ສນ຺ຘາຕຸໍ ອຣຫຕິ ມິຕ຺ຕຠາວໍ ຆເຏຕິ, ເອໂສ ເອວຣູໂປ ເມຕ຺ຕາວິຫາຣີ ອຸຕ຺ຕຣິຕໂຣ ມິຕ຺ຕຠາຣສ຺ສ ມິຕ຺ຕຘຸຣສ຺ສ ຈ ວຫນໂຕ “ຠາຣວໂຫ”ຕິ “ຘຸຣທ຺ຘໂຣ”ຕິ ຈ ສງ຺ຂໍ ຄຈ຺ຉຕີຕິ។

ເອວໍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປີຕຸ ໂອວາທໍ ອທາສິ, ໂສປີ ຕໂຕ ປຠຸຕິ ທນ຺ໂຕ ອໂຫສິ ສຸທນ຺ໂຕ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ປີຕາ ຕາປໂສ ມຫລ຺ລໂກ ອໂຫສິ, ຊຸທ຺ທກຕາປໂສ ສາມ ເຓໂຣ, ປີຕຸ ໂອວາທທາຍໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ។

ກສ຺ສປມນ຺ທິຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ។

[໓໑໓] ໓។ ຂນ຺ຕິວາທີຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ໂຍ ເຕ ຫຕ຺ເຖ ຈ ປາເທ ຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂກຘນຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ។ ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຐາ ກຖິຕເມວ។ ສຕ຺ຖາ ປນ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ “ກສ຺ມາ, ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ, ອກ຺ໂກຘນສ຺ສ ພຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ໂກຘໍ ກໂຣສິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ສຣີເຣ ປຫາຣສຫສ຺ເສ ປຕນ຺ເຕ ຫຕ຺ຖປາທກຓ຺ຓນາສາສຸ ຉິຊ຺ຊມານາສຸ ປຣສ຺ສ ໂກຘໍ ນ ກຣີສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ກລາພຸ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ។ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອສີຕິໂກຏິວິຠເວ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກຸຓ຺ຑລກຸມາໂຣ ນາມ ມາຓໂວ ຫຸຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພໍ ສຓ຺ຐເປຕ຺ວາ ມາຕາປີຕູນໍ ອຈ຺ຈເຍນ ຘນຣາສີ ໂອໂລເກຕ຺ວາ “ອິມໍ ຘນໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ມມ ຎາຕກາ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາວ ຄຕາ, ມຍາ ປເນຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄນ຺ຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ສພ຺ພໍ ຘນໍ ວິເຈຍ຺ຍທານວເສນ ໂຍ ຍໍ ອາຫຣຕິ, ຕສ຺ສ ຕໍ ທຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຜລາຜເລນ ຍາເປນ຺ໂຕ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ພາຣາຓສີ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ນຄເຣ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣນ຺ໂຕ ເສນາປຕິສ຺ສ ນິເວສນທ຺ວາຣໍ ສມ຺ປາປຸຓິ។ ເສນາປຕິ ຕສ຺ສ ອິຣິຍາປເຖສຸ ປສີທິຕ຺ວາ ຆຣໍ ປເວເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຏິຍາທິຕໂຠຊນໍ ໂຠເຊຕ຺ວາ ປຏິຎ຺ຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສາເປສິ។

ອເຖກທິວສໍ ກລາພຸຣາຊາ ສຸຣາມທມຕ຺ໂຕ ເຆກນາຏກປຣິວຸໂຕ ມຫນ຺ເຕນ ຍເສນ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມງ຺ຄລສິລາປຏ຺ເຏ ສຍນໍ ອຕ຺ຖຣາເປຕ຺ວາ ເອກິສ຺ສາ ປິຍມນາປາຍ ອິຕ຺ຖິຍາ ອງ຺ເກ ສຍິ។ ຄີຕວາທິຕນຈ຺ເຈສຸ ເຆກາ ນາຏກິຕ຺ຖິໂຍ ຄີຕາທີນິ ປໂຍເຊສຸໍ, ສກ຺ກສ຺ສ ເທວຣຎ຺ໂຎ ວິຍ ມຫາສມ຺ປຕ຺ຕິ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິ។ ອຖ ຕາ ອິຕ຺ຖິໂຍ “ຍສ຺ສຕ຺ຖາຍ ມຍໍ ຄີຕາທີນິ ປໂຍຊຍາມ, ໂສ ນິທ຺ທໍ ອຸປຄໂຕ, ກີ ໂນ ຄີຕາທີຫີ”ຕິ ວີຓາທີນິ ຕູຣິຍານິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ເຖວ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານໍ ປກ຺ກນ຺ຕາ ປຸປ຺ຜຜລປລ຺ລວາທີຫິ ປໂລຠິຍມານາ ອຸຍ຺ຍາເນ ອຠິຣມີສຸ។ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ມີ ອຸຍ຺ຍາເນ ສຸປຸປ຺ຜິຕສາລມູເລ ປພ຺ພຊ຺ຊາສຸເຂນ ວີຕິນາເມນ຺ໂຕ ມຕ຺ຕວຣວາຣໂຓ ວິຍ ນິສິນ຺ໂນ ໂຫຕິ។ ອຖ ຕາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ອຸຍ຺ຍາເນ ຈຣມານາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ເອຖ, ອຍ຺ຍາໂຍ, ເອຕສ຺ມີ ຣຸກ຺ຂມູເລ ປພ຺ພຊິໂຕ ນິສິນ຺ໂນ, ຍາວ ຣາຊາ ນ ປພຸຊ຺ຌຕິ, ຕາວສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ກິຎ຺ຈິ ສຸຓມານາ ນິສີທິສ຺ສາມາ”ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນາ “ອມ຺ຫາກໍ ກເຖຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ກິຎ຺ຈິ ກເຖຖາ”ຕິ ວທີສຸ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕາສໍ

ຘມ຺ມໍ ກເຖສິ។ ອຖ ສາ ອິຕ຺ຖີ ອຽກໍ ຈາເລຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປໂພເຘສິ។ ຣາຊາ ປພຸທ຺ໂຘ ຕາ ອປ຺ສສ຺ໂຕ ''ກຫໍ ຄຕາ ວສລີໂຍ''ຕິ ອາຫ។ ເອຕາ, ມຫາຣາຊ, ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກໍ ຕາປສໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ນິສີທິສູຕີ។ ຣາຊາ ກຸປິໂຕ ຂຄ຺ຄໍ ຄເຫຕ຺ວາ ''ສີສ຺ຂາເປສ຺ສາມິ ນໍ ກູຏຊຝິລ''ນ຺ຕິ ເວເຄນ ອຄມາສິ។

ອຖ ຕາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ຣາຊານໍ ກຸທ຺ຘໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕາສ຺ ວລ຺ລກາຕຣາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣລ຺ໂລ ຫຕ຺ຖາ ອສີ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ວູປສເມສຸំ។ ໂສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຖຕ຺ວາ ''ກີວາທີ ຕ຺ວໍ, ສມຕາ''ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ។ ''ຂນ຺ຕິວາທີ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ។ ''ກາ ເອສາ ຂນ຺ຕິ ນາມາ''ຕິ? ''ອກ຺ໂກສນ຺ເຕສຸ ປຣິກາສນ຺ເຕສຸ ປຫຣນ຺ເຕສຸ ອກຸຊ຺ຊນກາໂວ''ຕິ។ ຣາຊາ ''ປສ຺ສິສ຺ສາມິ ທານິ ເຕ ຂນ຺ຕິຍາ ອຕ຺ຖິກາວ''ນ຺ຕິ ໂຈຣຆາຕກໍ ປກ຺ໂກສາເປສິ។ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ຈາຣິຕ຺ເຕນ ຜຣສຸລ຺ຈ ກຕ຺ຍກກສລ຺ຈ ອາທາຍ ກາສາຍນິວສໂນ ຣຕ຺ຕມາລາຘໂຣ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ''ກີ ກໂຣມິ, ເທວາ''ຕິ ອາຫ។ ອິມໍ ໂຈຣໍ ທຸຍ຺ຖຕາປສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກຑ຺ຒິຕ຺ວາ ກູມິຍໍ ປາເຕຕ຺ວາ ກຕ຺ຍກກສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ຈ ປຈ຺ຉໂຕ ຈ ອຸໂພສຸ ປສ຺ເສສຸ ຈາຕິ ຈຕູສຸປີ ປສ຺ເສສຸ ທ຺ເວປຫາຣສຫສ຺ສມສ຺ສ ເທຫີຕິ។ ໂສ ຕຖາ ອກາສິ ។ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຉວີ ກິຊ຺ຊິ។ ຈມ຺ມໍ ກິຊ຺ຊິ, ມໍສໍ ຉິຊ຺ຊິ, ໂລຫິຕໍ ປຄ຺ຆຣຕິ។

ປຸນ ຣາຊາ ''ກີວາທີ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂູ''ຕິ ອາຫ។ ''ຂນ຺ຕິວາທີ, ມຫາຣາຊ''។ ''ຕ຺ວໍ ປນ ມຍ຺ຫໍ ຈມ຺ມນ຺ຕເຣ ຂນ຺ຕີ''ຕິ ມລ຺ລສິ, ນຕ຺ຖິ ມຍ຺ຫໍ ຈມ຺ມນ຺ຕເຣ ຂນ຺ຕິ, ຕຍາ ປນ ທຍ຺ຖໍ ອສກຸກຸເຕຍ຺ເຍ ຫທຍພ຺ກນ຺ຕເຣ ມມ ຂນ຺ຕິ ປຕິຍ຺ຖິຕາ។ ''ມຫາຣາຊາ''ຕິ។ ປຸນ ໂຈຣຆາຕໂກ ''ກີ ກໂຣມິ''ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ។ ''ອິມສ຺ສ ກູຏຊຝິລສ຺ສ ອຸໂກ ຫຕ຺ເຖ ຉິນ຺ທາ''ຕິ។ ໂສ ຜຣສຸំ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫິຍໍ ຖເປຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖ ຉິນ຺ທິ។ ອຖ ນໍ ''ປາເທ ຉິນ຺ທາ''ຕິ ອາຫ, ປາເທປີ ຉິນ຺ທິ។ ຫຕ຺ຖປາທໂກຍິຫີ ຆຍຉິທ຺ເທຫີ ລາຂາຣໂສ ວິຍ ໂລຫິຕໍ ປຄ຺ຆຣຕິ។ ປຸນ ຣາຊາ ''ກີວາທີສີ''ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ។ ''ຂນ຺ຕິວາທີ, ມຫາຣາຊ''។ ''ຕ຺ວໍ ປນ ມຍ຺ຫໍ ຫຕ຺ຖປາທໂກຍິສຸ 'ຂນ຺ຕິ ອຕ຺ຖີ'ຕິ ມລ຺ລສິ, ນຕ຺ເຖສາ ເອຕ຺ຖ, ມຍ຺ຫໍ ຂນ຺ຕິ ຄມ຺ກີຣຍ຺ຖາເນ ປຕິຍ຺ຖິຕາ''ຕິ។ ໂສ ''ກຕ຺ຕນາສມສ຺ສ ຉິນ຺ທາ''ຕິ ອາຫ។ ອິຕໂຣ ກຕ຺ຕນາສໍ ຉິນ຺ທິ, ສກລສຣີເຣ ໂລຫິຕໍ ອໂຫສິ។ ປຸນ ນໍ ''ກີວາທີ ນາມ ຕ຺ວ''ນ຺ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ។ ''ມຫາຣາຊ, ຂນ຺ຕິວາທີ ນາມ''។ ''ມາ ໂຂ ປນ ຕ຺ວໍ 'ກຕ຺ຕນາສິກໂກຍິສຸ ປຕິຍ຺ຖິຕາ ຂນ຺ຕີ'ຕິ ມລ຺ລສິ, ມມ ຂນ຺ຕິ ຄມ຺ກີເຣ ຫທຍພ຺ກນ຺ຕເຣ ປຕິຍ຺ຖິຕາ''ຕິ។ ຣາຊາ ''ກູຏຊຝິລ ຕວ ຂນ຺ຕື ຕ຺ວເມວ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ນິສີທາ''ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຫທຍໍ ປາເທນ ປຫຣິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ។

ຕສ຺ມີ ຄເຕ ເສນາປຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຣີຣໂຕ ໂລຫິຕໍ ປຸລ຺ຉິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖປາທກຕ຺ຕນາສໂກຍິໂຍ ສາຍກກຕ຺ເຕ ກຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ສຕິກໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ''ສເຈ, ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ກຸຊ຺ຊິຕຸກາມາ, ຕຸມ຺ເຫສຸ ກຕາປຣາຘສ຺ສ ຣລ຺ໂລວ ກຸຊ຺ເຊຍ຺ຍາຖ, ມາ ອລ຺ເລສ''ນ຺ຕິ ຍາຈນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙។

'ໂຍ ເຕ ຫຕ຺ເຖ ຈ ປາເທ ຈ, ກຕ຺ຕນາສລ຺ຈ ເຉທຍິ;

ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຊ ມຫາວີຣ, ມາ ຣຍ຺ຖໍ ວິນສາ ອິທ''ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ມຫາວີຣາຕິ ມຫາວີຣິຍ។ ມາ ຣຍ຺ຖໍ ວິນສາ ອິທນ຺ຕິ ອິທໍ ນິຣປຣາຘໍ ກາສິຣຍ຺ຖໍ ມາ ວິນາເສຫີ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕໐។

'ໂຍ ເມ ຫຕ຺ເຖ ຈ ປາເທ ຈ, ກຕ຺ຕນາສລ຺ຈ ເຉທຍິ;

ຈິຣໍ ຊີວຕຸ ໂສ ຣາຊາ, ນ ຫິ ກຸຊ຺ຊນ຺ຕິ ມາທິສາ''ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ມາທິສາຕິ ມມ ສທິສາ ຂນ຺ຕິພເລນ ສມນ຺ນາຄຕາ ປຕ຺ທິຕາ ''ອຍໍ ມໍ ອກ຺ໂກສິ ປຣິກາສິ ປຫຣິ, ຉິນ຺ທິ ກິນ຺ທີ''ຕິ ຕໍ ນ

ກຸຊ໌ຊນ຺ຕີ.

ຣຊ຺ໂຍ ອຸຍ຺ຍານາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕສ຺ສ ໂພຣິສຕ຺ຕສ຺ສ ຈກ຺ຂຸປ໌ຖໍ ວິຊຫນກາເລເຍວ ອຍໍ ຈຕຸນຫຸຕາຣິກາ ທຸວິໂຍຊນສຕສຫສ຺ສພຫລາ ມຫາປຖວີ ຂລິພທ຺ຣສາຍໂກ ວິຍ ຜລິຕາ, ອວີຈິໂຕ ຊາລາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ກຸລທຕ຺ຕິເຍນ ຣຕ຺ຕກມ຺ພເລນ ປາຣຸປນ຺ຕີ ວິຍ ຄຕ຺ຫີ. ໂສ ອຸຍ຺ຍານທ຺ວາເຣເຍວ ປຖວີ ປວິສິຕ຺ວາ ອວີຈິມຫານິຣເຍ ປຕິຍ຺ຖຫີ. ໂພຣິສຕ຺ໂຕປີ ຕໍ ທິວສເມວ ກາລມກາສິ. ຣາຊປຣິສາ ຈ ນາຄຣາ ຈ ຄນ຺ຣມາລາສູມຫຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຣິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ອກໍສ຺. ເກຈິ ປນາຫຸ ''ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ປຸນ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄໂຕ''ຕິ, ຕໍ ອກູຕໍ.

໔໑.

''ອຫູ ອຕີຕມທ຺ຣານໍ, ສມໂຕ ຂນ຺ຕິທີປໂນ;

ຕໍ ຂນ຺ຕິຍາເຍວ ຄິຕໍ, ກາສິຣາຊາ ອເຂທຍິ.

໔໒.

''ຕສ຺ສ ກມ຺ມຜຣຸສສ຺ສ, ວິປາໂກ ກຕຸໂກ ອຫຸ;

ຍໍ ກາສິຣາຊາ ເວເທສິ, ນິຣຍມ຺ຫີ ສມປ຺ປິໂຕ''ຕິ. –

ອິມາ ທ຺ເວ ອກິສມ຺ພຸທ຺ຣຄາຖາ.

ຕຕ຺ຖ ອຕີຕມທ຺ຣານນ຺ຕິ ອຕີເຕ ອທ຺ຣາເນ. ຂນ຺ຕີທີປໂນຕິ ອຣິວາສນຂນ຺ຕິສໍວຕ຺ຕໂນ. ອເຂທຍິຕິ ມາຣາເປສິ. ເອກຈ຺ເຈ ປນ ''ໂພຣິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຸນ ຫຕ຺ຖປາທກຕ຺ຕນາສາ ຆຜິຕາ''ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຕມ຺ປີ ອກູຕເມວ. ສມປ຺ປິໂຕຕິ ປຕິຍ຺ຖິໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຣມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂກຣໂນ ກິກ຺ຂຸ ອນາຄາມິຜເລ ປຕິຍ຺ຖຫີ, ອຍ຺ເຍ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ປາປຸຕຶສ຺.

ຕທາ ກລາພຸຣາຊາ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ເສນາປຕິ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ຂນ຺ຕິວາທີ ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕີ.

ຂນ຺ຕິວາທີຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ.

[໓໑໔] ໔. ໂລຫກຸມ຺ພີຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ທຸຊ຺ຊີວິຕມຊີວິມ຺ຫາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣາຊານໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕທາ ກິຣ ໂກສລຣາຊາ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ຈຕຸນ຺ນໍ ເນຣຍິກສຕ຺ຕານໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕີ. ເອໂກ ທຸ-ການເມວ ກຕີ, ເອໂກ ສ-ການໍ, ເອໂກ ນ-ການໍ, ເອໂກ ໂສ-ການເມວາຕີ. ເຕ ກິຣ ອຕີຕກເວ ສາວຕ຺ຖິຍໍເຍວ ປາຣທາຣິກາ ຣາຊປຸຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ. ເຕ ປເຣສໍ ຣກ຺ຂິຕໂຄປິຕມາຕຸຄາເມສຸ ອປຣຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕ ເກລຸຮີ ກີລອນ຺ຕາ ພຫຸໍ ປາປກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ມຣຕາຈກ຺ເກນ ລິນ຺ນາ ສາວຕ຺ຖິສາມນ຺ເຕ ຈຕູສຸ ໂລຫກຸມ຺ກີສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ ສຍ຺ຖິ ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ຕຕ຺ຖ ປຈ຺ຈິຕ຺ວາ ອຸຄ຺ຄຕາ ໂລຫກຸມ຺ກິມຸຂວຍ຺ຍິ ທິສ຺ວາ ''ກທາ ນຸ ໂຂ ອິມມ຺ຫາ ທຸກ຺ຂາ ມຸຈ຺ຈິສ຺ສາມາ''ຕິ ຈຕ຺ ຕາໂຣປີ ມຫນ຺ເຕນ ສທ຺ເທນ ອນຸປຜິປາຜິຍາ ວິຣວິສຸ. ຣາຊາ ເຕສໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ມຣຕາກຍຕຊ຺ຊິໂຕ ນິສິນ຺ນໂກວ ອຣຸຕໍ ອຸຍ຺ຖາເປສິ.

ອຣຸຕ຺ຕຸຄມນເວລາຍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ສຸຂສຍິຕໍ ປ຺ຸຈ຺ຊິສຸ. ຣາຊາ ''ກຸໂຕ ເມ ອາຈຣິຍາ ສຸຂສຍິຕໍ, ອຊ຺ຊາຫໍ

ເອວຣູເປ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກີສນກສຫ຺ເຫ ສຸຕີ''ນ຺ຕິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ຫຕ຺ເຖ ວິສຸນີສຸຯ ''ກີ ອາຈຣິຍາ''ຕິ? ''ສາຫສິກສຫ຺ຫາ, ມຫາຣາຊາ''ຕິຯ ''ສປ຺ຜິກມ຺ມາ ອປ຺ປ຺ຜິກມ຺ມາ''ຕິ? ''ກາມໍ ອປ຺ປ຺ຜິກມ຺ມາ, ມຍໍ ປນ ສຸສິກ຺ຂິຕາ, ມຫາຣາຊາ''ຕິຯ ''ກີ ກຕ຺ວາ ປຜິພາຫິສ຺ສຖາ''ຕິ? ''ມຫາຣາຊ, ປຜິກມ຺ມໍ ມຫນ຺ຕໍ ນ ສກ຺ກາ ກາຕຸ໌, ມຍໍ ປນ ສພ຺ພຈຕຸກ຺ກໍ ຍຄ຺ຄໍ ຍຊິຕ຺ວາ ຫາເຣສ຺ສາມາ''ຕິຯ ''ເຕນ ຫິ ຊິປ຺ປໍ ຈຕ຺ຕາໂຣ ຫຕ຺ຖີ ຈຕ຺ຕາໂຣ ອສ຺ເສ ຈຕ຺ຕາໂຣ ອຸສເກ ຈຕ຺ຕາໂຣ ມນຸສ຺ເສຕິ ລຜຸກິກສກຸຕິກາ ອາທີ ກຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປາເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ສພ຺ພຈຕຸກ຺ກຍຄ຺ຄໍ ຍຊິຕ຺ວາ ມມ ໂສຕ຺ຖິກາວໍ ກໂຣຖາ''ຕິຯ ''ສາທຸ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ສມ຺ປ຺ຜິຈ຺ຈິຕ຺ວາ ເຍນຕ຺ໂຖ, ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຍຄ຺ຄາວາຜໍ ປ຺ຈຸປ຺ຜຸຖເປສຸໍ, ພຫຸປາເຕ ຖູຕູປ຺ປິເຕ ກຕ຺ວາ ຖເປສຸໍຯ ''ພຫຸໍ ມຈ຺ຈມໍສໍ ຂາທິສ຺ສາມ, ພຫຸໍ ຜນໍ ລກິສ຺ສາມາ''ຕິ ອຸສ຺ສາຫປ຺ປຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ''ອິທໍ ລຫ຺ຜຸໍ ວຜ຺ຜຕິ, ອິທໍ ລຫ຺ຜຸໍ ວຜ຺ຜຕິ, ເທວາ''ຕິ ອປຣາປຣໍ ຈຣນ຺ຕິຯ

ມລ຺ລິກາ ເທວີ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ''ກີ ນຸ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ອຕິວິຍ ອຸສ຺ສາຫຍນ຺ຕາ ວິຈຣນ຺ຕີ''ຕິ ປຸ໌ຈ຺ຊິຯ ''ເທວີ ກີ ຕຸຍ຺ຫິມິນາ, ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຕໂນ ຍເສເນວ ມຕ຺ຕາ ປມຕ຺ຕາ, ທຸກ຺ຂໍ ປນ ອມ຺ຫາກເມວ ນ ຊານາສີ''ຕິ? ''ກີ , ມຫາຣາຊາ''ຕິຯ ''ເທວີ, ອຫໍ ເອວຣູປໍ ນາມ ອໂສຕພ຺ພໍ ສຸຕີ, ຕໂຕ ອິເມສໍ ສຫ຺ທານໍ ສຸຕຕ຺ຕາ ''ກີ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕ ປຸ໌ຈ຺ຊີ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ''ຕຸມ຺ຫາກໍ ມຫາຣາຊ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ວາ ໂກຄານໍ ວາ ຊີວິຕສ຺ສ ວາ ອນ຺ຕຣາໂຍ ປຄ຺ຄາຍຕິ, ສພ຺ພຈຕຸກ຺ເກນ ຍຄ຺ຄໍ ຍຊິຕ຺ວາ ໂສຕ຺ຖິກາວໍ ກຣິສ຺ສາມາ''ຕິ ວທິສຸ, ເຕ ມຍ຺ຫໍ ວຈນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຍຄ຺ຄາວາຜໍ ກຕ຺ວາ ເຍນ ເຍນຕ຺ໂຖ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ກາຣຕາ ອາຄຈ຺ຈນ຺ຕີ''ຕິຯ ''ກີ ປນ ເທວ, ອິເມສໍ ສຫ຺ທານໍ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ສເທວເກ ໂລເກ ອຄ຺ຄພ຺ຣາຫ຺ມຕໍ ປຸ໌ຈ຺ຊິຕ຺ຖາ''ຕິ? ''ໂກ ເອສ ເທວີ, ສເທວເກ ໂລເກ ອຄ຺ຄພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ນາມາ''ຕິ? ''ມຫາໂຄຕໂມ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຜ''ຕິຯ ''ເທວີ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຜ ເມ ນ ປຸ໌ຈ຺ຊິໂຕ''ຕິ? ''ເຕນ ຫິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸ໌ຈ຺ຈຖາ''ຕິຯ

ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ຣຖວຣມາຣຸຍ຺ຫ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຸ໌ຈ຺ຊິ ''ອຫໍ, ກນ຺ເຕ, ຣຕ຺ຕິກາເຄ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສຫ຺ເທ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕ ປຸ໌ຈ຺ຊີ, ເຕ 'ສພ຺ພຈຕຸກ຺ກຍຄ຺ຄໍ ຍຊິຕ຺ວາ ໂສຕ຺ຖີ ກຣິສ຺ສາມາ'ຕິ ວຕ຺ວາ ຍຄ຺ຄາວາເຜ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ເຕສໍ ສຫ຺ທານໍ ສຸຕຕ຺ຕາ ມຍ຺ຫໍ ກີ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິຯ ''ນ ກິຄ຺ຈິ, ມຫາຣາຊ, ເນຣຍິກສຕ຺ຕາ ທຸກ຺ຂມນຸກວນ຺ຕາ ເອວໍ ວິຣວິສຸ, ນ ອິເມ ສຫ຺ທາ ອິທານິ ຕຍາ ເອວ ສຸຕາ, ໂປຣາຕກຣາຊູຫິປີ ສຸຕາເຍວ, ເຕປີ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕ ປຸ໌ຈ຺ຊິຕ຺ວາ ປສຸຆາຕຍຄ຺ຄໍ ກຕ຺ຕຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ ປຕ຺ທິຕານໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ນ ກຣີສຸ, ປຕ຺ທິຕາ ເຕສໍ ສຫ຺ທານໍ ອນ຺ຕຣໍ ກເຖຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ໂສຕ຺ຖິມກໍສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ອຄ຺ຄຕຣສ຺ມີ ກາສິຄາເມ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ທິສ຺ວາ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິຄ຺ຄາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຊານກີລຸອໍ ກີລຸອນ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ເຕ ຣມຕີເຍ ວນສຕ຺ເຫ ວສຕິຯ ຕທາ ພາຣາຕສີຣາຊາ ຈຕຸນ຺ນໍ ເນຣຍິການໍ ອິເມວ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສຫ຺ເທ ສຸຕ຺ວາ ກີຕຕສິໂຕ ອິມິນາວ ນິຍາເມນ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕຫິ ''ຕີຕ຺ຕໍ ອນ຺ຕຣາຍານໍ ອຄ຺ຄຕໂຣ ກວິສ຺ສຕິ, ສພ຺ພຈຕຸກ຺ກຍຄ຺ເຄນ ຕໍ ວູປສເມສ຺ສາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສມ຺ປ຺ຜິຈ຺ຊິຯ ປຸໂຣຫິໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕຫິ ສຫ຺ຜີ ຍຄ຺ຄາວາຜໍ ປ຺ຈຸປ຺ຜຸຖາເປສິ, ມຫາຊໂນ ຖູຕູປ຺ປິໂຕ ອໂຫສິຯ ຕທາ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ເມຕ຺ຕາກາວນໍ ປຸເຣຈາຣິກໍ ກຕ຺ວາ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸນາ ໂລກໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອິມໍ ກາຣຕໍ ທິສ຺ວາ ''ອຊ຺ຊ, ມຍາ ຄນ຺ຕຸໍ ວຜ຺ຜຕິ, ມຫາຊນສ຺ສ ໂສຕ຺ຖີ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິ ອິທ຺ຜິພເລນ ເວຫາສໍ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ພາຣາຕສິຣຄ຺ໂຜ ອຸຍ຺ຍາເນ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມງ຺ຄລສິລາປຜ຺ເຜ ກຄ຺ຈນຣູປກໍ ວິຍ ນິສີທິຯ ຕທາ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ເຊຜ຺ຖນ຺ເຕວາສິໂກ ອາຈຣິຍໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ''ນນຸ, ອາຈຣິຍ, ອມ຺ຫາກໍ ເວເທສຸ ປຣໍ ມາເຣຕ຺ວາ ໂສຕ຺ຖິກຣຕໍ ນາມ ນຕ຺ຖີ''ຕິ ອາຫຯ ປຸໂຣຫິໂຕ ''ຕ຺ວໍ ຣາຊຜນໍ ຣກ຺ຂສິ, ພຫຸໍ ມຈ຺ຈມໍສໍ ຂາທິສ຺ສາມ, ຜນໍ ລກິສ຺ສາມ, ຕຸຕ຺ຫີ ໂຫຫີ''ຕິ ຕໍ ປຜິພາຫິຯ

ໂສ ''ນາຫໍ ເອຕ຺ຖ ສຫາໂຍ ກວິສ຺ສາມີ''ຕິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຜິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕປ຺ຜິສນ຺ຖາໂຣ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຯ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ''ກີ, ມາຕວ, ຣາຊາ ຜມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕີ''ຕິ ປຸ໌ຈ຺ຊິຯ ''ກນ຺ເຕ, ຣາຊາ ຜມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕິ, ຣຕ຺ຕິກາເຄ ປນ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສຫ຺ເທ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕ ປຸ໌ຈ຺ຊິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ 'ສພ຺ພຈຕຸກ຺ກຍຄ຺ຄໍ ຍຊິຕ຺ວາ ໂສຕ຺ຖີ ກຣິສ຺ສາມາ'''ຕິ ວທິສຸຯ ຣາຊາ ປສຸຆາຕກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ໂສຕ຺ຖີ ກາຕຸກາໂມ ມຫາຊໂນ ຖູຕູປ຺ປິໂຕ, ''ກີ ນຸ ໂຂ, ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາທິສານໍ ສີລວນ຺ຕານໍ ເຕສໍ ສຫ຺ທານໍ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ວຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ມຣຕມຸຂາ ໂມເຈຕຸໍ ວຜ຺ຜຕີ''ຕິຯ ''ມາຕວ, ຣາຊາ ອມ຺ເຫ ນ ຊານາຕິ, ມຍມ຺ປີ ຕໍ ນ ຊານາມ, ອິເມສໍ ປນ ສຫ຺ທານໍ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ຊານາມ, ສເຈ ຣາຊາ ອມ຺ເຫ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸ໌ຈ຺ເຊຍ຺ຍ, ຣາຊານໍ ນິກ຺ກງ຺ຂໍ ກຕ຺ວາ ກເຖສ຺ສາມາ''ຕິຯ ''ເຕນ ຫິ, ກນ຺ເຕ, ມຸຫຸຕ຺ຕໍ ອິເຜວ ໂຫຖ, ອຫໍ ຣາຊານໍ ອາເນສ຺ສາມີ''ຕິຯ ''ສາທຸ,

ມາຓວາ''ຕິ຺ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຄ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອາເນສິ຺

ອຖ ຣາຊາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ປຸຈ຺ຉິ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕຸມ຺ເຫ ມຍາ ສຸຕສທ຺ທານໍ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ຊານາຖາ''ຕິ?
''ອາມ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ຺ ''ກເຖຖ, ກນ຺ເຕ''ຕິ຺ ''ມຫາຣາຊ, ເອເຕ ປຸຣິມກເວ ປເຣສໍ ຣກ຺ຂິຕໂຄປິເຕສຸ ທາເຣສຸ ຈາຣິຕ຺ຕໍ ອາປ຺ຊ
ຊິຕ຺ວາ ພາຣາຓສີສາມນ຺ເຕ ຈຕູສຸ ໂລຫກຸມ຺ກີສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ ປກ຺ກຸຖິເຕ ຂາຣໂລໂຫທເກ ເຜຕ຺ທ຺ເຫຫກໍ ປຈ຺ຈມານາ ຕິສ
ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ອໂຘ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸມ຺ກີຕລໍ ອາຫຈ຺ຈ ອຸທ຺ຘໍ ອາໂຣຫນ຺ຕາ ຕິສວສ຺ສສຫສ຺ເສເນວ ກາເລນ ກຸມ຺ກີມຸຂໍ ທິສ຺ວາ ພຫິ
ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ຊນາ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ປຣິປຸ໌ຓຳ ກຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຸກາມາປິ ຕຖາ ກາຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ເອເກກເມວ ອກ຺ຂຣໍ
ວຕ຺ວາ ປຸນ ໂລຫກຸມ຺ກີສ຺ເຍວ ນິມຸຄ຺ຄາ຺ ເຕສຸ ທຸ-ກາຣໍ ວຕ຺ວາ ນິມຸຄ຺ຄສຕ຺ໂຕ ເອວໍ ວຕ຺ຕຸກາໂມ ອໂຫສີ –

໔໓຺

'ທຸຊ຺ຊີວິຕມຊີວິມ຺ຫ , ເຍ ສນ຺ເຕ ນ ທທມ຺ຫເສ;

ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ໂພເຄສຸ, ທີປໍ ນາກມ຺ຫ ອຕ຺ຕໂນ'ຕິ຺ –

ຕໍ ຄາຖໍ ປຣິປຸ໌ຓຳ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ''ຕິ ວຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຎາເຓນ ຕໍ ຄາຖໍ ປຣິປຸ໌ຓຳ ກຕ຺ວາ ກເຖສິ຺ ເສສາສຸປິ ເອ
ເສວ ນໂຍ຺

ເຕສຸ ສ-ກາຣໍ ວຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຸກາມສ຺ສ ອຍໍ ຄາຖາ –

໔໔຺

''ສຎ຺ຖິ ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ, ປຣິປຸ໌ຓາຓິ ສພ຺ພໂສ;

ນິຣເຍ ປຈ຺ຈມານານໍ, ກທາ ອນ຺ໂຕ ກວິສ຺ສຕີ''ຕິ຺

ນ-ກາຣໍ ວຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຸກາມສ຺ສ ອຍໍ ຄາຖາ –

໔໕຺

''ນຕ຺ຖິ ອນ຺ໂຕ ກຸໂຕ ອນ຺ໂຕ, ນ ອນ຺ໂຕ ປຎິທິສ຺ສຕິ;

ຕທາ ຫິ ປກຕໍ ປາປໍ, ມມ ຕຸຍ຺ຫຄ຺ຈ ມາຣິສາ''ຕິ຺

ໂສ-ກາຣໍ ວຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຸກາມສ຺ສ ອຍໍ ຄາຖາ –

໔໖຺

'ໂສຫໍ ນູນ ອິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ໂຍນິໍ ລທ຺ທານ ມານຸສິໍ;

ວທຄ຺ຄູ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ, ກາຫາມິ ກຸສລໍ ພຫຸ''ນ຺ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ທຸຊ຺ຊີວິຕນ຺ຕິ ຕີຓີ ທຸຈ຺ຈຣິຕານິ ຈຣນ຺ໂຕ ທຸຊ຺ຊີວິຕໍ ລາມກຊີວິຕໍ ຊີວຕິ ນາມ, ໂສປິ ຕເທວ ສນ຺ຘາຍາຫ ''ທຸຊ຺ຊີວິຕມຊີ

ວິມ຺ຫາ''ຕິຯ ເຍ ສນ຺ເຕ ນ ທທມ຺ຫາເສຕິ ເຍ ມຍໍ ເທຍ຺ຍທມ຺ເມ ຈ ປຏິຄ຺ຄາຫເກ ຈ ສໍວິຊ຺ຊມາເນເຍວ ນ ທານໍ ທທິມ຺ຫາຯ ທີປໍ ນາກມ຺ຫ ອຕ຺ຕໂນຕິ ອຕ຺ຕໂນ ປຕິຏ຺ຐໍ ນ ກຣິມ຺ຫາຯ ປຣິປຸຓ຺ຓານີຕິ ອນູນານິ ອນຘິການິຯ ສພ຺ພໂສຕິ ສພ຺ພາກາເຣນຯ ປຈ຺ຈມານນ຺ຕິ ອມ຺ຫາກໍ ອິມສ຺ມິໍ ນິຣເຍ ປຈ຺ຈມານານໍຯ

ນຕ຺ຖິອນ຺ໂຕຕິ ''ອມ຺ຫາກໍ ອສຸກກາເລ ນາມ ໂມກ຺ໂຂ ຠວິສ຺ສຕີ''ຕິ ເອວໍ ກາລປຣິຈ຺ເຉໂທ ນຕ຺ຖິຯ ກຸໂຕ ອນ຺ໂຕຕິ ເກນ ກາຣເຓນ ອນ຺ໂຕ ປຎ຺ຎາຍິສ຺ສຕີຯ ນ ອນ຺ໂຕຕິ ອນ຺ຕໍ ທຏ຺ຐຸກາມານມ຺ປິ ໂນ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ອນ຺ໂຕ ນ ປຏິທິສ຺ສຕີຯ ຕທາ ຫິ ປກຕນ຺ຕິ ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ມາຣິສາ ມມ ຈ ຕຸຍ຺ຫຎ຺ຈ ປກຕໍ ປາປໍ ປກຏ຺ຐໍ ກຕໍ ອຕິພຫຸເມວ ກຕໍຯ ''ຕທາ ຫິ ປກຕ''ນ຺ຕິປິ ປາໂຐ, ເຕນ ກາຣເຓນ ກຕໍ, ເຍນສ຺ສ ອນ຺ໂຕ ທຏ຺ຐຸໍ ນ ສກ຺ກາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ມາຣິສາຕິ ມຍາ ສທິສາ, ປິຍາລປນເມຕໍ ເອເຕສໍຯ ນູນາຕິ ເອກໍສຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ, ໂສ ອຫໍ ອິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຍນິໍ ມານຸສິໍ ລທ຺ທານ ວທຎ຺ຎູ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ເອກໍເສເນວ ພຫຸໍ ກຸສລໍ ກຣິສ຺ສາມີຕິ ອຍເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖຯ

ອິຕິ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເອກເມກໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ''ມຫາຣາຊ, ໂສ ເນຣຍິກສຕ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖໍ ປຣິປຸຓ຺ຓໍ ກຕ຺ວາ ວຕ຺ຕຸກາໂມ ອຕ຺ຕໂນ ປາປສ຺ສ ມຫນ຺ຕຕາຍ ຕຖາ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ອິຕິ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມວິປາກໍ ອນຸຠວນ຺ໂຕ ວິຣວິຯ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເອຕສ຺ສ ສທ຺ທສ຺ສ ສວນປຈ຺ຈຍາ ອນ຺ຕຣາໂຍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ເຫ ມາ ຠາຍິຕ຺ຖາ''ຕິ ຣາຊານໍ ສມສ຺ສາເສສິຯ ຣາຊາ ມຫາຊນໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓເພຣິໍ ຈຣາເປຕ຺ວາ ຍຎ຺ຎາວາຏໍ ວິທ຺ທໍສາເປສິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ມຫາຊນສ຺ສ ໂສຕ຺ຖິໍ ກຕ຺ວາ ກຕິປາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອປຣິຫີນຊ຺ຌາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ເຊຏ຺ຐນ຺ເຕວາສິໂກ ມາຓໂວ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິຯ

ໂລຫກຸມ຺ຠິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາຯ

[໓໑໕] ໕ຯ ສພ຺ພມໍສລາຠຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຜຣຸສາ ວຕ ເຕ ວາຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖເຣນ ປີຕວິເຣຈນານໍ ທິນ຺ນຣສປິຓ຺ຑປາຕໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ຕທາ ກິຣ ເຊຕວເນ ເອກຈ຺ເຈ ຠິກ຺ຂູ ສ຺ເນຫວິເຣຈນໍ ປິວິໍສຸຯ ເຕສໍ ຣສປິຓ຺ຑປາເຕນ ອຕ຺ໂຖ ໂຫຕິ, ຄິລານຸປຏ຺ຐາກາ ''ຣສກຕ຺ຕໍ ອາຫຣິສ຺ສາມາ''ຕິ ສາວຕ຺ຖິໍ ປວິສິຕ຺ວາ ໂອທນິກຆຣວີຖິໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕ຺ວາປິ ຣສກຕ຺ຕໍ ອລຠິຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິໍສຸຯ ເຖໂຣ ທິວາຕຣໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິສມາໂນ ເຕ ຠິກ຺ຂູ ທິສ຺ວາ ''ກິໍ, ອາວຸໂສ, ອຕິປ຺ເຄວ ນິວຕ຺ຕຖາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ເຕ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍຯ ເຖໂຣ ''ເຕນ ຫິ ເອຖາ''ຕິ ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ຕເມວ ວີຖິໍ ອຄມາສິ, ມນຸສ຺ສາ ປູເຣຕ຺ວາ ຣສກຕ຺ຕໍ ອທໍສຸຯ ຄິລານຸປຏ຺ຐາກາ ຣສກຕ຺ຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຄິລານານໍ ອທໍສຸ, ເຕ ປຣິຠຸຎ຺ຊິໍສຸ ຯ ອເຖກທິວສໍ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ ''ອາວຸໂສ, ເຖໂຣ ກິຣ ປີຕວິເຣຈນານໍ ອຸປຏ຺ຐາເກ ຣສກຕ຺ຕໍ ອລຠິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ໂອທນິກຆຣວີຖິໍ ຈຣິຕ຺ວາ ພຫຸໍ ຣສປິຓ຺ຑປາຕໍ ເປເສສີ''ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທານິ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕວ ມໍສໍ ລຠິ, ປຸພ຺ເພປິ ມຸທຸວາຈາ ປິຍວຈນາ ວຕ຺ຕຸໍ ເຉກາ ປຓ຺ຑິຕາ ລຠິໍສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິຯ ອເຖກທິວສໍ ເອໂກ ມິຄລຸທ຺ທໂກ ພຫຸໍ ມໍສໍ ລຠິຕ຺ວາ ຍານກໍ ປູເຣຕ຺ວາ ''ວິກ຺ກິຓິສ຺ສາມີ''ຕິ ນຄຣໍ ອາຄຈ຺ຉຕິຯ ຕທາ ພາຣາຓສິວາສິກາ ຈຕ຺ຕາໂຣ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ຕາ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ມຄ຺ຄສຠາຄຏ຺ຐາເນ ກິຎ຺ຈິ ທິຏ຺ຐໍ ສຸຕໍ ສລ຺ລປນ຺ຕາ ນິສີທິໍສຸຯ ເອເຕສຸ ເອໂກ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ຕໍ ມໍສຍານກໍ ທິສ຺ວາ ''ເອຕໍ ລຸທ຺ທກໍ ມໍສຂຓ຺ຑໍ ອາຫຣາເປມີ''ຕິ ອາຫຯ ''ຄຈ຺ຉ ອາຫຣາເປຫີ''ຕິຯ ໂສ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ''ອເຣ, ລຸທ຺ທກ, ເທຫິ ເມ ມໍສຂຓ຺ຑ''ນ຺ຕິ ອາຫຯ ລຸທ຺ທໂກ ''ມາຣິສ, ປຣໍ ກິຎ຺ຈິ ຍາຈນ຺ເຕນ ນາມ ປິຍວຈເນນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ຕຍາ ກຖິຕວາຈາຍ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ມໍສຂຓ຺ຑໍ ລຠິສ຺ສສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໕໗ຯ

‘‘ຜຣຸສາ ວຕ ເຕ ວາຈາ, ມໍສໍ ຍາຈນໂກ ອສິ;

ກິໂລມສທິສີ ວາຈາ, ກິໂລມໍ ສມ຺ມ ທມ຺ມິ ເຕ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ກິໂລມສທິສີຕິ ຜຣຸສຕາຍ ກິໂລມສທິສີ໚ ກິໂລມໍ ສມ຺ມ ທມ຺ມິ ເຕຕິ ໜ຺ທ ຄຕ຺ໜ, ອິທໍ ເຕ ວາຈາຍ ສທິສໍ ກິໂລມໍ ທມ຺ມິ ຕິ ນິຣສໍ ນິມໍສໂລຫິຕໍ ກິໂລມກຂຕ຺ທໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອທາສິ໚

ອຖ ນໍ ອປໂຣ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ‘‘ກິນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຍາຈສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ໚ ‘‘ອເຣ’’ຕິ ວຕ຺ວາຕິ໚ ໂສ ‘‘ອຫມ຺ປິ ນໍ ຍາຈິສ຺ສາມິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ເຂຏ຺ຖກາຕິກ, ມໍສຂຕ຺ທໍ ເມ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫ໚ ອິຕໂຣ ‘‘ຕວ ວຈນສ຺ສ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ມໍສຂຕ຺ທໍ ລກິສ຺ສສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗໚

‘‘ອງຄເມຕໍ ມນຸສ຺ສານໍ, ກາຕາ ໂລເກ ປວຸຈ຺ຈຕິ;

ອງຄສ຺ສ ສທິສີ ວາຈາ, ອງຄໍ ສມ຺ມ ທທາມິ ເຕ’’ຕິ໚

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອິມສ຺ມີ ໂລເກ ມນຸສ຺ສານໍ ອງຄສທິສຕ຺ຕາ ອງຄເມຕໍ ຍທິທໍ ກາຕາ ກຄິນີຕິ, ຕສ຺ມາ ຕເວສາ ອງຄສທິສີ ວາຈາ ຕິ ເອຕິສ຺ສາ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ອງຄເມວ ທທາມິ ເຕຕິ໚ ເອວລ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ອງຄມໍສໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອທາສິ໚

ຕມ຺ປິ ອປໂຣ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ‘‘ກິນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຍາຈສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ໚ ‘‘ກາຕິກາ’’ຕິ ວຕ຺ວາຕິ໚ ໂສ ‘‘ອຫມ຺ປິ ນໍ ຍາຈິສ຺ສາມິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ມໍສຂຕ຺ທໍ ເມ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫ໚ ລຸທ຺ທໂກ ຕວ ວຈນານູຣູປໍ ລຈ຺ຉສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘໚

‘‘ຕາຕາຕິ ປຸຕ຺ໂຕ ວທມາໂນ, ກມ຺ເປຕິ ໜທຍໍ ປິຕຸ;

ໜທຍສ຺ສ ສທິສີ ວາຈາ, ໜທຍໍ ສມ຺ມ ທມ຺ມິ ເຕ’’ຕິ໚

ເອວລ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ໜທຍມໍເສນ ສທ຺ຘິ ມຘຸຣມໍສໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອທາສິ໚

ຕໍ ຈຕຸຕ຺ໂຖ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ‘‘ກິນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຍາຈສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ໚ ໂສ ‘‘ຕາຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາຕິ໚ ໂສ ‘‘ອຫມ຺ປິ ຍາຈິສ຺ສາມິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ສຫາຍ ມໍສຂຕ຺ທໍ ເມ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫ໚ ລຸທ຺ທໂກ ‘‘ຕວ ວຈນານຸຣູປໍ ລຈ຺ຉສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙໚

‘‘ຍສ຺ສ ຄາເມ ສຂາ ນຕ຺ຖິ, ຍຖາຣຏ຺ຏໍ ຕເຖວ ຕໍ;

ສພ຺ພສ຺ສ ສທິສີ ວາຈາ, ສພ຺ພໍ ສມ຺ມ ທທາມິ ເຕ’’ຕິ໚

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ຄາເມ ສຸຂທຸກ຺ເຂສຸ ສຫ ອຍນໂຕ ສຫາຍສງ຺ຂາໂຕ ສຂາ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ສ ຕໍ ຖານໍ ຍຖາ ອມນຸສ຺ສໍ ອຣຏ຺ຏໍ ຕເຖວ ໂໜຕິ, ອິຕິ ອຍໍ ຕວ ວາຈາ ສພ຺ພສ຺ສ ສທິສີ, ສພ຺ເພນ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕເກນ ວິກເວນ ສທິສີ, ຕສ຺ມາ ສພ຺ພເມວ

ອິມໍ ມມ ສນ຺ຕກໍ ມໍສຍານກໍ ຫຫາມີ ເຕຕິ຺ຯ

ເອວຄ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ‘‘ເອຫິ, ສມ຺ມ, ສພ຺ພເມວ ອິທໍ ມໍສຍານກໍ ຕວ ເຄຫໍ ອາຫຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫ຺ຯ ເສຍ຺ຖິປ຺ຕ຺ໂຕ ເຕນ ຍານກໍ ປາຊາເປນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຆຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມໍສໍ ໂອຕາຣາເປຕ຺ວາ ລຸທ຺ທກາສ຺ສ ສຫ຺ການສມ຺ມານໍ ກຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕທາຣມ຺ປິສ຺ສ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ລຸທ຺ທກມ຺ມໂຕ ອປເນຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຸຍມ຺ພມຊ຺ເຊ ວສາເປນ຺ໂຕ ເຕນ ສທ຺ຐິ ອເກຊ຺ຊສຫາໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ລຸທ຺ທໂກ ສາຣິປ຺ຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສພ຺ພມໍສລາກີ ເສຍ຺ຖິປ຺ຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ສພ຺ພມໍສລາກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຄ຺ຈມາຯ

[໓໑໖] ໖ຯ ສສປຕ຺ຑິຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສຕ຺ຕເມ ໂຣຫິຕາ ມຈ຺ຉາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາຣທານໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິຣ ເອໂກ ກຸຍມ຺ພິໂກ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາຣທານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຆຣທ຺ວາເຣ ມຕ຺ຑປໍ ກາເຣຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂໍ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຸສຊ຺ຊິຕມຕ຺ຑເປ ປຄ຺ຄຕ຺ຕວຣາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ນານຄ຺ຄຣສໍ ປຓີຕທານໍ ທຕ຺ວາ ປຸນ ສ຺ວາຕນາຍາຕິ ສຕ຺ຕາຫໍ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂານໍ ປຄ຺ຈນ຺ນໍ ພິກ຺ຂຸສຕານໍ ສພ຺ພປຣິກ຺ຂາເຣ ອທາສິຯ ສຕ຺ຖາ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈາວສາເນ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ອຸປາສກ, ຕຍາ ປີຕິໂສມນສ຺ສໍ ກາຕຸໍ ວຍ຺ຍຕິ, ອິທຄ຺ຫິ ທານໍ ນາມ ໂປຣາຓກປຕ຺ຑິຕານໍ ວໍໂສ, ໂປຣາຓກປຕ຺ຑິຕາ ຫິ ສມ຺ປຕ຺ຕຍາຈການໍ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ມໍສມ຺ປິ ອທໍສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສສໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຣຄ຺ເຘ ວສິຯ ຕສ຺ສ ປນ ອຣຄ຺ຘສ຺ສ ເອກໂຕ ປພ຺ພຕປາໂທ ເອກໂຕ ນທີ ເອກໂຕ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໂກ ອໂຫສິຯ ອປເຣປິສ຺ສ ຕໂຍ ສຫາຍາ ອເຫສຸໍ ມກ຺ກໂຕ ຈ ສິງ຺ຄາໂລ ຈ ອຸທ຺ໂທ ຈາຕິຯ ເຕ ຈຕ຺ຕາໂຣປິ ປຕ຺ຑິຕາ ເອກໂຕວ ວສນ຺ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣຍ຺ຖາເນ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສາຍນ຺ຫສມເຍ ເອກໂຕ ສນ຺ນິປຕນ຺ຕິຯ ສສປຕ຺ຑິໂຕ ‘‘ທານໍ ທາຕພ຺ພໍ, ສີລໍ ຣກ຺ຂິຕພ຺ພໍ, ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ຕິຓ຺ຓໍ ຊນານໍ ໂອວາທວເສນ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິຯ ເຕ ຕສ຺ສ ໂອວາທໍ ສມ຺ປຕິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ນິວາສຄຸມ຺ພໍ ປວິສິຕ຺ວາ ວສນ຺ຕິຯ ເອວໍ ກາເລ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ເອກທິວສໍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອາກາສໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຈນ຺ທໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ສ຺ເວ ອຸໂປສໂຖທິວໂສ’’ຕິ ຄຕ຺ວາ ອິຕເຣ ຕໂຍ ອາຫ ‘‘ສ຺ເວ ອຸໂປສໂຖ, ຕຸມ຺ເຫປິ ຕໂຍ ຊນາ ສີລໍ ສມາທິຍິຕ຺ວາ ອຸໂປສຖິກາ ໂຫຖ, ສີເລ ປຕິຍ຺ຖາຍ ທິນ຺ນທານໍ ມຫປ຺ຜລໍ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ຍາຈເກ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ຕຸມ຺ເຫຫິ ຂາທິຕພ຺ພາຫາຣໂຕ ທານໍ ທຕ຺ວາ ຂາເທຍ຺ຍາຖາ’’ຕິຯ ເຕ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຕິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຍ຺ຖາເນສຸ ວສິໍສຸຯ

ປຸນທິວເສ ເຕສຸ ອຸທ຺ໂທ ປາໂຕວ ‘‘ໂຄຈຣໍ ປຣິເຍສິສ຺ສາມີ’’ຕິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຕີຣໍ ຄໂຕຯ ອເຖໂກ ພາລິສິໂກ ສຕ຺ຕ ໂຣຫິຕມຈ຺ເຉ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ວລ຺ລິຍາ ອາວຸຓິຕ຺ວາ ເນຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ວາລຸກໍ ວິຍູຫິຕ຺ວາ ວາລິກາຍ ປຕິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ປຸນ ມຈ຺ເຉ ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ອໂຘຄງ຺ຄໍ ຄຈ຺ຉິຯ ອຸທ຺ໂທ ມຈ຺ຉຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ວາລຸກໍ ວິຍູຫິຕ຺ວາ ມຈ຺ເຉ ທິສ຺ວາ ນີຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເອເຕສໍ ສາມິໂກ’’ຕິ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ໂຆເສຕ຺ວາ ສາມິກໍ ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ ວລ຺ລິໂກຍິ ຑໍສິຕ຺ວາ ເນຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຄຸມ຺ເພ ຖເປຕ຺ວາ ‘‘ເວລາຍເມວ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ສີລໍ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິຯ ສິງ຺ຄາໂລປິ ວສນຍ຺ຖານໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ໂຄຈຣໍ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ເອກສ຺ສ ເຂຕ຺ຕໂຄປກສ຺ສ ກຸຍິຍໍ ທ຺ເວ ມໍສສູລານິ ເອກໍ ໂຄຘໍ ເອກຄ຺ຈ ທຘິວາຣກໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເອເຕສໍ ສາມິໂກ’’ຕິ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ໂຆເສຕ຺ວາ ສາມິກໍ ອທິສ຺ວາ ທຘິວາຣກສ຺ສ ອຸຄ຺ຄຫຓຣຊ຺ຊຸກໍ ຄີວາຍ ປເວເສຕ຺ວາ ທ຺ເວ ມໍສສູເລ ຈ ໂຄຘຄ຺ຈ ມຸເຂນ ຑໍສິຕ຺ວາ ເນຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຄຸມ຺ເພ ຖເປຕ຺ວາ ‘‘ເວລາຍເມວ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ສີລໍ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິຯ ມກ຺ກໂຕປິ ວສນຍ຺ຖານໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ວນສຕ຺ຑໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອມ຺ພປິຕ຺ຑໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຄຸມ຺ເພ ຖເປຕ຺ວາ ‘‘ເວລາຍເມວ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ສີລໍ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິຯ

ໂພຂິສຕຸໂຕ ປັນ ‘‘ເວລາຍເມວ ວສນຍຸຖານໂຕ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຫພຸພຕິຕານິ ຂາທິສຸສາມິ’’ຕິ ອຕຸຕໂນ ວສນຄຸມຸເພເຍວ ນິປັນຸໂນ ຈິນຸເຕສິ ‘‘ມມ ສນຸຕິກໍ ອາຄຕານໍ ຍາຈການໍ ຕິຕານິ ທາຕຸໍ ນ ສກຸກາ, ຕິລຕຸຕຸລາທໂຍປິ ມຍຸຫໍ ນຕຸຖິ, ສເຈ ເມ ສນຸຕິກໍ ຍາຈໂກ ອາຄຈຸຉິສຸສຕິ, ອຕຸຕໂນ ສຣີຣມໍສໍ ທສຸສາມິ’’ຕິ។ ຕສຸສ ສີລເຕເຊນ ສກຸກສຸສ ປຕຸຑຸກມຸພລສິລາສນໍ ອຸຕຸຫາກາຣໍ ທສຸເສສິ។ ໂສ ອາວຊຸຊມາໂນ ອິທໍ ການຣຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ສສຣາຊານໍ ວີມໍສິສຸສາມິ’’ຕິ ປຖມໍ ອຸທຸທສຸສ ວສນຍຸຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕເວເສນ ອຜຸຖາສິ។ ‘‘ພຸຣາຫຸມຕ, ກິມຕຸຖໍ ຖິໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ປຕຸຑິຕ ສເຈ ກິຜຸຈິ ອາຫາຣໍ ລເກຍຸຍໍ, ອຸໂປສຖິໂກ ຫຸຕຸວາ ວເສຍຸຍນຸຕິ។ ໂສ ‘‘ສາຣຸ ທສຸສາມິ ເຕ ອາຫາຣ’’ນຸຕິ ເຕນ ສທຸຂີ ສລຸລປນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໑។

‘‘ສຕຸຕ ເມ ໂຣຫິຕາ ມຈຸຉາ, ອຸທກາ ຖລມຸພຸກຕາ;

ອິທໍ ພຸຣາຫຸມຕ ເມ ອຕຸຖິ, ເອຕໍ ກຸຕຸວາ ວເນ ວສາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ຖລມຸພຸກຕາຕິ ອຸທກໂຕ ຖເລ ຄປິຕາ, ເກວຜຸເຜນ ວາ ອຸທຸຂຜາ។ ເອຕໍ ກຸຕຸວາຕິ ເອຕໍ ມມ ສນຸຕກໍ ມຈຸຉາຫາຣໍ ປຈິຕຸວາ ກຸຜຸຊິຕຸວາ ສມຕຂມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ຣມຕີເຍ ຣຸກຸຂມູເລ ນິສິນຸໂນ ອິມສຸມິ ວເນ ວສາຕິ។

ພຸຣາຫຸມໂຕ ‘‘ປເຄວ ຕາວ ໂຫຕຸ, ປຈຸຉາ ຊານິສຸສາມິ’’ຕິ ສິງຄາລສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄໂຕ។ ເຕນາປິ ‘‘ກິມຕຸຖໍ ຖິໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕຸໂຕ ຕເຖວາຫ។ ສິງຄາໂລ ‘‘ສາຣຸ ທສຸສາມິ’’ຕິ ເຕນ ສທຸຂີ ສລຸລປນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໘។

‘‘ທຸສຸສ ເມ ເຂຕຸຕປາລສຸສ, ຣຕຸຕິກຕຸຕໍ ອປາກຕໍ;

ມໍສສູລາ ຈ ທຸເວ ໂຄຂາ, ເອກຜຸຈ ທຂິວາຣກໍ;

ອິທໍ ພຸຣາຫຸມຕ ເມ ອຕຸຖິ, ເອຕໍ ກຸຕຸວາ ວເນ ວສາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ທຸສຸສ ເມຕິ ໂຍ ເອສ ມມ ອວິທູເຣ ເຂຕຸຕປາໂລ ວສຕິ, ທຸສຸສ ອມຸສຸສາຕິ ອຕຸໂຖ។ ອປາກຕນຸຕິ ອາກຕໍ ອານີຕໍ។ ມໍສສູລາ ຈ ທຸເວ ໂຄຂາຕິ ອງຄາຣປກຸການິ ທຸເວ ມໍສສູລານິ ຈ ເອກາ ຈ ໂຄຂາ។ ທຂິວາຣການຸຕິ ທຂິວາຣໂກ។ ອິທນຸຕິ ອິທໍ ເອຕຸຕກໍ ມມ ອຕຸຖິ, ເອຕໍ ສພຸພມຸປິ ຍຖາກິຣຸຈິເຕນ ປາເກນ ປຈິຕຸວາ ປຣິກຸຜຸຊິຕຸວາ ອຸໂປສຖິໂກ ຫຸຕຸວາ ຣມຕີເຍ ຣຸກຸຂມູເລ ນິສີທິຕຸວາ ສມຕຂມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ ວນສຕຸເຫ ວສາຕິ ອຕຸໂຖ។

ພຸຣາຫຸມໂຕ ‘‘ປເຄວ ຕາວ ໂຫຕຸ, ປຈຸຉາ ຊານິສຸສາມິ’’ຕິ ມກຸກຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄໂຕ។ ເຕນາປິ ‘‘ກິມຕຸຖໍ ຖິໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕຸໂຕ ຕເຖວາຫ។ ມກຸກໂຕ ‘‘ສາຣຸ ທສຸສາມິ’’ຕິ ເຕນ ສທຸຂີ ສລຸລປນຸໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໖។

‘‘ອມຸພປກຸກໍ ທກໍ ສີຕໍ, ສີຕຈຸຉາຍາ ມໂນຣມາ;

ອິທໍ ພຸຣາຫຸມຕ ເມ ອຕຸຖິ, ເອຕໍ ກຸຕຸວາ ວເນ ວສາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ອມຸພປກຸການຸຕິ ມຂຸຣອມຸພຜລໍ។ ທກໍ ສີຕນຸຕິ ຄງຄາຍ ອຸທກໍ ສີຕລໍ។ ເອຕໍ ກຸຕຸວາ ວເນ ວສາຕິ ພຸຣາຫຸມຕ ເອຕໍ ອມຸພປກຸກໍ ປຣິກຸຜຸຊິຕຸວາ ສີຕລໍ ອຸທກໍ ປິວິຕຸວາ ຍຖາກິຣຸຈິເຕ ຣມຕີເຍ ຣຸກຸຂມູເລ ນິສິນຸໂນ ສມຕຂມຸມໍ ກໂຣນຸໂຕ ອິມສຸມິ

ວນສຕຸເທ ວສາຕິ។

ພຸຣາຫຸມໂຕ ‘‘ປເຄວ ຕາວ ໂທຕຸ, ປຈຸລາ ຊານິສຸສາມີ’’ຕິ ສສປຕຸທິຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄໂຕ។ ເຕນາປີ ‘‘ກິມຕຸຖໍ ຄົໂຕສີ’’ຕິ ວຸຕຸໂຕ ຕເຖວາທ។ ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພຣີສຕຸໂຕ ໂສມນສຸສປຸປຕຸໂຕ ‘‘ພຸຣາຫຸມຕ, ສຸຜຸຖຸ ເຕ ກຕໍ ອາຫາຣຕຸຖາຍ ມມ ສນຸຕິກໍ ອາຄຈຸລນຸເຕນ, ອຊຸຊາທໍ ອທິນຸນປຸພຸພໍ ທານໍ ທສຸສາມິ ។ ຕຸວໍ ປນ ສີລວາ ປາຕາຕິປາຕໍ ນ ກຣິສຸສສີ, ຄຈຸລ, ພຸຣາຫຸມຕ, ນານາທາຣູນີ ສງກຫຸຜິຕຸວາ ອງຄາເຣ ກຕຸວາ ມຍຸຫໍ ອາໂຣເຈທິ, ອທໍ ອຕຸຕານໍ ປຣິຈຸຈຊິຕຸວາ ອງຄາຣມຊຸເຊ ປຕິສຸສາມິ ។ ມມ ສຣີເຣ ປກຸເກ ຕຸວໍ ມໍສໍ ຂາທິຕຸວາ ສມຕຄມຸມໍ ກເຣຍຸຍາສີ’’ຕິ ເຕນ ສທຸຂີ ສລຸລປນຸໂຕ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາທ –

໒໘។

‘‘ນ ສສສຸສ ຕິລາ ອຕຸຖິ, ນ ມຸຄຸຄາ ນປີ ຕຕຸທຸລາ;

ອິມິນາ ອຄຸຄິນາ ປກຸກໍ, ມມໍ ກຸຕຸວາ ວເນ ວສາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ມມໍ ກຸຕຸວາຕິ ຍໍ ຕໍ ອທໍ ອຄຸຄີ ກໂຣທີຕິ ວທາມີ, ອິມິນາ ອຄຸຄິນາ ປກຸກໍ ມໍ ກຸລຸຊິຕຸວາ ອິມສຸມີ ວເນ ວສ, ເອກສຸສ ສສສຸສ ສຣີຣໍ ນາມ ເອກສຸສ ປຸຣິສສຸສ ຍາປນມຕຸຕໍ ໂທຕີຕິ។

ສກຸໂກ ຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ອານຸກາເວນ ເອກໍ ອງຄາຣຣາສີ ມາເປຕຸວາ ໂພຣີສຕຸຕສຸສ ອາໂຣເຈສີ។ ໂສ ທພຸພ ຕິຕາສຍນໂຕ ອຸຜຸຖາຍ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ‘‘ສເຈ ເມ ໂລມນຸຕເຣສຸ ປາຕກາ ອຕຸຖິ, ເຕ ມາ ມຣີສູ’’ຕິ ຕິກຸຂຕຸຕຸ ສຣີຣໍ ວິຊຸນິຕຸວາ ສກລສຣີຣໍ ທານມຸເຂ ຖເປຕຸວາ ລງຟິຕຸວາ ປທຸມສເຣ ຣາຊທໍໂສ ວິຍ ປມຸທິຕຈິຕຸໂຕ ອງຄາຣຣາສິມຸຫິ ປຕີ។ ໂສ ປນ ອຄຸຄິ ໂພຣີສຕຸຕສຸສ ສຣີເຣ ໂລມກູປມຕຸຕມຸປີ ອຸຕຸທໍ ກາຕຸໍ ນາສກຸຂິ, ທິມຄພຸກໍ ປວິຜຸໂຖ ວິຍ ອໂທສີ។ ອຖ ສກຸກໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ພຸຣາຫຸມຕ, ຕຍາ ກໂຕ ອຄຸຄິ ອຕິສີຕໂລ, ມມ ສຣີເຣ ໂລມກູປມຕຸຕມຸປີ ອຸຕຸທໍ ກາຕຸໍ ນ ສກຸໂກຕິ, ກີ ນາເມຕ’’ນຸຕິ ອາທ។ ‘‘ສສປຕຸທິຕ, ນາທໍ ພຸຣາຫຸມໂຕ, ສກຸໂກຫມສຸມີ, ຕວ ວີມໍສນຕຸຖາຍ ອາຄໂຕມຸຫີ’’ຕິ។ ‘‘ສກຸກ, ຕຸວໍ ຕາວ ຕິຜຸຖ, ສກໂລປີ ເຈ ໂລກສນຸນິວາໂສ ມໍ ທາເນນ ວີມໍເສຍຸຍ, ເນວ ເມ ອທາຕຸກາມຕໍ ປສຸເສຍຸຍາ’’ຕິ ໂພຣີສຕຸໂຕ ສີຫນາທໍ ນທີ។ ອຖ ນໍ ສກຸໂກ ‘‘ສສປຕຸທິຕ, ຕວ ຄຸໂຕ ສກລກປຸປໍ ປາກໂຜ ໂທຕູ’’ຕິ ປພຸພຕໍ ປີລຸເອຕຸວາ ປພຸພຕຣສໍ ອາທາຍ ຈນຸທມຕຸທເລ ສສລກຸຂຕໍ ລິຂິຕຸວາ ໂພຣີສຕຸຕໍ ອາເນຕຸວາ ຕສຸມິ ວນສຕຸເທ ຕສຸມິເຍວ ວນຄຸມຸເພ ຕຣຸຕທພຸພຕິຕາປີຜຸເຖ ນິປຊຸຊາເປຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ວສນຜຸຖານເມວ ຄໂຕ។ ເຕປີ ຈຕຸຕາໂຣ ປຕຸທິຕາ ສມຄຸຄາ ສມຸໂມທມານາ ສີລໍ ປູເຣຕຸວາ ທານໍ ທຕຸວາ ອຸໂປສຖກມຸມໍ ກຕຸວາ ຍຖາກມຸມໍ ຄຕາ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ສພຸພປຣິກຸຂາຣທາຍໂກ ຄຫປຕິ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຜຸຖຫີ។

ຕທາ ອຸທຸໂທ ອານນຸໂທ ອໂທສີ, ສີງຄາໂລ ໂມຄຸຄລຸລາໂນ, ມກຸກໂຜ ສາຣີປຸຕຸໂຕ, ສກຸໂກ ອນຸຣຸທຸໂຜ, ສສປຕຸທີໂຕ ປນ ອທເມວ ອໂທສີນຸຕິ។

ສສປຕຸທິຕຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຜຸຖາ។

[໓໑໗] ກ។ ມຕໂຣທນຊາຕກວຕຸຕນາ

ມຕໍມຕໍ ເອວ ໂຣທຖາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິທຣນຸໂຕ ອລຸຄຕຣໍ ສາວຕຸຖີວາສີ ກຸຜຸມຸພິກໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ຕສຸສ ກິຣ ກາຕາ ກາລມກາສີ។ ໂສ ຕສຸສ ກາລກິຣິຍາຍ ໂສກາກິກູໂຕ ນ ນຸທາຍຕິ ນ ກຸລຸຊຕິ ນ ວິລິມຸປຕີ, ປາໂຕວ ສຸສານໍ ຄນຸຕຸວາ ໂສກ ສມປຸປີໂຕ ໂຣທຕິ។ ສຕຸຖາ ປຈຸຈູສສມເຍ ໂລກໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ຕສຸສ ໂສຕາປຕຸຕິຜລູປນິສຸສຍໍ ທິສຸວາ ‘‘ອິມສຸສ ອຕີຕກາຣຕໍ ອາຫຣິຕຸວາ ໂສກໍ ວູປສເມຕຸວາ ໂສຕາປຕຸຕິຜລໍ ທາຕຸໍ ຖເປຕຸວາ ມໍ ອລຸໂລ ໂກຈິ ສມຕຸໂຖ ນຕຸຖິ, ອິມສຸສ ມຍາ ອວສຸສເຍນ

ກວິຕຸ ວຜຸຜຕີ''ຕິ ປຸບທີວເສ ປຈຸຉາກຕຸຕ ປີຕຸທປາຕປຜິກຸກນຸໂຕ ປຈຸຉາສມຕຸ ອາທາຍ ຕສຸສ ພຣທຸວາຣຳ ຄນຸຕຸວາ ''ສຕຸຖາ ອາຄໂຕ''ຕິ ສຸຕຸວາ ອາສນຳ ປຖຸຜເປຕຸວາ ''ປເວເສຖາ''ຕິ ກຸຜຸມຸພິເກນ ວຸຕຸໂຕ ປວິສິຕຸວາ ປຖຸຜຕຸເຕ ອາສເນ ນິສີທິ។ ກຸຜຸມຸພິໂກປີ ອາຄນຸຕຸວາ ສຕຸຖາຣຳ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕຳ ນິສີທິ។ ອຖ ນຳ ສຕຸຖາ ''ກີ ກຸຜຸມຸພິກ ຈິນຸເຕສີ''ຕິ ອາຫ។ ''ອາມ, ກນຸເຕ, ມມ ກາຕຸ ມຕກາລໂຕ ປຜຸຖາຍ ຈິນຸເຕມີ''ຕິ។ ''ອາວຸໂສ, ສພຸເພ ສງຂາຣາ ອນິຈຸຈາ, ກິຊຸຊິຕພຸພຍຸຕຸຕກຳ ກິຊຸຊຕິ, ນ ຕຕຸຖ ຈິນຸເຕຕພຸພຳ, ໂປຣາຕາກປຕຸທິຕາປີ ກາຕຣີ ມເຕປີ 'ກິຊຸຊິຕພຸພຍຸຕຸຕກຳ ກິຊຸຊຕີ'ຕິ ນ ຈິນຸຕຍີສູ''ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕຳ ອາຫຣີ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສີຍຳ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊຳ ກາເຣນຸເຕ ໂພຊີສຕຸໂຕ ອສີຕິໂກຜິວິກເວ ເສຜຸຖິກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ, ຕສຸສ ວຍປຸປຕຸຕສຸສ ມາຕາປີຕໂຣ ກາລມກໍສຸ។ ເຕສຸ ກາລກເຕສຸ ໂພຊີສຕຸຕສຸສ ກາຕາ ກຸຜຸມຸພຳ ວິຈາເຣຕິ, ໂພຊີສຕຸໂຕ ຕຳ ນິສຸສາຍ ຊີວຕິ។ ໂສ ອປຣກາເຄ ຕຖາຣູເປນ ພຸຍາຊີນາ ກາລມກາສີ។ ຌາຕິມິຕຸຕາ ສຸຫຊຸຊາ ສມຸນິປຕິຕຸວາ ພາຫາ ປຄຸຄຍຸຫ ກນຸທນຸຕິ ໂຣທນຸຕິ, ເອໂກປີ ສກກາເວນ ສຕຸຖາຕຸ ນາສກຸຊິ, ໂພຊີສຕຸໂຕ ປນ ເນວ ກນຸທຕິ ນ ໂຣທຕິ។ ມນຸສຸສາ ''ປສຸສຖ ໂກ, ອິມສຸສ ກາຕຣີ ມເຕ ມຸຂສງໂກຈນມຕຸຕມຸປີ ນຕຸຖິ, ອຕິວິຍ ຖທຸຜຫທໂຍ, 'ທຸເວປີ ໂກຜຸຖາເສ ອຫເມວ ປຣິກຸຜຸຊິສຸສາມີ'ຕິ ກາຕຸ ມຣຕຳ ອິຈຸຉຕີ ມຸຄຸເຄ''ຕິ ໂພຊີສຕຸຕຳ ຄຣຫີສຸ។ ຌາຕກາປີ ນຳ ''ຕຸວຳ ກາຕຣີ ມເຕ ນ ໂຣທສີ''ຕິ ຄຣຫີສຸເຍວ។ ໂສ ເຕສຳ ກຖຳ ສຸຕຸວາ ''ຕຸມຸເຫ ອຕຸຕໂນ ອນຸຊພາລກາເວນ ອຜຸຖ ໂລກຊມຸເມ ອຊານນຸຕາ 'ມມ ກາຕາ ມໂຕ'ຕິ ໂຣທຖ, ອຫມຸປີ ມຣິສຸສາມິ, ຕຸມຸເຫປີ ມຣິສຸສຖ, ອຕຸຕານມຸປີ 'ມຍມຸປີ ມຣິສຸສາມາ'ຕິ ກສຸມາ ນ ໂຣທຖ។ ສພຸເພ ສງຂາຣາ ອນິຈຸຈາ ຫຸຕຸວາ ນິຣຸຊຸຊນຸຕິ, ເຕ ເນວ ສກາເວນ ສຕຸຖາຕຸ ສມຕຸໂຖ ເອກສງຂາໂຣປີ ນຕຸຖິ។ ຕຸມຸເຫ ອນຸຊພາລາ ອຍຸຌາຕຕາຍ ອຜຸຖ ໂລກຊມຸເມ ອຊານິຕຸວາ ໂຣທຖ, ອຫຳ ກິມຕຸຖຳ ໂຣທິສຸສາມີ''ຕິ ວຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສີ –

໖໕។

''ມຕຳ ມຕຳ ເອວ ໂຣທຖ, ນ ຫີ ຕຳ ໂຣທຖ ໂຍ ມຣິສຸສຕີ;

ສພຸເພປີ ສຣີຣຊາຣີໂນ, ອນຸປຸພຸເພນ ຊຫນຸຕີ ຊີວິຕຳ។

໖໖។

''ເທວມນຸສຸສາ ຈຕຸປຸປທາ, ປກຸຂິຄຕາ ອຸຣຄາ ຈ ໂກຄິໂນ;

ສມຸຫີ ສຣີເຣ ອນິສຸສຣາ, ຣມມານາວ ຊຫນຸຕີ ຊີວິຕຳ។

໖໗។

''ເອວຳ ຈລິຕຳ ອສຕຸຖິຕຳ, ສຸຂທຸກຸຂຳ ມນຸເຊສຸວເປກຸຂິຍ;

ກນຸທິຕຣຸທິຕຳ ນິຣຕຸຖກຳ, ກີ ໂວ ໂສກຄຕາກິກີຣເຣ។

໖໘។

''ຊຸຕຸຕາ ຈ ໂສຕຸຫາ ອກຕາ, ພາລາ ສູຣາ ອໂຍຄິໂນ;

ຊີຣຳ ມຄຸຄນຸຕີ ພາໂລຕີ, ເຍ ຊມຸມສຸສ ອໂກວິທາ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ມຕຳ ມຕຳ ເອວາຕິ ມຕຳ ມຕຳເຍວ។ ອນຸປຸພຸເພນາຕິ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຕໂນ ມຣຕວາເຣ ສມຸປຕຸເຕ ປຜິປາຜິຍາ ຊຫນຸຕີ ຊີວິຕຳ,

ນ ເອກໂຕວ ສພ຺ເພ ມຣນ຺ຕິ, ຍທິ ເອວໍ ມເຣຍ຺ຍຸໍ, ໂລກປ຺ປວຕ຺ຕິ ອຸຈ຺ຌິຊ຺ເຊຍ຺ຍ. ໂກຄິໂນຕິ ມຫນ຺ເຕນ ສຣີຣໂກເຄນ ສມນ຺ນາຄ ຕາ. ຣມມານາວາຕິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ ສພ຺ເພປິ ເອເຕ ເທວາຫໂຍ ສຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ນິພ຺ພຕ຺ຕຍ຺ຖາເນ ອກິຣມ ມານາວ ອນຸກ຺ກຕ຺ກິຕາວ ຊີວິຕໍ ຊຫນ຺ຕິ. ເອວໍ ຈລິຕນ຺ຕິ ເອວໍ ຕີສຸ ກເວສຸ ນິຈ຺ຈລກາວສ຺ສ ຈ ສຕ຺ກິຕກາວສ຺ສ ຈ ອກາວາ ຈ ລິຕໍ ອສຕ຺ກິຕໍ. ກີ ໂວ ໂສກຄຕາກິກິຣເຣຕິ ກີກາຣຕາ ຕຸມ຺ເຫ ໂສກຣາສີ ອກິກິຣນ຺ຕິ ອຊໂຊຕ຺ຖຣນ຺ຕິ.

ສຸຕ຺ຕາຈ ໂສຕ຺ທາ ອກຕາຕິ ອິຕ຺ກິສຸຕ຺ຕາ ສຸຣາສຸຕ຺ຕາ ອກ຺ຂສຸຕ຺ຕາ ຈ ສຸຣາໂສຕ຺ທາຫໂຍ ໂສຕ຺ທາ ຈ ອກຕພຸທ຺ສິໂນ ອສິກ຺ຂິຕກາ ຈ. ພາລາຕິ ພາລ຺ເຍນ ສມນ຺ນາຄຕາ ອວິທ຺ທສ຺ໂນ. ສູຣາ ອໂຍຄິໂນຕິ ອໂຍນິໂສມນສິກາເຣນ ສູຣາ, ໂຍເຄສຸ ອຍຸຕ຺ຕຕາຍ ອໂຍຄິໂນ. "ອໂຍສິໂນ"ຕິປິ ປາໂຖ, ກິເລສມາເຣນ ສທ຺ສີ ຍຸຊ຺ຊິຕຸໍ ອສມຕ຺ຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສີຣໍ ມຍ຺ຌນ຺ຕິ ພາໂລຕິ, ເຍ ສມ຺ມສ຺ສ ອໂກວິທາຕິ ເຍ ເອວຣູປາ ສຸຕ຺ຕາຫໂຍ ອຍ຺ຖວິສສ຺ສ ໂລກສມ຺ມສ຺ສ ອໂກວິທາ, ເຕ ອປ຺ປມຕ຺ຕເກປິ ທຸກ຺ຂສມ຺ເມ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ອຕ຺ຕນາ ກນ຺ທມານາ ໂຣທມານາ ອຍ຺ຖ ໂລກສມ຺ເມ ກຖໂຕ ຊານິຕ຺ວາ ຌາຕິມຣຕາທີສຸ ອກນ຺ທນ຺ຕໍ ອໂຣທນ຺ຕໍ ມາທິສໍ ສີຣໍ ປຕ຺ທິຕໍ "ພາໂລ ອຍໍ ນ ໂຣທຕີ"ຕິ ມຍ຺ຌນ຺ຕີຕິ.

ເອວໍ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ເຕສໍ ສມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ສພ຺ເພປິ ເຕ ນິສ຺ໂສເກ ອກາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ກຸຍຸມ຺ພິໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍ຺ຖຫິ. ຕທາ ມຫາຊນສ຺ສ ສມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ນິສ຺ໂສກກາວກຣປຕ຺ທິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ມຕໂຣທນຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໓໑໘] ໘. ກຌເວຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍໍ ຕໍ ວສນ຺ຕ ສມເຍຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາປໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ອິນ຺ທ຺ຣິຍຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໘.໒໐ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ. ສຕ຺ຖາ ປນ ຕໍ ກິກ຺ຂຸໍ "ປຸພ຺ເພ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ເອຕໍ ນິສ຺ສາຍ ອສິນາ ສີສຈ຺ເຌທໍ ປຍິລກີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ກາສິຄາມເກ ເອກສ຺ສ ຄຫປຕິກສ຺ສ ຄເຣ ໂຈຣນກ຺ຂຕ຺ເຕນ ຊາໂຕ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ໂຈຣກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ໂຕ ໂລເກ ປາກໂຍ ອໂຫສິ ສູໂຣ ນາຄພໂລ, ໂກຈິ ນໍ ຄຕ຺ຫິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ. ໂສ ເອກທິວສໍ ເອກສ຺ມີ ເສຍ຺ກິຄເຣ ສນ຺ສີ ຌິນ຺ທິຕ຺ວາ ພຫຸໍ ສນໍ ອວຫຣິ. ນາຄຣາ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ "ເທວ, ເອໂກ ມຫາ ໂຈໂຣ ນຄຣໍ ວິລຸມ຺ປຕິ, ຕໍ ຄຕ຺ຫາເປຖາ"ຕິ ວທີສຸ. ຣາຊາ ຕສ຺ສ ຄຫຕຕ຺ຖາຍ ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກໍ ອາຕາເປສິ. ໂສ ຣຕ຺ຕິກາເຄ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວຄ຺ຄພນ຺ສເນນ ມນຸສ຺ເສ ຖເປຕ຺ວາ ຕໍ ສໂຫຑຌໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສິ. ຣາຊາ "ສີສມສ຺ສ ຌິນ຺ທາ"ຕິ ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກຍ຺ເຌວ ອາຕາເປສິ. ນຄຣຄຸຕ຺ຕິໂກ ຕໍ ປຈ຺ຌາພາຫໍ ຄາລ຺ຫພນ຺ສນໍ ພນ຺ສາເປຕ຺ວາ ຄີວາຍສ຺ສ ຣຕ຺ຕກຕວິຣມາລໍ ລຄ຺ເຄຕ຺ວາ ສີເສ ອິຍ຺ຖກຈຸຕ຺ຕໍ ໂອກິຣິຕ຺ວາ ຈຕຸກ຺ເກ ຈຕຸກ຺ເກ ກສາຫິ ຕາລຸອາເປນ຺ໂຕ ຂຣສ຺ສເຣນ ປຕເວນ ອາຄາຕນໍ ເນຕິ. "ອິມສ຺ມີ ກິຣ ນຄເຣ ວິໂລປກາຣໂກ ໂຈໂຣ ຄຫິໂຕ"ຕິ ສກລນຄຣໍ ສງ຺ຂຸກິ.

ຕທາ ຈ ພາຣາຕສີຍໍ ສຫສ຺ສໍ ຄຕ຺ຫນ຺ຕິ ສາມາ ນາມ ຄຕິກາ ໂຫຕິ ຣາຊວລ຺ລກາ ປຍ຺ຈສຕວຕ຺ຕທາສີປຣິວາຣາ. ສາ ປາສາທຕເລ ວາຕປານໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ຖິຕາ ຕໍ ນີຍມານໍ ປສ຺ສິ. ໂສ ປນ ອກິຣູໂປ ປາສາທິໂກ ອຕິວິຍ ໂສກຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ເທວວຕ຺ໂຕ ສພ຺ເພສໍ ມຕ຺ຖກມຕ຺ຖເກນ ປຍ຺ຌາຍຕິ. ສາມາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຍິພທ຺ສຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ "ເກນ ນຸ ໂຂ ອຸປາເຍນາຫໍ ອິມໍ ປຸຣິສໍ ອຕ຺ຕໂນ ສາມິກໍ ກເຣຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ຕຍນ຺ຕີ "ອຕ຺ເຖໂກ ອຸປາໂຍ"ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖຈຣິກາຍ ເອກິສ຺ສາ ຫຕ຺ເຖ ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກສ຺ສ ສຫສ຺ສໍ ເປເສສິ "ອຍໍ ໂຈໂຣ ສາມາຍ ກາຕາ, ອຍ຺ຌຕ຺ຣ ສາມາຍ ອຍ຺ໂຍ ເອຕສ຺ສ ອວສ຺ສໂຍ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ເຫ ກິຣ ອິທໍ ສຫສ຺ສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຖາ"ຕິ. ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຖາ ອກາສິ. ນຄຣຄຸຕ຺ຕິໂກ "ອຍໍ ໂຈໂຣ ປາກໂຍ, ນ ສກ຺ກາ ເອຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕຸໍ, ອຍ຺ຌໍ ປນ ມນຸສ຺ສໍ ລກິຕ຺ວາ ອິມໍ ປຍິຈ຺ຌນ຺ນຍານເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ເປເສຕຸໍ ສກ຺ກາ"ຕິ ອາຫ. ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ອາໂຣເຈສິ.

ຕທາ ປເນໂກ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ໂຕ ສາມາຍ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ໂຕ ເທວສິກໍ ສຫສ຺ສໍ ເທຕິຯ ໂສ ຕໍ ທິວສມ຺ປິ ສູຣິຍຕ຺ຖງຄມນເວລາຍ ສຫສ຺ສໍ ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ຕໍ ຆຣໍ ອຄມາສິຯ ສາມາປິ ສຫສ຺ສຠຓ຺ຑິກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອູຣູສຸ ຐເປຕ຺ວາ ປໂຣທນ຺ຕີ ນິສິນ຺ນາ ໂຫຕິຯ ‘‘ກິໍ ເອຕ’’ນ຺ຕິ ຈ ວຸຕ຺ຕາ ‘‘ສາມິ, ອຍໍ ໂຈໂຣ ມມ ຠາຕາ, ‘ອຫໍ ນິຈກມ຺ມໍ ກໂຣມີ’ຕິ ມຍ຺ຫໍ ສນ຺ຕິກໍ ນ ເອຕິ, ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກສ຺ສ ປຫິຕໍ ‘ສຫສ຺ສໍ ລຠມາໂນ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສ຺ສາມິ ນ’ນ຺ຕິ ສາສນໍ ເປເສສິຯ ອິທານິ ອິມໍ ສຫສ຺ສໍ ອາທາຍ ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ນ ລຠາມີ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສ ຕສ຺ສາ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕຕາຍ ‘‘ອຫໍ ຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ຕຍາ ອາຠຕເມວ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉາຫີ’’ຕິຯ ໂສ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກສ຺ສ ເຄຫໍ ຄຈ຺ຉິຯ ໂສ ຕໍ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ຕໍ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນຏ຺ຐາເນ ຐເປຕ຺ວາ ໂຈຣໍ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນຍານເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ສາມາຍ ປຫິຓິຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ໂຈໂຣ ຣຏ຺ເຐ ປາກໂຏ, ຕມນ຺ຘກາຣໍ ຕາວ ໂຫຕຸ, ອຖ ນໍ ມນຸສ຺ສານໍ ປຏິສລ຺ລີນເວລາຍ ຆາເຕເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ອປເທສໍ ກຕ຺ວາ ມຸຫຸຕ຺ຕໍ ວີຕິນາເມຕ຺ວາ ມນຸສ຺ເສສຸ ປຏິສລ຺ລີເນສຸ ເສຏ຺ຐິປຸຕ຺ຕໍ ມຫນ຺ເຕນາຣກ຺ເຂນ ອາຆາຕນໍ ເນຕ຺ວາ ອສິນາ ສີສໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ສຣີຣໍ ສູເລ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປາວິສິຯ

ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສາມາ ອຎ຺ເຎສໍ ຫຕ຺ຖໂຕ ກິຎ຺ຈິ ນ ຄຓ຺ຫາຕິ, ເຕເນວ ສທ຺ຘິໍ ອຠິຣມມານາ ວິຈຣຕິຯ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ສເຈ ອຍໍ ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ຠວິສ຺ສຕິ, ມມ຺ປິ ມາຣາເປຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ອຠິຣມິສ຺ສຕິ, ອຈ຺ຈນ຺ຕໍ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ຠີນີ ເອສາ, ມຍາ ອິຘ ອວສິຕ຺ວາ ຂິປ຺ປໍ ປລາຍິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຈ ປນ ຕຸຈ຺ຉຫຕ຺ໂຖ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ເອຕິສ຺ສາ ອາຠຣຓຠຓ຺ຑໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ທິວເສ ຕໍ ອາຫ – ‘‘ຠທ຺ເທ, ມຍໍ ປຎ຺ຊເຣ ປກ຺ຂິຕ຺ຕກຸກ຺ກຸຏາ ວິຍ ນິຈ຺ຈໍ ຆເຣເຍວ ໂຫມ, ເອກທິວສໍ ອຸຍ຺ຍານກີຬໍ ກຣິສ຺ສາມາ’’ຕິຯ ສາ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຂາທນີຍໂຠຊນີຍາທິໍ ສພ຺ພໍ ປຏິຍາເທຕ຺ວາ ສພ຺ພາຠຣຓປຏິມຓ຺ຑິຕາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນຍາເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານໍ ອຄມາສິຯ ໂສ ຕຕ຺ຖ ຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ກີຬນ຺ໂຕ ‘‘ອິທານິ ມຍ຺ຫໍ ປລາຍິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ກິເລສຣຕິຍາ ຣມິຕຸກາໂມ ວິຍ ເອກໍ ກຓວີຣຄຈ຺ຉນ຺ຕຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕໍ ອາລິງຄນ຺ໂຕ ວິຍ ນິປ຺ປີເຬຕ຺ວາ ວິສ຺ຎໍ ກຕ຺ວາ ປາເຕຕ຺ວາ ສພ຺ພາຠຣຓານິ ໂອມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາເຍວ ອຸຕ຺ຕຣາສງເຄນ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຠຓ຺ຑິກໍ ຂນ຺ເຘ ຐເປຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານວຕິໍ ລງຆິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ

ສາປິ ປຏິລທ຺ຘສຎ຺ຎາ ອຸຏ຺ຐາຍ ປຣິຈາຣິການໍ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອຍ຺ຍປຸຕ຺ໂຕ ກຫ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ນ ຊານາມ, ອຍ຺ເຍ’’ຕິຯ ‘‘ມໍ ມຕາຕິ ສຎ຺ຎາຍ ຠາຍິຕ຺ວາ ປລາໂຕ ຠວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອນຕ຺ຕມນາ ຫຸຕ຺ວາ ຕໂຕເຍວ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ມມ ປິຍສາມິກສ຺ສ ອທິຏ຺ຐກາລໂຕ ປຏ຺ຐາເຍວ ອລງກຕສຍເນ ນ ສຍິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຠູມິຍໍ ນິປ຺ຊ຺ຊິຯ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ມນາປໍ ສາຏກໍ ນ ນິວາເສຕິ, ທ຺ເວ ຠຕ຺ຕານິ ນ ຠຸຎ຺ຊຕິ, ຄນ຺ຘມາລາທີນິ ນ ປຏິເສວຕິ, ‘‘ເຍນ ເກນຈິ ອຸປາເຍນ ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕໍ ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ປກ຺ໂກສາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ນເຏ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ສຫສ຺ສໍ ອທາສິຯ ‘‘ກິໍ ກໂຣມ, ອຍ຺ເຍ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຄມນຏ຺ຐານໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ເຫ ຄາມນິຄມຣາຊຘານິໂຍ ຈຣນ຺ຕາ ສມຊ຺ຊໍ ກຕ຺ວາ ສມຊ຺ຊມຓ຺ຑເລ ປຐມເມວ ອິມໍ ຄີຕໍ ຄາເຍຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ ນເຏ ສິກ຺ຂາເປນ຺ຕີ ປຐມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫຫິ ອິມສ຺ມິໍ ຄີຕເກ ຄີເຕ ສເຈ ອຍ຺ຍປຸຕ຺ໂຕ ຕສ຺ມິໍ ປຣິສນ຺ເຕເຣ ຠວິສ຺ສຕິ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ສທ຺ຘິໍ ກເຖສ຺ສຕິ, ອຖສ຺ສ ມມ ອາໂຣຄຠາວໍ ກເຖຕ຺ວາ ຕໍ ອາທາຍ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາຖ, ໂນ ເຈ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ສາສນໍ ເປເສຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ ປຣິພ຺ພຍໍ ທຕ຺ວາ ນເຏ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິຯ ເຕ ພາຣາຓສິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ສມຊ຺ຊໍ ກໂຣນ຺ຕາ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມກໍ ອຄມິໍສຸຯ ໂສປິ ໂຈໂຣ ປລາຍິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວສຕິຯ ເຕ ຕຕ຺ຖ ສມຊ຺ຊໍ ກໂຣນ຺ຕາ ປຐມເມວ ອິມໍ ຄີຕກໍ ຄາຍິໍສຸ –

ຜລຯ

‘‘ຍໍ ຕໍ ວສນ຺ຕສມເຍ, ກຓເວເຣສຸ ຠາຓຸສຸ;

ສາມໍ ພາຫາຍ ປີເຬສິ, ສາ ຕໍ ອາໂຣຄ຺ຍມພ຺ຣວີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ກຓເວເຣສູຕິ ກຣວີເຣສຸຯ ຠາຓຸສູຕິ ຣຕ຺ຕວຓ຺ຓານໍ ປຸປ຺ຜານໍ ປຠາຍ ສມ຺ປນ຺ເນສຸຯ ສາມນ຺ຕິ ເອວໍນາມິກໍຯ ປີເຬສີຕິ ກິເລສຣຕິຍາ ຣມິຕຸກາໂມ ວິຍ ອາລິງຄນ຺ໂຕ ປີເຬສິຯ ສາ ຕນ຺ຕິ ສາ ສາມາ ອໂຣຄາ, ຕ຺ວໍ ປນ ‘‘ສາ ມຕາ’’ຕິ ສຎ຺ຎາຍ ຠີໂຕ ປລາຍສິ, ສາ ອຕ຺ຕໂນ ອາໂຣຄ຺ຍໍ ອພ຺ຣວີ ກເຖສິ, ອາໂຣເຈສີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ໂຈໂຣ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນເຏ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ ‘ສາມາ ຊີວຕີ’ຕິ ວທສິ, ອຫໍ ປນ ນ ສທ຺ທຫາມີ’’ຕິ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໐໚

‘‘ອມຸໂກ ນ ກິຣ ສທ຺ເທຍ຺ຍໍ, ຍໍ ວາໂຕ ປພ຺ພຕໍ ວເຫ;

ປພ຺ພຕຫຸເຈ ວເຫ ວາໂຕ, ສພ຺ພມ຺ປິ ປຖວິ ວເຫ;

ຍຕ຺ຖ ສາມາ ກາລກຕາ, ສາ ມໍ ອາໂຣຄ຺ຍມພ຺ຣວີ’’ຕິ໚

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອມຸໂກ ນຜ, ອິທໍ ກິຣ ນ ສທ຺ທເຫຍ຺ຍໍ ນ ສທ຺ທທິຕພ຺ພໍ໚ ຍໍ ວາໂຕ ຕິຕປ຺ຕຕານິ ວິຍ ປພ຺ພຕໍ ວເຫຍ຺ຍ, ສເຈປິ ໂສ ປພ຺ພຕໍ ວເຫຍ຺ຍ, ສພ຺ພມ຺ປິ ປຖວິ ວເຫຍ຺ຍ, ຍຖາ ເຈຕໍ ອສທ຺ທເຫຍ຺ຍໍ, ຕຖາ ອິທມ຺ຕິ໚ ຍຕ຺ຖ ສາມາ ກາລກຕາຕິ ຍາ ນາມ ສາມາ ກາລກຕາ, ສາ ມໍ ອາໂຣຄ຺ຍໍ ອພ຺ຣວີຕິ ກຶກາຣຕາ ສທ຺ທເຫຍ຺ຍໍ໚ ມຕາ ນາມ ນ ກສ຺ສຈິ ສາສນໍ ເປເສນ຺ຕີຕິ໚

ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ນໂຜ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໑໚

‘‘ນ ເຈວ ສາ ກາລກຕາ, ນ ຈ ສາ ອຫຸຜມິຈ຺ຉຕີ;

ເອກາກຕ຺ຕິກິນີ ສາມາ, ຕເມວ ອກິກ຺ຂຕີ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ຕເມວ ອກິກ຺ຂຕີຕິ ອຫ຺ຜໍ ປຸ໌ຣິສໍ ນ ອິຈ຺ຉຕິ, ຕຫ຺ເຜວ ກ຺ຂຕີ ອິຈ຺ຉຕີ ປຕ຺ເຖຕີຕິ໚

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂຈໂຣ ‘‘ສາ ຊີວຕຸ ວາ ມາ ວາ, ນ ຕາຍ ມຍ຺ຫໍ ອຕ຺ໂຖ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໗໘໚

‘‘ອສນ຺ຖຸຕໍ ມໍ ຈິຣສນ຺ຖຸເຕນ, ນິມີນີ ສາມາ ອທຸວໍ ທຸເວນ;

ມຍາປິ ສາມາ ນິມິເນຍ຺ຍ ອຫ຺ຜໍ, ອິໂຕ ອຫໍ ທູຣຕຣໍ ຄມິສ຺ສ’’ນ຺ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ອສນ຺ຖຸຕນ຺ຕິ ອກຕສໍສຕ຺ຄໍ໚ ຈິຣສນ຺ຖຸເຕນາຕິ ຈິຣກຕສໍສຕ຺ເຄນ໚ ນິມີນີຕິ ປຣິວຕ຺ເຕສິ໚ ອທຸວໍ ທຸເວນາຕິ ມໍ ອທຸວໍ ເຕນ ທຸວສາມິເກນ ປຣິວຕ຺ເຕຕຸໍ ນຄຣຄຸຕ຺ຕິກສ຺ສ ສຫສ຺ສໍ ທຕ຺ວາ ມໍ ຄຕ຺ຫີຕີ ອຕ຺ໂຖ໚ ມຍາປິ ສາມາ ນິມິເນຍ຺ຍ ອຫ຺ຜນ຺ຕິ ສາມາ ມຍາປິ ອຫ຺ຜໍ ສາມິກໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຄເຫຍ຺ຍ໚ ອິໂຕ ອຫໍ ທູຣຕຣໍ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ ຍຕ຺ຖ ນ ສກ຺ກາ ຕສ຺ສາ ສາສນໍ ວາ ປວຕ຺ຕິ ວາ ໂສຕຸໍ, ຕາທິສໍ ທູຣຕຣໍ ຖານໍ ຄມິສ຺ສໍ, ຕສ຺ມາ ມມ ອິໂຕ ອຫຸຜຕ຺ຖ ຄຕກາວໍ ຕສ຺ສາ ອາໂຣເຈຖາຕິ ວຕ຺ວາ ເຕສໍ ປສ຺ສນ຺ຕານຫ຺ເຜວ ຄາລ຺ຫຕຣໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ເວເຄນ ປລາຍິ໚

ນຜາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕນ ກຕກິຣິຍໍ ຕສ຺ສາ ກາຖຍິສຸ໚ ສາ ວິປ຺ປຜິສາຣິນີ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປກຕິຍາ ເອວ ວີຕິນາເມສິ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຫ຺ຖຫິ໚

ຕທາ ເສຫ຺ຖິປຸຕ຺ໂຕ ອຍໍ ກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ສາມາ ປຸ໌ຣາຕທຸຕິຍິກາ, ໂຈໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ໚

ກຓເວຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຠມາຯ

[ຝ໑໙] ໙ຯ ຕິຕ຺ຕິຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສຸສຸຂໍວຕ ຊີວາມີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ໂກສມ຺ພິຍໍ ນິສ຺ສາຍ ພທຣິກາຣາເມ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຣາຫຸລຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຖາ ຕິປ຺ລ຺ລຕ຺ຖຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໑ຯ໑໖) ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວຯ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຖາເປສຸໍ "ອາວຸໂສ, ຣາຫຸໂລ ສິກ຺ຂາກາໂມ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໂກ ໂອວາທກ຺ຂໂມ"ຕິຯ ຕສ຺ສາຍສ຺ມໂຕ ຄຸຓກຖາຍ ສມຸຏ຺ຖາປີຕາຍ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ຣາຫຸໂລ ສິກ຺ຂາກາໂມ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໂກ ໂອວາທກ຺ຂໂມເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມ຺ມ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິຏ຺ຏາ ຈ ສມາປ຺ຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຊານກີລຸອໍ ກີລຸອນ຺ໂຕ ຣມຕີເຍ ວນສຕ຺ເຑ ວສິຕ຺ວາ ໂລຕມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ອຏ຺ຏຕຣໍ ປ຺ຈ຺ຈນ຺ຕຄາມກໍ ອຄມາສິຯ ຕຕ຺ຖ ນໍ ມນຸສ຺ສາ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ຕາ ອຏ຺ຏຕຣສ຺ມີ ອຣຏ຺ເຏ ປຕ຺ຓສາລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ປ຺ຈ຺ຈເຍຫິ ອຸປ຺ຏ຺ຖຫນ຺ຕາ ວາສາເປສຸໍຯ ຕທາ ຕສ຺ມີ ຄາມເກ ເອໂກ ສາກຸຕິໂກ ເອກໍ ທີປກຕິຕ຺ຕິຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸຏ຺ຖຸ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ປຏ຺ຊເຣ ປກ຺ຂິປີຕ຺ວາ ປຏິຊຄ຺ຄຕິຯ ໂສ ຕໍ ອຣຏ຺ຏໍ ເນຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສທ຺ເທນ ອາຄຕາຄເຕ ຕິຕ຺ຕິເຣ ຄເຫຕ຺ວາ ວິກ຺ກິຕິຕ຺ວາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິຯ ຕິຕ຺ຕິໂຣ "ມໍ ເອກໍ ນິສ຺ສາຍ ພຫູ ມມ ຏາຕກາ ນສ຺ສນ຺ຕິ, ມຍ຺ຫເມຕໍ ປາປ"ນ຺ຕິ ນິສ຺ສທ຺ໂທ ອໂຫສິຯ ໂສ ຕສ຺ສ ນິສ຺ສທ຺ທກາວໍ ຏຕ຺ວາ ເວລຸອຸເປສິກາຍ ນໍ ສີເສ ປຫຣຕິຯ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ທຸກ຺ຂາຕຸຣຕາຍ ສທ຺ທໍ ກໂຣຕິຯ ເອວໍ ໂສ ສາກຸຕິໂກ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຕິຕ຺ຕິເຣ ຄເຫຕ຺ວາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິຯ

ອຖ ໂສ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ຈິນ຺ເຕສິ "ອິເມ ມຣນ຺ຕູຕິ ມຍ຺ຫໍ ເຈຕນາ ນຕ຺ຖິ, ປຏິຈ຺ຈກມ຺ມໍ ປນ ມໍ ຜຸສຕິ, ມຍິ ສທ຺ທໍ ອກໂຣນ຺ເຕ ເອເຕ ນາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ກໂຣນ຺ເຕເຍວ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ອາຄຕາຄເຕ ອຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕິ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ເອຕ຺ຖ ມຍ຺ຫໍ ປາປໍ, ນຕ຺ຖິ"ຕິຯ ໂສ ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ "ໂກ ນຸ ໂຂ ເມ ອິມໍ ກງ຺ຂໍ ຉິນ຺ເທຍ຺ຍາ"ຕິ ຕຖາຣູປໍ ປຕ຺ຑິຕໍ ອຸປ຺ຘາເຣນ຺ໂຕ ຈຣຕິຯ ອເຖກທິວສໍ ໂສ ສາກຸຕິໂກ ພຫູ ຕິຕ຺ຕິເຣ ຄເຫຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິ ປູເຣຕ຺ວາ "ປານິຍໍ ປິວິສ຺ສາມີ"ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອສ຺ສມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ປຏ຺ຊຣໍ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຖເປຕ຺ວາ ປານິຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ວາລຸກາຕເລ ນິປ຺ນ຺ໂນ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິຯ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ຕສ຺ສ ນິທ຺ໂທກ຺ກນ຺ຕກາວໍ ຏຕ຺ວາ "ມມ ກງ຺ຂໍ ອິມໍ ຕາປສໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ, ຊານນ຺ໂຕ ເມ ກເຖສ຺ສຕີ"ຕິ ປຏ຺ຊເຣ ນິສິນ຺ໂນເຍວ ຕໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໙ຯ

"ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວາມິ, ລການິ ເຈວ ກຸຏ຺ຊິຕຸໍ;

ປຣິປນ຺ເຖ ຈ ຕິຏ຺ຖາມິ, ກາ ນຸ ກນ຺ເຕ ຄຕີ ມມາ"ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວາມີຕິ ອຫໍ, ກນ຺ເຕ, ອິມໍ ສາກຸຕິກໍ ນິສ຺ສາຍ ສຸຏ຺ຖຸ ສຸຂໍ ຊີວາມິຯ ລການີຕິ ຍຖາຣຸຈິຕໍ ຂາທນິຍໍ ໂກຊນິຍໍ ກຸຏ຺ຊິຕຸມ຺ປີ ລການິຯ ປຣິປນ຺ເຖ ຈ ຕິຏ຺ຖາມີຕິ ອປີຈ ໂຂ ຍຕ຺ຖ ມມ ຏາຕກາ ມມ ສທ຺ເທນ ອາຄຕາຄຕາ ວິນສ຺ສນ຺ຕິ, ຕສ຺ມີ ປຣິປນ຺ເຖ ຕິຏ຺ຖາມິຯ ກາ ນຸ, ກນ຺ເຕ, ຄຕີ ມມາຕິ ກາ ນຸ ໂຂ, ກນ຺ເຕ, ມມ ຄຕິ, ກາ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ກວິສ຺ສຕີຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ

ຕສ຺ສ ປຏ຺ຫໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໘ຯ

‘‘ມໂນ ເຈ ເຕ ນປ຺ປ໌ຕມຕິ, ປ຺ກ຺ຂິ ປາປ຺ສ຺ສ ກມ຺ມ຺ໂນ;

ອພ຺ຍາວຜສ຺ສ ກທ຺ຣສ຺ສ, ນ ປາປ຺ມ຺ປລິມ຺ປຕີ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ປາປ຺ສ຺ສ ກມ຺ມ຺ໂນຕິ ຍທິ ຕວ ມໂນ ປາປກມ຺ມສ຺ສຕ຺ຖາຍ ນ ປ໌ຕມຕິ, ປາປກຣເຕ ຕນ຺ນິນ຺ໂນ ຕປ຺ໂປໂຕ ຕປ຺ປ໌ພ຺ກາໂຣ ນ ໂຫຕິ຺. ອພ຺ຍາວຜສ຺ສາຕິ ເອວໍ ສນ຺ເຕ ປາປກມ຺ມກຣຕຕ຺ຖາຍ ອພ຺ຍາວຜສ຺ສ ອຸສ຺ສຸກ຺ກໍ ອນາປນ຺ນສ຺ສ ຕວ ກທ຺ຣສ຺ສ ສຸທ຺ຜສ຺ເສວ ສໂຕ ປາປໍ ນ ອຸປລິມ຺ປຕິ ນ ອລ຺ລິຍຕີຕິ຺.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕຺.

‘‘ລາຕໂກ ໂນ ນິສີນ຺ໂນຕິ, ພຫຸ ອາຄຈ຺ໃຕ ຊໂນ;

ປ຺ພິຈ຺ຈກມ຺ມໍ ຟຸສຕິ, ຕສ຺ມີ ເມ ສງ຺ກເຕ ມໂນ’’ຕິ຺.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ກນ຺ເຕ, ສຈາຫໍ ສທ຺ທໍ ນ ກເຣຍ຺ຍໍ, ອຍໍ ຕິຕ຺ຕິຣຊໂນ ນ ອາຄຈ຺ເຊຍ຺ຍ, ມຍີ ປນ ສທ຺ທໍ ກໂຣນ຺ເຕ ‘‘ລາຕໂກ ໂນ ນິສີນ຺ໂນ’’ຕິ ອຍໍ ພຫຸ ຊໂນ ອາຄຈ຺ລຕິ , ຕໍ ອາຄຕາຄຕໍ ລຸທ຺ໂທ ຄເຫຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປນ຺ໂຕ ມໍ ປ຺ພິຈ຺ຈ ນິສ຺ສາຍ ເອຕໍ ປາຕາຕິປາຕກມ຺ມໍ ຟຸສຕິ ປ຺ພິລກຕິ ວິນ຺ທຕິ , ຕສ຺ມີ ມໍ ປ຺ພິຈ຺ຈ ກເຕ ປາເປ ມມ ນຸ ໂຂ ເອຕໍ ປາປ຺ນ຺ຕີ ເອວໍ ເມ ມໂນ ສງ຺ກເຕ ປ຺ຣິສງ຺ກຕິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອາປ຺ຊ຺ຊຕີຕິ຺.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖຺.

‘‘ນ ປ຺ພິຈ຺ຈກມ຺ມໍ ຟຸສຕິ, ມໂນ ເຈ ນປ຺ປທຸສ຺ສຕິ;

ອປ຺ໂປສ຺ສຸກ຺ກສ຺ສ ກທ຺ຣສ຺ສ, ນ ປາປ຺ມ຺ປລິມ຺ປຕີ’’ຕິ຺.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍທິ ຕວ ປາປກິຣິຍາຍ ມໂນ ນ ປທຸສ຺ສຕິ, ຕນ຺ນິນ຺ໂນ ຕປ຺ໂປໂນ ຕປ຺ປ໌ພ຺ກາໂຣ ນ ໂຫຕິ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ລຸທ຺ເທນ ອາຍສ຺ມນ຺ຕໍ ປ຺ພິຈ຺ຈ ກຕມ຺ປິ ປາປກມ຺ມໍ ຕໍ ນ ຟຸສຕິ ນ ອລ຺ລີຍຕິ, ປາປກິຣິຍາຍ ຫິ ອປ຺ໂປສ຺ສຸກ຺ກສ຺ສ ນິຣາລຍສ຺ສ ກທ຺ຣສ຺ສ ປ຺ຣິສຸທ຺ຜສ຺ເສວ ສໂຕ ຕວ ປາຕາຕິປາຕເຈຕນາຍ ອກາວາ ຕໍ ປາປໍ ນ ອຸປລິມ຺ປຕີ, ຕວ ຈິຕ຺ຕໍ ນ ອລ຺ລີຍຕີຕິ຺.

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຕິຕ຺ຕິຣໍ ສລ຺ລາເປສິ, ໂສປີ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ນິກ຺ກຸກ຺ກຸຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ຺. ລຸທ຺ໂທ ປພ຺ທ຺ໂຜ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປລ຺ຊຣໍ ອາທາຍ ປ຺ກາມິ຺.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ຣາຫຸໂລ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺.

ຕິຕ຺ຕິຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາ຺.

[໖໔໐] ໑໐຺. ສຸຈ຺ຈຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສຸຈ຺ຈຊ໌ ວຕ ນຈ຺ຈຊີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ກຸຜຸມ຺ພິກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ។ ໂສ ກິຣ ‘‘ຄາມເກ ອຸທ຺ຘາຣໍ ສາເຮສ຺ສາມີ’’ຕິ ກຣິຍາຍ ສທ຺ຘິ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສາເຮຕ຺ວາ ຘນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ປຈ຺ຉາ ເນສ຺ສາມີ’’ຕິ ເອກສ຺ມິ ກຸເລ ຖເປຕ຺ວາ ປຸນ ສາວຕ຺ຖີ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອກໍ ປພ຺ພຕໍ ອທ຺ທສ។ ອຖ ນໍ ກຣິຍາ ອາຫ ‘‘ສເຈ, ສາມີ, ອຍໍ ປພ຺ພໂຕ ສຸວຕ຺ຕມໂຍ ກເວຍ຺ຍ, ທເທຍ຺ຍາສິ ປນ ເມ ກິຜ຺ຈິ’’ຕິ។ ‘‘ກາສິ ຕ຺ວໍ, ນ ກິຜ຺ຈິ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ។ ສາ ‘‘ຍາວ ຖທ຺ຘຫທໂຍ ວຕາຍໍ, ປພ຺ພເຕ ສຸວຕ຺ຕມເຍ ຊາເຕປິ ມຍ຺ຫໍ ກິຜ຺ຈິ ນ ທສ຺ສຕີ’’ຕິ ອນຕ຺ຕມນາ ອໂຫສິ។ ເຕ ເຊຕວນສມີປໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ປານີຍໍ ປິວິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວິຫາຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປານີຍໍ ປິວິສຸ។ ສຕ຺ຖາປິ ປຈ຺ຈູສກາເລເຍວ ເຕສໍ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລສ຺ສ ອຸປນິສ຺ສຍໍ ທິສ຺ວາ ອາຄມນໍ ໂອໂລກຍມາໂນ ຄນ຺ຘກຸຜິປຣິເວເຕ ນິສີທິ ຉພ຺ພຕ຺ຕາຣສ຺ມິໂຍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ។ ເຕປິ ປານີຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີທິສຸ។ ສຕ຺ຖາ ເຕຫີ ສທ຺ຘິ ປຜິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ກຫໍ ຄຕາຕ຺ຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ។ ‘‘ອມ຺ຫາກໍ ຄາມເກ ອຸທ຺ຘາຣໍ ສາຘນຕ຺ຖາຍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ។ ‘‘ກິ, ອຸປາສິເກ ຕວ ສາມິໂກ ຕຸຍ຺ຫໍ ຫິຕໍ ປຜິກງ຺ຂຕິ, ອຸປກາຣໍ ເຕ ກໂຣຕີ’’ຕິ។ ກນ຺ເຕ, ອຫໍ ອິມສ຺ມິ ສສິເນຫາ, ອຍໍ ປນ ມຍິ ນິສ຺ສິເນໂຫ, ອຊ຺ຊ ມຍາ ປພ຺ພຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ສຈາຍໍ ປພ຺ພໂຕ ສຸວຕ຺ຕມໂຍ ອສ຺ສ, ກິຜ຺ຈິ ເມ ທເທຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ ‘‘ກາສິ ຕ຺ວໍ, ນ ກິຜ຺ຈິ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫ, ເອວໍ ຖທ຺ຘຫທໂຍ ອຍນ຺ຕີ។ ‘‘ອຸປາສິເກ, ເອວໍ ນາເມສ ວທຕິ, ຍທາ ປນ ຕວ ຄຸຕໍ ສຣຕິ, ຕທາ ສພ຺ພິສ຺ສຣິຍໍ ເຕ ເທຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ກເຖຖ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ເຕຫີ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ສພ຺ພກິຈ຺ຈກາຣໂກ ອມຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ។ ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ປຸຕ຺ຕໍ ອຸປຣາຊານໍ ອຸປຜ຺ຖານໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ມມ ອນ຺ເຕປຸເຣ ທຸພ຺ເພຍ຺ຍາ’’ຕິ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ຍາວາຫໍ ຊີວາມິ, ຕາວ ນຄເຣ ວສິຕຸໍ ນ ລຈ຺ຉສິ, ອຜ຺ຜຕ຺ຖ ວສິຕ຺ວາ ມມຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຫີ’’ຕິ ອາຫ។ ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ປິຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເຊຜ຺ຖກຣິຍາຍ ສທ຺ຘິ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຣຜ຺ຜໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລໍ ມາເປຕ຺ວາ ວນມູລຜລາຜເລຫີ ຍາເປນ຺ໂຕ ວສິ។ ອປຣກາເຄ ຣາຊາ ກາລມກາສິ។ ອຸປຣາຊາ ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ກາລກຕກາວໍ ຜຕ຺ວາ ພາຣາຕສີ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອກໍ ປພ຺ພຕໍ ອທ຺ທສ។ ອຖ ນໍ ກຣິຍາ ອາຫ ‘‘ສເຈ, ເທວ, ອຍໍ ປພ຺ພໂຕ ສຸວຕ຺ຕມໂຍ ອສ຺ສ, ທເທຍ຺ຍາສິ ເມ ກິຜ຺ຈີ’’ຕິ។ ‘‘ກາສິ ຕ຺ວໍ, ນ ກິຜ຺ຈິ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ។ ສາ ‘‘ອຫໍ ອິມສ຺ມິ ສິເນຫໍ ຉິນ຺ທິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕີ ອຣຜ຺ຜໍ ປາວິສິ, ອຍຜ຺ຈ ເອວໍ ວທຕິ, ອຕິວິຍ ຖທ຺ຘຫທໂຍ , ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາປິ ເອສ ມຍ຺ຫໍ ກິ ກລ຺ຍາຕໍ ກຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອນຕ຺ຕມນາ ອໂຫສິ។ ໂສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຜ຺ຖິໂຕ ຕໍ ອຄ຺ຄມເຫສິຜ຺ຖາເນ ຖເປສິ , ອິທໍ ຍສມຕ຺ຕກເມວ ອທາສິ។ ອຸຕ຺ຕຣິ ປນ ສກ຺ກາຣສມ຺ມາໂນ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ສາ ອຕ຺ຖິກາວມ຺ປິ ນ ຊານາຕີ។

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ອຍໍ ເທວີ ອິມສ຺ສ ຣຜ຺ໂຜ ອຸປກາຣິກາ ທຸກ຺ຂໍ ອຄເຕຕ຺ວາ ອຣຜ຺ຜວາສໍ ວສິ។ ອຍໍ ປເນຕໍ ອຄເຕຕ຺ວາ ອຜ຺ຜາຫິ ສທ຺ຘິ ອກິຣມນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ, ຍຖາ ເອສາ ສພ຺ພິສ຺ສຣິຍໍ ລກຕິ, ຕຖາ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ມຫາເທວີ ມຍໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກາ ປິຕ຺ຫປາຕມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ລກາມ, ກສ຺ມາ ອມ຺ເຫສຸ ປມຊ຺ຊິຕ຺ຖ, ອຕິວິຍ ຖທ຺ຘຫທຍາ ອຕ຺ຖາ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ຕາຕ, ສຈາຫໍ ອຕ຺ຕນາ ລເກຍ຺ຍໍ, ຕຸຍ຺ຫມ຺ປິ ທເທຍ຺ຍໍ, ອລກມານາ ປນ ກິ ທສ຺ສາມີ, ຣາຊາປິ ມຍ຺ຫໍ ອິທານິ ກິ ນາມ ທສ຺ສຕີ, ໂສ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ‘ອິມສ຺ມິ ປພ຺ພເຕ ສຸວຕ຺ຕມເຍ ຊາເຕ ມຍ຺ຫໍ ກິຜ຺ຈິ ທສ຺ສສີ’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ ‘ກາສິ ຕ຺ວໍ, ນ ກິຜ຺ຈິ ທສ຺ສາມີ’ຕິ ອາຫ, ສຸປຣິຈ຺ຈຊມ຺ປິ ນ ປຣິຈ຺ຈຊີ’’ຕິ។ ‘‘ກິ ປນ ຣຜ຺ໂຜ ສນ຺ຕິເກ ອິມໍ ກຖໍ ກເຖຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຖາ’’ຕິ? ‘‘ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ຕາຕາ’’ຕິ។ ‘‘ເຕນ ຫິ ອຫໍ ຣຜ຺ໂຜ ສນ຺ຕິເກ ຖິໂຕ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ກເຖຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ។ ‘‘ສາຘຸ, ຕາຕາ’’ຕິ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເທວິຍາ ຣຜ຺ໂຜ ອຸປຜ຺ຖານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຖິຕກາເລ ອາຫ ‘‘ນນຸ, ອຍ຺ເຍ, ມຍໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກາ ກິຜ຺ຈິ ນ ລກາມາ’’ຕິ? ‘‘ຕາຕ, ອຫໍ ລກມານາ ຕຸຍ຺ຫໍ ທເທຍ຺ຍໍ, ອຫເມວ ກິຜ຺ຈິ ນ ລກາມິ, ອລກມານາ ຕຸຍ຺ຫໍ ກິ ທສ຺ສາມິ, ຣາຊາປິ ອິທານິ ມຍ຺ຫໍ ກິ ນາມ ທສ຺ສຕີ, ໂສ ອຣຜ຺ຜໂຕ ອາຄມນກາເລ ເອກໍ ປພ຺ພຕໍ ທິສ຺ວາ ‘ສຈາຍໍ ປພ຺ພໂຕ ສຸວຕ຺ຕມໂຍ ອສ຺ສ, ກິຜ຺ຈິ ເມ ທເທຍ຺ຍາສີ’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ ‘ກາສິ ຕ຺ວໍ, ນ ກິຜ຺ຈິ ທສ຺ສາມີ’ຕິ ວທຕິ, ສຸປຣິຈ຺ຈຊມ຺ປິ ນ ປຣິຈ຺ຈຊີ’’ຕິ ເອຕມຕ຺ຖໍ ທີເປນ຺ຕີ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑។

‘‘ສຸຈ຺ຈຊໍ ວຕ ນຈ຺ຈຊີ, ວາຈາຍ ອທທໍ ຄິຣີ;

ກິຜ຺ຫິ ຕສ຺ສຈຊນ຺ຕສ຺ສ, ວາຈາຍ ອທທ ປພ຺ພຕ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ສຸຈ຺ຈຊໍ ວຕາຕີ ສຸເຂນ ຈຊິຕຸໍ ສກ຺ກຸເຓຍ຺ຍມ຺ປີ ນ ຈຊີ. ອທຫນ຺ຕີ ວຈນມຕ຺ເຕນາປີ ປພ຺ພຕໍ ອທຫມາໂນ. ກິລ຺ທີ ຕສ຺ສຈຊນ຺ຕສ຺ສາຕີ ຕສ຺ສ ນາເມຕສ຺ສ ມຍາ ຍາຈິຕສ຺ສ ນ ຈຊນ຺ຕສ຺ສ ກິລ຺ທີ ຈເຊຍ຺ຍ. ວາຈາຍ ອທທ ປພ຺ພຕນ຺ຕີ ສຈາຍໍ ມຍາ ຍາຈິໂຕ ມມ ວຈເນນ ສຸວຕ຺ຕມຍມ຺ປີ ໂຫນ຺ຕໍ ຕໍ ປພ຺ພຕໍ ວາຈາຍ ອທທ, ວຈນມຕ຺ເຕນ ອທສ຺ສາຕີ ອຕ຺ໂຖ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙.

‘‘ຍລ຺ທີ ກຍິຣາ ຕລ຺ທີ ວເທ, ຍໍ ນ ກຍິຣາ ນ ຕໍ ວເທ;

ອກໂຣນ຺ຕໍ ການມານໍ, ປຣິຊານນ຺ຕີ ປຕ຺ທິຕາ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍເທວ ທິ ປຕ຺ທິໂຕ ປຸຣິໂສ ກາເຍນ ກເຣຍ຺ຍ, ຕໍ ວາຈາຍ ວເທຍ຺ຍ. ຍໍ ນ ກຍິຣາ, ນ ຕໍ ວເທຍ຺ຍ, ທາຕ຺ກາໂມວ ທມ຺ມິຕີ ວເທຍ຺ຍ, ນ ອທາຕ຺ກາໂມຕີ ອຊິປ຺ປາໂຍ. ກີກາຣຕາ? ໂຍ ທີ ‘‘ທສ຺ສາມີ’’ຕີ ວຕ຺ວາປີ ປຈ຺ຈາ ນ ທທາຕີ, ຕໍ ອກໂຣນ຺ຕໍ ເກວລໍ ມຸສາ ການມານໍ ປຣິຊານນ຺ຕີ ປຕ຺ທິຕາ. ອຍໍ ‘‘ທສ຺ສາມີ’’ຕີ ວຈນມຕ຺ຕເມວ ການຕີ, ນ ປນ ເທຕີ, ຍລ຺ທີ ໂຂ ປນ ອທິນ຺ນມ຺ປີ ວຈນມຕ຺ເຕເນວ ທິນ຺ນໍ ໂຫຕີ, ຕໍ ປຸເຣຕຣເມວ ລທ຺ຊໍ ນາມ ກວິສ຺ສຕີຕີ ເອວໍ ຕສ຺ສ ມຸສາວາທິກາວໍ ປຣິຊານນ຺ຕີ ປຕ຺ທິຕາ, ພາລາ ປນ ວຈນມຕ຺ເຕເນວ ຕຸສ຺ສນ຺ຕີຕີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເທວີ ຣລ຺ໂລ ອລ຺ຊລີ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙.

‘‘ຣາຊປຸຕ຺ຕ ນໂມ ຕ຺ຍຕ຺ຖຸ, ສຈ຺ເຈ ຘມ຺ເມ ຖິໂຕ ຈສີ;

ຍສ຺ສ ເຕ ພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ໂຕ, ສຈ຺ຈສ຺ມີ ຣມເຕ ມໂນ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສຈ຺ເຈ ຘມ຺ເມຕີ ວຈີສຈ຺ເຈ ຈ ສກາວຘມ຺ເມ ຈ. ພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ໂຕຕີ ຍສ຺ສ ຕວ ຣຊ຺ຊາ ປພ຺ພາຊນີຍສງ຺ຂາຕໍ ພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ໂຕປີ ມໂນ ສຈ຺ຈສ຺ມີເຍວ ຣມຕີ.

ເອວໍ ຣລ຺ໂລ ຄຸຕາກາໍ ກຖຍມານາຍ ເທວິຍາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ຄຸຕາກາໍ ກເຖນ຺ໂຕ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐.

‘‘ຍາ ທລິທ຺ທີ ທລິທ຺ທສ຺ສ, ອທ຺ຍາ ອທ຺ຍສ຺ສ ກີຕ຺ຕິມ;

ສາ ທີສ຺ສ ປຣມາ ກຣິຍາ, ສທີຣລ຺ລສ຺ສ ອິຕ຺ຖິໂຍ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກີຕ຺ຕິມາຕີ ກີຕ຺ຕິສມ຺ປນ຺ນາຕີ ອຕ຺ໂຖ. ສາ ທີສ຺ສ ປຣມາຕີ ຍາ ທລິທ຺ທສ຺ສ ສາມິກສ຺ສ ທລິທ຺ທກາເລ ສຍມ຺ປີ ທລິທ຺ທີ ທຸຕ຺ວາ ຕໍ ນ ປຣິຈ຺ຈຊຕີ. ອທ຺ຍສ຺ສາຕີ ອທ຺ຍກາເລ ອທ຺ຍາ ທຸຕ຺ວາ ສາມິກເມວ ອນຸວຕ຺ຕຕີ, ສມານສຸຂທຸກ຺ຂາວ ໂຫຕີ, ສາ ທີ ຕສ຺ສ ປຣມາ ອຸຕ຺ຕມາ ກຣິຍາ ນາມ. ສທີຣລ຺ລສ຺ສ ປນ ອິສ຺ສຣິເຍ ຖິຕສ຺ສ ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາມ ໂຫນ຺ຕີເຍວ, ອນຈ຺ຈຣິຍເມວ ເອຕນ຺ຕີ.

ເອວລ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ‘‘ອຍໍ, ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ທຸກ຺ຂິຕກາເລ ອຣລ຺ເລ ສມານທຸກ຺ຂາ ທຸຕ຺ວາ ວສີ, ອິມິສ຺ສາ

ສມ຺ມານໍ ກາຕຸ໌ ວຎ຺ຏຕີ’’ຕິ ເທວີຍາ ຄຸຕ໌ ກເຖສິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຈເນນ ເທວີຍາ ຄຸຕ໌ ສຣິຕ຺ວາ ‘‘ປຕ຺ທິຕ, ຕວ ກຖາຍາທ໌ ເທວີຍາ ຄຸຕ໌ ອນຸສ຺ສຣີ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສພ຺ພິສ຺ສຣິຍມທາສິ. ‘‘ຕຍາທ໌ ເທວີຍາ ຄຸຕ໌ ສຣາປິໂຕ’’ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສປີ ມຫນ຺ຕ໌ ສກ຺ການ໌ ອກາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸໂກ ຊຍມ຺ປຕິກາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຖຫິສຸ.

ຕທາ ພາຣາຕສິຣາຊາ ອຍໍ ກຸຏມ຺ພິໂກ ອໂຫສິ, ເທວີ ອຍໍ ອຸປາສິກາ, ປຕ຺ທິຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ສຸຈ຺ຈຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາ.

ປຸຈິມນ຺ທວຄ຺ໂຄ ທຸຕິໂຍ.

໓. ກຸຜິທູສກວຄ຺ໂຄ

[໓໘໑] ໑. ກຸຜິທູສກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ມນຸສ຺ສເສວເຕ ສີສນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມຫາກສ຺ສປຕ຺ເຖຣສ຺ສ ປຕ຺ຕສາລຊາປກໍ ທຫຣກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ປນ ຣາຊຄເຫ ສມ຺ຏຖິຕໍ. ຕທາ ກິຣ ເຖໂຣ ຣາຊຄທ໌ ນິສ຺ສາຍ ອຣຄ຺ຄກຸຜິຍໍ ວິຫຣຕິ, ຕສ຺ສ ທ຺ເວ ທຫຣາ ອຸປຏ຺ຖານໍ ກໂຣນ຺ຕິ. ເຕສຸ ເອໂກ ເຖຣສ຺ສ ອຸປກາຣໂກ, ເອໂກ ທຸພ຺ພໂຈ ອິຕເຣນ ກຕໍ ອຕ຺ຕນາ ກຕສທິສໍ ກໂຣຕິ. ເຕນ ມຸໂຂທກາທີສຸ ອຸປຏ຺ຖາປິເຕສຸ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ອຸທກໍ ຄປິຕໍ, ມຸຂໍ ໂຘວຖາ’’ຕິອາທີນິ ວທຕິ. ເຕນ ກາລສ຺ເສວ ວຸຏ຺ຖາຍ ເຖຣສ຺ສ ປຣິເວເຕ ສມ຺ມຏ຺ເຖ ເຖຣສ຺ສ ນິກ຺ຂມນເວລາຍ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປທຣນ຺ໂຕ ສກລປຣິເວຕໍ ອຕ຺ຕນາ ສມ຺ມຏ຺ຖໍ ວິຍ ກໂຣຕິ. ວຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ໂນ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ອຍໍ ທຸພ຺ພໂຈ ມຍາ ກຕໍ ອຕ຺ຕນາ ກຕສທິສໍ ກໂຣຕິ, ເອຕສ຺ສ ສຄຖມ຺ມໍ ປາກຕໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ.

ຕສ຺ມີ ອນ຺ໂຕຄາເມ ກຸຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນິທ຺ທາຍນ຺ເຕວ ນ຺ທາໂນທກໍ ຕາເປຕ຺ວາ ປິຏ຺ຖິໂກຏ຺ຖເກ ຄເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄໍ ອຫ຺ຍນາລຸ ອິມຕ຺ຕໍ ອຸທກໍ ອຸທ຺ຄເນ ຄເປສິ. ອິຕໂຣ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸສ຺ມໍ ອຸຏ຺ຖຫນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຸທກໍ ຕາເປຕ຺ວາ ໂກຏ຺ຖເກ ຄປິຕໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ເຖຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ນ຺ຫານໂກຏ຺ຖເກ ອຸທກໍ ຄປິຕໍ, ນ຺ຫາຍຖາ’’ຕິ ອາຫ. ເຖໂຣ ‘ນ຺ຫາຍິສ຺ສາມີ’’ຕິ ເຕນ ສທ຺ຘິເຍວ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ໂກຏ຺ຖເກ ອຸທກໍ ອທິຕ຺ວາ ‘‘ກຫໍ ອຸທກ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ໂສ ເວເຄນ ອຄ຺ຄິສາລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຈ຺ຉກາຊເນ ອຸລ຺ອຸງ຺ກໍ ໂອຕາເຣສິ, ອຸລ຺ອຸງ຺ໂກ ຕຈ຺ຉກາຊນສ຺ສ ຕເລ ປຜິຫໂຕ ‘‘ຕຕາ’’ຕິ ສທ຺ທມກາສິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ຕສ຺ສ ‘‘ອຸລ຺ອຸງ຺ກສທ຺ທໂກ’’ຕ຺ເວວ ນາມໍ ຊາຕໍ.

ຕສ຺ມີ ຂເຕ ອິຕໂຣ ປິຏ຺ຖິໂກຏ຺ຖກໂຕ ອຸທກໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ນ຺ຫາຍຖ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ອາຫ. ເຖໂຣ ນ຺ຫຕ຺ວາ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ອຸລ຺ອຸງ຺ກສທ຺ທກສ຺ສ ທຸພ຺ພຈກາວໍ ຍຕ຺ວາ ຕໍ ສາຍໍ ເຖຣຸປຏ຺ຖານໍ ອາຄຕໍ ໂອວທິ ‘‘ອາວຸໂສ, ສມເຕນ ນາມ ອຕ຺ຕນາ ກຕເມວ ‘ກຕໍ ເມ’ຕິ ວຕ຺ຕຸໍ ວຎ຺ຏຕິ, ອຄ຺ຄຖາ ສມ຺ປຊານມຸສາວາໂທ ໂຫຕິ, ອິໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ເອວຣູປໍ ມາ ອກາສີ’’ຕິ. ໂສ ເຖຣສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ເຖເຣນ ສທ຺ຘິ ປິຕ຺ທາຍ ຄາມໍ ນ ປາວິສິ. ເຖໂຣ ອິຕເຣເນວ ສທ຺ຘິ ປາວິສິ. ອຸລ຺ອຸງ຺ກສທ຺ທໂກປິ ເຖຣສ຺ສ ອຸປຏ຺ຖາກກຸລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ເຖໂຣ ກຫ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອຜາສຸເກນ ວິຫາເຣເຍວ ນິສິນ຺ໂນ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ກິ໌, ກນ຺ເຕ, ລທ຺ຘໍ ວຎ຺ຏຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອິທຄ຺ຈິທຄ຺ຈ ເທຖາ’’ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸຈິຕຏ຺ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸຄ຺ຊິຕ຺ວາ ວິຫານໍ ອຄມາສິ.

ປຸນທິວເສ ເຖໂຣ ຕໍ ກຸລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສີທີ. ມນຸສ຺ເສທີ ‘‘ກິ໌, ກນ຺ເຕ, ອຍ຺ຍສ຺ສ ອຜາສຸກໍ, ທິຍ຺ໂຍ ກິຣຕ຺ຖ ວິຫາເຣເຍວ ນິສິນ຺ນາ, ອສ຺ສກທຫຣສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ອາຫາຣໍ ເປສຍິມ຺ຫ, ປຣິກຸຕ຺ໂຕ ອຍ຺ເຍນາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ເຖໂຣ ຕຕ຺ທີກູໂຕວ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ວິຫານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສາຍໍ ເຖຣຸປຏ຺ຖານກາເລ ອາຄຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸກຄາເມ ນາມ ອສຸກກຸເລ ‘ເຖຣສ຺ສ ອິທຄ຺ຈິທຄ຺ຈ ລທ຺ຘໍ ວຎ຺ຏຕີ’ຕິ ວິຄ຺ຄາເປຕ຺ວາ ກິຣ ເຕ ກຸຕ຺ຕ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ວິຄ຺ຄຕ຺ຕິ ນາມ ນ ວຎ຺ຏຕີ, ມາ ປຸນ ເອວຣູປໍ ອນາຈານໍ

ຈຣາ''ຕິ ອາຫ. ໂສ ເອຕຸຕເກນ ເຖເຣ ອາຆາຕໍ ພນຸຣິຕຸວາ ''ອຍໍ ທີຍຸໂຍປິ ອຸທກມຕຸຕໍ ນິສຸສາຍ ມຍາ ສທຸຣິ ກລທໍ ກຣິ, ອິທານິ ປນສຸສ ອຸປຌຸຘາການໍ ເຄເທ ມຍາ ກຕຸຕມຸຌຸຄິ ກຸຕຸຕາຕິ ອສທນຸໂຕ ປຸນ ກລທໍ ກໂຣຕິ, ຊານິສຸສາມິສຸສ ກຕຸຕພຸພຍຸຕຸຕກ''ນຸຕິ ປຸນທິວເສ ເຖເຣ ປິຕຸທາຍ ປວິຌຸເຕ ມຸຄຸຄຣໍ ຄເທຕຸວາ ປຣິໂກຄກາຊນານິ ກິນຸທິຕຸວາ ປຕຸຕສາລໍ ຊາເປຕຸວາ ປລາຍີ. ໂສ ຊີວ ມາໂນວ ມນຸສຸສເປໂຕ ທຸຕຸວາ ສຸສຸສິຕຸວາ ກາລໍ ກຕຸວາ ອວີຈິມທານິຣເຍ ນິພຸພຕຸຕິ. ໂສ ເຕນ ກໂຕ ອນາຈາໂຣ ມທາຊນສຸສ ມຊຸເຊ ປາກໂຜ ຊາໂຕ.

ອເຖກຈຸເຈ ກິກຸຂູ ຣາຊຄທາ ສາວຕຸຖິ ຄນຸຕຸວາ ສກາຄຍຸຘາເນ ປຕຸຕຈີວຣໍ ປຜິສາເມຕຸວາ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ນິສີທີສຸ. ສຕຸຖາ ເຕຫີ ສທຸຣິ ປຜິສນຸຖາຣໍ ກຕຸວາ ''ກຸໂຕ ອາຄຕຕຸຖາ''ຕິ ປຸຈຸສິ. ''ຣາຊຄທາ, ກນຸເຕ''ຕິ. ''ໂກ ຕຸຕຸຖ ໂອວາທ ທາຍໂກ ອາຈຣິໂຍ''ຕິ. ''ມທາກສຸສປຕຸເຖໂຣ, ກນຸເຕ''ຕິ. ''ສຸຂໍ, ກິກຸຂເວ, ກສຸສປສຸສາ''ຕິ. ''ອາມ, ກນຸເຕ, ເຖຣສຸສ ສຸຂໍ, ສທຸນິວິທາຣິໂກ ປນສຸສ ໂອວາເທ ທິນຸເນ ກຸຊຸຊິຕຸວາ ເຖຣສຸສ ປຕຸຕສາລໍ ຊາເປຕຸວາ ປລາຍີຕິ. ຕໍ ສຸຕຸວາ ສຕຸຖາ ''ກິກຸຂເວ, ກສຸສປສຸສ ເອວຣູເປນ ພາເລນ ສທຸຣິ ຈຣຕາໂຕ ເອກຈຣິຍາວ ເສຍຸໂຍ''ຕິ ວຕຸວາ ອິມໍ ຘມຸມປເທ ຄາຖມາທ –

''ຈຣຌຸເຈ ນາຘິຄຈຸເຊຍຸຍ, ເສຍຸຍໍ ສທິສມຕຸຕໂນ;

ເອກຈຣິຍໍ ທລຸທໍ ກຍິຣາ, ນຕຸຖິ ພາເລ ສທາຍຕາ''ຕິ. (ຘ. ປ. ໖໑);

ອິທຌຸຈ ປນ ວຕຸວາ ປຸນ ເຕ ກິກຸຂູ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ ໂສ ກຸຜິທູສໂກ, ປຸພຸເພປິ ກຸຜິທູສໂກເຍວ, ນ ຈ ອິ ທາເນວ ໂອວາທທາຍກສຸສ ກຸຊຸຊຕິ, ປຸພຸເພປິ ກຸຊຸຊິເຍວາ''ຕິ ວຕຸວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ສິງຄິລສກຸຕໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ມ ນາປໍ ອໂນວສຸສກໍ ກຸລາວກໍ ກຕຸວາ ທິມວນຸຕປເທເສ ວສຕິ. ອເຖໂກ ມກຸກໂຜ ວສຸສກາເລ ອຈຸຌິນຸນຘາເຣ ເທເວ ວສຸສນຸເຕ ສີຕປີລຸຊິໂຕ ທນຸເຕ ຂາທນຸໂຕ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ອວິທູເຣ ນິສີທິ. ໂພຘິສຕຸໂຕ ຕໍ ຕຖາ ກິລມນຸຕໍ ທິສຸວາ ເຕນ ສທຸຣິ ສລຸລປນຸ ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາທ –

໓໑.

''ມນຸສຸສສຸເສວ ເຕ ສີສໍ, ທຕຸຖປາທາ ຈ ວານຣ;

ອຖ ເກນ ນຸ ວຕຸເຕນ, ອຄາຣໍ ເຕ ນ ວິຊຸຊຕີ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ວຕຸເຕນາຕິ ກາຣເຕນ. ອຄາຣນຸຕິ ຕວ ນິວາສເຄທໍ ເກນ ກາຣເຕນ ນຕຸຖີຕິ ປຸຈຸສິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ວານໂຣ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາທ –

໓໔.

''ມນຸສຸສສຸເສວ ເມ ສີສໍ, ທຕຸຖປາທາ ຈ ສິງຄິລ;

ຍາທຸ ເສຕຸຖາ ມນຸສຸເສສຸ, ສາ ເມ ປຌຸລາ ນ ວິຊຸຊຕີ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ສິງຄິລາຕິ ຕໍ ສກຸຕໍ ນາເມນາລປຕິ. ຍາທຸ ເສຕຸຖາ ມນຸສຸເສສູຕິ ຍາ ມນຸສຸເສສຸ ເສຕຸຖາຕິ ກເຖນຸຕິ, ສາ ມມ ວິຈາ ຣຕປຌຸລາ ນຕຸຖິ. ສີສທຕຸຖປາທກາຍພລານິ ທິ ໂລເກ ອປຸປມາຕໍ, ວິຈາຣຕປຌຸລາວ ເສຕຸຖາ, ສາ ມມ ນຕຸຖິ, ຕສຸມາ ເມ ອ ຄາຣໍ ນ ວິຊຸຊຕີຕິ.

ຕំ ສុຕ្វា ໂພធិសត្តោ ឥមំ គាថាទ្វយមាហ –

໗៣។

‘‘ឧបវយ្ហិតចិត្តស្ស, លហុចិត្តស្ស ទុព្ភិនោ;

និច្ចំ អទ្ធុវសីលស្ស, សុខភាវោ ន វិជ្ជតិ។

໗៤។

‘‘សោ ករស្សុ អានុភាវំ, វីតិវត្តស្សុ សីលិយំ;

សីតវាតបរិត្តាណំ, ករស្សុ កុដវំ កបី’’តិ។

តត្ថ ឧបវយ្ហិតចិត្តស្សាតិ ឧប្បតិយ្ហិតចិត្តស្ស។ ទុព្ភិនោតិ មិត្តទុព្ភិស្ស។ អទ្ធុវសីលស្សាតិ ន សព្ពកាលំ សីលរក្ខកស្ស។ សោ ករស្សុ អានុភាវន្តិ សោ ត្វំ សម្ម មក្កដ បញ្ញាយ ឧប្បាទនត្ថំ អានុភាវំ ពលំ ឧបាយំ ករោហិ។ វីតិវត្តស្សុ សីលិយន្តិ អត្តនោ ទុស្សីលភាវសង្ខាតំ សីលិយំ អតិក្កមិត្វា សីលវា ហោតិ។ កុដវំ កបីតិ សីតវាតស្ស បរិត្តាណសមត្ថំ អត្តនោ កុដវំ កុលាវកំ ឯកំ វសនាគារកំ ករោហីតិ។

មក្កដោ ចិន្តេសិ ‘‘អយំ តាវ អត្តនោ ឧបវស្សកដ្ឋានេ និសិន្នភាវេន មំ បរិភាសតិ, ន និសីទាបេស្សាមិ នំ ឥមស្មិំ កុលាវកេ’’តិ។ តតោ ពោធិសត្តំ គណ្ហិតុកាមោ បក្ខន្ទិ, ពោធិសត្តោ ឧប្បតិត្វា អញ្ញត្ថ គតោ។ មក្កដោ កុលាវកំ វិទ្ធំសេត្វា ចុណ្ណវិចុណ្ណំ កត្វា បក្កាមិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – ‘‘តទា មក្កដោ កុដិទូសកោ អហោសិ, សិង្គិលសកុណោ បន អហមេវ អហោសិ’’ន្តិ។

កុដិទូសកជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៣៨៨] ៨។ ទុទ្ទុភជាតកវណ្ណនា

ទុទ្ទុភាយតិ ភទ្ទន្តេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតិត្ថិយេ អារព្ភ កថេសិ។ តិត្ថិយា កិរ ជេតវនស្ស សមីបេ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ កណ្ដកាបស្សយេ សេយ្យំ កប្បេន្តិ, បញ្ចាតបំ តប្បេន្តិ, នានប្បការំ មិច្ឆាតបំ ចរន្តិ។ អថ សម្ពហុលា ភិក្ខូ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ជេតវនំ អាគច្ឆន្តា អន្តរាមគ្គេ តេ ទិស្វា គន្ត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ‘‘អត្ថិ នុ ខោ, ភន្តេ, អញ្ញតិត្ថិយានំ វតសមាទានេ សារោ’’តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា ‘‘ន, ភិក្ខវេ, តេសំ វតសមាទានេ សារោ វា វិសេសោ វា អត្ថិ, តញ្ហិ និឃំសិយមានំ ឧបបរិក្ខិយមានំ ឧក្ការភូមិមគ្គសទិសំ សសកស្ស ទុទ្ទុភសទ្ទសទិសំ ហោតី’’តិ វត្វា ‘‘ទុទ្ទុភសទ្ទសភាវមស្ស មយំ ន ជានាម, កថេថ នោ, ភន្តេ’’តិ តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សីហយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អរញ្ញេ បដិវសតិ។ តទា បន បច្ឆិមសមុទ្ទសមីបេ ពេលុវមិស្សកតាលវនំ ហោតិ។ តត្រេកោ សសកោ ពេលុវរុក្ខមូលេ ឯកស្ស តាលគច្ឆស្ស ហេដ្ឋា វសតិ។ សោ ឯកទិវសំ គោចរំ អាហរិត្វា អាគន្ត្វា តាលបណ្ណស្ស ហេដ្ឋា និបន្នោវ ចិន្តេសិ ‘‘សចេ អយំ បថវី សំវដ្ដេយ្យ, កហំ នុ ខោ គមិស្សាមី’’តិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកំ ពេលុវបក្កំ តាលបណ្ណស្ស ឧបរិ បតិ។ សោ តស្ស សទ្ទេន ‘‘អទ្ធា បថវី សំវដ្ដតី’’តិ ឧប្បតិត្វា បច្ឆតោ អនោលោកេន្តោវ បលាយិ។ តំ មរណភយភីតំ វេគេន បលាយន្តំ អញ្ញោ សស

ໂກ ທິສ຺ວາ ປ຺ຈ຺ຉິ ‘‘ກື ໂກ, ອຕິວິຍ ກິໂຕ ປລາຍສີ’’ຕິ຺ ‘‘ມາ ປ຺ຈ຺ຉິ, ໂກ’’ຕິ຺ ໂສ ‘‘ກື ໂກ, ກື ໂກ’’ຕິ ປຈ຺ຉໂຕ ຯາວເຕວ຺ ອິຕໂຣ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອໂນໂລເກນ຺ໂຕວ ‘‘ເອຕ຺ຖ ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ ອາຫ຺ ໂສປີ ຕສ຺ສ ປຈ຺ຉໂຕ ປລາຍິ຺ ເອວໍ ຕມລ຺ໂລ ອທ຺ທສ, ຕມລ຺ໂລຕິ ເອວໍ ສສກາສຫສ຺ສໍ ເອກໂຕ ຫ຺ຕ຺ວາ ປລາຍິ຺ ເຕ ເອໂກປີ ມິໂຄ ທິສ຺ວາ ເອກໂຕ ຫ຺ຕ຺ວາ ປລາຍິ຺ ເອໂກ ສູກໂຣ, ເອໂກ ໂຄກຕ຺ໂຕ, ເອໂກ ມຫິໂສ, ເອໂກ ຄວໂຍ, ເອໂກ ຂຄ຺ໂຄ, ເອໂກ ພ຺ຍຄ຺ໂຆ, ເອໂກ ສີໂຫ, ເອໂກ ຫຕ຺ຖີ ທິສ຺ວາ ‘‘ກິເມຕ’’ນ຺ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ເອຕ຺ຖ ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ ວ຺ຕ຺ເຕ ປລາຍິ຺ ເອວໍ ອນ຺ກ຺ກເມນ ໂຍຊນມຕ຺ຕໍ ຕິຣຈ຺ຉານພລໍ ອໂຫສີ຺

ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ພລໍ ປລາຍນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ກິເມຕ’’ນ຺ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ເອຕ຺ຖ ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ ສ຺ຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍນໍ ນາມ ນ ກທາຈິ ອຕ຺ຖິ, ອທ຺ຘາ ເອເຕສໍ ກິຍ຺ຈິ ທ຺ສ຺ສ຺ຕໍ ກວິສ຺ສຕິ, ມຍິ ໂຂ ປນ ອ຺ສ຺ສ຺ກ຺ກໍ ອນາປຊ຺ຊນ຺ເຕ ສພ຺ເພ ນສ຺ສິສ຺ສນ຺ຕິ, ຊີວິຕໍ ເນສໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ສີຫເວເຄນ ປ຺ຣໂຕ ປພ຺ພຕປາທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕ຺ ສີຫນາທໍ ນທິ຺ ເຕ ສີຫກາຍຕຊ຺ຊິຕາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປິຕ຺ທິຕາ ອຍ຺ຄໍສ຺຺ ສີໂຫ ເຕສໍ ອນ຺ຕຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ‘‘ກິມຕ຺ຖໍ ປລາຍຖາ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິ຺ ‘‘ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ຺ ‘‘ເກນ ສໍວຍ຺ຍມານາ ທິຍ຺ຄາ’’ຕິ? ‘‘ຫຕ຺ຖີ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ຺ ຫຕ຺ຖີ ປ຺ຈ຺ຉິ຺ ເຕ ‘‘ມຍໍ ນ ຊານາມ, ສີຫາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ ວທິສ຺, ສີຫາປີ ‘‘ມຍໍ ນ ຊານາມ, ພ຺ຍຄ຺ຆາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ພ຺ຍຄ຺ຆາປີ ‘‘ມຍໍ ນ ຊານາມ, ຂຄ຺ຄາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ຂຄ຺ຄາປີ ‘‘ຄວຍາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ຄວຍາປີ ‘‘ມຫິສາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ມຫິສາປີ ‘‘ໂຄກຕ຺ຕາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ໂຄກຕ຺ຕາປີ ‘‘ສູກຣາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ສູກຣາປີ ‘‘ມິຄາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ມິຄາປີ ‘‘ມຍໍ ນ ຊານາມ, ສສກາ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ, ສສເກສ຺ ປ຺ຈ຺ຉິຍມາເນສ຺ ‘‘ອຍໍ ກເຖຕີ’’ຕິ ຕໍ ສສກໍ ທສ຺ເສສ຺ໍ຺ ອຖ ນໍ ‘‘ເອວໍ ກິຣ, ສມ຺ມ, ປສ຺ສສິ ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິ຺ ‘‘ອາມ, ສາມິ ມຍາ ທິຍ຺ຄາ’’ຕິ຺ ‘‘ກຕ຺ຖ ວສນ຺ໂຕ ປສ຺ສສີ’’ຕິ? ‘‘ປຈ຺ຉິມສມ຺ທ຺ທສມີເປ ເພລ຺ວມິສ຺ສກຕາລວເນ ວສາມິ຺ ອຫຍ຺ຫິ ຕຕ຺ຖ ເພລ຺ວຣຸກ຺ຂມູເລ ຕາລຄຈ຺ເຉ ຕາລປຕ຺ຕສ຺ສ ເຫຍ຺ຄາ ນິປນ຺ໂນ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ສເຈ ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍຕິ, ກຫໍ ຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ, ອຖ ຕງ຺ຂເຓລ຺ເລວ ປຖວິຍາ ສໍວຍ຺ຍນສທ຺ທໍ ສ຺ຕ຺ວາ ປລາໂຕມ຺ຫີ’’ຕິ຺

ສີໂຫ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ອທ຺ຘາ ຕສ຺ສ ຕາລປຕ຺ຕສ຺ສ ອ຺ປຣິ ເພລ຺ວປກ຺ກໍ ປຕິຕ຺ວາ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍນສທ຺ທມກາສິ, ສ຺ວາຍໍ ຕໍ ສທ຺ທໍ ສ຺ຕ຺ວາ ‘ປຖວີ ສໍວຍ຺ຍຕີ’ຕິ ສຍ຺ຍໍ ອ຺ປ຺ປາເທຕ຺ວາ ປລາຍິ, ຕຖໂຕ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ຺ ໂສ ຕໍ ສສກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ອິມິນາ ທິຍ຺ຄຍ຺ຄາເນ ປຖວິຍາ ສໍວຍ຺ຍນກາວໍ ວາ ອສໍວຍ຺ຍນກາວໍ ວາ ຕຖໂຕ ຊານິຕ຺ວາ ອາຄມິສ຺ສາມິ, ຍາວ ມມາຄມນາ ຕ຺ມ຺ເຫ ເອຕ຺ເຖວ ໂຫຖາ’’ຕິ ສສກໍ ປີຍ຺ຄິຍໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ສີຫເວເຄນ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ຕາລວເນ ສສກໍ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ‘‘ເອຫິ ຕຍາ ທິຍ຺ຄຍ຺ຄານໍ ທສ຺ເສຫີ’’ຕິ ອາຫ຺ ‘‘ນ ວິສຫາມິ ສາມີ’’ຕິ຺ ‘‘ເອຫິ ມາ ກາຍີ’’ຕິ຺ ໂສ ເພລ຺ວຣຸກ຺ຂໍ ອ຺ປສງ຺ກມິຕ຺ຕ຺ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອວິທູເຣ ຄຕ຺ວາ ‘‘ອິທໍ ສາມິ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍນຍ຺ຄານ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໘຺

‘‘ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍຕິ ກທ຺ທນ຺ເຕ, ຍສ຺ມິ ເທເສ ວສາມຫໍ;

ອຫມ຺ເປຕໍ ນ ຊານາມິ, ກິເມຕໍ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍຕີ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍຕີຕິ ທ຺ທ຺ທ຺ກາສທ຺ທໍ ກໂຣຕິ຺ ກທ຺ທນ຺ເຕຕິ ກທ຺ທໍ ຕວ ອຕ຺ຖ຺ ກິເມຕນ຺ຕິ ຍສ຺ມິ ປເທເສ ອຫໍ ວສາມິ, ຕຕ຺ຖ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍຕິ, ອຫມ຺ປີ ນ ຊານາມິ ‘‘ກີ ວາ ເອຕໍ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍຕິ, ເກນ ວາ ກາຣເຓນ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍຕິ, ເກວລໍ ທ຺ທ຺ທ຺ກາຍນສທ຺ທໍ ອສ຺ໂສສີ’’ນ຺ຕິ຺

ເອວໍ ວ຺ຕ຺ເຕ ສີໂຫ ເພລ຺ວຣຸກ຺ຂມູລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕາລປຕ຺ຕສ຺ສ ເຫຍ຺ຄາ ສສເກນ ນິປນ຺ນຍ຺ຄານຍ຺ເຈວ ຕາລປຕ຺ຕມຕ຺ຖເກ ປຕິຕໍ ເພລ຺ວປກ຺ກຍ຺ຈ ທິສ຺ວາ ປຖວິຍາ ອສໍວຍ຺ຍນກາວໍ ຕຖໂຕ ຊານິຕ຺ວາ ສສກໍ ປີຍ຺ຄິຍໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ສີຫເວເຄນ ຂິປ຺ປໍ ມິຄສງ຺ຆານໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ປວຕ຺ຕິ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ມ຺ເຫ ມາ ກາຍຖາ’’ຕິ ມິຄຄຓໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີ຺ ສເຈ ຫິ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ນ ກເວຍ຺ຍ, ສພ຺ເພ ສມ຺ທ຺ທໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນສ຺ເສຍ຺ຍ຺ໍ຺ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ປນ ນິສ຺ສາຍ ສພ຺ເພ ຊີວິຕໍ ລກິສ຺ສູຕິ຺

໗໙຺

‘‘ເພລຸວໍ ປຕິຕໍ ສຸຕວາ, ທຸທຸທຸການຸຕິ ສໂສ ຊວີ;

ສສສຸສ ວຈນໍ ສຸຕວາ, ສນຸຕຕຸຕາ ມິຄວາຫີນີ។

໗໗។

‘‘ອປຸປຕວາ ປທວິຍຸຍາຕໍ, ປຣໂພສານຸສາຣີໂນ;

ປນາທປຣມາ ພາລາ, ເຕ ໂຫນຸຕິ ປຣປຕຸຕິຍາ។

໗໘។

‘‘ເຍ ຈ ສີເລນ ສມຸປນຸນາ, ປຍຸຍາຍູປສເມ ຣຕາ;

ອາຣກາ ວິຣຕາ ສີຣາ, ນ ໂຫນຸຕິ ປຣປຕຸຕິຍາ’’ຕິ។ –

ອິມາ ຕິສຸໂສ ອກິສມຸພຸທຸສຄາຖາ។

ຕຕຸຖ ເພລຸວນຸຕິ ເພລຸວປກຸກໍ។ ທຸທຸທຸການຸຕິຕິ ເອວໍ ສທຸທໍ ກຸຣຸມານໍ។ ສນຸຕຕຸຕາຕິ ອຸຕຸຣສຸຕາ។ ມິຄວາຫີນີຕິ ອເນກສຫສຸສສງ ຂາ ມິຄເສນາ។ ປທວິຍຸຍາຕນຸຕິ ວິຍຸຍາຕປທໍ , ໂສຕວິຍຸຍາຕໂກຍຸຖາສໍ ອປາປຸຕິຕຸວາຕິ ອຕຸໂຖ។ ເຕ ໂຫນຸຕິ ປຣປຕຸຕິຍາຕິ ເຕ ປຣໂພສານຸສາຣີໂນ ຕເມວ ປຣໂພສສງຂາຕໍ ປນາທໍ ‘‘ປຣມ’’ນຸຕິ ມຍຸຍມານາ ພາລາ ອນຸຮປຸຖຸຊຊນາ ວິຍຸຍາຕປທສຸສ ອປຸປຕຸຕຕາຍ ປຣປຕຸຕິຍາວ ໂຫນຸຕິ, ປເຣສໍ ວຈນໍ ສທຸທຫິຕຸວາ ຍໍ ວາ ຕໍ ວາ ກໂຣນຸຕິ។

ສີເລນາຕິ ອຣິຍມຄຸເຄນ ອາຄຕສີເລນ ສມນຸນາຄຕາ។ ປຍຸຍາຍູປສເມ ຣຕາຕິ ມຄຸເຄເນວ ອາຄຕປຍຸຍາຍ ກິເລສູປສເມ ຣຕາ, ຍຖາ ວາ ສີເລນ, ເອວໍ ປຍຸຍາຍປີ ສມຸປນຸນາ, ກິເລສູປສເມ ຣຕາຕິປີ ອຕຸໂຖ។ ອາຣກາ ວິຣຕາ ສີຣາຕິ ປາປກິຣິຍໂຕ ອາຣກາ ວິຣຕາ ປຕຸທີຕາ។ ນ ໂຫນຸຕິຕິ ເຕ ເອວຣູປາ ໂສຕາປນຸນາ ປາປໂຕ ໂອຣຕກາເວນ ກິເລສູປສເມ ອກິຣຕກາເວນ ຈ ເອກວາຣໍ ມຄຸຄຍາເຕນ ປຜິວິທຸຮສມຸມາ ອຍຸເຍສໍ ກເຖນຸຕານມຸປີ ນ ສທຸທຫນຸຕິ ນ ຄຕຸຫນຸຕິ។ ກສຸມາ? ອຕຸຕໂນ ປຈຸຈກຸຂຕຸຕາຕິ។ ເຕນ ວຸຕຸຕໍ –

‘‘ອສຸສທຸໂຮ ອກຕຍຸຍູ ຈ, ສນຸຮິຈຸເຊໂທ ຈ ໂຍ ນໂຣ;

ຫຕາວກາໂສ ວນຸຕາໂສ, ສ ເວ ອຸຕຸຕມໂປໍຣິໂສ’’ຕິ។ (ຮ។ ປ។ ໙໗);

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຮມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ – ‘‘ຕທາ ສີໂຫ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ។

ທຸທຸທຸກຊາຕກວຕຸຕນາ ທຸຕິຍາ។

[໓໒໓] ໓។ ພຸຣຫຸມທຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ທຸວຍໍ ຍາຈນໂກຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ອາລຸວີ ນິສຸສາຍ ອຄຸຄາລຸວເວ ເຈຕິເຍ ວິຫຣນຸໂຕ ກຸຜິການສິກຸຂາປທໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ວຕຸຖຸ ປນ ເຫຜຸກາ ມຕິກຄຸກຊາຕເກ (ຊາ។ ໑។໓។໗ ອາທໂຍ) ອາຄຕເມວ។ ອິຮ ປນ ສຕຸຖາ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸມຸເຫ, ກິກຸຂເວ, ຍາຈນພຫຸລາ ວິຍຸຍຕຸຕິພຫຸລາ ວິຫຣຖາ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ອາມ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ເຕ ກິກຸຂູ ຄຣຫິຕຸວາ ‘‘ກິກຸຂເວ, ໂປ ຣາຕາກປຕຸທີຕາ ປຖວີສຸສເຣນ ຣຍຸຍາ ປວາຣິຕາປີ ປຕາຈຸຉຕຸຕຍຸຈ ເອກປຜລິກໍ ອຸປາຫນຍຸຄຍຸຈ ຍາຈິຕຸກາມາ ຫິ

ໂຣຕຸຕປ຺ປ຺ໂກຫນກເຍນ ມຫາຊນມຊ຺ເຊ ອາເຖຕ຺ວາ ຣໂໜ ກາຖຍີສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕ຺ ອາຫຣິ຺ຯ

ອຕີເຕ ກປີລຣຍ຺ເຖ ອຸຕ຺ຕຣປຌ຺ຈາລນຄເຣ ອຸຕ຺ຕຣປຌ຺ຈາລຣາເຊ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມີ ນິຄມຄາເມ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອປຣກາເຄ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ເຕ ອຸຌ຺ຉາຈຣິຍາຍ ວນມູລຜລາຜເລນ ຍາເປນ຺ໂຕ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຕຓພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ວິຈຣນ຺ໂຕ ອຸຕ຺ຕຣປຌ຺ຈາລນຄຣໍ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ກິກ຺ຂໍ ປຣິເຍສມາໂນ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາຣໍ ສມ຺ປາປ຺ຕິຯ ຣາຊາ ຕສ຺ສາຈາເຣ ຈ ວິຫາເຣ ຈ ປສີທິຕ຺ວາ ມຫາຕເລ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ຣາຊາຣຫໍ ປຓີຕໂກຊນໍ ໂກເຊຕ຺ວາ ປຜິຌ຺ຌໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນເຍວ ວສາເປສິຯ ໂສ ນິພທ຺ທໍ ຣາຊຓເຣເຍວ ກຸຌ຺ຊນ຺ໂຕ ວສ຺ສານສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ມຄ຺ຄໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ ເອກປຜລິກາ ອຸປາຫນາ ເຈວ ປຓ຺ຓຈ຺ຉຕ຺ຕຌ຺ຈ ລທ຺ຘໍ ວຜ຺ຜຕິ, ຣາຊານໍ ຍາຈິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ຣາຊານໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຸປາຫນຌ຺ຈ ຉຕ຺ຕຌ຺ຈ ຍາຈິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸນ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ປຣໍ ‘ອິມໍ ນາມ ເທຫີ’ຕິ ຍາຈນ຺ໂຕ ໂຣທຕິ ນາມ, ປໂຣປິ ‘ນຕ຺ຖີ’ຕິ ວທນ຺ໂຕ ປຜິໂຣທຕິ ນາມ, ‘ມາ ໂຂ ປນ ມໍ ໂຣທນ຺ຕໍ ມຫາຊໂນ ອທ຺ທສ, ມາ ຣາຊານ’’ນ຺ຕິ ຣໂໜ ປຜິຈ຺ຉນ຺ນຜ຺ຖາເນ ອຸໂກປິ ໂຣທິຕ຺ວາ ຕຸຓ຺ຫີ ກວິສ຺ສາມາ’’ຕິຯ ອຖ ນໍ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຣໂໜ ປຈ຺ຈາສີສາມີ’’ຕິ ອາຫຯ ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊປຸຣິເສ ອປສກ຺ກີຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ‘‘ສເຈ ມຍິ ຍາຈນ຺ເຕ ຣາຊາ ນ ທສ຺ສຕິ, ເມຕ຺ຕິ ໂນ ກິຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ມາ ນ ຍາຈິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ທິວສໍ ນາມໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ‘‘ຄຈ຺ຉ, ຕາວ, ມຫາຣາຊ, ປຸເນກທິວສໍ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫຯ

ປຸເນກທິວສໍ ຣຌ຺ໂຌ ອຸຍ຺ຍານໍ ອາຄຕກາເລ ຕເຖວ ປຸນ ຕເຖວາຕິ ເອວໍ ຍາຈິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕສ຺ເສວ ທ຺ວາທສ ສໍວຈ຺ຉຣານິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕານິຯ ຕໂຕ ຣາຊາ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ອຍ຺ໂຍ ‘ມຫາຣາຊ, ຣໂໜ ປຈ຺ຈາສີສາມີ’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິສາຍ ອປຄຕາຍ ກິຌ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ວິສຫຕິ, ວຕ຺ຕຸກາມສ຺ເສວສ຺ສ ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕານິ, ຈິຣໍ ໂຂ ປນສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣນ຺ຕສ຺ສ ອຸກ຺ກຓ຺ຖິຕ຺ວາ ໂກເຄ ກຸຌ຺ຊິຕຸກາໂມ ຣຊ຺ຊໍ ປຈ຺ຈາສີສຕິ ມຌ຺ເຍ, ຣຊ຺ຊສ຺ສ ປນ ນາມໍ ຄເຫຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຕຸຓ຺ຫີ ໂຫຕິ, ອຊ຺ຊ ທານິສ຺ສາຫໍ ຣຊ຺ຊໍ ອາທິ ກຕ຺ວາ ຍໍ ອິຈ຺ຉຕິ, ຕໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ໂສ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ໂນ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ‘‘ຣໂໜ ປຈ຺ຈາສີສາມີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປຣິສາຍ ອປຄຕາຍ ຕໍ ກິຌ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕໍ ອາຫ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ທ຺ວາທສ ວສ຺ສານິ ‘ຣໂໜ ປຈ຺ຈາສີສາມີ’ຕິ ວຕ຺ວາ ຣໂໜ ລທ຺ທາປິ ກິຌ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຖ, ອຫໍ ໂວ ຣຊ຺ຊໍ ອາທິ ກຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ປວາເຣມິ, ນິພ຺ກຍາ ຫຸຕ຺ວາ ຍໍ ໂວ ຣຸຈ຺ຈຕິ, ຕໍ ຍາຈຖາ’’ຕິຯ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຍມຫໍ ຍາຈາມິ, ຕໍ ທສ຺ສສີ’’ຕິ? ‘‘ທສ຺ສາມິ, ກນ຺ເຕ’’ຕິຯ ‘‘ມຫາຣາຊ, ມຍ຺ຫໍ ມຄ຺ຄໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ ເອກປຜລິກາ ອຸປາຫນາ ຈ ປຓ຺ຓຈ຺ຉຕ຺ຕຌ຺ຈ ລທ຺ຘໍ ວຜ຺ຜຕີ’’ຕິຯ ‘‘ເອຕ຺ຕກໍ, ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ທ຺ວາທສ ສໍວຈ຺ຉຣານິ ຍາຈິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຖາ’’ຕິຯ ‘‘ອາມ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິຯ ‘‘ກິການຣຓາ, ກນ຺ເຕ, ເອວມກຕ຺ຖາ’’ຕິຯ ‘‘ມຫາຣາຊ, ‘ອິມໍ ນາມ ເມ ເທຫີ’ຕິ ຍາຈນ຺ໂຕ ໂຣທຕິ ນາມ, ‘ນຕ຺ຖີ’ຕິ ວທນ຺ໂຕ ປຜິໂຣທຕິ ນາມຯ ‘ສເຈ ຕ຺ວໍ ມຍາ ຍາຈິໂຕ ນ ທເທຍ຺ຍາສິ, ຕໍ ໂນ ໂຣທິຕປຜິໂຣທິຕໍ ນາມ ມຫາຊໂນ ມາ ປສ຺ສຕູ’ຕິ ເອຕທຕ຺ຖໍ ຣໂໜ ປຈ຺ຈາສີສາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອາທິໂຕ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

໒໙ຯ

‘‘ທ຺ວຍໍ ຍາຈນໂກ ຣາຊ, ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕ ນິຄຈ຺ຉຕິ;

ອລາກໍ ຘນລາກໍ ວາ, ເອວໍຘມ຺ມາ ຫິ ຍາຈນາຯ

໓໐ຯ

‘‘ຍາຈນໍ ໂຣທນໍ ອາຫຸ, ປຌ຺ຈາລານໍ ຣເຖສກ;

ໂຍ ຍາຈນໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂາຕິ, ຕມາຫຸ ປຜິໂຣທນໍຯ

໓໑ຯ

‘‘ມາ ມຫຸທສ໌ສຸ ໂຣທນຸຕໍ, ປ໌ຍຸຈາລາ ສຸສມາຄຕາ;

ຕວໍ ວາ ປ໌ຝິໂຣທນຸຕໍ, ຕສຸມາ ອິຈຸຉາມຫໍ ຣໂທ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ຣາຊ ພຸຣຫຸມທຕຸຕາຕິ ທຸວີທິປີ ຣາຊານໍ ອາລປ໌ຕິ។ ນິຄຈຸຉຕິຕິ ລກຕິ ວິນຸທຕິ។ ເອວໍຜມຸມາຕິ ເອວໍສກາວາ។ ອາຫູຕິ ປ໌ຕຸທິຕາ ກເຖນຸຕິ។ ປ໌ຍຸຈາລານໍ ຣເຖສກາຕິ ປ໌ຍຸຈາລຣຍຸຖສຸສ ອິສຸສຣ ຣຖປ໌ວຣ។ ໂຍ ຍາຈນໍ ປ໌ຈຸຈກຸຂາຕິຕິ ໂຍ ປ໌ນ ຍໍ ຍາຈນ ກໍ ‘‘ນຕຸຖີ’’ຕິ ປ໌ຝິກຸຂິປ໌ຕິ។ ຕມາຫູຕິ ຕໍ ປ໌ຝິກຸຂິປນໍ ‘‘ປ໌ຝິໂຣທນ’’ນຸຕິ ວທນຸຕິ។ ມາ ມຫຸທສ໌ສູຕິ ຕວ ຣຍຸຖວາສິໂນ ປ໌ຍຸຈາລາ ສຸສມາຄຕາ ມໍ ໂຣທນຸຕໍ ມາ ອທຸທສ໌ສູຕິ។

ຣາຊາ ໂພຜິສຕຸຕສຸສ ຄາຣວລກຸຂເຓ ປ໌ສີທິຕຸວາ ວຣໍ ທທມາໂນ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໘។

‘‘ທທາມິ ເຕ ພຸຣາຫຸມຓ ໂຣຫິຕີນໍ, ຄວໍ ສຫສຸສໍ ສຫ ປຸງຄເວນ;

ອຣິໂຍ ຫິ ອຣິຍສຸສ ກຖໍ ນ ທຊຸຊາ, ສຸຕຸວານ ຄາຖາ ຕວ ຜມຸມຍຸຕຸຕາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ໂຣຫິຕີນນຸຕິ ຣຕຸຕວຓຸຓານໍ។ ອຣິໂຍຕິ ອາຈາຣສມຸປ໌ນຸໂນ។ ອຣິຍສຸສາຕິ ອາຈາຣສມຸປ໌ນຸນສຸສ។ ກຖໍ ນ ທຊຸຊາຕິ ເກນ ກາຣເຓນ ນ ທເທຍຸຍ។ ຜມຸມຍຸຕຸຕາຕິ ກາຣຓຍຸຕຸຕາ។

ໂພຜິສຕຸໂຕ ປ໌ນ ‘‘ນາຫໍ, ມຫາຣາຊ, ວຕຸຖຸກາເມຫິ ອຕຸຖິໂກ, ຍໍ ອຫໍ ຍາຈາມິ, ຕເທວ ເມ ເທຫີ’’ຕິ ເອກປ໌ຜລິກາ ອຸປ໌າຫນາ ຈ ປ໌ຕຸຓຈຸຉຕຸຕຍຸຈ ຄເຫຕຸວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອປຸປ໌ມຕຸໂຕ ໂຫຫີ, ທານໍ ເທຫີ, ສີລໍ ຣກຸຂາຫີ, ອຸໂປ໌ສຖກມຸມໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ ຣາຊານໍ ໂອວທິຕຸວາ ຕສຸສ ຍາຈນຸຕສຸເສວ ຫິມວນຸຕເມວ ຄໂຕ។ ຕຕຸຖ ອກິຍຸຍາ ຈ ສມາປ໌ຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກປ໌ຣາຍໂຓ ອໂຫສິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ຕາປ໌ໂສ ປ໌ນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ។

ພຸຣຫຸມທຕຸຕຊາຕກວຓຸຓນາ ຕຕິຍາ។

[໓໒໘໔] ໔។ ຈມຸມສາຝກຊາຕກວຓຸຓນາ

ກລຸຍາຓຣູໂປ໌ວຕຍນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ຈມຸມສາຝກໍ ນາມ ປ໌ຣິພຸພາຊກໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ຕສຸສ ກິຣ ຈມຸມເມວ ນິວາສນຍຸຈ ປ໌າຣຸປ໌ນຍຸຈ ໂຫຕິ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ປ໌ຣິພຸພາຊກາຣາມາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ສາວຕຸຖິຍໍ ກິກຸຂາຍ ຈຣນຸໂຕ ເອລຸຄການໍ ຍຸຊຸຊນຸຕານໍ ສມຸປ໌າປຸຓິ។ ເອລຸຄໂກ ຕໍ ທິສຸວາ ປ໌ຫຣິຕຸກາໂມ ໂອສກຸກິ។ ປ໌ຣິພຸພາຊໂກ ‘‘ເອສ ມຍຸຫໍ ອປ໌ຈິຕີ ທສຸເສຕີ’’ຕິ ນ ປ໌ຝິກຸກມິ។ ເອລຸຄໂກ ເວເຄນາຄນຸຕຸວາ ຕໍ ອູຣູມຸຫີ ປ໌ຫຣິຕຸວາ ປ໌າເຕສິ។ ຕສຸສ ຕໍ ອສນຸຕປ໌ຄຸຄຫກາຣຓໍ ກິກຸຂຸສງເຝ ປ໌າກຝໍ ອໂຫສິ។ ກິກຸຂູ ຜມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປ໌ສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ຈມຸມສາຝກປ໌ຣິພຸພາຊໂກ ອສນຸຕປ໌ຄຸຄຫໍ ກຕຸວາ ວິນາສໍ ປ໌ຕຸໂຕ’’ຕິ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣທິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພເປ໌ສ ອສນຸຕປ໌ຄຸຄຫໍ ກຕຸວາ ວິນາສໍ ປ໌ຕຸໂຕເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຜິສຕຸໂຕ ເອກສຸມີ ວາຓິຊກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປ໌ຕຸໂຕ ວຓີຊຸຊໍ ກໂຣຕິ។ ຕທາ ເອໂກ ຈມຸມສາຝກປ໌ຣິພຸພາຊໂກ ພາຣາຓສິຍໍ ກິກຸຂາຍ ຈຣນຸໂຕ ເອລຸຄການໍ ຍຸຊຸຊນຸຕານໍ ປ໌ຕຸວາ ເອລຸຄກໍ ໂອສກຸກນຸຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອປ໌ຈິຕີ ເມ ກໂຣຕີ’’ຕິ ສຍຸຍາຍ ອປ໌ຝິກຸກມິຕຸວາ ‘‘ອິເມສໍ ເອຕຸຕການໍ ມນຸສຸສານໍ ອນຸຕເຣ ອຍໍ ເອໂກ ເອ

ລຸອໂກ ອມຸຫາກັ ຄຸຕັ ຊານາຕີ’’ຕິ ຕສຸສ ອຍຸຊລີ ປຄຸຄເຫຕຸວາ ຖິໂຕວ ປຖມັ ຄາຖມາຫ –

ລ໖໙.

‘‘ກລຸຍາຕຣູໂປ ວຕຍັ ຈຕຸປຸປໂທ, ສຸກາຫຸຫໂກ ເຈວ ສຸເປສໂລ ຈ;

ໂຍ ພຸຣາຫຸມຕັ ຊາຕິມນຸຕູປປນຸນັ, ອປຈາຍຕິ ເມຕຸຫວໂຣ ຍສສຸສີ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ກລຸຍາຕຣູໂປຕິ ກລຸຍາຕຊາຕິໂກ. ສຸເປສໂລຕິ ສຸຄຸຖ ປີຍສີໂລ. ຊາຕິມນຸຕູປປນຸນນຸຕິ ຊາຕິຍາ ຈ ມນຸເຕຫິ ຈ ສມຸປນຸນັ. ຍສສຸສີຕິ ວຕຸຕາກາຕນເມຕັ.

ຕສຸມີ ຂເຕ ອາປເຕ ນິສິນຸໂນ ປຕຸທິຕວາຕິໂຊ ຕັ ປຣິພຸພາຊກັ ນິເສເຮນຸໂຕ ທຸຕິຍັ ຄາຖມາຫ –

ລ໔.

‘‘ມາ ພຸຣາຫຸມຕ ອິຕຸຕຣທສຸສເນນ, ວິສຸສາສມາປຊຊິ ຈຕຸປຸປທສຸສ;

ທລຸຫປຸປຫາຣັ ອກິກງຂມາໂນ, ອວສກຸກຕິ ທສຸສຕິ ສຸປຸປຫາຣ’’ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ອິຕຸຕຣທສຸສເນນາຕິ ຂຕິກທສຸສເນນ.

ຕສຸສ ປຕຸທິຕວາຕິຊສຸສ ກເຖນຸຕສຸເສວ ໂສ ເມຕຸຫໂກ ເວເຄນາຄນຸຕວາ ອູຣຸມຸຫິ ປຫຣິຕຸວາ ຕັ ຕຕຸເຖວ ເວທນາປຸປຕຸຕັ ກຕຸວາ ປາເຕສິ. ໂສ ປຣິເທວມາໂນ ນິປຊຊິ. ສຕຸຖາ ຕັ ກາຣຕັ ປກາເສນຸໂຕ ຕຕິຍັ ຄາຖມາຫ –

ລ໔.

‘‘ອູຣຸຄຸຖິ ກຄຸຄັ ວຜຸຜິໂຕ ຂາຣິກາໂຣ, ສພຸພລຸຈ ກຕຸທັ ພຸຣາຫຸມຕສຸສ ກິນຸນັ;

ອຸໂກປີ ພາຫາ ປຄຸຄຍຸຫ ກນຸທຕິ, ອຕິສາວຖ ຫລຸລເຕ ພຸຣຫຸມຈາຣີ’’ຕິ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ກິກຸຂເວ, ຕສຸສ ປຣິພຸພາຊກສຸສ ອູຣຸຜຸຖິກັ ກຄຸຄັ, ຂາຣິກາໂຣ ວຜຸຜິໂຕ ປວຜຸຜິໂຕ, ຕສຸມີ ປວຜຸຜມາເນ ຍັ ຕຕຸຖ ຕສຸສ ພຸຣາຫຸມຕສຸສ ອຸປກຣຕກຕຸທັ, ຕມຸປີ ສພຸພັ ກິນຸນັ, ໂສປີ ອຸໂກ ພາຫາ ອຸກຸຂິປິຕຸວາ ປຣິວາເຣຕຸວາ ຖິຕປຣິສັ ສນຸສາຍ ‘‘ອກິສາວຖ, ຫລຸລເຕ ພຸຣຫຸມຈາຣີ’’ຕິ ວທນຸໂຕ ກນຸທຕິ ໂຣທຕິ ປຣິເທວຕີຕິ.

ປຣິພຸພາຊໂກ ຈຕຸຕຸຖັ ຄາຖັ ອາຫ –

ລ໖.

‘‘ເອວັ ໂສ ນິຫໂຕ ເສຕິ, ໂຍ ອປູຊັ ປສັສຕິ;

ຍຖາຫມຊຊ ປຫໂຕ, ຫໂຕ ເມຕຸເທນ ທຸມຸມຕີ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ອປູຊນຸຕິ ອປູຊນີຍັ. ຍຖາຫມຊຊາຕິ ຍຖາ ອຫັ ອຊຊ ອສນຸຕປຄຸຄຫັ ກຕຸວາ ຖິໂຕ ເມຕຸເທນ ທລຸຫປຸປຫາເຣນ ປຫໂຕ

ເອຕຖາວ ມາຣິໂຕ ។ ທຸມຸມຕິຕິ ທຸປຸປລຸໂລ។ ເອວໍ ໂຍ ອລຸໂລປີ ອສນຸຕປຄຸຄໍາ ກຣິສຸສຕິ, ໂສປີ ອຫໍ ວິຍ ທຸກຸຂໍ ອນຸກວິສຸສຕີຕິ ໂສ ປຣິເທວນຸໂຕ ຕຕຸເຖວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປຕຸໂຕຕິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ຈມຸມສາຝໂກ ເອຕຣຫິ ຈມຸມສາຝໂກ ອໂຫສີ, ປຕຸທິຕ ວາຕິໂຊ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນຸຕິ។

ຈມຸມສາຝກຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຕຸຕຸຖາ។

[໓໒໔] ໕។ ໂຄຘຣາຊຊາຕກວຕຸຕນາ

ສມຕໍ ຕໍ ມລຸລມາໂນຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ກຸຫກໍ ກິກຸຂໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ວຕຸຖຸ ເຫຝຸຖາ ວິຕຸຖາຣິຕເມວ។ ອິຘາປີ ກິກຸຂູ ຕໍ ກິກຸຂໍ ອາເນຕຸວາ ''ອຍໍ, ກນຸເຕ, ກິກຸຂຸ ກຸຫໂກ''ຕິ ສຕຸຖຸ ທສຸເສສຸໍ។ ສຕຸຖາ ''ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພ ເປສ ກຸຫໂກເຍວາ''ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ໂຄຘໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ກາຍພເລນ ສມຸປນຸໂນ ອຣລຸເຍ ວສຕິ ។ ເອໂກ ທຸສີລຕາປໂສປີ ຕສຸສ ອວິທູເຣ ປຕຸຕສາລໍ ມາເປຕຸວາ ວາສໍ ກປຸເປສີ។ ໂພຘິສຕຸໂຕ ໂຄຈຣາຍ ຈຣນຸໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ ''ສີລວນຸຕຕາປສສຸສ ປຕຸຕສາລາ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ຕໍ ວນຸທິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ວສນຝຸຖານເມວ ຄຈຸຉຕີ។ ອເຖກທິວສໍ ໂສ ກູຜຕາປໂສ ອຸປຝຸຖາກກຸເລ ສມຸປາທິຕໍ ມຘຸຣມໍສໍ ລກິຕຸວາ ''ກີ ມໍສໍ ນາເມຕ''ນຸຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ''ໂຄຘ ມໍສ''ນຸຕິ ສຸຕຸວາ ຣສຕຕຸຫາຍ ອກິກູໂຕ ''ມຍຸຫໍ ອສຸສມປທໍ ນິພທຸທໍ ອາຄຈຸຉມານໍ ໂຄຘໍ ມາເຣຕຸວາ ຍຖາຣຸຈິ ປຈິຕຸວາ ຂາທິສຸສາມີ''ຕິ ສປຸປິທຘິກຝຸກາຕຸຫາທີນິ ຄເຫຕຸວາ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ມຸຄຸຄຣໍ ຄເຫຕຸວາ ກາສາເວນ ປຝິຈຸຉາເທຕຸວາ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ອາຄມນໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ປຕຸຕສາລທຸວາເຣ ອຸປສນຸຕູປສນຸໂຕ ວິຍ ນິສີທີ។

ໂສ ອາຄນຸຕຸວາ ຕໍ ປທຸຝຸຖິນຸທຸຣິຍໍ ທິສຸວາ ''ອິມິນາ ອມຸຫາກໍ ສຊາຕິກມໍສໍ ຂາທິຕໍ ກວິສຸສຕີ, ປຣິຄຸຄຕຸຫິສຸສາມິ ນ''ນຸຕິ ອໂຘ ວາເຕ ຖຕຸວາ ສຣີຣຄນຸຘໍ ຘາຍິຕຸວາ ສຊາຕິມໍສສຸສ ຂາທິຕກາວໍ ລຕຸວາ ຕາປສໍ ອນຸປຄມຸມ ປຝິກຸກມິຕຸວາ ຈຣິ។ ຕາປໂສປີ ຕສຸສ ອນາຄມນກາວໍ ລຕຸວາ ມຸຄຸຄຣໍ ຂິປີ, ມຸຄຸຄໂຣ ສຣີເຣ ອປຕິຕຸວາ ນງຸຄຸຝຸຄໂກຝິ ປາປຸຕິ។ ຕາປໂສ ''ຄຈຸຉ ວິຣທຸໂຘສຸມີ''ຕິ ອາຫ។ ໂພຘິສຕຸໂຕ ''ມໍ ຕາວ ວິຣທຸໂຘສີ, ຈຕຸຕາໂຣ ປນ ອປາເຍ ນ ວິຣທຸໂຘສີ''ຕິ ວຕຸວາ ປລາຍິຕຸວາ ຈງກມນໂກຝິຍໍ ຖິ ຕໍ ວມຸມິກໍ ປວິສິຕຸວາ ອລຸເລນ ສີເສນ ນີຫຣິຕຸວາ ເຕນ ສທຸຘີ ສລຸລປນຸໂຕ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສີ –

໕໓។

''ສມຕໍ ຕໍ ມລຸລມາໂນ, ອຸປຄຈຸຉິມສລຸລຕໍ;

ໂສ ມໍ ທຕຸເຫນ ປາຫາສີ, ຍຖາ ອສຸສມໂຕ ຕຖາ។

໕໔។

''ກີ ເຕ ຊຝາຫິ ທຸມຸເມຘ, ກີ ເຕ ອຊິນສາຝິຍາ;

ອພຸກນຸຕຣໍ ເຕ ຄຫນໍ, ພາຫິຣໍ ປຣິມຊຸຊສີ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ອສລຸລຕນຸຕິ ອຫໍ ກາຍາທີຫີ ອສລຸລຕໍ ອສຸສມຕເມວ ສມານໍ ຕໍ ''ສມໂຕ ເອໂສ''ຕິ ສມິຕປາປຕາຍ ສມຕໍ ມລຸລມາ ໂນ ອຸປຄຈຸຉີ។ ປາຫາສີຕີ ປຫຣີ។ ອຊິນສາຝິຍາຕິ ເອກໍສໍ ກຕຸວາ ປາຣຸເຕນ ອຊິນຈມຸເມນ ຕຸຍຸຫໍ ໂກ ອຕຸໂຖ។ ອພຸກນຸຕຣໍ ເຕ ຄຫນນຸຕິ ຕວ ສຣີຣພຸກນຸຕຣໍ ວິສປູຣາ ວິຍ ອລາພຸ, ຄູຖປູໂຣ ວິຍ ອາວາໂຝ, ອາສີວິສປູໂຣ ວິຍ ວມຸມິໂກ ກິເລສຄຫນໍ។ ພາ

ທີຣນ຺ຕິ ເກວລໍ ພທິສຣີຣໍ ປຣິມຊ຺ຊສິ, ຕໍ ອນ຺ໂຕພຣຸສຕາຍ ພທິມຝ຺ຄຕາຍ ທຕ຺ຖິລຕ຺ທໍ ວິຍ ອສ຺ສລຕ຺ທໍ ວິຍ ຈ ໂຫຕິຕິ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປໂສ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ລລ។

‘‘ເອທິ ໂຄຩ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ກຸຍ຺ຊ ສາລິນໂມທນໍ;

ເຕລໍ ໂລຕລ຺ຸຈ ເມ ອຕ຺ຖິ, ປຫູຕໍ ມຍ຺ຫ ປິປ຺ຜລີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ປຫູຕໍ ມຍ຺ຫ ປິປ຺ຜລີຕິ ນ ເກວລໍ ສາລິນໂມທນໍ ເຕລໂລຕເມວ, ທີ່ງຄຸຊິຣາສີງຄິເວຣລສ຺ຕມຣິຈປິປ຺ຜລີປ຺ປເກທໍ ກຝຸກາຕ຺ຫມ຺ປິ ມຍ຺ຫໍ ພຫຸ ອຕ຺ຖິ, ເຕນາກິສງຂຕໍ ສາລິນໂມທນໍ ກຸຍ຺ຊາທີຕິ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໐។

‘‘ເອສ ກິຍ຺ໂຍ ປເວກ຺ຂາມິ, ວມ຺ມິກໍ ສຕໂປຣິສໍ;

ເຕລໍ ໂລຕລ຺ຸຈ ກິຕ຺ເຕສິ, ອທິຕໍ ມຍ຺ຫ ປິປ຺ຜລີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ປເວກ຺ຂາມີຕິ ປວິສິສ຺ສາມິ។ ອທິຕນ຺ຕິ ຍໍ ເອຕໍ ຕວ ກຝຸກາຕ຺ທສງຂາຕໍ ປິປ຺ຜລີ, ເອຕໍ ມຍ຺ຫໍ ອທິຕໍ ອສປ຺ປາຍນ຺ຕິ។

ເອວລ຺ຸຈ ປນ ວຕ຺ວາ ‘‘ອເຣ, ກູຍຊຟິລ, ສເຈ ອີຮ ວສິສ຺ສສິ, ໂຄຈຣຄາເມ ມນຸສ຺ເສເຫວ ຕໍ ‘ອຍໍ ໂຈໂຣ’ຕິ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ວິປ຺ປ ກາຣໍ ປາເປສ຺ສາມິ, ສີຄໍ ປລາຍສ຺ສູ’’ຕິ ສນ຺ຕຊ຺ເຊສິ។ ກູຍຊຟິໂລ ຕໂຕ ປລາຍິ។

ສຕ຺ຖາ ອີມໍ ຮມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກູຍຊຟິໂລ ອຍໍ ກຸຫກກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ໂຄຮຣາຊາ ປນ ອຫ ເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ។

ໂຄຮຣາຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປລ຺ຸຈມາ។

[໓໘໖] ໖។ ກກ຺ກາຣຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກາເຍນ ໂຍ ນາວຫເຣຕິ ອີທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ຕສ຺ສ ຫິ ສງຄໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ຄຕສ຺ສ ອຄ຺ຄສາວເກຫິ ສທ຺ຮີ ປຣິສາຍ ປກ຺ກນ຺ຕາຍ ອຸຕ຺ທໍ ໂລຫິຕໍ ມຸຂໂຕ ອຸຄ຺ຄລ຺ຸຊິ។ ອຖ ກິກ຺ຂູ ຮມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຝ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ສງຄໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ອີທານິ ຄິລາໂນ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນຸໂກຕີ’’ຕິ។ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປ຺ຸຈຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອີທາເນວ, ປ຺ຸພເພເປສ ມຸສາວາທີເຍວ, ນ ເຈສ ອີທາເນວ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນຸໂກຕິ, ປ຺ຸພເພປິ ອນຸໂກສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕາວຕິໍສກາວເນ ອລ຺ຸຍຕໂຣ ເທວປ຺ຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສີ។ ເຕນ ໂຂ ປນ ສມເຍນ ພາຣາຕສີຍໍ ມຫາອຸສ຺ສໂວ ອໂຫສີ។ ພຫູ ນາຄາ ຈ ສຸປ຺ຕ຺ຕາ ຈ ກູມຝ຺ຄກາ ຈ ເທວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸສ຺ສວໍ ໂອໂລກ ຍິສຸ។ ຕາວຕິໍສກາວນໂຕປິ ຈຕ຺ຕາໂຣ ເທວປ຺ຸຕ຺ຕາ ກກ຺ກາຣູນິ ນາມ ທິພ຺ພປ຺ຸປ຺ຜານິ ເຕຫິ ກຕຈຸມ຺ພຍກໍ ປີລຸອນ຺ຮິຕ຺ວາ

ອຸສ຺ສວຫສ຺ສນໍ ອາຄມີສຸ ທ຺ວາທສໂຍຊນິກໍ ພາຣາຓສີນຄຣໍ ເຕສໍ ປຸປ຺ຜານໍ ຄນ຺ເຮນ ເອກຄນ຺ຊໍ ອໂຫສີ ມນຸສ຺ສາ "ອິມານິ ປຸປ຺ຜານິ ເກນ ປີລຸອນ຺ທິຕານີ"ຕິ ອຸປ຺ຣາເຣນ຺ຕາ ວິຈຣນ຺ຕິ ເຕ ເທວປຸຕ຺ຕາ "ອມ຺ເຫ ເອເຕ ອຸປ຺ຣາເຣນ຺ຕີ"ຕິ ລຕ຺ວາ ຣາຊງຄເຓ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ເທວານຸການເວນ ອາກາເສ ອຍ຺ຖໍສຸ ມຫາຊໂນ ສນ຺ນິປ຺ຕິ, ຣາຊາປີ ສທ຺ທີ ອຸປ຺ຣາຊາທີຫິ ອຄມາສີ ອຖ ເນ "ກຕຣເທວໂລກໂຕ, ສາມິ, ອາຄຈ຺ຈຖາ"ຕິ ປຸຈ຺ຈີສຸ "ຕາວຕິສເທວໂລກໂຕ ອາຄຈ຺ຈາມາ"ຕີ "ເກນ ກມ຺ເມນ ອາຄຕຕ຺ຖາ"ຕີ "ອຸສ຺ສວຫສ຺ສນຕ຺ຖາຍາ"ຕີ "ກີປຸປ຺ຜານິ ນາເມຕານີ"ຕິ? "ທິພ຺ພກກ຺ກາຣຸປຸປ຺ຜານິ ນາມາ"ຕີ "ສາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ເທວໂລເກ ອຄ຺ລານິ ປີລຸອນ຺ເຮຍ຺ຍາຖ, ອິມານີ ອມ຺ຫາກໍ ເທຖາ"ຕີ ເທວປຸຕ຺ຕາ "ທິພ຺ພກກ຺ກາຣຸປຸປ຺ຜານິ ມຫານຸກາວານີ ເທວານຄ຺ເຄວ ອນຸຈ຺ຈວິການີ, ມນຸສ຺ສໂລເກ ລາມການໍ ທຸປ຺ປຄ຺ລານໍ ຫີນາທິມຸຕ຺ຕິການໍ ທຸສ຺ສີລານໍ ນານຸຈ຺ຈວິການີ ເຍ ປນ ມນຸສ຺ສາ ອິເມຫີ ຈ ອິເມຫີ ຈ ຄຸເຓຫີ ສມນ຺ນາຄຕາ, ເຕສໍ ເອຕານີ ອນຸຈ຺ຈວິການີ"ຕິ ອາຫໍສຸ

ເອວຄ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ເຕສຸ ເຊຍ຺ຖກເທວປຸຕ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໑

"ກາເຍນ ໂຍ ນາວຫເຣ, ວາຈາຍ ນ ມຸສາ ກເຓ;

ຍໂສ ລທ຺ຣາ ນ ມຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ສ ເວ ກກ຺ກາຣຸມຣຫຕີ"ຕີ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂຍ ກາເຍນ ປຣສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ ຕິຕສລາກມ຺ປີ ນາວຫຣຕິ, ວາຈາຍ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊມາໂນປີ ມຸສາວາທໍ ນ ກຕຕີ ເທສນາສີສເມເວຕໍ , ກາຍທ຺ວາຣວຈີທ຺ວາຣມໂນທ຺ວາເຣຫີ ປນ ໂຍ ທສປີ ອກຸສລກມ຺ມປເຖ ນ ກໂຣຕີຕິ ອຍເມຕ຺ຖ ອຣິປ຺ປາໂຍ ຍໂສ ລທ຺ຣາຕິ ອິສ຺ສຣິຍຄ຺ຈ ລກິຕ຺ວາ ໂຍ ອິສ຺ສຣິຍມທມຕ຺ໂຕ ສຕີ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປາປກມ຺ມໍ ນ ກໂຣຕີ, ສ ເວ ເອວຣູໂປ ອິເມຫີ ຄຸເຓຫີ ຍຸຕ຺ໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ ອິມໍ ທິພ຺ພປຸປ຺ຜໍ ອຣຫຕີ ຕສ຺ມາ ໂຍ ອິເມຫີ ຄຸເຓຫີ ສມນ຺ນາຄໂຕ, ໂສ ອິມານີ ປຸປ຺ຜານີ ຍາຈິຕຸໍ ອຣຫຕີ, ຕສ຺ສ ທສ຺ສາມີຕີ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປຸໂຣຫິໂຕ ຈິນ຺ເຕສີ "ມຍ຺ຫໍ ອິເມສຸ ຄຸເຓສຸ ເອໂກປີ ນຕ຺ຖິ, ມຸສາວາທໍ ປນ ວຕ຺ວາ ເອຕານີ ປຸປ຺ຜານີ ຄເຫຕ຺ວາ ປີລຸອນ຺ທິສ຺ສາມີ, ເອວໍ ມໍ ມຫາຊໂນ 'ຄຸຕສມ຺ປນ຺ໂນ ອຍ'ນ຺ຕິ ຊານິສ຺ສຕີ"ຕີ ໂສ "ອຫໍ ເອເຕຫີ ຄຸເຓຫີ ສມນ຺ນາຄໂຕ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຕານີ ປຸປ຺ຜານີ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ປີລຸອນ຺ທິຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ເທວປຸຕ຺ຕໍ ຍາຈິ ໂສ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໔

"ທມ຺ເມນ ວິຕ຺ຕເມເສຍ຺ຍ, ນ ນິກຕ຺ຍາ ທນໍ ຫເຣ;

ໂກເຄ ລທ຺ຣາ ນ ມຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ສ ເວ ກກ຺ກາຣຸມຣຫຕີ"ຕີ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ທມ຺ເມນ ປຣິສຸທ຺ຣາຊີເວນ ສຸວຕ຺ຕຣຊຕາທິວິຕ຺ຕໍ ປຣິເຍເສຍ຺ຍ ນ ນິກຕ຺ຍາຕິ ນ ວຄ຺ຈນາຍ ທນໍ ຫເຣຍ຺ຍ, ວຕ຺ຖາກຣຕາທິເກ ໂກເຄ ລກິຕ຺ວາ ປມາທໍ ນາປ຺ຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ເອວຣູໂປ ອິມານີ ປຸປ຺ຜານີ ອຣຫຕີຕີ

ປຸໂຣຫິໂຕ "ອຫໍ ເອເຕຫີ ຄຸເຓຫີ ສມນ຺ນາຄໂຕ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຕານີ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ປີລຸອນ຺ທິຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ເທວປຸຕ຺ຕໍ ຍາຈິ ໂສ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໕

"ຍສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ອຫາລິທ຺ທໍ, ສທ຺ຣາ ຈ ອວິຣາຄິນີ;

ເອໂກ ສາຫຸ ນ ກຸຌ຺ເຊຍ຺ຍ, ສ ເວ ກກ຺ກາຣຸມຣຫຕິ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ອຫາລິທ຺ທໍ ຫລິທ຺ທິຣາໂຄ ວິຍ ຂິປ຺ປໍ ນ ວິຣຊ຺ຊຕິ, ຖິຣເມວ ໂຫຕິ. ສທ຺ຘາ ຈ ອວິຣາຄິນີ ຕິ ກມ຺ມໍ ວາ ວິປາກໍ ວາ ໂອກປ຺ປນີຍສ຺ສ ວາ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ວຈນໍ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ອປ຺ປມຕ຺ຕເກເນວ ນ ວິຣຊ຺ຊຕິ ນ ພິຊ຺ຊຕິ. ໂຍ ຍາຈເກ ວາ ອຌ຺ເຌ ວາ ສໍວິກາຄາຣເຫ ປຸຄ຺ຄເລ ພຫີ ກຕ຺ວາ ເອກໂກວ ສາຫຸຣສໂກຊນໍ ນ ກຸຌ຺ຊຕິ, ເນສໍ ສໍວິກຊິຕ຺ວາ ກຸຌ຺ຊ ຕິ, ໂສ ອິມານິ ປຸປ຺ຜານິ ອຣຫຕີຕິ.

ປຸໂຣຫິໂຕ ‘‘ອຫໍ ເອເຕຫິ ຄຸເຓຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕານິ ປຸປ຺ຜານິ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ປິລຸອນ຺ທິຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ເທວປຸຕ຺ຕໍ ຍາຈິ. ໂສ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໔.

‘‘ສມ຺ມຸຂາ ວາ ຕິໂຣກ຺ຂາ ວາ, ໂຍ ສນ຺ເຕ ນ ປຣິກາສຕິ;

ຍຖາວາທີ ຕຖາກາຣີ, ສ ເວ ກກ຺ກາຣຸມຣຫຕິ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ສມ຺ມຸຂາ ວາ ປຣມ຺ມຸຂາ ວາ ສີລາທິຄຸຓຍຸຕ຺ເຕ ສນ຺ເຕ ອຸຕ຺ຕມປຕ຺ຫິຕປຸຣິເສ ນ ອກ຺ໂກສຕິ ນ ປຣິກາສຕິ, ຍໍ ວາຈາຍ ວທຕິ, ຕເທວ ກາເຍນ ກໂຣຕິ, ໂສ ອິມານິ ປຸປ຺ຜານິ ອຣຫຕີຕິ.

ປຸໂຣຫິໂຕ ‘‘ອຫໍ ເອເຕຫິ ຄຸເຓຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕານິປິ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ປິລຸອນ຺ທິ. ຈຕ຺ຕາໂຣ ເທວປຸຕ຺ຕາ ຈຕ຺ຕາຣິ ປຸປ຺ຜຈຸມ຺ພຏການິ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ທຕ຺ວາ ເທວໂລກເມວ ຄຕາ. ເຕສໍ ຄຕກາເລ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ສີເສ ມຫຕີ ເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ຕິຂິຓສິຂເຣນ ນິມ຺ມຖິຕໍ ວິຍ ຈ ອຍປຏ຺ເຏນ ປີລຸອິຕໍ ວິຍ ຈ ສີສໍ ອໂຫສິ. ໂສ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ອປຣາປຣໍ ປຣິວຕ຺ຕມາໂນ ມ ຫາສທ຺ເທນ ວິຣວິ, ‘‘ກິເມຕ’’ນ຺ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອຫໍ ມມພ຺ການ຺ຕເຣ ອວິຊ຺ຊມາເນເຍວ ຄຸເຓ ‘ອຕ຺ຖິ’ຕິ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ເຕ ເທວປຸຕ຺ເຕ ອິມານິ ປຸປ຺ຜານິ ຍາຈິ, ຫຣເຖຕານິ ມມ ສີສໂຕ’’ຕິ ອາຫ. ຕານິ ຫຣນ຺ຕາປິ ຫຣິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິສຸ, ອຍປຏ຺ເຏນ ພທ຺ຘານິ ວິຍ ອເຫສຸໍ. ອຖ ນໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເຄຫໍ ນຍິສຸ. ຕຕ຺ຖ ຕສ຺ສ ວິຣວນ຺ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕ ທິວສາ ວີຕິວຕ຺ຕາ.

ຣາຊາ ອມຈ຺ເຈ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ທຸສ຺ສີລພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ມຣິສ຺ສຕິ, ກິໍ ກໂຣມາ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ເທວ, ປຸນ ອຸສ຺ສວໍ ກາເຣມ, ເທວປຸຕ຺ ຕາ ປຸນ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ. ຣາຊາ ປຸນ ອຸສ຺ສວໍ ກາເຣສິ. ເທວປຸຕ຺ຕາ ປຸນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສກລນຄຣໍ ປຸປ຺ຜຄນ຺ເຘນ ເອກຄນ຺ຘໍ ກຕ຺ວາ ຕເຖວ ຣາຊງຄເຓ ອຏ຺ຖໍສຸ, ມຫາຊໂນ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ທຸສ຺ສີລພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາເນຕ຺ວາ ເຕສໍ ປຸຣໂຕ ອຸຕ຺ຕານໍ ນິປ຺ຊ຺ຊາ ເປສິ. ໂສ ‘‘ຊີວິຕໍ ເມ ເທຖ, ສາມີ’’ຕິ ເທວປຸຕ຺ເຕ ຍາຈິ. ເທວປຸຕ຺ຕາ ‘‘ຕຸຍ຺ຫໍ ທຸສ຺ສີລສ຺ສ ປາປຘມ຺ມສ຺ສ ອນນຸຈ຺ຉວິກາເນເວ ຕານິ ປຸປ຺ຜານິ, ຕ຺ວໍ ປນ ‘ອມ຺ເຫ ວຌ຺ເຈສ຺ສາມີ’ຕິ ສຌ຺ຌີ ອໂຫສິ, ອຕ຺ຕໂນ ມຸສາວາທຜລໍ ລທ຺ຘ’’ນ຺ຕິ ມຫາຊນມຊ຺ເຊ ທຸສ຺ ສີລພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ຄຣຫິຕ຺ວາ ສີສໂຕ ປຸປ຺ຜຈຸມ຺ພຏກໍ ອປເນຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ສກຏ຺ຖານເມວ ອຄມໍສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ເຕສຸ ເທວປຸຕ຺ເຕສຸ ເອ ໂກ ກສ຺ສໂປ, ເອໂກ ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ, ເອໂກ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ເຊຏ຺ຖກເທວປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ກກ຺ກາຣຸຊາຕກວຕ຺ຓນາ ຉຏ຺ຖາ.

[໓໒໗] ໗. ກາກາວຕີຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ວາຕິ ຈາຍໍ ຕໂຕ ຄນ຺ໂຘຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸກ຺ກຓ຺ຘິຕພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕທາ ຫິ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ພິກ຺ຂຸໍ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ພິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຓ຺ຘິໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ. ‘‘ກສ຺ມາ ອຸກ຺ກຓ຺ຘິໂຕສີ’’ຕິ? ‘‘ກິເລສວເສນ, ກນ຺ ເຕ’’ຕິ. ‘‘ພິກ຺ຂຸ ມາຕຸຄາໂມ ນາມ ອຣກ຺ຂິໂຍ, ນ ສກ຺ກາ ຣກ຺ຂິຕຸໍ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ປນ ມາຕຸຄາມໍ ມຫາສມຸທ຺ທມຊ຺ເຊ ສິມ຺

ພລິຣຸກຸຂວິມາເນ ວສາເປນຸຕາປີ ຣກຸຂິຕຸໍ ນາສກຸຂິສູ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ອຄຸຄມເຫສິຍາ ກຸຈຸຈິສຸມີ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ປີຕຸ ອຈຸຈເຍນ ຣຊຸຊໍ ກາເຣສິ. ກາກາວຕີ ນາມສຸສ ອຄຸຄມເຫສີ ອໂຫສີ ອກິຣູປາ ເທວຈຸຉຣາ ວິຍ. ອຍເມຕຸຖ ສງເຂໂປ , ວິຕຸຖາຣໂຕ ປນ ອຕີຕວຕຸຖຸ ກຸຓາລຊາຕເກ (ຊາ. ໔.໔໑. ກຸຓາລຊາຕກ) ອາວິ ກວິສຸສຕິ. ຕທາ ປເນໂກ ສຸປຕຸຓຣາຊາ ມນຸສຸສເວເສນ ອາຄນຸຕຸວາ ຣຄຸຍາ ສທ ຊູຕໍ ກີລຸອນຸໂຕ ກາກາວຕິຍາ ອຄຸຄມເຫສິຍາ ປຕິພທຸທຈິຕຸໂຕ ຕໍ ອາທາຍ ສຸປຕຸຓກາວ ນໍ ເນຕຸວາ ຕາຍ ສທຸທິ ອກິຣມິ. ຣາຊາ ເທວີ ອປສຸສນຸໂຕ ນຄຸກຸເວຣໍ ນາມ ຄນຸຣພຸພໍ ‘‘ຕຸວໍ ວິຈິນາຫີ ນ’’ນຸຕິ ອາຫ. ໂສ ຕໍ ສຸປຕຸຓຣາຊານໍ ປຣິຄຸຄເຫຕຸວາ ເອກສຸມີ ສເຣ ເອຣກວເນ ນິປຊຸຊິຕຸວາ ຕໂຕ ສຸປຕຸຓສຸສ ຄມນກາເລ ປຕຸຕນຸຕເຣ ນິສີທິຕຸວາ ສຸປຕຸຓກາວນໍ ປຕຸວາ ປຕຸຕນຸຕຣໂຕ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຕາຍ ສທຸທິ ກິເລສສໍສຄຸຄໍ ກຕຸວາ ປຸນ ຕສຸເສວ ປຕຸຕນຸຕເຣ ນິສີນຸໂນ ອາຄນຸຕຸວາ ສຸປຕຸຓສຸສ ຣຄຸຍາ ສທຸທິ ຊູຕກີລຸອນກາເລ ອຕຸຕໂນ ວີຕໍ ຄເຫຕຸວາ ຊູຕມຕຸຓລໍ ຄນຸຕຸວາ ຣຄຸໂຍ ສນຸຕິເກ ກິໂຕ ຄີຕວເສນ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໔.

‘‘ວາຕິ ຈາຍໍ ຕໂຕ ຄນຸໂຘ, ຍຕຸຖ ເມ ວສຕີ ປິຍາ;

ທູເຣ ອິໂຕ ຫິ ກາກາວຕີ, ຍຕຸຖ ເມ ນິຣໂຕ ມໂນ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ຄນຸໂຘຕິ ຕສຸສາ ທິພຸພຄນຸຘວິລິຕຸຕາຍ ສຣີຣຄນຸໂຘ. ຍຕຸຖ ເມຕິ ຍຕຸຖ ສຸປຕຸຓກາວເນ ມມ ປິຍາ ວສຕີ, ຕໂຕ ອິມິນາ ສທຸທິ ກຕກາຍສໍສຄຸຄາຍ ຕສຸສາ ອິມສຸສ ກາເຍນ ສທຸທິ ອາຄໂຕ ຄນຸໂຘ ວາຍຕີຕິ ອທິປຸປາໂຍ. ທູເຣ ອິໂຕຕິ ອິມມຸຫາ ຖານາ ທູເຣ. ຫີ-ກາໂຣ ນິປາຕມຕຸໂຕ. ກາກາວຕີຕິ ກາກາວຕີ ເທວີ. ຍຕຸຖ ເມຕິ ຍສຸສາ ອຸປຣິ ມມ ມໂນ ນິຣໂຕ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ສຸປຕຸໂຓ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໕.

‘‘ກຖໍ ສມຸທຸທມຕຣີ, ກຖໍ ອຕຣີ ເກປຸກໍ;

ກຖໍ ສຕຸຕ ສມຸທຸທານີ, ກຖໍ ສິມຸພລິມາຣຸຫີ’’ຕິ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ຕຸວໍ ອິມໍ ຊມຸພຸທີປສມຸທຸທໍ ຕສຸສ ປຣໂຕ ເກປຸກໍ ນາມ ນທີ ປພຸພຕນຸຕເຣສຸ ຖິຕານີ ສຕຸຕ ສມຸທຸທານີ ຈ ກຖໍ ອຕຣີ, ເກນຸປາເຍນ ຕີຕຸໂຓ ສຕຸຕ ສມຸທຸທານີ ອຕິກຸກມິຕຸວາ ຖິຕໍ ອມຸຫາກໍ ກວນໍ ສິມຸພລິຣຸກຸຂຄຸຈ ກຖໍ ອາຣຸຫີຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ນຄຸກຸເວໂຣ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໖.

‘‘ຕຍາ ສມຸທຸທມຕຣີ, ຕຍາ ອຕຣີ ເກປຸກໍ;

ຕຍາ ສຕຸຕ ສມຸທຸທານີ, ຕຍາ ສິມຸພລິມາຣຸຫີ’’ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ຕຍາຕິ ຕຍາ ກຣຓກູເຕນ ຕວ ປຕຸຕນຸຕເຣ ນິສີນຸໂນ ອຫໍ ສພຸພເມຕໍ ອກາສິນຸຕິ ອຕຸໂຖ.

ຕໂຕ ສຸປ຺ຕ຺ຕຣາຊາ ຈຕ຺ຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗຺.

“ຌິຣຕ຺ຖຸ ມໍ ມຫາກາຍໍ, ຌິຣຕ຺ຖຸ ມໍ ອເຈຕນໍ;

ຍຕ຺ຖ ຊາຍາຍໜໍ ຊາຣໍ, ອາວຫາມິ ວຫາມິ ຈາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຌິຣຕ຺ຖຸ ມນ຺ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ຄຣຫນ຺ໂຕ ອາຫ. ອເຈຕນນ຺ຕິ ມຫາສຣີຣຕາຍ ລຫຸກາວຄຣຸກາວສ຺ສ ອຊານນຕາຍ ອເຈຕນໍ. ຍຕ຺ຖາຕິ ຍສ຺ມາ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍສ຺ມາ ອຫໍ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຍາຍ ຊາຣໍ ອິມໍ ຄນ຺ຌພ຺ພໍ ປ຺ຕ຺ຕນ຺ຕເຣ ນິສີນ຺ນໍ ອາເນນ຺ໂຕ ອາວຫາມິ ເນນ຺ໂຕ ຈ ວຫາມິ, ຕສ຺ມາ ຌິຣຕ຺ຖຸ ມນ຺ຕິ. ໂສ ຕໍ ອາເນຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຣຌ຺ໂຌ ທຕ຺ວາ ປ຺ຸນ ນຄຣໍ ນາຄມາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຌມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປ຺ຕິຟເລ ປ຺ຕິຏ຺ຖຫິ. ຕທາ ນຜກຸເວໂຣ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ປ຺ນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ກາກວຕີຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໓໒໘] ໘. ອນນຸໂສຈິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ພຫູນໍ ວິຊ຺ຊຕີ ໂກຕິຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ມຕກາຣິຍໍ ກຸຏຸມ຺ພິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ກາຣິຍາຍ ມຕາຍ ນ ນ຺ຫາຍິ ນ ປີວິ ນ ລິມ຺ປີ ນ ກຸຌ຺ຊິ, ນ ກມ຺ມນ຺ເຕ ປ຺ໂຍເຊສິ, ອຌ຺ຌທຕ຺ຖ ໂສກາກິກູໂຕ ອາລຸອາໜນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປ຺ຣິເທວມາໂນ ວິຈຣິ. ອພ຺ການ຺ຕເຣ ປນສ຺ສ ກຸເຜ ປ຺ທີໂປ ວິຍ ໂສຕາປ຺ຕິມຄ຺ຄສ຺ສ ອຸປ຺ນິສ຺ສໂຍ ຊລຕິ. ສຕ຺ຖາ ປ຺ຈ຺ຈູສສມເຍ ໂລກໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ອິມສ຺ສ ມໍ ຄເປ຺ຕ຺ວາ ອຌ຺ໂຌ ໂກຈິ ໂສກໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ໂສຕາປ຺ຕິມຄ຺ຄສ຺ສ ທາຍໂກ ນຕ຺ຖິ, ກວິສ຺ສາມິສ຺ສ ອວສ຺ສໂຍ”ຕິ ປ຺ຈ຺ຉາກຕ຺ຕໍ ປີຕ຺ຑປາຕປ຺ຜິກ຺ກນ຺ໂຕ ປ຺ຈ຺ຉາສມຕໍ ອາທາຍ ຕສ຺ສ ເຄຫທ຺ວາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພິເກນ ສຸຕາຄມ ໂນ ກຕປ຺ຈ຺ຈຸຄ຺ຄມນາທິສກ຺ກາໂຣ ປຌ຺ຌຕ຺ຕາສເນ ນິສີນ຺ໂນ ກຸຏຸມ຺ພິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີນ຺ນໍ “ກິໍ, ອຸປາສກ, ຈິນ຺ເຕສີ”ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອາມ, ກນ຺ເຕ, ກາຣິຍາ ເມ ກາລກຕາ, ຕມຫໍ ອນຸໂສຈນ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕມິ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອຸປາສກ, ກິຊ຺ຊນຌມ຺ມໍ ນາມ ກິຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ມິ ກິນ຺ເນ ນ ຍຸຕ຺ຕໍ ຈິນ຺ເຕຕຸໍ, ໂປຣາຓກປ຺ຌິຕາປີ ກາຣິຍາຍ ມຕາຍ ‘ກິຊ຺ຊນຌມ຺ມໍ ກິຊ຺ຊຕີ’ຕິ ນ ຈິນ຺ຕຍິສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ. ອຕີຕວຕ຺ຖຸ ທສກນິປາເຕ ຈູລ຺ລໂພຌິຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໐.໔໙ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ, ອຍໍ ປ຺ເນຕ຺ຖ ສງ຺ເຂໂປ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຌິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ມາຕາປີຕູນໍ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ. ອິມສ຺ມິ ຊາຕເກ ໂພຌິສຕ຺ໂຕ ໂກມາຣພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີ ອໂຫສິ. ອຖສ຺ສ ມາຕາປີຕໂຣ “ຕວ ທາຣິກປ຺ຣິເຍສນໍ ກໂຣມາ”ຕິ ອາໂຣຈຍິສຸ. ໂພຌິສຕ຺ໂຕ “ນ ມຍ຺ຫໍ ຆຣາວາເສນຕ຺ໂຖ, ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຈ຺ຈເຍນ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິໂຕ ເອກໍ ກຌ຺ຈນຣູປກໍ ກາເຣຕ຺ວາ “ເອວຣູປີ ກຸມາຣິກໍ ລກມາໂນ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫ. ຕສ຺ສ ມາຕາປີຕໂຣ ຕໍ ກຌ຺ຈນຣູປກໍ ປ຺ຜິຈ຺ຉນ຺ນຍາເນ ອາໂຣເປຕ຺ວາ “ຄຈ຺ຉຖ ຊມ຺ພຸທີປຕລໍ ວິຈຣນ຺ຕາ ຍຕ຺ຖ ເອວຣູປີ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸມາຣິກໍ ປ຺ສ຺ສຖ, ຕຕ຺ຖ ອິມໍ ກຌ຺ຈນຣູປກໍ ທຕ຺ວາ ຕໍ ອາເນຖາ”ຕິ ມຫນ຺ເຕນ ປ຺ຣິວາເຣນ ມນຸສ຺ເສ ເປເສສຸໍ.

ຕສ຺ມິ ປ຺ນ ກາເລ ເອໂກ ປຸຌ຺ຌວາ ສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກໂຕ ຈວິຕ຺ວາ ກາສິຣຏ຺ເຖເຍວ ນິຄມຄາເມ ອສີຕິໂກຏິວິກວສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ເຄເຫ ກຸມາຣິກາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, “ສມ຺ມິລ຺ລຫາສິນີ”ຕິສ຺ສາ ນາມໍ ອກໍສຸ. ສາ ໂສລ຺ລສວສ຺ສກາເລ ອກິຣູປາ ອໂຫສິ ປາສາທິກາ ເທວຈ຺ຉຣປ຺ປ຺ຜິກາຄາ ສພ຺ພງຄສມ຺ປ຺ນ຺ນາ. ຕສ຺ສາປີ ກິເລສວເສນ ຈິຕ຺ຕໍ ນາມ ນ ອຸປ຺ປ຺ນ຺ນປຸພ຺ພໍ, ອຈ຺ຈນ຺ຕພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິນີ ອໂຫສິ. ກຌ຺ຈນຣູປກໍ ອາທາຍ ວິຈຣນ຺ຕາ ມນຸສ຺ສາ ຕໍ ຄາມໍ ປາປຸຓິສຸ. ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ອສຸກພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ຌີຕາ ສມ຺ມິລ຺ລຫາສິນີ ກີກາຣຓາ ອິຌ ຄິຕາ”ຕິ ອາຫໍສຸ. ມນຸສ຺ສາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສມ຺

ມິລຸລຫາສິປິ ວາເຣສຸ່ໍ. ສາ ''ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຈ຺ຈເຍນ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ, ນ ເມ ໝຣາວາເສນຕ຺ໂຖ''ຕິ ມາຕາປີຕູນໍ ສາສນໍ ເປເສສິ. ເຕ ''ກີ ກໂຣສິ ກຸມາຣິເກ''ຕິ ວຕ຺ວາ ກລ຺ຈນຣູປກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ເປສຍິສຸ. ໂພຣິສຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ສມ຺ມິລຸລຫາສິນິຍາ ຈ ອຸກິນ຺ນມ຺ປິ ອນິຈ຺ຉນ຺ຕານລ຺ເລວ ມງ຺ຄລໍ ກຣິສຸ. ເຕ ເອກຄພ຺ເກ ວສມານາ ເອກສ຺ມິ ສຍເນ ສຍນ຺ຕາປິ ນ ອລ຺ລມລ຺ລໍ ກິເລສວເສນ ໂອໂລກຍິສຸ, ທ຺ເວ ກິກ຺ຂູ ທ຺ເວ ພ຺ຣາຫ຺ມາໂນ ວິຍ ຈ ເອກສ຺ມິ ຄາເຍ ວສິສຸ.

ອປຣກາເຄ ໂພຣິສຕ຺ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ກາລມກໍສຸ. ໂສ ເຕສໍ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ສມ຺ມິລຸລຫາສິນິ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ''ກທ຺ເທ, ມມ ກຸລສນ຺ຕກາ ອສີຕິໂກຍິໂຍ, ຕວ ກຸລສນ຺ຕກາ ອສີຕິໂກຍິໂຍຕິ ອິມໍ ເອຕ຺ຕກໍ ຄນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອິມໍ ກຸຄຸມ຺ພໍ ປຜິປ຺ຊຊາທິ, ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ''ຕິ ອາຫ. ''ອຍ຺ຍປ຺ຸຕ຺ຕ, ຕຍິ ປພ຺ພຊນ຺ເຕ ອຫມ຺ປິ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ, ນ ສກ຺ໂກມິ ຕໍ ຊຫິຕຸ''ນ຺ຕິ. ''ເຕນ ຫິ ເອຫີ''ຕິ ສພ຺ພໍ ຄນໍ ທານມ຺ເຂ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ເຂລຸອປິຕ຺ຫໍ ວິຍ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຸໂກປິ ຕາປສປ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ວນມູລຜລາຫາຣາ ຕຕ຺ຖ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຕມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ຫິມວນ຺ຕາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອນຸປ຺ຸພ຺ເພນ ພາຣາຕາສີ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສີສຸ.

ເຕສໍ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ຕານໍ ສຸຂຸມາລາຍ ປຣິພ຺ພາຊິກາຍ ນິໂຣຊໍ ມິສ຺ສກກາຕ຺ຕໍ ປຣິກ຺ຸລຊນ຺ຕິຍາ ໂລຫິຕປກ຺ຂນ຺ທິກາພາໂຣ ອຸປ຺ປ຺ຊຊິ. ສາ ສປ຺ປາຍເກສຊ຺ຊໍ ອລກມານາ ທຸພ຺ພລາ ອໂຫສິ. ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ກິກ຺ຂາຈາຣເວລາຍ ຕໍ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ນຄຣທ຺ວາຣໍ ເນຕ຺ວາ ເອກິສ຺ສາ ສາລາຍ ຜລເກ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສຍໍ ກິກ຺ຂາຍ ປາວິສີ. ສາ ຕສ຺ມິ ອນິກ຺ຂນ຺ເຕເຍວ ກາລມກາສີ. ມຫາຊໂນ ປຣິພ຺ພາຊິກາຍ ຣູປສມ຺ປຕ຺ຕິ ທິສ຺ວາ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ໂຣທຕິ ປຣິເທວຕິ. ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ກິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ອາຄໂຕ ຕສ຺ສາ ມຕກາວໍ ຄຕ຺ວາ ''ກິຊ຺ຊນຄມ຺ມໍ ກິຊ຺ຊຕິ, ສພ຺ເພ ສງ຺ຂາຣາ ອນິຈ຺ຈາ ເອວໍຄຕິກາເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕາຍ ນິປ຺ນ຺ນຜລເກເຍວ ນິສີທິຕ຺ວາ ມິສ຺ສກໂກຊນໍ ກຸລ຺ຊິຕ຺ວາ ມຸຂໍ ວິກ຺ຂາເລສິ. ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຖິຕມຫາຊໂນ ''ອຍໍ ເຕ, ກນ຺ເຕ, ປຣິພ຺ພາຊິກາ ກີ ໂຫຕິ''ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ. ''ຄິຫິກາເລ ເມ ປາທປຣິຈາຣິກາ ອໂຫສີ''ຕິ. ''ກນ຺ເຕ, ມຍໍ ຕາວ ນ ສຕ຺ຖາມ ໂຣທາມ ປຣິເທວາມ, ຕຸມ຺ເຫ ກສ຺ມາ ນ ໂຣທຖາ''ຕິ? ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ''ຊີວມານາ ຕາວ ເອສາ ມມ ກິລ຺ຈິ ໂຫຕິ, ອິທານິ ປຣໂລກສມງ຺ຄິຕາຍ ນ ກິລ຺ຈິ ໂຫຕິ, ມຣຕາວສໍ ຄຕາ, ອຫໍ ກິສ຺ສ ໂຣທາມີ''ຕິ ມຫາຊນສ຺ສ ຄມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໐໙.

''ພຫູນໍ ວິຊ຺ຊຕິ ໂກຕີ, ເຕຫິ ເມ ກີ ກວິສ຺ສຕິ;

ຕສ຺ມາ ເອຕໍ ນ ໂສຈາມິ, ປີຍໍ ສມ຺ມິລຸລຫາສິນິ.

໑໑໐.

''ຕໍ ຕໍ ເຈ ອນຸໂສເຈຍ຺ຍ, ຍໍ ຍໍ ຕສ຺ສ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ອຕ຺ຕານມນຸໂສເຈຍ຺ຍ, ສທາ ມຈ຺ຈຸວສໍ ປຕໍ.

໑໑໑.

''ນ ເຫວ ຖິຕໍ ນາສີນໍ, ນ ສຍານໍ ນ ປທ຺ຄຸໍ;

ຍາວ ພ຺ຍາຕິ ນິມິສຕິ, ຕຕ຺ຣາປີ ຣສຕີ ວໂຍ.

໑໑໒.

''ຕຕ຺ຖຕ຺ຕນິ ວຕປ຺ປທ຺ເຄ, ວິນາກາເວ ອສໍສເຍ;

ກູຕໍ ເສສໍ ຫຢິຕພຸພໍ, ວິຕໍ ອນນຸໂສຈິຍ''ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ພຫູນໍ ວິຊ຺ຊຕິ ໂກຕິຕິ ອຍໍ ໂກຕິ ອມ຺ເຫ ລຫ຺ເຫຕ຺ວາ ອິຫານິ ອຄຼ຺ເລສໍ ພຫູນໍ ມຕາກສຕ຺ຕານໍ ອນ຺ຕເຣ ວິຊ຺ຊຕິ ອຕ຺ຖິ ອຸປ຺ລພ຺ກຕິຯ ເຕຫິ ເມ ກີ ກວິສ຺ສຕິຕິ ເຕຫິ ມຕາກສຕ຺ເຕຫິ ສທ຺ຂີ ວຕ຺ຕມານາ ອິຫາເນເວສາ ມຍ຺ຫໍ ກີ ກວິສ຺ສຕິ , ເຕຫິ ວາ ມຕາກສຕ຺ເຕຫິ ອຕິເຣກສມ຺ພນ຺ຂວເສເນສາ ມຍ຺ຫໍ ກີ ກວິສ຺ສຕິ, ກາ ນາມ ກວິສ຺ສຕິ, ກີ ກຣິຍາ, ອຸທາຫຸ ກຄິນິຕິ? ''ເຕຫິ ເມກ''ນ຺ຕິປີ ປາໂຖ, ເຕຫິ ມຕເກຫິ ສທ຺ຂີ ອິທມ຺ປີ ເມ ກລຸເອວຣໍ ເອກໍ ກວິສ຺ສຕິຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ເອສາ ມຕເກສຸ ສງ຺ຂໍ ຄຕາ, ມຍ຺ຫໍ ສາ ນ ກິຄຼ຺ຈິ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ເອຕໍ ນ ໂສຈາມິຯ

ຍໍ ຍໍ ຕສ຺ສາຕິ ຍໍ ຍໍ ຕສ຺ສ ອນຸໂສຈນກສ຺ສ ສຕ຺ຕສ຺ສ ນ ວິຊ຺ຊຕິ ນຕ຺ຖິ, ມຕໍ ນິຣຸທ຺ຂໍ, ຕໍ ຕໍ ສເຈ ອນຸໂສເຈຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ''ຍສ຺ສາ''ຕິປີ ປາໂຖ, ຍໍ ຍໍ ຍສ຺ສ ນ ວິຊ຺ຊຕິ, ຕໍ ຕໍ ໂສ ອນຸໂສເຈຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ມຈ຺ຈຸວສໍ ປຕ຺ຕນ຺ຕິ ເອວໍ ສນ຺ເຕ ນິຈ຺ຈໍ ມຈ຺ຈຸວສໍ ປຕ຺ຕນ຺ຕໍ ຄຈ຺ລນ຺ຕໍ ອຕ຺ຕານເມວ ອນຸໂສເຈຍ຺ຍ, ເຕນສ຺ສ ອໂສຈນກາໂລເຍວ ນ ກເວຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ຕຕິຍຄາຖາຍ ນ ເຫວ ກິຕໍ ນາສີນໍ, ນ ສຍານໍ ນ ປທ຺ຂຄຸນ຺ຕິ ກຄຼ຺ຈິ ສຕ຺ຕໍ ອາຍຸສງ຺ຂາໂຣ ອນຸຄຈ຺ລຕິຕິ ປາຖເສໂສຯ ຕຕ຺ຖ ປທ຺ຂຄຸນ຺ຕິ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຈຣມານໍຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອິເມ ສຕ຺ຕາ ຈຕູສຸປີ ອິຣິຍາປເຖສຸ ປມຕ຺ຕາ ວິຫຣນ຺ຕິ, ອາຍຸສງ຺ຂາຣາ ປນ ຣຕ຺ຕິຄຼ຺ຈ ທິວາ ຈ ສພ຺ພິຣິຍາປເຖສຸ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕໂນ ຂຍຄມນກມ຺ມເມວ ກໂຣນ຺ຕິຕິຯ ຍາວ ພ຺ຍາຕິຕິ ຍາວ ອຸມ຺ມິສຕິຯ ອຍຄຼ຺ຫິ ຕສ຺ມີ ກາເລ ໂວຫາໂຣຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍາວ ອຸມ຺ມິສຕິ ຈ ນິມິສຕິ ຈ, ຕຕ຺ຣາປີ ເອວໍ ອປ຺ປມຕ຺ຕເກ ກາເລ ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ຣສຕິ ວໂຍ, ຕິສ຺ ວເຍສຸ ໂສ ໂສ ວໂຍ ຫາຍເຕວ ນ ວຫ຺ຌຕິຕິຯ

ຕຕ຺ຖຕ຺ຕນິ ວຕປ຺ປທ຺ເສຕິ ຕຕ຺ຖ ວຕ ອຕ຺ຕນິ ປທ຺ເສຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ ຕສ຺ມີ ວຕ ເອວໍ ຣສມາເນ ວເຍ ອຍໍ ''ອຕ຺ຕາ''ຕິ ສງ຺ຂຍໍ ຄໂຕ ອຕ຺ຕກາໂວ ປທ຺ໂສ ໂຫຕິ, ວເຍນ ອຫ຺ໂຌ ອຸປ຺ຫ຺ໂຌ ອປ຺ຣິປຸຕ຺ໂຕວ ໂຫຕິ ຯ ເອວໍ ຕຕ຺ຖ ອິມສ຺ມີ ອຕ຺ຕນິ ປທ຺ເສ ໂຍ ເຈສ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນິພ຺ພຕ຺ຕານໍ ສຕ຺ຕານໍ ວິນາກາໂວ ອສໍສໂຍ, ຕສ຺ມີ ວິນາກາເວປີ ອສໍສເຍ ນິສ຺ສໍສເຍ ຍໍ ກູຕໍ ເສສໍ ອມຕໍ ຊີວມານໍ, ຕໍ ຊີວມານເມວ ຫຍິຕພ຺ພໍ ປີຍາຍິຕພ຺ພໍ ເມຕ຺ຕາຍິຕພ຺ພໍ, ''ອຍໍ ສຕ຺ໂຕ ອໂຣໂຄ ໂຫຕຸ ອພ຺ຍາປ຺ຊໂຊ''ຕິ ເອວໍ ຕສ຺ມີ ເມຕ຺ຕາກາວນາ ກາຕພ຺ພາຯ ຍໍ ປເນຕໍ ວິຕໍ ວິຄຕໍ ມຕໍ, ຕໍ ອນນຸໂສຈິຍໍ ນ ອນຸໂສຈິຕພ຺ພນ຺ຕິຯ

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຈຕູຫິ ຄາຖາຫິ ອນິຈ຺ຈາກາຣໍ ທີເປນ຺ໂຕ ຌມ຺ມໍ ເທເສສິຯ ມຫາຊໂນ ປຣິພ຺ພາຊິກາຍ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ອກາສິຯ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕເມວ ປວິສິຕ຺ວາ ຊານາກິຄຼ຺ຌາສມາປຕ຺ຕິໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຌມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຫາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ກຸຄຸມ຺ພິໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍຸກຫິຯ ຕທາ ສມ຺ມິລຸລຫາສິນີ ຣາຫຸລມາຕາ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິຯ

ອນນຸໂສຈິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຖມາຯ

[໓໒໘] ໙ຯ ກາລຸອພາຫຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍໍ ອນ຺ນປານສ຺ສາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຫຕລາກສກ຺ກາຣໍ ເທວທຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ເທວທຕ຺ເຕນ ຫິ ຕຖາຄເຕ ອຍຸຖານໂກປີ ພນ຺ຂິຕ຺ວາ ຌນຸຄ຺ຄເຫສຸ ປໂຍຊິເຕສຸ ນາລຸອາຄິຣິວິສ຺ສຊ຺ຊເນນ ຕສ຺ສ ໂທໂສ ປາກໂຍ ຊາໂຕຯ ອຖສ຺ສ ປຍຸຖປີຕານິ ຌຸວກຕ຺ຕາທີນີ ມນຸສ຺ສາ ນ ກຣີສຸ, ຣາຊາປີ ນໍ ນ ໂອໂລເກສິຯ ໂສ ຫຕລາກສກ຺ກາໂຣ ກຸເລສຸ ວິຄຼ຺ຌາເປຕ຺ວາ ກຸຄຼ຺ຊນ຺ໂຕ ວິຈຣິຯ ກິກ຺ຂູ ຌມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ ''ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ 'ລາກສກ຺ກາຣໍ ອຸປ຺ປາເທສ຺ສາມິ'ຕິ ອຸປ຺ປນ຺ນມ຺ປີ ຖິຣໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ''ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ລິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ຫຕລາກສກ຺ກາໂຣ ອໂຫສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ຌນຄຼ຺ຊເຍ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຣາໂຂ ນາມ ສຸໂກ ອໂຫສິ ມຫາສຣີໂຣ ປຣິປຸຕ຺ຕຄຕ຺ໂຕ, ກນິຍ຺ໂຖ

ປນສ຺ສ ໂປຍ຺ຄປາໂທ ນາມ. ເອໂກ ລຸທ຺ທໂກ ເຕ ທ຺ເວປີ ຊເນ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ເນຕ຺ວາ ພາຣາຓສີຣໍ໌ໂຍ ອທາສີ. ຣາຊາ ອຸໂກປີ ເຕ ສຸວຕ຺ຕປຍ຺ຊເຣ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕາຕຸຍເກນ ມຊຸລາເຊ ຊາທາເປນ຺ໂຕ ສກ຺ຂໂຣທກໍ ປາເຍນ຺ໂຕ ປຝິຊຄ຺ຄິ. ສກ຺ກາໂຣ ຈ ມຫາ ອໂຫສິ, ລາກຄຸຄຍສຄຸຄປຸປຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ. ອເຖໂກ ວນຈຣໂກ ກາລຸອພາທຸໍ ນາເມກໍ ມທາກາລຸອມກ຺ກຍໍ ອາເນຕ຺ວາ ພາຣາຕສີຣໍ໌ໂຍ ອທາສີ. ຕສ຺ສ ປຈ຺ຉາ ອາຄຕຕ຺ຕາ ມທນ຺ຕຕໂຣ ລາກສກ຺ກາໂຣ ອໂຫສິ, ສຸການໍ ປຣິທາຍີ. ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຕາທິ ລກ຺ຂຕໂຍຄໂຕ ນ ກິຍ໌ຈິ ອາຫ, ກນິຍ໌ໂຖ ປນສ຺ສ ຕາທິລກ຺ຂຕາກາວາ ຕໍ ມກ຺ກຍສ຺ສ ສກ຺ການໍ ອສຫນ຺ໂຕ ‘‘ກາຕິກ, ປຸພ຺ເພ ອິມສ຺ມິ ຣາຊກຸເລ ສາຣຸຣສຂາທນິຍາທີນິ ອມ຺ທາກເມວ ເທນ຺ຕິ, ອິທານິ ປນ ມຍໍ ນ ລການ, ກາລຸອພາຫຸມກ຺ກຍສ຺ເສວ ເທນ຺ຕິ. ມຍໍ ຆນຍ໌ຊຍຣໍ໌ໂຍ ສນ຺ຕິກາ ລາກສກ຺ກາຣໍ ອລກນ຺ຕາ ອິມສ຺ມິ ຖາເນ ກີ ກຣິສ຺ສາມ, ເອຫິ ອຣໍ໌ຍເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວສິສ຺ສາມາ’’ຕິ ເຕນ ສທ຺ທີ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖.

‘‘ຍໍ ອນ຺ນປານສ຺ສ ປຸເຣ ລການ, ຕໍ ທານິ ສາຂມິຄເມວ ຄຈ຺ຉຕິ;

ຄຈ຺ຉາມ ທານິ ວນເມວ ຣາຮ, ອສກ຺ກຕາ ຈສ຺ມ ຆນຍ໌ຊຍາຍາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍໍ ອນ຺ນປານສ຺ສາຕິ ຍໍ ອນ຺ນປານໍ ອສ຺ສ ຣໍ໌ໂຍ ສນ຺ຕິກາ. ອຸປໂຍຄຕ຺ເຖ ວາ ສາມິວຈນໍ. ຆນຍ໌ຊຍາຍາຕິ ກຣຕຕ຺ເຖ ສມ຺ປທານວຈນໍ, ຆນຍ໌ຊເຍນ. ອສກ຺ກຕາ ຈສ຺ມາຕິ ອນ຺ນປານໍ ນ ລການ, ອິມິນາ ຈ ນ ສກ຺ກຕມ຺ຫາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາໂຮ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໔.

‘‘ລາໂກ ອລາໂກ ຍໂສ ອຍໂສ ຈ, ນິນ຺ທາ ປສໍສາ ຈ ສຸຂຍ໌ຈ ທຸກ຺ຂໍ;

ເອເຕ ອນິຈ຺ຈາ ມນຸເຊສຸ ຆມ຺ມາ, ມາ ໂສຈິ ກີ ໂສຈສິ ໂປຍ຺ຄປາທາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍໂສຕິ ອິສ຺ສຣິຍປຣິວາໂຣ. ອຍໂສຕິ ຕສ຺ສາກາໂວ. ເອເຕຕິ ເອເຕ ອຍ຺ຄ ໂລກຆມ຺ມາ ມນຸເຊສຸ ອນິຈ຺ຈາ, ລາກຄຸຄຍສຄຸຄປຸປຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາປີ ອປເຣນ ສມເຍນ ອປ຺ປລາກາ ອປ຺ປສກ຺ກາຣາ ໂຫນ຺ຕິ, ນິຈ຺ຈລາກີໂນ ນາມ ນ ໂຫນ຺ຕິ. ຍສາທີສຸປີ ເອເສວ ນໂຍ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂປຍ຺ຄປາໂທ ມກ຺ກເຍ ອຸສູຍໍ ອປເນຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໕.

‘‘ອທ຺ຆາ ຕຸວໍ ປຕ຺ທິຕໂກສິ ຣາຮ, ຊານາສີ ອຕ຺ຖານິ ອນາຄຕານິ;

ກຖໍ ນຸ ສາຂາມິຄໍ ທກ຺ຂິສາມ, ນິທ຺ຆາວິຕໍ ຣາຊກຸລໂຕວ ຊມ຺ມ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຖໍ ນູຕິ ເກນ ນຸ ໂຂ ອຸປາເຍນ. ທກ຺ຂິສາມາຕິ ທກ຺ຂິສ຺ສາມ. ນິທ຺ຆາວິຕນ຺ຕິ ນິວຸຍ຺ຄາປິຕໍ ນິກ຺ກຫຸຍາປິຕໍ. ຊມ຺ມນ຺ຕິ ລາມກໍ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາໂຮ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖។

‘‘ຈາເລຕິ ກຖ໌ຓໍ ກກຸຬີ ກໂຣຕິ, ມຸຫຸ໌ ມຸຫຸ໌ ກາຍຍເຕ ກຸມາເຣ;

ສຍເມວ ຕໍ ກາຫຕິ ກາລຸອພາຫຸ, ເຢນາຣກາ ຄຸສຸສຕິ ອນຸນປານາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ກາຍຍເຕ ກຸມາເຣຕິ ຣາຊກຸມາເຣ ອຸຕຸຣາເສຕິ។ ເຢນາຣກາ ຄຸສຸສຕິ ອນຸນປານາຕິ ເຢນ ກາຣເຓນ ອິມມຸຫາ ອນຸນປານາ ຫູເຣ ຄຸສຸສຕິ, ສຍເມວ ຕໍ ກາຣຓໍ ກຣິສຸສຕິ, ມາ ຕວໍ ເອຕສຸສ ຈິນຸຕຍິຕິ ອຕຸໂຖ។

ກາລຸອພາຫຸປິ ກຕິປາເຫເນວ ຣາຊກຸມາຣານໍ ປຸຣໂຕ ຄຕວາ ກຕຕາຈລນາທີນິ ກໂຣນຸໂຕ ກຸມາເຣ ກາຍາເປສີ។ ເຕ ກິຕຕສີຕາ ວິສຸສຣມກໍສຸ។ ຣາຊາ ‘‘ກິ ເອຕ’’ນຸຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ຕມຕຸຖໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ນິກຸກຫຸຒຖ ນ’’ນຸຕິ ມກຸກຜໍ ນິກຸກຫຸຒາເປສີ។ ສຸການໍ ລາກາສກຸກາໂຣ ປຸນ ປາກຕິໂກ ອໂຫສີ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຬມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຬາເນສີ – ‘‘ຕທາ ກາລຸອພາຫຸ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສີ, ໂປຜຸຄປາໂທ ອານນຸໂທ, ຣາໂຜ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ។

ກາລຸອພາຫຸຊາຕກວຕຸຓນາ ນວມາ។

[໖໖໐] ໑໐។ ສີລວິມໍສຊາຕກວຕຸຓນາ

ສີລໍກິເຣວ ກລຸຍາຓນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ສີລວິມໍສກພຸຣາຫຸມຓໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ທຸເວປິ ວຕຸຖູນິ ເຫຜຸຄາ ກຖິຕາເນວ។ ອິຜ ປນ ໂພຜິສຕຸໂຕ ພາຣາຓສີຣລຸໂຌ ປຸໂຣທິໂຕ ອໂຫສີ។ ໂສ ອຕຸຕໂນ ສີລໍ ວິມໍສນຸໂຕ ຕີຕິ ທິວສານິ ເຫຣລຸສິກຜລກໂຕ ກຫາປຓໍ ຄຕຸຫີ។ ຕໍ ‘‘ໂຈໂຣ’’ຕິ ຄເຫຕຸວາ ຣລຸໂຌ ທສຸເສສຸໍ។ ໂສ ຣລຸໂຌ ສນຸຕິເກ ຖິໂຕ –

໑໑໗។

‘‘ສີລໍ ກິເຣວ ກລຸຍາຓໍ, ສີລໍ ໂລເກ ອນຸຕຸຕຣໍ;

ປສຸສ ໂຜຣວິໂສ ນາໂຄ, ສີລວາຕິ ນ ຫລຸຌຕິ’’ຕິ។ –

ອິມາຍ ປຖມຄາຖາຍ ສີລໍ ວຓຸເຓຕຸວາ ຣາຊານໍ ປພຸພຊຸຊໍ ອນຸຊານາເປຕຸວາ ປພຸພຊິຕຸໍ ຄຈຸຌຕິ។

ອເຖກສຸມິ ທິວເສ ສູນາປຓາໂຕ ເສໂນ ມໍສເປສິ ຄເຫຕຸວາ ອາກາສໍ ປກຸຂນຸທີ។ ຕມລຸເລ ສກຸຓາ ປຣິວາເຣຕຸວາ ປາທນຂຕຸຕຸຫ ກາທີທີ ປຫຣນຸຕິ។ ໂສ ຕໍ ທຸກຸຂໍ ສຫິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ມໍສເປສີ ຌຫຸເຫສີ, ອປໂຣ ຄຕຸຫີ។ ໂສປິ ຕເຖວ ວິເຫຖິຍມາໂນ ຌຫຸເຫສີ, ອຖລຸໂຌ ຄຕຸຫີ។ ເອວໍ ໂຍ ໂຍ ຄຕຸຫີ, ຕໍ ຕໍ ສກຸຓາ ອນຸພນຸຬີສຸ។ ໂຍ ໂຍ ຌຫຸເຫສີ, ໂສ ໂສ ສຸຂິໂຕ ອໂຫສີ។ ໂພຜິສຕຸໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອິເມ ກາມາ ນາມ ມໍສເປສູປມາ, ເອເຕ ຄຕຸຫນຸຕານໍເຍວ ທຸກຸຂໍ, ວິສຸສຊຸເຊນຸຕານໍ ສຸຂ’’ນຸຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໘។

‘‘ຍາວເທວສຸສຫູ ກິລຸຈິ, ຕາວເທວ ອຂາທິສຸໍ;

ສງຄມຸມ ກຸລລາ ໂລເກ, ນ ຫີສນຸຕີ ອກິລຸຈນ’’ນຸຕິ។

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍາວເຫວ ອສ຺ສ ເສນສ຺ສ ອຫຸ ກິຍ຺ຈິ ມ຺ເຂນ ຄຫິຕໍ ມໍສຂຕ຺ຫໍ, ຕາວເຫວ ນໍ ອິມສ຺ມິ ໂລເກ ກຸລລາ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຂາທິສ຺ຯ ຕສ຺ມິ ປນ ວິສ຺ສຍ຺ເຖ ຕເມນໍ ອກິຍ຺ຈນໍ ນິປ຺ປລິໂພຄໍ ປກ຺ຂີ ເສສປກ຺ຂິໂນ ນ ທີສນ຺ຕິຕິຯ

ໂສ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອກສ຺ມິ ຄາເມ ສາຍໍ ເອກສ຺ສ ເຄເຫ ນິປ຺ຊ຺ຊິຯ ຕຕ຺ຖ ປນ ປິງຄລາ ນາມ ທາສີ "ອສ຺ກ ເວລາຍ ອາຄຈ຺ເຊຍ຺ຍາສີ"ຕິ ເອເກນ ປຸຣິເສນ ສທ຺ທິ ສງ຺ເກຕມກາສິຯ ສາ ສາມິການໍ ປາເທ ໂຘວິຕ຺ວາ ເຕສຸ ນິປ຺ນ຺ເນສຸ ຕສ຺ສາຄມນໍ ໂອໂລເກນ຺ຕີ ອຸມ຺ມາເຣ ນິສີທິຕ຺ວາ "ອິທານິ ອາຄມິສ຺ສຕິ, ອິທານິ ອາຄມິສ຺ສຕີ"ຕິ ປຖມຍາມມ຺ປິ ມຊ຺ຊິມຍາມມ຺ປິ ວີຕິນາເມສິຯ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ປນ "ນ ໂສ ອິທານິ ອາຄມິສ຺ສຕີ"ຕິ ຉິນ຺ນາສາ ຫຸຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອິທໍ ກາຣຓໍ ທິສ຺ວາ "ອຍໍ ທາສີ ໂສ ປຸຣິໂສ ອາຄມິສ຺ສຕີ'ຕິ ອາສາຍ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ນິສິນ຺ນາ, ອິທານິສ຺ສ ອນາຄມນກາວໍ ຌຕ຺ວາ ຉິນ຺ນາສາ ຫຸຕ຺ວາ ສຸຂໍ ສຸປຕິຯ ກິເລເສສຸ ຫິ ອາສາ ນາມ ທຸກ຺ຂໍ, ນິຣາສພາໂວວ ສຸຂ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໙ຯ

"ສຸຂໍ ນິຣາສາ ສຸປຕິ, ອາສາ ຜລວຕີ ສຸຂາ;

ອາສໍ ນິຣາສໍ ກຕ຺ວານ, ສຸຂໍ ສຸປຕິ ປິງຄລາ"ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຜລວຕີຕິ ຍສ຺ສາ ອາສາຍ ຜລໍ ລທ຺ທໍ ໂຫຕິ, ສາ ຕສ຺ສ ຜລສ຺ສ ສຸຂຕາຍ ສຸຂາ ນາມຯ ນິຣາສໍ ກຕ຺ວານາຕິ ອນາສໍ ກຕ຺ວາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຊຫິຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ປິງຄລາຕິ ເອສາ ປິງຄລທາສີ ອິທານິ ສຸຂໍ ສຸປຕີຕິຯ

ໂສ ປຸນທິວເສ ຕໂຕ ຄາມາ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິສນ຺ໂຕ ອຣຍ຺ເຍ ເອກໍ ຕາປສໍ ຊານໍ ອປ຺ເປຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ "ອິຘໂລເກ ຈ ປຣໂລເກ ຈ ຊານສຸຂໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣໍ ສຸຂໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໐ຯ

"ນ ສມາທິປໂຣ ອຕ຺ຖິ, ອສ຺ມິ ໂລເກ ປຣມ຺ຫິ ຈ;

ນ ປຣໍ ນາປິ ອຕ຺ຕານໍ, ວິຫິສຕິ ສມາຫິໂຕ"ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນ ສມາທິປໂຣຕິ ສມາທິໂຕ ປໂຣ ອຍ຺ໂຍ ສຸຂສມ຺ໂມ ນາມ ນຕ຺ຖີຕິຯ

ໂສ ອຣຍ຺ຍໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານາກິຍ຺ຍາ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – "ຕທາ ປຸໂຣຫິໂຕ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິຯ

ສີລວີມໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາຯ

ກຸມ຺ຫສກວຄ຺ໂຄ ຕຕິໂຍຯ

໔ຯ ໂກກິລວຄ຺ໂຄ

[໓໓໑] ໑ຯ ໂກກິລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

โยเว กาเล อสมฺปตฺเตติ อิทํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต โกกาลิกํ อารพฺภ กเถสิ។ วตฺถุ ตกฺการิยชาตเก วิตฺถาริตเมว។

อตีเต พาราณสิยํ พฺรหฺมทตฺเต รชฺชํ กาเรนฺเต โพธิสตฺโต ตสฺส อมจฺโจ โอวาทโก อโหสิ, ราชา พหุภาณี อโหสิ។ โพธิสตฺโต ''ตสฺส พหุภาณิตํ นิเสเธสฺสามี''ติ เอกํ อุปมํ อุปธาเรนฺโต วิจรติ។ อเถกทิวสํ ราชา อุยฺยานํ คโต มงฺคลสิลาปฏฺเฏ นิสีทิ, ตสฺสุปริ อมฺพรุกฺโข อตฺถิ។ ตตฺเรกสฺมึ กากกุลาวเก กาฬโกกิลา อตฺตโน อณฺฑกํ นิกฺขิปิตฺวา อคมาสิ។ กากี ตํ โกกิลอณฺฑกํ ปฏิชคฺคติ, อปรภาเค ตโต โกกิลโปตโก นิกฺขมิ។ กากี ''ปุตฺโต เม''ติ สญฺญาย มุขตุณฺฑเกน โคจรํ อาหริตฺวา ตํ ปฏิชคฺคติ។ โส อวิรูฬฺหปกฺโข อกาเลเยว โกกิลรวํ รวิ។ กากี ''อยํ อิทานิเยว ตาว อญฺญํ รวํ รวติ , วฑฺฒนฺโต กึ กริสฺสตี''ติ ตุณฺฑเกน โกฏฺเฏตฺวา มาเรตฺวา กุลาวกา ปาเตสิ។ โส รญฺโญ ปาทมูเล ปติ។

ราชา โพธิสตฺตํ ปุจฺฉิ ''กิเมตํ สหายา''ติ? โพธิสตฺโต ''อหํ ราชานํ นิวาเรตุํ เอกํ อุปมํ ปริเยสามิ, ลทฺธา ทานิ เม สา''ติ จินฺเตตฺวา ''มหาราช, อติมุขรา อกาเล พหุภาณิโน เอวรูปํ ลภนฺติ។ อยํ มหาราช, โกกิลโปตโก กากิยา ปุฏฺโฐ อวิรูฬฺหปกฺโข อกาเลเยว โกกิลรวํ รวิ។ อถ นํ กากี 'นายํ มม ปุตฺตโก'ติ ญตฺวา มุขตุณฺฑเกน โกฏฺเฏตฺวา มาเรตฺวา กุลาวกา ปาเตสิ។ มนุสฺสา วา โหนฺตุ ติรจฺฉานา วา, อกาเล พหุภาณิโน เอวรูปํ ทุกฺขํ ลภนฺตี''ติ วตฺวา อิมา คาถา อภาสิ –

๑๘๑។

''โย เว กาเล อสมฺปตฺเต, อติเวลํ ปภาสติ;

เอวํ โส นิหโต เสติ, โกกิลายิว อตฺรโช។

๑๘๒។

''น หิ สตฺถํ สุนิสิตํ, วิสํ หลาหลามิว;

เอวํ นิกฏฺเฐ ปาเตติ, วาจา ทุพฺภาสิตา ยถา។

๑๘๓។

''ตสฺมา กาเล อกาเล วา, วาจํ รกฺเขยฺย ปณฺฑิโต;

นาติเวลํ ปภาเสยฺย, อปิ อตฺตสมมฺหิ วา។

๑๘๔។

''โย จ กาเล มิตํ ภาเส, มติปุพฺโพ วิจกฺขโณ;

สพฺเพ อมิตฺเต อาเทติ, สุปณฺโณ อุรคามิวา''ติ។

ตตฺถ กาเล อสมฺปตฺเตติ อตฺตโน วจนกาเล อสมฺปตฺเต។ อติเวลนฺติ เวลาติกฺกนฺตํ กตฺวา อติเรกปฺปมาณํ ภาสติ។ หลาหลามิวาติ หลาหลํ อิว។ นิกฏฺเฐติ ตสฺมึเยว ขเณ อปฺปมตฺตเก กาเล។ ตสฺมาติ ยสฺมา สุนิสิตสตฺถหลา

ຫລວິສໂຕປິ ຊິປ຺ປຕຣໍ ທຸພ຺ກາສິຕວຈນເມວ ປາເຕສິ, ຕສ຺ມາ។ ກາເລ ອກາເລ ວາຕິ ວຕ຺ຕໍ ຍຸຕ຺ຕກາເລ ຈ ອກາເລ ຈ ວາຈໍ ຣກ຺ເຂຍ຺ຍ, ອຕິເວລໍ ນ ກາເສຍ຺ຍ ອປິ ອຕ຺ຕນາ ສເມ ນິນ຺ນາກາຣເຕາປິ ປຸຄ຺ຄເລຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ມຕິປຸພ຺ໂພຕິ ມຕີ ປຸເຣຈາຣິກໍ ກຕ຺ວາ ກຖເນນ ມຕິປຸພ຺ໂພ។ ວິຈກ຺ຂໂຕາຕິ ສາເຕາຍ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ອຕ຺ຖວິນ຺ທນປຸຄ຺ຄໂລ ວິຈກ຺ຂໂຕ ນາມ។ ອຸຣຄາມິວາຕິ ອຸຣຄໍ ອິວ។ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ສຸປ຺ຕກ຺ໂຕ ສມ຺ທຸທໍ ໂຂເກຕ຺ວາ ມຫາໂກຄໍ ອຸຣຄໍ ອາເທຕິ ຄຕ຺ຫາຕິ, ອາທິຍິຕ຺ວາ ຈ ຕງ຺ຂຕາຄ຺ເຄວ ນໍ ສິມ຺ພລີ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທຕິ, ເອວເມວ ໂຍ ມຕິປຸພ຺ພງ຺ຄໂມ ວິຈກ຺ຂໂຕ ວຕ຺ຕໍ ຍຸຕ຺ຕກາເລ ມິຕໍ ກາສຕິ, ໂສ ສພ຺ເພ ອມິຕ຺ເຕ ອາເທຕິ ຄຕ຺ຫາຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ວເສ ວຕ຺ເຕຕີຕິ។

ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຣມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ມິຕກາຕິ ອໂຫສີ, ຍສຄ຺ຈສ຺ສ ວທ຺ເຌຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕຕຣໍ ອທາສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຣມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – ‘‘ຕທາ ໂກກິລໂປ຺ຕໂກ ໂກກາລິໂກ ອໂຫສິ, ປຕ຺ທິຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ໂກກິລຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາ។

[໖໖໔] ໔។ ຣຖລຍ຺ຖິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອປິຫນ຺ຕ຺ວາ ຫໂຕ ພ຺ຣູຕິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣຄ຺ໂຍ ປຸໂຣທິຕໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ໂສ ກິຣ ຣເຖນ ອຕ຺ຕ ໂນ ໂກຄຄາມໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສມ຺ພາເຣ ມຄ຺ເຄ ຣຖໍ ປາເຊນ຺ໂຕ ເອກໍ ສກເຜຕ຺ຖໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ສກເຜ ອປເນຖາ’’ຕິ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສກເຜ ອນປນີຍມາເນ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປໂຕທລຍ຺ຖິຍາ ປຸຣິມສກເຜ ສາກຜິກສ຺ສ ຣຖຣຸເຣ ປຫຣິ។ ສາ ຣຖຣຸເຣ ປຜິຫຕາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ເສວ ນລາຜໍ ປຫຣິ។ ຕາວເທວສ຺ສ ນລາເຜ ຄຕ຺ໂທ ອຸຍ຺ຖາຫີ។ ໂສ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ‘‘ສາກຜິເກຫິ ປຫໂຜມ຺ຫີ’’ຕິ ຣຄ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສິ។ ສາກຜິເກ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉິນນ຺ຕາ ຕສ຺ເສວ ໂທສໍ ອທ຺ທສໍສຸ។ ອເຖກທິວສໍ ກິກ຺ຂູ ຣມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ຣຄ຺ໂຍ ກິຣ ປຸໂຣທິໂຕ ‘ສາກຜິເກຫິ ປຫໂຜມ຺ຫີ’ຕິ ອຫ຺ທໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ສຍເມວ ປຣຊ຺ຊີ’’ຕິ។ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ເອວຣູປໍ ອກາສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ເສວ ວິນິຈ຺ຉຍາມຈ຺ໂຈ ອໂຫສີ។ ອຖ ຣຄ຺ໂຍ ປຸໂຣທິໂຕ ຣ ເຖນ ອຕ຺ຕໂນ ໂກຄຄາມໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕຕິ ສພ຺ພໍ ປຸຣິມສທິສເມວ។ ອິຣ ປນ ເຕນ ຣຄ຺ໂຍ ອາໂຣຈິເຕ ຣາຊາ ສຍໍ ວິນິຈ຺ຉເຍ ນິສີທິຕ຺ວາ ສາກຜິເກ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ອໂສເຣຕ຺ວາວ ‘‘ຕຸມ຺ເຫຫີ ມມ ປຸໂຣທິຕໍ ໂກຍ຺ເຜຕ຺ວາ ນລາເຜ ຄຕ຺ໂທ ອຸຍ຺ຖາປິໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ສພ຺ພສ຺ສຫຣຕໍ ເຕສໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ອາຫ។ ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ, ມຫາຣາຊ, ກມ຺ມໍ ອໂສເຣຕ຺ວາວ ເອເຕສໍ ສພ຺ພສ຺ສໍ ຫຣາເປຖ, ເອກຈ຺ເຈ ປນ ອຕ຺ຕນາວ ອຕ຺ຕານໍ ປຫຣິຕ຺ວາປິ ‘ປເຣນ ປຫໂຜມ຺ຫາ’ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ອວິຈິນິຕ຺ວາ ກາຕຸໍ ນ ຍຸຕ຺ຕໍ, ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕນ ນາມ ນິສາເມຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ວຍ຺ຜຕິ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສີ។

໑໔໔។

‘‘ອປິ ຫນ຺ຕ຺ວາ ຫໂຕ ພ຺ຣູຕິ, ເຊຕ຺ວາ ຊິໂຕຕິ ກາສຕິ;

ປຸພ຺ພມກ຺ຂາຍິໂນ ຣາຊ, ອຄ຺ລຫຕ຺ຖຸ ນ ສທ຺ທເຫ។

໑໔໕។

‘‘ຕສ຺ມາ ປຕ຺ທິຕຊາຕີໂຍ, ສຸເຕາຍ຺ຍ ອິຕຣສ຺ສປີ;

ອຸກິນ຺ນໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ, ຍຖາ ສມ຺ໂມ ຕຖາ ກເຣ.

໑໘໗.

‘‘ອລໂສ ຄິຫີ ກາມໂພຄີ ນ ສາທຸ, ອສຍ຺ຍໂຕ ປພ຺ພຊິໂຕ ນ ສາທຸ;

ຣາຊາ ນ ສາທຸ ອນິສມ຺ມການີ, ໂຍ ປຕ຺ທິໂຕ ໂກທໂນ ຕໍ ນ ສາທຸ.

໑໘໘.

‘‘ນິສມ຺ມ ຂຕ຺ຕິໂຍ ກຍິຣາ, ນານິສມ຺ມ ທິສມ຺ປຕິ;

ນິສມ຺ມການິໂນ ຣາຊ, ຍໂສ ກິຕ຺ຕິ ຈ ວທ຺ທຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປີ ທນ຺ຕ຺ວາຕິ ອປີ ເອໂກ ອຕ຺ຕນາວ ອຕ຺ຕານໍ ທນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ປເຣນ ປຫໂຍມ຺ທີ’’ຕິ ພຸຣູຕິ ກເຖຕິ. ເຊຕ຺ວາ ຊີໂວຕິ ສຍໍ ວາ ປນ ປຣໍ ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ຊີໂຕມ຺ທີ’’ຕິ ກາສຕິ. ອຍ຺ຍທຕ຺ຖູຕິ ມຫາຣາຊ, ປຸພ຺ພເມວ ຣາຊກຸລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອກຂາຍນ຺ຕສ຺ສ ປຸພ຺ພມກຂາຍິໂນ ອຍ຺ຍທຕ຺ຖຸ ນ ສທ຺ທເຫ, ເອກໍເສນ ວຈນໍ ນ ສທ຺ທເຫຍ຺ຍ. ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ປຖມຕຣໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກເຖນ຺ຕສ຺ສ ເອກໍເສນ ວຈນໍ ນ ສທ຺ທຫາຕພ຺ພໍ, ຕສ຺ມາ. ຍຖາ ສມ຺ໂມຕິ ຍຖາ ວິນິຈ຺ຉຍສກາໂວ ຖິໂຕ, ຕຖາ ກເຣຍ຺ຍ.

ອສຍ຺ຍໂຕຕິ ກາຍາທີຫິ ອສຍ຺ຍໂຕ ທຸສ຺ສີໂລ. ຕໍ ນ ສາທູຕິ ຍໍ ຕສ຺ສ ປຕ຺ທິຕສ຺ສ ລາຄາວໂຕ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ອາສາຍຄຄາທີວ ເສນ ທລ຺ທໂກປສ຺ຂາຕໍ ໂກທນໍ, ຕໍ ນ ສາທຸ. ນານິສມ຺ມາຕິ ນ ອນິສາເມຕ຺ວາ. ທິສມ຺ປຕີຕິ ທິສານໍ ປຕິ, ມຫາຣາຊ. ຍໂສ ກິຕ຺ຕິ ຈາຕິ ອິສ຺ສຣິຍປຣິວາໂຣ ເຈວ ກິຕ຺ຕິສທ຺ໂທ ຈ ວທ຺ທຕີຕິ.

ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສມ຺ເມນ ວິນິຈ຺ຉິນິ, ສມ຺ເມນ ວິນິຈ຺ຉິຍມາເນ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ເສວ ໂທໂສ ຊາໂຕຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ເອຕຣທິ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕວ ອໂຫສິ, ປຕ຺ທິຕາມ ຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ຣຖລຍ຺ຖິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໓໓໓] ໓. ປກ຺ກໂຄທຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຕເທວເມ ຕວນ຺ຕີ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ກຸຍ຺ມ຺ພິກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ເຫຍ຺ຖາ ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວ. ອິທ ປນ ເຕສໍ ອຸທ຺ທາຣໍ ສາເທຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕານໍ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ລຸທ຺ທໂກ ‘‘ອຸໂກປິ ຂາທຖາ’’ຕິ ເອກໍ ປກ຺ກໂຄທໍ ອທາສິ. ໂສ ປຸຣິໂສ ກຣິຍໍ ປານິຍຕ຺ຖາຍ ເປເສຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ໂຄທໍ ຂາທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ອາຄຕກາເລ ‘‘ກທ຺ເທ, ໂຄທາ ປລາຕາ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ສາທຸ, ສາມິ, ປກ຺ກໂຄທາຍ ປລາຍນ຺ຕິຍາ ກິ ສກ຺ກາ ກາຕຸ’’ນ຺ຕິ? ສາ ເຊຕວເນ ປານິຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ນິສິນ຺ນາ ສຕ຺ຖາຣາ ‘‘ກິ ອຸປາສິເກ, ອຍໍ ເຕ ຫິຕກາໂມ ສສິເນໂຫ ອຸປກາຣໂກ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິຕາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ອຫໍ ເອຕສ຺ສ ຫິຕກາມາ ສສິເນຫາ, ອຍໍ ປນ ມຍິ ນິສ຺ສິເນໂຫ’’ຕິ ອາຫ. ສຕ຺ຖາ ‘‘ໂຫຕຸ ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ເອວໍ ນາເມສ ກໂຣຕິ. ຍທາ ປນ ເຕ ຄຸຕໍ ສຣຕິ, ຕທາ ຕຸຍ຺ຫເມວ ສພ຺ພ ພິສ຺ສຣິຍໍ ເທຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີຕມ຺ປິ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕສທິສເມວ. ອິທ ປນ ເຕສໍ ນິວຕ຺ຕນ຺ຕານໍ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ລຸທ຺ທໂກ ກິລນ຺ຕກາວໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ທ຺ເວປີ ຊນາ ຂາທຖາ’’ຕິ ເອກໍ ປກ຺ກໂຄທໍ ອທາສິ. ຣາຊທີຕາ ຕໍ ວລ຺ລິຍາ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ອາທາຍ ມຄ຺ຄໍ ປຕິປ຺ປຊ຺ຊິ. ເຕ ເອກໍ ສຣໍ ທິສ຺ວາ ມຄ຺ຄາ ໂອກ຺ກມ຺ມ ອສ຺ສຕ຺ຖມູເລ ນິສີທິສ຺ສຸ. ຣາຊປຸຕ຺ໂຕ ‘‘ຄຈ຺ຉ ກທ຺ເທ, ສຣໂຕ ປທຸມິນິປຕ຺ເຕນ ອຸທກໍ ອາຫຣ, ມໍສໍ ຂາທິສ຺ສາ

ມາ''ຕິ ອາຫ. ສາ ໂຄນ໌ ສາຂາຍ ລຄຸເຄຕຸວາ ປານີຍຕຸຖາຍ ຄຕາ. ອິຕໂຣ ສພຸພໍ ໂຄນ໌ ຂາທິຕຸວາ ອຄຸຄນຽຄຸຝຸກໍ ຄເຫຕຸວາ ປຣມຸມຸໂຂ ນິສີທິ. ໂສ ຕາຍ ປານີຍໍ ຄເຫຕຸວາ ອາຄຕາຍ ''ກຫເທ, ໂຄສາ ສາຂາຍ ໂອຕຣິຕຸວາ ວມຸມິກໍ ປາວິສີ, ອຫໍ ສາວິຕຸວາ ອຄຸຄນຽຄຸຝຸກໍ ອຄຸຄເຫສີ, ຄທິຕຝຸຄານໍ ທຕຸເຖເຍວ ກຕຸວາ ລິຊຊິຕຸວາ ພິລໍ ປວິຝຸຄາ''ຕິ ອາຫ. 'ໂທຕຸ, ເທວ, ປກຸກໂຄສາຍ ປ ລາຍນຸຕິຍາ ກີ ກຣິສຸສາມ, ເອທິ ຄຈຸລາມາ''ຕິ. ເຕ ປານີຍໍ ປີວິຕຸວາ ພາຣາຕາສີ ອຄມໍສຸ.

ຣາຊປຸຕຸໂຕ ຣຊຊໍ ປຕຸວາ ຕໍ ອຄຸຄມເທສີຝຸຄານມຕຸເຕ ຖເປສີ, ສກຸກາຣສມຸມາໂນ ປນສຸສາ ນຕຸຖິ. ໂພສິສຕຸໂຕ ຕສຸສາ ສກຸ ກາຣໍ ກາເຣຕຸກາໂມ ຣຄຸໂຄ ສນຸຕິເກ ຖຕຸວາ ''ນນຸ ມຍໍ ອຍຸເຍ ຕຸມຸຫາກໍ ສນຸຕິກາ ກິລຸຈິ ນ ລກາມ, ກີ ໂນ ນ ໂອໂລເກຖາ''ຕິ ອາຫ. ''ຕາຕ, ອຫເມວ ຣຄຸໂຄ ສນຸຕິກາ ກິລຸຈິ ນ ລການິ, ຕຸຍຸຫໍ ກີ ທສຸສາມິ, ຣາຊາປີ ມຍຸຫໍ ອິທານິ ກີ ທສຸສຕິ, ໂສ ອຣຄຸຄໂຕ ອາຄມນກາເລ ປກຸກໂຄນ໌ ເອກໂກວ ຂາທີ''ຕິ . ''ອຍຸເຍ, ນ ເທໂວ ເອວຣູປໍ ກຣິສຸສຕິ, ມາ ເອວໍ ອວຈຸຕຸຖາ''ຕິ. ອຖ ນໍ ເທວີ ''ຕຸຍຸຫໍ ຕໍ, ຕາຕ, ນ ປາກຝໍ, ຣຄຸໂຄເຍວ ມຍຸຫລຸຈ ປາກຝ''ນຸຕິ ວຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໙.

''ຕເທວ ເມ ຕຸວໍ ວິທິໂຕ, ວນມຊເຊ ຣເຖສກ;

ຍສຸສ ເຕ ຂຄຸຄພທຸສສຸສ, ສນຸນທຸສສຸສ ຕິຣິຜີໂນ;

ອສຸສຕຸຖຸມສາຂາຍ, ປກຸກໂຄສາ ປລາຍຖາ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ຕເທວາຕິ ຕສຸມີເຍວ ກາເລ ''ອຍໍ ມຍຸຫໍ ອທາຍໂກ''ຕິ ເອວໍ ຕຸວໍ ວິທິໂຕ. ອຄຸເຄ ປນ ຕວ ສກາວໍ ນ ຊານນຸຕີຕິ ອຕຸ ໂຖ. ຂຄຸຄພທຸສສຸສາຕິ ພທຸຂຄຸຄສຸສ. ຕິຣິຜີໂນຕິ ຕິຣິຜວຕຸຖນິວຕຸຖສຸສ ມຄຸຄາຄມນກາເລ. ປກຸກໂຄສາຕິ ອຽຄາຣປກຸກາ ໂຄສາ ປລາຍຖາຕິ.

ເອວໍ ຣຄຸໂຄ ກຕໂທສໍ ປຣິສມຊເຊ ປາກຝໍ ກຕຸວາ ກເຖສິ. ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພສິສຕຸໂຕ ''ອຍຸເຍ, ເທວສຸສ ອປຸປິຍກາລໂຕ ປກຸຕິ ອຸກິນຸນມຸປີ ອຜາສຸກໍ ກຕຸວາ ກສຸມາ ອິສ ວສຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໙໐.

''ນເມ ນມນຸຕສຸສ ກເຊ ກຊນຸຕໍ, ກິຈຸຈານຸກຸພຸພສຸສ ກເຣຍຸຍ ກິຈຸຈໍ;

ນານຕຸຖກາມສຸສ ກເຣຍຸຍ ອຕຸຖໍ, ອສມຸກຊນຸຕມຸປີ ນ ສມຸກເຊຍຸຍ.

໑໙໑.

''ຈເຊ ຈຊນຸຕໍ ວນຖໍ ນ ກຍິຣາ, ອເປຕຈິຕຸເຕນ ນ ສມຸກເຊຍຸຍ;

ທິໂຊ ທຸມໍ ຂີຕຜລນຸຕິ ລຕຸວາ, ອຄຸຄໍ ສເມກຸເຂຍຸຍ ມທາ ທິ ໂລໂກ''ຕິ.

ຕຕຸຖ ນເມ ນມນຸຕສຸສາຕິ ໂຍ ອຕຸຕນີ ມຸທຸຈິຕຸເຕນ ນມຕິ, ຕສຸເສວ ປຜິນເມຍຸຍ. ກິຈຸຈານຸກຸພຸພສຸສາຕິ ອຕຸຕໂນ ອຸປຸປນຸນໍ ກິຈຸຈໍ ອນຸກຸພຸພນຸຕສຸເສວ. ອນຕຸຖກາມສຸສາຕິ ອວຫຸຜີກາມສຸສ. ວນຖໍ ນ ກຍິຣາຕິ ຕສຸມີ ຈຊນຸເຕ ຕຕຸຫາສຸເນຫໍ ນ ກເຣຍຸຍ. ອເປຕຈິຕຸເຕນາຕິ ອປຄຕຈິຕຸເຕນ ວິຣຕຸຕຈິຕຸເຕນ. ນ ສມຸກເຊຍຸຍາຕິ ນ ສມາຄຈຸເຊຍຸຍ. ອຄຸຄໍ ສເມກຸເຂຍຸຍາຕິ ອຄຸຄໍ ໂອໂລເກຍຸຍ, ຍຖາ ທິໂຊ ຂີຕຜລໍ ທຸມໍ ຣຸກຸຂໍ ລຕຸວາ ອຄຸຄໍ ຜລກຣິຕໍ ຣຸກຸຂໍ ຄຈຸຊຕິ, ຕຖາ ຂີຕຣາຄໍ ປຸຣິສໍ ລຕຸວາ ອຄຸຄໍ ສສິເນຫໍ ອຸປຄຈຸເຊຍຸຍາຕິ ອະທິປຸປາໂຍ.

ຣາຊາ ໂພຸສຕຸເຕ ກເຖນຸເຕ ເອວ ຕສຸສາ ຄຸຕໍ ສຣິຕຸວາ ‘‘ກທຸເທ, ເອຕຸຕກໍ ກາລໍ ຕວ ຄຸຕໍ ນ ສລຸລກຸເຂສິ, ປຕຸທິຕສຸສເຍວ ກຖາຍ ສລຸລກຸເຂສິ, ມມ ອປຣາຂໍ ສຫນຸຕິຍາ ອິທໍ ສກລຣຊຸຊໍ ຕຸຍຸຫເມວ ທມຸມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາທ –

໑໓໘ຯ

‘‘ໂສ ເຕ ກຣິສຸສາມິ ຍຖານຸກາວໍ, ກຕຄຸລຸຕໍ ຂຕຸຕິເຍ ເປກຸຂມາໂນ;

ສພຸພຄຸຈ ເຕ ອິສຸສຣິຍໍ ທທາມິ, ຍສຸສິຈຸຉສິ ຕສຸສ ຕຸວໍ ທທາມີ’’ຕິຯ

ຕຕຸຖ ໂສຕິ ໂສ ອຫໍຯ ຍຖານຸກາວນຸຕິ ຍຖາສຕຸຕິ ຍຖາພລໍຯ ຍສຸສິຈຸຉສີຕິ ຍສຸສ ອິຈຸຉສິ, ຕສຸສ ອິທໍ ຣຊຸຊໍ ອາທີ ກຕຸວາ ຍໍ ຕຸວໍ ອິຈຸຉສິ, ຕໍ ທທາມີຕິຯ

ເອວຄຸຈ ປນ ວຕຸວາ ຣາຊາ ເທວິຍາ ສພຸພິສຸສຣິຍໍ ອທາສິ, ‘‘ອິມິນາທໍ ເອຕິສຸສາ ຄຸຕໍ ສຣາປີໂຕ’’ຕິ ປຕຸທິຕສຸສປິ ມຫນຸຕໍ ອິສຸສຣິຍໍ ອທາສິຯ

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸໂກ ຊຍມຸປຕິກາ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຕຸຖຫີສຸຯ

ຕທາ ຊຍມຸປຕິກາ ເອຕຣຫິ ຊຍມຸປຕິກາວ ອເຫສຸໍ, ປຕຸທິຕາມຈຸໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນຸຕິຯ

ປກຸກໂຄຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາຯ

[໓໓໘] ໘ຯ ຣາໂຊວາທຊາຕກວຕຸຕນາ

ຄວໍເຈ ຕຣມານານນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ຣາໂຊວາທໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິຯ ວຕຸຖຸ ເຕສກຸຄຊາຕເກ (ຊາຯ ໘ຯ໑ກຯ໑ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສຸສຕິຯ ອິຂ ປນ ສຕຸຖາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ໂປຣາຕກຣາຊາໂນປີ ປຕຸທິຕານໍ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ຂມຸເມນ ສ ເມນ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸຕາ ສຄຸຄປຸຣໍ ປູຣຍມານາ ຄມີສູ’’ຕິ ວຕຸວາ ຣຄຸຄາ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຸສຕຸໂຕ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ສິກຸຂິຕສພຸພສິປຸໂປ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອກິຄຸຄາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຣມຕີເຍ ຫິມວນຸຕປເທເສ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ວິຫາສິຯ ອຖ ຣາຊາ ອຄຸຕປຣິເຍສໂກ ຫຸຕຸວາ ‘‘ອຕຸຖິ ນຸ ໂຂ ເມ ໂກຈິ ອຄຸຕໍ ກເຖນຸໂຕ’’ຕິ ປຣິເຍສນຸໂຕ ອນຸໂຕຊເນ ຈ ພຫິຊເນ ຈ ອນຸໂຕນຄເຣ ຈ ພຫິນຄເຣ ຈ ກຄຸຈິ ອຕຸຕໂນ ອວຕຸຕວາທີ ອທິສຸວາ ‘‘ຊນປເທ ນຸ ໂຂ ກຖ’’ນຸຕິ ອຄຸຄາຕກເວເສນ ຊນປທໍ ຈຣິຯ ຕຕຸຣາປີ ອວຕຸຕວາທີ ອປສຸສນຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ຄຸຕກຖເມວ ສຸຕຸວາ ‘‘ຫິມວນຸຕປເທເສ ນຸ ໂຂ ກຖ’’ນຸຕິ ອຣຄຸຄໍ ປວິສິຕຸວາ ວິຈຣນຸໂຕ ໂພຸສຕຸຕສຸສ ອສຸສມໍ ປຕຸວາ ຕໍ ອກິວາເທຕຸວາ ກຕປຜິສນຸຖາໂຣ ເອກມນຸຕໍ ນິສີທິຯ

ຕທາ ໂພຸສຕຸໂຕ ອຣຄຸຄໂຕ ປຣິປກຸການິ ນິຄຸໂຣຂຜລານິ ອາຫຣິຕຸວາ ປຣິກຸຄຸຊິ, ຕານິ ໂຫນຸຕິ ມຂຸຣານິ ໂອຊວນຸຕານິ ສກຸຂຣຈຸຕຸຕສມຣສານິຯ ໂສ ຣາຊານມຸປີ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ອິມໍ ມຫາປຸຄຸຄລ, ນິຄຸໂຣຂປກຸກຜລໍ ຂາທິຕຸວາ ປານີຍໍ ປີວາ’’ຕິ ອາຫຯ ຣາຊາ ຕຖາ ກຕຸວາ ໂພຸສຕຸຕໍ ປຸຈຸຉິ ‘‘ກີ ນຸ ໂຂ, ກນຸເຕ, ອິມໍ ນິຄຸໂຣຂປກຸກໍ ອຕິ ວິຍ ມຂຸຣ’’ນຸຕິ? ‘‘ມຫາປຸຄຸຄລ, ນູນ ຣາຊາ ຂມຸເມນ ສເມນ ຣຊຸຊໍ ກາເຣຕິ, ເຕເນຕໍ ມຂຸຣນຸຕິຯ ຣຄຸໂຄ ອຂມຸມິກກາເລ ອມຂຸຣໍ ນຸ ໂຂ, ກນຸເຕ, ໂຫຕີ’’ຕິຯ ‘‘ອາມ, ມຫາປຸຄຸຄລ, ຣາຊູສຸ ອຂມຸມິເກສຸ ເຕລມຂຸຜາຕິຕາທີນິປີ ວນມູລຜລານິປີ ອມຂຸຣານິ ໂຫນຸຕິ ນິໂຣຊານິ, ນ ເກວລໍ ເອຕານິ, ສກລມຸປີ ຣຕຸຖໍ ນິໂຣຊໍ ກສຍໍ ໂຫຕິຯ ເຕສຸ ປນ ຂມຸມິເກສຸ ສພຸພານິ ຕານິ ມຂຸຣານິ ໂຫນຸຕິ ໂອຊວນຸຕານິ, ສກລມຸປີ ຣຕຸຖໍ ໂອຊວນຸຕເມວ ໂຫຕີ’’ຕິຯ ຣາຊາ ‘‘ເອວໍ ກວິສຸສຕິ, ກນຸເຕ’’ຕິ ອຕຸຕໂນ ຣາຊກາວໍ ອຊານາເປຕຸວາວ ໂພຸສຕຸຕໍ ວນຸທິຕຸວາ ພາ

ຣາຕສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ຕາປສສ຺ສ ວຈນໍ ວີມໍສິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຄມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ‘‘ອິທານິ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ ກິຍ຺ຈິ ກາລໍ ວີຕິ ນາເມຕ຺ວາ ປຸນ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ຺

ໂພທິສຕ຺ໂຕປິ ສ຺ສ ຕເຖວ ວຕ຺ວາ ນິຄ຺ໂຣທປກ຺ກໍ ອທາສິ, ຕໍ ຕສ຺ສ ຕິຕ຺ຕກຣສໍ ອໂຫສິ຺ ຣາຊາ ‘‘ອມທ຺ຣໍ ນິຣສ’’ນ຺ຕິ ສຫ ເຂລຸ ເອນ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ‘‘ຕິຕ຺ຕກໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ອາຫ຺ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ມຫາປຸຍ຺ຍ, ນູນ ຣາຊາ ອຄມ຺ມິໂກ ກວິສ຺ສຕິ຺ ຣາຊູນຍ຺ຫິ ອຄມ຺ມິກກາເລ ອຣຍ຺ເຍ ຜລາຜລໍ ອາທີ ກຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ອມທ຺ຣໍ ນິໂຣຊໍ ຊາຕ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໓໓຺

‘‘ຄເວ ເຈ ຕຣມານານໍ, ຊິມ຺ຫໍ ຄຈ຺ຉຕິ ປຸງຄໂວ;

ສພ຺ພາ ຕາ ຊິມ຺ຫໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ເນຕ຺ເຕ ຊິມ຺ຫໍ ຄເຕ ສຕິ຺

໑໓໔຺

‘‘ເອວເມວ ມນຸສ຺ເສສຸ, ໂຍ ໂຫຕິ ເສຕ຺ຖສມ຺ມໂຕ;

ໂສ ເຈ ອຄມ຺ມໍ ຈຣຕິ, ປເຄວ ອິຕຣາ ປຊາ;

ສພ຺ພໍ ຣຕ຺ຖໍ ທຸຂໍ ເສຕິ, ຣາຊາ ເຈ ໂຫຕິ ອຄມ຺ມິໂກ຺

໑໓໔຺

‘‘ຄວໍ ເຈ ຕຣມານານໍ, ອຊຸໍ ຄຈ຺ຉຕິ ປຸງຄໂວ;

ສພ຺ພາ ຄາວີ ອຊຸໍ ຍນ຺ຕິ, ເນຕ຺ເຕ ອຊຸໍ ຄເຕ ສຕິ຺

໑໓໕຺

‘‘ເອວເມວ ມນຸສ຺ເສສຸ, ໂຍ ໂຫຕິ ເສຕ຺ຖສມ຺ມໂຕ;

ໂສ ສເຈ ຄມ຺ມໍ ຈຣຕິ, ປເຄວ ອິຕຣາ ປຊາ;

ສພ຺ພໍ ຣຕ຺ຖໍ ສຸຂໍ ເສຕິ, ຣາຊາ ເຈ ໂຫຕິ ຄມ຺ມິໂກ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ຄວນ຺ຕິ ຄຸນ຺ນໍ຺ ຕຣມານານນ຺ຕິ ນທີ ໂອຕຣນ຺ຕານໍ຺ ຊິມ຺ຫນ຺ຕິ ກຸຝິລໍ ວງກໍ຺ ເນຕ຺ເຕຕິ ນາຍເກ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຄວເຊຕ຺ຖເກ ອຸສເກ ປຸງຄເວ຺ ປເຄວ ອິຕຣາ ປຊາຕິ ອິຕເຣ ສຕ຺ຕາ ປຸເຣຕຣເມວ ອຄມ຺ມໍ ຈຣນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ທຸຂໍ ເສຕີຕິ ນ ເກວລໍ ເສຕິ, ຈຕູສຸປິ ອິຣິຍາປເຖສຸ ທຸກ຺ຂເມວ ວິນ຺ທຕິ຺ ອຄມ຺ມິໂກຕິ ຍທິ ຣາຊາ ຉນ຺ທາທິອຄຕິຄມນວເສນ ອຄມ຺ມິໂກ ໂຫຕິ຺ ສຸຂໍ ເສຕີຕິ ສເຈ ຣາຊາ ອຄຕິຄມນໍ ປຫາຍ ຄມ຺ມິໂກ ໂຫຕິ, ສພ຺ພໍ ຣຕ຺ຖໍ ຈຕູສຸ ອິຣິຍາປເຖສຸ ສຸຂປ຺ປຕ຺ຕເມວ ໂຫຕີຕິ຺

ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຄມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຣາຊກາວໍ ຊານາເປຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ປຸພ຺ເພ ນິຄ຺ໂຣທປກ຺ກໍ ອຫເມວ ມທ຺ຣໍ ກຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕກໍ ອກາສິໍ, ອິທານິ ປຸນ ມທ຺ຣໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນຄຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ສພ຺ພໍ ປຝິປາກຕິກໍ ອກາສິ຺

ສຕຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ.

ຣາໂຊວາທຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຕຸຕຸຖາ.

[໑໑໔] ໔. ຊມຸພຸກຊາຕກວຕຸຕນາ

ພຸຣຫາ ປວຫຸຌກາໂຍ ໂສຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເທວທຕຸຕສຸສ ສຸຄຕາລຍກຣຕໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ວຕຸຖຸ ເຫຍຸຖາ ວິຕຸຖາຣິຕເມວ, ອຍໍ ປເນຕຸຖ ສງເຂໂປ. ສຕຸຖາຣາ ‘‘ສາຣິປຸຕຸຕ, ເທວທຕຸໂຕ ຕຸມຸເຫ ທິສຸວາ ກີ ອກາສີ’’ຕິ ວຸຕຸໂຕ ເຖໂຣ ອາຫ ‘‘ກນຸເຕ, ໂສ ຕຸມຸຫາກໍ ອນຸກໂຣນຸໂຕ ມມ ຫຕຸເຖ ພີຊນີ ທຕຸວາ ນິປຊຸຊິ. ອຖ ນໍ ໂກກາລິໂກ ອຸເຣ ຊຕຸຕຸນາ ປຫຣີ, ອິຕິ ໂສ ຕຸມຸຫາກໍ ອນຸກໂຣນຸໂຕ ທຸກຸຂໍ ອນຸກວີ’’ຕິ. ຕໍ ສຸຕຸວາ ສຕຸຖາ ‘‘ນ ໂຂ, ສາຣິປຸຕຸຕ, ເທວທຕຸໂຕ ອິທາເນວ ມມ ອນຸກໂຣນຸໂຕ ທຸກຸຂໍ ອນຸໂກຕິ, ປຸພຸເພເປສ ອນຸໂກສິເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂິສຕຸໂຕ ສີຫໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ຫິມວນຸເຕ ຄຸຫາຍໍ ວສນຸໂຕ ເອກ ທິວສໍ ມຫິສໍ ວຂິຕຸວາ ມໍສໍ ຂາທິຕຸວາ ປານີຍໍ ປິວິຕຸວາ ຄຸຫໍ ອາຄຈຸຉຕິ. ເອໂກ ສິງຄາໂລ ຕໍ ທິສຸວາ ປລາຍິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ອຸເຣນ ນິປຊຸຊິ, ‘‘ກີ ຊມຸພຸກາ’’ຕິ ຈ ວຸຕຸເຕ ‘‘ອຸປຕຸຖຫິສຸສາມິ ຕໍ, ກທຸທນຸເຕ’’ຕິ ອາຫ. ສີໂຫ ‘‘ເຕນ ຫິ ເອຫີ’’ຕິ ຕໍ ອຕຸຕໂນ ວສນຍຸຖານໍ ເນຕຸວາ ທິວເສ ທິວເສ ມໍສໍ ອາຫຣິຕຸວາ ໂປເສສິ. ຕສຸສ ສີຫວິຆາເສນ ຖູລສຣີຣຕໍ ປຕຸຕສຸສ ເອກທິວສໍ ມາໂນ ອຸປຸປຊຸຊິ. ໂສ ສີຫໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ອາຫ ‘‘ອຫໍ, ສາມິ, ນິຈຸຈກາລໍ ຕຸມຸຫາກໍ ປລິໂພໂຄ, ຕຸມຸເຫ ນິຈຸຈໍ ມໍສໍ ອາຫຣິຕຸວາ ມໍ ໂປເສຖ, ອຊຊ ຕຸມຸເຫ ອິເຣວ ໂຫຖ, ອຫໍ ເອກໍ ວາຣຕໍ ວຂິຕຸວາ ມໍສໍ ຂາທິຕຸວາ ຕຸມຸຫາກມຸປິ ອາຫຣິສຸສາມີ’’ຕິ. ສີໂຫ ‘‘ມາ ເຕ , ຊມຸພຸກ, ເອຕໍ ຣຸຈຸຈິ, ນ ຕຸວໍ ວາຣຕໍ ວຂິຕຸວາ ມໍສຂາທກໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸໂຕ, ອຫໍ ເຕ ວາຣຕໍ ວຂິຕຸວາ ທສຸສາມິ, ວາຣໂຕ ນາມ ມຫາກາໂຍ ປວຫຸຌກາໂຍ, ມາ ວາຣຕໍ ຄຕຸທິ, ມມ ວຈນໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ ວຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ.

໑໓໗.

‘‘ພຸຣຫາ ປວຫຸຌກາໂຍ ໂສ, ທີຆທາໂຖ ຈ ຊມຸພຸກ;

ນ ຕຸວໍ ຕຕຸຖ ກຸເລ ຊາໂຕ, ຍຕຸຖ ຄຕຸຫນຸຕິ ກຸຍຸຊຣ’’ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ພຸຣຫາຕິ ມຫນຸໂຕ. ປວຫຸຌກາໂຍຕິ ອຸທຸຂໍ ອຸຄຸຄຕກາໂຍ. ທີຆທາໂຖຕິ ທີຆທນຸໂຕ ເຕຫິ ທນຸເຕຫິ ຕຸມຸຫາທິເສ ປຫຣິຕຸວາ ຊີວິຕກຸຂເຍ ປາເປຕິ. ຍຕຸຖາຕິ ຍສຸມີ ສີຫກຸເລ ຊາຕາ ມຕຸຕວາຣຕໍ ຄຕຸຫນຸຕິ, ຕຸວໍ ນ ຕຕຸຖ ຊາໂຕ, ສິງຄາລກຸເລ ປນ ຊາໂຕສີຕິ ອຕຸໂຖ.

ສິງຄາໂລ ສີເຫນ ວາຣິໂຕເຍວ ຄຸຫາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຕິກຸຂຕຸຕໍ ‘‘ພຸກຸກ ພຸກຸກາ’’ຕິ ສິງຄາລິກໍ ນທໍ ນທິຕຸວາ ປພຸພຕກູເຍ ຖິໂຕ ປພຸພຕປາທໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ເອກໍ ກາລຸອວາຣຕໍ ປພຸພຕປາເທນ ອາຄຈຸຉນຸຕໍ ທິສຸວາ ອຸລຸລງຆິຕຸວາ ‘‘ຕສຸສ ກຸມຸເກ ປຕິສຸສາມີ’’ຕິ ປຣິວຕຸຕິຕຸວາ ປາທມູເລ ປຕິ. ວາຣໂຕ ປຸຣິມປາທໍ ອຸກຸຂິປິຕຸວາ ຕສຸສ ມຕຸຖເກ ປຕິຍຸຖາເປສີ, ສີສໍ ກິຊຊິຕຸວາ ຈຸຕຸຕວິຈຸຕຸຕໍ ຊາຕໍ . ໂສ ຕຕຸເຖວ ອນຸຕຸຖຸນນຸໂຕ ສຍິ, ວາຣໂຕ ໂກລຸຈນາທໍ ກໂຣນຸໂຕ ປກຸກາມີ. ໂພຂິສຕຸໂຕ ຄນຸຕຸວາ ປພຸພຕມຕຸຖເກ ຖິໂຕ ຕໍ ວິນາສປຸປຕຸຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອຕຸຕໂນ ມານໍ ນິສຸສາຍ ນຍຸໂຖ ສິງຄາໂລ’’ຕິ ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໓໘.

‘‘ອສີໂຫ ສີຫມາເນນ, ໂຍ ອຕຸຕານໍ ວິກຸພພຕິ;

โภตฺຖູວ ຄຊມາສຊຊຊ, ເສຕິ ກູມຸຍາ ອນຸຕຸຖຸນໍ។

໑໓໙។

‘‘ຍສສຸສິໂນ ອຸຕຸຕມປຸຕຸຄລສຸສ, ສຄຸຊາຕຂນຸທສຸສ ມຫພຸພລສຸສ;

ອສເມກຸຂິຍ ຖາມພລູປປຕຸຕີ, ສ ເສຕິ ນາເຄນ ຫໂຕຍໍ ຊມຸພຸໂກ។

໑໔໐។

‘ໂຍ ຈີສ ກມຸມໍ ກຸຣຸເຕ ປມາຍ, ຖາມພຸພລໍ ອຕຸຕນີ ສໍວິທິຕຸວາ;

ຊປຸເປນ ມນຸເຕນ ສຸກາສິເຕນ, ປຣິກຸຂວາ ໂສ ວິປຸລໍ ຊິນາຕີ’’ຕີ។

ຕຕຸຖ ວິກຸພຸພຕີຕີ ປຣິວຕຸເຕຕີ។ ໂກຕຸຖູວາຕີ ສິງຄາໂລ ວິຍ។ ອນຸຕຸຖຸນນຸຕີ ອນຸຕຸຖຸນນຸໂຕ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕີ – ຍຖາ ອຍໍ ໂກຕຸຖຸ ມຫນຸຕໍ ຄຊໍ ປຕຸວາ ອນຸຕຸຖຸນນຸໂຕ ກູມິຍໍ ເສຕິ, ເອວໍ ໂຍ ອຄຸໂຄ ທຸພຸພໂລ ພລວຕາ ວິຄຸຄຫໍ ກໂຣຕິ, ໂສປີ ເອວຣູໂປວ ໂຫຕີ ຕີ។

ຍສສຸສິໂນຕີ ອິສຸສຣິຍວໂຕ។ ອຸຕຸຕມປຸຕຸຄລສຸສາຕີ ກາຍພເລນ ຈ ຌາຕພເລນ ຈ ອຸຕຸຕມປຸຕຸຄລສຸສ។ ສຄຸຊາຕຂນຸທສຸສາຕີ ສຸສຕຸຖິຕມຫາຂນຸທສຸສ។ ມຫພຸພລສຸສາຕີເອ ມຫາຖາມສຸສ។ ຖາມພລູປປຕຸຕິນຸຕີ ເອວຣູປສຸສ ສີຫສຸສ ຖາມສງຂາຕໍ ພລຄຸເຈວ ສີຫຊາຕິສງຂາຕໍ ອຸປປຕຸຕິຄຸຈ ອຊານິຕຸວາ, ກາຍຖາມຄຸຈ ຌາຕພລຄຸຈ ສີເຫາປປຕຸຕິຄຸຈ ອຊານິຕຸວາຕີ ອຕຸໂຖ។ ສ ເສຕີຕີ ອຕຸຕານມຸປີ ສີເຫນ ສທິສໍ ມຄຸຄມາໂນ, ໂສ ອຍໍ ຊມຸພຸໂກ ນາເຄນ ຫໂຕ ມຕສຍນໍ ເສຕີ។

ປມາຍາຕີ ປມິນິຕຸວາ ອຸປປຣິກຸຂິຕຸວາ។ ‘‘ປມາຕາ’’ຕີປີ ປາໂຖ, ອຕຸຕໂນ ປມາຕໍ ຄເຫຕຸວາ ໂຍ ອຕຸຕໂນ ປມາເຕນ ກມຸມໍ ກຸຣຸເຕຕີ ອຕຸໂຖ។ ຖາມພຸພລນຸຕີ ຖາມສງຂາຕໍ ພລໍ, ກາຍຖາມຄຸຈ ຌາຕພລຄຸຈາຕີປີ ອຕຸໂຖ។ ຊປຸເປນາຕີ ຊເປນ, ອຊເຊເນນາຕີ ອຕຸໂຖ។ ມນຸເຕນາຕີ ອຄຸເຄຫິ ປຕຸທິເຕຫິ ສທຸຂີ ມນຸເຕຕຸວາ ກຣເຕນ។ ສຸກາສິເຕນາຕີ ສຈຸຈາທິຄຸຕຍຸຕຸເຕນ ອນວຊຊວຈເນນ។ ປຣິກຸຂວາຕີ ປຣິກຸຂາສມຸປນຸໂນ។ ໂສ ວິປຸລໍ ຊິນາຕີຕີ ໂຍ ເອວຣູໂປ ໂຫຕິ, ຍໍ ກິຄຸຈິ ກມຸມໍ ກຸຣຸມາໂນ ອຕຸຕໂນ ຖາມຄຸຈ ພລຄຸຈ ຌຕຸວາ ຊປຸປມນຸຕວເສນ ປຣິຈຸຊິນຸທິຕຸວາ ສຸກາສິຕໍ ກາສນຸໂຕ ກໂຣຕິ, ໂສ ວິປຸລໍ ມຫນຸຕໍ ອຕຸຖໍ ຊິນາຕິ ນ ປຣິຫາຍຕີ ຕີ។

ເອວໍ ໂພທິສຕຸໂຕ ອິມາຫິ ຕີຫິ ຄາຖາຫິ ອິມສຸມີ ໂລເກ ກຕຸຕພຸພຍຸຕຸຕກໍ ກມຸມໍ ກເຖສິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສິງຄາໂລ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສິ, ສີໂຫ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕີ។

ຊມຸພຸກຊາຕກວຕຸຕນາ ປຄຸຈມາ។

[໓໓໖] ໖។ ພຸຣຫາຌຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ຕິຕໍ ຕິຕນຸຕີ ລປສີຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ກຸຫກກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ປຈຸຈຸປຸປນຸນວຕຸຖຸ ກຖິຕເມວ។

ອຕີເຕ ປນ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ອຕຸຖຘມຸມານຸສາສໂກ ອມຈຸໂຈ ອໂຫສິ។ ພາຣາຕສິຣາຊາ ມຫຕິຍາ ເສນາຍ ໂກສລຣາຊານໍ ອພຸກຸຄຸຄນຸຕຸວາ ສາວຕຸຖີ ປຕຸວາ ຍຸທຸເຘນ ນຄຣໍ ປວິສິຕຸວາ ຣາຊານໍ ຄຕຸຫິ។

ໂກສລຣຎ຺ໂຎ ປນ ປຸຕ຺ໂຕ ຉຕ຺ໂຕ ນາມ ກຸມາໂຣ ອຕ຺ຖິຯ ໂສ ອຎ຺ຎາຕກເວເສນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໂຍ ເວເທ ຈ ອຏ຺ຐາຣສ ສິປ຺ປານິ ຈ ອຸຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ຕກ຺ກສິລໂຕ ນິກ຺ຂມ຺ມ ສພ຺ພສມຍສິປ຺ປານິ ສິກ຺ຂນ຺ໂຕ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ປາປຸຓິຯ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ປຎ຺ຈສຕາ ຕາປສາ ອຣຎ຺ເຎ ປຓ຺ຓສາລາສຸ ວສນ຺ຕິຯ ກຸມາໂຣ ເຕ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ອິເມສມ຺ປິ ສນ຺ຕິເກ ກິຎ຺ຈິ ສິກ຺ຂິສ຺ສາມີ’’ຕິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຍໍ ເຕ ຊານນ຺ຕິ, ຕໍ ສພ຺ພໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຯ ໂສ ອປຣຠາເຄ ຄຓສຕ຺ຖາ ຊາໂຕຯ

ອເຖກທິວສໍ ອິສິຄຓໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ມາຣິສາ, ກສ຺ມາ ມຊ຺ຌິມເທສໍ ນ ຄຈ຺ຉຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ມາຣິສ, ມຊ຺ຌິມເທເສ ມນຸສ຺ສາ ນາມ ປຓ຺ຑິຕາ, ເຕ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ຕິ, ອນຸໂມທນໍ ກາຣາເປນ຺ຕິ, ມງ຺ຄລໍ ຠຓາເປນ຺ຕິ, ອສກ຺ໂກນ຺ເຕ ຄຣຫນ຺ຕິ, ມຍໍ ເຕນ ຠເຍນ ນ ຄຈ຺ຉາມາ’’ຕິຯ ‘‘ມາ ຕຸມ຺ເຫ ຠາຍຖ, ອຫເມຕໍ ສພ຺ພໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ຄຈ຺ຉາມາ’’ຕິ ສພ຺ເພ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ຂາຣິວິວິຘມາທາຍ ອນຸປຸພ຺ເພນ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ຕາຯ ພາຣາຓສິຣາຊາປິ ໂກສລຣຊ຺ຊໍ ອຕ຺ຕໂນ ຫຕ຺ຖຄຕໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຣາຊຍຸຕ຺ເຕ ຐເປຕ຺ວາ ສຍໍ ຕຕ຺ຖ ວິຊ຺ຊມານໍ ຘ຺ນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ພາຣາຓສິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ໂລຫຈາຏິໂຍ ປູຣາເປຕ຺ວາ ນິທຫິຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ພາຣາຓສິຍເມວ ວສຕິຯ ອຖ ເຕ ອິສໂຍ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ຣຕ຺ຕິໍ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ນຄຣໍ ຠິກ຺ຂາຍ ປວິສິຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາຣໍ ອຄມໍສຸຯ ຣາຊາ ເຕສໍ ອິຣິຍາປເຖສຸ ປສີທິຕ຺ວາ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ມຫາຕເລ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ຍາຄຸຂຊ຺ຊກໍ ທຕ຺ວາ ຍາວ ຠຕ຺ຕກາລາ ຕໍ ຕໍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິຯ ຉຕ຺ໂຕ ຣຎ຺ໂຎ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຣາເຘນ຺ໂຕ ສພ຺ພປຎ຺ເຫ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈາວສາເນ ວິຈິຕ຺ຕໍ ອນຸໂມທນໍ ອກາສິຯ ຣາຊາ ສຸຏ຺ຐຸຕຣໍ ປສນ຺ໂນ ປຏິຎ຺ຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສພ຺ເພປິ ເຕ ອຸຍ຺ຍາເນ ວາສາເປສິຯ

ຉຕ຺ໂຕ ນິຘຸທ຺ຘຣຓມນ຺ຕໍ ຊານາຕິຯ ໂສ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ໂຕ ‘‘ກຫໍ ນຸ ໂຂ ອິມິນາ ມມ ປິຕຸ ສນ຺ຕກໍ ຘນໍ ນິຫິຕ’’ນ຺ຕິ ມນ຺ຕໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຸຍ຺ຍາເນ ນິຫິຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ‘‘ອິທໍ ຘ຺ນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມມ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕາປເສ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ມາຣິສາ, ອຫໍ ໂກສລຣຎ຺ໂຎ ປຸຕ຺ໂຕ, ພາຣາຓສິຣຎ຺ຎາ ອມ຺ຫາກໍ ຣຊ຺ເຊ ຄຫິເຕ ອຎ຺ຎາຕກເວເສນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕໍ ອນຸຣກ຺ຂີ, ອິທານິ ກຸລສນ຺ຕກໍ ຘ຺ນໍ ລທ຺ຘໍ, ອຫໍ ເອຕໍ ອາທາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ກິໍ ກຣິສ຺ສຖາ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ມຍມ຺ປິ ຕຍາ ສທ຺ຘິໍ ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຯ ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ມຫນ຺ເຕ ມຫນ຺ເຕ ຈມ຺ມປສິພ຺ພເກ ກາເຣຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ຠູມິໍ ຂຓິຕ຺ວາ ຘ຺ນຈາຏິໂຍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ປສິພ຺ພເກສຸ ຘ຺ນໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຈາຏິໂຍ ຕິຓສ຺ສ ປູຣາເປຕ຺ວາ ປຎ຺ຈ ຈ ອິສິສຕານິ ອຎ຺ເຎ ຈ ມນຸສ຺ເສ ຘ຺ນໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ປລາຍິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ເພ ຣາຊຍຸຕ຺ເຕ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປາກາຣອຏ຺ຏາລກາທິປຏິສງ຺ຂຣຓໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ປຸນ ສປຕ຺ຕຣຎ຺ຎາ ຍຸທ຺ເຘນ ອຄ຺ຄເຫຕພ຺ພໍ ກຕ຺ວາ ນຄຣໍ ອຊ຺ຌາວສຕິຯ ພາຣາຓສິຣຎ຺ໂຎປິ ‘‘ຕາປສາ ອຸຍ຺ຍານໂຕ ຘ຺ນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຕາ’’ຕິ ອາໂຣຈຍິໍສຸຯ ໂສ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈາຏິໂຍ ວິວຣາເປຕ຺ວາ ຕິຓເມວ ປສ຺ສິ, ຕສ຺ສ ຘ຺ນໍ ນິສ຺ສາຍ ມຫນ຺ໂຕ ໂສໂກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ໂສ ນຄຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ຕິຓໍ ຕິຓ’’ນ຺ຕິ ວິປ຺ປລປນ຺ໂຕ ຈຣຕິ, ນາສ຺ສ ໂກຈິ ໂສກໍ ນິພ຺ພາເປຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ຣຎ຺ໂຎ ມຫນ຺ໂຕ ໂສໂກ, ວິປ຺ປລປນ຺ໂຕ ຈຣຕິ, ຐເປຕ຺ວາ ໂຂ ປນ ມໍ ນາສ຺ສ ອຎ຺ໂຎ ໂກຈິ ໂສກໍ ວິໂນເທຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ, ນິສ຺ໂສກໍ ນໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ສຸຂນິສິນ຺ໂນ ຕສ຺ສ ວິປ຺ປລປນກາເລ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໑ຯ

‘‘ຕິຓໍ ຕິຓນ຺ຕິ ລປສິ, ໂກ ນຸ ເຕ ຕິຓມາຫຣິ;

ກິໍ ນຸ ເຕ ຕິຓກິຈ຺ຈຕ຺ຖິ, ຕິຓເມວ ປຠາສສີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ກິໍ ນຸ ເຕ ຕິຓກິຈ຺ຈຕ຺ຖີຕິ ກິໍ ນຸ ຕວ ຕິເຓນ ກິຈ຺ຈໍ ກາຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖິຯ ຕິຓເມວ ປຠາສສີຕິ ຕ຺ວຎ຺ຫິ ເກວລໍ ‘‘ຕິຓໍ ຕິຓ’’ນ຺ຕິ ຕິຓເມວ ປຠາສສິ, ‘‘ອສຸກຕິຓໍ ນາມາ’’ຕິ ນ ກເຖສິ, ຕິຓນາມໍ ຕາວສ຺ສ ກເຖຫິ ‘‘ອສຸກຕິຓໍ ນາມາ’’ຕິ, ມຍໍ ເຕ ອາຫຣິສ຺ສາມ, ອຖ ປນ ເຕ ຕິເຓນຕ຺ໂຖ ນຕ຺ຖິ, ນິກ຺ກາຣຓາ ມາ ວິປ຺ປລປີຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໒ຯ

‘‘ອິສາຄມາ ພຸຣຫຸມຈາຣີ, ພຸຣຫາ ລຕຸໂຕ ພຫຸສຸສຸໂຕ;

ໂສ ເມ ສພຸພໍ ສມາທາຍ, ຕິຕໍາ ນິກຸຂິປຸປ ຄຈຸລຕີ’’ຕິ။

ຕຕຸຖ ພຸຣຫາຕິ ທິໂພ။ ລຕຸໂຕຕິ ຕສຸສ ນາມໍ။ ສພຸພໍ ສມາທາຍາຕິ ສພຸພໍ ຮນໍ ຄເຫຕຸວາ။ ຕິຕໍາ ນິກຸຂິປຸປ ຄຈຸລຕີຕິ ຈາຍິສຸ ຕິຕໍາ ນິກຸຂິປິຕຸວາ ຄໂຕຕິ ທສຸເສນຸໂຕ ເອວມາຫ။

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພຣິສຕຸໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໓။

‘‘ເອເວຕໍ ໂຫຕິ ກຕຸຕພຸພໍ, ອປຸເປນ ພຫຸມິຈຸລຕາ;

ສພຸພໍ ສກສຸສ ອາຫານໍ, ອນາຫານໍ ຕິຕາສຸສ ຈາ’’ຕິ။

ຕສຸສຕຸໂຖ – ອປຸເປນ ຕິເທນ ພຫຸຮນໍ ອິຈຸລຕາ ເອວໍ ເອຕໍ ກຕຸຕພຸພໍ ໂຫຕິ, ຍທິທໍ ປີຕຸ ສນຸຕກຕຸຕາ ສກສຸສ ຮນສຸສ ສພຸພໍ ອາຫານໍ ອຄຍຸຫູປຄສຸສ ຕິຕາສຸສ ຈ ອນາຫານໍ။ ອິຕິ, ມຫາຣາຊ, ໂສ ພຸຣຫາ ລຕຸໂຕ ຄເຫຕພຸພຍຸຕຸຕກໍ ອຕຸຕໂນ ປີຕຸ ສນຸຕກໍ ຮນໍ ຄເຫຕຸວາ ອຄຸຄເຫຕພຸພຍຸຕຸຕກໍ ຕິຕໍາ ຈາຍິສຸ ປກຸຂິປິຕຸວາ ຄໂຕ, ຕຕຸຖ ກາ ປຣິເທວນາຕິ။

ຕໍ ສຸຕຸວາ ຣາຊາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໔။

‘‘ສີລວນຸໂຕ ນ ກຸພຸພນຸຕິ, ພາໂລ ສີລານິ ກຸພຸພຕິ;

ອນິຈຸຈສີລໍ ທຸສຸສີລຍໍ, ກຶ ປຕຸທີຈຸຈໍ ກຣິສຸສຕີ’’ຕິ။

ຕຕຸຖ ສີລວນຸໂຕຕິ ເຍ ສີລສມຸປນຸນາ ພຸຣຫຸມຈາຣໂຍ, ເຕ ເອວຣູປໍ ນ ກຸພຸພນຸຕິ။ ພາໂລ ສີລານິ ກຸພຸພຕີຕິ ພາໂລ ປນ ທຸຣາຈາໂຣ ເອວຣູປານິ ອຕຸຕໂນ ອນາຈາຣສງຂາຕານິ ສີລານິ ກໂຣຕິ။ ອນິຈຸຈສີລນຸຕິ ອທຸຣເວນ ທິຟຣຕຸຕໍ ອປຸປວຕຸເຕນ ສີເລນ ສມນຸນາຄຕໍ။ ທຸສຸສີລຍນຸຕິ ທຸສຸສີລໍ။ ກຶ ປຕຸທີຈຸຈໍ ກຣິສຸສຕີຕິ ເອວຣູປໍ ປຸຄຸຄລໍ ພາຫຸສຈຸຈປຣິກາວິຕໍ ປຕຸທີຈຸຈໍ ກຶ ກຣິສຸສຕິ ກຶ ສມຸປາເທສຸສຕິ, ວິປຕຸຕິເມວສຸສ ກຣິສຸສຕີຕິ။ ຕໍ ຄຣຫນຸໂຕ ວຕຸວາ ໂສ ຕາຍ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ກຖາຍ ນິສຸໂສໂກ ຫຸຕຸວາ ຮມຸເມນ ຣຊຸຊໍ ກາເຣສີ။

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຮມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສີ – ‘‘ຕທາ ພຸຣຫາລຕຸໂຕ ກຸທາກິກຸຂຸ ອໂຫສີ, ປຕຸທິຕາມຈຸໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ။

ພຸຣຫາລຕຕຊາຕກວຕຸຕນາ ລຍຸຖາ။

[໓໓໗] ໗။ ປີຖຊາຕກວຕຸຕນາ

ນ ເຕ ປີຖມທາຍິມຸຫາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອລຸລຕຣໍ ກິກຸຂໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ။ ໂສ ກິຣ ຊນປທໂຕ ເຊຕວນໍ ຄນຸຕຸວາ ປຕຸຕຈີວຣໍ ປຍິສາເມຕຸວາ ສຕຸຖາຣໍ ວນຸທິຕຸວາ ສາມເຕຣທຫເຣ ປຸຈຸລີ ‘‘ອາວຸໂສ, ສາວຕຸຖີຍໍ ອາຄນຸຕຸກກິກຸຂູນໍ ເກ

ອຸປກາຣກາ''ຕິ ຯ ''ອາວຸໂສ, ອນາຖປິຓ຺ຑິໂກ ນາມ ມຫາເສຏ຺ຐິ, ວິສາຂາ ນາມ ມຫາອຸປາສິກາ ເອເຕ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ອຸປກາຣກາ ມາຕາປິຕຸຏ຺ຐານິຍາ''ຕິຯ ໂສ ''ສາຘູ''ຕິ ປຸນທິວເສ ປາໂຕວ ເອກຠິກ຺ຂຸສ຺ສປິ ອປວິຏ຺ຐກາເລ ອນາຖປິຓ຺ຑິກສ຺ສ ຆຣທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິຯ ຕໍ ອເວລາຍ ຄຕຕ຺ຕາ ໂກຈິ ນ ໂອໂລເກສິ ຯ ໂສ ຕໂຕ ກິຎ຺ຈິ ອລຠິຕ຺ວາ ວິສາຂາຍ ຆຣທ຺ວາຣໍ ຄໂຕຯ ຕຕ຺ຣາປິ ອຕິ ປາໂຕວ ຄຕຕ຺ຕາ ກິຎ຺ຈິ ນ ລຠິຯ ໂສ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣິຕ຺ວາ ປຸນາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຍາຄຸຍາ ນິຏ຺ຐິຕາຍ ຄໂຕ, ປຸນປິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣິຕ຺ວາ ຠຕ຺ເຕ ນິຏ຺ຐິເຕ ຄໂຕຯ ໂສ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ''ທ຺ເວປິ ກຸລານິ ອສ຺ສທ຺ຘານິ ອປ຺ປສນ຺ນານິ ເອວ, ອິເມ ຠິກ຺ຂູ ປນ 'ສທ຺ຘານິ ປສນ຺ນານີ'ຕິ ກເຖນ຺ຕີ''ຕິ ຕານິ ກຸລານິ ປຣິຠາສນ຺ໂຕ ຈຣຕິຯ

ອເຖກທິວສໍ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – ''ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິຣ ຊານປໂທ ຠິກ຺ຂຸ ອຕິກາລສ຺ເສວ ກຸລທ຺ວາຣໍ ຄໂຕ ຠິກ຺ຂໍ ອລຠິຕ຺ວາ ກຸລານິ ປຣິຠາສນ຺ໂຕ ຈຣຕີ''ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຠິກ຺ຂູ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ກສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ ກຸຊ຺ຌສິ, ປຸພ຺ເພ ອນຸປ຺ປນ຺ເນ ພຸທ຺ເຘ ຕາປສາປິ ຕາວ ກຸລທ຺ວາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂໍ ອລຠິຕ຺ວາ ນ ກຸຊ຺ຌິໍສູ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອປຣຠາເຄ ຕາປສປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ເຕ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ນຄຣໍ ຠິກ຺ຂາຍ ປາວິສິຯ ຕທາ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິ ສທ຺ໂຘ ໂຫຕິ ປສນ຺ໂນຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ''ກຕຣໍ ກຸລໍ ສທ຺ຘ''ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ເສຏ຺ຐິຆຣ''ນ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ເສຏ຺ຐິໂນ ຆຣທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິຯ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ເສຏ຺ຐິ ຣາຊຸປຏ຺ຐານໍ ຄໂຕ, ມນຸສ຺ສາປິ ນໍ ນ ປສ຺ສິໍສຸ, ໂສ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິຯ ອຖ ນໍ ເສຏ຺ຐິ ຣາຊກຸລໂຕ ນິວຕ຺ຕນ຺ໂຕ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂາຠາຊນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຆຣໍ ເນຕ຺ວາ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ປາທໂຘວນເຕລມກ຺ຂນຍາຄຸຂຊ຺ຊກາທີຫິ ສນ຺ຕປ຺ເປຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣາຠຕ຺ເຕ ກິຎ຺ຈິ ກາຣຓໍ ອປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ກຕຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ''ຠນ຺ເຕ, ອມ຺ຫາກໍ ຆຣທ຺ວາຣໍ ອາຄຕາ ນາມ ຍາຈກາ ວາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ວາ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ອລຠິຕ຺ວາ ຄຕປຸພ຺ພາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ເຫ ປນ ອຊ຺ຊ ອມ຺ຫາກໍ ທາຣເກຫິ ອທິຏ຺ຐຕ຺ຕາ ອາສນໍ ວາ ປານີຍໍ ວາ ປາທໂຘວນໍ ວາ ຍາຄຸຠຕ຺ຕໍ ວາ ອລຠິຕ຺ວາວ ຄຕາ, ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ໂທໂສ, ຕໍ ໂນ ຂມິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໕ຯ

''ນ ເຕ ປີຐມທາຍິມ຺ຫາ, ນ ປານໍ ນປິ ໂຠຊນໍ;

ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິ ຂມສ຺ສຸ ເມ, ເອຕໍ ປສ຺ສາມິ ອຈ຺ຈຍ''ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນ ເຕ ປີຐມທາຍິມ຺ຫາຕິ ປີຐມ຺ປິ ເຕ ນ ທາປຍິມ຺ຫາຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໖ຯ

''ເນວາຠິສຊ຺ຊາມິ ນ ຈາປິ ກຸປ຺ເປ, ນ ຈາປິ ເມ ອປ຺ປິຍມາສິ ກິຎ຺ຈິ;

ອໂຖປິ ເມ ອາສິ ມໂນວິຕກ຺ໂກ, ເອຕາທິໂສ ນູນ ກຸລສ຺ສ ຘມ຺ໂມ''ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເນວາຠິສຊ຺ຊາມິຕິ ເນວ ລຄ຺ຄາມິຯ ເອຕາທິໂສຕິ ''ອິມສ຺ສ ກຸລສ຺ສ ເອຕາທິໂສ ນູນ ສຠາໂວ, ອທາຍກວໍໂສ ເອສ ຠວິສ຺ສຕີ''ຕິ ເອວໍ ເມ ມໂນວິຕກ຺ໂກ ອຸປ຺ປນ຺ໂນຯ

ຕံ ສຸຕ຺ວາ ເສຏ຺ຐິ ອິຕຣາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໔໗။

‘‘ເອສສ຺ມາກံ ກຸເລ ຆມ຺ໂມ, ປີຕ຺ປີຕາມໂຫ ສທາ;

ອາສນំ ອຸທກំ ປຊ຺ຊំ, ສພ຺ເພຕំ ນິປ຺ທາມເສ။

໑໔໘။

‘‘ເອສສ຺ມາກំ ກຸເລ ຆມ຺ໂມ, ປີຕ຺ປີຕາມໂຫ ສທາ;

ສກ຺ກຈ຺ຈំ ອຸປ຺ຕິຏ຺ຐາມ, ອຸຕ຺ຕມំ ວິຍ ຎາຕກ’’ນ຺ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ຆມ຺ໂມຕິ ສກາໂວ။ ປີຕ຺ປີຕາມໂຫຕິ ປີຕູປຄ຺ຈ ປີຕາມຫາປຄ຺ຈ ສນ຺ຕໂກ။ ອຸທກນ຺ຕິ ປາທໂທວເນາທກំ။ ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ປາທມກ຺ຂນເຕລំ။ ສພ຺ເພຕນ຺ຕິ ສພ຺ພំ ເອຕំ။ ນິປ຺ທາມເສຕິ ນິກາຣປກາຣາ ອຸປ຺ສຄ຺ຄາ, ທາມເສຕິ ອຕ຺ໂຖ, ທທາມາຕິ ວຸຕ຺ຕំ ໂຫຕິ။ ອິມິນາ ຍາວ ສຕ຺ຕມາ ກຸລປ຺ປເວຏ຺ຍາ ທາຍກວំໂສ ອມ຺ຫາກំ ວໍໂສຕິ ທສ຺ເສຕິ။ ອຸຕ຺ຕມံ ວິຍ ຎາຕກນ຺ຕິ ມາຕຣំ ວິຍ ປີຕຣំ ວິຍ ຈ ມຍំ ຆມ຺ມິກំ ສມຕំ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕំ ວາ ທິສ຺ວາ ສກ຺ກຈ຺ຈំ ສຫຕ຺ເຖນ ອຸປ຺ຏ຺ຐຫາມາຕິ ອຕ຺ໂຖ။

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປນ ກຕິປາຫំ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິໂນ ຆມ຺ມំ ເທເສນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ວສິຕ຺ວາ ປຸນ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອພິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມំ ຆມ຺ມເທສນំ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກំ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຟເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ။ ຕທາ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ။

ປີຘຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ။

[໑໙໘] ໘။ ຖຸສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ວິທິຕំຖຸສນ຺ຕິ ອິທំ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຊາຕສຕ຺ຕុំ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ။ ຕສ຺ມິ ກິຣ ມາຕ຺ກຸຈ຺ຆິຄເຕ ຕສ຺ສ ມາຕຸ ໂກສລຣາຊຘີຕາຍ ພິມ຺ພິສາຣຣຄ຺ໂຍ ທກ຺ຂິຓຊາຕຸໂລຫິຕປີວນໂທຫຄ຺ໂອ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຕ຺ຫຸ ອໂຫສິ။ ສາ ປຣິຈາຣິກາຫິ ປຸຈ຺ຆິຕາ ຕາສំ ຕມຕ຺ຖំ ອາໂຣເຈສິ။ ຣາຊາປິ ສຸຕ຺ວາ ເນມິຕ຺ຕເກ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ເທວິຍາ ກິຣ ເອວຣູໂປ ໂທຫຄ຺ໂອ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ຕສ຺ສ ກາ ນິປ຺ຟຕ຺ຕີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຆິ။ ເນມິຕ຺ຕກາ ‘‘ເທວິຍາ ກຸຈ຺ຆິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕກສຕ຺ໂຕ ຕຸມ຺ເຫ ມາເຣຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊំ ຄຕ຺ຫິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫំສຸ။ ຣາຊາ ‘‘ສເຈ ມມ ປຸຕ຺ໂຕ ມំ ມາເຣຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊំ ຄຕ຺ຫິສ຺ສຕິ, ໂກ ເອຕ຺ຖ ໂທໂສ’’ຕິ ທກ຺ຂິຓຊາຕຸំ ສຕ຺ເຖນ ຟາລາເປຕ຺ວາ ໂລຫິຕំ ສຸວຓ຺ຓຕຕ຺ຏເກນ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ເທວິຍາ ປາເຍສິ။ ສາ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ສເຈ ມມ ກຸຈ຺ຆິຍំ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ໂຕ ປີຕຣំ ມາເຣສ຺ສຕິ, ກີ ເມ ເຕນາ’’ຕິ။ ສາ ຄພ຺ພປາຕນຕ຺ຖံ ກຸຈ຺ຆີ ມທ຺ທາເປສິ ။

ຣາຊາ ຎຕ຺ວາ ຕំ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ພທ຺ເທ ມຍ຺ຫំ ກິຣ ປຸຕ຺ໂຕ ມំ ມາເຣຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊំ ຄຕ຺ຫິສ຺ສຕິ, ນ ໂຂ ປນາຫំ ອຊໂຣ ອມໂຣ, ປຸຕ຺ຕມຸຂំ ປສ຺ສິຕຸំ ເມ ເທຫິ, ມາ ອິໂຕ ປກ຺ຕິ ເອວຣູປំ ກມ຺ມំ ອກາສີ’’ຕິ ອາຫ။ ສາ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຸຍ຺ຍານំ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸຈ຺ຆີ ມທ຺ທາເປສິ။ ຣາຊາ ຎຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຸຍ຺ຍານຄມນំ ນິວາເຣສິ။ ສາ ປຣິປຸຓ຺ຓຄພ຺ພາ ປຸຕ຺ຕំ ວິຊາຍິ။ ນາມຄ຺ຄຫຓທິວເສ ຈສ຺ສ ອຊາຕສ຺ເສວ ປີຕຸ ສຕ຺ຕຸກາວໂຕ ‘‘ອຊາຕສຕ຺ຕຸ’’ຕ຺ເວວ ນາມມກំສຸ။ ຕສ຺ມິ ກຸມາຣປຣິຫາເຣນ ວຑ຺ຍມາເນ ສຕ຺ຖາ ເອກ ທິວສំ ປຄ຺ຈສຕພິກ຺ຂຸປຣິວຸໂຕ ຣຄ຺ໂຍ ນິເວສນំ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສີທິ။ ຣາຊາ ພຸທ຺ທປ຺ປມຸຂំ ພິກ຺ຂຸສງ຺ຆំ ປຓີເຕນ ຂາທນີຍໂພຊນີເຍນ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣំ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຆມ຺ມំ ສຸຓນ຺ໂຕ ນິສີທິ။ ຕສ຺ມິ ຂເຓ ກຸມາຣំ ມຓ຺ເທຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຍ ອທំ

ສຸ។ ຣາຊາ ພລວສີເນເທນ ປຸຕຸຕໍ ຄເຫຕຸວາ ອູຣຸມຸຫິ ນິສີທາເປຕຸວາ ປຸຕຸຕຄເຕນ ເປເມນ ປຸຕຸຕເມວ ມມາຍນຸໂຕ ນ ສມຸມໍ ສຸຕາຕິ។ ສຕຸຖາ ຕສຸສ ປມາທກາວໍ ລຕຸວາ "ມຫາຣາຊ, ປຸພຸເພ ຣາຊາໂນ ປຸຕຸເຕ ອາສງກມານາ ປຊິຈຸຉນຸເນ ກາເຣຕຸວາ 'ອມຸຫາກໍ ອຈຸຈເຍນ ນິທຣິຕຸວາ ຣຊເຊ ປຕິຍຸຖາເປຍຸຍາຖາ'ຕິ ອາຕາເປສຸ"ນຸຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ຕກຸກສິລາຍໍ ທິສາປາໂມກຸຂອາຈຣິໂຍ ຫຸຕຸວາ ພຫູ ຣາຊກຸມາເຣ ຈ ພຸຣາຫຸມຕກຸມາເຣ ຈ ສິປຸປໍ ວາເຈສິ។ ພາຣາຓສິຣຍຸໂຍປີ ປຸຕຸໂຕ ໂສລຸອສວສຸສກາເລ ຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ຕໂຍ ເວເທ ຈ ສພຸພສິປຸປານິ ຈ ອຸຄຸຄຫຸຫິຕຸວາ ປຣິປຸຕຸຕສິປຸໂປ ອາຈຣິຍໍ ອາປຸຈຸຉິ។ ອາຈຣິໂຍ ອງຄວິຊຊາວເສນ ຕໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ "ອິມສຸສ ປຸຕຸຕໍ ນິສຸສາຍ ອນຸຕຣາໂຍ ປຍຸສາຍຕິ, ຕມຫໍ ອຕຸຕໂນ ອານຸກາເວນ ຫຣິສຸສາມິ"ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ຈຕສຸໂສ ຄາຖາ ພນຸຣິຕຸວາ ຣາຊກຸມາຣສຸສ ອທາສິ, ເອວຸລຸຈ ປນ ຕໍ ວເທສີ "ຕາຕ, ປຖມໍ ຄາຖໍ ຣຊເຊ ປຕິຍຸຖາຍ ຕວ ປຸຕຸຕສຸສ ໂສລຸອສວສຸສກາເລ ກຕຸຕໍ ກຸລຸຊນຸໂຕ ວເທຍຸຍາສີ, ທຸຕິຍໍ ມຫາອຸປຍຸຖານກາເລ, ຕຕິຍໍ ປາສາທໍ ອກິຣຸຫມາໂນ ໂສປານສີເສ ຖຕຸວາ, ຈຕຸຕຖໍ ສຍນສີຣິຄພຸກໍ ປວິສນຸໂຕ ອຸມຸມາເຣ ຖຕຸວາ"ຕິ។ ໂສ "ສາຣູ"ຕິ ສມຸປຊິຈຸຉິຕຸວາ ອາຈຣິຍໍ ວນຸທິຕຸວາ ຄໂຕ ໂອປຣຊເຊ ປຕິຍຸຖາຍ ປິຕຸ ອຈຸຈເຍນ ຣຊເຊ ປຕິຍຸຖາສິ។ ຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ໂສລຸອສວສຸສກາເລ ຣຍຸໂຍ ອຸຍຸຍານກິລຸອາທີນໍ ອຕຸຖາຍ ນິກຸຂມນຸຕສຸສ ສິຣິວິກວໍ ທິສຸວາ ປິຕຣໍ ມາເຣຕຸວາ ຣຊຊໍ ຄເຫຕຸກາໂມ ຫຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ອຸປຍຸຖາການໍ ກເຖສິ។ ເຕ "ສາຣຸ ເທວ, ມຫລຸລກກາເລ ລທຸເຣນ ອິສຸສຣິເຍນ ໂກ ອຕຸໂຖ, ເຍນ ເກນຈິ ອຸປາເຍນ ຣາຊານໍ ມາເຣຕຸວາ ຣຊຊໍ ຄຕຸຫິຕຸໍ ວຍຸຍຕີ"ຕິ ວທີສຸ។ ກຸມາໂຣ "ວິສໍ ຂາທາເປຕຸວາ ມາເຣສຸສາມິ"ຕິ ປີຕຣາ ສທຸຣີ ສາຍມາສໍ ກຸລຸຊນຸໂຕ ວິສໍ ຄເຫຕຸວາ ນິສີທີ។ ຣາຊາ ກຕຸຕປາຕິຍໍ ກຕຸເຕ ອຈຸຈຸປນຸເຕເຍວ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໙។

"ວິທິຕໍ ຖຸສໍ ອຸນຸທຸຣານໍ, ວິທິຕໍ ປນ ຕຕຸທຸລໍ;

ຖຸສໍ ຖຸສໍ ວິວຊເຊຕຸວາ, ຕຕຸທຸລໍ ປນ ຂາທເຣ"ຕິ។

ຕຕຸຖ ວິທິຕນຸຕິ ກາລຸອວທຸທເລປີ ອນຸສກາເຣ ອຸນຸທຸຣານໍ ຖຸໂສ ຖຸສກາເວນ ຕຕຸທຸໂລ ຈ ຕຕຸທຸລກາເວນ ວິທິໂຕ ປາກໂຍເຍວ។ ອິສ ປນ ລິງຄວິປລຸລາສວເສນ "ຖຸສໍ ຕຕຸທຸລ"ນຸຕິ ວຸຕຸຕໍ។ ຂາທເຣຕິ ຖຸສໍ ຖຸສໍ ວຊເຊຕຸວາ ຕຕຸທຸລເມວ ຂາທນຸຕິ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ຕາຕ ກຸມາຣ, ຍຖາ ອຸນຸທຸຣານໍ ອນຸສກາເຣປີ ຖຸໂສ ຖຸສກາເວນ ຕຕຸທຸໂລ ຈ ຕຕຸທຸລກາເວນ ປາກໂຍ, ເຕ ຖຸສໍ ວຊເຊຕຸວາ ຕຕຸທຸລເມວ ຂາທນຸຕິ, ເອວເມວ ມມປີ ຕວ ວິສໍ ຄເຫຕຸວາ ນິສີນຸນກາໂວ ປາກໂຍຕິ។

ກຸມາໂຣ "ລາໂຕມຸຫີ"ຕິ ກີໂຕ ກຕຸຕປາຕິຍໍ ວິສໍ ປາເຕຸຸ ອວິສຫິຕຸວາ ອຸຍຸຖາຍ ຣາຊານໍ ວນຸທິຕຸວາ ຄໂຕ។ ໂສ ຕມຕຸຖໍ ອຕຸຕໂນ ອຸປຍຸຖາການໍ ອາໂຣເຈຕຸວາ "ອຊຊ ຕາວມຸຫິ ລາໂຕ, ອິທານິ ກຖໍ ມາເຣສຸສາມິ"ຕິ ປຸຈຸຉິ។ ເຕ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ອຸຍຸຍາເນ ປຊິຈຸຉນຸນາ ຫຸຕຸວາ ນິກຕຸຕິກວເສນ ມນຸຕຍມານາ "ອຕຸເຖໂກ ອຸປາໂຍ, ຂຄຸຄໍ ສນຸນຍຸຫິຕຸວາ ມຫາອຸປຍຸຖານໍ ຄຕກາເລ ອມຈຸຈານໍ ອນຸຕເຣ ຖຕຸວາ ຣຍຸໂຍ ປມຕຸຕກາວໍ ລຕຸວາ ຂຄຸເຄນ ປຫຣິຕຸວາ ມາເຣຕຸໍ ວຍຸຍຕີ"ຕິ ວວຕຸຖເປສຸໍ។ ກຸມາໂຣ "ສາຣູ"ຕິ ສມຸປຊິຈຸຉິຕຸວາ ມຫາອຸປຍຸຖານກາເລ ສນຸນທຸຂຄຸໂຄ ຫຸຕຸວາ ຄນຸຕຸວາ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ຣຍຸໂຍ ປຫຣໂຕກາສໍ ອຸປສາເຣຕີ។ ຕສຸມິ ຂເຕ ຣາຊາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໐។

"ຍາ ມນຸຕນາ ອຣຸຍຸລສຸມິ, ຍາ ຈ ຄາເມ ນິກຕຸຕິກາ;

ຍຸລເຈຕໍ ອິຕິ ຈີຕິ ຈ, ເອຕມຸປີ ວິທິຕໍ ມຍາ"ຕິ។

ຕຕຸຖ ອຣຸຍຸລສຸມິນຸຕິ ອຸຍຸຍາເນ។ ນິກຕຸຕິກາຕິ ກຕຸຕມູເລ ມນຸຕນາ។ ຍຸລເຈຕໍ ອິຕິ ຈີຕິ ຈາຕິ ຍຸລຈ ເອຕໍ ອິທານິ ມມ ປຫຣໂຕກາສປຣິເຍສນໍ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ຕາຕ ກຸມາຣ, ຍາ ເອສາ ຕວ ອຕຸຕໂນ ອຸປຍຸຖາເກຫິ ສທຸຣີ ອຸຍຸຍາເນ ຈ ຄາເມ ຈ

ນິກຓ຺ຕິກາ ມນ຺ຕນາ, ຍຄ຺ເຈຕ຺ ອິທານິ ມມ ມາຣຓຓ຺ຖາຍ ອິຕິ ຈິຕິ ຈ ກຣຕ຺, ເອຕມ຺ປິ ສພ຺ພ຺ ມຍາ ຄາຕນ຺ຕິ຿

ກຸມາໂຣ ‘‘ຊານາຕິ ເມ ເວຣິກາວ຺ ປິຕາ’’ຕິ ຕໂຕ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຸປຄ຺ຄາການ຺ ອາໂຣເຈສີ຿ ເຕ ສຕ຺ຕຄ຺ຄ ທິວເສ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ກຸມາຣ, ນ ເຕ ປິຕາ, ເວຣິກາວ຺ ຊານາຕິ, ຕກ຺ກມຕ຺ເຕນ ຕ຺ວ຺ ເອວ຺ສຄ຺ຄິ ອໂຫສິ, ມາເຣຫິ ນ’’ນ຺ຕິ ວທິ຺ສຸ຿ ໂສ ເອກທິວສ຺ ຂຄ຺ຄ຺ ຄເຫຕ຺ວາ ໂສປານມຕ຺ຖເກ ຄພ຺ກທ຺ວາເຣ ອຄ຺ຄາສິ຿ ຣາຊາ ໂສປານມຕ຺ຖເກ ຖິໂຕ ຕຕິຍ຺ ຄາຖມາຫ –

໑໘໑຿

‘‘ຌມ຺ເມນ ກິຣ ຊາຕສ຺ສ, ປິຕາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ມກ຺ກໂຍ;

ທຫຣສ຺ເສວ ສນ຺ຕສ຺ສ, ທນ຺ເຕຫິ ຜລມຈ຺ຉິທາ’’ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ຌມ຺ເມນາຕິ ສກາເວນ຿ ປິຕາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ມກ຺ກໂຍຕິ ປິຕາ ມກ຺ກໂຍ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ມກ຺ກຍໂປຕກສ຺ສ຿ ອິທ຺ ວຸຕ຺ຕ຺ ໂຫຕິ – ຍຖາ ອຣຄ຺ເຄ ຊາໂຕ ມກ຺ກໂຍ ອຕ຺ຕໂນ ຍູຖປຣິຫຣຕ຺ ອາສງ຺ກນ຺ໂຕ ຕຣຸຕສ຺ສ ມກ຺ກຍໂປຕກສ຺ສ ທນ຺ເຕຫິ ຜລ຺ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຸຣິສກາວ຺ ນາເສຕິ, ຕຖາ ຕວ ອຕິຣຊ຺ຊກາມສ຺ສ ຜລານິ ອຸປ຺ປາຍາເປຕ຺ວາ ປຸຣິສກາວ຺ ນາເສສ຺ສາມີຕິ຿

ກຸມາໂຣ ‘‘ຄຕ຺ຫາເປຕ຺ກາໂມ ມ຺ ປິຕາ’’ຕິ ກິໂຕ ປລາຍິຕ຺ວາ ‘‘ປິຕຣາມ຺ຫິ ສນ຺ຕຊ຺ຊິໂຕ’’ຕິ ອຸປຄ຺ຄາການ຺ ອາໂຣເຈສີ຿ ເຕ ອຑ຺ຒມາສມຕ຺ເຕ ວີຕິວຕ຺ເຕ ‘‘ກຸມາຣ, ສເຈ ຣາຊາ ຊາເນຍ຺ຍ, ເອຕ຺ຕກ຺ ກາລ຺ ນາຌິວາເສຍ຺ຍ, ຕກ຺ກມຕ຺ເຕນ ຕຍາ ກຖິຕ຺, ມາເຣຫິ ນ’’ນ຺ຕິ ວທິ຺ສຸ຿ ໂສ ເອກທິວສ຺ ຂຄ຺ຄ຺ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປຣິປາສາເທ ສິຣິສຍນ຺ ປວິສິຕ຺ວາ ‘‘ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕເມວ ນ຺ ມາເຣສ຺ສາມີ’’ຕິ ເຫຄ຺ຄາປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິ຿ ຣາຊາ ກຸຕ຺ຕສາຍມາໂສ ປຣິຊນ຺ ອຸຍ຺ໂຍເຊຕ຺ວາ ‘‘ນິປ຺ຊ຺ຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ສິຣິຄພ຺ກ຺ ປວິສນ຺ໂຕ ອຸມ຺ມາເຣ ຄຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕ຺ຖ຺ ຄາຖມາຫ –

໑໘໔຿

‘‘ຍເມຕ຺ ປຣິສປ຺ປສິ, ອຊກາໂຕວ ສາສເປ;

ໂຍປາຍ຺ ເຫຄ຺ຄໂຕ ເສຕິ, ເອຕມ຺ປິ ວິທິຕ຺ ມຍາ’’ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ປຣິສປ຺ປສີຕິ ກເຍນ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ສປ຺ປສິ຿ ສາສເປຕິ ສາສປເຂຕ຺ເຕ຿ ໂຍປາຍນ຺ຕິ ໂຍປິ ອຍ຺຿ ອິທ຺ ວຸຕ຺ຕ຺ ໂຫຕິ – ຍມ຺ປິ ເອຕ຺ ຕ຺ວ຺ ສາສປວນ຺ ປວິຄ຺ຄກາຕເອລຸອໂກ ວິຍ ກເຍນ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ສ຺ສປ຺ປສິ, ປຖມ຺ ວິສ຺ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄໂຕສິ, ທຸຕິຍ຺ ຂຄ຺ເຄນ ປຫຣິຕ຺ກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ອາຄໂຕສິ, ຕຕິຍ຺ ຂຄ຺ຄ຺ ອາທາຍ ໂສປານມຕ຺ຖເກ ອຄ຺ຄາສິ, ອິທານິ ມ຺ ‘‘ມາເຣສ຺ສາມີ’’ຕິ ເຫຄ຺ຄາສຍເນ ນິປນ຺ໂນສິ, ສພ຺ພເມຕ຺ ຊານາມິ, ນ ຕ຺ ອິທານິ ວິສ຺ສຊ຺ເຊມິ, ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊາຕ຺ ກາຣາເປສ຺ສາມີຕິ຿ ເອວ຺ ຕສ຺ສ ອຊານນ຺ຕສ຺ເສວ ສາ ສາ ຄາຖາ ຕ຺ ຕ຺ ອຕ຺ຖ຺ ທີເປຕິ຿

ກຸມາໂຣ ‘‘ຄາໂຕມ຺ຫິ ປິຕຣາ, ອິທານິ ມ຺ ນາສ຺ເສສ຺ສຕີ’’ຕິ ກຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເຫຄ຺ຄາສຍນາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຂຄ຺ຄ຺ ຣຄ຺ໂຄ ປາທມູເລ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ‘‘ຂມາຫິ ເມ, ເທວາ’’ຕິ ປາທມູເລ ອຸເຣນ ນິປ຺ຊ຺ຊິ຿ ຣາຊາ ‘‘ນ ມຍ຺ຫ຺ ໂກຈິ ກມ຺ມ຺ ຊານາຕີຕິ ຕ຺ວ຺ ຈິນ຺ເຕສີ’’ຕິ ຕ຺ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສງ຺ຂລິກພນ຺ຌເນນ ພນ຺ຌາເປຕ຺ວາ ພນ຺ຌນາຄາຣ຺ ປເວສາເປຕ຺ວາ ອາຣກ຺ຂ຺ ຄເປສິ຿ ຕທາ ຣາຊາ ໂພຌິສຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸຕ຺ ສລ຺ລກ຺ເຂສິ຿ ໂສ ອປຣກາເຄ ກາລມກາສິ, ຕສ຺ສ ສຣີຣກິຈ຺ຈ຺ ກຕ຺ວາ ກຸມາຣ຺ ພນ຺ຌນາຄາຣາ ນີຫຣິຕ຺ວາ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຄ຺ຄາເປສຸ຿

ສຕ຺ຖາ ອິມ຺ ຌມ຺ມເທສນ຺ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກ຺ ສໂມຌາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຕກ຺ກສິລາຍ຺ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຿

ຖຸສຊາຕກວຕຸຕນາ ອຝຸຄມາ។

[ຝຝຝ] ຝ។ ພາເວຣຸຊາຕກວຕຸຕນາ

ອທສຸສເນນ ໂມຣສຸສາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ຫຕລາກສກຸກາເຣ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ຕິຕຸຖິຍາ ຫິ ອນຸປຸປນຸເນ ພຸທຸເຜ ລາກີໂນ ອເຫສຸໍ, ອຸປຸປນຸເນ ປນ ພຸທຸເຜ ຫຕລາກສກຸກາຣາ ສູຣິຍຸຄຸຄມເນ ຂຊໂຊປນກາ ວິຍ ຊາຕາ។ ເຕສໍ ຕໍ ປວຕຸຕິ ອາຣພຸກ ກິກຸຂູ ຜມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຝຸຖາເປສຸໍ។ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸຝິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປິ ຍາວ ຄຸຕາວນຸຕາ ນ ອຸປຸປຊຸຊນຸຕິ, ຕາວ ນິຄຸຄຸຕາ ລາກຄຸຄຍສຄຸຄປຸປຕຸຕາ ອເຫສຸໍ, ຄຸຕາວນຸເຕສຸ ປນ ອຸປຸປນຸເນສຸ ນິຄຸຄຸຕາ ຫຕລາກສກຸກາຣາ ຊາຕາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຜິສຕຸໂຕ ໂມຣໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຸຫຸຜິມນຸວາຍ ໂສກຄຸຄປຸປຕຸໂຕ ອຣຸເຍ ວິຈຣິ។ ຕທາ ເອກຈຸເຈ ວາຕິຊາ ທິສາກາກໍ ຄເຫຕຸວາ ນາວາຍ ພາເວຣຸຣຝຸຖໍ ອຄມໍສຸ។ ຕສຸມິ ກິຣ ກາເລ ພາເວຣຸຣຝຸເຖ ສກຸຕາ ນາມ ນຕຸຖິ។ ອາຄຕາຄຕາ ຣຝຸຖວາສິໂນ ຕໍ ປຸຊຸເຣ ນິສິນຸນໍ ທິສຸວາ ‘‘ປສຸສຖິມສຸສ ຜວິວຕຸຕໍ ຄລປຣິໂຍສານໍ ມຸຂຕຸຕຸຫກໍ ມຕິຄຸລຸອສທິສານິ ອກຸຂີນີ’’ຕິ ກາກເມວ ປສໍສິຕຸວາ ເຕ ວາຕິຊເກ ອາຫໍສຸ ‘‘ອິມໍ, ອຍຸຍາ, ສກຸຕໍ ອມຸຫາກໍ ເທຖ, ອມຸຫາກໍ ອິມິນາ ອຕຸໂຖ, ຕຸມຸເຫ ອຕຸຕໂນ ຣຝຸເຖ ອລຸລໍ ລກິສຸສຖາ’’ຕິ។ ‘‘ເຕນ ຫິ ມູເລນ ຄຕຸຫຖາ’’ຕິ។ ‘‘ກຫາປເຕນ ໂນ ເທຖາ’’ຕິ។ ‘‘ນ ເທມາ’’ຕິ ។ ອນຸປຸພຸເພນ ວຫຸເຜຕຸວາ ‘‘ສເຕນ ເທຖາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ອມຸຫາກໍ ເອສ ພຫູປກາໂຣ, ຕຸມຸເຫຫິ ສທຸຜີ ເມຕຸຕິ ໂຫຕູ’’ຕິ ກຫາປເຕສຕໍ ຄເຫຕຸວາ ອທໍສຸ។ ເຕ ຕໍ ເນຕຸວາ ສຸວຕຸຕປຸຊຸເຣ ປກຸຂິປິຕຸວາ ນານປຸປກາເຣນ ມຈຸຝມໍເສນ ເຈວ ຜລາຜເລນ ຈ ປຝິຊຄຸຄິສຸ។ ອຸເລສໍ ສກຸຕານໍ ອວິຊຊມານຝຸຖາເນ ທສຫິ ອສທຸຜມຸເມຫິ ສມນຸນາຄໂຕ ກາໂກ ລາກຄຸຄຍສຄຸຄປຸປຕຸໂຕ ອໂຫສິ។

ປຸນວາເຣ ເຕ ວາຕິຊາ ເອກໍ ໂມຣຣາຊານໍ ຄເຫຕຸວາ ຍຖາ ອຈຸຝຣສທຸເທນ ວສຸສຕິ, ປາຕິປຸປຫຣຕສທຸເທນ ນຈຸຈຕິ, ເອວໍ ສິກຸຂາເປຕຸວາ ພາເວຣຸຣຝຸຖໍ ອຄມໍສຸ។ ໂສ ມຫາຊເນ ສນຸນິປຕິເຕ ນາວາຍ ຜຸເຣ ຖຕຸວາ ປກຸເຂ ວິຜຸນິຕຸວາ ມຜຸຣສຸສຣໍ ນິຈຸຝາເຣຕຸວາ ນຈຸຈິ។ ມນຸສຸສາ ຕໍ ທິສຸວາ ໂສມນສຸສຊາຕາ ‘‘ເອຕໍ, ອຍຸຍາ, ໂສກຄຸຄປຸປຕຸຕໍ ສຸສິກຸຂິຕໍ ສກຸຕຣາຊານໍ ອມຸຫາກໍ ເທຖາ’’ຕິ ອາຫໍສຸ។ ອມຸເຫຫິ ປຖມໍ ກາໂກ ອານີໂຕ, ຕໍ ຄຕຸຫິຕຸຖ, ອິທານິ ເອກໍ ໂມຣຣາຊານໍ ອານຍິມຸຫາ, ເອຕມຸປິ ຍາຈຖ, ຕຸມຸຫາກໍ ຣຝຸເຖ ສກຸຕໍ ນາມ ຄເຫຕຸວາ ອາຄນຸຕຸໍ ນ ສກຸກາຕິ។ ‘‘ໂຫຕຸ, ອຍຸຍາ, ອຕຸຕໂນ ຣຝຸເຖ ອລຸລໍ ລກິສຸສຖ, ອິມໍ ໂນ ເທຖາ’’ຕິ ມູລໍ ວຫຸເຜຕຸວາ ສຫສຸເສນ ຄຕຸຫິໍສຸ។ ອຖ ນໍ ສຕຸຕຣຕນວິຈິຕຸເຕ ປຸຊຸເຣ ຖເປຕຸວາ ມຈຸຝມໍສຜລາຜເລຫິ ເຈວ ມຜຸລາຊສກຸກຣປານກາທີຫິ ຈ ປຝິຊຄຸຄິສຸ, ມຍູຣຣາຊາ ລາກຄຸຄຍສຄຸຄປຸປຕຸໂຕ ຊາໂຕ, ຕສຸສາຄຕກາລໂຕ ປຝຸຖາຍ ກາກສຸສ ລາກສກຸກາໂຣ ປຣິຫາຍິ, ໂກຈິ ນໍ ໂອໂລເກຕຸມຸປິ ນ ອິຈຸຝິ។ ກາໂກ ຂາທນີຍໂກຊນີຍໍ ອລກມາໂນ ‘‘ກາກາ’’ຕິ ວສຸສນຸໂຕ ຄນຸຕຸວາ ອຸກຸການກູມິຍໍ ໂອຕຣິຕຸວາ ໂຄຈຣໍ ຄຕຸຫິ។

ສຕຸຖາ ທຸເວ ວຕຸຖູນິ ໝເຜຕຸວາ ສມຸພຸທຸໂຜ ຫຸຕຸວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໕໓។

‘‘ອທສຸສເນນ ໂມຣສຸສ, ສິຂີໂນ ມຸຊຸຊກາຕີໂນ;

ກາກໍ ຕຕຸຖ ອປູເຊສຸໍ, ມໍເສນ ຈ ຜເລນ ຈ។

໑໕໔។

‘‘ຍທາ ຈ ສຣສມຸປນຸໂນ, ໂມໂຣ ພາເວຣຸມາຄມາ;

ອຖ ລາໂກ ຈ ສກ຺ກາໂຣ, ວາຍສສ຺ສ ອທາຍຖ຺ໆ

໑໘໔ໆ

‘‘ຍາວ ນຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊຕິ ພຸທ຺ໂຘ, ຘມ຺ມຣາຊາ ປ຺ກາສ຺ກໂຣ;

ຕາວ ອຣ຺ເຍ ອປ຺ເຊສ຺ສຸໍ, ປຸຕ຺ຕ ສມໜພ຺ຣາຫ຺ມເຓ.

໑໘໕ໆ

‘‘ຍທາ ຈ ສຣສມ຺ປນ຺ໂນ, ພຸທ຺ໂຘ ຘມ຺ມໍ ອເທສຍີ;

ອຖ ລາໂກ ຈ ສກ຺ກາໂຣ, ຕິຕ຺ຖິຍານໍ ອຫາຍຖາ’’ຕິໆ

ຕຕ຺ຖ ສີຂີໂນຕິ ສີຂາຍ ສມນ຺ນາຄຕສ຺ສໆ ມຣ຺ຊກາຕິໂນຕິ ມຘຸຣສ຺ສຣສ຺ສໆ ອປ຺ເຊສ຺ສຸນ຺ຕິ ອປ຺ຊຍີສຸໆ ມໍເສນ ຈ ຜເລນ ຈາຕິ ນານປ຺ປກາເຣນ ມໍເສນ ຜລາຜເລນ ຈໆ ພາເວຣຸມາຄມາຕິ ພາເວຣຸຣຕ຺ຖໍ ອາຄໂຕໆ ‘‘ກາເວຣູ’’ຕິປິ ປາໂຖໆ ອຫາຍຖາຕິ ປຣິຫີໂນໆ ຘມ຺ມຣາຊາຕິ ນວຫິ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ເມຫິ ປຣິສໍ ຣຊ຺ເຊຕີຕິ ຘມ຺ມຣາຊາໆ ປ຺ກາສ຺ກໂຣຕິ ສຕ຺ຕໂລກໂອກາສໂລກສງ຺ຂາຣໂລເກສຸ ອາໂລກສ຺ສ ກຕ຺ຕາ ປ຺ກາສ຺ກໂຣໆ ສຣສມ຺ປນ຺ໂນຕິ ພ຺ຣຫ຺ມສ຺ສເຣນ ສມນ຺ນາຄໂຕໆ ຘມ຺ມໍ ອເທສຍີຕິ ຈຕຸສຈ຺ຈຘມ຺ມໍ ປກາເສສີຕິໆ

ອິຕິ ອິມາ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ກາສິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກາໂກ ນິຄຕ຺ໂຖ ນາຕປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ໂມຣຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິໆ

ພາເວຣຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາໆ

[໓໔໐] ໑໐ໆ ວິສຍ຺ຫຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອທາສິທານານີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອນາຖປິຕ຺ຫິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິໆ ວຕ຺ຖຸ ເຫຕ຺ຖາ ຂທິຣງ຺ຄາຣຊາຕເກ (ຊາໆ ໑ໆ໑ໆ໔໐) ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວໆ ອິຘ ປນ ສຕ຺ຖາ ອນາຖປິຕ຺ຫິກໍໆ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ໂປຣາຕກປຕ຺ຫິຕາປິ ຄຫປຕິ ‘ທານໍ ມາ ທທາສີ’ຕິ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ ວາເຣນ຺ຕໍ ສກ຺ກໍ ເທວານມິນ຺ທໍ ປຍິພາຫິຕ຺ວາ ທານໍ ອທໍສ຺ເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິໆ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອສີຕິໂກຍິວິກໂວ ວິສຍ຺ໂຫ ນາມ ເສຕ຺ຖິ ຫຸຕ຺ວາ ປຍ຺ຈຫິ ສີເລຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ທານຊ຺ຊາສໂຍ ທານາກິຣໂຕ ອໂຫສິໆ ໂສ ຈຕູສຸ ນຄຣທ຺ວາເຣສຸ, ນຄຣມຊ຺ເຊ, ອຕ຺ຕໂນ ພຣທ຺ວາເຣຕີ ຉສຸ ຖາເນສຸ ທານສາລາໂຍ ກາເຣຕ຺ວາ ທານໍ ປວຕ຺ເຕສິ, ທິວເສ ທິວເສ ຉ ສຕສຫສ຺ສານິ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕິໆ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ວນີພ຺ພກຍາຈການຍ຺ຈ ເອກສທິສເມວ ກຕ຺ຕໍ ໂຫຕິໆ ຕສ຺ສ ຊມ຺ພຸທີປໍ ອຸນ຺ນງ຺ຄລໍ ກຕ຺ວາ ທານໍ ທທໂຕ ທານານຸກາເວນ ສກ຺ກສ຺ສ ກວນໍ ກມ຺ປິ, ສກ຺ກສ຺ສ ເທວຣຍ຺ໂຍ ປຕ຺ຫຸກມ຺ພລສິລາສນໍ ອຸຕ຺ຫາກາຣໍ ທສ຺ເສສິໆ ສກ຺ໂກ ‘‘ໂກ ນຸ ໂຂ ມໍ ຖານາ ຈາເວຕ຺ກາໂມ’’ຕິ ອຸປ຺ຘາເຣນ຺ໂຕ ມຫາເສຕ຺ຖິ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ວິສຍ຺ໂຫ ອຕິວິຍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ສກລຊມ຺ພຸທີປໍ ອຸນ຺ນງ຺ຄລໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ທານໍ ເທຕິ, ອິມິນາ ທາເນນ ມໍ ຈາເວຕ຺ວາ ສຍໍ ສກ຺ໂກ ກວິສ຺ສຕີ ມຣ຺ເຍ, ຘນມສ຺ສ ນາເສຕ຺ວາ ເອຕໍ ທລິທ຺ທໍ ກຕ຺ວາ ຍຖາ ທານໍ ນ ເທຕິ, ຕຖາ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ຘນຘຍ຺ຍໍ ເຕລມຘຸຜາຕິຕສກ຺ກຣາທີນິ ອນ຺ຕມໂສ ທາສກມ຺ມກຣໂປ຺ຣິສມ຺ປີ ອນ຺ຕຣຘາເປສິໆ

ຕທາ ທານພ຺ຍາວຍາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ສາມິ ທານຄ຺ຄໍ ປຈ຺ຈິນ຺ນໍ, ຖປິຕຖປິຕຖ຺ຖາເນ ນ ກິຍ຺ຈິ ປສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາໂຣຈຍີສຸໆ ‘‘ອິໂຕ

ປຣິພຸພຍໍ ທຣຖ, ມາ ທານໍ ປຈຸຊິນຸທຖາ''ຕິ ກຣິຍໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ''ກທຸເທ, ທານໍ ປວຕຸຕາເປຫີ''ຕິ ອາຫ. ສາ ສກລເຄຫໍ ວິຈິນິຕຸວາ ອທຸຒມາສກມຕຸຕມຸປິ ອທິສຸວາ ''ອຍຸຍ, ອມຸຫາກໍ ນິວຕຸຖວຕຸຖໍ ຖເປຕຸວາ ອຄຸຄໍ ກິຄຸຈິ ນ ປສຸສາມິ, ສກລເຄຫໍ ຕຸຈຸຊ''ນຸຕິ ອາຫ. ສຕຸຕຣຕນຄພຸເກສຸ ທຸວາຣໍ ວິວຣາເປຕຸວາ ນ ກິຄຸຈິ ອທຸທສ, ເສຍຸຖິຄຸຈ ກຣິຍຄຸຈ ຖເປຕຸວາ ອຄຸເຄ ທາສກມຸມກຣາປີ ນ ປຄຸຄາຍີສຸ. ປຸນ ມຫາສຕຸໂຕ. ກຣິຍໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ກທຸເທ, ນ ສກຸກາ ທານໍ ປຈຸຊິນຸທິຕຸໍ, ສກລນິເວສ ນໍ ວິຈິນິຕຸວາ ກິຄຸຈິ ອຸປຣາເຣຫີ''ຕິ ອາຫ. ຕສຸມິ ຂເຓ ເອໂກ ຕິຓຫາຣໂກ ອສິຕຄຸຈ ກາຊຄຸຈ ຕິຓພນຸຜນຣຊຸຊຸຄຸຈ ທຸ ວາຣນຸຕເຣ ຊທຸເທຕຸວາ ປລາຍິ. ເສຍຸຖິກຣິຍາ ຕໍ ທິສຸວາ ''ສາມິ, ອິທໍ ຖເປຕຸວາ ອຄຸຄໍ ນ ປສຸສາມີ''ຕິ ອາທຣິຕຸວາ ອທາສິ. ມຫາສຕຸໂຕ ''ກທຸເທ, ມຍາ ເອຕຸຕກໍ ກາລໍ ຕິຓໍ ນາມ ນ ລາຍິຕປຸພຸພໍ, ອຊຸຊ ປນ ຕິຓໍ ລາຍິຕຸວາ ອາທຣິຕຸວາ ວິກຸກິຓິຕຸວາ ຍຖານຸຈຸຊວິກໍ ທານໍ ທສຸສາມີ''ຕິ ທານຸປຈຸເຊທກເຍນ ອສິຕຄຸເຈວ ກາຊຄຸຈ ຣຊຸຊຸຄຸຈ ຄເຫຕຸວາ ນຄຣາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຕິຓວຕຸຖໍ ຄນຸຕຸວາ ຕິຓໍ ລາຍິຕຸວາ ''ເອໂກ ອມຸຫາກໍ ກວິສຸສຕິ, ເອເກນ ທານໍ ທສຸສາມີ''ຕິ ທຸເວ ຕິຓກລາເປ ພນຸຜິຕຸວາ ກາ ເຊ ລຄຸເຄຕຸວາ ອາທາຍ ຄນຸຕຸວາ ນຄຣທຸວາເຣ ວິກຸກິຓິຕຸວາ ມາສເກ ຄເຫຕຸວາ ເອກໍ ໂກຍຸຖາສໍ ຍາຈການໍ ອທາສິ. ຍາຈກາ ພຫູ, ເຕສໍ ''ມຍຸຫມຸປິ ເທຫິ, ມຍຸຫມຸປິ ເທຫີ''ຕິ ວທນຸຕານໍ ອິຕຣມຸປິ ໂກຍຸຖາສໍ ທຕຸວາ ຕໍ ທິວສໍ ສທຸຜິ ກຣິຍາຍ ອນາຫາໂຣ ວີຕິນາເມສິ. ອິມິນາ ນິຍາເມນ ຊ ທິວສາ ວີຕິວຕຸຕາ.

ອຖສຸສ ສຕຸຕເມ ທິວເສ ຕິຓໍ ອາຫຣມານສຸສ ສຕຸຕາຫໍ ນິຣາຫາຣສຸສ ອຕິສຸຂຸມາລສຸສ ນລາເຜ ສູຣິຍາຕເປນ ປຫຣມຕຸເຕ ອກຸ ຂີນິ ກມີສຸ. ໂສ ສຕີ ປຈຸຈຸປຖຸຖາເປຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ຕິຓໍ ອວຕຸຖຣິຕຸວາ ປຕິ. ສກຸໂກ ຕສຸສ ກິຣິຍໍ ອຸປຜາຣຍມາໂນ ວິຈຣຕິ. ໂສ ຕງຂຓຄຸເຍວ ອາຄນຸຕຸວາ ອາກາເສ ຖຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໗.

''ອທາສິ ທານານິ ປຸເຣ ວິສຍຸຫ, ທທໂຕ ຈ ເຕ ຂຍຜມຸໂມ ອໂຫສິ;

ອິໂຕ ປຣໍ ເຈ ນ ທເທຍຸຍ ທານໍ, ຕິຍຸເຖຍຸຍຸໍ ເຕ ສໍຍມນຸຕສຸສ ໂກຄາ''ຕິ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ອມຸໂກ ວິສຍຸຫ ຕຸວໍ ອິໂຕ ປຸພຸເພ ຕວ ເຄເຫ ຜເນ ວິຊຊມາເນ ສກລຊມຸພຸທີປໍ ອຸນຸນງຄລໍ ກຣິຕຸວາ ທານານິ ອ ທາສິ. ຕສຸສ ຈ ເຕ ເອວໍ ທທໂຕ ໂກຄານໍ ຂຍຜມຸໂມ ຂຍສກາໂວ ອໂຫສິ, ສພຸພໍ ສາປເຕຍຸຍໍ ຂີຓໍ, ອິໂຕ ປຣໍ ເຈປິ ຕຸວໍ ທານໍ ນ ທເທຍຸຍ, ກສຸສຈິ ກິຄຸຈິ ນ ທເທຍຸຍາສິ, ຕວ ສໍຍມນຸຕສຸສ ອທທນຸຕສຸສ ໂກຄາ ຕເຖວ ຕິຍຸເຖຍຸຍຸໍ, ''ອິໂຕ ປຍຸຖາຍ ນ ທສຸ ສາມີ''ຕິ ຕຸວໍ ມຍຸຫໍ ປຜິຄຸຄໍ ເທຫິ, ອຫໍ ເຕ ໂກເຄ ທສຸເສສຸສາມີຕິ.

ມຫາສຕຸໂຕ ຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ''ໂກສິ ຕຸວ''ນຸຕິ ອາຫ. ''ສກຸໂກຫມສຸມີ''ຕິ. ໂພຜິສຕຸໂຕ ''ສກຸໂກ ນາມ ສຍໍ ທານໍ ທຕຸວາ ສີ ລໍ ສມາທິຍິຕຸວາ ອຸໂປສຖກມຸມໍ ກຕຸວາ ສຕຕ ວຕຕປທານິ ປູເຣຕຸວາ ສກຸກຕຸຕໍ ປຕຸໂຕ, ຕຸວໍ ປນ ອຕຸຕໂນ ອິສຸສຣິຍກາຣຓໍ ທານໍ ວາເຣສິ, ອນຣິຍໍ ວຕ ກໂຣສີ''ຕິ ວຕຸວາ ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໘໘.

''ອນຣິຍມຣິເຍນ ສຫສຸສເນຕຕ, ສຸທຸຄຸຄເຕນາປີ ອກິຈຈມາຫຸ;

ມາ ໂວ ຜນໍ ຕໍ ອຫຸ ເທວຣາຊ, ຍໍ ໂກຄເຫຕຸ ວິຊເຫມຸ ສທຸຜໍ.

໑໘໙.

''ເຍນ ເອໂກ ຣໂຖ ຍາຕິ, ຍາຕິ ເຕນປໂຣ ຣໂຖ;

ໂປຣາຓໍ ນິຫິຕໍ ວຕຸຕໍ, ວຕຸຕຕຄຸເຍວ ວາສວ.

໑໖໐ຯ

‘‘ຍທິ ເຫສ຺ສຕິ ທສ຺ສາມ, ອສບ຺ເຕ ກີ ທທາມເສ;

ເອວໍພູຕາປິ ທສ຺ສາມ, ມາ ທານໍ ປມທມ຺ຫເສ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອນຣິຍບ຺ຕິ ລາມກໍ ປາປກມ຺ມໍຯ ອຣິເຍນາຕິ ປຣິສຸທ຺ຊາຈາເຣນ ອຣິເຍນຯ ສຸທຸຄ຺ຄເຕນາປີຕິ ສຸທລິທ຺ເທນາປີຯ ອກິຈ຺ຈມາ ຫູຕິ ອກຕ຺ຕພ຺ພບ຺ຕິ ພຸທ຺ຊາທໂຍ ອຣິຍາ ວທບ຺ຕິ, ຕ຺ວໍ ປນ ມໍ ອນຣິຍໍ ມຄ຺ຄໍ ອາໂຣເຈສີຕິ ອຊີປ຺ປາໂຍຯ ໂວຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍຯ ຍໍ ໂພຄເຫຕູຕິ ຍສ຺ສ ຊນສ຺ສ ປຣິກຸລ຺ຊນເຫຕຸ ມຍໍ ທານສທ຺ຊໍ ວິຊເຫມ຺ ປຣິຈ຺ຈເຊຍ຺ຍາມ, ຕໍ ຊນເມວ ມາ ອຫຸ, ນ ໂນ ເຕນ ຊ ເນນ ອຕ຺ໂຖຕິ ທີເປຕິຯ

ຣໂຖຕິ ຍໍກິລ຺ຈິ ຍານໍຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ເຍນ ມຄ຺ເຄນ ເອໂກ ຣໂຖ ຍາຕິ, ອລ຺ໂລປີ ຣໂຖ ‘‘ຣຖສ຺ສ ຄຕມຄ຺ໂຄ ເອໂສ’’ຕິ ເຕ ເນວ ມຄ຺ເຄນ ຍາຕິຯ ໂປຣາຕໍ ນິຫິຕໍ ວຕ຺ຕບ຺ຕິ ຍໍ ມຍາ ປຸພ຺ເພ ນິຫິຕໍ ວຕ຺ຕໍ, ຕໍ ມຍິ ຊຣບ຺ເຕ ວຕ຺ຕຕຸເຍວ, ມາ ຕິຍ຺ຖຕູຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ເອວໍພູຕາຕິ ເອວໍ ຕິຕຫາຣກພູຕາປິ ມຍໍ ຍາວ ຊີວາມ, ຕາວ ທສ຺ສາມເຍວຯ ກີກາຣຕາ? ມາ ທານໍ ປມທມ຺ຫເສຕິຯ ອທທບ຺ໂຕ ຫິ ທານໍ ປມຊ຺ຊຕິ ນາມ ນ ສຣຕິ ນ ສລ຺ລກ຺ເຂຕິ, ອຫໍ ປນ ຊີວມາໂນ ທານໍ ປມຸສ຺ສິຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຉາມິ, ຕສ຺ມາ ທານໍ ທສ຺ສາມິເຍວາຕິ ທີເປຕິຯ

ສກ຺ໂກ ຕໍ ປຍິພາຫິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ‘‘ກິມຕ຺ຖາຍ ທານໍ ທທາສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ເນວ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ, ນ ພ຺ຣຫ຺ມຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຖຍ ມາໂນ, ສພ຺ພລ຺ລຸຕໍ ປຕ຺ເຖນ຺ໂຕ ປນາຫໍ ທທາມີ’’ຕິ ອາຫຯ ສກ຺ໂກ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຸຍ຺ໂຖ ຫຕ຺ເຖນ ປິຍ຺ຖີ ປຣິມຊ຺ຊິຯ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຕງ຺ຂຕລ຺ເລວ ປຣິມຊ຺ຊິຕມຕ຺ຕສ຺ເສວ ສກລສຣີຣໍ ປຣິປູຣີຯ ສກ຺ການຸກາເວນ ຈສ຺ສ ສພ຺ໂພ ວິກວປຣິຈ຺ເຉໂທ ປຍິ ປາກຕິໂກວ ອໂຫສີຯ ສກ຺ໂກ ‘‘ມຫາເສຍ຺ຖິ, ຕ຺ວໍ ອິໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ທິວເສ ທິວເສ ທ຺ວາທສ ສຕສຫສ຺ສານິ ວິສ຺ສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ທານໍ ທທາຫີ’’ຕິ ຕສ຺ສ ເຄເຫ ອປ຺ປມາຕໍ ຊນໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ອຍ຺ໂຍເຊຕ຺ວາ ສກຍ຺ຖານເມວ ຄໂຕຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເສຍ຺ຖິກຣິຍາ ຣາຫຸລມາຕາ ອໂຫສີ, ວິສຍ຺ໂຫ ປນ ເສຍ຺ຖິ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິຯ

ວິສຍ຺ຫຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາຯ

ໂກກິລວຄ຺ໂຄ ຈຕຸຕ຺ໂຖຯ

໕ຯ ຈູລຸອກຸຕາລວຄ຺ໂຄ

[໓໔໑] ໑ຯ ກຕ຺ຫຣິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນຣານມາຣາມກຣາສູຕິ ອິມສ຺ສ ຊາຕກສ຺ສ ວິຕ຺ຖາຣກຖາ ກຸຕາລຊາຕເກ (ຊາຯ ໔ຯ໔໑ຯກຸຕາລຊາຕກ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິຯ

ກຕ຺ຫຣິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາຯ

[໓໔໘] ໒ຯ ວານຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອສກ຺ຂິວຕ ອຕ຺ຕານບ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸອຸວເນ ວິຫຣບ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ວຊາຍ ປຣິສກ຺ການໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີຯ ວຕ຺ຖຸ (ຊາຯ ອຍ຺ຖຯ ໔ຯ໒ຯສຸສຸມາຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ) ເຫຍ຺ຖາ ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວຯ

ອຕີເຕ ປນ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ຫິມວນຸຕປເທເສ ກປີໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຄຽຄາຕິເຣ ວສິ. ອເຖກາ ອນຸໂຕຄຽຄາຍໍ ສໍສຸມາຣີ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ຫທຍມໍເສ ໂທຫລຸອໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ສໍສຸມາຣສຸສ ກເຖສິ. ໂສ "ຕໍ ກປີ ອຸທເກ ນິມຸຊຸຊາເປຕຸວາ ມາເຣຕຸວາ ຫທຍມໍສໍ ຄເຫຕຸວາ ສໍສຸມາຣິຍາ ທສຸສາມີ"ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ມຫາສຕຸຕໍ ອາຫ –

"ເອຫິ, ສມຸມ, ອນຸຕຣທີປເກ ຜລາຜເລ ຂາທິຕຸໍ ຄຈຸຉາມາ"ຕິ. "ກຖໍ, ສມຸມ, ອຫໍ ຄມິສຸສາມີ"ຕິ. "ອຫໍ ຕໍ ມມ ປີຏຸຖິຍໍ ນິສີທາເປຕຸວາ ເນສຸສາມີ"ຕິ. ໂສ ຕສຸສ ຈິຕຸຕໍ ອຊານນຸໂຕ ລຽຄິຕຸວາ ປີຏຸຖິຍໍ ນິສີທິ. ສໍສຸມາໂຣ ໂຖກໍ ຄນຸຕຸວາ ນິມຸຊຸຊິຕຸໍ ອາຣກິ. ອຖ ນໍ ວານໂຣ "ກີການຣຓາ, ໂກ, ມໍ ອຸທເກ ນິມຸຊຸຊາເປສີ"ຕິ ອາຫ. "ອຫໍ ຕໍ ມາເຣຕຸວາ ຕວ ຫທຍມໍສໍ ມມ ການິຍາຍ ທສຸສາມີ"ຕິ. "ທນຸຊ ຕຸວໍ ມມ ຫທຍມໍສໍ ອຸເຣ ອຕຸຖີຕິ ມຄຸລສີ"ຕິ? "ອຖ ກຫໍ ເຕ ຖປີຕ"ນຸຕິ? "ເອຕໍ ອຸທຸມຸພເຣ ໂອລມຸພນຸຕໍ ນ ປສຸສສີ"ຕິ? "ປສຸສາມິ, ທສຸສສີ ປນ ເມ"ຕິ. "ອາມ, ທສຸສາມີ"ຕິ. ສໍສຸມາໂຣ ທນຸຊຕາຍ ຕໍ ຄເຫຕຸວາ ນທີຕີເຣ ອຸທຸມຸພຣມູລໍ ຄໂຕ. ໂພຘິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ປີຏຸຖິໂຕ ລຽຄິຕຸວາ ອຸທຸມຸພຣຣຸກຸເຂ ນິສີນຸໂນ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໖໑.

"ອສກຸຂີ ວຕ ອຕຸຕານໍ, ອຸທຸຊາຕຸໍ ອຸທກາ ຖລໍ;

ນ ທານາຫໍ ປຸນ ຕຸຍຸຫໍ, ວສໍ ຄຈຸຉາມິ ວາຣິຊ.

໑໖໒.

"ອລເມເຕຫິ ອມຸເພຫິ, ຊມຸພູຫິ ປນເສຫິ ຈ;

ຍານິ ປາຣໍ ສມຸທຸທສຸສ, ວຣໍ ມຍຸຫໍ ອຸທຸມຸພໂຣ.

໑໖໓.

"ໂຍ ຈ ອຸປຸປຕິຕໍ ອຕຸຖໍ, ນ ຂິປຸປມນຸພຸຊຸຊຕິ;

ອມິຕຸຕວສມນຸເວຕິ, ປຈຸຉາ ຈ ອນຸຕປຸປຕິ.

໑໖໔.

"ໂຍ ຈ ອຸປຸປຕິຕໍ ອຕຸຖໍ, ຂິປຸປເມວ ນິໂພຘຕິ;

ມຸຈຸຈເຕ ສຕຸຕຸສມຸພາຘາ, ນ ຈ ປຈຸຉານຸຕປຸປຕີ"ຕິ.

ຕຕຸຖ ອສກຸຂີ ວຕາຕິ ສມຕຸໂຖ ວຕ ອໂຫສິ. ອຸທຸຊາຕຸນຸຕິ ອຸທຸຘຣິຕຸໍ. ວາຣິຊາຕິ ສໍສຸມາຣໍ ອາລປຕິ. ຍານິ ປາຣໍ ສມຸທຸທສຸສາຕິ ຄຽຄໍ ສມຸທຸທນາເມນາລປນຸໂຕ "ຍານິ ສມຸທຸທສຸສ ປາຣໍ ຄນຸຕຸວາ ຂາທິຕພຸພານິ, ອລໍ ເຕຫີ"ຕິ ວທຕິ. ປຈຸຉາ ຈ ອນຸຕປຸປຕີຕິ ອຸປຸປນຸນໍ ອຕຸຖໍ ຂິປຸປໍ ອຊານນຸໂຕ ອມິຕຸຕວສໍ ຄຈຸຉຕິ, ປຈຸຉາ ຈ ອນຸຕປຸປຕິ.

ອິຕິ ໂສ ຈຕູຫິ ຄາຖາຫິ ໂລກິຍກິຈຈານໍ ນິປຸຜຕຸຕິການຣຓໍ ກເຖຕຸວາ ວນສຓຸຑເມວ ປາວິສິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ສໍສຸມາໂຣ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສິ, ວານໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນຸຕິ.

ວານຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ຿

[໖໔໖] ໖຿ ກຸນ຺ຕິນີຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອວສິມ຺ຫ ຕວາຄາເຣຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣຄ຺ໂຍ ເຄເຫ ນິວຸຕ຺ຖໍ ກຸນ຺ຕິນີສກຸຓິກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຿ ສາ ກິຣ ຣຄ຺ໂຍ ທູເຕຍ຺ຍຫາຣິກາ ອໂຫສິ຿ ທ຺ເວ ໂປ຺ຕກາປິສ຺ສາ ອຕ຺ຖິ, ຣາຊາ ຕໍ ສກຸຓິກໍ ເອກສ຺ສ ຣຄ຺ໂຍ ປຓ຺ຓໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ເປເສສິ຿ ຕສ຺ສາ ຄຕກາເລ ຣາຊກຸເລ ທາຣກາ ເຕ ສກຸຓໂປ຺ຕເກ ຫຕ຺ເຖຫິ ປຣິມທ຺ທນ຺ຕາ ມາເຣສຸໍ຿ ສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕ ໂປ຺ຕເກ ມເຕ ປສ຺ສນ຺ຕີ “ເກນ ເມ ປຸຕ຺ຕກາ ມາຣິຕາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ຿ “ອສຸເກນ ຈ ອສຸເກນ ຈາ”ຕິ຿ ຕສ຺ມິຄ຺ຈ ກາເລ ຣາຊກຸເລ ໂປ຺ສາວ ນີກພ຺ຍຄ຺ໂຆ ອຕ຺ຖິ ກກ຺ຂລຸໂອ ຜຣຸໂສ, ພນ຺ຉນພເລນ ຕິຜ຺ຖຕິ຿ ອຖ ເຕ ທາຣກາ ຕໍ ພ຺ຍຄ຺ຆໍ ທສ຺ສນາຍ ອຄມໍສຸ຿ ສາປິ ສກຸຓິກາ ເຕຫິ ສທ຺ຉິ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ຍຖາ ອິເມຫິ ມມ ປຸຕ຺ຕກາ ມາຣິຕາ, ຕເຖວ ເນ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ເຕ ທາຣເກ ຄເຫຕ຺ວາ ພ຺ຍຄ຺ຆສ຺ສ ປາທມູເລ ຂິປີ, ພ຺ຍຄ຺ໂຆ ມຸຣາມຸຣາເປຕ຺ວາ ຂາທິ຿ ສາ “ອິທານິ ເມ ມໂນຣໂຖ ປຣິປຸຓ຺ໂຓ”ຕິ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄ ຕາ຿ ຕໍ ກາຣຓໍ ສຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູ ຉມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຖາເປສຸໍ “ອາວຸໂສ, ຣາຊກຸເລ ກິຣ ອສຸກາ ນາມ ກຸນ຺ຕິນີ ສກຸຓິກາ ເຍ ຫິສ຺ສາ ໂປ຺ຕກາ ມາຣິຕາ, ເຕ ທາຣເກ ພ຺ຍຄ຺ຆສ຺ສ ປາທມູເລ ຂິປິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄຕາ”ຕິ຿ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິສາ ອຕ຺ຕໂນ ໂປ຺ຕກຆາຕເກ ທາຣເກ ຄເຫຕ຺ວາ ພ຺ຍຄ຺ຆສ຺ສ ປາທມູເລ ຂິປິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຿

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຘມ຺ເມນ ສເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ຿ ຕສ຺ສ ນິເວສເນ ເອກາ ກຸນ຺ຕິນີ ສກຸຓິກາ ທູເຕຍ຺ຍຫາຣິກາຕິ ສພ຺ພໍ ປຸຣິມສທິສເມວ຿ ອຍໍ ປນ ວິເສໂສ຿ ອຍໍ ກຸນ຺ຕິນີ ພ຺ຍຄ຺ເຆນ ທາຣເກ ມາຣາເປຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີ “ອິທານິ ນ ສກ຺ກາ ມຍາ ອິຘ ວສິຕຸໍ, ຄມິສ຺ສາມິ, ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ ຈ ປນ ຣຄ຺ໂຍ ອນາໂຣເຈຕ຺ວາ ນ ຄມິສ຺ສາມິ, ອາໂຣເຈຕ຺ວາວ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ຿ ສາ ຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ຄິຕາ “ສາມິ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ປມາເທນ ມມ ປຸຕ຺ຕເກ ທາຣກາ ມາເຣສຸໍ, ອຫໍ ໂກຘວສິກາ ຫຸຕ຺ວາ ເຕ ທາຣເກ ປຏິມາເຣສິໍ, ອິທານິ ມຍາ ອິຘ ວສິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໔຿

“ອວສິມ຺ຫ ຕວາຄາເຣ, ນິຈ຺ຈໍ ສກ຺ກຕປູຊິຕາ,

ຕ຺ວເມວ ທານິມກຣິ, ຫນ຺ທ ຣາຊ ວຊາມຫ”ນ຺ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ຕ຺ວເມວ ທານິມກຣີຕິ ມໍ ປຓ຺ຓໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ເປເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປມາເທນ ມມ ປິຍປຸຕ຺ຕເກ ອຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ຕ຺ວຄ຺ເຍວ ອິທານິ ເອຕໍ ມມ ໂທມນສ຺ສກາຣຓໍ ອກຣິ຿ ຫນ຺ທາຕິ ວວສ຺ສຄ຺ຄຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ຿ ຣາຊາຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອາລປຕິ຿ ວຊາມຫນ຺ຕິ ອຫໍ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄຈ຺ຉາມີຕິ຿

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໖຿

“ໂຍ ເວ ກເຕ ປຏິກເຕ, ກິພ຺ພິເສ ປຏິກິພ຺ພິເສ;

ເອວໍ ຕໍ ສມ຺ມຕີ ເວຣໍ, ວສ ກຸນ຺ຕິນີ ມາຄມາ”ຕິ຿

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ປເຣນ ກເຕ ກິພ຺ພິເສ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕມາຣຓາທິເກ ທາຣຸເຓ ກມ຺ເມ ກເຕ ປຸນ ອຕ຺ຕໂນ ຕສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ປຏິກເຕ ປຏິກິພ຺ພິເສ “ປຏິກຕໍ ມຍາ ຕສ຺ສາ”ຕິ ຊານາຕິ຿ ເອວໍ ຕໍ ສມ຺ມຕິ ເວຣນ຺ຕິ ເອຕ຺ຕເກນ ຕໍ ເວຣໍ ສມ຺ມຕິ

ວູປສນ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ວສ ກຸນ຺ຕິນີ ມາຄມາຕິ຺ ຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸນ຺ຕິນີ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໗຺ ຯ

‘‘ນ ກຕສ຺ສ ຈ ກຕ຺ຕາ ຈ, ເມຕ຺ຕີ ສນ຺ຘີຍເຕ ປຸນ;

ຫທຍໍ ນານຸຊານາຕິ, ຄຈ຺ຉຍ຺ເຍວ ຣເຖສກາ’’ຕິ຺ ຯ

ຕຕ຺ຖ ນ ກຕສ຺ສ ຈ ກຕ຺ຕາ ຈາຕິ ກຕສ຺ສ ຈ ອກິກູຕສ຺ສ ອຸປປີລຸອິຕສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ, ອິທານິ ວິກຕ຺ຕິວິປຣິຕາມໍ ກຕ຺ວາ ໂຍ ກຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຈາຕິ ອິເມສໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ປຸຄ຺ຄລານໍ ປຸນ ມິຕ຺ຕກາໂວ ນາມ ນ ສນ຺ຘີຍຕິ ນ ຆຕິຍຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ຯ ຫທຍໍ ນານຸຊານາຕີຕິ ເຕນ ກາຣເຕນ ມມ ຫທຍໍ ອິຘ ວາສໍ ນານຸຊານາຕິ຺ ຯ ຄຈ຺ຉຍ຺ເຍວ ຣເຖສກາຕິ ຕສ຺ມາ ອຫໍ ມຫາຣາຊ ຄມິສ຺ສາມິເຍວາຕິ຺ ຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໘຺ ຯ

‘‘ກຕສ຺ສ ເຈວ ກຕ຺ຕາ ຈ, ເມຕ຺ຕີ ສນ຺ຘີຍເຕ ປຸນ;

ຘີຣານໍ ໂນ ຈ ພາລານໍ, ວສ ກຸນ຺ຕິນີ ມາຄມາ’’ຕິ຺ ຯ

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ກຕສ຺ສ ເຈວ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ, ໂຍ ຈ ກຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ເມຕ຺ຕີ ສນ຺ຘີຍເຕ ປຸນ, ສາ ປນ ຘີຣານໍ, ໂນ ຈ ພາລານໍ຺ ຯ ຘີຣານຍ຺ຫິ ເມຕ຺ຕີ ກິນ຺ນາປີ ປຸນ ຆຕິຍຕີ, ພາລານໍ ປນ ສກິ ກິນ຺ນາ ກິນ຺ນາວ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ວສ ກຸນ຺ຕິນີ ມາຄມາຕິ຺ ຯ

ສກຸຕິກາ ‘‘ເອວໍ ສນ຺ເຕປີ ນ ສກ຺ກາ ມຍາ ອິຘ ວສິຕຸໍ ສາມີ’’ຕິ ຣາຊານໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕເມວ ຄຕາ຺ ຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – ‘‘ຕທາ ກຸນ຺ຕິນີເຍວ ເອຕຣຫິ ກຸນ຺ຕິນີ ອໂຫສິ, ພາຣາຕສີຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺ ຯ

ກຸນ຺ຕິນີຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ຺ ຯ

[໓໔໔] ໔຺ ຯ ອມ຺ພຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ໂຍນີລີຍໍ ມຕ຺ຫຍຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອມ຺ພໂຄປກຕ຺ເຖຣໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺ ຯ ໂສ ກິຣ ມຫລ຺ລກກາເລ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເຊຕວນປຈ຺ຈນ຺ເຕ ອມ຺ພວເນ ປຕ຺ຕສາລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອມ຺ເພ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ປຕິຕານິ ອມ຺ພປກ຺ການິ ຂາທນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ສມ຺ພນ຺ຘມນຸສ຺ສານມ຺ປີ ເທຕິ຺ ຯ ຕສ຺ມິ ກິກ຺ຂາຈາຣໍ ປວິຍ຺ເຖ ອມ຺ພໂຈຣກາ ອມ຺ພານິ ປາເຕຕ຺ວາ ຂາທິຕ຺ວາ ຈ ຄເທຕ຺ວາ ຈ ຄຈ຺ຈນ຺ຕິ຺ ຯ ຕສ຺ມິ ຂເຕ ຈຕສ຺ໂສ ເສຍ຺ຖີຘີຕໂຣ ອຈິຣວຕິຍໍ ນ຺ຫາຍິຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ຕີໂຍ ຕໍ ອມ຺ພວນໍ ປວິສິສ຺ຸ ຯ ມຫລ຺ລໂກ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕາ ທິສ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫຫິ ເມ ອມ຺ພານິ ຂາທິຕານີ’’ຕິ ອາຫ຺ ຯ ‘‘ກນ຺ເຕ, ມຍໍ ອິທາເນວ ອາຄຕາ, ນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອມ຺ພານິ ຂາທາມາ’’ຕິ຺ ຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ສປຖໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ? ‘‘ກໂຣມ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ສປຖໍ ກຣິສ຺ຸ ຯ ມຫລ຺ລໂກ ຕາ ສປຖໍ ກາເຣຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີ຺ ຯ ຕສ຺ສ ຕໍ ກິຣິຍໍ ສຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິຣ ມຫລ຺ລໂກ ອຕ຺ຕໂນ ວສນກໍ ອມ຺ພວນໍ ປວິຍ຺ຖາ ເສຍ຺ຖີຘີຕໂຣ ສປຖໍ ກາເຣຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີ’’ຕິ຺ ຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ

ອມ຺ພໂຄປໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຈຕສ຺ໂສ ເສຍ຺ຖິສິຕໂຣ ສປ຺ຖໍ ກາເຣຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ ກາເຣສິ. ຕທາ ເອໂກ ກູຍຊຝິໂລ ພາຣາຓສີ ອຸປນິສ຺ສາຍ ນທີຕີເຣ ອມ຺ພວເນ ປຓ຺ຓສາລໍ ມາເປຕ຺ວາ ອມ຺ເພ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ປຕິຕານິ ອມ຺ພປກ຺ການິ ຂາທນ຺ໂຕ ສມ຺ພນ຺ຘມນ຺ສ຺ສານມ຺ປີ ເທນ຺ໂຕ ນານປ຺ປກາເຣນ ມິຈ຺ຆາຊີເວນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ. ຕທາ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ‘‘ເກ ນຸ ໂຂ ໂລເກ ມາຕາປີຕໂຣ ອຸປຍຖຫນ຺ຕິ, ກຸເລ ເຊຍ຺ຖາປຈາຍນກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ທານໍ ເທນ຺ຕິ, ສີລໍ ຣກ຺ຂນ຺ຕິ, ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ເກ ປພ຺ພຊິຕາ ສມຓຘມ຺ເມ ຍຸຕ຺ຕປຍຸຕ຺ຕາ ວິຫຣນ຺ຕິ, ເກ ອນາຈາຣໍ ຈຣນ຺ຕີ’’ຕິ ໂລກໍ ໂວໂລເກນ຺ໂຕ ອິມໍ ອມ຺ພໂຄປກໍ ອນາຈາຣໍ ກູຍຊຝິລໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ກູຍຊຝິໂລ ກສິຕປຣິກມ຺ມາທີ ອຕ຺ຕໂນ ສມຓຘມ຺ມໍ ປຫາຍ ອມ຺ພວໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ, ສໍເວເຊສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ຄາມໍ ກິກ຺ຂາຍ ປວິຍຖກາເລ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ອມ຺ເພ ປາເຕຕ຺ວາ ໂຈເຣຫິ ວິລຸມ຺ພິເຕ ວິຍ ອກາສິ.

ຕທາ ພາຣາຓສິໂຕ ຈຕສ຺ໂສ ເສຍ຺ຖິສິຕໂຣ ຕໍ ອມ຺ພວໍ ປວິສິສ຺. ກູຍຊຝິໂລ ເຕ ທິສ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫຫີ ເມ ອມ຺ພານິ ຂາທິຕານີ’’ຕິ ປລິພຸທ຺ສິ. ‘‘ກນ຺ເຕ, ມຍໍ ອິທານເວ ອາຄຕາ, ນ ເຕ ອມ຺ພານິ ຂາທາມາ’’ຕິ. ‘‘ເຕນ ຫິ ສປ຺ຖໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ? ‘‘ກຕ຺ວາ ຈ ປນ ຄນ຺ຕຸໍ ລກິສ຺ສາມາ’’ຕິ? ‘‘ອາມ, ລກິສ຺ສຖາ’’ຕິ. ‘‘ສາຘຸ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ຕາສຸ ເຊຍ຺ຖິກາ ສປ຺ຖໍ ກໂຣນ຺ຕີ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖໙.

‘ໂຍ ນິລີຍໍ ມຕ຺ຫຍຕິ, ສຕ຺ຫາເສນ ວິຫລຸລຕີ;

ຕສ຺ສ ສາ ວສມນ຺ເວຕຸ, ຍາ ເຕ ອມ຺ເພ ອວາຫຣີ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂຍ ປຸຣິໂສ ປລິຕານໍ ກາລຸອວຕ຺ຕາກຣຕຕ຺ຖາຍ ນິລຜລາທີນິ ໂຍເຊຕ຺ວາ ກຕໍ ນິລີຍໍ ມຕ຺ຫຍຕິ, ນິລເກສນ຺ຕເຣ ຈ ອຸຍ຺ຖິຕໍ ປລິຕໍ ອຸທ຺ຘຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຫາເສນ ວິຫລຸລຕີ ກິລມຕີ, ຕສ຺ສ ເອວຣູປສ຺ສ ມຫລ຺ລກສ຺ສ ສາ ວສໍ ອນ຺ເວຕຸ, ຕຖາຣູປີ ປຕີ ລກຕຸ, ຍາ ເຕ ອມ຺ເພ ອວາຫຣີຕີ.

ຕາປໂສ ‘‘ຕ຺ວໍ ເອກມນ຺ຕໍ ຕິຍ຺ຖາຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕີຍໍ ເສຍ຺ຖິສິຕຣໍ ສປ຺ຖໍ ກາເຣສິ. ສາ ສປ຺ຖໍ ກໂຣນ຺ຕີ ທຸຕີຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໐.

‘‘ວີສໍ ວາ ປຓ຺ຈວີສໍ ວາ, ອູນຕີສໍວ ຊາຕີຍາ;

ຕາທີສາ ປຕີ ມາ ລທ຺ຘາ, ຍາ ເຕ ອມ຺ເພ ອວາຫຣີ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ນາຣິໂຍ ນາມ ປນ຺ນຣສໂສລສວສ຺ສິກກາເລ ປຸຣິສານໍ ປີຍາ ໂຫນ຺ຕີ. ຍາ ປນ ຕວ ອມ຺ພານິ ອວາຫຣີ, ສາ ເອວຣູເປ ໂຍພ຺ພເນ ປຕີ ອລກິຕ຺ວາ ຊາຕີຍາ ວີສໍ ວາ ປຓ຺ຈວີສໍ ວາ ເອເກນ ທ຺ວີຫີ ອູນຕາຍ ອູນຕີສໍ ວາ ວສ຺ສານິ ປຕ຺ວາ ຕາທີສາ ປຣິປກ຺ກວຍາ ຫຸຕ຺ວາປີ ປຕີ ມາ ລທ຺ຘາຕີ.

ຕາຍປີ ສປ຺ຖໍ ກຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ຖິຕາຍ ຕຕີຍາ ຕຕີຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໑.

‘‘ທີຍໍ ຄຈ຺ຆຕຸ ອທ຺ຘານໍ, ເອກິກາ ອກິສາຣິກາ;

ສງ຺ເກເຕ ປຕີ ມາ ອທ຺ທ, ຍາ ເຕ ອມ຺ເພ ອວາຫຣີ’’ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍາ ເຕ ອມ຺ເພ ອວາຫຣີ, ສາ ປເຕີ ປຕ຺ຖຍມານາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອກິສຣຕາຕາຍ ອກິສາຣິກາ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ເອກິກາ ອຫຸຕິຍາ ຄາວຸຕຫ຺ວິຄາວຸຕມຕ຺ຕໍ ທິສໍ ອຫ຺ສານໍ ຄຈ຺ຉຕຸ, ຄນ຺ຕ຺ວາປີ ຈ ຕສ຺ມີ ອສ຺ຖຍ຺ຄານໍ ນາມ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີຕິ ກເຕ ສງ ເກເຕ ຕໍ ປເຕີ ມາ ອທ຺ທສາຕີ.

ຕາຍປີ ສປ຺ຖໍ ກຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ຄິຕາຍ ຈຕຸຕ຺ຖາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໘.

‘‘ອລງ຺ກຕາ ສຸວສນາ, ມາລີນີ ຈນ຺ທນຸສ຺ສທາ;

ເອກິກາ ສຍເນ ເສຕຸ, ຍາ ເຕ ອມ຺ເພ ອວາຫຣີ’’ຕິ. – ສາ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖາເຍວ;

ຕາປໄສ ‘‘ຕຸມ຺ເຫຫິ ອຕິກາຣິຍາ ສປ຺ຖາ ກຕາ, ອລຸເລຫິ ອມ຺ພານິ ຂາທິຕານິ ກວິສ຺ສນ຺ຕິ, ຄຈ຺ຉຖ ທານິ ຕຸມ຺ເຫ’’ຕິ ຕາ ອຸຍ຺ໂຍ ເຊສີ. ສກ຺ໂກ ເກຣວຣູປາຣມ຺ມຕໍ ຫສ຺ເສຕ຺ວາ ກູຍຕາປສໍ ຕໂຕ ປລາເປສີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – ‘‘ຕທາ ກູຍຊຍິໂລ ອຍໍ ອມ຺ພໂຄປ຺ໂກ ມຫລຸລ຺ໂກ ອໂຫສິ, ຈຕສ຺ໂສ ເສຍ຺ກິສິຕໂຣ ເອຕາເຍວ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ອມ຺ພຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ.

[໓໔໘] ໕. ຣາຊກຸມ຺ກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ວນໍ ຍທຄ຺ຄິ ທຫຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອລສກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ. ໂສ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິວາສີ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ສາສເນ ອຸຣໍ ທຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາປີ ອລໂສ ອໂຫສີ ອຸທ຺ເທສປຣິປຸຈ຺ຉາໂຍນິໂສມນສິການວຕ຺ຕປຜິວຕ຺ຕາທິຫິ ປຣິພາຫິໂຣ ນີວຣຕາກິກູໂຕ. ນີສິນ຺ນຍ຺ຄານາທິສຸ ອິຣິຍາປເຖສຸ ຕຖາ ເອວ ໂຫຕິ. ຕສ຺ສ ຕໍ ອາລສິຍກາວໍ ອາຣພ຺ກ ກິກ຺ຂູ ສມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຄາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ນາມ ກິກ຺ຂຸ ເອວຣູເປ ນິຍ຺ຍານິກສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອາລສີໂຍ ກຸສີໂຕ ນີວຣຕາກິກູໂຕ ວິຫຣຕີ’’ຕີ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕີ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕີ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປເສ ອາລສີໂຍເຍວາ’’ຕີ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອມຈ຺ຈຣຕນໍ ອໂຫສິ, ພາຣາຕສີຣາຊາ ອາລສີຍຊາຕິ ໂກ ອໂຫສີ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ຣາຊານໍ ປໂພເຜສ຺ສາມີ’’ຕີ ເອກໍ ອຸປມໍ ອຸປທາເຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕີ. ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອມຈ຺ຈຄຕາປຣິວຸໂຕ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ຣາຊກຸມ຺ກໍ ນາມ ອາລສີຍໍ ປສ຺ສີ. ຕຖາຣູປາ ກິຣ ອາລສີຍາ ສກລທິວສໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕາປີ ເອກງ຺ຄຸລທ຺ວງ຺ຄຸລມຕ຺ຕເມວ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ. ຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ວຍສ຺ສ ໂກ ນາມ ໂສ’’ຕີ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉິ. ມຫາສຕ຺ໂຕ ‘‘ຣາຊກຸມ຺ໂກ ນາເມສ, ມຫາຣາຊ, ອາລສີໂຍ. ເອວຣູໂປ ຫີ ສກລທິວສໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕປີ ເອກງ຺ຄຸລທ຺ວງ຺ຄຸລມຕ຺ຕເມວ ຄຈ຺ຉຕີ’’ຕີ ວຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຜີ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ‘‘ອມ຺ໂກ, ຣາຊກຸມ຺ກ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ທນ຺ທຄມນໍ ອິມສ຺ມີ ອຣຍ຺ເຍ ທາວຄ຺ຄິມ຺ຫິ ອຸຍ຺ຄິເຕ ກີ ກໂຣຖາ’’ຕີ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໙.

‘‘ວນໍ ຍທຄ຺ຄິ ທຫຕີ, ປາວໂກ ກຕ຺ຫວຕ຺ຕນີ;

ກຖໍ ກໂຣສິ ປຈລກ, ເອວໍ ທນ຺ທປຣກ຺ກໂມ’’ຕີ.

ຕຕ຺ຖ ຍທຄ຺ຄີຕິ ຍທາ ອຄ຺ຄິ. ປາວໂກ ກຕ຺ຫວຕ຺ຕນີຕິ ອຄ຺ຄີໂນ ເວວຈນັ. ປຈລກາຕິ ຕັ ອາລປ຺ຕິ. ໂສ ຫິ ຈລນ຺ໂຕ ຈລນ຺ໂຕ ຄຈ຺ຉຕິ, ນິຈ຺ຈັ ວາ ປຈລາຍຕິ, ຕສ຺ມາ ''ປຈລໂກ''ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ທນ຺ຕປຣກ຺ກໂມຕິ ຄຣຸວີຣິໂຍ.

ຕັ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊກຸມ຺ໂກ ທຸຕິຍັ ຄາຖມາຫ –

໑໗໔.

''ພຫູນິ ຣຸກ຺ຂສິທ຺ທານິ, ປຖພ຺ຍາ ວິວຣານິ ຈ;

ຕານິ ເຈ ນາກິສມ຺ໂກມ, ໂຫຕິ ໂນ ກາລປ຺ຣິຍາໂຍ''ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ປຕ຺ທິຕ, ອມ຺ຫາກັ ອິໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິຄມນັ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ອິມສ຺ມິ ປນ ອຣຄ຺ເຄ ຣຸກ຺ຂສິທ຺ທານິ ປຖວິຍັ ວິວຣານິ ຈ ພ ຫູນິ. ຍທິ ຕານິ ນ ປາປຸຕາມ, ໂຫຕິ ໂນ ກາລປ຺ຣິຍາໂຍຕິ ມຣຕເມວ ໂນ ໂຫຕິຕິ.

ຕັ ສຸຕ຺ວາ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ອິຕຣາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໗໔.

'ໂຍ ທນ຺ທກາເລ ຕຣຕິ, ຕຣຕີເຍ ຈ ທນ຺ທຕິ;

ສຸກ຺ຂປ຺ຕຕ຺ຕັວ ອກ຺ກມ຺ມ, ອຕ຺ຖັ ກຄ຺ຊຕິ ອຕ຺ຕໂນ.

໑໗໕.

'ໂຍ ທນ຺ທກາເລ ທນ຺ເທຕິ, ຕຣຕີເຍ ຈ ຕາຣຍີ;

ສສີວ ຣຕ຺ຕີ ວິກຊັ, ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ ປຣິປ຺ູຣຕີ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທນ຺ທກາເລຕິ ເຕສັ ເຕສັ ກມ຺ມານັ ສຕີກັ ກຕ຺ຕພ຺ພກາເລ. ຕຣຕີຕິ ຕຸຣິຕຕຸຣິໂຕ ເວເຄນ ຕານິ ກມ຺ມານິ ກໂຣຕິ. ສຸກ຺ ຂປ຺ຕຕ຺ຕັວາຕິ ຍຖາ ວາຕາຕປສຸກ຺ຂັ ຕາລປ຺ຕັ ພລວາ ປຸຣິໂສ ອກ຺ກມິຕ຺ວາ ກຄ຺ເຊຍ຺ຍ, ຕຕ຺ເຖວ ຈຸຕ຺ຕວິຈຸຕ຺ຕັ ກເຣຍ຺ຍ, ເອວັ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖັ ວຸທ຺ຂີ ກຄ຺ຊຕິ. ທນ຺ເທຕີຕິ ທນ຺ຕຍຕິ ທນ຺ທກາຕພ຺ພານິ ກມ຺ມານິ ທນ຺ຕເມວ ກໂຣຕິ. ຕາຣຍີຕິ ຕຸຣິຕກາຕພ຺ພານິ ກມ຺ມານິ ຕຸຣິໂຕວ ກໂຣຕິ. ສສີວ ຣຕ຺ຕີ ວິກຊນ຺ຕິ ຍຖາ ຈນ຺ໂທ ຊຕ຺ຫປກ຺ຂັ ຣຕ຺ຕີ ໂຊຕຍມາໂນ ກາ ລຸອປກ຺ຂຣຕ຺ຕີໂຕ ຣຕ຺ຕີ ວິກຊນ຺ໂຕ ທິວເສ ທິວເສ ປຣິປ຺ູຣຕິ, ເອວັ ຕສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ອຕ຺ໂຖ ປຣິປ຺ູຣຕີຕິ ວຸຕ຺ຕັ ໂຫຕິ.

ຣາຊາ ໂພຂິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນັ ສຸຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຢ຺ຖາຍ ອບລໂສ ຊາໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມັ ຘມ຺ມເທສນັ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກັ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ຣາຊກຸມ຺ໂກ ອາລສິຍກິກ຺ຂຸ ອໂຫສີ, ປຕ຺ທິຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕິ.

ຣາຊກຸມ຺ກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖ຺ຈມາ.

[໓໔໖] ໖. ເກສວຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ມນຸສ຺ສີນ຺ທໍ ຊຫິຕ຺ວານາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວິສ຺ສາສໂກຊນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ອນາຖປິຕ຺ຑິກສ຺ສ ກິຣ ເຄເຫ ປຌ຺ຈນ຺ນໍ ກິກ຺ຂຸສຕານໍ ນິພທ຺ຉກຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ເຄຫໍ ນິຈ຺ຈກາລໍ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆສ຺ສ ໂອປານກູຕໍ ກາສາວປ຺ຊ຺ໂຊຕໍ ອິສິວາຕປ຺ຜິວາຕໍ. ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຕໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ເສຍ຺ຖິໂນ ນິເວສເນ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ທິສ຺ວາ "ອຫມ຺ປິ ອຣິຍສງ຺ຆສ຺ສ ນິພທ຺ຉໍ ກິກ຺ຂໍ ທສ຺ສາມີ"ຕິ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຌ຺ຈນ຺ນໍ ກິກ຺ຂຸສຕານໍ ນິພທ຺ຉໍ ກິກ຺ຂໍ ປຏ຺ຖເປສິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ຣາຊນິເວສເນ ນິພທ຺ຉໍ ກິກ຺ຂາ ທີຍ຺ຍຕິ, ຕິວສ຺ສິກຄນ຺ຉສາລິໂກຊນໍ ປຏິຕໍ. ວິສ຺ສາເສນປິ ສິເນເຫນປິ ສຫຕ຺ຖາ ທາຍກາ ນຕ຺ຖິ, ຣາຊຍຸຕ຺ເຕ ທາເປສິ. ກິກ຺ຂູ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຸຍ຺ຊິຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຉນ຺ຕິ, ນານຄ຺ຄຣສາຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປຏ຺ຖາກກຸລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ກຕ຺ຕໍ ເຕສໍ ທຕ຺ວາ ເຕຫິ ທິນ຺ນໍ ລູຂໍ ວາ ປຏີຕໍ ວາ ກຸຍ຺ຊນ຺ຕິ.

ອເຖກທິວສໍ ຣຍ຺ໂຌ ພຫຸໍ ຜລາຜລໍ ອາຫຣີສຸ. ຣາຊາ "ສງ຺ຆສ຺ສ ເທຖາ"ຕິ ອາຫ. ມນຸສ຺ສາ ກຕ຺ຕຄ຺ຄໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກກິກ຺ຂຸມ຺ປິ ອທິສ຺ວາ "ເອໂກ ກິກ຺ຂຸປິ ນຕ຺ຖິ"ຕິ ຣຍ຺ໂຌ ອາໂຣເຈສຸໍ. "ນນຸ ເວລາເຍວ ຕາວາ"ຕິ? "ອາມ, ເວລາ, ກິກ຺ຂູ ປນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ກຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວິສ຺ສາສິການໍ ອຸປຏ຺ຖາການໍ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕສໍ ທຕ຺ວາ ເຕຫິ ທິນ຺ນໍ ລູຂໍ ວາ ປຏີຕໍ ວາ ກຸຍ຺ຊນ຺ຕີ"ຕິ. ຣາຊາ "ອມ຺ຫາກໍ ກຕ຺ຕໍ ປຏີຕໍ, ເກນ ນຸ ໂຂ ກາຣເຌນ ອກຸຕ຺ວາ ອຍ຺ຌໍ ກຸຍ຺ຊນ຺ຕິ, ສຕ຺ຖາຣໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ. ສຕ຺ຖາ "ມຫາຣາຊ, ໂກຊນໍ ນາມ ວິສ຺ສາສປຣມໍ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ວິສ຺ສາສໍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຖາເປຕ຺ວາ ສິເນເຫນ ທາຍການໍ ອກາວາ ກິກ຺ຂູ ກຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວິສ຺ສາສິກຏ຺ຖາເນ ປຣິກຸຍ຺ຊນ຺ຕິ. ມຫາຣາຊ, ວິສ຺ສາສສທິໂສ ອຍ຺ໂຌ ຣໂສ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອວິສ຺ສາສິເກນ ທິນ຺ນໍ ຈຕຸມ຺ຘຸຣມ຺ປິ ທີ ວິສ຺ສາສິເກນ ທິນ຺ນໍ ສາມາກກຕ຺ຕໍ ນ ອຄ຺ຆຕິ. ໂປຣາຌກປຌ຺ຑິຕາປິ ໂຣເຄ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ຣຍ຺ຌາ ປຌ຺ຈ ເວຊ຺ຊກຸລານິ ຄເຫຕ຺ວາ ເກສຊ຺ເຊ ກາຣິເຕປິ ໂຣເຄ ອວູປສນ຺ເຕ ວິສ຺ສາສິການໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອໂລຌກໍ ສາມາກນິວາຣຍາຄຸຍ຺ເຈວ ອຸທກມຕ຺ຕສິຕ຺ຕໍ ອໂລຌກປຌ຺ຌຌ຺ຈ ປຣິກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ນິໂຣຄາ ຊາຕາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຌສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາສິຣຏ຺ເຖ ພ຺ຣາມ຺ຫຌກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, "ກປ຺ປກຸມາໂຣ"ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ອປຣພາເຄ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິ. ຕທາ ເກສໂວ ນາມ ຕາປໂສ ປຌ຺ຈຫິ ຕາປສສເຕຫິ ປຣິວຸໂຕ ຄຌສຕ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ເຕ ວສຕິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຌ຺ຈນ຺ນໍ ອນ຺ເຕວາສິກສຕານໍ ເຊຏ຺ຖນ຺ເຕວາສິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫາສິ, ເກສວຕາປສ຺ສ ຫິຕຊ຺ຊາສໂຍ ສສິເນໂຫ ອໂຫສິ. ເຕ ອຍ຺ຌມຍ຺ຌໍ ອຕິວິຍ ວິສ຺ສາສິກາ ອເຫສຸໍ. ອປຣພາເຄ ເກສໂວ ເຕ ຕາປເສ ອາທາຍ ໂລຌມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພາຣາຌສີ ປຕ຺ວາ ຣາຊຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ນຄຣໍ ກິກ຺ຂາຍ ປວິສິຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິ. ຣາຊາ ອິສິຄຌໍ ທິສ຺ວາ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕນິເວສເນ ໂກເຊຕ຺ວາ ປຏິຍ຺ຌໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສາເປສິ. ອຖ ວສ຺ສາຣຕ຺ເຕ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ ເກສໂວ ຣາຊານໍ ອາປຸຈ຺ຉິ. ຣາຊາ "ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ມຫລ຺ລກາ, ອມ຺ເຫ ຕາວ ອຸປນິສ຺ສາຍ ວສຖ, ທຫຣຕາປເສ ຫິມວນ຺ຕໍ ເປເສຖາ"ຕິ ອາຫ. ໂສ "ສາທູ"ຕິ ເຊຏ຺ຖນ຺ເຕວາສິເກນ ສທ຺ຘິ ເຕ ຫິມວນ຺ຕໍ ເປເສຕ຺ວາ ສຍໍ ເອກໂກວ ໂອຫີຍິ. ກປ຺ໂປ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕາປເສຫິ ສທ຺ຘິ ວສິ.

ເກສໂວ ກປ຺ເປນ ວິນາ ວສນ຺ໂຕ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕ຺ວາ ຕໍ ທຏ຺ຖຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ ນິທ຺ທໍ ນ ລກຕິ, ຕສ຺ສ ນິທ຺ທໍ ອລກນ຺ຕສ຺ສ ສມ຺ມາ ອາຫາໂຣ ນ ປຣິຌາມໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ໂລຫິຕປກ຺ຂນ຺ທິກາ ອໂຫສິ, ພາລ຺ຫາ ເວທນາ ວຕ຺ຕນ຺ຕິ. ຣາຊາ ປຌ຺ຈ ເວຊ຺ຊກຸລານິ ຄເຫຕ຺ວາ ຕາປສໍ ປຏິຊຄ຺ຄິ, ໂຣໂຄ ນ ວູປສມ຺ມຕິ. ເກສໂວ ຣາຊານໍ ອາຫ "ມຫາຣາຊ, ກິໍ ມຍ຺ຫໍ ມຣຌໍ ອິຈ຺ຉຖ, ອຸທາຫຸ ອໂຣຄ ກາວ"ນ຺ຕິ ? "ອໂຣຄກາວໍ, ກນ຺ເຕ"ຕິ. "ເຕນ ຫິ ມໍ ຫິມວນ຺ຕໍ ເປເສຖາ"ຕິ. "ສາຘຸ, ກນ຺ເຕ"ຕິ ຣາຊາ ນາຣທໍ ນາມ ອມຈ຺ຈໍ ປກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ "ນາຣທ, ອມ຺ຫາກໍ ກທນ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວນຈຣເກຫິ ສທ຺ຘິ ຫິມວນ຺ຕໍ ຍາຫີ"ຕິ ເປເສສິ. ນາຣໂທ ຕໍ ຕຕ຺ຖ ເນຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄມາສິ. ເກສວສ຺ສປິ ກປ຺ເປ ທິຏ຺ຖມຕ຺ເຕເຍວ ເຈຕສິກໂຣໂຄ ວູປສນ຺ໂຕ, ອຸກ຺ກຕ຺ຖາ ປຏິປ຺ປສ຺ສມ຺ກິ. ອຖສ຺ສ ກປ຺ໂປ ອໂລຌເກນ ອຫູປເນນ ອຸທກມຕ຺ຕສິຕ຺ຕປຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ສາມາກນິວາຣຍາຄຸໍ ອທາສິ, ຕສ຺ສ ຕງ຺ຂຌຍ຺ເຍວ ໂລ ຫິຕປກ຺ຂນ຺ທິກາ ປຏິປ຺ປສ຺ສມ຺ກິ.

ປຸນ ຣາຊາ ນາຣທໍ ເປເສສິ "ຄຈ຺ຉ ເກສວສ຺ສ ຕາປສສ຺ສ ປວຕ຺ຕິໍ ຊານາຫີ"ຕິ. ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອໂຣຄໍ ທິສ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ພາ ຣາຌສີຣາຊາ ປຌ຺ຈ ເວຊ຺ຊກຸລານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປຏິຊຄ຺ຄນ຺ໂຕ ຕຸມ຺ເຫ ອໂຣເຄ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ກຖໍ ເຕ ກປ຺ໂປ ປຏິຊຄ຺ຄີ"ຕິ ວຕ຺ ວາ ປຌມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໗໚

‘‘ມນຸສ຺ສິນ຺ທໍ ຊຫິຕ຺ວານ, ສພ຺ພກາມສມິທ຺ຘິນໍ;

ກຖໍ ນຸ ກຄວາ ເກສີ, ກປ຺ປ຺ສ຺ສ ຣມຕິ ອສ຺ສເມ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສິນ຺ທນ຺ຕິ ມນຸສ຺ສານໍ ອິນ຺ທໍ ພາຣາຓສີຣາຊານໍ໚ ກຖໍ ນຸ ກຄວາ ເກສີຕິ ເກນ ນຸ ໂຂ ອຸປາເຍນ ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ກຄວາ ເກສວຕາປໂສ ກປ຺ປ຺ສ຺ສ ອສ຺ສເມ ຣມຕີຕິ໚

ເອວໍ ອຄ຺ເຄຫີ ສທ຺ຘິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ວິຍ ເກສວສ຺ສ ອພິຣຕິການຓໍ ປ຺ຈ຺ຉິ໚ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເກສໂວ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໘໚

‘‘ສາທູນິ ຣມຓີຍານິ, ສນ຺ຕິ ວກ຺ຂາ ມໂນຣມາ;

ສຸພາສິຕານິ ກປ຺ປ຺ສ຺ສ, ນາຣທ ຣມຍນ຺ຕິ ມ’’ນ຺ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ວກ຺ຂາຕິ ຣຸກ຺ຂາ໚ ປາລຸອິຍໍ ປນ ‘‘ຣຸກ຺ຂາ’’ຕ຺ເວວ ລິຂິຕໍ໚ ສຸພາສິຕານີຕິ ກປ຺ເປນ ກຖິຕານິ ສຸພາສິຕານິ ມໍ ຣມຍນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ໚

ເອວຄ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ‘‘ເອວໍ ມໍ ອພິຣມາເປນ຺ໂຕ ກປ຺ໂປ ອໂລຓາກໍ ອສ຺ສູປນໍ ອຸທກາສິຕ຺ຕປຕ຺ຕມິສ຺ສໍ ສາມາກນີວາຣຍາຄຸໍ ປາເຍສິ, ຕາຍ ເມ ສຣີເຣ ພ຺ຍາຘີ ວູປສມິໂຕ, ອໂຣໂຄ ຊາໂຕມ຺ຫີ’’ຕິ ອາຫ໚ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນາຣໂທ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໙໚

‘‘ສາລີນໍ ໂອທນໍ ກຸຄ຺ເຊ, ສຸຈິໍ ມໍສູປເສຈນໍ;

ກຖໍ ສາມາກນີວາຣໍ, ອໂລຓໍ ຉາທຍນ຺ຕິ ຕ’’ນ຺ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ກຸຄ຺ເຊຕິ ກຸຄ຺ຊສີ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ໚ ຉາທຍນ຺ຕີຕິ ຉາທຍຕິ ປີເຓຕິ ໂຕເສຕິ໚ ຄາຖາພນ຺ຘສຸຂຕ຺ຖໍ ປນ ອນຸນາສິໂກ ກໂຕ໚ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ໂຍ ຕ຺ວໍ ສຸຈິໍ ມໍສູປເສຈນໍ ຣາຊກຸເລ ຣາຊາຣຫໍ ສາລິກຕ຺ຕໍ ກຸຄ຺ຊສີ, ຕໍ ກຖມິທໍ ສາມາກນີວາຣໍ ອໂລຓໍ ປີເຓຕິ ໂຕເສຕິ, ກຖໍ ເຕ ເອຕໍ ຣຸຈ຺ຈຕີຕິ໚

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເກສໂວ ຈຕ຺ຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໐໚

‘‘ສາທຸໍ ວາ ຍທິ ວາສາທຸໍ, ອປ຺ປໍ ວາ ຍທິ ວາ ພຫຸໍ;

ວິສ຺ສຕ຺ໂຖ ຍຕ຺ຖ ພຸຄ຺ເຊຍ຺ຍ, ວິສ຺ສາສປຣມາ ຣສາ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ຍທິ ວາສາທຸນ຺ຕິ ຍທິ ວາ ອສາທຸໍ໚ ວິສ຺ສຕ຺ໂຖຕິ ນິຣາສງ຺ໂກ ວິສ຺ສາສປ຺ຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ໚ ຍຕ຺ຖ ພຸຄ຺ເຊຍ຺ຍາຕິ ຍສ຺ມິໍ ນິເວສ

ເນ ເອວໍ ກຸຆ຺ເຊຍ຺ຍ, ຕ຺ຖ ເອວໍ ກຸຕ຺ຕໍ ຍໍກິຆ຺ຈິ ໂກຊນໍ ສາທຸເມວ. ກສ຺ມາ? ຍສ຺ມາ ວິສ຺ສາສປຣມາ ຣສາ, ວິສ຺ສາໂສ ປຣໂມ ອຸຕ຺ຕໂມ ເອເຕສນ຺ຕິ ວິສ຺ສາສປຣມາ ຣສາ. ວິສ຺ສາສສທິໂສ ຫິ ອຆ຺ໂຌ ຣໂສ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ອວິສ຺ສາສິເກນ ຫິ ທິນ຺ນໍ ຈຕຸມ ຆຸຣມ຺ປິ ວິສ຺ສາສິເກນ ທິນ຺ນໍ ອມ຺ພິລກຆ຺ຊິຍໍ ນ ອຕ຺ຆຕິຕິ.

ນາຣໂທ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຣຆ຺ໂຌ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ເກສໂວ ອິທໍ ນາມ ກເຖສີ"ຕິ ອາຈິກ຺ຊິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຆມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຆາເນສີ – "ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ນາຣໂທ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ເກສໂວ ພກພ຺ຣຫ຺ມາ, ກປ຺ໂປ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ເກສວຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຆຕ຺ຖາ.

[໓໔໗] ໗. ອຍກູຏຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສພ຺ພາຍສນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂລກຕ຺ຖຈຣິຍໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ. ວຕ຺ຖຸ ມຫາກຕ຺ຫຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໔.໓໑ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຆິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຆິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຸຕ຺ຄຫິຕສພ຺ພສິປ຺ໂປ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຖາຍ ຆມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສີ. ຕທາ ມນຸສ຺ສາ ເທວມງ຺ຄລິກາ ຫຸຕ຺ວາ ພຫູ ອ ເຊລຸອກາທໂຍ ມາເຣຕ຺ວາ ເທວຕານໍ ພລິກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕິ. ໂພຆິສຕ຺ໂຕ "ປາໂຕ ນ ຫນ຺ຕພ຺ໂພ"ຕິ ເກຣີ ຈຣາເປສີ. ຍກ຺ຂາ ພ ລິກມ຺ມໍ ອລກມານາ ໂພຆິສຕ຺ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ເຕ ຍກ຺ຂສມາຄມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຆິສຕ຺ຕສ຺ສ ມາຣຕາຕ຺ຖາຍ ເອກໍ ກກ຺ຂ ລຸອໍ ຍກ຺ຂໍ ເປເສສຸໍ. ໂສ ກຕ຺ຕິກມຕ຺ຕໍ ມຫນ຺ຕໍ ອາທິຕ຺ຕໍ ອຍກູຏໍ ຄເຫຕ຺ວາ "ອິມິນາ ນໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຄນ຺ຕ຺ ວາ ມຊ຺ຊິມຍາມສມນນ຺ຕເຣ ໂພຆິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຍນມຕ຺ຖເກ ອຏ຺ຖາສີ. ຕສ຺ມິ ຂເຕ ສກ຺ກສ຺ສ ອາສນໍ ອຸຕ຺ຫາກາຣໍ ທສ຺ເສສີ. ໂສ ອາວຊ຺ຊມາໂນ ຕໍ ການຕໍ ຌຕ຺ວາ ອິນ຺ທວຊິຣໍ ອາທາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍກ຺ຂສ຺ສ ອຸປຣິ ອຏ຺ຖາສີ. ໂພຆິສຕ຺ໂຕ ຍກ຺ຂໍ ທິສ຺ວາ "ກີ ນຸ ໂຂ ເອສ ມໍ ຣກ຺ຂມາໂນ ຄິໂຕ, ອຸທາຫຸ ມາເຣຕຸກາໂມ"ຕິ ເຕນ ສທ຺ຆີ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໑.

"ສພ຺ພາຍສໍ ກູຏມຕິປ຺ປມາຕໍ, ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ໂຍ ຕິຏ຺ຖສິ ອນ຺ຕລິກ຺ເຂ;

ຣກ຺ຂາຍ ເມ ຕ຺ວໍ ວິຫິໂຕ ນຸສຊ຺ຊ, ອຸທາຫຸ ເມ ເຈຕຍເສ ວຆາຍາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວິຫິໂຕ ນຸສຊ຺ຊາຕິ ວິຫິໂຕ ນຸ ອສິ ອຊ຺ຊ.

ໂພຆິສຕ຺ໂຕ ປນ ຍກ຺ຂເມວ ປສ຺ສຕິ, ນ ສກ຺ກໍ. ຍກ຺ໂຂ ສກ຺ກສ຺ສ ກເຍນ ໂພຆິສຕ຺ຕໍ ປຫຣິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ. ໂສ ໂພຆິສຕ຺ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ "ມຫາຣາຊ, ນາຫໍ ຕວ ຣກ຺ຂຕາຕ຺ຖາຍ ຄິໂຕ, ອິມິນາ ປນ ຊລິເຕນ ອຍກູເຏນ ປຫຣິຕ຺ວາ ຕໍ ມາເຣສ຺ສາມີຕິ ອາຄໂຕມ຺ຫິ, ສກ຺ກສ຺ສ ກເຍນ ຕໍ ປຫຣິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມີ"ຕິ ເອຕມຕ຺ຖໍ ທີເປນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໔.

"ທູໂຕ ອຫໍ ຣາຊິຆ ຣກ຺ຂສານໍ, ວຆາຍ ຕຸຍ຺ຫໍ ປຫິໂຕຫມສ຺ມິ;

ອິນ຺ໂທ ຈ ຕໍ ຣກ຺ຂຕິ ເທວຣາຊາ, ເຕນຸຕ຺ຕມງ຺ຄໍ ນ ເຕ ຜາລຍາມີ"ຕິ.

ຕំ ສុຕ្វາ ໂພធិសត្តោ ឥតរា ທុេ គាថា ອភាសិ –

១ໟ៣។

‘‘ສເຈ ຈ មំ ธภุขติ ເທວຣາຊາ, ເທວານມិន្ទោ មឃវា សុជម្បតិ;

ภามំ ປិສາຈາ វិនទន្តុ ສព្វេ, ន សន្តសេ ធរុខសិយា បជាយ។

១ໟ៤។

‘‘ภามំ ภน្ទន្តុ ກុម្ភណ្ឌា, ສព្វេ ປំសុបិសាចកា;

នាលំ ປិສາຈາ យុទ្ធាយ, មហតិ សា វិភីសិកា’’តិ។

តត្ថ ធរុខសិយា បជាយាតិ ធរុខសិស្សុខាតាយ ប្ជាយ, ធរុខសសត្តានន្តិ ອត្ថោ។ ក្ខុភណ្ឌាតិ កុម្ភមត្តរហស្សង្គា មហោធរា យក្ខា។ បំសុបិសាចកាតិ សង្ការដ្ឋានេ ປិສາຈາ។ នាលន្តិ ປិສາຈາ នាម មយា សទ្ធិំ យុទ្ធាយ ន សមត្ថា។ មហតិ សា វិភីសិកាតិ យំ បនេតេ យក្ខា សន្និបតិត្វា វិភីសិកំ ទស្សេន្តិ, សា មហតិ វិភីសិកា ភយការណទស្សនមត្តមេវ មយ្ហំ, ន បនាហំ ភាយាមីតិ ອត្ថោ។

ສກ្កោ យក្ខេ បលាបេត្វា មហាសត្តំ ໂខវទិត្វា ‘‘មា ភាយិ, មហារាជ, ឥតោ ប្បដ្ឋាយ តវ ធរុខា មមាយត្តា’’តិ វត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – ‘‘តទា ສក្កោ អនុរុទ្ធោ អហោសិ, ពារាណសិរាជា អហមេវ អហោសិ’’ន្តិ។

ອយក្ខូដជាតកវណ្ណនា ສត្តមា។

[៣៤ໟ] ໟ។ ອរញ្ញជាតកវណ្ណនា

ອរញ្ញាគាមមាគម្មាតិ ឥទំ ສត្ថា ເຊតវនេ វិហរន្តោ ថុល្លកុមារិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ຈູລុອ នារទកស្សបជាតកេ (ជា។ ១។១៣។៤០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

ອតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ ធជ្ជំ ការេន្តេ ໂພធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ ឧគ្គហិតសិប្បោ ភរិយាយ កាលកតាយ បុត្តំ គហេត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តេ វសន្តោ បុត្តំ អស្សមបទេ ឋ ເປត្វា ផលាផលត្ថាយ គច្ឆតិ។ តទា ໂຈរេសុ បច្ចន្តគាមំ បហរិត្វា ករមរេ គហេត្វា គច្ឆន្តេសុ ឯកា កុមារិកា ប លាយិត្វា តំ អស្សមបទំ បត្វា តាបសកុមារំ បលោភេត្វា សីលវិនាសំ បាបេត្វា ‘‘ឯហិ គច្ឆាមា’’តិ អាហ។ ‘‘បិតា តាវ មេ អាគច្ឆតុ, តំ បស្សិត្វា គមិស្សាមី’’តិ។ ‘‘តេន ហិ ទិស្វា អាគច្ឆា’’តិ និក្ខមិត្វា អន្តរាមគ្គេ និសីទិ។ តាបសកុម ារោ បិតរិ អាគតេ បឋមំ គាថមាហ –

១ໟ៥។

‘‘ອរញ្ញា គាមមាគម្ម, ភីសីលំ ភីវតំ អហំ;

ປຸຣິສໍ ຕາຕ ເສເວຍຸຍໍ, ຕໍ ເມ ອກ຺ຂາຫິ ປຸຈ຺ຊິໂຕ''ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອຣລ຺ລາ ຄາມມາຄມ຺ມາຕິ ຕາຕ ອຫໍ ອິໂຕ ອຣລ຺ລໂຕ ມນຸສ຺ສປຖໍ ວສນຕ຺ຖາຍ ຄໂຕ ວສນຄາມໍ ປຕ຺ວາ ກີ ກໂຣມີຕິ។

ອຖສ຺ສ ປິຕາ ໂອວາທໍ ທທນ຺ໂຕ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໗໒។

''ໂຍ ຕໍ ວິສ຺ສາສເຍ ຕາຕ, ວິສ຺ສາສລ຺ຈ ຂເມຍ຺ຍ ເຕ;

ສຸສ຺ສູສີ ຈ ຕິຕິກ຺ຂີ ຈ, ຕໍ ພເຊຫິ ອິໂຕ ຄໂຕ។

໑໗໓។

''ຍສ຺ສ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ກຕໍ;

ອຸຣສີວ ປຕິຍ຺ຖາຍ, ຕໍ ພເຊຫິ ອິໂຕ ຄໂຕ។

໑໗໔។

''ຫລິທ຺ທິຣາຄໍ ກປິຈິຕ຺ຕໍ, ປຸຣິສໍ ຣາຄວິຣາຄິນໍ;

ຕາທິສໍ ຕາຕ ມາ ເສວິ, ນິມ຺ມນຸສ຺ສມ຺ປິ ເຈ ສິຍາ''ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ໂຍ ຕໍ ວິສ຺ສາສເຍຕິ ໂຍ ປຸຣິໂສ ຕໍ ວິສ຺ສາເສຍ຺ຍ ນ ປຣິສງ຺ເກຍ຺ຍ។ ວິສ຺ສາສລ຺ຈ ຂເມຍ຺ຍ ເຕຕິ ໂຍ ຈ ອຕ຺ຕນິ ກຍິຣມານໍ ຕວ ວິສ຺ສາສໍ ປຕ຺ໂຕ ນິຣາສງ຺ໂກ ຕໍ ຂເມຍ຺ຍ។ ສຸສ຺ສູສີຕິ ໂຍ ຈ ຕວ ວິສ຺ສາສວຈນໍ ໂສຕຸມິຈ຺ຉຕິ។ ຕິຕິກ຺ຂີຕິ ໂຍ ຈ ຕຍາ ກຕໍ ອປຣາຘໍ ຂມຕິ។ ຕໍ ພເຊຫີຕິ ຕໍ ປຸຣິສໍ ພເຊຍ຺ຍາສິ ປຍິຣຸປາເສຍ຺ຍາສີ។ ອຸຣສີວ ປຕິຍ຺ຖາຍາຕິ ຍຖາ ຕສ຺ສ ອຸຣສິ ປຕິຍ຺ຖາຍ ວທ຺ຒິໂຕ ໂອຣສປຸຕ຺ໂຕ ຕຸວມ຺ປິ ຕາທິໂສ ອຸຣສິ ປຕິຍ຺ຖິຕປຸຕ຺ໂຕ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ເອວຣູປໍ ປຸຣິສໍ ພເຊຍ຺ຍາສີຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ຫລິທ຺ທິຣາຄນ຺ຕິ ຫລິທ຺ທິຣາຄສທິສໍ ອຖິຣຈິຕ຺ຕໍ។ ກປິຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ລຫຸປຣິວຕ຺ຕິຕາຍ ມກ຺ກຝຈິຕ຺ຕໍ។ ຣາຄວິຣາຄິນນ຺ຕິ ມຸຫຸຕ຺ເຕ ເນວ ຣຊ຺ຊນວິຣຊ຺ຊນສພາວໍ។ ນິມ຺ມນຸສ຺ສມ຺ປິ ເຈ ສິຍາຕິ ສເຈປິ ສກລໍ ຊມ຺ພຸທີປຕລໍ ກາຍທຸຈ຺ຈຣິຕາທິວິຣຫິຕສ຺ສ ມນຸສ຺ສສ຺ສ ອພາເວນ ນິມ຺ມນຸສ຺ສໍ ສິຍາ , ຕຖາປິ, ຕາຕ, ຕາທິສໍ ລຫຸຈິຕ຺ຕໍ ມາ ເສວິ, ສພ຺ພມ຺ປິ ມນຸສ຺ສປຖໍ ວິຈິນິຕ຺ວາ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕ ຄຸຕສມ຺ປນ຺ນເມວ ພເຊຍ຺ຍາສີຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປສກຸມາໂຣ ''ອຫໍ, ຕາຕ, ອິເມຫິ ຄຸເຕຫິ ສມນ຺ນາຄຕໍ ປຸຣິສໍ ກຕ຺ຖ ລກິສ຺ສາມິ, ນ ຄຈ຺ຉາມິ, ຕຸມ຺ຫາກລ຺ເລວ ສນ຺ຕິເກ ວສິສ຺ສາມີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິ។ ອຖສ຺ສ ປິຕາ ກສິຕປຣິກມ຺ມໍ ອາຈິກ຺ຂິ។ ອຸໂກປິ ອປຣິຫີນຊ຺ຊານາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກ ປຣາຍຕາ ອເຫສຸໍ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ປຸຕ຺ໂຕ ຈ ກຸມາຣິກາ ຈ ເອເຕເຍວ ອເຫສຸໍ, ປິຕາ ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນ຺ຕິ។

ອຣລ຺ລຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຖມາ។

[໓໘໙] ໙. ສນ຺ຘິໂພຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ເນວ ອິຕ຺ຖີສຸ ສາມຄ຺ຄມ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເປສຸຄ຺ຄສິກ຺ຂາປທໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ។ ເອກສ຺ມິ ຫິ ສມເຍ ສຕ຺ຖາ “ຉພ຺ພຄ຺ຄິຍາ ພິກ຺ຂູ ເປສຸຄ຺ຄໍ ອຸປສໍຫຣນ຺ຕິ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ ເຕ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕຸມ຺ເຫ, ພິກ຺ຂເວ, ພິກ຺ຂູນໍ ພຕ຺ໜນຊາຕານໍ ກລຫຊາຕານໍ ວິວາທາປນ຺ນານໍ ເປສຸຄ຺ຄໍ ອຸປສໍຫຣຖ, ເຕນ ອນຸປ຺ປນ຺ນານິ ເຈວ ພຕ຺ໜນານິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ອຸປ຺ປນ຺ນານິ ຈ ພິຍ຺ໂຍພາວາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ເຕ ພິກ຺ຂູ ຄຣຫິຕ຺ວາ “ພິກ຺ຂເວ, ປີສຸຕາ ວາຈາ ນາມ ຕິຂິຕສຕ຺ຕິປຫາຣສທິສາ, ທລ຺ໂຫ ວິສ຺ສາໂສປິ ຕາຍ ຂິປ຺ປໍ ພິຊ຺ຊຕິ, ຕຄ຺ຈ ປນ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ເມຕ຺ຕິພິນ຺ທນກໂຊ ສີເຫາສກາສທິໂສ ໂຫຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິປ຺ໂປ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ។ ຕທາ ເອໂກ ໂຄປາລໂກ ອຣຄ຺ເຄ ໂຄກຸເລສຸ ຄາໂວ ປຏິຊຄ຺ຄິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອກໍ ຄພ຺ພິນິ ອສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ປຫາຍ ອາຄໂຕ។ ຕສ຺ສາ ເອກາຍ ສີຫິຍາ ສທ຺ຘິ ວິສ຺ສາໂສ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ។ ຕາ ອຸໂພປິ ທລ຺ຫມິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກໂຕ ວິຈຣນ຺ຕີ។ ອປຣກາເຄ ຄາວີ ວຈ຺ຉກໍ, ສີຫີ ສີຫໂປຕກໍ ວິຊາຍິ។ ເຕ ອຸໂພປິ ຊນາ ກຸເລນ ອາຄຕເມຕ຺ຕິຍາ ທລ຺ຫມິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກໂຕ ວິຈຣນ຺ຕິ ។ ອເຖໂກ ວນຈຣໂກ ອຣຄ຺ຄໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເຕສໍ ວິສ຺ສາສໍ ທິສ຺ວາ ອຣຄ຺ເຄ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກກຕ຺ຫໍ ອາທາຍ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຄ ທຕ຺ວາ “ອປິ ເຕ, ສມ຺ມ, ກິຄ຺ຈິ ອຣຄ຺ເຄ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ທິຏ຺ຖປ຺ພ຺ພ”ນ຺ຕິ ຣຄ຺ຄາ ປຸຏ຺ໂຖ “ເທວ, ອຄ຺ຄໍ ກິຄ຺ຈິ ນ ປສ຺ສາມິ, ເອກໍ ປນ ສີຫຄ຺ຈ ອຸສກຄ຺ຈ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄໍ ວິສ຺ສາສິເກ ເອກໂຕ ວິຈຣນ຺ເຕ ອທ຺ທສ”ນ຺ຕິ ອາຫ។ “ເອເຕສໍ ຕຕິເຍ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ກຍໍ ກວິສ຺ສຕິ, ຍທາ ເຕສໍ ຕຕິຍໍ ປສ຺ສຕິ, ອຖ ເມ ອາຈິກ຺ເຂຍ຺ຍາສີ”ຕິ។ “ສາຘຸ, ເທວາ”ຕິ។

ວນຈຣເກ ປນ ພາຣາຓສີ ຄເຕ ເອໂກ ສິງຄາໂລ ສີຫຄ຺ຈ ອຸສກຄ຺ຈ ອຸປຏ຺ຖຫິ។ ວນຈຣໂກ ອຣຄ຺ຄໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ຕ ຕິຍສ຺ສ ອຸປ຺ປນ຺ນກາວໍ ຣຄ຺ໂຄ ກເຖສ຺ສາມີ”ຕິ ນຄຣໍ ຄໂຕ។ ສິງຄາໂລ ຈິນ຺ເຕສິ “ມຍາ ຄເປຕ຺ວາ ສີຫມໍສຄ຺ຈ ອຸສກມໍສຄ຺ຈ ອຄ຺ຄໍ ອຂາທິຕປ຺ພ຺ພໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອິເມ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ອິເມສໍ ມໍສໍ ຂາທິສ຺ສາມີ”ຕິ។ ໂສ “ອຍໍ ຕໍ ເອວໍ ວທຕິ, ອຍໍ ຕໍ ເອວໍ ວທຕີ”ຕິ ອຸໂພປິ ເຕ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄໍ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ນ ຈິຣສ຺ເສວ ກລຫໍ ກາເຣຕ຺ວາ ມຣຕາກາຣປ຺ປຕ຺ເຕ ອກາສິ។ ວນຈຣໂກປິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຄ “ເຕສໍ, ເທວ, ຕຕິໂຍ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ”ຕິ ອາຫ។ “ໂກ ໂສ”ຕິ? “ສິງຄາໂລ, ເທວາ”ຕິ។ ຣາຊາ “ໂສ ອຸໂກ ມິຕ຺ເຕ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ມາຣາເປສ຺ສຕິ, ມຍໍ ເຕສໍ ມຕກາເລ ສມ຺ປາປຸຕິສ຺ສາມາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຖໍ ອພິຣຸຍ຺ຫ ວນຈຣເກນ ມຄ຺ຄເທສເກນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເຕສຸ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄໍ ກລຫໍ ກຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ເຕສຸ ສມ຺ປາປຸຕິ។ ສິງຄາໂລ ປນ ຫຏ຺ຖຕຸຏ຺ໂຖ ເອກວາຣໍ ສີຫສ຺ສ ມໍສໍ ຂາທຕິ, ເອກວາຣໍ ອຸສກສ຺ສ ມໍສໍ ຂາທຕິ។ ຣາຊາ ເຕ ອຸໂກປິ ຊີວິຕກ຺ຂຍປ຺ປຕ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ຣເຖ ຄິໂຕວ ສາຣຖິນາ ສທ຺ຘິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໗໙។

“ເນວ ອິຕ຺ຖີສຸ ສາມຄ຺ຄໍ, ນາປິ ກກ຺ເຂສຸ ສາຣຖີ;

ອຖສ຺ສ ສນ຺ຘິໂພຫສ຺ສ, ປສ຺ສ ຍາວ ສຸຈິນ຺ຕິຕໍ។

໑໙໐។

“ອສີ ຕິກ຺ໂຂວ ມໍສມ຺ຫີ, ເປສຸຄ຺ຄໍ ປຣິວຕ຺ຕຕີ;

ຍຕ຺ຖູສກຄ຺ຈ ສີຫຄ຺ຈ, ກກ຺ຂຍນ຺ຕິ ມິຄາຘມາ។

໑໙໑។

‘‘ອິມំ ໂສ ສຍນំ ເສຕິ, ຍມិມំ ປສ្សສិ ສາຣຖិ;

ໂຍ ວາຈំ ສນ្និເກາທស្ស, ປិស្ុណស្ស ນិໂພຜຕិ។

១៧៤។

‘‘ເຕ ຊນາ ສុខເມធន្ຕិ, ນຣາ ສត្តគតាริว;

ເຍ ວາຈំ ສນ្និເກາທស្ស, ນាວໂພធន្ຕិ ສາຣຖិ’’ຕិ។

ຕត្ថ ເນວ ອិຕ្ថិស្ូຕិ ສម្ម ສາຣຖិ, ອិເມសំ ທ្វិន្នំ ຊនានំ ເນວ ອិຕ្ថិស្ុ ສាមស្ឋំ ອត្ថិ ນ , ກាក្ខេស្ុបិ។ ອសស្ເສນ ທិ ອិຕ្ថី ສិហោ ເສວຕិ, ອសស្ំ ອុສເភ, ອសស្ំ ກក្ខំ ສិហោ ຂាທຕិ, ອសស្ំ ອុສເភាຕិ ອត្ថោ។ ອຖស្សាຕិ ເອວំ ກលហការເຕ ອວិជ្ជមានេបិ ອຖ ອិមស្ស ມិត្តសន្និເກາທកស្ស ທុដ្ឋសិງគាលស្ស ‘‘ອុភិន្នំ មំសំ ຂាទិស្សាមិ’’ຕិ ຈິນ្ເຕត្វា ອិເម មາ ເຣນ្ຕស្ស ປស្ស ຍាວ ສុຈិន្ຕិຕំ, ສុຈិន្ຕិຕំ ຊາຕន្ຕិ ອនិប្ឥាໂຍ។ ຍត្ថាຕិ ຍស្មិ ເປស្ុឞេ ປຣិວត្តមានេ។ ອុសភស្ຈ ສិហស្ຈ ມិត្តធមា ສີງគាលា ຂាທន្ຕិ, ຕំ ເປស្ុឞំ ມំសម្ហិ ຕិខិណៈ ອសិ វិយ ມិត្តភាວំ ឆិន្ທន្តមេវ ປຣិວត្ຕតិຕិ ທិເປ ຕិ។

ຍມិມំ ປស្សសិຕិ ສម្ម ສាຣຖិ, ຍំ ອិមំ ປស្សសិ ອិເមសំ ທ្វិន្នំ ມតសយនំ, ອសស្ໂສບិ ໂຍ ປុគ្គໂល ສន្និເກາທស្ស ປិស្ុណស្ស ປិស្ុណ ວາຈំ ນិໂພធຕិ គណ្ហាຕិ, ໂສ ອិមំ ສយនំ ເສຕិ, ເອວເមវំ មຣຕិຕិ ທស្សេຕិ។ ສុខເមធន្ຕិຕិ ສុខំ វិន្ທន្ຕិ ລភន្ຕិ។ ນຣາ ສត្តគតាริวាຕិ ສត្តគតា ທិព្វໂລកសមງគិໂນ ນຣາ វិយ ເຕ ສុខំ វិន្ທន្ຕិ។ ນាວໂພធន្ຕិຕិ ນ ສាຣໂຕ ປច្ຈេន្ຕិ, ຕាທិ សំ ປນ ວຈນំ ສុត្វា ໂຈເທត្វា ສាເຣត្វា ເມត្ຕិ ອភិន្ທិត្វា ປាກតិភាវ ໂហន្តិຕិ។

ຣាຊា ອិមា ຄាຖា ភាសិត្វា ສិហស្ស ເກសរຈម្មນខທាឍា គាហាເປត្វា ນគរເមវ គໂຕ។

ສត្ថា ອិមំ ធម្មເທសនំ ອាហរិត្វា ຊាតកំ ສໂមធានេសិ – ‘‘តទា ພារាណសិរាជា អហមេវ ອໂហសិ’’ន្ຕិ។

ສន្និເກາທຊາຕກວណ្ណនា ນວមា។

[៩៤០] ១០។ ເທວតាປញ្ហຊາຕກວណ្ណនា

ហន្ຕិ ហត្ເຖហិ ປាເທហិຕិ ອយំ ເທວតាປុច្ឆា ອុម្មង្គຊាតເក (ជា។ ២។១៩។៩៤០ អាទយោ) ອាວិ ភវិស្សតិ។

ເທວតាປញ្ហຊາຕກວណ្ណនា ទសមា។

ຈູឡកុណາລវគ្គោ ປញ្ຈមោ។

ຊាតកុទ្ទានំ –

ກាលិງ្គោ ອស្សារោហោ ຈ, ເອករាជា ຈ ទទ្ទរោ;

ສីលវីមំសសុជាតា, ປលាសោ ສក្កោ ឆវោ;

ເສយ្យោຕិ ທស ຊាតកា។

ປຸຈິມນ຺ໂທ ກສ຺ສໂປ ຈ, ຂນ຺ຕິວາທີ ໂລຫກຸມ຺ກີ;

ສພ຺ພມໍສລາກີ ສໂສ, ມຕາໂຣທກຕເວຣາ;

ຕິຕ຺ຕິໂຣ ສຸຈ຺ຈໂຊ ທສຯ

ກຸຍິທູໂສ ທຸທ຺ທກາໂຍ, ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ຕຈມ຺ມສາຍໂກ;

ໂຄຮຣາຊາ ຈ ກກ຺ກາຣຸ, ກາກວຕິ ນນຸ ໂສຈິໂຍ;

ກາລຸອພາຫຸ ສີລວີມໍໂສ ທສຯ

ໂກກາລິໂກ ຣຖລຍ຺ກິ, ປກ຺ກໂຄຮຣາໂຊວາທາ;

ຊມ຺ພຸກພ຺ຣຫາລຕ຺ໂຕ ຈ, ປີກຖຸສາ ຈ ພາເວຣຸ;

ວິສຍ຺ຫເສຍ຺ກິ ທສຮາຯ

ກິນ຺ນຣິວານຣກຸນ຺ຕິນິ, ອມ຺ພຫາຣີ ຄຊກຸມ຺ໂກ;

ເກສວາຍກູຍາຣລ຺ລໍ, ສນ຺ຮິເກໂທ ເທວຕາປລ຺ຫາຯ

ວຄ຺ຄຸທ຺ທານໍ –

ກາລິງໂຄ ປຸຈິມນ຺ໂທ ຈ, ກຸຍິທູສກໂກກີລາ;

ຈູລຸອກຸຕາລວຄ຺ໂຄຕິ, ປລ຺ຈວຄ຺ຄາ ຈຕຸກ຺ກາມ຺ຫີ;

ໂຫນ຺ຕິ ປລ຺ລາສ ຊາຕກາຯ

ຈຕຸກ຺ກນິປາຕວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ກິຕາຯ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໕ຯ ປຎ຺ຈກນິປາໂຕ

໑ຯ ມຓິກຸຓ຺ຑລວຄ຺ໂຄ

[໓໕໑] ໑ຯ ມຓິກຸຓ຺ຑລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຊີໂນຣຖສ຺ສໍ ມຓິກຸຓ຺ຑເລ ຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣຎ຺ໂຎ ອນ຺ເຕປຸເຣ ສພ຺ພຕ຺ຖສາຘກໍ ປທຸຏ຺ຐາມຈ຺ຈໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຐາ ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວຯ ອິຘ ປນ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຓສິຣາຊາ ອໂຫສິຯ ປທຸຏ຺ຐາມຈ຺ໂຈ ໂກສລຣາຊານໍ ອາເນຕ຺ວາ ກາສິຣຊ຺ຊໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຣາຊານໍ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ພນ຺ຘນາຄາເຣ ປກ຺ຂິປາເປສິຯ ຣາຊາ ຌານໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ອາກາເສ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ, ໂຈຣຣຎ຺ໂຎ ສຣີເຣ ຑາໂຫ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ໂສ ພາຣາຓສິຣາຊານໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑ຯ

“ຊີໂນ ຣຖສ຺ສໍ ມຓິກຸຓ຺ຑເລ ຈ, ປຸຕ຺ເຕ ຈ ທາເຣ ຈ ຕເຖວ ຊີໂນ;

ສພ຺ເພສຸ ໂຠເຄສຸ ອເສສເກສຸ, ກສ຺ມາ ນ ສນ຺ຕປ຺ປສິ ໂສກກາເລ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຊີໂນ ຣຖສ຺ສໍ ມຓິກຸຓ຺ຑເລ ຈາຕິ ມຫາຣາຊ, ຕ຺ວໍ ຣຖຎ຺ຈ ອສ຺ສຎ຺ຈ ມຓິກຸຓ຺ຑລານິ ຈ ຊີໂນ, “ຊີໂນ ຣຖສ຺ເສ ຈ ມຓິກຸຓ຺ຑເລ ຈາ”ຕິປິ ປາໂຐຯ ອເສສເກສູຕິ ນິສ຺ເສສເກສຸຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອິມາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໒ຯ

“ປຸພ຺ເພວ ມຈ຺ຈໍ ວິຊຫນ຺ຕິ ໂຠຄາ, ມຈ຺ໂຈ ວາ ເຕ ປຸພ຺ພຕຣໍ ຊຫາຕິ;

ອສ຺ສຕາ ໂຠຄິໂນ ກາມກາມິ, ຕສ຺ມາ ນ ໂສຈາມຫໍ ໂສກກາເລຯ

໓ຯ

“ອຸເທຕິ ອາປູຣຕິ ເວຕິ ຈນ຺ໂທ, ອຕ຺ຖໍ ຕເປຕ຺ວານ ປເລຕິ ສູຣິໂຍ;

ວິທິຕາ ມຍາ ສຕ຺ຕຸກ ໂລກຘມ຺ມາ, ຕສ຺ມາ ນ ໂສຈາມຫໍ ໂສກກາເລ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ປຸພ຺ເພວ ມຈ຺ຈນ຺ຕິ ມຈ຺ຈໍ ວາ ໂຠຄາ ປຸພ຺ເພວ ປຐມຕຣຎ຺ເຎວ ວິຊຫນ຺ຕິ, ມຈ຺ໂຈ ວາ ເຕ ໂຠເຄ ປຸພ຺ພຕຣໍ ຊຫາຕິຯ ກາມກາມີຕິ ໂຈຣຣາຊານໍ ອາລປຕິຯ ອມ຺ໂຠ, ກາເມ ກາມຍມານ ກາມກາມິ ໂຠຄິໂນ ນາມ ໂລເກ ອສ຺ສຕາ, ໂຠເຄສຸ ວາ ນຏ຺ເຐສຸ ຊີວມານາວ ອໂຠຄິໂນ ໂຫນ຺ຕິ, ໂຠເຄ ວາ ປຫາຍ ສຍໍ ນສ຺ສນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ອຫໍ ມຫາຊນສ຺ສ ໂສກກາເລປິ ນ ໂສຈາມີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ວິທິຕາ ມຍາ ສຕ຺ຕຸກ ໂລກຘມ຺ມາຕິ ໂຈຣຣາຊານໍ ອາລປຕິຯ ອມ຺ໂຠ, ສຕ຺ຕຸກ, ມຍາ ລາໂຠ ອລາໂຠ ຍໂສ ອຍໂສຕິອາທໂຍ ໂລກຘມ຺ມາ ວິທິຕາຯ ຍເຖວ ຫິ ຈນ຺ໂທ ອຸເທຕິ ຈ ປູຣຕິ ຈ ປຸນ ຈ ຂີຍຕິ, ຍຖາ ຈ ສູຣິໂຍ ອນ຺ຘກາຣໍ ວິຘມນ຺ໂຕ ມຫນ຺ຕໍ ອາໂລກໍ ຕເປຕ຺ວານ ປຸນ ສາຍໍ ອຕ຺ຖໍ ປເລຕິ ອຕ຺ຖໍ ຄຈ຺ຉຕິ ນ ທິສ຺ສຕິ, ເອວເມວ ໂຠຄາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ຈ ນສ຺ສນ຺ຕິ ຈ, ຕຕ຺ຖ ກີ

ໂສເກນ, ຕສ຺ມາ ນ ໂສຈາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ။

ເອວံ ມຫາສຕ຺ໂຕ ໂຈຣຣຄ຺ໂລ ສມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ອິທານິ ຕເມວ ໂຈຣໍ ຄຣຫນ຺ໂຕ ອາຫ –

໔໙.

‘‘ອລໂສ ຄິຫີ ກາມໂພຄີ ນ ສາທຸ, ອສຄ຺ລໂຕ ປພ຺ພຊິໂຕ ນ ສາທຸ;

ຣາຊາ ນ ສາທຸ ອນິສມ຺ມກາຣີ, ໂຍ ປຕ຺ທິໂຕ ໂກຈໂນ ຕໍ ນ ສາທຸ.

໕໐.

‘‘ນິສມ຺ມ ຂຕ຺ຕິໂຍ ກຍິຣາ, ນານິສມ຺ມ ທິສມ຺ປຕິ;

ນິສມ຺ມກາຣິໂນ ຣາຊ, ຍໂສ ກິຕ຺ຕິ ຈ ວຑ຺ຒຕີ’’ຕິ.

ອິມາ ປນ ທ຺ເວ ຄາຖາ ເຫຕ຺ຖາ ວິຕ຺ຖາຣິຕາເຍວ. ໂຈຣຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ຂມາເປຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ປຏິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຊນປທເມວ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ໂກສລຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ພາຣາຓສິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ມຕົກຸຕ຺ຫລຊາຕກວຕ຺ຓນາ ປຖມາ.

[໓໔໘] ໘. ສຸຊາຕຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ກິນ຺ນຸ ສນ຺ຕຣມາໂນວາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມຕປິຕິກໍ ກຸຏຸມ຺ພິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ປິຕຣິ ມເຕ ປຣິເທວມາໂນ ວິຈຣຕິ, ໂສກໍ ວິໂນເທຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ. ອຖ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ໂສຕາປຕ຺ຕິຟລູປນິສ຺ສຍໍ ທິສ຺ວາ ສາວຕ຺ຖຶ ປິຕ຺ທາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາສມຓໍ ອາທາຍ ຕສ຺ສ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຄ຺ຄຕ຺ຕາສເນ ນິສິນ຺ໂນ ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ‘‘ກິໍ, ອຸປາສກ, ໂສຈສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອາວຸໂສ, ໂປຣາຓກປຕ຺ທິຕາ ປຕ຺ທິຕານໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ປິຕຣິ ກາລກເຕ ນ ໂສຈິສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກຸຏຸມ຺ພິກເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ‘‘ສຸຊາຕກຸມາໂຣ’’ຕິສ຺ສ ນາມໍ ກຣິໍສຸ. ຕສ຺ສ ວຍປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ປິຕາມໂຫ ກາລມກາສິ. ອຖສ຺ສ ປິຕາ ປິຕຸ ກາລກິຣິຍໂຕ ປຓ຺ຖາຍ ໂສກສມປ຺ປິໂຕ ອາລຸອາຫນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາລຸອາຫນໂຕ ອຏ຺ຖີນິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອາຣາເມ ມຕ຺ຕິກາຖູປໍ ກຕ຺ວາ ຕານິ ຕຕ຺ຖ ນິທຫິຕ຺ວາ ຄຕຄຕເວລາຍ ຖູປໍ ປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ເຈຕິຍໍ ອາວິຊ຺ຊນ຺ໂຕ ປຣິເທວຕິ, ເນວ ນ຺ຫາຍຕິ ນ ລິມ຺ປຕິ ນ ກຸຄ຺ຊຕິ ນ ກມ຺ມນ຺ເຕ ວິຈາເຣຕິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ປິຕາ ເມ ອຍ຺ຍກສ຺ສ ມຕກາລໂຕ ປຓ຺ຖາຍ ໂສກາກິກູໂຕ ຈຣຕິ, ຖເປຕ຺ວາ ປນ ມໍ ອຄ຺ໂລ ເອຕໍ ສຄ຺ລາເປຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ເອເກນ ນໍ ອຸປາເຍນ ນິສ຺ໂສກໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ພຫິຄາເມ ເອກໍ ມຕໂຄຓໍ ທິສ຺ວາ ຕິຓຄ຺ຈ ປານີຍຄ຺ຈ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຸຣໂຕ ຖເປຕ຺ວາ ‘‘ຂາທ, ຂາທ, ປິວ, ປິວາ’’ຕິ ອາຫ. ອາຄຕາຄຕາ ນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ ສຸຊາຕ, ກິໍ ອຸມ຺ມຕ຺ຕໂກສິ, ມຕໂຄຕສ຺ສ ຕິໂຓທກໍ ເທສີ’’ຕິ ວທນ຺ຕິ. ໂສ ນ ກິຄ຺ຈິ ປຏິວທຕິ. ອຖສ຺ສ ປິຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ປຸຕ຺ໂຕ ເຕ ອຸມ຺ມຕ຺ຕໂກ ຊາໂຕ, ມຕໂຄຕສ຺ສ ຕິໂຓທກໍ ເທຕີ’’ຕິ ອາຫໍສຸ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພິກສ຺ສ ປິຕຸໂສໂກ ອປ຺ຄໂຕ, ປຸຕ຺ຕໂສໂກ ປຕິຏ຺ຖິໂຕ. ໂສ ເວເຄນາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ນນຸ ຕ຺ວໍ, ຕາຕ ສຸຊາຕ, ປຕ຺ທິໂຕສິ, ກິໍການຳ ມຕໂຄຕສ຺ສ ຕິໂຓທກໍ ເທສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

๗។

‘‘ກີ ນຸ ສນฺຕຣມາໂນວ, ລາຍิຕฺວາ ຫຣິຕំ ຕິຕំ;

ຂາທ ຂາທາຕິ ລປ຺ສິ, ຄຕສຕฺຕំ ຊຣຄฺຄວំ។

๘។

‘‘ນ ຫີ ອນฺເນນ ປາເນນ, ມໂຕ ໂຄໂຕ ສມุฏฺฐເຫ;

ຕฺວญฺຈ ຕุຈฺຊំ ວິລປ຺ສິ, ຍຖາ ຕំ ທຸມฺມຕິ ຕຖາ’’ຕິ។

ຕຕฺຖ ສນฺຕຣມາໂນວາຕິ ຕຸຣິໂຕ ວິຍ ຫุຕฺວາ។ ລາຍິຕฺວາຕິ ລຸນິຕฺວາ។ ລປ຺ສີຕິ ວິລປ຺ສິ។ ຄຕສຕฺຕំ ຊຣຄฺຄວນฺຕິ ວິຄຕຊີວິຕំ ຊິຕฺຕາໂຄຕំ។ ຍຖາ ຕນฺຕິ ເອຕฺຖ ຕນฺຕິ ນິປາຕມຕฺຕំ, ຍຖາ ທຸມฺມຕິ ອປฺປປญฺໂລ ວິລເປຍฺຍ, ຕຖາ ຕฺວំ ຕຸຈฺຊំ ວິລປ຺ສີຕິ។

ຕໂຕ ໂພທິສຕฺໂຕ ທฺເວ ຄາຖາ ອພາສິ –

๙។

‘‘ຕເຖວ ຕິฏฺฐຕິ ສີສំ, ຫຕฺຖປາທາ ຈ ວາລធិ;

ໂສຕາ ຕເຖວ ຕິฏฺฐນฺຕິ, ມญฺເຍ ໂຄໂຕ ສມุฏฺฐເຫ។

๑๐។

‘‘ເນວຍฺຍກສฺສ ສີສญฺຈ, ຫຕฺຖປາທາ ຈ ທິສฺສເຣ;

ຣຸທំ ມຕฺຕິກາຖູປ຺ສฺມឹ, ນນຸ ຕฺວญฺເຍວ ທຸມฺມຕີ’’ຕິ។

ຕຕฺຖ ຕເຖວາຕິ ຍຖາ ປຸพฺເພ ຖິຕំ, ຕເຖວ ຕິฏฺฐຕិ។ ມญฺເຍຕິ ເອເຕສំ ສີສາທີນំ ຕເຖວ ຖິຕຕฺຕາ ອຍំ ໂຄໂຕ ສມุฏฺฐເຫຍฺຍາຕິ ມญฺญາມិ។ ເນວຍฺຍກສฺສ ສີສญฺຈາຕິ ອຍฺຍກສฺສ ປນ ສີສญฺຈ ຫຕฺຖປາທາ ຈ ນ ທິສฺສນฺຕິ។ ‘‘ປີฏฺຖິປາທາ ນ ທິສฺສເຣ’’ຕິປិ ປາໂຖ។ ນນຸ ຕฺວญฺເຍວ ທຸມฺມຕີຕິ ອຫំ ຕາວ ສີສາທີນិ ປສฺສນฺໂຕ ເອວំ ກໂຣມិ, ຕฺວំ ປນ ນ ກິญฺຈິ ປສฺສສິ, ຊາປີຕฏฺฐານໂຕ ອฏฺฐີນິ ອາຫຣິຕฺວາ ມຕฺຕິກາຖູປໍ ກຕฺວາ ປຣິເທວສិ។ ອິຕິ ມំ ປฏິຈฺຈ ສຕຄຸເຓນ ສຫສฺສຄຸເຓນ ສຕສຫສฺສຄຸເຓນ ນນຸ ຕฺວญฺເຍວ ທຸມฺມຕິ។ ກิຊฺຊນຊมฺມາ ນາມ ສງฺຂາຣາ ກິຊฺຊນฺຕិ, ຕຕฺຖ ກາ ປຣິເທວນາຕິ។

ຕំ ສุຕฺວາ ໂພທິສຕฺຕສฺສ ປີຕາ ‘‘ມມ ປຸຕฺໂຕ ປຕฺທີໂຕ ອິທໂລກປຣໂລກກິຈฺຈំ ຊານາຕິ, ມມ ສญฺญາປນຕฺຖາຍ ເອຕំ ກມฺມំ ອ ກາສີ’’ຕິ ຈິນฺເຕຕฺວາ ‘‘ຕາຕ ສุຊາຕປຕฺທິຕ, ‘ສພฺເພ ສງฺຂາຣາ ອນິຈฺຈາ’ຕິ ເມ ຍາຕາ, ອິໂຕ ປฏฺฐາຍ ນ ໂສຈິສฺສາມິ, ປີຕຸ ໂສກຫຣກາປຸຕฺເຕນ ນາມ ຕາທິເສນ ກວິຕພฺພ’’ນฺຕິ ວຕฺວາ ປຸຕฺຕສฺສ ຖຸຕິ ກໂຣນฺໂຕ ອາຫ –

๑๑។

‘‘ອາທິຕฺຕំ ວຕ ມំ ສນฺຕំ, ฆຕສິຕฺຕំວ ປາວກំ;

ວາຣິນາ ວິຍ ໂອສິຍ຺ຈໍ, ສພ຺ພໍ ນິພ຺ພາປເຍ ທຣໍ.

໑໑.

‘‘ອພ຺ພຫີ ວຕ ເມ ສລ຺ລໍ, ຍມາສິ ຫທຍສ຺ສິຕໍ;

ໂຍ ເມ ໂສກປເຣຕສ຺ສ, ປິຕຸໂສກໍ ອປານຸທິ.

໑໔.

‘‘ໂສຫໍ ອພ຺ພູລ຺ຫສລ຺ໂລສ຺ມິ, ວີຕໂສໂກ ອນາວິໂລ;

ນ ໂສຈາມິ ນ ໂຣທາມິ, ຕວ ສ຺ຕ຺ວານ ມານວ.

໑໕.

‘‘ເອວໍ ກໂຣນ຺ຕິ ສປ຺ປ຺ຍ຺ຍາ, ເຍ ໂຫນ຺ຕິ ອນຸກມ຺ປກາ;

ວິນິວຕ຺ເຕນ຺ຕິ ໂສກມ຺ຫາ, ສຸຊາໂຕ ປິຕຣໍ ຍຖາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນິພ຺ພາປເຍຕິ ນິພ຺ພາປຍິ. ທຣນ຺ຕິ ໂສກທຣຖໍ. ສຸຊາໂຕ ປິຕຣໍ ຍຖາຕິ ຍຖາ ມມ ປຸຕ຺ໂຕ ສຸຊາໂຕ ມໍ ປິຕຣໍ ສມານໍ ອຕ຺ຕ ໂນ ສປ຺ປ຺ຍ຺ຍຕາຍ ໂສກມ຺ຫາ ວິນິວຕ຺ຕຍິ, ເອວໍ ອຍ຺ເຍປິ ສປ຺ປ຺ຍ຺ຍາ ໂສກມ຺ຫາ ວິນິວຕ຺ຕຍນ຺ຕີຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ກຸຕຸມ຺ພິໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຕ຺ຖຫິ. ຕທາ ສຸຊາໂຕ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ສຸຊາຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໓໔໓] ໓. ເວນສາຂຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນຍິທໍ ນິຈ຺ຈໍ ກວິຕພ຺ພນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ກຄ຺ເຄສຸ ສໍສຸມາຣຄິຣໍ ນິສ຺ສາຍ ເກສກລຸອາວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂພທິຣາຊກຸມາຣໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂພທິຣາຊກຸມາໂຣ ນາມ ອຸເທນສ຺ສ ຣຍ຺ໂຍ ປຸຕ຺ໂຕ ຕສ຺ມິ ກາເລ ສໍສຸມາຣຄິເຣ ວສນ຺ໂຕ ເອກໍ ປຣິໂຍທາຕສິປ຺ປໍ ວທ຺ຍກີ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອຍ຺ເຍຫິ ຣາຊູຫິ ອສທິສໍ ກຕ຺ວາ ໂກກນທໍ ນາມ ປາສາທໍ ກາຣາເປສິ. ກາຣາເປຕ຺ວາ ຈ ປນ ‘‘ອຍໍ ວທ຺ຍກີ ອຍ຺ຍສ຺ສປິ ຣຍ຺ໂຍ ເອວຣູປໍ ປາສາທໍ ກເຣຍ຺ຍາ’’ຕິ ມຈ຺ຈຣາຍນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອກ຺ຂີນິ ອຸປ຺ປາຍາເປສິ. ເຕນສ຺ສ ອກ຺ຂີນໍ ອຸປ຺ປາຍິຕກາໂວ ກິກ຺ຂຸສງ຺ເຂ ປາກໂຍ ຊາໂຕ. ຕສ຺ມາ ກິກ຺ຂູ ທມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ໂພທິຣາຊກຸມາໂຣ ກິຣ ຕຖາຣູປສ຺ສ ວທ຺ຍກິໂນ ອກ຺ຂີນິ ອຸປ຺ປາຍາເປສິ, ອໂຫ ກກ຺ຂລໍໂອ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ກກ຺ຂລໍໂອ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກວ. ນ ເກວລຍ຺ຈ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ຂຕ຺ຕິຍສຫສ຺ສານໍ ອກ຺ຂີນິ ອຸປ຺ປາຍາເປຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ວາ ເຕສໍ ມໍເສນ ພລິກມ຺ມໍ ກາເຣສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ອໂຫສິ. ຊມ຺ພຸທີປຕ ເລ ຂຕ຺ຕິຍມານວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕມານວາ ຈ ຕສ຺ເສວ ສນ຺ຕິເກ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫີສຸ. ພາຣາຕສິຣຍ຺ໂຍ ປຸຕ຺ໂຕ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕກຸມ

ໆໂຣ ນາມ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຕໂຍ ເວເທ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິ. ໂສ ປນ ປກຕິຍາປີ ກກ຺ຂລ຺ໂອ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ ອໂຫສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຽຄວິຊ຺ຊາວເສນ ຕສ຺ສ ກກ຺ຂລ຺ອຜຣຸສສາຫສິກກາວໍ ຌຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ກກ຺ຂລ຺ໂອ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ, ຜຣຸເສນ ນາມ ລຫ຺ສໍ ອິສ຺ສຣິຍໍ ອຈິຣຏ຺ຖິຕິກໍ ໂຫຕິ, ໂສ ອິສ຺ສຣິເຍ ວິນຏ຺ເຖ ກິນ຺ນປ຺ໂລ ວິຍ ສມຸທ຺ເທ ປຕິຏ຺ຖໍ ນ ລກຕິ, ຕສ຺ມາ ມາ ເອວຣູໂປ ອໂຫສີ’’ຕິ ຕໍ ໂອວທນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໘.

‘‘ນຢິທໍ ນິຈ຺ຈໍ ກວິຕພ຺ພໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕ, ເຂມໍ ສຸກິກ຺ຂໍ ສຸຂຕາ ຈ ກາເຍ;

ອຕ຺ຖຈ຺ຈເຍ ມາ ອຫຸ ສມ຺ປມູລ຺ໂຫ, ກິນ຺ນປ຺ລໂວ ສາຄຣສ຺ເສວ ມຊ຺ເຊ.

໑໘.

‘‘ຍານິ ກໂຣຕິ ປຸຣິໂສ, ຕານິ ອຕ຺ຕນິ ປສ຺ສຕິ;

ກລ຺ຍາຓກາຣີ ກລ຺ຍາຓໍ, ປາປກາຣີ ຈ ປາປກໍ;

ຍາທິສໍ ວປ຺ເຕ ພີຊໍ, ຕາທິສໍ ຫຣເຕ ຜລ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສຸຂຕາ ຈ ກາເຍຕິ ຕາຕ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕ, ຍເທຕໍ ເຂມໍ ວາ ສຸກິກ຺ຂໍ ວາ ຍາ ວາ ເອສາ ສຸຂຕາ ກາເຍ, ອິທໍ ສພ຺ພໍ ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ນິຈ຺ຈໍ ສພ຺ພກາລເມວ ນ ກວຕິ, ອິທໍ ປນ ອນິຈ຺ຈໍ ຫຸຕ຺ວາ ອກາວທມ຺ມໍ. ອຕ຺ຖຈ຺ຈເຍຕິ ໂສ ຕ຺ວໍ ອນິຈ຺ຈຕາວເສນ ອິສ຺ສຣິເຍ ວິຄເຕ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍ ຍຖາ ນາມ ກິນ຺ນປ຺ລໂວ ກິນ຺ນນາໂວ ມນຸສ຺ໂສ ສາຄຣມຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຖໍ ອລກນ຺ໂຕ ສມ຺ປມູລ຺ໂຫ ໂຫຕິ, ເອວໍ ມາ ອຫຸ ສມ຺ປມູລ຺ໂຫ. ຕານິ ອຕ຺ຕນິ ປສ຺ສຕີຕິ ເຕສໍ ກມ຺ມານໍ ວິປາກໍ ວິນ຺ທນ຺ໂຕ ຕານິ ອຕ຺ຕນິ ປສ຺ສຕິ ນາມ.

ໂສ ອາຈຣິຍໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປີຕຸ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ໂອປຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຖາຍ ປີຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ປາປຸຓິ. ຕສ຺ສ ປິງ຺ຄິໂຍ ນາມ ປຸໂຣຫິໂຕ ອໂຫສີ ກກ຺ຂລ຺ໂອ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ. ໂສ ຍສໂລເກນ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ຍໍນູນາຫໍ ອິມິນາ ຣຌ຺ຌາ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ສພ຺ເພ ຣາຊາໂນ ຄາຫາເປຍ຺ຍໍ, ເອວເມສ ເອກຣາຊາ ກວິສ຺ສຕິ, ອຫມ຺ປິ ເອກປຸໂຣຫິໂຕ ກວິສ຺ສາມີ’’ຕິ. ໂສ ຕໍ ຣາຊານໍ ອຕ຺ຕໂນ ກຖໍ ຄາຫາເປສິ. ຣາຊາ ມຫຕິຍາ ເສນາຍ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ຣຌ຺ໂຌ ນຄຣໍ ຣຸນ຺ທິຕ຺ວາ ຕໍ ຣາຊານໍ ຄຕ຺ຫີ. ເອເຕນຸປາເຍນ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊສຫສ຺ສປຣິວຸໂຕ ‘‘ຕກ຺ກສິລາຍໍ ຣຊ຺ຊໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຄມາສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ນຄຣໍ ປຏິສງ຺ຂຣິຕ຺ວາ ປເຣຫີ ອປ຺ປທໍສິຍໍ ອກາສິ.

ພາຣາຓສິຣາຊາ ຄງ຺ຄານທີຕີເຣ ມຫໂຕ ນິຄ຺ໂຣທຣຸກ຺ຂສ຺ສ ມູເລ ສາຓິໍ ປຣິກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ອຸປຣິ ວິຕານໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ສຍນໍ ປຌ຺ຌເປຕ຺ວາ ນິວາສໍ ຄຕ຺ຫິ. ໂສ ຊມ຺ພຸທີປຕເລ ສຫສ຺ສຣາຊາໂນ ຄເຫຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊມາໂນປິ ຕກ຺ກສິລໍ ຄເຫຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປຸໂຣຫິຕໍ ປຸຈ຺ຉິ ‘‘ອາຈຣິຍ, ມຍໍ ເອຕ຺ຕເກຫິ ຣາຊູຫິ ສທ຺ລີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາປິ ຕກ຺ກສິລໍ ຄເຫຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມ, ກີ ນຸ ໂຂ ກາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ. ‘‘ມຫາຣາຊ, ສຫສ຺ສຣາຊູນໍ ອກ຺ຂີນິ ອຸປ຺ປາເຏຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ວາ ກຸຈ຺ຉິໍ ຜາເລຕ຺ວາ ປຌ຺ຈມທຸຣມໍສໍ ອາທາຍ ອິມສ຺ມີ ນິຄ຺ໂຣເທ ອທິວຕ຺ຖາຍ ເທວຕາຍ ພລິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ອນ຺ຕວຏ຺ຏີຫີ ຣຸກ຺ຂໍ ປຣິກ຺ຂິປີຕ຺ວາ ໂລຫິຕປຌ຺ຈງ຺ຄຸລິການິ ກໂຣມ, ເອວໍ ໂນ ຂິປ຺ປເມວ ຊໂຍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ. ຣາຊາ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ປຏິສ຺ສຸຓິຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕສາຓິຍໍ ມຫາພເລ ມລ຺ເລ ຖເປຕ຺ວາ ເອກເມກໍ ຣາຊານໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ນິປ຺ປີລຸອເນນ ວິສຌ຺ຌໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອກ຺ຂີນິ ອຸປ຺ປາເຏຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ອາທາຍ ກລ຺ເອວຣານີ ຄງ຺ຄາຍໍ ປວາເຫຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣໍ ພລິກມ຺ມໍ ກາເຣຕ຺ວາ ພລິເກຣີ ອາໂກຏາເປຕ຺ວາ ຍຸທ຺ຘາຍ ຄໂຕ.

ອຖສ຺ສ ອຏ຺ຏາລກໂຕ ເອໂກ ຍກ຺ໂຂ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຓກ຺ຂິໍ ອຸປ຺ປາເຏຕ຺ວາ ອຄມາສິ, ອຖສ຺ສ ມຫຕີ ເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ໂສ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນິຄ຺ໂຣທຣຸກ຺ຂມູເລ ປຌ຺ຌຕ຺ຕາສເນ ອຸຕ຺ຕານໂກ ນິປ຺ຊ຺ຊິ. ຕສ຺ມີ ຂເຓ ເອໂກ ຄິຊ຺ໂຊ ເອກໍ ຕິຂິຓ

ໂກຜິກໍ ອຜຸກີ ຄເຫຕ຺ວາ ຣກ຺ຂຄ຺ເຄ ນິສີນ຺ໂນ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຜຸກີ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີ, ອຜຸກິໂກຜິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂລ ວາມກ຺ຂິມ຺ຫິ ອຍສູລໍ ວິຍ ປຕິຕ຺ວາ ອກ຺ຊີ ກິນ຺ທີ຺ ຕສ຺ມີ ຂເຕ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສລຸລກ຺ເຂສີ຺ ໂສ ‘‘ອມ຺ຫາກໍ ອາຈຣິໂຍ ‘ອິເມ ສຕ຺ຕາ ພິຊານຸຣູປໍ ຜລໍ ວິຍ ກມ຺ມານຸຣູປໍ ວິປາກໍ ອນຸໂກນ຺ຕິ’ຕິ ກເຖນ຺ໂຕ ອິທໍ ທິສ຺ວາ ກເຖສີ ມຄ຺ເຄ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ວິລປນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອຄາສີ –

໑໒຺

‘‘ອິທໍ ຕທາຈຣິຍວໂຈ, ປາຣາສຣິໂຍ ຍທພ຺ຣວິ;

‘ມາ ສຸ ຕ຺ວໍ ອກຣີ ປາປໍ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ປຈ຺ຊາ ກຕໍ ຕເປ’຺

໑໓຺

‘‘ອຍເມວ ໂສ ປິງຄິຍ ເວນສາໂຂ, ຍມ຺ຫິ ຆາຕຍິ ຂຕ຺ຕິຍານໍ ສຫສ຺ສໍ;

ອລງ຺ກເຕ ຈນ຺ທນສາຣານຸລິຕ຺ເຕ, ຕເມວ ທຸກ຺ຂໍ ປຈ຺ຈາຄຕໍ ມມ’’ນ຺ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ອິທໍ ຕທາຈຣິຍວໂຈຕິ ອິທໍ ຕໍ ອາຈຣິຍສ຺ສ ວຈນໍ຺ ປາຣາສຣິໂຍຕິ ຕໍ ໂຄຕ຺ເຕນ ກິຕ຺ເຕຕິ຺ ປຈ຺ຊາ ກຕນ຺ຕິ ຍໍ ປາປໍ ຕຍາ ກຕໍ, ປຈ຺ຊາ ຕໍ ຕເປຍ຺ຍ ກິລເມຍ຺ຍ, ຕໍ ມາ ກຣີຕິ ໂອວາທໍ ອທາສີ, ອທໍ ປນສ຺ສ ວຈນໍ ນ ກຣິນ຺ຕີ຺ ອຍເມວາຕິ ນິຄ຺ໂຣທຣກ຺ຂໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ວິລປຕີ຺ ເວນສາໂຂຕິ ປຕ຺ຖຜສາໂຂ຺ ຍມ຺ຫິ ຆາຕຍິນ຺ຕິ ຍມ຺ຫິ ຣກ຺ເຂ ຂຕ຺ຕິຍສຫສ຺ສໍ ມາເຣສີ຺ ອລງ຺ກເຕ ຈນ຺ທນສາຣານຸລິຕ຺ເຕຕິ ຣາຊາລງ຺ກາເຣຫິ ອລງ຺ກເຕ ໂລຫິຕຈນ຺ທນສາຣານຸລິຕ຺ເຕ ເຕ ຂຕ຺ຕິເຍ ຍຕ຺ຖາຫໍ ຆາເຕສີ , ອຍເມວ ໂສ ຣກ຺ໂຂ ອິທານິ ມຍ຺ຫໍ ກິລ຺ຈິ ປຣິຕ຺ຕາຕໍ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕີຕິ ທີເປຕີ຺ ຕເມວ ທຸກ຺ຂນ຺ຕິ ຍໍ ມຍາ ປເຣສໍ ອກ຺ຂິຊຸປ຺ປາຜນທຸກ຺ຂໍ ກຕໍ, ອິທໍ ເມ ຕເຖວ ປຜິອາຄຕໍ, ອິທານິ ໂນ ອາຈຣິຍສ຺ສ ວຈນໍ ມຕ຺ຖກໍ ປຕ຺ຕນ຺ຕິ ປຣິເທວຕີ຺

ໂສ ເອວໍ ປຣິເທວມາໂນ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ –

໑໔຺

‘‘ສາມາ ຈ ໂຂ ຈນ຺ທນລິຕ຺ຕຄຕ຺ຕາ, ລຜຸກີວ ໂສກຄ຺ຊນກສ຺ສ ອຄ຺ຄຕາ;

ອທິສ຺ວາ ກາລໍ ກຣິສ຺ສາມີ ອຸພ຺ພຣີ, ຕໍ ເມ ອິໂຕ ທຸກ຺ຂຕຣໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕີ຺ –

ຄາຖມາຫ –

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ມມ ກຣິຍາ ສ຺ວຕ຺ຕສາມາ ອຸພ຺ພຣີ ຍຖາ ນາມ ສິຄ຺ຄຸຣກ຺ຂສ຺ສ ອຊ຺ຊ ອຄ຺ຄຕາ ສາຂາ ມນ຺ທມາລຸເຕຣິຕາ ກມ຺ປມານາ ໂສກຕີ, ເອວໍ ອິຕ຺ຖີວິລາສໍ ກຸຣຸມານາ ໂສກຕີ, ຕມຫໍ ອິທານິ ອກ຺ຂີນໍ ກິນ຺ນຕ຺ຕາ ອຸພ຺ພຣີ ອທິສ຺ວາວ ກາລໍ ກຣິສ຺ສາມີ, ຕໍ ເມ ຕສ຺ສາ ອທສ຺ສນໍ ອິໂຕ ມຣຕທຸກ຺ຂໂຕປິ ທຸກ຺ຂຕຣໍ ກວິສ຺ສຕີຕີ຺

ໂສ ເອວໍ ວິລປນ຺ໂຕວ ມຣິຕ຺ວາ ນິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕີ຺ ນ ນໍ ອິສ຺ສຣິຍລຸທ຺ໂສ ປຸໂຣຫິໂຕ ປຣິຕ຺ຕາຕໍ ກາຕຸໍ ສກ຺ຂີ, ນ ອຕ຺ຕໂນ ອິສ຺ສຣິຍໍ຺ ຕສ຺ມີ ມຕມຕ຺ເຕເຍວ ພລກາໂຍ ກິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປລາຍີ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສີ – ‘‘ຕທາ ພາຣາຕາສີຣາຊາ ໂພທິຣາຊກຸມາໂຣ ອໂຫສີ, ປິງຄິໂຍ ເທວທຕ຺ໂຕ, ທິສາປາໂມກ຺ຂາຈຣິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕີ຺

ເວນສາຂຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ។

[ຨ໔໔] ໔។ ອຸຣຄຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອຸຣໂຄວຕຈໍ ຊິຕ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມຕປຸຕ຺ຕກໍ ກຸຏຸມ຺ພິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ວຕ຺ຖຸ ປນ ມຕກາຣິຍມຕປີຕິກວຕ຺ຖຸສທິສເມວ។ ອິຘາປິ ຕເຖວ ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ນິເວສນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ “ກິໍ, ອາວຸໂສ, ໂສຈສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອາມ, ກນ຺ເຕ , ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເມ ມຕກາລໂຕ ປຏ຺ຖາຍ ໂສຈາມີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອາວຸໂສ, ກິຊ຺ຊນທມ຺ມໍ ນາມ ກິຊ຺ຊຕິ, ນສ຺ສນທມ຺ມໍ ນາມ ນສ຺ສຕິ, ຕຎ຺ຈ ໂຂ ນ ເອກສ຺ມິເຍວ ກຸເລ, ນາປິ ເອກສ຺ມິຎ຺ເຍວ ຄາເມ, ອຖ ໂຂ ອປຣິມາເຕສຸ ຈກ຺ກວາລຸເຂສຸ ຕີສຸ ກເວສຸ ອມຣຕທມ຺ໂມ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕພ຺ກາເວເນວ ຖາຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ ເອກສງ຺ຂາໂຣປິ ສສ຺ສໂຕ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ສພ຺ເພ ສຕ຺ຕາ ມຣຕທມ຺ມາ, ສພ຺ເພ ສງ຺ຂາຣາ ກິຊ຺ຊນທມ຺ມາ, ໂປຣາຕກປຕ຺ຑິຕາປິ ປຸຕ຺ເຕ ມເຕ ‘ມຣຕທມ຺ມໍ ມຕໍ, ນສ຺ສນທມ຺ມໍ ນຏ຺ຖ຺’ນ຺ຕິ ນ ໂສຈິສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຕສິຍໍ ທ຺ວາຣຄາມເກ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພໍ ສຕ຺ຖເປຕ຺ວາ ກສິກມ຺ເມນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິ។ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ຈ ທີຕາ ຈາຕິ ທ຺ເວ ທາຣກາ ອເຫສຸໍ។ ໂສ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວຍປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ສມານກຸລໂຕ ກຸມາຣິກໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອທາສິ, ອິຕິ ເຕ ທາສິຍາ ສທ຺ທີ ໖ ຊນາ ອເຫສຸໍ – ໂພທິສຕ຺ໂຕ, ກຣິຍາ, ປຸຕ຺ໂຕ, ທີຕາ, ສຸຕິສາ, ທາສີຕີ។ ເຕ ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ປີຍສໍວາສາ ອເຫສຸໍ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເສສານໍ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ເອວໍ ໂອວາທໍ ເທຕິ “ຕຸມ຺ເຫ ຍຖາລທ຺ທນິຍາເມເນວ ທານໍ ເທຖ, ສີລໍ ຣກ຺ຂຖ, ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກໂຣຖ, ມຣຕສ຺ສຕິໍ ກາເວຖ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ມຣຕກາວໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຖ, ອິເມສຎ຺ຫິ ສຕ຺ຕານໍ ມຣຕໍ ທ຺ຸວໍ, ຊີວິຕໍ ອທ຺ທ຺ຸວໍ, ສພ຺ເພ ສງ຺ຂາຣາ ອນິຈ຺ຈາ ຂຍວຍທມ຺ມິໂນເວ, ຣຕ຺ຕິຎ຺ຈ ທິວາ ຈ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຖາ”ຕີ។ ເຕ “ສາທູ”ຕິ ໂອວາທໍ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ມຣຕສ຺ສຕິໍ ກາເວນ຺ຕີ។

ອເຖກທິວສໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ທີ ເຂຕ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກສຕິ។ ປຸຕ຺ໂຕ ກຈວຣໍ ສງ຺ກຑ຺ເຒິຕ຺ວາ ຊາເປຕິ។ ຕສ຺ສາວິທູເຣ ເອກສ຺ມິໍ ວມ຺ມິເກ ອາສີວິໂສ ອຕ຺ຖິ។ ຘູໂມ ຕສ຺ສ ອກ຺ຂີນິ ປຫຣິ។ ໂສ ກຸທ຺ໂທ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ “ອິມໍ ນິສ຺ສາຍ ມຍ຺ຫໍ ກຍ”ນ຺ຕິ ຈຕສ຺ໂສ ທາຖາ ນິມ຺ຊ຺ຊາເປນ຺ໂຕ ຕໍ ທໍສິ, ໂສ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຕິໂຕ។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕໍ ປຕິຕໍ ທິສ຺ວາ ໂຄເຕ ຖເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ມຕກາວໍ ລຕ຺ວາ ຕໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ເນວ ໂຣທິ ນ ປຣິເທວິ – “ກິຊ຺ຊນທມ຺ມໍ ປນ ກິນ຺ນໍ, ມຣຕທມ຺ມໍ ມຕໍ, ສພ຺ເພ ສງ຺ຂາຣາ ອນິຈ຺ຈາ ມຣຕນິປ຺ຜຕ຺ຕິກາ”ຕິ ອນິຈ຺ຈກາວເມວ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ກສິ។ ໂສ ເຂຕ຺ຕສມີເປນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ເອກໍ ປຏິວິສ຺ສກໍ ປຸຣິສໍ ທິສ຺ວາ “ຕາຕ, ເຄຫໍ ຄຈ຺ຉສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ເຕນ ຫິ ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ຘຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕິໍ ວເທຍ຺ຍາສິ “ອຊ຺ຊ ກິຣ ປຸພ຺ເພ ວິຍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ກຕ຺ຕໍ ອນາຫຣິຕ຺ວາ ເອກສ຺ເສວາ ຫາຣໍ ອາຫເຣຍ຺ຍາຖ, ປຸພ຺ເພ ຈ ເອກິກາວ ທາສີ ອາຫາຣໍ ອາຫຣຕິ, ອຊ຺ຊ ປນ ຈຕ຺ຕາໂຣປິ ຊນາ ສຸທ຺ຘວຕ຺ຖນິວຕ຺ຖາ ຄນ຺ຘປຸປ຺ຜຫຕ຺ຖາ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາຖາ”ຕີ។ ໂສ “ສາທູ”ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕິຍາ ຕເຖວ ກເຖສິ។ ເກນ ເຕ, ຕາຕ, ອິມໍ ສາສນໍ ທິນ຺ນນ຺ຕີ។ ພ຺ຣາຫ຺ມເຕນ , ອຍ຺ເຍຕີ។ ສາ “ປຸຕ຺ໂຕ ເມ ມໂຕ”ຕິ ອຎ຺ຎາສິ, ກມ຺ປນມຕ຺ຕມ຺ປິສ຺ສາ ນາໂຫສິ។ ເອວໍ ສຸກາວິຕຈິຕ຺ຕາ ສຸທ຺ຘວຕ຺ຖນິວຕ຺ຖາ ຄນ຺ຘປຸປ຺ຜຫຕ຺ຖາ ທາສີ ປນ ອາຫາຣໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ເສເສຫິ ສທ຺ທີ ເຂຕ຺ຕໍ ອຄມາສີ។ ເອກສ຺ສປິ ໂຣທິຕໍ ວາ ປຣິເທວິຕໍ ວາ ນາໂຫສິ។

ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ນິປ຺ນ຺ນຉາຍາຍເມວ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຸຎ຺ຊິ។ ກຸຕ຺ຕາວສາເນ ສພ຺ເພປິ ທາຣູນິ ອຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ຕໍ ຈິຕກໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຘປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ຊາເປສຸໍ។ ເອກສ຺ສ ຈ ເອກພິນ຺ທຸປິ ອສ຺ສຸ ນາໂຫສິ, ສພ຺ເພປິ ສຸກາວິຕມຣຕສ຺ສຕິໂນ ໂຫນ຺ຕີ។ ເຕສໍ ສີລເຕເຊນ ສກ຺ກສ຺ສ ອາສນໍ ອຸຕ຺ຫາກາຣໍ ທສ຺ເສສິ។ ໂສ “ໂກ ນຸ ໂຂ ມໍ ຖານາ ຈາເວຕຸກາໂມ”ຕິ ອຸປ຺ຘາເຣນ຺ໂຕ ເຕສໍ ຄຸຕ ເຕເຊນ ອຸຕ຺ຫກາວໍ ລຕ຺ວາ ປສນ຺ນມານໂສ ຫຸຕ຺ວາ “ມຍາ ເອເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສີຫນາທໍ ນທາເປຕ຺ວາ ສີຫນາທປຣິໂຍສາເນ ເອເຕສໍ ນິເວສນໍ ສຕ຺ຕຣຕນປຣິປຸຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ເວເຄນ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາລຸອາຫນປ຺ເສ ຖິໂຕ “ຕາຕ, ກິໍ ກໂຣຖາ”ຕິ ອາຫ។ “ເອກໍ ມນຸສ຺ສໍ ຊາເປມ, ສາມີ”ຕີ។ “ນ ຕຸມ຺ເຫ ມນຸສ຺ສໍ ຊາເປສ຺ສຖ, ເອກໍ ປນ ມິຄໍ ມາເຣຕ຺ວາ ປຈຖ ມຎ຺ເຎ”ຕີ។ “ນຕ຺ເຖຕໍ ສາມີ, ມນຸສ຺ສເມວ ຊາເປມາ”ຕີ។ “ເຕນ ຫິ ເວຣິມນຸສ຺ໂສ ໂວ ກວິສ຺ສຕີ”ຕີ។ ອຖ ນໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ “ໂອຣສປຸຕ຺ໂຕ ໂນ ສາມິ, ນ ເວຣີໂກ”ຕິ ອາຫ។ “ເຕນ ຫິ ໂວ ອປ຺ປີຍປຸຕ຺ໂຕ ກວິສ຺ສຕີ”ຕີ? “ອຕິວິຍ ປີຍປຸຕ຺ໂຕ, ສາມີ”ຕີ។ “ອຖ ກສ຺ມາ ນ ໂຣທສີ”ຕີ? ໂສ ອໂຣທນການຕໍ ກເຖນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙ຯ

‘‘ອຸຣໂຄວ ຕຈໍ ຊີຕຸຕໍ, ຫິຕຸວາ ຄຈຸຉຕິ ສໍ ຕນຸໍ;

ເອວໍ ສຣີເຣ ນິພຸໂພເຄ, ເປເຕ ກາລກເຕ ສຕິຯ

໒໐ຯ

‘‘ທຍຸຫມາໂນ ນ ຊານາຕິ, ຎາຕີນໍ ປຣິເທວິຕໍ;

ຕສຸມາ ເອຕໍ ນ ໂສຈາມິ, ຄໂຕ ໂສ ຕສຸສ ຍາ ຄຕີ’’ຕິຯ

ຕຕຸຖ ສໍ ຕນຸນຸຕິ ອຕຸຕໂນ ສຣີຣໍຯ ນິພຸໂພເຄຕິ ຊີວິຕິນຸທຸຣິຍສຸສ ອກາເວນ ໂພຄຣຫິເຕຯ ເປເຕຕິ ປຣໂລກໍ ປຜິຄເຕຯ ກາລກເຕຕິ ກຕກາເລ, ມເຕຕິ ອຕຸໂຖຯ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ສາມິ, ມມ ປຸຕຸໂຕ ຍຖາ ນາມ ອຸຣໂຄ ຊີຕຸຕຕຈໍ ນິຈຸຉິນຸທິຕຸວາ ອໂນໂລເກຕຸວາ ອນເປກຸໂຂ ຉທຸເທຕຸວາ ຄຈຸເຉຍຸຍ, ເອວໍ ອຕຸຕໂນ ສຣີຣໍ ຉທຸເທຕຸວາ ຄຈຸຉຕິ, ຕສຸສ ຊີວິຕິນຸທຸຣິຍຣຫິເຕ ສຣີເຣ ເອວໍ ນິພຸໂພເຄ ຕສຸມິຍຸຈ ເມ ປຸຕຸເຕ ເປເຕ ປຸນ ປຜິຄເຕ ມຣຕກາລໍ ກຕຸວາ ຖິເຕ ສຕິ ໂກ ກາຣຸຎເຍນ ວາ ປຣິເທເວນ ວາ ອຕຸໂຖຯ ອຍຜຸຫິ ຍຖາ ສູເລຫິ ວິຊຸຊິຕຸວາ ທຍຸຫມາໂນ ສຸຂທຸກຸຂໍ ນ ຊານາຕິ, ເອວໍ ຎາຕີນໍ ປຣິເທວິຕມຸປິ ນ ຊານາຕິ, ເຕນ ກາຣເຕນາ ຫໍ ເອຕໍ ນ ໂສຈາມິຯ ຍາ ຕສຸສ ອຕຸຕໂນ ຄຕິ, ຕໍ ໂສ ຄໂຕຕິຯ

ສກຸໂກ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕີ ປຸຈຸຉິ ‘‘ອມຸມ, ຕຸຍຸຫໍ ໂສ ກີ ໂຫຕີ’’ຕິ? ‘‘ທສ ມາເສ ກຸຈຸຉິນາ ປຣິຫຣິຕຸວາ ຖຍຸຎໍ ປາເຍຕຸວາ ຫຕຸຖປາເທ ສຕຸຖເປຕຸວາ ວຑຸຒິຕປຸຕຸໂຕ ເມ, ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ອມຸມ, ປິຕາ ຕາວ ປຸຣິສການເວນ ມາ ໂຣທຕຸ, ມາຕຸ ຫທຍໍ ປນ ມຸທຸກໍ ໂຫຕິ, ຕຸວໍ ກສຸມາ ນ ໂຣທສີ’’ຕິ? ສາ ອໂຣທນກາຣຕໍ ກເຖນຸຕີ –

໒໑ຯ

‘‘ອນວຸຫິໂຕ ຕໂຕ ອາຄາ, ອນນຸຎຸຎາໂຕ ອິໂຕ ຄໂຕ;

ຍຖາຄໂຕ ຕຖາ ຄໂຕ, ຕຕຸຖ ກາ ປຣິເທວນາຯ

໒໒ຯ

‘‘ທຍຸຫມາໂນ ນ ຊານາຕິ, ຎາຕີນໍ ປຣິເທວິຕໍ;

ຕສຸມາ ເອຕໍ ນ ໂສຈາມິ, ຄໂຕ ໂສ ຕສຸສ ຍາ ຄຕີ’’ຕິຯ – ຄາຖາທຸວຍມາຫ –

ຕຕຸຖ ອນວຸຫິໂຕຕິ ອຍໍ ຕາຕ ມຍາ ປຣໂລກໂຕ ອນວຸຫິໂຕ ອຍາຈິໂຕຯ ອາຄາຕິ ອມຸຫາກໍ ເຄຫໍ ອາຄໂຕຯ ອິໂຕຕິ ອິໂຕ ມນຸສຸສໂລກໂຕ ຄຈຸຉນຸໂຕປິ ມຍາ ອນນຸຎຸຎາໂຕວ ຄໂຕຯ ຍຖາຄໂຕຕິ ອາຄຈຸຉນຸໂຕປິ ຍຖາ ອຕຸຕໂນວ ຣຸຈິຍາ ອາຄໂຕ, ຄຈຸຉນຸໂຕປິ ຕເຖວ ຄໂຕຯ ຕຕຸຖາຕິ ຕສຸມີ ຕສຸສ ອິໂຕ ຄມເນ ກາ ປຣິເທວນາຯ ທຍຸຫມາໂນຕິ ຄາຖາ ວຸຕຸຕນເຍນ ເວທິຕພຸພາຯ

ສກຸໂກ ພຸຣາຫຸມຕິຍາ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ຕສຸສ ກຄິນີ ປຸຈຸຉິ ‘‘ອມຸມ, ຕຸຍຸຫໍ ໂສ ກີ ໂຫຕີ’’ຕິ? ‘‘ກາຕາ ເມ, ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ອມຸມ, ກຄິນິໂຍ ນາມ ກາຕູສຸ ສີເນຫາ ໂຫນຸຕິ, ຕຸວໍ ກສຸມາ ນ ໂຣທສີ’’ຕິ? ສາ ອໂຣທນກາຣຕໍ ກເຖນຸຕີ –

໔໓॥

‘‘ສເຈ ໂຣເທ ກິສາ ອສ຺ສໍ, ຕສ຺ສາ ເມ ກຶ ຝລໍ ສິຍາ;

ຍາຕິມິຕ຺ຕສຸຫຊ຺ຊານໍ, ກິຍ຺ໂຍ ໂນ ອຣຕີ ສິຍາ॥

໔໔॥

ຫຍ຺ຫມາໂນ ນ ຊານາຕິ, ຍາຕີນໍ ປຣິເທວິຕໍ;

ຕສ຺ມາ ເອຕໍ ນ ໂສຈາມິ, ຄໂຕ ໂສ ຕສ຺ສ ຍາ ຄຕີ’’ຕິ॥ – ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

ຕຕ຺ຖ ສເຈຕິ ຍທິ ອຫໍ ກາຕຣິ ມເຕ ໂຣເທຍ຺ຍໍ, ກິສສຣີຣາ ອສ຺ສໍ॥ ກາຕຸ ປນ ເມ ຕປ຺ປ຺ຈ຺ຈຍາ ວຸທ຺ທິ ນາມ ນຕ຺ຖີຕິ ທສ຺ເສຕິ॥ ຕສ຺ສາ ເມຕິ ຕສ຺ສາ ມຍ຺ຫໍ ໂຣທນ຺ຕິຍາ ກຶ ຝລໍ ໂກ ອານິສໍໂສ ກເວຍ຺ຍ॥ ມຍ຺ຫໍ ອວຸທ຺ທິ ປນ ປໍຍາຍຕີຕິ ທີເປຕິ॥ ຍາຕິມິຕ຺ຕສຸຫຊ຺ຊານນ຺ຕິ ຍາຕິມິຕ຺ຕສຸຫທານໍ ॥ ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ॥ ກິຍ຺ໂຍ ໂນຕິ ເຍ ອມ຺ຫາກໍ ຍາຕີ ຈ ມິຕ຺ຕາ ຈ ສຸຫທຍາ ຈ, ເຕສໍ ອຕິກຕຣາ ອຣຕີ ສິຍາ॥

ສກ຺ໂກ ກຄິນິຍາ ກາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ກຣິຍໍ ປ຺ຸຈ຺ຈິ ‘‘ອມ຺ມ, ຕຸຍ຺ຫໍ ໂສ ກຶ ໂຫຕີ’’ຕິ? ‘‘ປຕີ ເມ, ສາມີ’’ຕິ॥ ‘‘ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາມ ປຕິມ຺ຫິ ມເຕ ວິຣວາ ໂຫນ຺ຕິ ອນາຖາ, ຕ຺ວໍ ກສ຺ມາ ນ ໂຣທສີ’’ຕິ॥ ສາປິສ຺ສ ອໂຣທນກາຣຕໍ ກເຖນ຺ຕີ –

໔໕॥

‘‘ຍຖາປິ ທາຣໂກ ຈນ຺ທໍ, ຄຈ຺ຉນ຺ຕມນຸໂຣທຕິ;

ເອວໍສມ຺ປທເມເວຕໍ, ໂຍ ເປຕມນຸໂສຈຕິ॥

໔໖॥

‘‘ຫຍ຺ຫມາໂນ ນ ຊານາຕິ, ຍາຕີນໍ ປຣິເທວິຕໍ;

ຕສ຺ມາ ເອຕໍ ນ ໂສຈາມິ, ຄໂຕ ໂສ ຕສ຺ສ ຍາ ຄຕີ’’ຕິ॥ – ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍຖາ ນາມ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ຍຸຕ຺ຕາຍຸຕ຺ຕໍ ລພ຺ກນິຍາລພ຺ກນິຍໍ ອຊານນ຺ໂຕ ພາລທາຣໂກ ມາຕຸ ອຸຈ຺ຉງ຺ເຄ ນິສິນ຺ໂນ ປ຺ຸຕມາສິຍໍ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ ຈນ຺ທໍ ອາກາເສ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມ, ຈນ຺ທໍ ເມ ເທຫີ, ອມ຺ມ, ຈນ຺ທໍ ເມ ເທຫີ’’ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ໂຣທຕິ, ເອວໍສມ຺ປທເມເວຕໍ, ເອວໍນິປ຺ຝຕ຺ຕິກເມວ ເອຕໍ ຕສ຺ສ ຣຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ໂຍ ເປຕໍ ກາລກຕໍ ອນຸໂສຈຕິ॥ ອິໂຕປິ ຈ ພາລຕຣໍ॥ ກຶ ກາຣຕາ? ໂສ ຫິ ວິຊ຺ຊມານຈນ຺ທໍ ອນຸໂຣທຕິ, ມຍ຺ຫໍ ປນ ປຕີ ມໂຕ ເອຕຣຫິ ອວິຊ຺ຊມາໂນ ສູເລຫິ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຫຍ຺ຫມາໂນປິ ນ ກິຍ຺ຈິ ຊານາຕີຕິ॥

ສກ຺ໂກ ກຣິຍາຍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ທາສິ ປ຺ຸຈ຺ຈິ ‘‘ອມ຺ມ, ຕຸຍ຺ຫໍ ໂສ ກຶ ໂຫຕີ’’ຕິ? ‘‘ອຍ຺ໂຍ ເມ, ສາມີ’’ຕິ॥ ‘‘ນນຸ ຕ຺ວໍ ອິມິນາ ປີຍເອຕ຺ວາ ໂປເຖຕ຺ວາ ປຣິກຸຕ຺ຕາ ກວິສ຺ສສິ, ຕສ຺ມາ ‘‘ສຸມຸຕ຺ຕາ ອຫ’’ນ຺ຕິ ນ ໂຣທສີ’’ຕິ॥ ‘ສາມິ, ມາ ເອວໍ ອວຈ, ນ ເອຕໍ ເອຕສ຺ສ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ, ຂນ຺ຕິເມຕ຺ຕານຸທ຺ທຍສມ຺ປນ຺ໂນ ເມ ອຍ຺ຍປ຺ຸຕ຺ໂຕ, ອຸເຣ ສໍວທ຺ທິຕປ຺ຸຕ຺ໂຕ ວິຍ ອໂຫສີ’ຕິ॥ ‘‘ອຖ ກສ຺ມາ ນ ໂຣທ ສີ’’ຕິ? ສາປິສ຺ສ ອໂຣທນກາຣຕໍ ກເຖນ຺ຕີ –

໔໗။

‘‘ຍຖາປີ ອຸທກກຸມ຺ໂພ, ພິນ຺ໂນ ອປ຺ປຏິສນ຺ທິໂຍ;

ເອວံສມ຺ປທເມເວຕံ, ໂຍ ເປຕມນ຺ໂສຈຕິ။

໔໘။

‘‘ທຍ຺ຫມາໂນ ນ ຊານາຕິ, ຎາຕີນံ ປຣິເທວິຕံ;

ຕສ຺ມາ ເອຕံ ນ ໂສຈາມິ, ຄໂຕ ໂສ ຕສ຺ສ ຍາ ຄຕີ’’ຕິ။ – ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍຖາ ນາມ ອຸທກກຸມ຺ໂພ ອຸກ຺ຂິປິຍມາໂນ ປຕິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕທາ ພິນ຺ໂນ ປຸນ ຕານິ ກປາລານິ ປຏິປາຏິຍາ ຏເປຕ຺ວາ ສໍວິທຫິຕ຺ວາ ປຏິປາກຕິກံ ກາຕုံ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ໂຍ ເປຕມນ຺ໂສຈຕິ, ຕສ຺ສປິ ເອຕມນ຺ໂສຈນံ ເອວံນິປ຺ຜຕ຺ຕິກເມວ ໂຫຕິ, ມຕສ຺ສ ປຸນ ຊີວາເປຕုံ ອສກ຺ກຸເຕຍ຺ຍຕ຺ຕາ ອິທ຺ທິມໂຕ ວາ ອິທ຺ທານຸກາເວນ ພິນ຺ນံ ກຸມ຺ພံ ສໍວິທຫິຕ຺ວາ ອຸທກສ຺ສ ປູເຣຕုံ ສກ຺ກາ ກເວຍ຺ຍ, ກາລກໂຕ ປນ ອິທ຺ທິພເລນາປິ ນ ສກ຺ກາ ປຏິປາກຕິກံ ກາຕုນ຺ຕິ။ ອິຕຣາ ຄາຖາ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຖາເຍວ။

ສກ຺ໂກ ສພ຺ເພສံ ຘມ຺ມກຖံ ສုຕ຺ວາ ປສີທິຕ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ເຫຫິ ອປ຺ປມຕ຺ເຕຫິ ມຣຕສ຺ສຕິ ກາວິຕາ, ຕຸມ຺ເຫ ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສຫຕ຺ເຖນ ກມ຺ມံ ມາ ກຣິຕ຺ຖ, ອຫံ, ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ, ອຫံ ໂວ ເຄເຫ ສຕ຺ຕ ຣຕນານິ ອປ຺ປຣິມາຓານິ ກຣິສ຺ສາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ທານံ ເທຖ , ສີລံ ຣກ຺ຂຖ, ອຸໂປສຖກມ຺ມံ ກໂຣຖ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຖາ’’ຕິ ເຕສံ ໂອວາທံ ທຕ຺ວາ ເຄຫံ ອປ຺ປຣິມິຕຘນံ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມံ ຘမ຺ມເທສນံ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກံ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ກຸຏုມ຺ພິໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ။ ຕທາ ທາສີ ຂຸຊ຺ຊຸຕ຺ຕຣາ ອໂຫສິ, ຘີຕາ ອຸປ຺ປລວຕ຺ຓາ, ປຸຕ຺ໂຕ ຣາຫຸໂລ, ມາຕາ ເຂມາ, ພຣາຫ຺ມໂຓ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ။

ອຸຣຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ။

[໓໕໔] ໕။ ຘຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຄ຺ເຄໂສຈນ຺ຕິ ໂຣທນ຺ຕີຕິ ອິທံ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣຏ຺ໂຎ ເອກံ ອມຈ຺ຈံ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ။ ວຕ຺ຖု ເຫຏ຺ຐາ ກຖິຕສທິສເມວ။ ອິຘ ປນ ຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປກາຣສ຺ສ ອມຈ຺ຈສ຺ສ ມຫນ຺ຕံ ຍສံ ທຕ຺ວາ ປຣິເກທການံ ກຖံ ຄເຫຕ຺ວາ ຕံ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ພນ຺ຘນາຄາເຣ ປເວເສສິ။ ໂສ ຕຕ຺ຖ ນິສິນ຺ໂນວ ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ຄံ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສິ။ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ຄຸຓံ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ໂມຈາເປສິ။ ໂສ ຄນ຺ຘມາລံ ອາທາຍ ສຕ຺ຖု ສນ຺ຕິກံ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີທິ။ ອຖ ນံ ສຕ຺ຖາ ‘‘ອນຕ຺ໂຖ ກິຣ ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ກນ຺ເຕ, ອນຕ຺ເຖນ ປນ ເມ ອຕ຺ໂຖ ອາຄໂຕ, ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ໂຄ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ຕ຺ວຎ຺ເຎວ ອນຕ຺ເຖນ ອຕ຺ຖံ ອາຫຣິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ອາຫຣິຍ຺ສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕံ ອາຫຣິ။

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍံ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊံ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກုຈ຺ຊິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ‘‘ຘຍກຸມາໂຣ’’ຕິສ຺ສ ນາມံ ກຣິສု။ ໂສ ອປເຣນ ສມເຍນ ຕກ຺ກສິລາຍံ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິປ຺ໂປ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊံ ກາເຣສິ။ ຕສ຺ສ ອນ຺ເຕປຸເຣ ເອໂກ ອມຈ຺ໂຈ ທຸພ຺ກິ။ ໂສ ຕံ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕ ຎຕ຺ວາ ຣຏ຺ຐາ ປພ຺ພາເຊສິ။ ຕທາ ສາວຕ຺ຖິຍံ ຘງ຺ກຣາຊາ ນາມ ຣຊ຺ຊံ ກາເຣສິ။ ໂສ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກံ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕံ ອຸປຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ເຫຏ຺ຐາ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ອຕ຺ຕໂນ ວຈນံ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຣຊ຺ຊံ ຄຕ຺ຫາເປສິ။ ໂສປິ ຣຊ຺ຊံ ຄເຫຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕံ ສງ຺ຂລິກາຫິ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ພນ຺ຘນາຄາຣံ ປເວເສສິ။ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຊານံ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອາກາເສ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ, ຘງ຺ກສ຺ສ ສຣີເຣ ທາໂຫ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ။ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຸວຓ຺ຓາທາສຜຸລ຺ລປທຸມສສ຺ສິຣິກံ ມຸຂံ ທິສ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕံ ປຸຈ຺ຊນ຺ໂຕ ປຖມံ ຄາຖມາຫ –

໘໗។

“ອຍ຺ເຍ ໂສຈນ຺ຕິ ໂຣທນ຺ຕິ, ອຍ຺ເຍ ອສ຺ສຸມຸຂາ ຊນາ;

ປສນ຺ນມຸຂວຕ຺ໂຕສິ, ກສ຺ມາ ພຜ ນ ໂສຈສີ”ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອຍ຺ເຍຕິ ຕໍ ຖເປຕ຺ວາ ເສສມນຸສ຺ສາ។

ອຖສ຺ສ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອໂສຈນກາຣຕໍ ກເຖນ຺ໂຕ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໙໐។

“ນາພ຺ຠຕີຕຫໂຣ ໂສໂກ, ນານາຄຕສຸຂາວໂຫ;

ຕສ຺ມາ ຊ຺ຽກ ນ ໂສຈາມິ, ນຕ຺ຖິ ໂສເກ ທຸຕິຍຕາ។

໙໑។

“ໂສຈໍ ປຕ຺ຑຸ ກິໂສ ໂຫຕິ, ກຕ຺ຕຍ຺ຈສ຺ສ ນ ຣຸຈ຺ຈຕິ;

ອມິຕ຺ຕາ ສຸມນາ ໂຫນ຺ຕິ, ສລ຺ລວິທ຺ຘສ຺ສ ຣຸປ຺ປິໂຕ។

໙໘។

“ຄາເມ ວາ ຍທິ ວາຣຍ຺ເຍ, ນິນ຺ເນ ວາ ຍທິ ວາ ຖເລ;

ຖິຕໍ ມໍ ນາຄມິສ຺ສຕິ, ເອວໍ ທິຍ຺ຖປໂທ ອຫໍ។

໙໙។

“ຍສ຺ສຕ຺ຕາ ນາລເມໂກວ, ສພ຺ພກາມຣສາຫໂຣ;

ສພ຺ພາປິ ປຖວີ ຕສ຺ສ, ນ ສຸຂໍ ອາວຫິສ຺ສຕີ”ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ນາພ຺ຠຕີຕຫໂຣຕິ ນາພ຺ຠຕີຕາຫາໂຣ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ។ ໂສໂກ ນາມ ອພ຺ຠຕີຕໍ ອຕິກ຺ກນ຺ຕໍ ນິຣຸທ຺ຘໍ ອຕ຺ຖງ຺ຄຕໍ ປຸນ ນາຫຣຕິ។ ທຸຕິຍຕາຕິ ສຫາຍຕາ។ ອຕີຕາຫຣເຓນ ວາ ອນາຄຕາຫຣເຓນ ວາ ໂສໂກ ນາມ ກສ຺ສຈິ ສຫາໂຍ ນ ໂຫຕິ, ເຕນາປິ ກາຣເຓນາຫໍ ນ ໂສຈາມີຕິ ວທຕິ។ ໂສຈນ຺ຕິ ໂສຈນ຺ໂຕ។ ສລ຺ລວິທ຺ຘສ຺ສ ຣຸປ຺ປິໂຕຕິ ໂສກສລ຺ເລນ ວິທ຺ຘສ຺ສ ເຕເນວ ຘຍ຺ຍິຍ ມານສ຺ສ “ທິຍ຺ຖາ ວຕ ໂນ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕສ຺ສ ປິຍ຺ຖີ”ຕິ ອມິຕ຺ຕາ ສຸມນາ ໂຫນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ຖິຕໍ ມໍ ນາຄມິສ຺ສຕີຕິ ສມ຺ມ ຊ຺ຽກຣາຊ, ເອເຕສຸ ຄາມາທີສຸ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ຖິຕໍ ມໍ ປຕ຺ຑຸກິສກາວາທິກໍ ໂສກມູລກໍ ພ຺ຍສນໍ ນ ອາຄມິສ຺ສຕິ។ ເອວໍ ທິຍ຺ຖປໂທຕິ ຍຖາ ຕໍ ພ຺ຍສນໍ ນາຄຈ຺ຉຕິ, ເອວໍ ມຍາ ຊານປທໍ ທິຍ຺ຖໍ។ “ອຍ຺ຖໂລກຘມ຺ມປທ”ນ຺ຕິປິ ວທນ຺ຕິເຍວ ។ ປາລຸອິຍໍ ປນ “ນ ມຕ຺ຕໍ ນາຄມິສ຺ສຕີ”ຕິ ລິຂິຕໍ, ຕໍ ອຍ຺ຖກຖາຍໍ ນຕ຺ຖິ។ ປຣິໂຍສານຄາຖາຍ ອິຈ຺ຉິຕປຕ຺ຖິຕຕ຺ເຖນ

ຊານສຸຂສຽຂາຕໍ ສພຸພກາມຣສໍ ອາຫຣຕີຕິ ສພຸພກາມຣສາຫໂຣ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕີ – ຍສຸສ ຣຄຸໂຄ ປຫາຍ ອຄຸຄສຫາເຍ ອຕຸ ຕາວ ເອໂກ ສພຸພກາມຣສາຫໂຣ ນາລໍ, ສພຸພໍ ຊານສຸຂສຽຂາຕໍ ກາມຣສໍ ອາຫຣິຕຸໍ ອສມຕຸໂຖ, ຕສຸສ ຣຄຸໂຄ ສພຸພາປີ ປຖວີ ນ ສຸຂໍ ອາວຫິສຸສຕີ។ ກາມາຕຸຣສຸສ ຫິ ສຸຂໍ ນາມ ນຕຸຖິ, ໂຍ ປນ ກິເລສທຣຖຣທີຕໍ ຊານສຸຂໍ ອາຫຣິຕຸໍ ສມຕຸໂຖ, ໂສ ຣາຊາ ສຸຂີ ໂຫຕີຕິ។ ໂຍ ປເນຕາຍ ຄາຖາຍ “ຍສຸສຕຸຖາ ນາລເມໂກ”ຕິປີ ປາໂຖ, ຕສຸສຕຸໂຖ ນ ທິສຸສຕິ។

ອິຕິ ສຽໂກ ອິມາ ຈຕສຸໂສ ຄາຖາ ສຸຕຸວາ ໂພຣິສຕຸຕໍ ຂມາເປຕຸວາ ຣຊຸຊໍ ປຕິຈຸຊາເປຕຸວາ ປກຸກາມິ។ ໂພຣິສຕຸໂຕປີ ຣຊຸຊໍ ອມຈຸຈານໍ ປຕິນິຍຸຍາເທຕຸວາ ຫິມວນຸຕປເທສໍ ຄນຸຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອປຣິຫີນຊຸຊາໂນ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຣມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – “ຕທາ ສຽກຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂຫສີ, ພຍຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ”ນຸຕິ។

ພຍຊາຕກວຕຸຕນາ ປຄຸຈມາ។

[໒໘໖] ໖។ ໂກຣຕຸທິຍຊາຕກວຕຸຕນາ

ເອໂກ ອຣຄຸເຄຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ຣມຸມເສນາປຕິໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ເຖໂຣ ກິຣ ອາຄຕາຄຕານໍ ທຸສຸສີລານໍ ນິ ຄຄຸຫກາມຈຸຉພນຸຣາທີນໍ ທິຍຸຄທິຍຸຄານຄຸເຄວ “ສີລໍ ຄຕຸຫາ, ສີລໍ ຄຕຸຫຖາ”ຕິ ສີລໍ ເທຕິ។ ເຕ ເຖເຣ ຄຣຸກາເວນ ຕສຸສ ກຖໍ ກິນຸທິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕາ ສີລໍ ຄຕຸຫນຸຕິ, ຄເຫຕຸວາ ຈ ປນ ນ ຣກຸຂນຸຕິ, ອຕຸຕໂນ ອຕຸຕໂນ ກມຸມເມວ ກໂຣນຸຕິ។ ເຖໂຣ ສທຸຣິວິຫາຣິເກ ອາມນຸເຕຕຸວາ “ອາວຸໂສ, ອິເມ ມນຸສຸສາ ມມ ສນຸຕິເກ ສີລໍ ຄຕຸຫີສຸ, ຄຕຸຫິຕຸວາ ຈ ປນ ນ ຣກຸຂນຸຕີ”ຕິ ອາຫ។ “ກນຸເຕ, ຕຸມຸເຫ ເອເຕສໍ ອຣຸຈິຍາ ສີລໍ ເທຖ, ເອເຕ ຕຸມຸຫາກໍ ກຖໍ ກິນຸທິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕາ ຄຕຸຫນຸຕິ, ຕຸມຸເຫ ອິໂຕ ປຜຸຖາຍ ເອວຣູປານໍ ສີລໍ ມາ ອທຕຸຖາ”ຕິ។ ເຖໂຣ ອນຕຸຕມໂນ ອໂຫສິ។ ຕໍ ປວຕຸຕິໍ ສຸຕຸວາ ກິກຸຂູ ຣມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຜຸຖາເປສຸໍ – “ອາວຸໂສ, ສາຣິປຸຕຸຕຕຸເຖໂຣ ກິຣ ທິຍຸຄທິຍຸຄານຄຸເຄວ ສີລໍ ເທຕີ”ຕິ។ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ “ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ”ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕຸເຕ “ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພເປສ ທິຍຸຄທິຍຸຄານໍ ອຍາຈນຸຕານຄຸເຄວ ສີລໍ ເທຕີ”ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕກຸກສິລາຍໍ ທິ ສາປາໂມກຸຂສຸສ ອາຈຣິຍສຸສ ເຊຍຸຖນຸເຕວາສິໂກ ໂກຣຕຸທິໂຍ ນາມ ອໂຫສິ។ ຕທາ ໂສ ອາຈຣິໂຍ ທິຍຸຄທິຍຸຄານໍ ເກວຍຸຍາທີນໍ ອຍາຈນຸຕານຄຸເຄວ “ສີລໍ ຄຕຸຫຖ, ສີລໍ ຄຕຸຫຖາ”ຕິ ສີລໍ ເທຕິ។ ເຕ ຄເຫຕຸວາປີ ນ ຣກຸຂນຸຕິ ອາຈຣິໂຍ ຕມຕຸຖໍ ອນຸເຕວາສີ ການໍ ອາໂຣເຈສິ។ ອນຸເຕວາສິກາ “ກນຸເຕ, ຕຸມຸເຫ ເອເຕສໍ ອຣຸຈິຍາ ສີລໍ ເທຖ, ຕສຸມາ ກິນຸທນຸຕີ, ອິໂຕ ທານີ ປຜຸຖາຍ ຍາຈນຸ ຕານຄຸເຄວ ທເທຍຸຍາຖ, ມາ ອຍາຈນຸຕານ”ນຸຕິ ວທີສຸ។ ໂສ ວິປຸປຕິສາຣີ ອໂຫສິ, ເອວໍ ສນຸເຕປີ ທິຍຸຄທິຍຸຄານໍ ສີລໍ ເທຕິ ເຍວ។

ອເຖກທິວສໍ ເອກສຸມາ ຄາມາ ມນຸສຸສາ ອາຄນຸຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕວາຈນກຕຸຖາຍ ອາຈຣິຍໍ ນິມນຸຕຍີສຸ។ ໂສ ໂກຣຕຸທິຍມາຕວໍ ປກຸໂກສິຕຸວາ “ຕາຕ, ອຫໍ ນ ຄຈຸຉາມິ, ຕຸວໍ ອິເມ ປຄຸຈສເຕ ມາຕເວ ຄເຫຕຸວາ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ວາຈນການີ ສມຸປຕິຈຸຉິຕຸວາ ອມຸຫາກໍ ທິນຸນໂກຍຸຖາສໍ ອາຫຣາ”ຕິ ເປເສສີ។ ໂສ ຄນຸຕຸວາ ປຕິນິວຕຸຕນຸໂຕ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ເອກໍ ກນຸທຣໍ ທິສຸວາ ຈິນຸເຕສີ “ອມຸຫາກໍ ອາຈຣິໂຍ ທິຍຸຄທິຍຸຄານໍ ອຍາຈນຸຕານຄຸເຄວ ສີລໍ ເທຕິ, ອິໂຕ ທານີ ປຜຸຖາຍ ຍຖາ ຍາຈນຸຕານຄຸເຄວ ເທຕິ, ຕຖາ ນໍ ກຣິສຸສາມີ”ຕິ។ ໂສ ເຕສຸ ມາຕເວສຸ ສຸຂນິສິນຸເນສຸ ອຸຜຸຖາຍ ມຫນຸຕໍ ມຫນຸຕໍ ເສລໍ ອຸກຸຂິປີຕຸວາ ກນຸທຣາຍໍ ຂິປີ, ປຸນປຸປຸນໍ ຂິປີເຍວ។ ອຖ ນໍ ເຕ ມາຕວາ ອຸຜຸຖາຍ “ອາຈຣິຍ, ກຶ ກໂຣສີ”ຕິ ອາຫໍສຸ។ ໂສ ນ ກິຄຸຈິ ກເຖສີ, ເຕ ເວເຄນ ຄນຸຕຸວາ ອາຈຣິຍສຸສ ອາໂຣເຈສຸໍ។ ອາຈຣິໂຍ ອາຄນຸຕຸວາ ເຕນ ສທຸຣຶ ສລຸລປນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໘។

“ເອໂກ ອຣຄຸເຄ ຄິຣິກນຸທຣາຍໍ, ປຄຸຄຍຸຫ ປຄຸຄຍຸຫ ສີລໍ ປເວຈຸຉສີ;

ປຸບປຸ໌ປຸນໍ ສນ຺ຕຣມານຣູໂປ, ໂກຣຕ຺ທິຍ ໂກ ນុ ຕວ ຍີສຕ຺ໂຖ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ໂກ ນຸ ຕວ ຍີສຕ຺ໂຖຕິ ໂກ ນຸ ຕວ ອິສ ການ຺ທຣາຍໍ ສີລາຊິປ໌ເນນ ອຕ຺ໂຖ។

ໂສ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຈຣິຍໍ ປໂພເຄຕ຺ກາໂມ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໘។

‘‘ອຫລ຺ຸທິມໍ ສາຄຣເສວິຕນ຺ຕໍ, ສມໍ ກຣິສ຺ສາມິ ຍຖາປິ ປາຕິ;

ວິກິຣິຍ ສານູນິ ຈ ປພ຺ພຕານິ ຈ, ຕສ຺ມາ ສີລໍ ທຣິຍາ ປກ຺ຊິປາມິ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອຫລ຺ຸທິມນ຺ຕິ ອຫລ຺ຸທິ ອິມໍ ມຫາປຖວີ។ ສາຄຣເສວິຕນ຺ຕນ຺ຕິ ສາຄເຣຫິ ເສວິຕໍ ຈາຕຸຣນ຺ຕໍ។ ຍຖາປິ ປາຕິຕິ ທຕ຺ຖຕລໍ ວິຍ ສມໍ ກຣິສ຺ສາມິ។ ວິກິຣິຍາຕິ ວິກິຣິຕ຺ວາ។ ສານູນິ ຈ ປພ຺ພຕານິ ຈາຕິ ປໍສຸປພ຺ພເຕ ຈ ສີລາປພ຺ພເຕ ຈ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙។

‘‘ນຍິມໍ ມຫີ ອຣຫຕິ ປາຕິກປ຺ປໍ, ສມໍ ມນຸສ຺ໂສ ກຣຕາຍ ເມໂກ;

ມລ຺ຸລາມິມລ຺ຸເລວ ທຣີ ຊີຕິສໍ, ໂກຣຕ຺ທິຍ ຫາຫສີ ຊີວໂລກ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ກຣຕາຍ ເມໂກຕິ ກຣຕາຍ ເອໂກ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິຕິ ທີເປ຺ຕິ។ ມລ຺ຸລາມິມລ຺ຸເລວ ທຣີ ຊີຕິສນ຺ຕິ ອຫໍ ມລ຺ຸລາມິ ຕິຍ຺ຄຕ຺ ປຖວີ, ອິມລ຺ຸເລວ ເອກໍ ທຣີ ຊີຕິສໍ ປູຣຕຕ຺ຖາຍ ວາຍມນ຺ໂຕ ສີລາ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ ອຸປາຍໍ ວິຈິນນ຺ໂຕວ ຕ຺ວໍ ອິມໍ ຊີວໂລກໍ ຫາຫສີ ຊຫິສ຺ສສິ, ມຣິສ຺ສສີຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມາຕໂວ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐។

‘‘ສເຈ ອຍໍ ກູຕສຣໍ ນ ສກ຺ກາ, ສມໍ ມນຸສ຺ໂສ ກຣຕາຍ ເມໂກ;

ເອວເມວ ຕ຺ວໍ ພ຺ຣຫ຺ເມ ອິເມ ມນຸສ຺ເສ, ນານາທິຍ຺ຄິເກ ນານຍິສ຺ສສິ ເຕ’’ຕິ។

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສເຈ ອຍໍ ເອໂກ ມນຸສ຺ໂສ ອິມໍ ກູຕສຣໍ ປຖວີ ສມໍ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ ນ ສມຕ຺ໂຖ, ເອວເມວ ຕ຺ວໍ ອິເມ ທຸສ຺ສີລມນຸສ຺ເສ ນານາທິຍ຺ຄິເກ ນານຍິສ຺ສສິ, ເຕ ເອວໍ ‘‘ສີລໍ ຄຕ຺ຫຖ, ສີລໍ ຄຕ຺ຫຖາ’’ຕິ ວທນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ວສໍ ນ ອານຍິສ຺ສສິ, ປຕ຺ທິຕປ຺ຸຣິສາເຍວ ທິ ປາຕາຕິປາຕໍ ‘‘ອກຸສລ’’ນ຺ຕິ ຄຣຫນ຺ຕິ។ ສໍສາຣໂມຈກາທໂຍ ປເນຕ຺ຖ ກຸສລສລ຺ຸລິໂນ, ເຕ ຕ຺ວໍ ກາຕໍ ອານ ຍິສ຺ສສີ, ຕສ຺ມາ ທິຍ຺ຄທິຍ຺ຄານໍ ສີລໍ ອທຕ຺ວາ ຍາຈນ຺ຕານລ຺ຸເລວ ເທຫີຕິ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຈຣິໂຍ ‘‘ຍຸຕ຺ຕໍ ວທຕິ ໂກຣຕ຺ທິໂຍ, ອິທານີ ນ ເອວຣູປໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ວິຣທ຺ສກາວໍ ຄຕ຺ວາ ປລ຺ຸຈມໍ ຄາຖມາຫ –

៧៩។

‘‘ສໍខິຕຸຕຣູເປນ ກວໍ ມມຕຸຖໍ, ອກຸຂາສີ ໂກຣຕຸທິຍ ເອວເມຕໍ;

ຍຖາ ນ ສກຸກາ ປຖວີ ສມາຍໍ, ກຕຸຕຸំ ມນຸສຸເສນ ຕຖາ ມນຸສຸສາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ສມາຍນຸຕິ ສມំ ອយំ។ ເອວំ ອາຈຣິໂຍ ມາຕາວສຸສ ຖຸតី ອກາສີ, ໂສປិ នំ ໂພເຮຕຸວា ສຍំ ឍຣំ ເນສີ។

ສຕຸຖា ອិមំ ធមຸມເທສនំ ອាហរិຕຸວា ຊាតកំ សមោធាເນສី – ‘‘តទា ພຸຣາຫຸມໂណ ສារិປុតຸໂຕ ອໂហសិ, ໂກຣຕຸທិយមាតាໂວ ປນ ອហមេວ ອໂហសិ’’ນຸតិ។

ໂກຣຕຸທិយຊាតកវណຸណនា ឆដຸឋា។

[៧៨ក] ក។ ລឍុកិກຊាតកວណຸណនា

ວនຸທាមិ តំ កុញុជរ សដຸឋិហាយននຸតិ អិទំ សຕຸຖា ເວឡុວនេ វិហរនុໂຕ ເທវទຕຸតំ អារພຸភ កຖេសិ។ ເອកសຸមិញុហិ ທិວເສ ភិកຸខູ ធមຸមសភាយំ ກຖំ សមຸដຸឋាເປសុំ ‘‘អាវុໂສ, ເທວទຕຸໂຕ ກກຸខឡោ ផរុໂស សាហសិໂក, សຕຸເតសុ ករុណាមຕຸຕមຸປិសຸស នຕຸຖិ’’តិ។ សຕຸຖា អាគនຸຕຸវា ‘‘កាយ នុຕຸຖ, ភិកຸខເវ, ເອតរហិ កຖាយ សនຸនិសិនຸនា’’តិ បុຈຸឆិតຸវា ‘‘អិមាយ នាមា’’តិ វុតຸເត ‘‘ន, ភិកຸខເវ, អិទាເនវ, បុຸພເພປិ និកຸករុណោເយវា’’តិ វតຸវា អតិតំ អាហរិ។

អតិເត ພារាណសិយំ ພຸຣຫຸមទຕຸເត រជຸជំ ការេນຸເត ໂພធិសຕຸໂຕ ហຕຸຖិໂយនិយំ និពຸពຕຸຕិតຸវា វយປຸປຕຸໂຕ បាសាទិໂក មហា ກາໂយ អសីតិសហសຸសវារណបរិវារោ ຍູຖປតិ ហុតຸវា ហិមវនຸតបເទເស វិហាសិ។ តទា ເອກា ລឍុកិកា សកុណិកា ហຕຸຖិនំ វិចរណដឋាເន អណຸឌານិ និកຸខិបិ, តានិ បរិណតានិ ភិនຸទិតຸវា សកុណបោតកា និកຸខមិំសុ។ ເតសុ អវិរុឡຸហបកຸເខសុ ឧបຸបតិតុំ អសកຸໂກនຸເតសុເយវ មហាសតຸໂຕ អសីតិសហសຸសវារណបរិវុໂតា ໂគចរាយ ចរនຸໂត តំ បເទសំ បតຸໂត។ តំ ទិសຸវា ລឍុកិកា ចិនຸ ເតសិ ‘‘អយំ ហຕຸຖិរាជា មម ໂបតໂក មទຸທិតຸវា មាເរសຸសតិ, ហនຸទ នំ បុតຸតកានំ បរិតាណតຸຖាយ ធមຸមិការកຸខំ យាចា មិ’’តិ។ សា ឧໂភ បកຸເខ ເອកໂត ករិតຸវា តសຸស បុរໂត ឋតຸវា បឋមំ គាຖមាហ –

៧៩។

‘‘វនຸទាមិ តំ កុញុជរ សដຸឋិហាយនំ, អារញຸញកំ ຍູຖປតិំ ຍសសិំ;

បកຸເខហិ តំ បញុជលិកំ ករោមិ, មា ເម វធិ បុຕຸតເក ទុພຸពលាយា’’តិ។

តតຸຖ សដຸឋិហាយននຸតិ សដຸឋិវសຸសកាເល ហាយនពលំ។ យសសິນຸតិ បរិវារសមຸបនຸនំ។ បកຸເខហិ តំ បញុចលិកំ ករោមិតិ អហំ បកຸເខហិ តំ អញុជលិកំ ករោមិតិ អតຸໂຖ។

មហាសតຸໂຕ ‘‘មា ចិនຸតយិ លឍុកិເក, អហំ ເត បុតຸតເក រកຸខិសຸសាមិ’’តិ សកុណបោតកានំ ឧបរិ ឋតຸវា អសីតិយា ហຕຸຖិសហសຸເសសុ គເតសុ លឍុកិកំ អាមនຸເតតຸវា ‘‘លឍុកិເក អមຸហាកំ បចຸឆໂត ເអໂក ເអកចារិໂក ហຕຸຖិ អាគចຸឆតិ, ໂស អមຸហាកំ វចនំ ន ករិសຸសតិ, តសຸមិំ អាគເត តមຸបិ យាចិតຸវា បុតຸតកានំ ໂសតຸຖិភាវំ ករេយຸយាសិ’’តិ វតຸវា បកຸកាមិ។ សាបិ តសຸស បចຸចុគຸគមនំ កតຸវា ឧໂភហិ បកຸເខហិ អញຸជលិំ កតຸវា ទុតិយំ គាຖមាហ –

៨០។

‘‘ວນ຺ທາມິ ຕໍ ກຸລຸຊຣ ເອກຈາຣີ, ອາຣຸລຸຄກໍ ປພ຺ພຕສານຸໂຄຈຣໍ;

ປກ຺ເຂຫິ ຕໍ ປລຸຊລິກໍ ກໂຣມິ, ມາ ເມ ວຊິ ປຸຕ຺ຕເກ ທຸພ຺ພລາຍາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປພ຺ພຕສານຸໂຄຈຣນ຺ຕິ ສພເສລປພ຺ພເຕສຸ ຈ ປຶສຸປພ຺ພເຕສຸ ຈ ໂຄຈຣໍ ຄຕ຺ຫນ຺ຕໍ.

ໂສ ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑.

‘‘ວຊິສ຺ສາມິ ເຕ ລຸຸກິເກ ປຸຕ຺ຕການິ, ກຶ ເມ ຕຸວໍ ກາຫສິ ທຸພ຺ພລາສິ;

ສຕໍ ສຫສ຺ສານິປິ ຕາທິສີນໍ, ວາເມນ ປາເທນ ປໂປຖເຍຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວຊິສ຺ສາມິ ເຕຕິ ຕຸວໍ ກສ຺ມາ ມມ ວິຈຣຕາມຄ຺ເຄ ປຸຕ຺ຕການິ ຄເປສິ, ຍສ຺ມາ ຄເປສິ, ຕສ຺ມາ ວຊິສ຺ສາມິ ເຕ ປຸຕ຺ຕການິຕິ ວທຕິ. ກຶ ເມ ຕຸວໍ ກາຫສີຕິ ມຍ຺ຫໍ ມຫາຖາມສ຺ສ ຕຸວໍ ທຸພ຺ພລາ ກຶ ກຣິສ຺ສສິ. ປໂປຖເຍຍ຺ຍນ຺ຕິ ອຫໍ ຕາທິສານໍ ລຸຸກິການໍ ສຕສຫສ຺ສມ຺ປິ ວາເມນ ປາເທນ ສລຸຈ຺ຸຸເຕຍ຺ຍໍ, ທກ຺ຂິຕປາເທນ ປນ ກຖາວ ນຕ຺ຖີຕິ.

ເອວລຸຈ ປນ ວຕ຺ວາ ໂສ ຕສ຺ສາ ປຸຕ຺ຕເກ ປາເທນ ສລຸຈ຺ຸຸເຕຕ຺ວາ ມຸຕ຺ເຕນ ປວາເຫຕ຺ວາ ນທນ຺ໂຕວ ປກ຺ກາມິ. ລຸຸກິກາ ຣຸກ຺ຂສາຂາຍ ນິລີຍິຕ຺ວາ ‘‘ອິທານິ ຕາວ ວາຣຕາ ນທນ຺ໂຕ ຄຈ຺ຉສິ, ກຕິປາເຫເນວ ເມ ກິຣິຍໍ ປສ຺ສິສ຺ສສີ, ກາຍພລໂຕ ຌາຕພລສ຺ສ ມຫນ຺ຕພາວໍ ນ ຊານາສິ, ໂຫຕຸ, ຊານາເປສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ຕໍ ສນ຺ຕຊ຺ຊຍມານາວ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໒.

‘‘ນ ເຫວ ສພ຺ພຕ຺ຖ ພເລນ ກິຈ຺ຈໍ, ພລລ຺ຫິ ພາລສ຺ສ ວຊາຍ ໂຫຕິ;

ກຣິສ຺ສາມິ ເຕ ນາຄຣາຊາ ອນຕ຺ຖໍ, ໂຍ ເມ ວຊິ ປຸຕ຺ຕເກ ທຸພ຺ພລາຍາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ພເລນາຕິ ກາຍພເລນ. ອນຕ຺ຖນ຺ຕິ ອວຸທ຺ທິໍ. ໂຍ ເມຕິ ໂຍ ຕຸວໍ ມມ ທຸພ຺ພລາຍ ປຸຕ຺ຕເກ ວຊິ ຌາເຕສິ.

ສາ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ກຕິປາຫໍ ເອກໍ ກາກໍ ອຸປ຺ຌຸຄຫິຕ຺ວາ ເຕນ ຕຸຌຸເຖນ ‘‘ກຶ ເຕ ກໂຣມີ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ‘‘ສາມິ, ອລຸຄໍ ເມ ກາຕພ຺ພໍ ນຕ຺ຖິ, ເອກສ຺ສ ປນ ເອກຈາຣິກວາຣຕສ຺ສ ຕຸຕ຺ເຫນ ປຫຣິຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫຫິ ອກ຺ຂີນິ ກິນ຺ນານິ ປຈ຺ຈາສີສາມີ’’ຕິ ອາຫ. ສາ ເຕນ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ສມ຺ປຌິຈ຺ຉິຕາ ເອກໍ ນີລມກ຺ຂິກໍ ອຸປ຺ຌຸຄຫີ. ຕາຍປິ ‘‘ກຶ ເຕ, ກໂຣມີ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ‘‘ອິມິນາ ກາເກນ ເອກຈາຣິກວາຣຕສ຺ສ ອກ຺ຂີສຸ ກິນ຺ເນສຸ ຕຸມ຺ເຫຫິ ຕຕ຺ຖ ອາສາຌິກໍ ປາເຕຕຸໍ ອິຈ຺ຉາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕາຍປີ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ເອກໍ ມຕ຺ຫູກໍ ອຸປ຺ຌຸຄຫິຕ຺ວາ ເຕນ ‘‘ກຶ ເຕ, ກໂຣມີ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ‘‘ຍທາ ເອກຈາຣິກວາຣໂຕ ອນ຺ໂຊ ຫຸຕ຺ວາ ປານິຍໍ ປຣິເຍສຕິ, ຕທາ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ຖິໂຕ ສທ຺ທໍ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ມີ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖກໍ ອກິຣຸຫນ຺ເຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປປາເຕ ສທ຺ທໍ ກເຣຍ຺ຍາຖ, ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິກາ ເອຕຕກໍ ປຈ຺ຈາສີສາມີ’’ຕິ ອາຫ. ໂສປິ ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ສມ຺ປຌິຈ຺ຉິ.

ອເຖກທິວສໍ ກາໂກ ວາຣຕສ຺ສ ທ຺ເວປິ ອກ຺ຂີນິ ຕຸຕ຺ເຫນ ກິນ຺ທິ, ນີລມກ຺ຂິກາ ອາສາຌິກໍ ປາເຕສິ. ໂສ ປຸລຸວເວຫິ ຂຊ຺ຊນ຺ໂຕ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ປິປາສາກິກູໂຕ ປານິຍໍ ປຣິເຍສມາໂນ ວິຈຣິ. ຕສ຺ມີ ກາເລ ມຕ຺ຫູໂກ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ຄຕ຺ວາ ສທ຺ທມກາສິ. ວາຣໂຕ ‘‘ເອຕ຺ຖ ປານິຍໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖກໍ ອກິຣຸຫີ. ອຖ ມຕ຺ຫູໂກ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປປາເຕ ຄຕ຺ວາ ສທ຺ທມກາສິ. ວາຣໂຕ ‘‘ເອຕ຺ຖ ປານິຍໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ປປາຕາກິມ຺ໂຂ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຣິຄລຸອິຕ຺ວາ ປພ຺ພຕປາເທ ປຕິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຕີ.

ລພຸກິກາ ຕສຸສ ມຕກາວໍ ລຕຸວາ ‘‘ທິພຸຖາ ເມ ປຈຸຈາມິຕຸຕສຸສ ປິພຸກິ’’ຕິ ຫພຸຖຕຸພຸຖາ ຕສຸສ ຂນຸເຂ ຈງກມິຕຸວາ ຍຖາກມຸມໍ ຄ ຕາ຺

ສຕຸຖາ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ເກນຈິ ສທຸຂີ ເວຣໍ ນາມ ກາຕພຸພໍ, ເອວໍ ພລສມຸປນຸນມຸປິ ວາຣຄໍ ອິເມ ຈຕຸຕາໂຣ ຊນາ ເອກໂຕ ຫຸຕຸວາ ວາຣຕສຸສ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາເປສຸ’’ນຸຕິ –

໔໓຺

‘‘ກາກລຸຈ ປສຸສ ລພຸກິກໍ, ມຕຸທູກໍ ນີລມກຸຂິກໍ;

ເອເຕ ນາຄໍ ອພາເຕສຸໍ, ປສຸສ ເວຣສຸສ ເວຣິນໍ;

ຕສຸມາ ທິ ເວຣໍ ນ ກຍິຣາຖ, ອປຸປິເຍນປີ ເກນຈີ’’ຕິ຺ –

ອິມໍ ອກິສມຸພຸທຸຂຄາຖໍ ວຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ຺

ຕຕຸຖ ປສຸສາຕິ ອນິຍາມິຕາລປນເມຕໍ, ກິກຸຂູ ປນ ສນຸຂາຍ ວຸຕຸຕຕຸຕາ ປສຸສຖ ກິກຸຂເວຕິ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ຺ ເອເຕຕິ ເອເຕ ຈຕຸ ຕາໂຣ ເອກໂຕ ຫຸຕຸວາ຺ ອພາເຕສຸນຸຕິ ຕໍ ວຂີສ຺ຸ ປສຸສ ເວຣສຸສ ເວຣິນນຸຕິ ປສຸສຖ ເວຣິການໍ ເວຣສຸສ ຄຕິນຸຕິ ອຕຸໂຖ຺

ຕທາ ເອກຈາຣິກຫຕຸຖີ ເທວທຕຸໂຕ ອໂທສິ, ພູຖປຕິ ປນ ອຫເມວ ອໂທສິນຸຕິ຺

ລພຸກິກຊາຕກວຕຸຕນາ ສຕຸຕມາ຺

[໓໔໗] ໘຺ ຈູລຸອຂມຸມປາລຊາຕກວຕຸຕນາ

ອຫເມວທູສິຍາ ກູນຫຕາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເທວທຕຸຕສຸສ ວຂາຍ ປຣິສກຸກນໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ຺ ອລຸເລສຸ ຊາຕເກສຸ ເທວທຕຸໂຕ ໂພຂິສຕຸຕສຸສ ຕາສມຕຸຕມຸປີ ກາຕຸໍ ນາສກຸຂິ, ອິມສຸມິ ປນ ຈູລຸອຂມຸມປາລຊາຕເກ ໂພຂິສຕຸຕສຸສ ສຕຸຕມາສິກກາເລ ຫຕຸຖປາເທ ຈ ສີສລຸຈ ເຂທາເປຕຸວາ ອສີມາລກໍ ນາມ ກາເຣສິ຺ ທທຸທຣຊາຕເກ (ຊາ຺ ໑຺໔຺໔໓-໔໔) ຄີວໍ ຄເຫຕຸວາ ມາເຣຕຸວາ ອຸທຸຂເນ ມໍສໍ ປຈິຕຸວາ ຂາທິ຺ ຂນຸຕີວາທິຊາຕເກ (ຊາ຺ ໑຺໔຺໔໙ ອາທໂຍ) ທຸວີທີປີ ກສາທິ ປ ຫາຣສຫສຸເສທີ ຕາລຸອາເປຕຸວາ ຫຕຸຖປາເທ ຈ ກຕຸຕນາສລຸຈ ເຂທາເປຕຸວາ ຊຜາສຸ ຄເຫຕຸວາ ກທຸຒາເປຕຸວາ ອຸຕຸຕານກໍ ນິປຊຸຊາເປຕຸວາ ອຸເຣ ປາເທນ ປຫຣິຕຸວາ ຄໂຕ຺ ໂພຂິສຕຸໂຕ ຕໍ ທິວສໍເຍວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາປຸຕິ຺ ຈູລຸອນນຸທິຍຊາຕເກປີ (ຊາ຺ ໑຺໔຺໑໔໓-໑໔໔) ມຫາກປິຊາຕເກປີ (ຊາ຺ ໑຺ກ຺ຸ໘໓ ອາທໂຍ) ມາເຣສິເຍວ຺ ເອວເມວ ໂສ ທີຄຣຕຸຕໍ ວຂາຍ ປຣິສກຸກນຸໂຕ ພຸທຸຂກາເລປີ ປຣິສກຸກິເຍວ຺ ອເຖກທິວສໍ ກິກຸຂູ ຂມຸມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸພຸຖາເປສຸໍ – ‘‘ອາວຸໂສ, ເທວທຕຸໂຕ ພຸທຸຂານໍ ມາຣຕຸຖາເຍວ ອຸປາຍໍ ກໂຣຕິ, ‘ສມຸມາສມຸພຸທຸຂໍ ມາຣາເປສຸສາມີ’ຕິ ຂນຸຄຸຄເທ ປິໂຍເຊສິ, ສີລໍ ປວິຊຸຊິ, ນາລຸອາຄີຣີ ວິສຸສຊຸ ຊາເປສີ’’ຕິ຺ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣທິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸຂິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸ ເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພເປສ ມຍຸຫໍ ວຂາຍ ປຣິສກຸກິເຍວ, ອິທານິ ປນ ຕາສມຕຸຕມຸປີ ກາຕຸໍ ນ ສກຸໂກຕິ , ປຸພຸເພ ມໍ ຈູລຸອຂມຸມປາລກຸມາຣກາເລ ອຕຸຕໂນ ປຸຕຸຕໍ ສມານໍ ຊີວຕກຸຂຍໍ ປາເປຕຸວາ ອສີມາລກໍ ກາເຣສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ມຫາປຕາເປ ນາມ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂິສຕຸໂຕ ຕສຸສ ອຄຸຄມເຫສິຍາ ຈນຸທາເທວິຍາ ກຸຈຸຂິມຸທິ ນິພຸພຕຸ ຕິ, ‘‘ຂມຸມປາໂລ’’ຕິສຸສ ນາມໍ ກຣີສ຺ຸ ຕເມນໍ ສຕຸຕມາສິກກາເລ ມາຕາ ຄນຸໂຂທເກນ ນຸຫາເປຕຸວາ ອລງກຣິຕຸວາ ກີລຸອາປຍ ມານາ ນິສີທິ຺ ຣາຊາ ຕສຸສາ ວສນຍຸຖານໍ ອຄມາສິ຺ ສາ ປຸຕຸຕໍ ກີລຸອາປຍມານາ ປຸຕຸຕສິເນເຫນ ສມປຸປິຕາ ຫຸຕຸວາ ຣາຊານໍ ປສຸສິຕຸວາປີ ນ ອຸພຸຖຫີ຺ ໂສ ຈິນຸເຕສິ ‘‘ອຍໍ ອິທາເນວ ຕາວ ປຸຕຸຕໍ ນິສຸສາຍ ມານໍ ກໂຣຕິ, ມໍ ກິສຸມິລຸຈິ ນ ມລຸລຕິ, ປຸຕຸເຕ ປນ ວທຸຒນຸເຕ ມຍິ ‘ມນຸສຸໂສ’ຕິປີ ສລຸລໍ ນ ກຣິສຸສຕິ, ອິທາເນວ ນໍ ພາເຕສຸສາມີ’’ຕິ຺ ໂສ ນິວຕຸຕິຕຸວາ ຣາຊາສເນ ນິສີທິຕຸ

ວາ ‘‘ອຕ຺ຕໂນ ວິສາເນນ ອາຄຈ຺ຉຕູ’’ຕິ ໂຈຣຆາຕກໍ ປກ຺ໂກສາເປສິ។ ໂສ ກາສາຍວຕ຺ຖນິວຕ຺ໂຖ ຣຕ຺ຕມາລາຘໂຣ ຜຣສຸំ ອំເສ ຄ ເປຕ຺ວາ ອຸປສານພຜິກំ ຫຕ຺ຖປາທຄປ຺ປນຫຕ຺ຫກລ຺ຈ ອາຫາຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານំ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ກឹ ກໂຣມិ, ເທວາ’’ຕិ ອຜ຺ຄາສិ។ ເທວិຍາ ສិຣិຄພ຺ກំ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມປាລំ ອາເນຫិຕិ។ ເທວីປិ ຣຜ຺ໂຜ ກຸຊຊិຕ຺ວາ ນិວຕ຺ຕນກາວំ ឈຕ຺ວາ ໂພຘិສຕ຺ຕំ ອຸເຣ ນិປ຺ຊຊາເປຕ຺ວາ ໂຣທមານາ ນិສີທិ។ ໂຈຣຆາຕໂກ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕំ ປិຜ຺ຄិយំ ຫຕ຺ເຖນ ປຫຣិຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖໂຕ ກຸມາຣំ ອຈ຺ຉិນ຺ທិຕ຺ວາ ອາທາຍ ຣຜ຺ໂຜ ສນ຺ຕិກំ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກឹ ກໂຣມិ, ເທວາ’’ຕិ ອາຫ។ ຣາຊາ ເອກំ ຜລກំ ອາຫຣាເປຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ນិກ຺ຂិປາ ເປຕ຺ວາ ‘‘ອិឆ ນំ ນិປ຺ຊຊາເປហិ’’ຕិ ອາຫ។ ໂສ ຕຖາ ອກាສិ។

ຈນ຺ທាເທວិ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ປຈ຺ឆໂຕວ ປរិເທວមានា ອາຄຈ຺ឆិ។ ປុន ໂຈຣຆាຕໂກ ‘‘ກឹ ກໂຣມិ, ເທວາ’’ຕិ ອាຫ។ ຘມ຺មປាລស຺ស ຫຕ຺ເຖ ឆិន຺ທាຕិ។ ຈន຺ທាເທវិ ‘‘មហាຣាຊ, មម ປុត຺ໂຕ សត຺តមាសិໂກ ពាលໂກ ន ກិញ຺ຈិ ຊានាតិ, នត຺ເຖត຺ស ໂທໂស, ໂທໂស ປន ໂຫນ຺ໂຕ មយិ ភវេយ຺យ, តស຺មា មយ຺ហំ ហត຺ເຖ ឆេទាເປហិ’’ត ឥមមត຺ថំ ປកាເសន຺តិ ປឋមំ គាថមាហ –

៤៨។

‘‘ອຫເມວ ທູສិຍາ ភូនហតា, ຣញ຺ໂញ មហាປតាປស຺ស;

ເອតំ មុញ຺ຈត຺ ឍម຺មបាលំ, ហត຺ເថ មេ ເທວ ឆេເທហិ’’ຕិ។

ຕត຺ថ ທូសិយាຕិ ທូសិកា, ຕុម຺ហេ ທិស຺វា ອនុដ຺ឋហមានា ໂທសការិកាຕិ អត຺ໂថ។ ‘‘ທូសិកា’’ຕិປិ ປាໂឋ, អយមេវត຺ໂថ។ ភូនហតាຕិ ហតភូនា, ហតវុឌ຺ឍិຕិ អត຺ໂថ។ ຣញ຺ໂញຕិ ឥທំ ‘‘ທូសិយា’’ຕិ ປເທន ໂយເຊតព຺ពំ។ អហំ ຣញ຺ໂញ មហាປតាປស຺ស អປរាឆការិកា, នាយំ កុមាໂຣ, តស຺មា និຣប຺ຣាឆំ ເອតំ ពាលកំ មុញ຺ຈត຺ ឍម຺មបាលំ, សເຈປិ ហត຺ເຖ ឆេທាເប຺តុការោ, ໂທសការិកាយ ហត຺ເຖ មេ, ເທវ, ឆេເທហិតិ អយមេត຺ថ អត຺ໂថ។

ຣາຊາ ໂຈຣຆາຕກំ ໂອໂລເກສិ។ ‘‘ກឹ ກໂຣມិ, ເທວາ’’ຕិ? ‘‘ປប຺ໂປ຺ໂញ ອກត຺វា ហត຺ເຖ ឆេທា’’តិ។ តស຺មិំ ខេណេ ໂຈຣຆາຕໂກ ຕិខិណផរស៊ុំ គហេត຺វា កុមារស຺ស តរុណវំសកឡីរេ វិយ ទ຺វេ ហត຺ເថ ឆិន຺ទិ។ ໂស ទ຺វីសុ ហត຺ເថសុ ឆិជ຺ជមានេសុ នេវ ໂរទិ ន បរិເທវិ, ខន຺តិញ຺ច មេត຺តញ຺ច ປុរេຈារិកំ កត຺វា អធិវាເສសិ។ ຈន຺ທា ປន ເທវិ ឆិន຺នហត຺ថកោដឹ គហេត຺វា ឧច຺ឆង຺គេ កត຺វា ໂលហិតលិត຺តា បរិເທវមានា វិចរិ។ ປុន ໂຈຣຆາຕໂກ ‘‘ກឹ ກໂຣមិ, ເທວາ’’ຕិ ປុច຺ឆិ។ ‘‘ទ຺វេបិ ປាເທ ឆិន຺ទា’’តិ។ តំ សុត຺វា ຈន຺ទាເທវិ ទុតិយំ គាថមាហ –

៤៩។

‘‘ອຫເមវ ທូសិយា ភូនហតា, ຣញ຺ໂញ មហាປតាປស຺ស;

ເອតំ មុញ຺ຈត຺ ឍម຺មបាលំ, ປាເទ មេ ເທវ ឆេເទហិ’’ຕិ។

ຕត຺ថ អធិប຺ປាໂយ វុត຺តនយេនេវ ເវទិតព຺ໂព។

ຣາຊាປិ ປុន ໂຈຣຆາຕកំ អាណាເປសិ។ ໂស ឧໂភປិ ປាເທ ឆិន຺ទិ។ ຈន຺ទាເທវិ ປាទໂកដិម຺បិ គហេត຺វា ឧច຺ឆង຺គេ កត຺វា ໂលហិ ຕលិត຺តា បរិເທវមានា ‘‘សាមិ មហាປតាប, ឆិន຺នហត຺ថប់ាទា នាម ທារកា មាតរា ໂປເសតព຺ពា ໂហន຺តិ, អហំ ភតឹ កត຺ វា មម ປុត຺តកំ ໂປເសស຺សាមិ, ເទហិ មេ ເອត’’ន຺តិ អាហ។ ໂຈຣຆາຕໂກ ‘‘ກឹ ເທវ ក ຕា ຣាຊាណា, និដ຺ឋិតំ មម កិច຺ច’’ន຺តិ ປុច຺ឆិ។ ‘‘ន តាវ និដ຺ឋិត’’ន຺តិ។ ‘‘អថ ក ឹ កໂຣមិ, ເທវ’’តិ? ‘‘សីសមស຺ស ឆិន຺ទា’’តិ។ តំ សុត຺វា ຈន຺ទាເທវិ តតិយំ គាថមាហ –

៥០។

‘‘ອຫເມວ ທູສິຍາ ກູນຫຕາ, ຣຄຸໂຄ ມຫາປຕາປສຸສ;

ເອຕໍ ມຸຄຸຈຕຸ ຘມຸມປາລໍ, ສີສໍ ເມ ເທວ ເຉເທຫີ’’ຕິ။

ວຕຸວາ ຈ ປນ ອຕຸຕໂນ ສີສໍ ອຸປເນສິ။

ປຸນ ໂຈຣຆາຕໂກ ‘‘ກີ ກໂຣມິ, ເທວາ’’ຕິ ປຸຈຸຉິ။ ‘‘ສີສມສຸສ ຉິນຸທາ’’ຕິ။ ໂສ ສີສໍ ຉິນຸທິຕຸວາ ‘‘ກຕາ, ເທວ, ຣາຊາຕາ’’ຕິ ປຸຈຸຉິ။ ‘‘ນ ຕາວ ກຕາ’’ຕິ။ ‘‘ອຖ ກີ ກໂຣມິ, ເທວາ’’ຕິ? ‘‘ອສິຕຸຕເຫນ ນໍ ສມຸປຍິຈຸຉິຕຸວາ ອສິມາລກໍ ນາມ ກໂຣຫີ’’ຕິ။ ໂສ ຕສຸສ ກລຸເອວຣໍ ອາກາເສ ຂິປິຕຸວາ ອສິຕຸຕເຫນ ສມຸປຍິຈຸຉິຕຸວາ ອສິມາລກໍ ນາມ ກຕຸວາ ມຫາຕເລ ວິປຸປກິຣິ။ ຈນຸທາເທວີ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ມໍເສ ອຸຈຸຊງເຄ ກຕຸວາ ມຫາຕເລ ໂຣທມານາ ປຣິເທວມານາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໔໗။

‘‘ນ ຫີ ນູນິມສຸສ ຣຄຸໂຄ, ມິຕຸຕາມຈຸຈາ ຈ ວິຊຸຊເຣ ສຸຫທາ;

ເຍ ນ ວທນຸຕິ ຣາຊານໍ, ມາ ຆາຕຍິ ໂອຣສໍ ປຸຕຸຕໍ။

໔໘။

‘‘ນ ຫີ ນູນິມສຸສ ຣຄຸໂຄ, ຄາຕີ ມິຕຸຕາ ຈ ວິຊຸຊເຣ ສຸຫທາ;

ເຍ ນ ວທນຸຕິ ຣາຊານໍ, ມາ ຆາຕຍິ ອຕຸຣຊໍ ປຸຕຸຕ’’ນຸຕິ။

ຕຕຸຖ ມິຕຸຕາມຈຸຈາ ຈ ວິຊຸຊເຣ ສຸຫທາຕິ ນູນ ອິມສຸສ ຣຄຸໂຄ ທລຸຫມິຕຸຕາ ວາ ສພຸພກິຈຸເຈສຸ ສຫກາວິໂນ ອມຈຸຈາ ວາ ມຸທຸຫທຍຕາຍ ສຸຫທາ ວາ ເກຈິ ນ ວິຊຸຊນຸຕິ။ ເຍ ນ ວທນຸຕິຕິ ເຍ ອຊຸນາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ອຕຸຕໂນ ປິຍປຸຕຸຕໍ ມາ ຆາຕຍີ’’ຕິ ນ ວທນຸຕິ, ອິມໍ ຣາຊານໍ ປຍິເສເຘນຸຕິ, ເຕ ນຕຸຖີເຍວາຕິ ມລຸເລ။ ທຸຕິຍຄາຖາຍໍ ຄາຕີຕິ ຄາຕກາ။

ອິມາ ປນ ທຸເວ ຄາຖາ ວຕຸວາ ຈນຸທາເທວີ ອຸໂກຫີ ຫຕຸເຖຫີ ຫທຍມໍສໍ ຘາຣຍມານາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙။

‘‘ຈນຸທນສາຣານຸລິຕຸຕາ, ພາຫາ ຉິຊຸຊນຸຕິ ຘມຸມປາລສຸສ;

ທາຍາທສຸສ ປຖພຸຍາ, ປານາ ເມ ເທວ ຣຸຊຸຊນຸຕີ’’ຕິ။

ຕຕຸຖ ທາຍາທສຸສ ປຖພຸຍາຕິ ປິຕຸສນຸຕກາຍ ຈາຕຸຣນຸຕາຍ ປຖວິຍາ ທາຍາທສຸສ ໂລຫິຕຈນຸທນສາຣານຸລິຕຸຕາ ຫຕຸຖາ ຉິຊຸຊນຸຕິ, ປາທາ ຉິຊຸຊນຸຕິ, ສີສຄຸຈ ຉິຊຸຊຕິ, ອສິມາລໂກປີ ກໂຕ, ຕວ ວໍສໍ ປຈຸຉິນຸທິຕຸວາ ຄໂຕສິ ທານິຕິ ເອວມາທີນິ ວິລປນຸຕິ ເອວມາຫ။ ປານາ ເມ ເທວ ຣຸຊຸຊນຸຕີຕິ ເທວ, ມຍຸຫມຸປິ ອິມໍ ໂສກໍ ສນຸຘາເຣຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕິຍາ ຊີວິຕໍ ຣຸຊຸຊຕີຕິ။

ຕສຸສາ ເອວໍ ປຣິເທວມານາຍ ເອວ ຫຍຸຫມາເນ ເວລຸວຸວເນ ເວລຸວຸ ວິຍ ຫທຍໍ ຜລິ, ສາ ຕຕຸເຖວ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປຕຸຕາ။ ຣາຊາປິ ປລຸລງເກ ຄາຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ມຫາຕເລ ປຕິ, ປທຣຕລໍ ທຸວິຘາ ກິຊຸຊິ, ໂສ ຕໂຕປິ ກູມິຍໍ ປຕິ။ ຕໂຕ ຈຕຸນຫຸ ຕານີກທຸວິໂຍຊນສຕສຫສຸສພຫລາປິ ຆນປຖວີ ຕສຸສ ອຄຸຕໍ ຘາເຣຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕີ ກິຊຸຊິຕຸວາ ວິວຣມທາສິ, ອວີຈິໂຕ ຊາລາ

ອຸຏ຺ຐາຍ ກຸລທຕ຺ຕິເກນ ກມ຺ພເລນ ປຣິກ຺ຂິປ຺ປນ຺ຕີ ວິຍ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອວີຈິມ຺ຫີ ຂິປີ. ຈນ຺ທາຍ ຈ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ອມຈ຺ຈາ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຣຶສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – "ຕທາ ຣາຊາ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຈນ຺ທາເທວີ ມຫາປ຺ຊາປຕີ ໂຄຕມີ, ຘມ຺ມປາລກຸມາໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ຈູຬຘມ຺ມປາລຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຐມາ.

[໓໕໙] ໙. ສຸວຓ຺ຓມິຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ວິກ຺ກມເຣ ຫຣິປາທາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ເອກໍ ກຸລຘີຕຣໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ສາ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ອຄ຺ຄສາວການໍ ອຸປ຺ຏ຺ຐາກກຸລສ຺ສ ຘີຕາ ສທ຺ຘາ ປສນ຺ນາ ພຸທ຺ຘມາມກາ ຘມ຺ມມາມກາ ສງ຺ຆມາມກາ ອາຈາຣສມ຺ປນ຺ນາ ປຓ຺ຑິຕາ ທານາທິປຸຎ຺ຎາຠິຣຕາ. ຕໍ ອຎ຺ຎໍ ສາວຕ຺ຖິຍເມວ ສມານຊາຕິກໍ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິກກຸລໍ ວາເຣສິ. ອຖສ຺ສາ ມາຕາປິຕໂຣ "ອມ຺ຫາກໍ ຘີຕາ ສທ຺ຘາ ປສນ຺ນາ ຕິຓ຺ຓິ ຣຕນານິ ມມາຍຕິ ທານາທິປຸຎ຺ຎາຠິຣຕາ, ຕຸມ຺ເຫ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິກາ, ອິມິສ຺ສາປິ ຍຖາຣຸຈິຍາ ທານໍ ວາ ທາຕຸໍ ຘມ຺ມໍ ວາ ໂສຕຸໍ ວິຫາຣໍ ວາ ຄນ຺ຕຸໍ ສີລໍ ວາ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ວາ ກາຕຸໍ ນ ທສ຺ສຖ, ນ ມຍໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເທມ, ອຕ຺ຕໂນ ສທິສໍ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິກກຸລາວ ກຸມາຣິກໍ ຄຓ຺ຫຖາ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ເຕ ເຕຫິ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕາ "ຕຸມ຺ຫາກໍ ຘີຕາ ອມ຺ຫາກໍ ຆຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍຖາຘິປ຺ປາເຍນ ສພ຺ພເມວ ຕໍ ກໂຣຕຸ, ມຍໍ ນ ວາເຣສ຺ສາມ, ເທຖ ໂນ ເອຕ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ "ເຕນ ຫິ ຄຓ຺ຫຖາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ຄເຫຕ຺ວາ ນກ຺ຂຕ຺ເຕນ ມງ຺ຄລໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ຆຣໍ ນຍຶສຸ. ສາ ວຕ຺ຕາຈາຣສມ຺ປນ຺ນາ ປຕິເທວຕາ ອໂຫສິ, ສສ຺ສຸສສ຺ສຸຣສາມິກວຕ຺ຕານິ ກຕາເນວ ໂຫນ຺ຕິ.

ສາ ເອກທິວສໍ ສາມິກໍ ອາຫ – "ອິຈ຺ຉາມຫໍ, ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ, ອມ຺ຫາກໍ ກຸລູປກຕ຺ເຖຣານໍ ທານໍ ທາຕຸ"ນ຺ຕິ. ສາຘຸ, ຄທ຺ເທ, ຍຖາຊ຺ຌາສເຍນ ທານໍ ເທຫີຕິ. ສາ ເຖເຣ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ກາຣໍ ກຕ຺ວາ ປຓີຕໂຠຊນໍ ໂຠເຊຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ "ຠນ຺ເຕ, ອິມໍ ກຸລໍ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິກໍ ອສ຺ສທ຺ຘໍ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ຄຸຓໍ ນ ຊານາຕິ, ສາຘຸ, ອຍ຺ຍາ, ຍາວ ອິມໍ ກຸລໍ ຕິຓ຺ຓໍ ຣຕນານໍ ຄຸຓໍ ຊານາຕິ, ຕາວ ອິເທວ ຠິກ຺ຂໍ ຄຓ຺ຫຖາ"ຕິ ອາຫ. ເຖຣາ ອຘິວາເສຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ນິພທ຺ຘໍ ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕິ. ປຸນ ສາມິກໍ ອາຫ "ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ, ເຖຣາ ອິທ ນິພທ຺ຘໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ກຶກາຣຓາ ຕຸມ຺ເຫ ນ ປສ຺ສຖາ"ຕິ. "ສາຘຸ, ປສ຺ສິສ຺ສາມີ"ຕິ. ສາ ປຸນທິວເສ ເຖຣານໍ ຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສິ. ໂສ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ເຖເຣຫິ ສທ຺ຘຶ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ອຖສ຺ສ ຘມ຺ມເສນາປຕິ ຘມ຺ມກຖໍ ກເຖສິ. ໂສ ເຖຣສ຺ສ ຘມ຺ມກຖາຍ ຈ ອິຣິຍາປເຖສຸ ຈ ປສີທິຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເຖຣານໍ ອາສນໍ ປຎ຺ຎເປຕິ, ປານີຍໍ ປຣິສ຺ສາເວຕິ, ອນ຺ຕຣາຠຕ຺ເຕ ຘມ຺ມກຖໍ ສຸຓາຕິ, ຕສ຺ສ ອປຣາປເຣ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິ ຠິຊ຺ຊິ.

ອເຖກທິວສໍ ເຖໂຣ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປິ ຘມ຺ມກຖໍ ກເຖນ຺ໂຕ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸໂຠປິ ຊຍມ຺ປຕິກາ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫຶສຸ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ອາທຶ ກຕ຺ວາ ອນ຺ຕມໂສ ທາສກມ຺ມກຣາປິ ສພ຺ເພ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐຶ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘຘມ຺ມສງ຺ຆມາມກາເຍວ ຊາຕາ. ອເຖກທິວສໍ ທາຣິກາ ສາມິກໍ ອາຫ – "ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ, ກຶ ເມ ຆຣາວາເສນ, ອິຈ຺ຉາມຫໍ ປພ຺ພຊິຕຸ"ນ຺ຕິ. ໂສ "ສາຘຸ ຄທ຺ເທ, ອຫມ຺ປິ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ"ຕິ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸນຸປສ຺ສຍໍ ເນຕ຺ວາ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ. ຕໍ ສຕ຺ຖາ ປພ຺ພາເຊສິ. ອຸໂຠປິ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ນ ຈິຣສ຺ເສວ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓຶສຸ. ອເຖກທິວສໍ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ "ອາວຸໂສ, ອສຸກາ ນາມ ທຫຣຠິກ຺ຂຸນີ ອຕ຺ຕໂນ ເຈວ ປຈ຺ຈຍາ ຊາຕາ ສາມິກສ຺ສ ຈ, ອຕ຺ຕນາປິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ຕມ຺ປິ ປາເປສີ"ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ຕາວ ເອສາ ສາມິກໍ ຣາຄປາສາ ໂມເຈສິ, ປຸພ຺ເພເປສາ ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິເຕ ປນ ມຣຓປາສາ ໂມເຈສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ມິຄໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຠິຣູໂປ ອໂຫສິ ປາສາທິໂກ ທສ຺ສນີໂຍ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ໂຓ ລາຂາຣສປຣິກມ຺ມກເຕຫິ ວິຍ ຫຕ຺ຖປາເທຫິ ຣຊຕທາມສທິເສຫິ ວິສາເຓຫິ ມຓິຄຸຬິກປ຺ປຏິຠາເຄຫິ ອກ຺ຂີຫິ ຣຕ຺ຕກມ຺ພລເຄຕ຺ຕຸກສທິເສນ ມຸເຂນ ສມນ຺ນາຄໂຕ. ກຣິຍາປິສ຺ສ ຕຣຸຓມິຄີ ອຠິຣູປາ ອໂຫສິ ທສ຺ສນີຍາ. ເຕ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສຶສຸ, ອສີຕິສຫສ຺ສຈິຕ຺ຣມິຄາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອຸປຏ຺ຐຫຶສຸ. ຕທາ ລຸທ຺ທກາ ມິຄວີຖີສຸ ປາເສ ໂອຑ຺ເຑສຸໍ. ອ

ເຖາທີເວສໍ ໂພທິສຕຸໂຕ ນິຄານໍ ປຸຣໂຕ ຄຈຸຈນຸໂຕ ປາເທ ປາເສນ ພຊຊິຕຸວາ “ຈິນຸທິສຸສາມິ ນ”ນຸຕິ ອາກທຸຓິ, ຈມຸມໍ ຈິຊຊິ, ປຸນ ອາກທຸຓນຸຕສຸສ ມໍສໍ ຈິຊຊິ, ປຸນ ນຸຫາຣຸ ຈິຊຊິ, ປາໂສ ອຍຸຖິມາຫຈຸຈ ອຍຸຖາສີ ໂສ ປາສໍ ຈິນຸທິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ມຣຕກາຍຕຊຊິໂຕ ພຫຸສຣວໍ ຣວິ ຕໍ ສຸຕຸວາ ກີໂຕ ນິຄຄໂຕ ປລາຍິ ກຣິຍາ ປນສຸສ ປລາຍິຕຸວາ ນິຄານໍ ອນຸຕເຣ ໂອໂລເກນຸຕີ ຕໍ ອທິສຸວາ “ອິທໍ ກຍໍ ມຍຸຫໍ ປີຍສາມິກສຸສ ອຸປຸປນຸນໍ ກວິສຸສຕີ”ຕິ ເວເຄນ ຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ອສຸສຸມຸຂີ ໂຣທມານາ “ສາມິ , ຕຸວໍ ມຫພຸພໂລ, ກີ ເອຕໍ ປາສໍ ສນຸຈາເຣຕຸໍ ນ ສກຸຂິສຸສສີ, ເວຄໍ ຊເນຕຸວາ ຈິນຸທາທີ ນ”ນຸຕິ ຕສຸສ ອຸສຸສາຫໍ ຊເນນຸຕີ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐

“ວິກຸກມ ເຣ ຫຣິປາທ, ວິກຸກມ ເຣ ມຫາມິຄ;

ຈິນຸທ ວາຣຕຸຕິກໍ ປາສໍ, ນາຫໍ ເອກາ ວເນ ຣເມ”ຕິ

ຕຕຸຖ ວິກຸກມາຕິ ປຣກຸກມ, ອາກທຸຓາຕິ ອຕຸໂຖ ເຣຕິ ອາມນຸຕເນ ນິປາໂຕ ຫຣິປາທາຕິ ສຸວຕຸຕປາທ ສກລສຣີຣມຸປີ ຕສຸສ ສຸວຕຸຕວຕຸຕໍ, ອຍໍ ປນ ຄາຣເວເນວມາຫ ນາຫໍ ເອກາຕິ ອຫໍ ຕຍາ ວິນາ ເອກິກາ ວເນ ນ ຣມິສຸສາມິ, ຕິໂຕທກໍ ປນ ອຄຸຄເຫຕຸວາ ສຸສຸສິຕຸວາ ມຣິສຸສາມີຕິ ທສຸເສຕິ

ຕໍ ສຸຕຸວາ ມິໂຄ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑

“ວິກຸກມາມິ ນ ປາເຣມິ, ກູມີ ສຸມຸກາມິ ເວຄສາ;

ທລຸໂຫ ວາຣຕຸຕິໂກ ປາໂສ, ປາທໍ ເມ ປຣິກນຸຕຕີ”ຕິ

ຕຕຸຖ ວິກຸກມາມີຕິ ກທຸເທ, ອຫໍ ວີຣິຍໍ ກໂຣມິ ນ ປາເຣມີຕິ ປາສໍ ຈິນຸທິຕຸໍ ປນ ນ ສກຸໂກມີຕິ ອຕຸໂຖ ກູມີ ສຸມຸກາມີຕິ ອປີ ນາມ ຈິຊເຊຍຸຍາຕິ ປາເທນາປີ ກູມີ ປຫຣາມິ ເວຄສາຕິ ເວເຄນ ປຣິກນຸຕຕີຕິ ຈມຸມາທີນິ ຈິນຸທນຸໂຕ ສມນຸຕາ ກນຸຕຕີຕິ

ອຖ ນໍ ມິຄີ “ມາ ກາຍິ, ສາມິ, ອຫໍ ອຕຸຕໂນ ພເລນ ລຸທຸທກໍ ຍາຈິຕຸວາ ຕວ ຊີວິຕໍ ອາຫຣິສຸສາມິ ສເຈ ຍາຈນາຍ ນ ສກຸຂິສຸສາມິ, ມມ ຊີວິຕມຸປີ ທຕຸວາ ຕວ ຊີວິຕໍ ອາຫຣິສຸສາມີ”ຕິ ມຫາສຕຸຕໍ ອສຸສາເສຕຸວາ ໂລຫິຕລິຕຸຕໍ ໂພທິສຕຸຕໍ ປຣິຄຄເຫຕຸວາ ອຍຸຖາສີ ລຸທຸທໂກປີ ອສິຍຸຈ ສຕຸຕິຍຸຈ ຄເຫຕຸວາ ກປຸປຸຍຸຖານຄຄີ ວິຍ ອາຄຈຸຈຕິ ສາ ຕໍ ທິສຸວາ “ສາມິ, ລຸທຸທໂກ ອາຄຈຸຈຕິ, ອຫໍ ອຕຸຕໂນ ພລໍ ກຣິສຸສາມິ, ຕຸວໍ ມາ ກາຍີ”ຕິ ມິຄໍ ອສຸສາເສຕຸວາ ລຸທຸທກສຸສ ປຜິປຖໍ ຄນຸຕຸວາ ປຜິກຸກມິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ຖິຕາ ຕໍ ວນຸທິຕຸວາ “ສາມິ, ມມ ສາມິໂກ ສຸວຕຸຕວຕຸໂຕ ສີລາຈາຣສມຸປນຸໂນ, ອສີຕິສຫສຸສານໍ ມິຄານໍ ຣາຊາ”ຕິ ໂພທິສຕຸຕສຸສ ຄຸຕໍ ກເຖຕຸວາ ມິຄຣາເຊ ຖິເຕເຍວ ອຕຸຕໂນ ວຜໍ ຍາຈນຸຕີ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໒

“ອຕຸຖຣສຸສຸ ປລາສານິ, ອສີ ນິພຸພາຫ ລຸທຸທກ;

ປຖມໍ ມໍ ວທິຕຸວານ, ຫນ ປຈຸຈາ ມຫາມິຄ”ນຸຕິ

ຕຕຸຖ ປລາສານີຕິ ມໍສຍຸຖປນຕຸຖໍ ປລາສປຕຸຕານິ ອຕຸຖຣສຸສຸ ອສີ ນິພຸພາຫາຕິ ອສີ ໂກສໂຕ ນີຫຣ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ລຸທ຺ທໂກ ‘‘ມນຸສ຺ສភູຕາ ຕາວ ສາມິກສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕໍ ນ ປຣິຈ຺ຈຊນ຺ຕິ, ອຍໍ ຕິຣຈ຺ឆານគតា ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊຕິ, ມນຸສ຺ສការាយ ຈ ມន຺ເຣນ ສເຣນ ກເຖຕິ, ອຊ຺ຊ ອິມិស຺សា ຈ ປຕິໂນ ຈສ຺ສາ ຊີວິຕໍ ທស຺សាមិ’’ຕິ ປស຺ນນຈິຕ຺ໂຕ ຈຕ຺ຕຖໍ ຄាថមាហ –

໔໗។

‘‘ນ ເມ ສຸຕំ ວາ ທິដ຺ឋំ ວາ, ភាសន຺ຕី មានុសឹ មិគឹ;

ຕວຍ຺ຈ ភទ຺ເທ សុខិ ໂຫហិ, ເອໂສ ຈាបិ មហាមិគោ’’តិ។

ຕត຺ຖ ສຸຕំ ວາ ທិដ຺ឋំ ວាតិ មយា ឥໂຕ ປុព຺ເພ ເອວរូបំ ទិដ຺ឋំ ວា ສុតំ ວា នត຺ថិ។ ភាសន຺តី មានុសឹ មិគិន຺តិ ອហញ຺ហិ ឥໂត ປុព຺ເພ មានុសឹ វាចំ ភាសន຺តី មិគឹ នេវ ອទ຺ទសំ ນ ອស຺សោសឹ។ ເຍສំ ປន ‘‘ນ ເມ ສុតា ວា ទិដ຺ឋា ວា, ភាសន຺តិ មានុសិ មិគី’’តិ បាឡិ, តេសំ យថាបាឡិមេវ ອត຺ថោ ທិស຺សតិ។ ភទ຺ទេតិ ភទ຺ទកេ បត຺ថិកេ ឧបាយកុសលេ។ ឥតិ តំ ອាលបិត຺វា បុន ‘‘ត຺វញ຺ຈ ເອໂສ ຈាបិ មហាមិគោតិ ທ຺វេបិ ឧភោ សុខិ និទ຺ទុក຺ខា ໂហថា’’តិ តំ សមស຺សាសេត຺វា លុទ຺ទໂក ໂພធិសត຺តស຺ស សន຺តិកំ គន຺ត຺វា វាសិយា ຈម຺មបាសំ ឆិន຺ទិត຺វា បាទេ លគ຺គបាសកំ សណិកំ និហរិត຺វា ន຺ហារុនា ន຺ហារុំ, មំសេន មំសំ, ຈម຺មេន ຈម຺មំ បដិ បាទេត຺វា បាទំ ហត຺ថេន បរិមជ຺ជិ។ តង຺ខណញ຺ញេវ មហាសត຺តស຺ស បូរិតបារមិតានុភាវេន លុទ຺ទកស຺ស ຈ មេត຺តចិត຺តានុ ភាវេន មិគិយា ຈ មេត຺តធម຺មានុភាវេន ន຺ហារុមំសចម຺មានិ ន຺ហារុមំសចម຺មេហិ ឃដយឹសុ។ ໂພធិសត຺ໂຕ ປន សុខិ និទ຺ទុក຺ខោ ອដ຺ឋាសិ។

មិគី ໂພធិសត຺តំ សុខិតំ ទិស຺វា ໂសមនស຺សជាតា លុទ຺ទកស຺ស ອនុໂមទនំ ករោន຺តិ បញ຺ຈមំ គាថមាហ –

໔໘។

‘‘ເອວំ លុទ຺ទក នន຺ទស຺សុ, សហ សព຺ເພហិ ញាតិភិ;

យថាហមជ຺ជ នន຺ទាមិ, មុត຺តំ ទិស຺វា មហាមិគ’’ន຺តិ។

ຕត຺ຖ លុទ຺ទកាតិ ທារុណកម຺មកិរិយាយ លទ຺ធនាមវសេន ອាលបតិ។

ໂພធិសត຺ໂຕ ‘‘ອយំ លុទ຺ໂທ មយ຺ហំ ອវស຺សយោ ជាໂຕ, មយាបិស຺ស ອវស຺សយេនេវ ភវិតុំ វដ຺ដតី’’តិ ໂគຈរភូមិយំ ទិដ຺ឋំ ເອກំ មណិក຺ខន຺ធំ តស຺ស ទត຺វា ‘‘សម຺ម, ឥໂត បដ຺ឋាយ បាណាតិបាតាទីនិ មា ករិ, ឥមិនា កុដុម຺ពំ សណ຺ឋបេត຺វា ទារកេ ໂបໂសន຺ໂត ទានសីលាទីនិ បុញ຺ញានិ ករោហី’’តិ តស຺ໂសវាទំ ទត຺វា ອរញ຺ញំ បាវិសិ។

សត຺ថា ឥមំ ធម຺មទេសនំ ອាហរិត຺វា ជាតកំ សមោធានេសិ – ‘‘តទា លុទ຺ទໂក ឆន຺ໂន ອໂហសិ, មិគី ឥទានិ ភិក຺ខុនិ, មិគរាជា ປន ອហមេវ ອໂហសិ’’ន຺តិ។

សុវណ຺ណមិគជាតកវណ຺ណនា នវមា។

[៣៦០] ១០។ សុយោនន຺ទិជាតកវណ຺ណនា

វាតិ គន຺ໂធ តិមិរានន຺តិ ឥទំ សត຺ថា ເຊតវេ វិហរន຺ໂត ឧក຺កណ຺ឋិតភិក຺ខុំ ອារព຺ភ កថេសិ។ តញ຺ហិ សត຺ថា ‘‘សច຺ចំ កិរ ត຺វំ ភិក຺ខុ ឧក຺កណ຺ឋិໂតសី’’តិ បុច຺ឆិត຺វា ‘‘សច຺ច’’ន຺តិ វុត຺តេ ‘‘កឹ ទិស຺វា’’តិ វត຺វា ‘‘ອលង຺កតមាតុគាម’’ន຺តិ វុត຺តេ ‘‘មាតុ គាໂម នាមេស ភិក຺ខុ ន សក຺កា រក຺ខិតុំ, ໂបរាណកបណ຺ឌិតា សុបណ຺ណភវេ កត຺វា រក຺ខន຺តាបិ រក຺ខិតុំ នាសក຺ខឹសូ’’តិ វត຺

ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ຕມ຺ພຣາຊາ ນາມ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິຯ ຕສ຺ສ ສຸໂຍນ຺ທີ ນາມ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອໂຫສິ ອຸຕ຺ຕມຣູປຘຣາຯ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສຸປ຺ຓ຺ຓໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ນາຄທີໂປ ເສຣຸມທີໂປ ນາມ ອໂຫສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ມິໍ ທີເປ ສຸປ຺ຓ຺ຓຠວເນ ວສຕິຯ ໂສ ພາຣາຓສິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕມ຺ພຣາເຊນ ສທ຺ຘິໍ ມາຓວກເວເສນ ຊູຕໍ ກີຬຕິຯ ຕສ຺ສ ຣູປສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທິສ຺ວາ ປຣິຈາຣິກາ “ອມ຺ຫາກໍ ຣຎ຺ຎາ ສທ຺ຘິໍ ເອວຣູໂປ ນາມ ມາຓວໂກ ຊູຕໍ ກີຬຕີ”ຕິ ສຸໂຍນ຺ທິຍາ ອາໂຣເຈສຸໍຯ ສາ ຕໍ ທຏ຺ຐຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ຊູຕມຓ຺ຑລໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິຈາຣິການໍ ອນ຺ຕເຣ ຐິຕາ ນໍ ໂອໂລເກສິຯ ໂສປິ ເທວິໍ ໂອໂລເກສິຯ ທ຺ເວປິ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍຯ ສຸປ຺ຓ຺ຓຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸຠາເວນ ນຄເຣ ວາຕໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສິ, ເຄຫປຕນຠເຍນ ຣາຊນິເວສນາ ມນຸສ຺ສາ ນິກ຺ຂມິສ຺ສຸຯ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸຠາເວນ ອນ຺ຘກາຣໍ ກຕ຺ວາ ເທວິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາເສນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນາຄທີເປ ອຕ຺ຕໂນ ຠວນໍ ປາວິສິ ສຸໂຍນ຺ທິຍາ ຄຕຏ຺ຐານໍ ຊານນ຺ຕາ ນາມ ນາເຫສຸໍຯ ໂສ ຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ອຠິຣມມາໂນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຎ຺ຎາ ສທ຺ຘິໍ ຊູຕໍ ກີຬຕິຯ

ຣຎ຺ໂຎ ປນ ສຄ຺ໂຄ ນາມ ຄນ຺ຘພ຺ໂພ ອຕ຺ຖິ, ໂສ ເທວິຍາ ຄຕຏ຺ຐານໍ ອຊານນ຺ໂຕ ຕໍ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ຄຈ຺ຉ, ຕາຕ, ຄນ຺ຘພ຺ພ ສພ຺ພໍ ຖລຊລປຖໍ ອນຸວິຈຣິຕ຺ວາ ເທວິຍາ ຄຕຏ຺ຐານໍ ປສ຺ສາ”ຕິ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິຯ ໂສ ປຣິພ຺ພຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທ຺ວາຣຄາມໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ວິຈິນນ຺ໂຕ ກຸຣຸກຈ຺ຉໍ ປາປຸຓິຯ ຕທາ ກຸຣຸກຈ຺ຉວາຓິຊາ ນາວາຍ ສຸວຓ຺ຓຠູມິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ໂສ ເຕ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ “ອຫໍ ຄນ຺ຘພ຺ໂພ ນາວາຍ ເວຕນໍ ຂຓ຺ເຑຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ມມ຺ປິ ເນຖາ”ຕິ ອາຫຯ ເຕ “ສາຘູ”ຕິ ຕມ຺ປິ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ນາວໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສຸໍຯ ເຕ ສຸຂປ຺ປຍາຕາຍ ນາວາຍ ຕໍ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ “ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ໂນ ກໂຣຫີ”ຕິ ອາຫໍສຸຯ “ອຫໍ ເຈ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ກເຣຍ຺ຍໍ, ມຍິ ປນ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ກໂຣນ຺ເຕ ມຈ຺ຉາ ຈລິສ຺ສນ຺ຕິ, ອຖ ໂວ ນາວາ ຠິຊ຺ຊິສ຺ສຕີ”ຕິຯ “ມນຸສ຺ສມຕ຺ເຕ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ກໂຣນ຺ເຕ ມຈ຺ຉານໍ ຈລນໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ກໂຣຫີ”ຕິຯ “ເຕນ ຫິ ມາ ມຍ຺ຫໍ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ຖາ”ຕິ ວີຓໍ ມຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕນ຺ຕິສ຺ສເຣນ ຄີຕສ຺ສຣໍ, ຄີຕສ຺ສເຣນ ຕນ຺ຕິສ຺ສຣໍ ອນຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ອກາສິຯ ເຕນ ສທ຺ເທນ ສມ຺ມຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ມຈ຺ຉາ ຈລິສ຺ສຸຯ

ອເຖໂກ ມກໂຣ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ນາວາຍ ປຕນ຺ໂຕ ນາວໍ ຠິນ຺ທິຯ ສຄ຺ໂຄ ຜລເກ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຍຖາວາຕໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ນາຄທີເປ ສຸປ຺ຓ຺ຓຠວນສ຺ສ ນິຄ຺ໂຣຘຣຸກ຺ຂສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ປາປຸຓິຯ ສຸໂຍນ຺ທີປິ ເທວີ ສຸປ຺ຓ຺ຓຣາຊສ຺ສ ຊູຕໍ ກີຬິຕຸໍ ຄຕກາເລ ວິມານາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ເວລນ຺ເຕ ວິຈຣນ຺ຕີ ສຄ຺ຄໍ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ທິສ຺ວາ ສຎ຺ຊານິຕ຺ວາ “ກຖໍ ອາຄໂຕສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ໂສ ສພ຺ພໍ ກເຖສິຯ “ເຕນ ຫິ ມາ ຠາຍີ”ຕິ ຕໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ພາຫາຫິ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ວິມານໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ສຍເນ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສມສ຺ສຕ຺ຖກາເລ ທິພ຺ພໂຠຊນໍ ທຕ຺ວາ ທິພ຺ພຄນ຺ໂຘທເກນ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ທິພ຺ພວຕ຺ເຖຫິ ອຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ທິພ຺ພຄນ຺ຘປຸປ຺ເຜຫິ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ປຸນ ທິພ຺ພສຍເນ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປສິຯ ເອວໍ ທິວເສ ປຣິຄ຺ຄຫມານາ ສຸປ຺ຓ຺ຓຣຎ຺ໂຎ ອາຄມນເວລາຍ ປຏິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ຄຕກາເລ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ກິເລສວເສນ ອຠິຣມິຯ ຕໂຕ ມາສຑ຺ຒມາສຈ຺ຈເຍນ ພາຣາຓສິວາສິໂນ ວາຓິຊາ ທາຣຸທກຄ຺ຫຓຕ຺ຖາຍ ຕສ຺ມິໍ ທີເປ ນິຄ຺ໂຣຘຣຸກ຺ຂມູລໍ ສມ຺ປຕ຺ຕາຯ ໂສ ເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ນາວໍ ອຠິຣຸຍ຺ຫ ພາຣາຓສິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ທິສ຺ວາວ ຕສ຺ສ ຊູຕກີຬນເວລາຍ ວີຓໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ຄນ຺ຘພ຺ພໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໕໔ຯ

“ວາຕິ ຄນ຺ໂຘ ຕິມິຣານໍ, ກຸສມຸທ຺ໂທ ຈ ໂຆສວາ;

ທູເຣ ອິໂຕ ສຸໂຍນ຺ທີ, ຕມ຺ພ ກາມາ ຕຸທນ຺ຕິ ມ”ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຕິມິຣານນ຺ຕິ ຕິມິຣຣຸກ຺ຂປຸປ຺ຜານໍຯ ຕໍ ກິຣ ນິຄ຺ໂຣຘໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຕິມິຣຣຸກ຺ຂາ ອຕ຺ຖິ, ເຕ ສນ຺ຘາເຍວໍ ວທຕິຯ ກຸສມຸທ຺ໂທຕິ ຂຸທ຺ທກສມຸທ຺ໂທຯ ໂຆສວາຕິ ມຫາຣໂວຯ ຕສ຺ເສວ ນິຄ຺ໂຣຘສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສມຸທ຺ທໍ ສນ຺ຘາເຍວມາຫຯ ອິໂຕຕິ ອິມມ຺ຫາ ນຄຣາຯ ຕມ຺ພາຕິ ຣາຊານໍ ອາລປຕິຯ ອຖ ວາ ຕມ຺ພກາມາຕິ ຕມ຺ເພນ ກາມິຕກາມາ ຕມ຺ພກາມາ ນາມຯ ເຕ ມໍ ຫທເຍ ວິຊ຺ຌນ຺ຕີຕິ ທີເປຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຸປ຺ຓ຺ໂຓ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໖໚

‘‘ກາຍ຺ ສມຸທ຺ທມຕຣິ, ກາຍ຺ ອທ຺ທກ຺ຂິ ເສທຸມ຺;

ກາຍ຺ ຕສ຺ສາ ຈ ຕຸຍ຺ຫຍ຺ຈ, ອຫຸ ສຄ຺ຄ ສມາຄໂມ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ເສທຸມນ຺ຕິ ເສທຸມຫິປ໌໚

ຕໂຕ ສຄ຺ໂຄ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອພາສິ –

໔໗໚

‘‘ກຸຣຸກຈ຺ຉາ ປຍາຕານ຺, ວາຕິຊານ຺ ຆເນສິນ຺;

ມກເຣຫິ ອພິທາ ນາວາ, ຜລເກນາໜມປ຺ລວິ໚

໔໘໚

‘‘ສາ ມ຺ ສຕ຺ເທນ ມຸທຸນາ, ນິຈ຺ຈ຺ ຈນ຺ທນຄນ຺ຘິນີ;

ອງ຺ເຄນ ອຸທ຺ຆຣິ ກທ຺ທາ, ມາຕາ ປຸຕ຺ຕ຺ວ ໂອຣສ຺໚

໔໙໚

‘‘ສາ ມ຺ ອນ຺ເນນ ປາເນນ, ວຕ຺ເຖນ ສຍເນນ ຈ;

ອຕ຺ຕນາປິ ຈ ມນ຺ທກ຺ຂີ, ເອວ຺ ຕມ຺ພ ວິຊານຫີ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ສາ ມ຺ ສຕ຺ເທນ ມຸທຸນາຕິ ເອວ຺ ຜລເກນ ຕິຣ຺ ອຸຕ຺ຕິຕ຺ຕ຺ ມ຺ ສມຸທ຺ທຕີເຣ ວິຈຣນ຺ຕີ ສາ ທິສ຺ວາ ‘‘ມາ ກາຍີ’’ຕິ ສຕ຺ເທນ ມຸທຸນາ ວຈເນນ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ອງ຺ເຄນາຕິ ພາຫຸຍຸຄລຸອ຺ ອິຆ ‘‘ອງ຺ເຄນາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕ຺໚ ກທ຺ທາຕິ ທສ຺ສນີຍາ ປາສາທິກາ໚ ສາ ມ຺ ອນ຺ເນນາຕິ ສາ ມ຺ ເອເຕນ ອນ຺ນາທິນາ ສນ຺ຕປ຺ເປສິຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ອຕ຺ຕນາປິ ຈາຕິ ນ ເກວລ຺ ອນ຺ນາທີເຫວ, ອຕ຺ຕນາປິ ມ຺ ອພິຣເມນ຺ຕີ ສນ຺ຕປ຺ເປສີຕິ ທີເປຕິ໚ ມນ຺ທກ຺ຂີຕິ ມນ຺ທທສ຺ສນີ, ມຸທຸນາ ອາກາເຣນ ໂອໂລກນສີລາຕິ ວຸຕ຺ຕ຺ ໂຫຕິ໚ ‘‘ມຕ຺ຕກ຺ຂີ’’ຕິປິ ປາໂຖ, ມທມຕ຺ເຕຫິ ວິຍ ອກ຺ຂີຫິ ສມນ຺ນາຄຕາຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ເອວ຺ ຕມ຺ພາຕິ ເອວ຺ ຕມ຺ພຣາຊ ຊານາຫີຕິ໚

ສຸປ຺ຕ຺ໂຕ ຄນ຺ຆພ຺ພສ຺ສ ກເຖນ຺ຕສ຺ເສວ ວິປ຺ປຕິສາຣີ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ອຫ຺ ສຸປ຺ຕ຺ຕາກາວເນ ວສນ຺ໂຕປິ ຣກ຺ຂິຕ຺ຸ ນາສກ຺ຂິ຺, ກິ຺ ເມ ຕາຍ ທຸສ຺ສີລາຍາ’’ຕິ ຕ຺ ອາເນຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ປຕິທຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ, ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ປຸນ ນາຄຈ຺ຉີຕິ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມ຺ ຆມ຺ມເທສນ຺ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກ຺ ສໂມຆາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຟເລ ປຕິຕ຺ຖຫີ໚ ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ສຸປ຺ຕ຺ຕຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ໚

ສຸໂຍນ຺ທີຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທສມາ໚

ມຕີກຸຕຸໜລວຄຸໂຄ ປຖໂມ

໔. ວຕຸຕາໂຣຫວຄຸໂຄ

[໓໖໑] ໑. ວຕຸຕາໂຣຫຊາຕກວຕຸຕນາ

ວຕຸຕາໂຣເຫນາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ທຸເວ ອຄຸຄສາວເກ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ເອກສຸມິລຸຫິ ສມເຍ ອຸໂກປີ ມຫາເຖຣາ "ອິມໍ ອນຸໂຕວສຸສໍ ສຸລຸຍາຄາຣໍ ອນຸພຸຣູເຫສຸສາມາ"ຕິ ສຕຸຖາຣໍ ອາປຸຈຸຈິຕຸວາ ຄຕໍ ປຫາຍ ສຍເມວ ປຕຸຕຈີວຣໍ ອາທາຍ ເຊຕວນາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ເອກໍ ປຈຸຈນຸຕຄາມໍ ນິສຸສາຍ ອຣລຸເຍ ວິຫຣີສຸ. ອລຸລຕໂຣປີ ວິຒາສາຫປຸຣິໂສ ເຖຣານໍ ອຸປຜຸຖານໍ ກໂຣນຸໂຕ ຕຕຸເຖວ ເອກມນຸເຕ ວສີ. ໂສ ເຖຣານໍ ສມຄຸຄວາສໍ ທິສຸວາ "ອິເມ ອຕິວິຍ ສມຄຸຄາ ວສນຸຕິ, ສກຸກາ ນຸ ໂຂ ເອເຕ ອລຸລມລຸລໍ ກິນຸທິຕຸ"ນຸຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ສາຣິປຸຕຸຕຕຸເຖຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ "ກີ ນຸ ໂຂ, ກນຸເຕ, ອຍຸເຍນ ມຫາໂມຄຸຄລຸລານຕຸເຖເຣນ ສທຸຂີ ຕຸມຸຫາກໍ ກິລຸຈິ ເວຣໍ ອຕຸຖີ"ຕິ ປຸຈຸຈິ. "ກີ ປນາວຸໂສ"ຕິ. ເອສ, ກນຸເຕ, ມມ ອາຄຕກາເລ "ສາຣິປຸຕຸໂຕ ນາມ ຊາຕິໂຄຕຸຕກຸລປເທເສຫີ ວາ ສຸຕຄນຸຖປຜິເວໄສຫຸຂີຫີ ວາ ມຍາ ສທຸຂີ ກີ ປໂຫຕີ"ຕິ ຕຸມຸຫາກໍ ອຄຸຕເມວ ກເຖສີຕິ. ເຖໂຣ ສິຕໍ ກຕຸວາ "ຄຈຸຉ ຕຸວໍ ອາວຸໂສ"ຕິ ອາຫ.

ໂສ ອປຣສຸມິມຸປີ ທິວເສ ມຫາໂມຄຸຄລຸລານຕຸເຖຣມຸປີ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຕເຖວ ກເຖສີ. ໂສປີ ນໍ ສິຕໍ ກຕຸວາ "ຄຈຸຉ, ຕຸວໍ, ອາວຸໂສ"ຕິ ວຕຸວາ ສາຣິປຸຕຸຕຕຸເຖຣໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ "ອາວຸໂສ, ເອໂສ ວິຒາສາໂທ ຕຸມຸຫາກໍ ສນຸຕິເກ ກິລຸຈິ ກເຖສີ"ຕິ ປຸຈຸຈິ. "ອາມາວຸໂສ, ມຍຸຫມຸປີ ສນຸຕິເກ ກເຖສິ, ອິມໍ ນິຫຣິຕຸໍ ວຜຸຜຕີ"ຕິ. "ສາຊຸ, ອາວຸໂສ, ນິຫຣາ"ຕິ ວຸຕຸເຕ ເຖໂຣ "ມາ ອິຂ ວສີ"ຕິ ອຈຸຉຣໍ ປຫຣິຕຸວາ ຕໍ ນິຫຣິ. ເຕ ອຸໂກປີ ສມຄຸຄວາສໍ ວສິຕຸວາ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ນິສີທີສຸ. ສຕຸຖາ ປຜິສນຸຖາຣໍ ກຕຸວາ "ສຸເຂນ ວສຸສໍ ວສິຕຸຖາ"ຕິ ປຸຈຸຈິຕຸວາ "ກນຸເຕ, ເອໂກ ວິຒາສາໂທ ອມຸເຫ ກິນຸທິຕຸກາໂມ ຫຸຕຸວາ ກິນຸທິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ປລາຍີ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ນ ໂຂ ໂສ, ສາຣິປຸຕຸຕ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປ໌ສ ຕຸມຸເຫ 'ກິນຸທິສຸສາມີ'ຕິ ກິນຸທິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ປລາຍີ"ຕິ ວຕຸວາ ເຕຫີ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂີສຕຸໂຕ ອຣລຸເຍ ຣຸກຸຂເທວຕາ ອໂຫສີ. ຕທາ ສີໂຫ ຈ ພຸຍຄຸໂຜ ຈ ອຣລຸເຍ ປພຸພຕຄຸຫາຍໍ ວສນຸຕີ. ເອໂກ ສິງຄາໂລ ເຕ ອຸປຜຸຖຫນຸໂຕ ເຕສໍ ວິຒາສໍ ຂາທິຕຸວາ ມຫາກາໂຍ ຫຸຕຸວາ ເອກທິວສໍ ຈິນຸເຕສີ "ມຍາ ສີຫພຸຍຄຸພານໍ ມໍສໍ ນ ຂາທິຕປຸພຸພໍ, ມຍາ ອິເມ ທຸເວ ຊເນ ກິນຸທິຕຸໍ ວຜຸຜຕິ, ຕໂຕ ເນສໍ ກລຫໍ ກຕຸວາ ມຕານໍ ມໍສໍ ຂາທິສຸສາມີ"ຕິ. ໂສ ສີຫໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ "ກີ, ສາມິ, ຕຸມຸຫາກໍ ພຸຍຄຸເຜນ ສທຸຂີ ກິລຸຈິ ເວຣໍ ອຕຸຖີ"ຕິ ປຸຈຸຈິ. "ກີ ປນ, ສມຸມາ"ຕິ? ເອສ, ກນຸເຕ, ມມາຄຕກາເລ "ສີໂຫ ນາມ ສຣີຣວຕຸເຕນ ວາ ອາໂຣຫປຣິຕາເຫນ ວາ ຊາຕິພລວີຣິເຍຫີ ວາ ມມ ກລກາຄມຸປີ ນ ປາປຸຕາຕີ"ຕິ ຕຸມຸຫາກໍ ອຄຸຕເມວ ກເຖສີຕິ. ອຖ ນໍ ສີໂຫ "ຄຈຸຉ ຕຸວໍ, ນ ໂສ ເອວໍ ກເຖສຸສຕີ"ຕິ ອາຫ. ພຸຍຄຸຜມຸປີ ອຸປສງກມິຕຸວາ ເອເຕເນວ ອຸປາເຍນ ກເຖສີ. ຕໍ ສຸຕຸວາ ພຸຍຄຸໂຜປີ ສີຫໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ "ສມຸມ, ຕຸວໍ ກິຣ ອິທລຸຈິທລຸຈ ວເທສີ"ຕິ ປຸຈຸຉນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໐.

"ວຕຸຕາໂຣເຫນ ຊາຕິຍາ, ພລນິກຸກມເນນ ຈ;

ສຸພາຫຸ ນ ມຍາ ເສຍຸໂຍ, ສຸທາຄ ອິຕິ ກາສສີ"ຕິ.

ຕຕຸຖ ພລນິກຸກມເນນ ຈາຕິ ກາຍພເລນ ເຈວ ວີຣິຍພເລນ ຈ. ສຸພາຫຸ ນ ມຍາ ເສຍຸໂຍຕິ ອຍໍ ສຸພາຫຸ ນາມ ພຸຍຄຸໂຜ ເອເຕຫິ ການເຣຫິ ມຍາ ເນວ ສທິໂສ ນ ອຸຕຸຕຣິຕໂຣຕິ ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ ໂສການາຫິ ທາຄາຫິ ສມນຸນາຄຕ ສຸທາຄ ມິຄຣາຊ, ເອວໍ ວເທສີຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ສຸທາໂຖ ເສສາ ຈຕສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສີ –

໖໑။

‘‘ວຓ຺ຓາໂຣເຫນ ຊາຕິຍາ, ພລນິກ຺ກມເນນ ຈ;

ສຸຫາໂດ຺ ນ ມຍາ ເສຍ຺ໂຍ, ສຸພາຫຸ ອິຕິ ກາສສິ။

໖໒။

‘‘ເອວໍ ເຈ ມໍ ວິຫຣນ຺ຕໍ, ສຸພາຫຸ ສມ຺ມ ທຸພ຺ກສິ;

ນ ທານາຫໍ ຕຍາ ສທ຺ທິ, ສໍວາສມຄິໂຣຈເຍ။

໖໓။

‘‘ໂຍ ປເຣສໍ ວຈນານິ, ສທ຺ທເຫຍ຺ຍ ຍຖາຕຖໍ;

ຂິປ຺ປໍ ກິຊ຺ເຊຖ ມິຕ຺ຕສ຺ມິ, ເວຣຍ຺ຈ ປສເວ ພຫຸໍ။

໖໔။

‘‘ນ ໂສ ມິຕ຺ໂຕ ໂຍ ສທາ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ, ເພທາສງ຺ກີ ຣນ຺ທມເວວານຸປສ຺ສີ;

ຍສ຺ມິຍ຺ຈ ເສຕິ ອຸຣສີວ ປຸຕ຺ໂຕ, ສ ເວ ມິຕ຺ໂຕ ໂຍ ອເພຊ຺ໂຊ ປເຣຫີ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ສມ຺ມາຕິ ວຍສ຺ສ။ ທຸພ຺ກສີຕິ ຍທິ ເອວໍ ຕຍາ ສທ຺ທິ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສນ຺ຕໍ ມໍ ສີງຄາລສ຺ສ ກຖໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕ຺ວໍ ທຸພ຺ກສິ ໜນິຕຸໍ ອິຈ຺ຉສິ, ອິໂຕ ທານິ ປຓ຺ຖາຍ ອຫໍ ຕຍາ ສທ຺ທິ ສໍວາສໍ ນ ອຄິໂຣຈເຍ။ ຍຖາຕຖນ຺ຕິ ຕຖໂຕ ຍຖາຕຖໍ ຍຖາຕຈ຺ຉໍ ອວິສໍວາທເກນ ອຣິເຍນ ວຸຕ຺ຕວຈນໍ ສທ຺ທາຕພ຺ພໍ။ ເອວໍ ໂຍ ເຍສໍ ເກສຍ຺ຈິ ປເຣສໍ ວຈນານິ ສທ຺ທເຫຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ໂຍ ສທາ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕຕິ ໂຍ ນິຈ຺ຈໍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ມິຕ຺ຕສ຺ສ ວິສ຺ສາສໍ ນ ເທຕິ, ໂສ ມິຕ຺ໂຕ ນາມ ນ ໂຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ເພທາສງ຺ກີຕິ ‘‘ອຊ຺ຊ ກິຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ສ຺ເວ ກິຊ຺ຊິສ຺ສຕີ’’ຕິ ເອວໍ ມິຕ຺ຕສ຺ສ ເພທເມວ ອາສງ຺ກຕິ။ ຣນ຺ທມເວວານຸປສ຺ສີຕິ ຊິທ຺ທໍ ວິວຣເມວ ປສ຺ສນ຺ໂຕ။ ອຸຣສີວ ປຸຕ຺ໂຕຕິ ຍສ຺ມິ ມິຕ຺ເຕ ມາຕຸ ໜທເຍ ປຸຕ຺ໂຕ ວິຍ ນິຣາສງ຺ໂກ ນິພ຺ກໂຍ ເສຕິ။

ອິຕິ ອິມາຫິ ຈຕູຫິ ຄາຖາຫິ ສີເຫນ ມິຕ຺ຕຄຸເຓ ກຖິເຕ ພຍຄ຺ໂພ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ໂທໂສ’’ຕິ ສີຫໍ ຂມາເປສິ။ ເຕ ຕຕ຺ເຖວ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສີສຸ။ ສີງຄາໂລ ປນ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ຄໂຕ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາໜຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສີງຄາໂລ ວິຒາສາໂທ ອໂຫສິ, ສີໂຫ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ພຍຄ຺ໂພ ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ, ຕໍ ກາຣຓໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕ ທິຍ຺ຖາ ຕສ຺ມິໍ ວເນ ນິວຸຕ຺ຖຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ။

ວຓ຺ຓາໂຣຫຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຖມາ။

[໓໖໒] ໒။ ສີລວີມໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສີລໍ ເສຍ຺ໂຍຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ສີລວີມໍສກພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ။ ຕໍ ກິຣ ຣາຊາ ‘‘ເອສ ສີລສມ຺ປນ຺

ໂນ’’ຕິ ອຍ຺ເຍຫິ ພ຺ຣາຫ຺ມເຎຫິ ອຕິເຣກໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສຕິ. ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ “ກິ ນຸ ໂຂ ມໍ ຣາຊາ ‘ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ’ຕິ ອຍ຺ເຍຫິ ອຕິເຣກໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສຕິ, ອຸທາຫຸ ‘ສຸຕຘຣຍຸຕ຺ໂຕ’ຕິ, ວີມໍສິສ຺ສາມິ ຕາວ ສີລສ຺ສ ວາ ສຸຕສ຺ສ ວາ ມຫນ຺ຕຠາວ’’ນ຺ຕິ. ໂສ ເອກທິວສໍ ເຫຣຍ຺ຍິກຜລກໂຕ ກຫາປຎໍ ຄຎ຺ຫິ. ເຫຣຍ຺ຍິໂກ ຄຣຸຠາເວນ ນ ກິຍ຺ຈິ ອາຫ, ທຸຕິຍວາເຣປິ ນ ກິຍ຺ຈິ ອາຫ. ຕຕິຍວາເຣ ປນ ຕໍ “ວິໂລປຂາທໂກ’’ຕິ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ “ກິ ອິມິນາ ກຕ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ກຸຏຸມ຺ພໍ ວິລຸມ຺ປຕິ’’ຕິ ອາຫ. “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ , ພ຺ຣາຫ຺ມຎາ’’ຕິ? “ນ, ມຫາຣາຊ, ກຸຏຸມ຺ພໍ ວິລຸມ຺ປາມິ, ມຍ຺ຫໍ ປນ ‘ສີລໍ ນຸ ໂຂ ມຫນ຺ຕໍ, ສຸຕໍ ນຸ ໂຂ’ຕິ ກຸກ຺ກຸຈ຺ຈໍ ອໂຫສິ, ສ຺ວາຫໍ ‘ເອເຕສຸ ກຕຣໍ ນຸ ໂຂ ມຫນ຺ຕ’ນ຺ຕິ ວີມໍສນ຺ໂຕ ຕໂຍ ວາເຣ ກຫາປຎໍ ຄຎ຺ຫິ, ຕໍ ມໍ ເອສ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ທສ຺ເສຕິ. ອິທານິ ເມ ສຸຕໂຕ ສີລສ຺ສ ມຫນ຺ຕຠາໂວ ຍາໂຕ, ນ ເມ ຆຣາວາເສນຕ຺ໂຖ, ປພ຺ພຊິສ຺ສາມຫ’’ນ຺ຕິ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ຆຣທ຺ວາເຣ ອໂນໂລເກຕ຺ວາວ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ. ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ປພ຺ພຊ຺ຊຍ຺ຈ ອຸປສມ຺ປທຍ຺ຈ ທາເປສິ. ໂສ ອຈິຣູປສມ຺ປນ຺ໂນ ວິປສ຺ສນໍ ວິປສ຺ສິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ອາວຸໂສ, ອສຸກພ຺ຣາຫ຺ມໂຎ ອຕ຺ຕໂນ ສີລໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ ວິປສ຺ສິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ໂຕ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທານິ ອຍເມວ, ປຸພ຺ເພ ປຎ຺ຑິຕາປິ ສີລໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຕິຏ຺ຐໍ ກຣີສຸເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຎສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຎກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຎ຺ຫິຕ຺ວາ ພາຣາຎສີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປສ຺ສິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານໍ ອທາສິ. ໂສ ປຍ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂຕິ. ຣາຊາປິ ນໍ “ສີລວາ’’ຕິ ຄຣຸໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສິ. ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ “ກິ ນຸ ໂຂ ຣາຊາ ‘ສີລວາ’ຕິ ມໍ ຄຣຸໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສຕິ, ອຸທາຫຸ ‘ສຸຕຘຣຍຸຕ຺ໂຕ’’’ຕິ. ສພ຺ພໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸສທິສເມວ. ອິຘ ປນ ໂສ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຎ “ອິທານິ ເມ ສຸຕໂຕ ສີລສ຺ສ ມຫນ຺ຕຠາໂວ ຍາໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ປຍ຺ຈ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໖໕.

“ສີລໍ ເສຍ຺ໂຍ ສຸຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ອິຕິ ເມ ສໍສໂຍ ອຫຸ;

ສີລເມວ ສຸຕາ ເສຍ຺ໂຍ, ອິຕິ ເມ ນຕ຺ຖິ ສໍສໂຍ.

໖໖.

‘ໂມຆາ ຊາຕິ ຈ ວຎ຺ໂຎ ຈ, ສີລເມວ ກິຣຸຕ຺ຕມໍ;

ສີເລນ ອນຸເປຕສ຺ສ, ສຸເຕນຕ຺ໂຖ ນ ວິຊ຺ຊຕິ.

໖໗.

“ຂຕ຺ຕິໂຍ ຈ ອທມ຺ມຏ຺ໂຐ, ເວສ຺ໂສ ຈາທມ຺ມນິສ຺ສິໂຕ;

ເຕ ປຣິຈ຺ຈຊ຺ຊຸໂພ ໂລເກ, ອຸປປ຺ຊ຺ຊນ຺ຕິ ທຸຄ຺ຄຕິໍ.

໖໘.

“ຂຕ຺ຕິຍາ ພ຺ຣາຫ຺ມຎາ ເວສ຺ສາ, ສຸທ຺ທາ ຈຎ຺ຑາລປຸກ຺ກຸສາ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຠວນ຺ຕິ ຕິທິເວ ສມາ.

໖໙໚

‘‘ນ ເວທາ ສມ຺ປຣາຍາຍ, ນ ຊາຕິ ນາປິ ພນ຺ຘວາ;

ສກຍ຺ຈ ສີລໍ ສໍສຸທ຺ຘໍ, ສມ຺ປຣາຍາຍ ສຸຂາຍ ຈາ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ສີລເມວ ສຸຕາ ເສຍ຺ໂຍຕິ ສຸຕປຣິຍຕ຺ຕິໂຕ ສຕຄຸເຓນ ສຫສ຺ສຄຸເຓນ ສີລເມວ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣນ຺ຕິ໚ ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ສີລໍ ນາເມຕໍ ເອກວິຘໍ ສໍວຣວເສນ, ທຸວິຘໍ ຈາຣິຕ຺ຕວາຣິຕ຺ຕວເສນ, ຕິວິຘໍ ກາຍິກວາຈສິກມານສິກວເສນ, ຈຕຸພ຺ພິຘໍ ປາຕິໂມກ຺ຂ ສໍວໄຣນ຺ທ຺ຣິຍສໍວຣອາຊີວປາຣິສຸທ຺ຘິປຈ຺ຈຍສນ຺ນິສ຺ສິຕວເສນາຕິ ມາຕິກໍ ຖເປຕ຺ວາ ວິຕ຺ຖາເຣນ຺ໂຕ ສີລສ຺ສ ວຓ຺ຓໍ ອກາສິ໚

ໂມຆາຕິ ອຜລາ ຕຸຈ຺ຉາ໚ ຊາຕິຕິ ຂຕ຺ຕິຍກຸລາທີສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ໚ ວຓ຺ໂຓຕິ ສຣີຣວຓ຺ໂຓ ອກິຣູປກາໂວ໚ ຍາ ຫິ ຍສ຺ມາ ສີລຣ ຫິຕສ຺ສ ຊາຕິສມ຺ປທາ ວາ ວຓ຺ຓສມ຺ປທາ ວາ ສຄ຺ຄສຸຂໍ ທາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ຕສ຺ມາ ອຸກຍມ຺ປິ ຕໍ ‘‘ໂມຆ’’ນ຺ຕິ ອາຫ໚ ສີລເມວ ກິຣາຕິ ອນຸສ຺ສວວເສນ ວທຕິ, ນ ປນ ສຍໍ ຊານາຕິ໚ ອນຸເປຕສ຺ສາຕິ ອນຸປຄຕສ຺ສ໚ ສຸເຕນຕ຺ໂຖ ນ ວິຊ຺ຊຕີຕິ ສີລຣຫິຕສ຺ສ ສຸຕປຣິຍຕ຺ຕິມຕ຺ເຕນ ອິຘໂລເກ ວາ ປຣໂລເກ ວາ ກາຈິ ວຑ຺ຒີ ນາມ ນຕ຺ຖິ໚

ຕໂຕ ປຣາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ຊາຕິຍາ ໂມຆກາວທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕາ໚ ຕຕ຺ຖ ເຕ ປຣິຈ຺ຈຊ຺ຊໂກ ໂລເກາຕິ ເຕ ທຸສ຺ສີລາ ເທວໂລກຍ຺ຈ ມນຸສ຺ສໂລກຍ຺ຈາຕິ ອຸໂກປິ ໂລເກ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ທຸຄ຺ຄຕີ ອຸປປ຺ຊ຺ຊນ຺ຕິ໚ ຈຕ຺ຫາລປຸກ຺ກຸສາຕິ ຉວຉທ຺ທກຈຕ຺ຫາລາ ຈ ປຸປ຺ຜຉທ຺ທກປຸກ຺ກຸສາ ຈ໚ ກວນ຺ຕິ ຕິທິເວ ສມາຕິ ເອເຕ ສພ຺ເພປິ ສີລານຸກາເວນ ເທວໂລເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ ສມາ ໂຫນ຺ຕິ ນິພ຺ພິເສສາ, ເທວາຕ຺ເວວ ສງ຺ຂຍໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ໚

ປຍ຺ຈມຄາຖາ ສພ຺ເພສມ຺ປິ ສຸຕາທີນໍ ໂມຆກາວທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕາ໚ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ມຫາຣາຊ, ເອເຕ ເວທາທໂຍ ຖເປຕ຺ວາ ອິຘໂລເກ ຍສມຕ຺ຕທານໍ ສມ຺ປຣາເຍ ທຸຕິເຍ ວາ ຕຕິເຍ ວາ ກເວ ຍສໍ ວາ ສຸຂໍ ວາ ທາຕຸໍ ນາມ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ປຣິສຸທ຺ຘໍ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ສີລເມວ ຕໍ ທາຕຸໍ ສກ຺ໂກຕີຕິ໚

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ສີລຄຸເຓ ໂຖເມຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ຕໍ ທິວສເມວ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິຍ຺ຓາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອປຣິຫີນຊ຺ຊາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສີລໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິໂຕ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ໚

ສີລວີມໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ໚

[໓໖໓] ໓໚ ຫິຣິຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຫິຣີຕຣນ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອນາຖປິຕ຺ຑິກສ຺ສ ສຫາຍໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕວາສິເສຏ຺ຐິ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ໚ ທ຺ເວປິ ວຕ຺ຖູນິ ເອກກນິປາເຕ ນວມວຄ຺ຄສ຺ສ ປຣິໂຍສານຊາຕເກ ວິຕ຺ຖາຣິຕາເນວ໚ ອິຘ ປນ ‘‘ປຈ຺ຈນ຺ຕວາສິເສຏ຺ຐິໂນ ມນຸສ຺ສາ ອຈ຺ຉິນ຺ນສພ຺ພສາປເຕຍ຺ຍາ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕກສ຺ສ ອສ຺ສາມິໂນ ຫຸຕ຺ວາ ປລາຕາ’’ຕິ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິສ຺ສ ອາໂຣຈິເຕ ພາ ຣາຓສິເສຏ຺ຐິ ‘‘ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕານໍ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ອກໂຣນ຺ຕາ ນາມ ປຏິກາຣເກ ນ ລກນ຺ຕິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໗໐໚

‘‘ຫິຣີ ຕຣນ຺ຕໍ ວິຊິຄຸຈ຺ຉມານໍ, ຕວາຫມສ຺ມີ ອິຕິ ກາສມານໍ;

ເສຍ຺ຍານິ ກມ຺ມານິ ອນາຫິຍນ຺ຕໍ, ເນໂສ ມມນ຺ຕິ ອິຕິ ນໍ ວິຊຍ຺ຍາ.

໑໑໑.

‘‘ຍສ຺ມິ ກຍິຣາ ຕສ຺ມິ ວເທ, ຍໍ ນ ກຍິຣາ ນ ຕໍ ວເທ;

ອກໂຣນ຺ຕໍ ກາສມານໍ, ປຣິຊານນ຺ຕິ ປຕ຺ຑິຕາ.

໑໘໗.

‘‘ນ ໂສ ມິຕ຺ໂຕ ໂຍ ສທາ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ, ເພທາສງ຺ກີ ຣນ຺ທເມວານຸປສ຺ສີ;

ຍສ຺ມິຍ຺ຈ ເສຕິ ອຸຣສີວ ປຸຕ຺ໂຕ, ສ ເວ ມິຕ຺ໂຕ ໂຍ ອເພຊ຺ໂຊ ປເຣຫິ.

໑໙໑.

‘‘ປາໂມຊ຺ຊກຣຓໍ ຖານໍ, ປສໍສາວຫນໍ ສຸຂໍ;

ຜລານິສໍໂສ ກາເວຕິ, ວຫນ຺ໂຕ ໂປຣິສໍ ທຸຣໍ.

໑໙໔.

‘‘ປວິເວກຣສໍ ປີຕ຺ວາ, ຣສໍ ອຸປສມສ຺ສ ຈ;

ນິທ຺ທໂຣ ໂຫຕິ ນິປ຺ປາໂປ, ທມ຺ມປ຺ປີຕິຣສໍ ປີວ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຫິຣີ ຕຣນ຺ຕນ຺ຕິ ລຊ຺ຊໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕໍ. ວິຊິຄຸຈ຺ຉມານນ຺ຕິ ມິຕ຺ຕກາເວນ ຊິຄຸຈ຺ຉຍມານໍ. ຕວາຫມສ຺ມີຕິ ‘‘ຕວ ອຫໍ ມິຕ຺ໂຕ’’ຕິ ເກວລໍ ວຈນມຕ຺ເຕເນວ ກາສມານໍ. ເສຍ຺ຍານິ ກມ຺ມານີຕິ ‘‘ທສ຺ສາມິ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ວຈນສ຺ສ ອນຸຣູປານິ ອຸຕ຺ຕມກມ຺ມານິ. ອນາທິຍນ຺ຕນ຺ຕິ ອກໂຣນ຺ຕໍ. ເນໂສ ມມນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ‘‘ນ ເອໂສ ມມ ມິຕ຺ໂຕ’’ຕິ ວິຊຍ຺ຍາ.

ປາໂມຊ຺ຊກຣຓໍຖານນ຺ຕິ ທານມ຺ປີ ສີລມ຺ປີ ກາວນາປີ ປຕ຺ຑິເຕຫິ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ເຕຫິ ສທ຺ຘິ ມິຕ຺ຕກາໂວປີ. ອິທ ປນ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣໍ ມິຕ຺ຕກາວເມວ ສນ຺ທາເຍວມາຫ. ປຕ຺ຑິເຕນ ຫິ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ມິຕ຺ຕກາໂວ ປາໂມຊ຺ຊມ຺ປີ ກໂຣຕິ, ປສໍສມ຺ປີ ວຫຕີ. ອິທໂລກປຣໂລເກສຸ ກາຍິກເຈຕສິກສຸຂເຫຕຸໂຕ ‘‘ສຸຂ’’ນ຺ຕິປີ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕສ຺ມາ ເອຕໍ ຜລຍ຺ຈ ອານິສໍສຍ຺ຈ ສມ຺ປສ຺ສມາໂນ ຜລານິສໍໂສ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ປຸຣິເສຫິ ວຫິຕພ຺ພໍ ທານສີລກາວນາມິຕ຺ຕກາວສງ຺ຂາຕໍ ຈຕຸພ຺ພິທມ຺ປີ ໂປຣິສໍ ທຸຣໍ ວຫນ຺ໂຕ ເອຕໍ ມິຕ຺ຕກາວສງ຺ຂາຕໍ ປາໂມຊ຺ຊກຣຓໍ ຖານໍ ປສໍສາວຫນໍ ສຸຂໍ ກາເວຕິ ວທ຺ເຒຕິ, ນ ປຕ຺ຑິເຕຫິ ມິຕ຺ຕກາວໍ ກິນ຺ທຕີຕິ ທີເປຕິ.

ປວິເວກຣສນ຺ຕິ ກາຍຈິຕ຺ເຕາປຂິວິເວການໍ ຣສໍ ເຕ ວິເວເກ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ໂສມນສ຺ສຣສໍ. ອຸປສມສ຺ສ ຈາຕິ ກິເລສູປສເມນ ລທ຺ທໂສມນສ຺ສສ຺ສ. ນິທ຺ທໂຣ ໂຫຕິ ນິປ຺ປາໂປຕິ ສພ຺ພກິເລສທຣຖາກາເວນ ນິທ຺ທໂຣ, ກິເລສາກາເວນ ນິປ຺ປາໂປ ໂຫຕີ. ທມ຺ມປ຺ປີຕິຣສນ຺ຕິ ທມ຺ມປີຕິສງ຺ຂາຕໍ ຣສໍ, ວິມຸຕ຺ຕິປີຕິ ປີວນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອິຕິ ມຫາສຕ຺ໂຕ ປາປມິຕ຺ຕສໍສຄ຺ຄໂຕ ອຸພ຺ພິຄ຺ໂຄ ປວິເວກຣເສນ ອມຕມຫານິພ຺ພານໍ ປາເປຕ຺ວາ ເທສນາຍ ກູຜໍ ຄຕ຺ຫີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປຈ຺ຈນ຺ຕວາສີ ອິທານິ ປຈ຺ຈນ຺ຕວາສີເຍວ, ຕທາ ພາຣາຓສິເສຏ຺ຐິ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ທິຣິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາຯ

[໑໒໔] ໔ຯ ຂຊ຺ໂຊປນກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກ໔-ກ໕ຯ

ໂກ ນ຺ ສນ຺ຕມ຺ຫິ ປຊ຺ໂຊເຕຕິ ອຍໍ ຂຊ຺ໂຊປນກປຘ຺ໂຫ ມຫາອຸມ຺ມເຄ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ອາວິ ກວິສ຺ສຕິຯ

ຂຊ຺ໂຊປນກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕ຺ຕ຺ຖາຯ

[໑໒໕] ໕ຯ ອຫິຕ຺ຕ຺ຫິກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຘຕ຺ໂຕມ຺ຫີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ມຫລ຺ລກກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ເທຜ຺ຖາ ສາລູກຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໓ຯ໑໐໖ ອາທໂຍ) ວິຕ຺ຖາຣິຕໍຯ ອິຘາປີ ໂສ ມຫລ຺ລໂກ ເອກໍ ຄາມທາຣກໍ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ອກ຺ໂກສຕິ ປຫຣຕິຯ ທາຣໂກ ປລາຍິຕ຺ວາ ວິພ຺ກມິຯ ທຸຕິຍມ຺ປິ ນໍ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ຕເຖວາການສິຯ ທຸຕິຍມ຺ປິ ວິພ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸນ ຍາຈິຍມາໂນ ໂອໂລເກຕຸມ຺ປີ ນ ອິຈ຺ຉິຯ ກິກ຺ຂູ ທມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ນາມ ມຫລ຺ລໂກ ອຕ຺ຕໂນ ສາມເຓເຣນ ສທ຺ທີ ວິນາປີ ວຕ຺ຕິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ອິຕໂຣ ຕສ຺ສ ໂທສໍ ທິສ຺ວາ ປຸນ ໂອໂລເກຕຸມ຺ປີ ນ ອິຈ຺ຉິ, ສຸທ຺ທໂຍ ກຸມາຣໂກ’’ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທານເວ, ປຸພ຺ເພເປສ ສາມເຓໂຣ ສຸທ຺ທໂຍເວ, ສກິ ໂທສໍ ທິສ຺ວາ ປຸນ ໂອໂລເກຕຸມ຺ປີ ນ ອິຈ຺ຉີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຘຸຣ຺ລວາຕິຊກ຺ເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຘຸຣ຺ລວິກ຺ກເຍນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິຯ ອເຖໂກ ອຫິຕ຺ຕ຺ຫິໂກ ມກ຺ກຓໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ອຫິໍ ກີລຸອາເປນ຺ໂຕ ພາຣາຓສິຍໍ ອຸສ຺ສເວ ຆຸຜ຺ເຖ ຕໍ ມກ຺ກຓໍ ຘຸຣ຺ລວາຕິຊກສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຖເປຕ຺ວາ ອຫີ ກີລຸອາເປນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕ ທິວສານິ ວິຈຣິຯ ໂສປີ ວາຕິໂຊ ມກ຺ກຓສ຺ສ ຂາທນີຍໍ ໂກຊນີຍໍ ອທາສິຯ ອຫິຕ຺ຕ຺ຫິໂກ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ອຸສ຺ສວກີລຸອນ຺ໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ມກ຺ກຓໍ ເວລຸອຸເປສິ ກາຍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ຕໍ ອາທາຍ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິຯ ມກ຺ກໂຜ ພນ຺ຘນໍ ໂມເຈຕ຺ວາ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ອມ຺ພານິ ຂາທນ຺ໂຕ ນິສີທິຯ ໂສ ປພ຺ທຸໂຜ ຣຸກ຺ເຂ ມກ຺ກຓໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ເອຕໍ ມຍາ ອຸປລາເປຕ຺ວາ ຄເຫຕຸໍ ວຜ຺ຜຕີ’’ຕິ ເຕນ ສທ຺ຘີ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໐ຯ

‘‘ຘຕ຺ໂຕມ຺ຫີ ສມ຺ມ ສຸມ຺ຂ, ຊູເຕ ອກ຺ຂປຣາຊິໂຕ;

ຫເຣຫິ ອມ຺ພປກ຺ການິ, ວີຣິຍໍ ເຕ ກກ຺ຂຍາມເສ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອກ຺ຂປຣາຊິໂຕຕິ ອກ຺ເຂຫິ ປຣາຊິໂຕຯ ຫເຣຫີຕິ ປາເຕຫິຯ ອຍເມວ ວາ ປາໂຖຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມກ຺ກໂຜ ເສສຄາຖາ ອກາສິ –

໗໑ຯ

‘‘ອລີກໍ ວຕ ມໍ ສມ຺ມ, ອກູເຕນ ປລົສສິ;

ໂກ ເຕ ສຸໂຕ ວາ ທິຎ຺ໂຖ ວາ, ສຸມຸໂຂ ນາມ ມກ຺ກໂຜ.

໓໔.

‘‘ອຊ຺ຊາປິ ເມ ຕໍ ມນສິ, ຍໍ ມໍ ຕ຺ວໍ ອຫິຕຸຕ຺ຫິກ;

ສຄ຺ຄາປ຺ຕໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ, ມຕ຺ໂຕ ຉາຕໍ ໜນາສິ ມໍ.

໓໕.

‘‘ຕາຫໍ ສຣໍ ທຸກ຺ຂເສຍ຺ຍໍ, ອປິ ຣຊ຺ຊມ຺ປິ ກາຣເຍ;

ເນວາຫໍ ຍາຈິໂຕ ທຊ຺ຊໍ, ຕຖາ ຫິ ກຍຕຊ຺ຊິໂຕ.

໓໖.

‘‘ຍຄ຺ຈ ຊຄ຺ຄາ ກຸເລ ຊາຕໍ, ຄພ຺ເກ ຕິຕ຺ຕໍ ອມຈ຺ຉຣີ;

ເຕນ ສຂິຄ຺ຈ ມິຕ຺ຕຄ຺ຈ, ສິໂຣ ສນ຺ຊາຕຸມຣຫຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອລີກໍ ວຕາຕິ ມຸສາ ວຕ. ອກູເຕນາຕິ ອວິຊ຺ຊມາເນນ. ໂກ ເຕຕິ ກຸວ ຕຍາ. ສຸມຸໂຂຕິ ສຸນ຺ທຣມຸໂຂ. ອຫິຕຸຕ຺ຫິກາຕິ ຕໍ ອາລປ຺ຕິ. ‘‘ອຫິໂກຕ຺ຸຫິກາ’’ຕິປິ ປາໂຖ. ຉາຕນ຺ຕິ ຊິຆຈ຺ຉາກິກູຕໍ ທຸພ຺ພລໍ ກປ຺ຕໍ. ໜນາສີຕິ ເວລຸອຸປ຺ສີກາຍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປ຺ຫຣສິ. ຕາຫນ຺ຕິ ຕໍ ອຫໍ. ສຣນ຺ຕິ ສຣນ຺ໂຕ. ທຸກ຺ຂເສຍ຺ຍນ຺ຕິ ຕສ຺ມີ ອາປ຺ເຕ ທຸກ຺ຂສຍນໍ. ອປິ ຣຊ຺ຊມ຺ປິ ກາຣເຍຕິ ສເຈປິ ພາຣາຕສິຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ທຕ຺ວາ ມໍ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຍ຺ຍາສິ, ເອວມ຺ປິ ຕໍ ເນວາຫໍ ຍາຈິໂຕ ທຊ຺ຊໍ, ຕໍ ເອກມ຺ປິ ອມ຺ພປ຺ກໍ ອຫໍ ຕຍາ ຍາຈິໂຕ ນ ທເທຍ຺ຍໍ. ກີການຕາ? ຕຖາ ຫິ ກຍຕຊ຺ຊິໂຕຕິ, ຕຖາ ຫິ ອຫໍ ຕຍາ ກເຍນ ຕຊ຺ຊິໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ຄພ຺ເກ ຕິຕ຺ຕນ຺ຕິ ສຸໂກຊນຣເສນ ມາຕຸກຸຈ຺ຊິຍໍເຍວ ອລງ຺ກຕປ຺ຜິຍຕ຺ເຕ ສຍນຄພ຺ເກເຍວ ວາ ຕິຕ຺ຕໍ ໂກຄາສາຍ ອກປ຺ຕໍ. ສຂິຄ຺ຈ ມິຕ຺ຕຄ຺ຈາຕິ ສຂິກາວຄ຺ຈ ມິຕ຺ຕກາວຄ຺ຈ ຕຖາຣູເປນ ກຸລຊາເຕນ ຕິຕ຺ເຕນ ອກປ຺ເຕນ ອມຈ຺ຉຣິນາ ສທ຺ຊີ ປ຺ຕຫິໂຕ ສນ຺ຊາຕຸໍ ປຸນ ຆເຜຕຸໍ ອຣຫຕິ, ຕຍາ ປນ ກປ຺ເຕນ ອຫິຕຸຕ຺ຫິເກນ ສທ຺ຊີ ໂກ ມິຕ຺ຕກາວໍ ປຸນ ຆເຜຕຸນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເອວຄ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ວານໂຣ ວນໍ ສຫສາ ປາວິສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຫາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອຫິຕຸຕ຺ຫິໂກ ມຫາລຸໂກ ອໂຫສິ, ມກ຺ກໂຜ ສາມເຕໂຣ, ສຄ຺ຄວາຕິໂຂ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕີ.

ອຫິຕຸຕ຺ຫິກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຄ຺ຈມາ.

[໓໖໖] ໖. ຄຸມ຺ພິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ມຊຸວຕ຺ຕໍມຊຸຣສນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕຄ຺ຫິ ສຕ຺ຖາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກີ ທິສ຺ວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ອລງ຺ກຕມາຕຸຄາມ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກິກ຺ຂຸ ອິເມ ປຄ຺ຈ ກາມຄຸຕາ ນາມ ເອເກນ ຄຸມ຺ພິເຍນ ຍກ຺ເຂນ ຫລາຫລວິສໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ມຄ຺ເຄ ຖປິຕມຊຸສທິສາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ

ຍາຈິໂຕ ອຕິຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຣຫຸມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖວາຫກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ພາຣາຓສີໂຕ ປຝ຺ຈຫິ ສກຍສເຕຫິ ກຕ຺ທໍ ອາທາຍ ໂວຫາຣຕ຺ຖາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ມຫາວຕ຺ຕນິອຜວິທ຺ວາຣໍ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຖເກ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ “ອມ຺ໂກ, ອິມສ຺ມິ ມຄ຺ເຄ ວິສປຕ຺ຕປຸປ຺ຜຜລາທີນິ ອຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ເຫ ກິຝ຺ຈິ ອຂາທິຕປຸພ຺ພໍ ຂາທນ຺ຕາ ມໍ ອປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ມາ ຂາ ທິຕ຺ຖ, ອມນຸສ຺ສາປິ ວິສໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ກຕ຺ຕປຸຜມສຸກາຜລານິ ມຄ຺ເຄ ຖເປນ຺ຕິ, ຕານິປິ ມໍ ອນາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ມາ ຂາທິຕ຺ຖາ”ຕິ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ມຄ຺ຄໍ ປຜິປ຺ຊ຺ຊິ. ອເຖໂກ ຄຸມ຺ພິໂຍ ນາມ ຍກ຺ໂຂ ອຜວິຍາ ມຊ຺ຊຜ຺ຖາເນ ມຄ຺ເຄ ປຕ຺ຕານິ ອຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຫລາ ຫລວິສສໍຍຸຕ຺ຕານິ ມສຸປີຕ຺ຫານິ ຖເປຕ຺ວາ ສຍໍ ມຄ຺ຄສາມນ຺ເຕ ມສຸໍ ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ວິຍ ຣຸກ຺ເຂ ໂກຜ຺ເຜນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ. ອຊານນ຺ຕາ “ປຸຝ຺ຍຕ຺ຖາຍ ຖປິຕານິ ກວິສ຺ສນ຺ຕິ”ຕິ ຂາທິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ. ອມນຸສ຺ສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕ ຂາທນ຺ຕິ. ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖກມນຸສ຺ສາປິ ຕານິ ທິສ຺ວາ ເອກຈ຺ເຈ ໂລລຊາຕິກາ ອທິວາເສຕ຺ວາ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ຂາທີສຸ, ປຕ຺ທິຕຊາຕິກາ “ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຂາທິສ຺ສາມາ”ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ອຜ຺ຖໍສຸ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເຕ ທິສ຺ວາ ຫຕ຺ຖຄຕານິ ຉຫ຺ທາເປສິ, ເຍຫິ ປຖມຕຣໍ ຂາທິ ຕານິ, ເຕ ມຣີສຸ. ເຍຫິ ອທ຺ຒຂາທິຕານິ, ເຕສໍ ວມນວິເຣຈນໍ ທຕ຺ວາ ວນ຺ຕກາເລ ຈຕຸມທຸຣໍ ອທາສິ. ອິຕິ ເຕ ຕສ຺ສ ອານຸກາ ເວນ ຊີວິຕໍ ປຜິລກິສຸ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ໂສຕ຺ຖິນາ ອິຈ຺ຉິຕຜ຺ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕ຺ທໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ເຄຫເມວ ອຄມາສິ. ຕມຕ຺ຖໍ ກເຖນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາ ອິມາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ທຄາຖາ ອກາສິ –

໗໔.

“ມທຸວຕ຺ຕໍ ມທຸຣສໍ, ມທຸຄນ຺ຕໍ ວິສໍ ອຫຸ;

ຄຸມ຺ພິໂຍ ຆາສເມສາໂນ, ອຣຝ຺ເຍ ໂອທຫີ ວິສໍ.

໗໕.

“ມທຸ ອິຕິ ມຝ຺ຝມານາ, ເຍ ຕໍ ວິສມຂາທິສຸໍ;

ເຕສໍ ຕໍ ກຜຸກໍ ອາສີ, ມຣຕໍ ເຕນຸປາຄມຸໍ.

໗໖.

“ເຍ ຈ ໂຂ ປຜິສງ຺ຂາຍ, ວິສໍ ຕໍ ປຣິວຊ຺ຊຍຸໍ;

ເຕ ອາຕຸເຣສຸ ສຸຂິຕາ, ຕຍ຺ຫມາເນສຸ ນິພ຺ພຸຕາ.

໗໗.

“ເອວເມວ ມນຸສ຺ເສສຸ, ວິສໍ ກາມາ ສໂມຫິຕາ;

ອາມິສໍ ພນ຺ຂນຝ຺ເຈຕໍ, ມຈ຺ຈຸເວໂສ ຄຸຫາສໂຍ.

໗໘.

“ເອວເມວ ອິເມ ກາເມ, ອາຕຸຣາ ປຣິຈາຣິເກ;

ເຍ ສທາ ປຣິວຊເຊນ຺ຕິ, ສງ຺ຄ໌ ໂລເກ ອຸປ຺ຈ຺ຈຄ຺''ນ຺ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ຄຸມ຺ພິໂຍຕິ ຕສ຺ມີ ວນຄຸມ຺ເພ ວິຈຣເຕນ ເອວໍລທ຺ຂນາໂມ ຍກ຺ໂຂ໚ ພາສເມສາໂນຕິ ''ຕໍ ວິສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ມເຕ ຂາທິສ຺ສາມີ''ຕິ ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ພາສໍ ປຣິເຍສນ຺ໂຕ໚ ໂອທທີຕິ ຕໍ ມຊ຺ນາ ສມານວຕ຺ຕາຄນ຺ຂຣສໍ ວິສໍ ນິກ຺ຂິປີ໚ ກຖຸກໍ ອາສີຕິ ຕິຂິຕໍ ອໂທສີ໚ ມຣຕໍ ເຕນຸປ຺າຄມ຺ນ຺ຕິ ເຕນ ວິເສນ ເຕ ສຕ຺ຕາ ມຣຕໍ ອຸປ຺ຄຕາ໚

ອາຕ຺ເຣສູຕິ ວິສເວເຄນ ອາສນ຺ນມຣເຕາສຸ໚ ທຍ຺ທມາເນສູຕິ ວິສເຕເຊເນວ ທຍ຺ທມາເນສຸ໚ ວິສໍ ກາມາ ສໂມຫິຕາຕິ ຍຖາ ຕສ຺ມີ ວຕ຺ຕນິມຫາມຄ຺ເຄ ວິສໍ ສໂມຫິຕໍ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ເອວໍ ມນຸສ຺ເສສຸປີ ເຍ ເອເຕ ຣູປ຺າທໂຍ ປ຺ຄ຺ຈ ວຕ຺ຖຸກາມາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ສໂມຫິຕາ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕາ, ເຕ ''ວິສ''ນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພາ໚ ອາມິສໍ ພນ຺ຂນຄ຺ເຈຕນ຺ຕິ ເອເຕ ປ຺ຄ຺ຈ ກາມຄຸຕາ ນາມ ເອວໍ ອິມສ຺ສ ມຈ຺ຂກູຕສ຺ສ ໂລກສ຺ສ ມາຣພາລິສີເກນ ປກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ອາມິສຄ຺ເຈວ , ກວາກວໂຕ ນິກ຺ຂມິຕຸໍ ອປ຺ປ຺ທາເນນ ອນ຺ທຸອາທິປຸປ຺ເກທໍ ນານປ຺ປ຺ກາຣໍ ພນ຺ຂນຄ຺ຈ໚ ມຈ຺ຈຸເວໂສ ຄຸທາສໂຍຕິ ສຣີຣຄຸຫາຍ ວສນ຺ໂກ ມຣຕມຈ຺ຈຸເວໂສ໚

ເອວເມວ ອິເມ ກາເມຕິ ຍຖາ ວຕ຺ຕນິມຫາມຄ຺ເຄ ວິສໍ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ເອວໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນິກ຺ຂິຕ຺ເຕ ອິເມ ກາເມ໚ ອາຕ຺ຣາຕິ ເອກ ນ຺ຕມຣຕາຂມ຺ມຕາຍ ອາຕ຺ຣາ ອາສນ຺ນມຣຕາ ປຕ຺ທິຕມນຸສ຺ສາ໚ ປຣິຈາຣິເກາຕິ ກິເລສປຣິຈາຣິເກ ກິເລສພນ຺ຂເກ໚ ເຍ ສທາ ປຣິວຊເຊນ຺ຕີຕິ ເຍ ວຸຕ຺ຕປ຺ປ຺ກາຣາ ປຕ຺ທິຕປຸຣິສາ ນິຈ຺ຈໍ ເອວຣູເປ ກາເມ ວຊເຊນ຺ຕິ໚ ສງ຺ຄໍ ໂລເກຕິ ໂລເກ ສງ຺ຄນຜຸເຄນ ''ສງ຺ຄ''ນ຺ຕິ ລທ຺ຂນາມໍ ຣາຄາທິເກທໍ ກິເລສຊາຕໍ໚ ອຸປ຺ຈ຺ຈຄ຺ນ຺ຕິ ອຕິຕາ ນາມາຕິ ເວທິຕພ຺ພາ, ອຕິກ຺ກມນ຺ຕີຕິ ວາ ອຕ຺ໂຖ໚

ສຕ຺ຖາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ກິຕກິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຜຸຄຫີ໚ ຕທາ ສຕ຺ຖວາໂທ ອຫເມວ ອໂທສິນ຺ຕິ໚

ຄຸມ຺ພິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຂຜຸຄາ໚

[໑໖໗] ໗໚ ສາລຸອິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍ຺ວາຍໍ ສາລຸອິຍຂາໂປຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ''ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ຕາສກາຣໂກປີ ກວິຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ''ຕິ ວຈນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໚ ຕທາ ຫີ ສຕ຺ຖາ ''ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ມມ ຕາສກາຣໂກປີ ກວິຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຄາມເກ ກຸຜຸມ຺ພິກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕຣຸຕກາເລ ປໍສຸກີລອ ເກຫີ ທາຣເກຫີ ສທ຺ຂີ ຄາມທ຺ວາເຣ ນິຄ຺ໂຣຂຣຸກ຺ຂມູເລ ກີລອຕີ໚ ຕທາ ເອໂກ ທຸພ຺ພລເວຊ຺ໂຊ ຄາເມ ກິຄ຺ຈິ ອລກິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ໂຕ ຕໍ ຖານໍ ປຕ຺ວາ ເອກໍ ສປ຺ປໍ ວິຜປ຺ພກນ຺ຕເຣນ ສີສໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ນິທ຺ທາຍນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ''ມຍາ ຄາເມ ກິຄ຺ຈິ ນ ລທ຺ຂໍ, ອິເມ ທາຣເກ ວຄ຺ເຈຕ຺ວາ ສປ຺ເປນ ທໍສາເປຕ຺ວາ ຕິກິຈ຺ຂິຕ຺ວາ ກິຄ຺ຈິເທວ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ໂພຂິສຕ຺ຕໍ ອາຫ ''ສເຈ ສາລຸອິຍຂາປໍ ປສ຺ເສຍ຺ຍາສິ, ຄຕ຺ເຫຍ຺ຍາສີ''ຕິ໚ ''ອາມ, ຄຕ຺ເຫຍ຺ຍ''ນ຺ຕິ ໚ ''ປສ຺ເສໂສ ວິຜປ຺ພກນ຺ຕເຣ ສຍິໂຕ''ຕິ໚ ໂສ ຕສ຺ສ ສປ຺ປກາວໍ ອຊານນ຺ໂຕ ຣຸກ຺ຂໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ຕໍ ຄີວາຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ''ສປ຺ໂປ''ຕິ ຄຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕຸໍ ອເທນ຺ໂຕ ສຸຄຸຄຫີຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເວເຄນ ຂິປີ໚ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເວຊ຺ຊສ຺ສ ຄີວາຍໍ ປຕິໂຕ ຄີວໍ ປລິເວເຖຕ຺ວາ ''ກຣ ກຣາ''ຕິ ທໍສິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ນໍ ປາເຕຕ຺ວາ ປລາຍິ໚ ມນຸສ຺ສາ ປຣິວາຣຍິສຸ໚

ມຫາສຕ຺ໂຕ ສມ຺ປຕ຺ຕປຣິສາຍ ຂມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໖໐໚

''ຍ຺ວາຍໍ ສາລຸອິຍຂາໂປຕີ, ກຕ຺ທສປ຺ປໍ ອຄາຫຍິ;

ເຕນ ສປ຺ເປ຺ນຍໍ ຫຍ຺ໂຖ, ທໂຕ ປາປານຸສາສໂກ຺

໙໑຺

‘‘ອທນ຺ຕາຣມທນ຺ຕາຣໍ, ໂຍ ນໂຣ ທນ຺ຕຸມິຈ຺ຉຕິ;

ເອວໍ ໂສ ນິຫໂຕ ເສຕິ, ຍຖາຍໍ ປຸຣິໂສ ຫໂຕ຺

໙໔຺

‘‘ອທນ຺ຕາຣມຆາເຕນ຺ຕໍ , ໂຍ ນໂຣ ທນ຺ຕຸມິຈ຺ຉຕິ;

ເອວໍ ໂສ ນິຫໂຕ ເສຕິ, ຍຖາຍໍ ປຸຣິໂສ ຫໂຕ຺

໙໖຺

‘‘ຍຖາ ປີສຸມຸຍຸຖີ ປຸຣິໂສ, ປຏິວາຕໍ ປຏິກ຺ຂິເປ;

ຕເມວ ໂສ ຣໂຊ ຫນ຺ຕິ, ຕຖາຍໍ ປຸຣິໂສ ຫໂຕ຺

໙໘຺

‘ໂຍ ອປ຺ປທຸຍຸກສ຺ສ ນຣສ຺ສ ທຸສ຺ສຕິ, ສຸທ຺ຘສ຺ສ ໂປສສ຺ສ ອນງ຺ຄຓສ຺ສ;

ຕເມວ ພາລໍ ປຈ຺ເຈຕິ ປາປໍ, ສຸຂຸໂມ ຣໂຊ ປຏິວາຕໍວ ຂິຕ຺ໂຕ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ຍ຺ວາຍນ຺ຕິ ໂຍ ອຍໍ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ຺ ສປ຺ເປ຺ນຍນ຺ຕິ ໂສ ອຍໍ ເຕນ ສປ຺ເປ຺ນ ຫຍ຺ໂຖ຺ ປາປານຸສາສໂກຕິ ປາປກໍ ອນຸສາສໂກ຺

ອທນ຺ຕາຣນ຺ຕິ ອປ຺ຫຣນ຺ຕໍ຺ ອທນ຺ຕາຣນ຺ຕິ ອມາເຣນ຺ຕໍ຺ ເສຕິຕິ ມຕສຍນໍ ສຍຕິ຺ ອຆາເຕນ຺ຕນ຺ຕິ ອມາເຣນ຺ຕໍ຺ ສຸທ຺ຘສ຺ສາຕິ ນິຣປຣາຘສ຺ສ຺ ໂປສສ຺ສາຕິ ສຕ຺ຕສ຺ສ຺ ອນງ຺ຄຓສ຺ສາຕິ ອິທມ຺ປີ ນິຣປຣາຘກາວສ຺ເສວ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ຺ ປຈ຺ເຈຕິຕິ ກມ຺ມສຣິກ຺ຂກໍ ຫຸຕ຺ວາ ປຕິເອຕິ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ທຸພ຺ພລເວຊ຺ໂຊ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ປຕ຺ທິຕຫາຣໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺

ສາລຸອິຍຊາຕກວຕ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ຺

[໓໖໗] ໘຺ ຕຈສາຣຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ອມິຕ຺ຕຫຕ຺ຖຕ຺ຖຄຕາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຄ຺ຍາປາຣມີ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺ ຕທາ ຫິ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ຕຖາຄໂຕ ປຄ຺ຍວາ ອຸປາຍກຸສໂລເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຄາມເກ ກຸຍຸມ຺ພິກກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາຕິ ສພ຺ພໍ ປຸຣິມ ຊາຕກນິຍາເມເນວ ກເຖຕພ຺ພໍ។ ອິຘ ປນ ເວຊ຺ເຊ ມເຕ ຄາມວາສິໂນ ມນຸສ຺ສາ ''ມນຸສ຺ສມາຣກາ''ຕິ ເຕ ທາຣເກ ກຸທຕ຺ຆເກຫິ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ''ຣຄ຺ໂຍ ທສ຺ເສສ຺ສາມາ''ຕິ ພາຣາຓສີ ນຍິສ຺។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄເຍວ ເສສທາຣການໍ ໂອວາທໍ ອທາສີ ''ຕຸມ຺ເຫ ມາ ກາຍຖ, ຣາຊານໍ ທິສ຺ວາປິ ອກິຕາ ຕຸຍ຺ຄີນ຺ທ຺ຣິຍາ ກເວຍ຺ຍາຖ, ຣາຊາ ອມ຺ເຫຫິ ສທ຺ທິ ປຖມຕຣໍ ກເຖສ຺ສຕິ, ຓໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ອຫໍ ຊານິສ຺ສາມີ''ຕີ។ ເຕ ''ສາຊູ''ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕຖາ ກຣີສ຺។ ຣາຊາ ເຕ ອກີເຕ ຕຸຍ຺ຄີນ຺ທ຺ຣິເຍ ທິສ຺ວາ ''ອິເມ 'ມນຸສ຺ສມາຣກາ'ຕິ ກຸທຕ຺ຆກພທ຺ຘາ ອານີຕາ, ເອວຣູປໍ ທຸກ຺ຂໍ ປຕ຺ຕາປີ ນ ກາຍນ຺ຕິ, ຕຸຍ຺ຄີນ຺ທ຺ຣິຍາເຍວ, ກີ ນຸ ໂຂ ເອເຕສໍ ອໂສຈນການຓໍ, ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ ເນ''ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໘។

''ອມິຕ຺ຕຫຕ຺ຖຕ຺ຖຄຕາ, ຕຈສາຣສມປ຺ປິຕາ;

ປສນ຺ນມຸຂວຕ຺ຕາຕ຺ຖ, ກສ຺ມາ ຕຸມ຺ເຫ ນ ໂສຈຖາ''ຕີ។

ຕຕ຺ຖ ອມິຕ຺ຕຫຕ຺ຖຕ຺ຖຄຕາຕິ ກຸທຕ຺ຆເກຫິ ຄີວາຍໍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ອາເນນ຺ຕານໍ ອມິຕ຺ຕານໍ ຫຕ຺ຖຄຕາ។ ຕຈສາຣສມປ຺ປິຕາຕິ ເວລຸຂຸທຕ຺ຆເກຫິ ພທ຺ຘຕ຺ຕາ ເອວມາຫ។ ກສ຺ມາຕິ ''ເອວຣູປໍ ພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ຕາປິ ຕຸມ຺ເຫ ກີກາຣຓາ ນ ໂສຈຖາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ។

ຓໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເສສຄາຖາ ອກາສິ –

ລ໙។

''ນ ໂສຈນາຍ ປຣິເທວນາຍ, ອຕ຺ໂຖວ ລພ຺ໂກ ອປີ ອປ຺ປໂກປີ;

ໂສຈນ຺ຕເມນໍ ທຸຂິຕໍ ວິທິຕ຺ວາ, ປຈ຺ຈຕ຺ຖິກາ ອຕ຺ຕມນາ ກວນ຺ຕີ។

ລ໑។

''ຍໂຕ ຈ ໂຂ ປຕ຺ທິໂຕ ອາປທາສຸ, ນ ເວຘຕີ ອຕ຺ຖວິນິຈ຺ຉຍຍ຺ຍູ;

ປຈ຺ຈຕ຺ຖິກາສ຺ສ ທຸຂິຕາ ກວນ຺ຕິ, ທິສ຺ວາ ມຸຂໍ ອວິກາຣໍ ປຸຣາຓໍ។

ລ໒។

''ຊປ຺ເປນ ມນ຺ເຕນ ສຸກາສິເຕນ, ອນຸປ຺ປທາເນນ ປເວຓິຍາ ວາ;

ຍຖາ ຍຖາ ຍຕ຺ຖ ລເກຖ ອຕ຺ຖໍ, ຕຖາ ຕຖາ ຕຕ຺ຖ ປຣກ຺ກເມຍ຺ຍ។

ລລ។

''ຍໂຕ ຈ ຊາເນຍ຺ຍ ອລພ຺ກເນຍ຺ໂຍ, ມຍາວ ອຍ຺ເຍນ ວາ ເອສ ອຕ຺ໂຖ;

ອໂສຈມາໂນ ອຘິວາສເຍຍ຺ຍ, ກມ຺ມໍ ທລ຺ຫໍ ກິນ຺ຕິ ກໂຣມິ ທານີ''ຕີ។

ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖຕິ ວຸຑ຺ຒີ. ປຈ຺ຈຕ຺ຖິກາ ອຕ຺ຕມນາຕິ ເອຕໍ ປຸຣິສໍ ໂສຈນ຺ຕໍ ທຸກ຺ຂິຕໍ ວິທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕາ ຕຸຏ຺ຐຈິຕ຺ຕາ ໂຫນ຺ຕິ. ເຕສໍ ຕຸສ຺ສນາກາຣໍ ນາມ ປຓ຺ຑິເຕນ ກາຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ທີເປຕິ ຯ ຍໂຕຕິ ຍທາ. ນ ເວຘຕີຕິ ຈິຕ຺ຕຸຕ຺ຣາສເກນ ນ ກມ຺ປຕິ. ອຕ຺ຖວິນິຈ຺ຉຍຎ຺ຎູຕິ ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖສ຺ສ ວິນິຈ຺ຉຍກຸສໂລ.

ຊປ຺ເປນາຕິ ມນ຺ຕປຣິຊປ຺ປເນນ. ມນ຺ເຕນາຕິ ປຓ຺ຑິເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ມນ຺ຕຄ຺ຄຫເຓນ. ສຸຠາສິເຕນາຕິ ປິຍວຈເນນ. ອນຸປ຺ປທາເນນາຕິ ລຎ຺ຊທາເນນ. ປເວຓິຍາຕິ ກຸລວໍເສນ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ມຫາຣາຊ, ປຓ຺ຑິເຕນ ນາມ ອາປທາສຸ ອຸປ຺ປນ຺ນາສຸ ນ ໂສຈິຕພ຺ພໍ ນ ກິລມິຕພ຺ພໍ, ອິເມສຸ ປນ ປຎ຺ຈສຸ ກາຣເຓສຸ ອຎ຺ຎຕຣວເສນ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕາ ຊິນິຕພ຺ພາ. ສເຈ ຫິ ສກ຺ໂກຕິ, ມນ຺ຕໍ ປຣິຊປ຺ປິຕ຺ວາ ມຸຂພນ຺ຘນໍ ກຕ຺ວາປິ ເຕ ຊິນິຕພ຺ພາ, ຕຖາ ອສກ຺ໂກນ຺ເຕນ ປຓ຺ຑິເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ມນ຺ເຕຕ຺ວາ ເອກໍ ອຸປາຍໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຊິນິຕພ຺ພາ, ປິຍວຈນໍ ວຕ຺ຕຸໍ ສກ຺ໂກນ຺ເຕນ ປິຍໍ ວຕ຺ວາປິ ເຕ ຊິນິຕພ຺ພາ, ຕຖາ ອສກ຺ໂກນ຺ເຕນ ວິນິຈ຺ຉຍາມຈ຺ຈານໍ ລຎ຺ຊໍ ທຕ຺ວາປິ ຊິນິຕພ຺ພາ, ຕຖາ ອສກ຺ໂກນ຺ເຕນ ກຸລວໍສໍ ກເຖຕ຺ວາ "ມຍໍ ອສຸກປເວຓິຍາ ອາຄຕາ, ຕຸມ຺ຫາກຎ຺ຈ ອມ຺ຫາກຎ຺ຈ ເອໂກວ ປຸພ຺ພປຸຣິໂສ"ຕິ ເອວໍ ວິຊ຺ຊມານຎາຕິໂກຏິໍ ຆເຏຕ຺ວາປິ ຊິນິຕພ຺ພາ ເອວາຕິ. ຍຖາ ຍຖາຕິ ເອເຕສຸ ປຎ຺ຈສຸ ກາຣເຓສຸ ເຍນ ເຍນ ກາຣເຓນ ຍຕ຺ຖ ຍຕ຺ຖ ອຕ຺ຕໂນ ວຸຑ຺ຒິໍ ລເຠຍ຺ຍ. ຕຖາ ຕຖາຕິ ເຕນ ເຕນ ກາຣເຓນ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປຣກ຺ກເມຍ຺ຍ, ປຣກ຺ກມໍ ກຕ຺ວາ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກ ຊິເນຍ຺ຍາຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ.

ຍໂຕ ຈ ຊາເນຍ຺ຍາຕິ ຍທາ ປນ ຊາເນຍ຺ ຍ, ມຍາ ວາ ອຎ຺ເຎນ ວາ ເອສ ອຕ຺ໂຖ ອລພ຺ຠເນຍ຺ໂຍ ນານປ຺ປກາເຣນ ວາຍມິຕ຺ວາປິ ນ ສກ຺ກາ ລທ຺ຘຸໍ, ຕທາ ປຓ຺ຑິໂຕ ປຸຣິໂສ ອໂສຈມາໂນ ອກິລມມາໂນ "ມຍາ ປຸພ຺ເພ ກຕກມ຺ມໍ ທລ຺ຫໍ ຖິຣໍ ນ ສກ຺ກາ ປຏິພາຫິຕຸໍ, ອິທານິ ກິໍ ສກ຺ກາ ກາຕຸ"ນ຺ຕິ ອຘິວາສເຍຍ຺ຍາຕິ.

ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຘມ຺ມກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ໂສເຘຕ຺ວາ ນິທ຺ໂທສຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ກຸທຕ຺ຑເກ ຫຣາເປຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສກໍ ອມຈ຺ຈຣຕນໍ ອກາສິ, ເສສຫາຣການມ຺ປິ ຍສໍ ທຕ຺ວາ ຐານນ຺ຕຣານິ ອທາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ "ຕທາ ພາຣາຓສິຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ທາຣກາ ເຖຣານຸເຖຣາ, ປຓ຺ຑິຕທາຣໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ຕຈສາຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຐມາ.

[໓໖໙] ໙. ມິຕ຺ຕວິນ຺ທກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກ຺ຍາຫໍເທວານມກຣນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ທຸພ຺ພຈຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ມຫາມິຕ຺ຕວິນ຺ທກຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໔.໑໐໐ ອາທໂຍ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ. ອຍໍ ປນ ມິຕ຺ຕວິນ຺ທໂກ ສມຸທ຺ເທ ຂິຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຣິຈ຺ໂຉ ຫຸຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເນຣຍິກສຕ຺ຕານໍ ປຈ຺ຈນຸຖານໍ ອຸສ຺ສທນິຣຍໍ ທິສ຺ວາ "ເອກໍ ນຄຣ"ນ຺ຕິ ສຎ຺ຎາຍ ປວິສິຕ຺ວາ ຂຸຣຈກ຺ກໍ ອສ຺ສາເທສິ. ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເທວປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຸສ຺ສທນິຣຍຈາຣິກໍ ຈຣຕິ. ໂສ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໐.

"ກ຺ຍາຫໍ ເທວານມກຣໍ, ກິໍ ປາປໍ ປກຕໍ ມຍາ;

ຍໍ ເມ ສິຣສ຺ມິໍ ໂອຫຈ຺ຈ, ຈກ຺ກໍ ຠມຕິ ມຕ຺ຖເກ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກ຺ຍາຫໍ ເທວານມກຣນ຺ຕິ ສາມິ ເທວປຸຕ຺ຕ, ກິໍ ນາມ ອຫໍ ເທວານໍ ອກຣິໍ, ກິໍ ມໍ ເທວາ ໂປເຖນ຺ຕີຕິ. ກິໍ ປາປໍ ປກຕໍ ມຍາຕິ ທຸກ຺ຂມຫນ຺ຕຕາຍ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕນາ ກຕໍ ປາປໍ ອສລ຺ລກ຺ເຂນ຺ໂຕ ເອວມາຫ. ຍໍ ເມຕິ ເຍນ ປາເປນ ມມ ສິຣສ຺ມິໍ ໂອຫຈ຺ຈ ໂອຫນິຕ຺ວາ ອິທໍ ຂຸຣຈກ຺ກໍ ມມ ມຕ຺ຖເກ ຠມຕິ, ຕໍ ກິໍ ນາມາຕິ?

ຕំ ສុຕ្វາ ໂພនិສត្តោ ທុຕិយំ ຄាຖມាហ –

១០៧។

‘‘ອຕិក្កម្ម ຣមណកំ, សហាមត្តញ្ច ທូភកំ;

ພ្រហ្មត្តរញ្ច ປាສាທំ, ເកນ ត្ថេន ອិសាຄតោ’’ຕិ។

ຕត្ថ ຣមណកន្តិ ຜលិកປាສាທំ។ សហាមត្តន្តិ ຣຊតປាສាທំ។ ທູភកន្តិ មណិປាສាທំ។ ພ្រហ្មត្តរញ្ច ປាສាທន្តិ សុវណ្ណປាສាທញ្ច។ ເកនត្ថេនាតិ ត្វំ ເອເតສុ ຣមណកាទីសុ ຈតສ្សោ ອຜ្ឆ ໂສឡសស ທ្វត្តឹសាតិ ເອតា ເທវធីតរោ ປ ហាយ ເត ປាសាເທ ອតិក្កមិត្វា ເកន ការເណន ອិធ ອាຄតោតិ។

ຕតោ មិត្តវិន្ទកោ ຕតិយំ ຄាຖມាហ –

១០៨។

‘‘ອិតោ ພហុតរា ໂភຄា, ອត្រ មញ្ញេ ភវិស្សរេ;

ອិតិ ເອតាយ សញ្ញាយ, ປស្ស មំ ພ្យសនំ ຄត’’ន្តិ។

ຕត្ថ ອិតោ ພហុតរាតិ ອិមេສុ ຈតូສុ ປាសាເທສុ ໂភເຄហិ ອតិເຣកតរា ភវិស្សន្តិ។

ຕតោ ໂພនិសត្តោ ເសសຄាຖា ອភាសិ –

១០៩។

‘‘ຈតុព្ភិ ອឍ្ឍជ្ឈគមា, ອឍ្ឍាហិបិ ຈ ໂສឡសស;

ໂສឡសាហិ ຈ ພាត្តឹស, ອត្រិច្ឆំ ຈក្កមាសទោ;

ອិច្ឆាហតស្ស ໂປសស្ស, ຈក្កំ ភមតិ មត្ថកេ។

១១០។

‘‘ອុປរិវិសាលា ທុប្បូរា, ອិច្ឆា វិសដគាមិនិ;

ເយ ຈ តំ ອនុគិជ្ឈន្តិ, ເត ໂហន្តិ ຈក្កធារិໂນ’’ຕិ។

ຕត្ថ ອុປរិវិសាលាតិ មិត្តវិន្ទកា ຕណ្ហា នាមេសា ອាເសវិយមានា ອុປរិវិសាលា ໂហតិ ປត្ថដា, មហាសមុទ្ទោ វិយ ທុប្ បូរា, ຣូປាទីສុ ອារម្មណេសុ តំ តំ ອារម្មណំ ອិច្ឆមានាយ ອិច្ឆាយ ປត្ថដាយ វិសដគាមិនិ, ຕស្មា ເយ ປុរិសា តំ ເອវຣូປិំ ຕណ្ហំ ອនុគិជ្ឈន្តិ, ປុនប្បុនំ គិទ្ធា ហុត្វា ຄណ្ហន្តិ។ ເត ໂហន្តិ ຈក្កធារិໂນតិ ເត ເອវំ ខុរຈក្កំ ធារេន្តីតិ វទតិ។

ມິຕ຺ຕວິນ຺ທກໍ ປນ ກເຖນ຺ຕເມວ ນິປ຺ປິສມານໍ ຕໍ ຂຸຣຈກ຺ກໍ ກສ຺ສິ, ເຕນ ໂສ ປຸນ ກເຖຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ. ເທວປຸຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ເທວຏ຺ຐານເມວ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ມິຕ຺ຕວິນ຺ທໂກ ທຸພ຺ພຈຠິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ເທວປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ມິຕ຺ຕວິນ຺ທກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ.

[໓໗໐] ໑໐. ປລາສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຫໍໂສ ປລາສມວຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກິເລສນິຄ຺ຄຫໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ປຎ຺ຎາສຊາຕເກ ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ. ອິຘ ປນ ສຕ຺ຖາ ຠິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ຠິກ຺ຂເວ, ກິເລໂສ ນາມ ອາສງ຺ກິຕພ຺ໂພວ, ອປ຺ປມຕ຺ຕໂກ ສມາໂນປິ ນິຄ຺ໂຣຘຄຈ຺ໂຉ ວິຍ ວິນາສໍ ປາເປຕິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາປິ ອາສງ຺ກິຕພ຺ພໍ ອາສງ຺ກິໍສຸເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສຸວຓ຺ຓຫໍສໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຈິຕ຺ຕກູຏປ຺ພເຕ ສຸວຓ຺ຓຄຸຫາຍໍ ວສນ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ຊາຕສ຺ສເຣ ສຍໍຊາຕສາລິໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ຕສ຺ສ ຄມນາຄມນມຄ຺ເຄ ມຫາປລາສຣຸກ຺ໂຂ ອໂຫສິ. ໂສ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕປິ ຕຕ຺ຖ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ, ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕປິ ຕຕ຺ຖ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ. ອຖສ຺ສ ຕສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ເຂ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ວິສ຺ສາໂສ ອໂຫສິ. ອປຣຠາເຄ ເອກາ ສກຸຓິກາ ເອກສ຺ມິໍ ນິຄ຺ໂຣຘຣຸກ຺ເຂ ນິຄ຺ໂຣຘປກ຺ກໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ປລາສຣຸກ຺ເຂ ນິສີທິຕ຺ວາ ວິຏປນ຺ຕເຣ ວຈ຺ຈໍ ປາເຕສິ. ຕຕ຺ຖ ນິຄ຺ໂຣຘຄຈ຺ໂຉ ຊາໂຕ, ໂສ ຈຕຸຣງ຺ຄຸລມຕ຺ຕກາເລ ຣຕ຺ຕງ຺ກຸຣປລາສຕາຍ ໂສຠຕິ. ຫໍສຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຣຸກ຺ຂເທວຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ສມ຺ມ ປລາສ, ນິຄ຺ໂຣໂຘ ນາມ ຍມ຺ຫິ ຣຸກ຺ເຂ ຊາຍຕິ, ວຑ຺ຒນ຺ໂຕ ຕໍ ນາເສຕິ, ອິມສ຺ສ ວຑ຺ຒິຕຸໍ ມາ ເທຫິ, ວິມານໍ ເຕ ນາເສສ຺ສຕິ, ປຏິກຈ຺ເຈວ ນໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ຉຑ຺ເຑຫິ, ອາສງ຺ກິຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກໍ ນາມ ອາສງ຺ກິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ປລາສເທວຕາຍ ສທ຺ຘິໍ ມນ຺ເຕນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘.

“ຫໍໂສ ປລາສມວຈ, ນິຄ຺ໂຣໂຘ ສມ຺ມ ຊາຍຕິ;

ອງ຺ກສ຺ມິໍ ເຕ ນິສິນ຺ໂນວ, ໂສ ເຕ ມມ຺ມານິ ເຉຈ຺ຉຕີ”ຕິ.

ປຖມປາໂທ ປເນຕ຺ຖ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ເຘນ ຫຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ວຸຕ຺ໂຕ. ປລາສນ຺ຕິ ປລາສເທວຕໍ. ສມ຺ມາຕິ ວຍສ຺ສ. ອງ຺ກສ຺ມິນ຺ຕິ ວິຏຠິຍໍ. ໂສ ເຕ ມມ຺ມານິ ເຉຈ຺ຉຕີຕິ ໂສ ເຕ ອງ຺ເກ ສໍວຑ຺ໂຒ ສປຕ຺ໂຕ ວິຍ ຊີວິຕໍ ຉິນ຺ທິສ຺ສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຊີວິຕສງ຺ຂາຣາ ຫິ ອິຘ “ມມ຺ມານີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ອຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ຕີ ປລາສເທວຕາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໙.

“ວຑ຺ຒຕາເມວ ນິຄ຺ໂຣໂຘ, ປຕິຏ຺ຐສ຺ສ ຠວາມຫໍ;

ຍຖາ ປິຕາ ຈ ມາຕາ ຈ, ເອວໍ ເມ ໂສ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສມ຺ມ, ນ ຕ຺ວໍ ຊານາສິ ວຑ຺ຒຕເມວ ເອສ, ອຫມສ຺ສ ຍຖາ ພາລກາເລ ປຸຕ຺ຕານໍ ມາຕາປິຕໂຣ ປຕິຏ຺ຐາ ໂຫນ຺ຕິ,

ຕຖາ ກວິສຸສາມີ, ຍຖາ ປນ ສໍວຫຸຌາ ປຸຕຸຕາ ປຈຸຉາ ມຫລຸລກກາເລ ມາຕາປິຕູນໍ ປຕິຍຸຖາ ໂຫນຸຕີ, ມຍຸຫມຸປິ ປຈຸຉາ ມຫລຸລກກາເລ ເອວເມວ ໂສ ປຕິຍຸໂຖ ກວິສຸສຕີຕິ។

ຕໂຕ ທໍໂສ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗។

‘‘ຍໍ ຕຸວໍ ອງກສຸມີ ວຫຸເຌສິ, ຂີຣຣຸກຸຂໍ ກຍານກໍ;

ອາມນຸຕ ໂຂ ຕໍ ຄຈຸຉາມ, ວຸທຸຌິ ມສຸສ ນ ຣຸຈຸຈຕີ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ຍໍ ຕຸວນຸຕິ ຍສຸມາ ຕຸວໍ ເອຕລຸຈ ກຍຫາຍກຕຸເຕນ ກຍານກໍ ຂີຣຣຸກຸຂໍ ສປຸຕຸຕໍ ວິຍ ອງເກ ວຫຸເຌສີ។ ອາມນຸຕ ໂຂ ຕນຸຕີ ຕສຸມາ ມຍໍ ຕໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ຊານາເປຕຸວາ ຄຈຸຉາມ។ ວຸທຸຌິ ມສຸສາຕິ ອສຸສ ວຸທຸຌິ ມຍຸຫໍ ນ ຣຸຈຸຈຕີຕິ។

ເອວລຸຈ ປນ ວຕຸວາ ທໍສຣາຊາ ປກຸເຂ ປສາເຣຕຸວາ ຈິຕຸຕກູຍປພຸພຕເມວ ຄໂຕ។ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ປຸນ ນາຄຈຸຉີ។ ອປຣກາເຄ ນິຄຸໂຣໂຜ ວຫຸຌີ, ຕສຸມີ ເອກາ ຣຸກຸຂເທວຕາປິ ນິພຸພຕຸຕີ។ ໂສ ວຫຸຌນຸໂຕ ປລາສໍ ກລຸຊີ, ສາຂາຫີ ສທຸຌີເຍວ ເທວຕາຍ ວິມານໍ ປຕິ។ ສາ ຕສຸມີ ກາເລ ທໍສຣລຸໂຌ ວຈນໍ ສລຸລກຸເຂຕຸວາ ‘‘ອິທໍ ອນາຄຕກຍໍ ທິສຸວາ ທໍສຣາຊາ ກເຖສິ , ອຫໍ ປນສຸສ ວຈນໍ ນາກາສິ’’ນຸຕິ ປຣິເທວມານາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘។

‘‘ອິທານິ ໂຂ ມໍ ກາເຍຕິ, ມຫາເນຣຸປນິຫສຸສນໍ;

ທໍສສຸສ ອນກິລຸລາຍ, ມຫາ ເມ ກຍມາຄຕ’’ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ອິທານິ ໂຂ ມໍ ກາເຍຕີຕິ ອຍໍ ນິຄຸໂຣໂຜ ຕຣຸຕກາເລ ໂຕເສຕຸວາ ອິທານິ ມໍ ກາຍາເປຕີ ສນຸຕາເສຕີ។ ມຫາເນຣຸປນິຫສຸສນນຸຕີ ສິເນຣຸປພຸພຕສທິສໍ ມຫນຸຕໍ ທໍສຣາຊສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ອຊານິຕຸວາ ຕຣຸຕກາເລເຍວ ເອຕສຸສ ອນຸທຸຌຍຕຸຕາ។ ມຫາ ເມ ກຍມາຄຕນຸຕີ ອິທານິ ມຍຸຫໍ ມຫນຸຕໍ ກຍໍ ອາຄຕນຸຕີ ປຣິເທວີ។

ນິຄຸໂຣໂຜປິ ວຫຸຌນຸໂຕ ສພຸພໍ ປລາສໍ ກລຸຊິຕຸວາ ຂາຕຸກມຕຸຕເມວ ອກາສີ។ ເທວຕາຍ ວິມານໍ ສພຸພໍ ອນຸຕຣທາຍີ។

໑໐໙។

‘‘ນ ຕສຸສ ວຸທຸຌິ ກຸສລປຸປສຕຸຖາ, ໂຍ ວຫຸຌມາໂນ ຆສເຕ ປຕິຍຸຖໍ;

ຕສຸສູປໂຣຄໍ ປຣິສງກມາໂນ, ປຕາຣຍີ ມູລວຘາຍ ຘີໂຣ’’ຕິ។ –

ປລຸຈມາ ອກິສມຸພຸທຸຘຄາຖາ។

ຕຕຸຖ ກຸສລປຸປສຕຸຖາຕິ ກຸສເລຫິ ປສຕຸຖາ។ ຆສເຕຕິ ຂາທຕິ, ວິນາເສຕີຕິ ອຕຸໂຖ។ ປຕາຣຍີຕິ ປຕຣຕິ ວາຍມຕິ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ກິກຸຂເວ, ໂຍ ວຫຸຌມາໂນ ອຕຸຕໂນ ປຕິຍຸຖໍ ນາເສຕິ, ຕສຸສ ວຸທຸຌິ ປຕຸທິເຕຫິ ນ ປສຕຸຖາ, ຕສຸສ ປນ ອພຸກນຸຕຣສຸສ ວາ ພາຫິຣສຸສ ວາ ປຣິສຸສຍສຸສ ‘‘ອິໂຕ ເມ ອຸປໂຣໂຜ ກວິສຸສຕີ’’ຕິ ເອວໍ ອຸປໂຣຄໍ ວິນາສໍ ປຣິສງກມາໂນ ວີໂຣ ຌາຕສມຸປນຸໂນ ມູລວຘາຍ ປຣກຸກມຕີຕິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ປຎ຺ຈສຕາ ຠິກ຺ຂູ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິໍສຸ. ຕທາ ສຸວຓ຺ຓຫໍໂສ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ປລາສຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ.

ວຓ຺ຓາໂຣຫວຄ຺ໂຄ ທຸຕິໂຍ.

໓. ອຑ຺ຒວຄ຺ໂຄ

[໓໗໑] ໑. ທີຆິຕິໂກສລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເອວໍຠູຕສ຺ສເຕ ຣາຊາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສມ຺ພເກ ຠຓ຺ຑນກາຣເກ ອາຣຠ຺ຠ ກເຖສິ. ເຕສຎ຺ຫິ ເຊຕວນໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຂມາປນກາເລ ສຕ຺ຖາ ເຕ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ຠິກ຺ຂເວ, ຕຸມ຺ເຫ ມຍ຺ຫໍ ໂອຣສາ ມຸຂໂຕ ຊາຕາ ປຸຕ຺ຕາ ນາມ, ປຸຕ຺ເຕຫິ ຈ ປິຕຣາ ທິນ຺ນໍ ໂອວາທໍ ຠິນ຺ທິຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ປນ ມມ ໂອວາທໍ ນ ກຣິຕ຺ຖ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ອຕ຺ຕໂນ ມາຕາປິຕໂຣ ຆາເຕຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຐິຕໂຈເຣປິ ອຣຎ຺ເຎ ຫຕ຺ຖປ຺ປຕ຺ເຕ ອາຄເຕ ມາຕາປິຕູຫິ ທິນ຺ນໍ ໂອວາທໍ ນ ຠິນ຺ທິສ຺ສາມາຕິ ນ ມາຣຍິສູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອິມສ຺ມິໍ ປນ ຊາຕເກ ທ຺ເວປິ ວຕ຺ຖູນິ. ສງ຺ຆເຠທກກ຺ຂນ຺ຘເກ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ອາວິ ຠວິສ຺ສນ຺ຕິ. ໂສ ປນ ທີຆາວຸກຸມາໂຣ ອຣຎ຺ເຎ ອຕ຺ຕໂນ ອງ຺ເກ ນິປ຺ນ຺ນໍ ພາຣາຓສີຣາຊານໍ ຈູລາຍ ຄເຫຕ຺ວາ "ອິທານິ ມຍ຺ຫໍ ມາຕາປິຕຸຆາຕກໍ ໂຈຣໍ ຂຓ຺ຑາຂຓ຺ຑໍ ກຕ຺ວາ ຉິນ຺ທິສ຺ສາມີ"ຕິ ອສິໍ ອຸກ຺ຂິປ຺ນ຺ໂຕ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ມາຕາປິຕູຫິ ທິນ຺ນໍ ໂອວາທໍ ສຣິຕ຺ວາ "ຊີວິຕໍ ຈຊນ຺ໂຕປິ ເຕສໍ ໂອວາທໍ ນ ຠິນ຺ທິສ຺ສາມິ, ເກວລໍ ອິມໍ ຕຊ຺ເຊສ຺ສາມີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໐.

"ເອວໍຠູຕສ຺ສ ເຕ ຣາຊ, ອາຄຕສ຺ສ ວເສ ມມ;

ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂກຈິ ປຣິຍາໂຍ, ໂຍ ຕໍ ທຸກ຺ຂາ ປໂມຈເຍ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວເສ ມມາຕິ ມມ ວສໍ ອາຄຕສ຺ສ. ປຣິຍາໂຍຕິ ກາຣຓໍ.

ຕໂຕ ຣາຊາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໑.

"ເອວໍຠູຕສ຺ສ ເມ ຕາຕ, ອາຄຕສ຺ສ ວເສ ຕວ;

ນຕ຺ຖິ ໂນ ໂກຈິ ປຣິຍາໂຍ, ໂຍ ມໍ ທຸກ຺ຂາ ປໂມຈເຍ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂນຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ນຕ຺ຖິ ໂກຈິ ປຣິຍາໂຍ, ໂຍ ມໍ ເອຕສ຺ມາ ທຸກ຺ຂາ ປໂມຈເຍຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ຕໂຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອວເສສຄາຖາ ອຠາສິ –

๑๑๘។

‘‘นาลํ สุจริตํ ราช, นาลํ ราช สุภาสิตํ;

ตายเต มรณกาเล, เอวเมวิตรํ ธนํ។

๑๑๙។

‘‘อกฺโกจฺฉิ มํ อวธิ มํ, อชินิ มํ อหาสิ เม;

เย จ ตํ อุปนยฺหนฺติ, เวรํ เตสํ น สมฺมติ។

๑๒๐។

‘‘อกฺโกจฺฉิ มํ อวธิ มํ, อชินิ มํ อหาสิ เม;

เย จ ตํ นุปนยฺหนฺติ, เวรํ เตสูปสมฺมติ។

๑๒๑។

‘‘น หิ เวเรน เวรานิ, สมฺมนฺตีธ กุทาจนํ;

อเวเรน จ สมฺมนฺติ, เอส ธมฺโม สนนฺตโน’’นฺติ។

ตตฺถ นาลํ สุจริตนฺติ นาลํ สุจริตา, อยเมว วา ปาโฐ, ภเวตฺวา สุจริตํ อลํ น ปสฺสามีติ อตฺโถ។ อิธ ‘‘สุจริต’’นฺติปิ ‘‘สุภาสิต’’นฺติปิ มาตาปิตูหิ ทินฺนํ โอวาทํเยว สนฺธายาห។ เอวเมวาติ นิรตฺถกเมว។ อิทํ วุตฺตํ โหติ – มหาราช, อญฺญตร โอวาทานุสิฏฺฐิสงฺขาตา สุจริตสุภาสิตา มรณกาเล ตายิตุํ รกฺขิตุํ สมตฺโถ นาม อญฺโญ นตฺถิ, ยํ เอตํ อิตรํ ธนํ, ตํ เอวเมว นิรตฺถกเมว โหติ, ตฺวญฺหิ อิทานิ มยฺหํ โกฏิสตสหสฺสมตฺตมฺปิ ธนํ ทตฺวาปิ ชีวิตํ น ลเภยฺยาสิ, ตสฺมา เวทิตพฺพเมตํ ‘‘ธนโต สุจริตสุภาสิตเมว อุตฺตริตร’’นฺติ។

เสสคาถาสุปิ อยํ สงฺเขปตฺโถ – มหาราช, เย ปุริสา ‘‘อยํ มํ อกฺโกสิ, อยํ มํ ปหริ, อยํ มํ อชินิ, อยํ มม สนฺตกํ อหาสี’’ติ เอวํ เวรํ อุปนยฺหนฺติ พนฺธิตฺวา วิย หทเย ฐเปนฺติ, เตสํ เวรํ น อุปสมฺมติ។ เย จ ปเนตํ น อุปนยฺหนฺติ หทเย น ฐเปนฺติ, เตสํ วูปสมฺมติ។ เวรานิ หิ น กทาจิ เวเรน สมฺมนฺติ, อเวเรเนว ปน สมฺมนฺติ។ เอส ธมฺโม สนนฺตโนติ เอโส โปราณโก ธมฺโม จิรกาลปฺปวตฺโต สภาโวติ។

เอวญฺจ ปน วตฺวา โพธิสตฺโต ‘‘อหํ, มหาราช, ตยิ น ทุพฺภามิ, ตฺวํ ปน มํ มาเรหี’’ติ ตสฺส หตฺเถ อสึ ฐเปสิ។ ราชาปิ ‘‘นาหํ ตยิ ทุพฺภามี’’ติ สปถํ กตฺวา เตน สทฺธึ นครํ คนฺตฺวา ตํ อมจฺจานํ ทสฺเสตฺวา ‘‘อยํ, ภเณ, โกสลรญฺโญ ปุตฺโต ทีฆาวุกุมาโร นาม, อิมินา มยฺหํ ชีวิตํ ทินฺนํ, น ลพฺภา อิมํ กิญฺจิ กาตุ’’นฺติ วตฺวา อตฺตโน ธีตรํ ทตฺวา ปิตุ สนฺตเก รชฺเช ปติฏฺฐาเปสิ។ ตโต ปฏฺฐาย อุโภปิ สมคฺคา สมฺโมทมานา รชฺชํ กาเรสุํ។

สตฺถา อิมํ ธมฺมเทสนํ อาหริตฺวา ชาตกํ สโมธาเนสิ – ‘‘ตทา มาตาปิตโร มหาราชกุลานิ อเหสุํ, ทีฆาวุกุมาโร ปน อหเมว อโหสิ’’นฺติ។

ທີຆິຕິໂກສລຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຐມາ.

[໓໗໒] ໒. ມິຄໂປຕກຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຄາຣາ ປຈ຺ຈຸເປຕສ຺ສາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ມຫລ຺ລກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ໂສ ກິເຣກໍ ທາຣກໍ ປພ຺ພາເຊສິ. ສາມເຓໂຣ ຕໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ອຸປຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ອປຣຠາເຄ ອຜາສຸເກນ ກາລມກາສິ. ຕສ຺ສ ກາລກິຣິຍາຍ ມຫລ຺ລໂກ ໂສກາຠິຠູໂຕ ມຫນ຺ເຕນ ສທ຺ເທນ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ວິຈຣິ. ຠິກ຺ຂູ ສຎ຺ຎາເປຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ນາມ ມຫລ຺ລໂກ ສາມເຓຣສ຺ສ ກາລກິຣິຍາຍ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ, ມຣຓສ຺ສຕິຠາວນາຍ ປຣິພາຫິໂຣ ເອໂສ ຠວິສ຺ສຕີ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປເສ ເອຕສ຺ມິໍ ມເຕ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ວິຈຣີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ ກາເຣສິ. ຕທາ ເອໂກ ກາສິຣຏ຺ຐວາສີ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຜລາຜເລຫິ ຍາເປສີ. ໂສ ເອກທິວສໍ ອຣຎ຺ເຎ ເອກໍ ມຕມາຕິກໍ ມິຄໂປຕກໍ ທິສ຺ວາ ອສ຺ສມໍ ອາເນຕ຺ວາ ໂຄຈຣໍ ທຕ຺ວາ ໂປເສສີ. ມິຄໂປຕໂກ ວຑ຺ຒມາໂນ ອຠິຣູໂປ ອໂຫສິ ໂສຠຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ໂຕ. ຕາປໂສ ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕກໍ ກຕ຺ວາ ປຣິຫຣຕິ. ເອກທິວສໍ ມິຄໂປຕໂກ ພຫຸໍ ຕິຓໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຊີຣເກນ ກາລມກາສິ. ຕາປໂສ ‘‘ປຸຕ຺ໂຕ ເມ ມໂຕ’’ຕິ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ. ຕທາ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ໂລກໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ຕໍ ຕາປສໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ສໍເວເຊສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອາກາເສ ຐິໂຕ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖.

‘‘ອຄາຣາ ປຈ຺ຈຸເປຕສ຺ສ, ອນຄາຣສ຺ສ ເຕ ສໂຕ;

ສມຓສ຺ສ ນ ຕໍ ສາຘຸ, ຍໍ ເປຕມນຸໂສຈສີ’’ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປໂສ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໗.

‘‘ສໍວາເສນ ຫເວ ສກ຺ກ, ມນຸສ຺ສສ຺ສ ມິຄສ຺ສ ວາ;

ຫທເຍ ຊາຍເຕ ເປມໍ, ນ ຕໍ ສກ຺ກາ ອໂສຈິຕຸ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນ ຕໍ ສກ຺ກາຕິ ຕໍ ມນຸສ຺ສໍ ວາ ຕິຣຈ຺ຉານໍ ວາ ນ ສກ຺ກາ ອໂສຈິຕຸໍ, ໂສຈາມິເຍວາຫນ຺ຕິ.

ຕໂຕ ສກ຺ໂກ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໑໑໘.

‘‘ມຕໍ ມຣິສ຺ສໍ ໂຣທນ຺ຕິ, ເຍ ຣຸທນ຺ຕິ ລປນ຺ຕິ ຈ;

ຕສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອິສິ ມາ ໂຣທິ, ໂຣທິຕໍ ໂມຆມາຫຸ ສນ຺ໂຕ.

໑໑໙.

‘‘ໂຣທິເຕນ ຫເວ ພຸຣຫຸເມ, ມໂຕ ເປໂຕ ສມຸຍຸຖເຫ;

ສພຸເພ ສງຄມຸມ ໂຣທາມ, ອລຸລມລຸລສຸສ ລາຕເກ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ມຣິສຸສນຸຕິ ໂຢ ອິທານິ ມຣິສຸສຕິ, ຕໍ. ລປນຸຕີ ຈາຕິ ວິລປນຸຕິ ຈ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ເຢ ໂລເກ ມຕລຸຈ ມຣິສຸສນຸຕລຸຈ ໂຣທນຸຕິ, ເຕ ຣຸທນຸຕິ ເຈວ ວິລປນຸຕິ ຈ, ເຕສໍ ອສຸສຸປຈຸຈິຊຸຊນທິວໂສ ນາມ ນຕຸຖິ. ກີການຣາ? ສທາປີ ມຕານລຸຈ ມຣິສຸສນຸຕານລຸຈ ອຕຸຖິຕາຍ. ຕສຸມາ ຕຸວໍ ອິສິ ມາ ໂຣທິ. ກີການຣາ ? ໂຣທິຕໍ ໂມຈມາຫຸ ສນຸໂຕຕິ, ພຸທຸຮາທໂຢ ປນ ປຕຸທິຕາ ໂຣທິຕໍ ‘‘ໂມຈ’’ນຸຕິ ວທນຸຕິ. ມໂຕ ເປໂຕຕິ ໂຢ ເອສ ມໂຕ ເປໂຕຕິ ວຸຈຸຈຕິ, ຍທິ ໂສ ໂຣທິເຕນ ສມຸຍຸຖເຫຍຸຍ, ເອວໍ ສນຸເຕ ກີ ນິກຸກມຸມາ ອຈຸຉາມ, ສພຸເພວ ສມາຄມຸມ ອລຸລມລຸລສຸສ ລາຕເກ ໂຣທາມ. ຍສຸມາ ປນ ເຕ ໂຣທິຕການຣາ ນ ອຸຍຸຖຫນຸຕິ, ຕສຸມາ ໂຣທິຕສຸສ ໂມຈການໍ ສາເຣຕິ.

ເອວໍ ສກຸກສຸສ ກເຖນຸຕສຸສ ຕາປໂສ ‘‘ນິຣຕຸຖກໍ ໂຣທິຕ’’ນຸຕິ ສລຸລກຸເຂຕຸວາ ສກຸກສຸສ ຖຸຕິ ກໂຣນຸໂຕ ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໔໐.

‘‘ອາທິຕຸຕໍ ວຕ ມໍ ສນຸຕໍ, ໝຕສິຕຸຕໍວ ປາວກໍ;

ວາຣິນາ ວິຍ ໂອສິລຸຈໍ, ສພຸພໍ ນິພຸພາປເຢ ທຣໍ.

໑໔໑.

‘‘ອພຸພຫີ ວຕ ເມ ສລຸລໍ, ຍມາສິ ຫທຍສຸສິຕໍ;

ໂຢ ເມ ໂສກປເຣຕສຸສ, ປຸຕຸຕໂສກໍ ອປານຸທິ.

໑໔໔.

‘‘ໂສຫໍ ອພຸພູລຸຫສລຸໂລສຸມິ, ວີຕໂສໂກ ອນາວິໂລ;

ນ ໂສຈາມິ ນ ໂຣທາມິ, ຕວ ສຸຕຸວານ ວາສວາ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ຍມາສີຕິ ຍໍ ເມ ອາສິ. ຫທຍສຸສິຕນຸຕິ ຫທເຢ ນິສຸສິຕໍ. ອປານຸທີຕິ ນີຫຣິ. ສກຸໂກ ຕາປສສຸສ ໂອວາທໍ ທຕຸວາ ສກຸຖານເມວ ຄໂຕ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ທມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – ‘‘ຕທາ ຕາປໂສ ມຫາລຸລໂກ ອໂຫສີ, ມິໂຄ ສາມເຕໂຣ, ສກຸໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ.

ມິຄໂປຕກຊາຕກວຕຸຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໓໗໓] ໓. ມູສິກຊາຕກວຕຸຕນາ

ກຸຫີ ຄຕາ ກຕຸຖ ຄຕາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອຊາຕສຕຸຕຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ວຕຸຖຸ ເທຍຸຖາ ຖຸສຊາຕເກ (ຊາ.

໑ຯ໔ຯ໑໔໕ ອາທໂຍ) ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວຯ ອິຘາປີ ສຕ຺ຖາ ຕເຖວ ຣາຊານໍ ສກີ ປຸຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິ ກີຬມານໍ ສກີ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ “ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຣຎ຺ໂຎ ກາຍໍ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊິສ຺ສຕີ”ຕິ ຎຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊ, ໂປຣາຓກຣາຊາໂນ ອາສງ຺ກິຕພ຺ພໍ ອາສງ຺ກິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕໍ ‘ອມ຺ຫາກໍ ຘູມກາເລ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕູ’ຕິ ເອກມນ຺ເຕ ອກໍສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ທິສາປາໂມກ຺ຂາຈຣິໂຍ ອໂຫສິຯ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ພາຣາຓສິຣຎ຺ໂຎ ປຸຕ຺ໂຕ ຍວກຸມາໂຣ ນາມ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອນຸໂຍຄໍ ທຕ຺ວາ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ຕໍ ອາປຸຈ຺ຉິຯ ອາຈຣິໂຍ “ປຸຕ຺ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຕສ຺ສ ອນ຺ຕຣາໂຍ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ອງ຺ຄວິຊ຺ຊາວເສນ ຎຕ຺ວາ “ເອຕມສ຺ສ ຫຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ເອກໍ ອຸປມໍ ອຸປຘາເຣຕຸໍ ອາຣຠິຯ ຕທາ ປນສ຺ສ ເອໂກ ອສ຺ໂສ ອໂຫສິ, ຕສ຺ສ ປາເທ ວໂຓ ອຸຏ຺ຐຫິ, ຕໍ ວຓານຸຣກ຺ຂຓຕ຺ຖໍ ເຄເຫເຍວ ກຣິສຸຯ ຕສ຺ສາວິທູເຣ ເອໂກ ອຸທປາໂນ ອຕ຺ຖິຯ ອເຖກາ ມູສິກາ ເຄຫາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອສ຺ສສ຺ສ ປາເທ ວຓໍ ຂາທຕິ, ອສ຺ໂສ ວາເຣຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ເວທນໍ ອຘິວາເສຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ມູສິກໍ ຂາທິຕຸໍ ອາຄຕໍ ປາເທນ ປ຺ຫຣິຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ວາ ອຸທປາເນ ປາເຕສິຯ ອສ຺ສໂຄປກາ ມູສິກໍ ອປສ຺ສນ຺ຕາ “ອຎ຺ເຎສຸ ທິວເສສຸ ມູສິກາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ວຓໍ ຂາທຕິ, ອິທານິ ນ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ກຫໍ ນຸ ໂຂ ຄຕາ”ຕິ ວທີສຸຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ກາຣຓໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂໍ ກຕ຺ວາ “ອຎ຺ເຎ ອຊານນ຺ຕາ ‘ກຫໍ ມູສິກາ ຄຕາ’ຕິ ວທນ຺ຕິ, ມູສິກາຍ ປນ ມາເຣຕ຺ວາ ອຸທປາເນ ຂິຕ຺ຕຠາວໍ ອຫເມວ ຊານາມີ”ຕິ ອິທເມວ ກາຣຓໍ ອຸປມໍ ກຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຣາຊກຸມາຣສ຺ສ ອທາສິຯ ໂສ ອປຣໍ ອຸປມໍ ອຸປຘາເຣນ຺ໂຕ ຕເມວ ອສ຺ສໍ ປຣູຬ຺ຫວຓໍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກໍ ຍວຄຕ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ຍວໍ ຂາທິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕິຈ຺ຉິທ຺ເທນ ມຸຂໍ ປເວເສນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕເມວ ກາຣຓໍ ອຸປມໍ ກຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອທາສິຯ ຕຕິຍຄາຖໍ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ປຎ຺ຎາພເລເນວ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຕມ຺ປິ ຕສ຺ສ ທຕ຺ວາ “ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຐາຍ ສາຍໍ ນ຺ຫານໂປກ຺ຂຣຓີ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຍາວ ຘຸຣໂສປານາ ປຖມໍ ຄາຖໍ ສຊ຺ຌາຍນ຺ໂຕ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສິ, ຕວ ນິວສນປາສາທໍ ປວິສນ຺ໂຕ ຍາວ ໂສປານປາທມູລາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖໍ ສຊ຺ຌາຍນ຺ໂຕ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສິ, ຕໂຕ ຍາວ ໂສປານມຕ຺ຖກາ ຕຕິຍໍ ຄາຖໍ ສຊ຺ຌາຍນ຺ໂຕ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເປເສສິຯ

ໂສ ກຸມາໂຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸປຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຕສ຺ເສໂກ ປຸຕ຺ໂຕ ຊາຍິຯ ໂສ ໂສລສວສ຺ສກາເລ ຣຊ຺ຊໂລເຠນ “ປິຕຣໍ ມາເຣສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອຸປຏ຺ຐາເກ ອາຫ “ມຍ຺ຫໍ ປິຕາ ຕຣຸໂຓ, ອຫໍ ເອຕສ຺ສ ຘູມກາລໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ມຫລ຺ລໂກ ຠວິສ຺ສາມິ ຊຣາຊິຓ຺ໂຓ, ຕາທິເສ ກາເລ ລທ຺ເຘນປິ ຣຊ຺ເຊນ ໂກ ອຕ຺ໂຖ”ຕິຯ ເຕ ອາຫໍສຸ “ເທວ, ນ ສກ຺ກາ ປຈ຺ຈນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຈຣຕ຺ຕໍ ກາຕຸໍ, ຕວ ປິຕຣໍ ເກນຈິ ອຸປາເຍນ ມາເຣຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫາ”ຕິ ຯ ໂສ “ສາຘູ”ຕິ ອນ຺ໂຕນິເວສເນ ຣຎ຺ໂຎ ສາຍໍ ນ຺ຫານໂປກ຺ຂຣຓີສມີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ເອຕ຺ຖ ນໍ ມາເຣສ຺ສາມີ”ຕິ ຂຄ຺ຄໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຏ຺ຐາສິຯ ຣາຊາ ສາຍໍ ມູສິກໍ ນາມ ທາສີ “ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂປກ຺ຂຣຓີປິຏ຺ຐີ ໂສເຘຕ຺ວາ ເອຫິ, ນ຺ຫາຍິສ຺ສາມີ”ຕິ ເປເສສິຯ ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂປກ຺ຂຣຓີປິຏ຺ຐີ ໂສເຘນ຺ຕີ ກຸມາຣໍ ປສ຺ສິຯ ກຸມາໂຣ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມສ຺ສ ປາກຏຠາວຠເຍນ ຕໍ ທ຺ວິຘາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ໂປກ຺ຂຣຓິຍໍ ປາເຕສິຯ ຣາຊາ ນ຺ຫາຍິຕຸໍ ອຄມາສິ ຯ ເສສຊໂນ “ອຊ຺ຊາປິ ມູສິກາ ທາສີ ນ ປຸນາຄຈ຺ຉຕິ, ກຸຫີ ຄຕາ ກຕ຺ຖ ຄຕາ”ຕິ ອາຫຯ ຣາຊາ –

໑໘໓ຯ

“ກຸຫີ ຄຕາ ກຕ຺ຖ ຄຕາ, ອິຕິ ລາລປ຺ປຕີ ຊໂນ;

ອຫເມເວໂກ ຊານາມິ, ອຸທປາເນ ມູສິກາ ຫຕາ”ຕິຯ –

ປຖມໍ ຄາຖໍ ຠຓນ຺ໂຕ ໂປກ຺ຂຣຓີປິຏ຺ຐໍ ອຄມາສິຯ

ຕຕ຺ຖ ກຸຫີ ຄຕາ ກຕ຺ຖ ຄຕາຕິ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎເວວຈນານິຯ ອິຕິ ລາລປ຺ປຕີຕິ ເອວໍ ວິປ຺ປລປຕິຯ ອິຕິ ອຍໍ ຄາຖາ “ອຊານນ຺ໂຕ ຊໂນ ມູສິກາ ທາສີ ກຸຫີ ຄຕາຕິ ວິປ຺ປລປຕິ, ຣາຊກຸມາເຣນ ທ຺ວິຘາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ມູສິກາຍ ໂປກ຺ຂຣຓິຍໍ ປາຕິຕຠາວໍ ອຫເມວ ເອໂກ ຊານາມີ”ຕິ ຣຎ຺ໂຎ ອຊານນ຺ຕສ຺ເສວ ອິມມຕ຺ຖໍ ທີເປຕິຯ

ກຸມາໂຣ “ມຍາ ກຕກມ຺ມໍ ມຍ຺ຫໍ ປິຕຣາ ຎາຕ”ນ຺ຕິ ຠີໂຕ ປລາຍິຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ອຸປຏ຺ຐາການໍ ອາໂຣເຈສິຯ ເຕ ສຕ຺ຕຏ຺ຐທິວ

ສຈ຺ຈເຍນ ປຸນ ຕໍ ອາຫໍສຸ ‘‘ເທວ, ສເຈ ຣາຊາ ຊາເນຍ຺ຍ, ນ ຕຸຕ຺ຫີ ກເວຍ຺ຍ, ຕກ຺ກຄາເຫນ ປນ ເຕນ ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ກວິສ຺ສຕິ, ມາ ເຣຫີ ນ’’ນ຺ຕິ. ໂສ ປຸເນກທິວສໍ ຂຄ຺ຄຫຕ຺ໂຖ ໂສປານປາທມູເລ ຖຕ຺ວາ ຣຸໂຍ ອາຄມນກາເລ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປທາຣໂຕກາສໍ ໂອໂລເກສິ. ຣາຊາ –

໑໘໔.

‘‘ຍສ຺ເຈຕໍ ອິຕິ ຈິຕິ ຈ, ຄທ຺ຣໂກວ ນິວຕ຺ຕສິ;

ອຸທປາເນ ມູສິກໍ ຫນ຺ຕ຺ວາ, ຍວໍ ກກ຺ເຂຕ຺ມິຈ຺ຉສີ’’ຕິ. –

ທຸຕິຍໍ ຄາຖໍ ສຊ຺ຊາຍນ຺ໂຕ ອຄມາສິ. ອຍມ຺ປິ ຄາຖາ ‘‘ຍສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອິຕິ ຈິຕິ ຈ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປທາຣໂຕກາສໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຄທ຺ຣໂກວ ນິວຕ຺ຕສິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ຊານາມິ ‘ປຸຣິມທິວເສ ໂປກ຺ຂຣຕິຍໍ ມູສິກໍ ທາສີ ຫນ຺ຕ຺ວາ ອຊ຺ຊ ມໍ ຍວຣາຊານໍ ກກ຺ເຂຕຸໍ ມາເຣຕຸໍ ອິຈ຺ຉສີ’’’ຕິ ຣຸໂຍ ອຊານນ຺ຕສ຺ເສວ ອິມມຕ຺ຖໍ ທີເປຕິ.

ກຸມາໂຣ ‘‘ທິຍ຺ໂຖມ຺ຫິ ປິຕຣາ’’ຕິ ອຸຕ຺ຣສ຺ໂຕ ປລາຍິ. ໂສ ປຸນ ອຫ຺ຌມາສມຕ຺ຕໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ຣາຊານໍ ທພ຺ພິຍາ ປຫຣິຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສາມີ’’ຕິ ເອກໍ ທີຆທຕ຺ຓກໍ ທພ຺ພິປຫຣຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ໂອລຸມ຺ພິຕ຺ວາ ອຍ຺ຖາສິ. ຣາຊາ –

໑໘໕.

‘‘ທຫໂຣ ຈາສິ ທຸມ຺ເມຘ, ປຖມຸປ຺ປຕ຺ຕິໂກ ສຸສຸ;

ທີຆສ຺ເຈຕໍ ສມາສຊ຺ຊ, ນ ເຕ ທສ຺ສາມິ ຊີວິຕ’’ນ຺ຕິ. –

ຕຕິຍໍ ຄາຖໍ ສຊ຺ຊາຍນ຺ໂຕ ໂສປານປາທມຕ຺ຖກໍ ອກິຣຸຫິ.

ຕຕ຺ຖ ປຖມຸປ຺ປຕ຺ຕິໂກຕິ ປຖມວເຍນ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິໂຕ ອຸເປໂຕ, ປຖມວເຍ ຖິໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສຸສູຕິ ຕຣຸໂຓ. ທີຆນ຺ຕິ ທີຆທຕ຺ຓກໍ ທພ຺ພິປຫຣຕໍ. ສມາສຊ຺ຊາຕິ ຄເຫຕ຺ວາ, ໂອລຸມ຺ພິຕ຺ວາ ຖິໂຕສີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຍມ຺ປິ ຄາຖາ ‘‘ທຸມ຺ເມຘ, ອຕ຺ຕໂນ ວຍໍ ປຣິກ຺ຂຸຊິຕຸໍ ນ ລກິສ຺ສສິ, ນ ເຕ ທານິ ນິລຸລຊ຺ຊສ຺ສ ຊີວິຕໍ ທສ຺ສາມິ, ມາເຣຕ຺ວາ ຂຕ຺ຑາຂຕ຺ຑໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ສູເລເຍວ ອາວຸຕາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ຣຸໂຍ ອຊານນ຺ຕສ຺ເສວ ກຸມາຣໍ ສນ຺ຕຊ຺ຊຍມານາ ອິມມຕ຺ຖໍ ທີເປຕິ.

ໂສ ຕໍ ທິວສໍ ປລາຍິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ‘‘ຊີວິຕໍ ເມ ເທຫີ, ເທວາ’’ຕິ ຣຸໂຍ ປາທມູເລ ນິປ຺ຊ຺ຊິ. ຣາຊາ ຕໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສງ຺ຂລິກາຫິ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ພນ຺ຘນາຄາເຣ ກາເຣຕ຺ວາ ເສຕຈ຺ຉຕ຺ຕສ຺ສ ເຫຍ຺ຖາ ອລງ຺ກຕຣາຊາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ຫາກໍ ອາຈຣິໂຍ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອິມໍ ມຍ຺ຫໍ ອນ຺ຕຣາຍໍ ທິສ຺ວາ ອິມາ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອພາສີ’’ຕິ ຫຍ຺ຖຕ຺ຍຸໂຖ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ເສສຄາຖາ ອພາສິ –

໑໘໖.

‘‘ນານ຺ຕລິກ຺ຂກວເນນ, ນາງ຺ຄປຸຕ຺ຕປີເນນ ວາ;

ປຸຕ຺ເຕນ ຫິ ປຕ຺ຖຍິໂຕ, ສີໂລເກຫີ ປໂມຈິໂຕ.

໑໘໗.

‘‘ສພ຺ພໍ ສຸຕມຄີເຍຖ, ຫີນມຸກ຺ກຍ຺ຄມຊ຺ຊິມໍ;

ສພ຺ພສ຺ສ ອຕ຺ຖໍ ຊາເນຍ຺ຍ, ນ ຈ ສພ຺ພໍ ປໂຍຊເຍ;

ໂຫຕິ ຕາທິສໂກ ກາໂລ, ຍຕ຺ຖ ອຕ຺ຖາວຫໍ ສຸຕ’’ນ຺ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ນານ຺ຕລິກ຺ຂກາວເນນາຕິ ອນ຺ຕລິກ຺ຂກາວນໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ທິພ຺ພວິມານໍ, ອຫໍ ອຊ຺ຊ ອນ຺ຕລິກ຺ຂກາວນມ຺ປິ ນ ອາຣຸລ຺ໂຫ, ຕສ຺ມາ ອນ຺ຕລິກ຺ຂກາວເນນາປິ ອຊ຺ຊ ມຣຕາໂຕ ນ ປໂມຈິໂຕມ຺ຫີ။ ນາງຄປຸຕ຺ຕປີເນນ ວາຕິ ອງຄສຣິກ຺ຂເກນ ວາ ປຸຕ຺ຕປີເນນປິ ນ ປໂມຈິໂຕ။ ປຸຕ຺ເຕນ ຫິ ປຕ຺ຖຍິໂຕຕິ ອຫໍ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ເຕເນວ ອຊ຺ຊ ມາເຣຕຸໍ ປຕ຺ຖິໂຕ။ ສີໂລເກຫິ ປໂມຈິໂຕຕິ ໂສຫໍ ອາຈຣິເຍນ ພນ຺ຄິຕ຺ວາ ທິນ຺ນາຫິ ຄາຖາຫິ ປໂມຈິໂຕ။

ສຸຕນ຺ຕິ ປຣິຍຕ຺ຕີ။ ອຄີເຍຖາຕິ ຄຕ຺ເຫຍ຺ຍ ສິກ຺ເຂຍ຺ຍ။ ຫີນມຸກ຺ກຍ຺ຄມຊ຺ຊິມນ຺ຕິ ຫີນໍ ວາ ໂຫຕຸ ອຸຕ຺ຕມໍ ວາ ມຊ຺ຊິມໍ ວາ, ສພ຺ພໍ ອຄີຍິຕພ຺ພເມວາຕິ ທີເປຕິ။ ນ ຈ ສພ຺ພໍ ປໂຍຊເຍຕິ ຫີນໍ ມນ຺ຕໍ ວາ ສິປ຺ປໍ ວາ ມຊ຺ຊິມໍ ວາ ນ ປໂຍຊເຍ, ອຸຕ຺ຕມເມວ ປໂຍຊເຍຍ຺ ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ຍຕ຺ຖ ອຕ຺ຖາວຫໍ ສຸຕນ຺ຕິ ຍສ຺ມີ ກາເລ ມໂຫສຜປຕ຺ຫິຕສ຺ສ ກຸມ຺ກກາຣາມ຺ມກຣຕໍ ວິຍ ຍໍກິຍ຺ຈິ ສິກ຺ຂິຕສິປ຺ປໍ ອຕ຺ຖາວຫໍ ໂຫຕິ, ຕາທິໂສປິ ກາໂລ ໂຫຕິເຍວາຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ອປຣາກາເຄ ຣລ຺ໂລ ອຈ຺ຈເຍນ ກຸມາໂຣ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຍ຺ຄາສີ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ။

ມູສິກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ။

[໓໔໘] ໔။ ຈູລຸອສນ຺ຄຄຫຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສພ຺ພໍ ກຕ຺ຫນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາປໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ။ ເຕນ ກິກ຺ຂຸນາ ‘‘ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາ ມໍ, ກນ຺ເຕ, ອຸກ຺ກຕ຺ຄາເປຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສຕ຺ຖາ ‘‘ເອສາ ກິກ຺ຂຸ, ອິຕ຺ຖີ ນ ອິທາເນວ ຕຸຍ຺ຫໍ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປິ ເຕ ເອຕໍ ນິສ຺ສາຍ ອສີນາ ສີສໍ ຝິນ຺ນ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ။

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ ກາເຣສີ။ ຕທາ ເອໂກ ພາຣາຕສີວາສີ ພ຺ຣາຫ຺ມຕ ມາຕໂວ ຕກ຺ກສີລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ຜນຸກ຺ມ຺ເມ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ປຕ຺ໂຕ ຈູລຸອສນ຺ຄຄຫປຕ຺ຫິໂຕ ນາມ ອໂຫສິ။ ອຖສ຺ສ ອາຈຣິໂຍ ‘‘ອຍໍ ມຍາ ສທິສໍ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຜີຕຣໍ ອທາສີ။ ໂສ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ‘‘ພາຣາຕສີ ຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ ມຄ຺ຄໍ ປຝິປຊ຺ຊິ။ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອໂກ ວາຣໂຕ ເອກໍ ປເທສໍ ສຸລ຺ລມກາສິ, ຕໍ ຄານໍ ອກິຣຸຫິຕຸໍ ນ ໂກຈິ ອຸສ຺ສຫີ။ ຈູລຸອສນ຺ຄຄຫປຕ຺ຫິໂຕ ມນຸສ຺ສານໍ ວາເຣນ຺ຕານລ຺ເລວ ກຣິຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຜວິມຸຂໍ ອກິຣຸຫີ။ ອຖສ຺ສ ອຜວິມຊ຺ເຊ ວາຣໂຕ ອຸຍ຺ຄຫີ, ໂສ ຕໍ ກຸມ຺ເກ ສເຣນ ວິຊ຺ຊີ။ ສໂຣ ວິນິວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາກາເຄນ ນິກ຺ຂມິ။ ວາຣໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ປຕິ, ຜນຸຄ຺ຄຫປຕ຺ຫິໂຕ ຕໍ ຄານໍ ເຂມໍ ກຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ອລ຺ລໍ ອຜວິ ປາປຸຕິ။ ຕຕ຺ຖາປີ ປຍ຺ລາສ ໂຈຣາ ມຄ຺ຄໍ ຫນນ຺ຕິ။ ຕມ຺ປິ ໂສ ມນຸສ຺ເສຫິ ວາຣິຍມາໂນ ອກິຣຸຍ຺ຫ ເຕສໍ ໂຈຣານໍ ມິເຄ ວຄິຕ຺ວາ ມຄ຺ຄສມີເປ ມໍສໍ ປຈິຕ຺ວາ ຂາທນ຺ຕານໍ ຄິຕຍ຺ຄານໍ ປາປຸຕິ။

ຕທາ ຕໍ ໂຈຣາ ອລງກຕປຝິຍຕ຺ຕາຍ ກຣິຍາຍ ສທ຺ຜິ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມ ນ’’ນ຺ຕິ ອຸສ຺ສາຫໍ ກຣິສ຺ສຸ။ ໂຈຣເຊຍ຺ຄໂກ ປຸຣິສລກ຺ຂຕກຸສໂລ, ໂສ ຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາວ ‘‘ອຸຕ຺ຕມປຸຣິໂສ ອຍ’’ນ຺ຕິ ລຕ຺ວາ ເອກສ຺ສປີ ອຸຍ຺ຄຫິຕຸໍ ນາທາສິ။ ຜນຸຄ຺ຄຫປຕ຺ຫິໂຕ ‘‘ຄຈ຺ຉ ‘ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ເອກໍ ມໍສສູລໍ ເທຖາ’ຕິ ວຕ຺ວາ ມໍສໍ ອາຫຣາ’’ຕິ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ ກຣິຍໍ ເປເສສິ။ ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ເອກໍ ກິຣ ມໍສສູລໍ ເທຖາ’’ຕິ ອາຫ။ ໂຈຣເຊຍ຺ຄໂກ ‘‘ອນຄ຺ໂຄ ປຸຣິໂສ’’ຕິ ມໍສສູລໍ ທາເປສິ။ ໂຈຣາ ‘‘ອມ຺ເຫຫິ ກິຣ ປກ຺ກໍ ຂາທິຕ’’ນ຺ຕິ ອປກ຺ກມໍສສູລໍ ອທໍສຸ။ ຜນຸຄ຺ຄໂຫ ອຕ຺ຕານໍ ສມ຺ກາເວຕ຺ວາ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ອປກ຺ກມໍສສູລໍ ທທນ຺ຕີ’’ຕິ ໂຈຣານໍ ກຸຊ຺ຊິ။ ໂຈຣາ ‘‘ກີ ອຍເມໂວໂກ ປຸຣິໂສ, ມຍໍ ອິຕ຺ຖິໂຍ’’ຕິ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຄຫີສ຺ສຸ။ ຜນຸຄ຺ຄໂຫ ເອກູນປຍ຺ລາສ ຊເນ ເອກູນປຍ຺ລາສກຕ຺ເຫຫິ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປາເຕສີ။ ໂຈຣເຊຍ຺ຄກໍ ວິຊ຺ຊິຕຸໍ ກຕ຺ຫໍ ນາໂຫສີ။ ຕສ຺ສ ກິຣ ກຕ຺ຫນາລຸອິຍໍ ສມປຕ຺ຕາສເຍວ ກຕ຺ຫານິ။ ເຕສຸ ເອເກນ ວາຣຕໍ ວິຊ຺ຊີ, ເອກູນປຍ຺ລາສກຕ຺ເຫຫິ ໂຈເຣ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ໂຈຣເຊຍ຺ຄກໍ ປາເຕຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຸເຣ ນິສີນ຺

ໂນ ‘‘ສີສມສ຺ສ ຉິນ຺ທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ກຣິຍາຍ ຫຕ຺ຖໂຕ ອສິ ອາຫຣາເປ຺ສິ។ ສາ ຕງ຺ຂຓ຺ເຓວ ໂຈຣເຊຍ຺ຣເກ ໂລກ຺ ກຕ຺ວາ ໂຈຣສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ຖຣຸ໌, ສາມິກສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ຆາຣ໌ ຣເປ຺ສິ។ ໂຈໂຣ ຖຣຸຫຕ຺ຫ໌ ປຣາມສິຕ຺ວາ ອສິ ນີຫຣິຕ຺ວາ ຆນ຺ຄ຺ຄຫສ຺ສ ສີສ໌ ຉິນ຺ທິ។

ໂສ ຕ໌ ພາເຕຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖິ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຊາຕິໂຄຕ຺ຕ໌ ປ຺ຈ຺ຉິ។ ສາ ‘‘ຕກ຺ກສິລາຍ໌ ທິສາປາໂມກ຺ຂາຈຣິຍສ຺ສ ຆີຕາມ຺ຫີ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ກຖ໌ ຕ຺ວ໌ ອິມິນາ ລທ຺ຆາ’’ຕິ។ ມຍ຺ຫ໌ ປິຕາ ‘‘ອຍ໌ ມຍາ ສທິສ໌ ກຕ຺ວາ ສິປ຺ປ໌ ສິກ຺ຂີ’’ຕິ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ອິມສ຺ສ ມ໌ ອທາສິ, ສາຫ໌ ຕຍີ ສິເນຫ໌ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຸລທຕ຺ຕິຍ໌ ສາມິກ໌ ມາຣາເປ຺ສິນ຺ຕີ។ ໂຈຣເຊຍ຺ຣໂກ ‘‘ກຸລທຕ຺ຕິຍ໌ ຕາເວສາ ສາມິກ໌ ມາເຣສິ, ອຌ຺ຌ໌ ປເນກ໌ ທິສ຺ວາ ມມ຺ປິ ເອວເມວ໌ ກຣິສ຺ສຕິ, ອິມ໌ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວຸ໌ ວຎ຺ຎຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອກ໌ ກຸນ຺ນທິ໌ ອຸຕ຺ຕານຕລ໌ ຕງ຺ຂໂຕທກປູຣ໌ ທິສ຺ວາ ‘‘ກທ຺ເທ, ອິມິສ຺ສ໌ ນທິຍ໌ ສຸສຸມາຣາ ກກ຺ຂລຸອາ, ກິ໌ ກໂຣມາ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ສາມິ, ສພ຺ພ໌ ອາກຣຕກຕ຺ຫ໌ ມມ ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ເຄນ ກຕ຺ທິກ໌ ກຕ຺ວາ ປຣຕິຣ໌ ເນຕ຺ວາ ປຸນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມ໌ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉາ’’ຕິ។ ໂສ ‘‘ສາຆູ’’ຕິ ສພ຺ພ໌ ອາກຣຕກຕ຺ຫ໌ ອາທາຍ ນທິ໌ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕຣນ຺ໂຕ ວິຍ ປຣຕີຣ໌ ປຕ຺ວາ ຕ໌ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ປາຍາສິ។ ສາ ຕ໌ ທິສ຺ວາ ‘‘ສາມິ, ກິ໌ ມ໌ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ວິຍ ຄຈ຺ຉສິ, ກສ຺ມາ ເອວ໌ ກໂຣສິ, ເອທິ ມມ຺ປິ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉາ’’ຕິ ເຕນ ສທ຺ຆິ ສລ຺ລປນ຺ຕີ ປຖມ໌ ຄາຖມາຫ –

໑໘໗។

‘‘ສພ຺ພ໌ ກຕ຺ຫ໌ ສມາທາຍ, ປາຣ໌ ຕິຕ຺ໂຕາສິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ;

ປຈ຺ຈາຄຈ຺ຉ ລຫຸ໌ ຂິປ຺ປ໌, ມມ຺ປິ ຕາເຣຫິ ທານິໂຕ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ລຫຸ໌ ຂິປ຺ປນ຺ຕິ ລຫຸ໌ ປຈ຺ຈາຄຈ຺ຉ, ຂິປ຺ປ໌ ມມ຺ປິ ຕາເຣຫິ ທານິ ອິໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ໂຈໂຣ ຕ໌ ສຸຕ຺ວາ ປຣຕີເຣ ຖິໂຕເຍວ ທຸຕິຍ໌ ຄາຖມາຫ –

໑໘໘។

‘‘ອສນ຺ຖຕ໌ ມ໌ ຈີຣສນ຺ຖເຕນ, ນິມີນີ ໂພຕີ ອຆຸວ໌ ຆຸເວນ;

ມຍາປິ ໂພຕີ ນິມິເນຍ຺ຍ ອຌ຺ຌ໌, ອິໂຕ ອຫ໌ ທູຣຕຣ໌ ຄມິສ຺ສ’’ນ຺ຕິ។

ສາ ເຫຍ຺ຣາ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຖາເຍວ –

ໂຈໂຣ ປນ ‘‘ອິໂຕ ອຫ໌ ທູຣຕຣ໌ ຄມິສ຺ສ໌, ຕິຍ຺ຣ ຕ຺ວ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ວິຣວນ຺ຕິຍາວ ອາກຣຕກຕ຺ທິກ໌ ອາທາຍ ປລາໂຕ។ ຕໂຕ ສາ ພາລາ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາຍ ເອວຣູປ໌ ພ຺ຍສນ໌ ປຕ຺ຕາ ອນາຖາ ຫຸຕ຺ວາ ອວິທູເຣ ເອກ໌ ເອລຸອຄລາຄຸມ຺ພ໌ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຣທມານາ ນິສີທິ។ ຕສ຺ມິ໌ ຂເຓ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ໂລກ໌ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕ໌ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາຫຕ໌ ສາມິກາ ຈ ຊາຣາ ຈ ປຣິຫີນ໌ ໂຣທມານ໌ ທິສ຺ວາ ‘‘ເອຕ໌ ນິຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ອາຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ ມາຕລິຌ຺ຈ ປຌ຺ຈສິຂຌ຺ຈ ອາທາຍ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນທິຕີເຣ ຖຕ຺ວາ ‘‘ມາຕລິ, ຕ຺ວ໌ ມຈ຺ໂຉ ກວ, ປຌ຺ຈສິຂ ຕ຺ວ໌ ສກ຺ໂຓ ກວ, ອຫ໌ ປນ ສິງ຺ຄາໂລ ຫຸຕ຺ວາ ມ຺ເຂນ ມ໌ສປິຕ຺ຫ໌ ຄເຫຕ຺ວາ ເອຕິສ຺ສາ ສມ຺ມຸຂຍ຺ຣານ໌ ຄມິສ຺ສາມິ, ຕ຺ວ໌ ມຍີ ຕຕ຺ຖ ຄເຕ ອຸທກໂຕ ອຸລ຺ລງ຺ພິຕ຺ວາ ມມ ປຸຣໂຕ ປຕ, ອຖາຫ໌ ມ຺ເຂນ ຄຫິຕມ໌ສປິຕ຺ຫ໌ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ມຈ຺ຉ໌ ຄເຫຕຸ໌ ປກ຺ຂນ຺ທິສ຺ສາມິ, ຕສ຺ມິ໌ ຂເຓ ຕ຺ວ໌, ປຌ຺ຈສິຂ, ຕ໌ ມ໌ສປິຕ຺ຫ໌ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕ, ຕ຺ວ໌ ມາຕລິ, ອຸທເກ ປຕາ’’ຕິ ອາຓາເປ຺ສິ។ ‘‘ສາຆຸ, ເທວາ’’ຕິ, ມາຕລິ, ມຈ຺ໂຉ ອໂຫສິ, ປຌ຺ຈສິໂຂ ສກ຺ໂຓ ອໂຫສິ។ ສກ຺ໂກ ສິງ຺ຄາໂລ ຫຸຕ຺ວາ ມ໌ສປິຕ຺ຫ໌ ມ຺ເຂນາທາຍ ຕສ຺ສາ ສມ຺ມຸຂຍ຺ຣານ໌ ອຄມາສິ។ ມຈ຺ໂຉ ອຸທກາ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ສິງ຺ຄາລສ຺ສ ປຸຣໂຕ ປຕິ។ ໂສ ມ຺ເຂນ ຄຫິຕມ໌ສປິຕ຺ຫ໌ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ມຈ຺ຉສ຺ສຕ຺ຖາຍ ປກ຺ຂນ຺ທິ។ ມຈ຺ໂຉ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ອຸທເກ ປຕິ, ສກ຺ໂຓ ມ໌ສປິຕ຺ຫ໌ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິ, ສິງ຺ຄາໂລ ອຸໂພປິ ອລກິຕ຺ວາ ເອລຸອຄລາຄຸມ຺ພ໌ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ທຸມ຺ມຸໂຂ ນິສີທິ។ ສາ ຕ໌ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍ໌ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາຫໂຕ ເນວ ມ໌ສ໌, ນ ມຈ຺ຉ໌ ລກີ’’ຕິ ກຸຍ໌ ກຶນ຺ທນ຺ຕີ ວິຍ ມຫາຫສິຕ໌ ຫສິ។ ຕ໌ ສຸຕ຺ວາ ສິງ຺ຄາໂລ ຕຕິຍ໌ ຄາຖມາຫ –

໑໓໐຺.

‘‘ກາຍ຺ ເອລຸອຄລາຄຸມ຺ເພ, ກໂຣຕິ ອຫຸຫາສິຍ຺;

ນຍິຊ ນຈ຺ຈຄີຕ຺ ວາ, ຕາລຸອ຺ ວາ ສຸສມາຫິຕ຺;

ອນມ຺ຫິກາເລ ສຸໂສຕິ, ກິນ຺ນຸ ຊຄ຺ຆສິ ໂສກເນ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກາຍນ຺ຕິ ກາ ອຍ຺. ເອລຸອຄລາຄຸມ຺ເພຕິ ກມ຺ໂພຊິຄຸມ຺ເພ. ອຫຸຫາສິຍນ຺ຕິ ຫນ຺ຕວິທ຺ສກ຺ ມຫາຫສິຕ຺ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕ຺ ກາ ເອສາ ເອຕສ຺ມິ ຄຸມ຺ເພ ກໂຣຕີຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉຕິ. ນຍິຊ ນຈ຺ຈຄີຕ຺ ວາຕິ ອິມສ຺ມິ ຖາເນ ກສ຺ສຈິ ນຈ຺ຈນ຺ຕສ຺ສ ນຈ຺ຈ຺ ວາ ຄາຍນ຺ຕສ຺ສ ຄີຕ຺ ວາ ຫຕ຺ເຖ ສຸສມາຫິເຕ ກຕ຺ວາ ວາເທນ຺ຕສ຺ສ ສຸສມາຫິຕ຺ ຫຕ຺ຖຕາລຸອ຺ ວາ ນຕ຺ຖິ, ກ຺ ທິສ຺ວາ ຕ຺ວ຺ ຫເສຍ຺ຍາສີຕິ ທີເປຕິ. ອນມ຺ຫິ ກາເລຕິ ໂຣທນກາເລ. ສຸໂສຕີຕິ ສຸນ຺ທຣໂສຕີ. ກີ ນຸ ຊຄ຺ຆສີຕິ ເກນ ກາຣເຓນ ຕ຺ວ຺ ໂຣທິຕຸ໌ ຍຸຕ຺ຕກາເລ ອໂຣທມານາວ ມຫາຫສິຕ຺ ຫສສີ. ໂສກເນຕິ ຕ຺ ປສ຺ສນ຺ໂຕ ອາລປຕິ.

ຕ຺ ສຸຕ຺ວາ ສາ ຈຕຸຕ຺ຖ຺ ຄາຖມາຫ –

໑໓໑.

‘‘ສິງຄາລ ພາລ ທຸມ຺ເມຊ, ອປ຺ປປ຺ຍ໌ໂຍສິ ຊມ຺ພຸກ;

ຊີໂນ ມຈ຺ຉຍ຺ຈ ເປສິຍ຺ຈ, ກປໂຓ ວິຍ ຊາຍສີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຊີໂນຕິ ຊານິປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ. ເປສິນ຺ຕິ ມ຺ສເປສີ. ກປໂຓ ວິຍ ຊາຍສີຕິ ສຫສ຺ສກາຕ຺ທິກ຺ ປຣາຊິໂຕ ກປໂຓ ວິຍ ຊາຍສິ ໂສຈສິ ຈິນ຺ເຕສີ.

ຕໂຕ ສິງຄາໂລ ປຍ຺ຈມ຺ ຄາຖມາຫ –

໑໓໒.

‘‘ສຸທສ຺ສ຺ ວຊ຺ຊມຍ຺ເຍສ຺, ອຕ຺ຕໂນ ປນ ທຸທ຺ທສ຺;

ຊີນາ ປຕິຍ຺ຈ ຊາຣຍ຺ຈ, ມຍ຺ເຍ ຕ຺ວຍ຺ເຍວ ຊາຍສີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕ຺ວຍ຺ເຍວ ຊາຍສີຕິ ປາປຊມ຺ເມ ທຸສ຺ສີເລ ອຫ຺ ຕາວ ມມ ໂຄຈຣ຺ ນ ລກິສ຺ສາມິ, ຕ຺ວ຺ ປນ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາຍ ຫຕາ ຕ຺ ມຸຫຸຕ຺ຕທິຍ຺ຖເກ ໂຈເຣ ປຜິພທ຺ຊຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຕຍ຺ຈ ຊາຣ຺ ກຸລທຕ຺ຕິຍຍ຺ຈ ປຕີ ຊີນາ, ມ຺ ອຸປາທາຍ ສຕຄຸເຓນ ສຫສ຺ສ ຄຸເຓນ ກປຓຕຣາ ຫຸຕ຺ວາ ຊາຍສີ ໂຣທສີ ປຣິເທວສີຕິ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ວິປ຺ປກາຣ຺ ປາເປນ຺ໂຕ ມຫາສຕ຺ໂຕ ເອວມາຫ.

ສາ ຕສ຺ສ ວຈນ຺ ສຸຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໑໓໓.

‘‘ເອວເມຕ຺ ມິຄຣາຊ, ຍຖາ ກາສສິ ຊມ຺ພຸກ;

ສາ ນູນາຫໍ ອິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ກຕ຺ຕ຺ ເທສ຺ສໍ ວສານ຺ຄາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ນູນາຕິ ເອກໍສຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ສາ ອຫໍ ອິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປ຺ນ ອຄ຺ຄໍ ກຕ຺ຕາຣໍ ລກິຕ຺ວາ ເອກໍເສເນວ ຕສ຺ສ ກຕ຺ຕ຺ ວສານ຺ຄາ ວສວຕ຺ຕິນີ ກວິສ຺ສາມີຕິ຺.

ອຖສ຺ສາ ອນາຈາຣາຍ ທຸສ຺ສີລາຍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໑໓໘.

‘‘ໂຍ ຫເຣ ມຕ຺ຕິກໍ ຖາລໍ, ກໍສຖາລມ຺ປິ ໂສ ຫເຣ;

ກຕໍເຍວ ຕຍາ ປາປໍ, ປ຺ນເປວໍ ກຣິສ຺ສສີ’’ຕິ຺.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອນາຈາເຣ ກີ ກເຖສິ, ໂຍ ມຕ຺ຕິກໍ ຖາລໍ ຫຣຕິ, ສ຺ວຕ຺ຕາຖາລຣຊຕຖາລາທິປ຺ປເພທໍ ກໍສຖາລມ຺ປິ ໂສ ຫຣເຕວ, ອິທມ຺ຈ ຕຍາ ປາປໍ ກຕເມວ, ນ ສກ຺ກາ ຕວ ສທຸຊາຕ຺ຕ຺, ສາ ຕ຺ວໍ ປ຺ນປິ ເອວໍ ກຣິສ຺ສສິເຍວາຕິ຺. ເອວໍ ໂສ ຕໍ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ວິປ຺ປກາຣໍ ປາເປຕ຺ວາ ສກຍ຺ຖານເມວ ອຄມາສິ຺.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂ຺ ໂສ ຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍ຺ຖຫີ຺.

ຕທາ ຘນ຺ຄ຺ຄໂຫ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂ຺ ອໂຫສິ, ສາ ອິຕ຺ຖີ ປ຺ຣາຕທຸຕິຍິກາ, ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ຺.

ຈູລຸອຘນ຺ຄ຺ຄຫຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຈຕ຺ຕ຺ຖາ຺.

[໓໙໘] ໘. ກໂປຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອິທານິ ໂຂມ຺ຫິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂລລກິກ຺ຂ຺ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺. ໂລລວຕ຺ຖ຺ ອເນກໂສ ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວ຺. ຕໍ ປນ ສຕ຺ຖາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂ຺, ໂລໂລ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ ໂຂ ກິກ຺ຂ຺ ອິທາເນວ, ປ຺ພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ໂລໂລສິ, ໂລລຕາຍ ປນ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປາຣາວຕໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ພາຣາຕສິເສຍ຺ຖິໂນ ມຫານເສ ນິລຸອປ຺ຈ຺ຊິຍໍ ວສຕິ຺. ອເຖໂກ ກາໂກ ມຈ຺ຈມໍສລຸທ຺ໂຘ ເຕນ ສທ຺ຘີ ເມຕ຺ຕີ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ວສິ຺. ໂສ ເອກທິວສໍ ພຫ຺ ມຈ຺ຈມໍສໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ນິຕ຺ຖຸນນ຺ໂຕ ນິລຸອປ຺ຈ຺ຊິຍໍເຍວ ນິປ຺ຊຊິຕ຺ວາ ປາຣາວເຕນ ‘‘ເອຫິ, ສມ຺ມ, ໂຄຈຣາຍ ຄມິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈມາໂນປິ ‘‘ອຊີຣເກນ ນິປ຺ປນ຺ໂນມ຺ຫິ, ຄຈ຺ຈ ຕ຺ວ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ມີ ຄເຕ ‘‘ຄໂຕ ເມ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕກຕ຺ຍໂກ, ອິທານິ ຍຖາຣຸຈິ ມຈ຺ຈມໍສໍ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໙.

‘‘ອິທານິ ໂຂມ຺ຫິ ສຸຂິໂຕ ອໂຣໂຄ, ນິກ຺ກຕ຺ຍໂກ ນິປ຺ປຕິໂຕ ກໂປໂຕ;

ກາຫາມິ ທານິ ຫທຍສ຺ສ ຕຸຍ຺ຖິ, ຕຖາ ຫິ ມໍ ມໍສສາກໍ ພເລຕີ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ນິປ຺ປີໂຕຕິ ນິຄ຺ຄໂຕ. ກໂປໂຕຕິ ປາຣາວໂຕ. ກາຫາມິ ທານີຕິ ກຣິສ຺ສາມິ ທານີ. ຕຖາ ທີ ມໍ ມໍສສາກໍ ພເລຕີຕິ ຕຖາ ທີ ມໍສສ຺ຈ ອວເສສໍ ສາກລ຺ຈ ມຍ຺ຫໍ ພລໍ ກໂຣຕິ, ອຸພ຺ເຖຫິ ຂາທາຕິ ວທມານໍ ວິຍ ອຸສ຺ສາຫໍ ມມໍ ກໂຣຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ໂສ ກຕ຺ຕການເກ ມຈ຺ຈມໍສໍ ປ໌ຈິຕ຺ວາ ມຫານສາ ນິກ຺ຂມ຺ມ ສຣີຣໂຕ ເສທໍ ປ໌ວາເທນ຺ເຕ ປ໌ຈ຺ຊິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣສກໂຣຜິຍໍ ນິລີ ຍິຕ຺ວາ ''ກິຣິ ກິຣີ''ຕິ ສທ຺ທມກາສີ. ກຕ຺ຕການໂກ ເວເຄນາຄນ຺ຕ຺ວາ ກາກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສພ຺ພປຕ຺ຕານີ ລຸລ຺ຊິຕ຺ວາ ອລຸລສິງຄີ ເວຣສ຺ຈ ສິທ຺ຂຕ຺ຖເກ ຈ ປີສິຕ຺ວາ ລສ຺ຕໍ ປູຕິຕກ຺ເກນ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ສກລສຣີຣໍ ມກ຺ເຂຕ຺ວາ ເອກໍ ກຖລໍ ໝໍສິຕ຺ວາ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສຸຕ຺ຕເກນ ຕສ຺ສ ຄີວາຍໍ ພນ຺ຂິຕ຺ວາ ນິລຸອປ໌ຈ຺ຊິຍໍເຍວ ຕໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຄມາສິ. ປາຣາວໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ''ກາ ເອ ສາ ພລາກາ ມມ ສຫາຍສ຺ສ ປ໌ຈ຺ຊິຍໍ ນິປນ຺ນາ, ຈຕ຺ໂທ ທີ ໂສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ໝາເຕຍ຺ຍາປີ ນ''ນ຺ຕິ ປຣິຫາສໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໓.

''ກາຍໍ ພລາກາ ສິຂິນີ, ໂຈຣີ ລງ຺ພິປິຕາມຫາ;

ໂອຣໍ ພລາເກ ອາຄຈ຺ຊ, ຈຕ຺ໂທ ເມ ວາຍໂສ ສຂາ''ຕິ.

ສາ ເທຕ຺ຖາ (ຊາ. ອຕ຺ຖ. ໔.໑.໗໐) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຖາເຍວ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກາໂກ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໗.

''ອລຕ຺ທີ ເຕ ຊຄ຺ພິຕາເຍ, ມມໍ ທິສ຺ວານ ເອທິສໍ;

ວິລູນໍ ສູທປຸຕ຺ເຕນ, ປີຕ຺ຖມຕ຺ເທນ ມກ຺ຂິຕ''ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອລນ຺ຕິ ປຜິເສຂຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ຊຄ຺ພິຕາເຍຕິ ຫສິຕຸໍ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອິທານິ ມໍ ເອທິສໍ ເອວໍ ທຸກ຺ຂປ຺ປຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕວ ອລໍ ຫສິຕຸໍ, ມາ ເອທິເສ ກາເລ ປຣິຫາສເກລຸຊີ ກໂຣຫີຕີ.

ໂສ ປຣິຫາສເກລຸຊີ ກໂຣນ຺ໂຕວ ປຸນ ຈຕ຺ຕຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໘.

''ສຸນ຺ຫາໂຕ ສຸວິລິຕ຺ໂຕສິ, ອນ຺ນປາເນນ ຕປ຺ປິໂຕ;

ກຕ຺ເຖ ຈ ເຕ ເວລຸອຸຣິໂຍ, ອຄມາ ນຸ ກຊງ຺ຄລ''ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ເຖ ຈ ເຕ ເວລຸອຸຣິໂຍຕິ ອຍໍ ເຕ ເວລຸອຸຣິຍມຕີປີ ກຕ຺ເຖ ປີລຸອນ຺ໂຂ, ຕ຺ວໍ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ອມ຺ຫາກໍ ເອຕໍ ນ ທສ຺ເສສີຕິ ກປາລໍ ສນ຺ຂາເຍວມາຫ. ກຊງ຺ຄລນ຺ຕິ ອິຂ ພາຣາຕາສີເຍວ ''ກຊງ຺ຄລາ''ຕິ ອຂິປ຺ເປຕາ. ອິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ກຈ຺ຈິ ອນ຺ໂຕນຄຣໍ ຄໂຕສີຕິ ປຸ໌ຈ຺ຊຕິ.

ຕໂຕ ກາໂກ ປ໌ຄ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໙။

‘‘ມາ ເຕ ມິຕ຺ໂຕ ອມິຕ຺ໂຕ ວາ, ອຄມາສິ ກຊ຺ຄລໍ;

ປີລ຺ລານິ ຕຕ຺ຖ ລາຍິຕ຺ວາ, ກຕ຺ເຖ ພນ຺ຜນ຺ຕິ ວຜ຺ຜນ’’ນ຺ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ປີລ຺ລານີຕິ ປຕ຺ຕານິ။ ຕຕ຺ຖ ລາຍິຕ຺ວາຕິ ຕສ຺ມີ ພາຣາຓສີນຄເຣ ລຸລ຺ຈິຕ຺ວາ။ ວຜ຺ຜນ຺ຕິ ກຄລິກໍ။

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປາຣາວໂຕ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໑໔໐။

‘‘ປຸນປ຺ປຊ຺ຊສິ ສມ຺ມ, ສີລຄ຺ຫິ ຕວ ຕາທິສໍ;

ນ ຫິ ມານຸສກາ ໂກຄາ, ສຸກຸຄ຺ຊາ ໂຫນ຺ຕິ ປກ຺ຂິນາ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ປຸນປ຺ປຊ຺ຊສີຕິ ປຸນປີ ເອວຣູປໍ ອາປຊ຺ຊິສ຺ສສີ။ ເອວຣູປຄ຺ຫີ ເຕ ສີລນ຺ຕິ။

ອິຕິ ນໍ ໂສ ໂອວທິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອວສິຕ຺ວາ ປກ຺ເຂ ປສາເຣຕ຺ວາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ອຄມາສີ။ ກາໂກປີ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວີຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂລລກິກ຺ຂຸ ອນາຄາມິຜເລ ປຕິຕ຺ຖຫີ။ ຕທາ ກາໂກ ໂລລກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ກໂປໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ။

ກໂປຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຄ຺ຈມາ။

ອຫ຺ຍວຄ຺ໂຄ ຕຕິໂຍ။

ຊາຕກຸທ຺ທານໍ –

ມຕິກຸຕ຺ຫລ ສຸຊາຕາ, ເວນສາຂຄ຺ຈ ໂອຣຄໍ;

ຆຜໍ ໂກຣຕ຺ຫີ ລຄ຺ກີ, ທມ຺ມປາລໍ ມິຄໍ ຕຖາ။

ສຸໂຍນ຺ຫີ ວຕ຺ຕາໂຣຫ, ສີລໍ ຫິຣີ ຂຊ຺ໂຊປນໍ;

ອຫີ ຄຸມ຺ພິຍ ສາລຸອິຍໍ, ຕຈສາຣໍ ມິຕ຺ຕວິນ຺ທໍ။

ປລາສຄ຺ເຈວ ທີພິຕິ, ມິຄໂປຕກ ມູສິກໍ;

ທນ຺ຄຸຄໂທ ກໂປຕຄ຺ຈ, ຊາຕກາ ປຄ຺ຈວີສຕີ။

ປຄ຺ຈກນິປາຕວຕ຺ຕນາ ນິຍ຺ຄິຕາ။

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໖໗ ລກຸກນິປາໂຕ

໑໗ ອວາຣິຍວຄ຺ໂຄ

[໖໓໖] ໑໗ ອວາຣິຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ມາສ຺ກຸຊ຺ຊ ກູມິປ຺ຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ຕິຕ຺ຖນາວິກໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ໗ ໂສ ກິຣ ພາໂລ ອໂຫສິ ອລ຺ລາໂຕ, ເນວ ໂສ ພຸທ຺ຘາທີນໍ ຣຕນານໍ, ນ ອລ຺ເລສໍ ປຸຄ຺ຄລານໍ ຄຸຓໍ ຊານາຕິ, ຈຓ຺ໂຫ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ໗ ອເຖໂກ ຊານປໂທ ກິກ຺ຂຸ "ພຸທ຺ຆປ຺ຆານໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສາຍໍ ອຈີຣວຕີຕິຕ຺ຖໍ ປຕ຺ວາ ຕໍ ເອວມາຫ "ອຸປາສກ, ປຣຕີຣໍ ຄມິສ຺ສາມີ, ນາວໍ ເມ ເທຫີ"ຕິ໗ "ກນ຺ເຕ, ອິທານິ ອກາໂລ, ເອກສ຺ມິ ຖາເນ ວສສ຺ສູ"ຕິ໗ "ອຸປາສກ, ອິຘ ກຸຫິ ວສິສ຺ສາມີ, ມໍ ຄຕ຺ຫີຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉາ"ຕິ໗ ໂສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ "ເອຫິ ເຣ ສມຓ, ວຫາມີ"ຕິ ເຖຣໍ ນາວໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອຸຊ຺ກໍ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ເຫຜ຺ຖາ ນາວໍ ເນຕ຺ວາ ອຸລຸໂລລຸອໍ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ເຕເມຕ຺ວາ ກິລເມຕ຺ວາ ຕີຣໍ ປຕ຺ວາ ອນ຺ຘກາຣເວລາຍໍ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິ໗ ອຖ ໂສ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທິວສໍ ພຸທ຺ຆປ຺ຆານສ຺ສ ໂອກາສໍ ອລກິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ສຕ຺ຖາຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣາ ກຕປຜິສນ຺ຖາໂຣ "ກທາ ອາຄໂຕສີ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ຫິຍ຺ໂຍ, ກນ຺ເຕ"ຕິ ວຕ຺ວາ "ອຖ ກສ຺ມາ ອຊ຺ຊ ພຸທ຺ຆປ຺ຆານໍ ອາຄ ໂຕສີ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ໗ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ "ນ ໂຂ ກິກ຺ຂຸ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ຈຓ຺ໂຫ ຜຣຸໂສ ສາຫສິໂກ, ອິທານິ ປນ ເຕນ ຕ຺ວໍ ກິລມິໂຕ, ປຸພ຺ເພເປສ ປຓ຺ທິເຕ ກິລເມສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໗

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພສິສຕ຺ໂຕ ພຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ທິຕ຺ວາ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ທິຒມຫ຺ຘານໍ ຫິມວນ຺ເຕ ຜລາຜເລນ ຍາເປຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ພາຣາຓສິ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ນຄຣໍ ກິກ຺ຂາຍ ປາວິສິ໗ ອຖ ນໍ ຣາຊາງ຺ຄຓປ຺ປຕ຺ຕໍ ຣາຊາ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສ ອິຣິຍາປເຖ ປສີທິຕ຺ວາ ອນ຺ເຕປຸຣໍ ອາເນຕ຺ວາ ໂກເຊຕ຺ວາ ປຜິລ຺ລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສາເປສິ, ເທວສິກໍ ອຸປຜ຺ຖານໍ ອຄມາສິ໗ ຕເມນໍ ໂພສິສຕ຺ໂຕ "ຣລ຺ລາ ນາມ, ມຫາຣາຊ, ຈຕ຺ຕາຣິ ອຄຕິຄມນານິ ວຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອປ຺ປມຕ຺ເຕນ ຂນ຺ຕິເມຕ຺ຕານຸທ຺ທຍສມ຺ປນ຺ເນນ ຫຸຕ຺ວາ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ເທວສິກໍ ໂອວທນ຺ໂຕ –

໑໗

"ມາສ຺ ກຸຊ຺ຊ ກູມິປຕິ, ມາສ຺ ກຸຊ຺ຊ ຣເຖສກ;

ກຸທ຺ຘໍ ອປ຺ປຜິກຸຊ຺ຊນ຺ໂຕ, ຣາຊາ ຣຜ຺ຖສ຺ສ ປູຊິໂຕ໗

໒໗

"ຄາເມ ວາ ຍທິ ວາຣລ຺ເລ, ນິນ຺ເນ ວາ ຍທິ ວາ ຖເລ;

ສພ຺ພຕ຺ຖ ອນຸສາສາມິ, ມາສ຺ ກຸຊ຺ຊ ຣເຖສກາ"ຕິ໗ – ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ;

ຕຕ຺ຖ ຣຜ຺ຖສ຺ສ ປູຊິໂຕຕິ ເອວຣູໂປ ຣາຊາ ຣຜ຺ຖສ຺ສ ປູຊນິໂຍ ໂຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ໗ ສພ຺ພຕ຺ຖ ອນຸສາສາມີຕິ ເອເຕສຸ ຄາມາທີສຸ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ວສນ຺ໂຕປາຫໍ ມຫາຣາຊ, ອິມາຍ ເອວ ອນຸສິຜ຺ຖິຍາ ຕມນຸສາສາມິ, ເອເຕສຸ ວາ ຄາມາທີສຸ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ເອກສ຺ມິມ຺ປີ ເອກສຕ຺ເຕປີ ອນຸສາສາມິ໗ ມາສ຺ ກຸຊ຺ຊ ຣເຖສກາຕິ ເອວເມວາຫໍ ຕໍ ອນຸສາສາມິ, ຣລ຺ລາ ນາມ ກຸຊ຺ຊຕຸໍ ນ ວຜ຺ຜຕິ໗ ກິ ກາຣຓາ? ຣາຊາໂນ ນາມ ວາຈາວຸຘາ, ເຕສໍ ກຸທ຺ຘານໍ ວຈນມຕ຺ເຕເນວ ພຫູ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓນ຺ຕີຕິ໗

ເອວໍ ໂພຂິສຕຸໂຕ ຣຄຸໂລ ອາຄຕາຄຕຫິວເສ ອິມາ ທເວ ຄາຖາ ອກາສີ. ຣາຊາ ອນຸສິຍຸກິຍາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ມຫາສຕຸຕສຸສ ສຕສຫສຸສຸຍຸຖານກໍ ເອກໍ ຄາມວຣໍ ອທາສີ, ໂພຂິສຕຸໂຕ ປຝິກຸຂິປີ. ອິຕິ ໂສ ຕຸເຖວ ທວາທສສໍວຈຸຂຣໍ ວສິຕຸວາ "ອຕິຈິຣໍ ນິວຸຕຸໂຖມຸຫິ, ຊນປທຈາຣິກໍ ຕາວ ຈຣິຕຸວາ ອາຄມິສຸສາມິ"ຕິ ຣຄຸໂລ ອກເຖຕຸວາວ ອຸຍຸຍານປາລໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ "ຕາຕ, ອຸກຸກຕຸກິຕຣູໂປສຸມິ, ຊນປທໍ ຈຣິຕຸວາ ອາຄມິສຸສາມິ, ຕຸວໍ ຣຄຸໂລ ກເຖຍຸຍາສີ"ຕິ ວຕຸວາ ປກຸການຸໂຕ ຄງຄາຍ ນາວາຕິຕຸຖໍ ປາປຸຕີ. ຕຕຸຖ ອວາຣິຍປີຕາ ນາມ ນາວິໂກ ອໂຫສີ. ໂສ ພາໂລ ເນວ ຄຸຕາວນຸຕານໍ ຄຸຕໍ ຊານາຕິ, ນ ອຕຸຕໂນ ອາຍາປາຍໍ ຊານາຕິ, ໂສ ຄງຄໍ ຕຣິຕຸການໍ ຊນໍ ປຖມໍ ຕາເຣຕຸວາ ປຈຸຊາ ເວຕນໍ ຍາຈຕິ, ເວຕນໍ ອເທນຸເຕຫິ ສທຸຂິ ກລຫໍ ກໂຣນຸໂຕ ອກຸໂກສປຸປຫາເຣເຍວ ພຫູ ລກຕິ, ອປຸປໍ ລາກໍ, ເອວຣູໂປ ອນຸຂພາໂລ. ຕໍ ສນຸຂາຍ ສຕຸຖາ ອກິສມຸພຸທຸໂຂ ຫຸຕຸວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓.

"ອວາຣິຍປີຕາ ນາມ, ອຫຸ ຄງຄາຍ ນາວິໂກ;

ປຸພຸເພ ຊນໍ ຕາເຣຕຸວານ, ປຈຸຊາ ຍາຈຕິ ເວຕນໍ;

ເຕນສຸສ ກຕຸຫນໍ ໂຫຕິ, ນ ຈ ໂກເຄຫິ ວຫຸຒຕີ"ຕິ.

ຕຕຸຖ ອວາຣິຍປີຕາ ນາມາຕິ ອວາຣິຍາ ນາມ ຕສຸສ ຂີຕາ, ຕສຸສາ ວເສນ ອວາຣິຍປີຕາ ນາມ ຊາໂຕ. ເຕນສຸສ ກຕຸຫນນຸຕິ ເຕນ ກາຣເຕນ, ເຕນ ວາ ປຈຸຊາ ຍາຈິຍມາເນນ ຊເນນ ສທຸຂິ ຕສຸສ ກຕຸຫນໍ ໂຫຕິ.

ໂພຂິສຕຸໂຕ ຕໍ ນາວິກໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ "ອາວຸໂສ, ປຣຕີຣໍ ມໍ ເນຫີ"ຕິ ອາຫ. ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂສ ອາຫ "ສມຕ, ກິ ເມ ນາວາເວຕນໍ ທສຸສສີ"ຕິ? "ອາວຸໂສ, ອຫໍ ໂກຄວຫຸຒິ ອຕຸຖວຫຸຒິ ຂມຸມວຫຸຒິ ນາມ ເຕ ກເຖສຸສາມີ"ຕິ. ຕໍ ສຸຕຸວາ ນາວິໂກ "ຂຸວໍ ເອສ ມຍຸຫໍ ກິຄຸຈິ ທສຸສຕີ"ຕິ ຕໍ ປຣຕີຣໍ ເນຕຸວາ "ເທຫິ ເມ ນາວາຍ ເວຕນ"ນຸຕິ ອາຫ. ໂສ ຕສຸສ "ສາຂຸ, ອາວຸໂສ"ຕິ ປຖມໍ ໂກຄວຫຸຒິ ກເຖນຸໂຕ –

໔.

"ອຕິຕຸຕໍເຍວ ຍາຈສຸສຸ, ອປາຣໍ ຕາຕ ນາວິກ;

ອຄຸໂລ ຫິ ຕິຕຸຕສຸສ ມໂນ, ອຄຸໂລ ໂຫຕິ ປາເຣສິໂນ"ຕິ. – ຄາຖມາຫ;

ຕຕຸຖ ອປາຣນຸຕິ ຕາຕ, ນາວິກ ປຣຕີຣໍ ອຕິຕຸຕເມວ ຊນໍ ໂອຣິມຕີເຣ ຄິຕຄຸເລວ ເວຕນໍ ຍາຈສຸສຸ, ຕໂຕ ລທຸຂຄຸຈ ຄເຫຕຸວາ ຄຸຕຸຕຍຸຖາເນ ຖເປຕຸວາ ປຈຸຊາ ມນຸສຸເສ ປຣຕີຣໍ ເນຍຸຍາສີ, ເອວໍ ເຕ ໂກຄວຫຸຒິ ກວິສຸສຕີ. ອຄຸໂລ ຫິ ຕິຕຸຕສຸສ ມໂນຕິ ຕາຕ ນາວິກ, ປຣຕີຣໍ ຄຕສຸສ ອຄຸໂລ ມໂນ ກວຕິ, ອທຕຸວາວ ຄນຸຕຸກາໂມ ໂຫຕິ. ໂຍ ປເນສ ປາເຣສີ ນາມ ປຣຕີຣໍ ເອສຕີ, ປຣຕີຣໍ ຄນຸຕຸກາໂມ ໂຫຕິ, ໂສ ອຕິເຣກມຸປິ ທຕຸວາ ຄນຸຕຸກາໂມ ໂຫຕິ, ອິຕິ ປາເຣສິໂນ ອຄຸໂລ ມໂນ ໂຫຕິ, ຕສຸມາ ຕຸວໍ ອຕິຕຸຕເມວ ຍາເຈຍຸຍາສີ, ອຍໍ ຕາວ ເຕ ໂກຄານໍ ວຫຸຒິ ນາມາຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ນາວິໂກ ຈິນຸເຕສີ "ອຍໍ ຕາວ ເມ ໂອວາໂທ ກວິສຸສຕິ, ອິທານິ ປເນສ ອຄຸຄໍ ກິຄຸຈິ ມຍຸຫໍ ທສຸສຕີ"ຕິ. ອຖ ນໍ ໂພຂິສຕຸໂຕ "ອຍໍ ຕາວ ເຕ, ອາວຸໂສ, ໂກຄວຫຸຒິ, ອິທານິ ອຕຸຖຂມຸມວຫຸຒິ ສຸຕາຫີ"ຕິ ວຕຸວາ ໂອວທນຸໂຕ –

໕.

"ຄາເມ ວາ ຍທິ ວາຣຄຸເຄ, ນິນຸເນ ວາ ຍທິ ວາ ຖເລ;

ສພ຺ພຕ຺ຖ ອນຸສາສາມິ, ມາສຸ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ຖ ນາວິກາ''ຕິ຺ – ຄາຖມາຫ;

ອິຕິສຸສ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ອຕ຺ຖສມ຺ພນ຺ໂທ ທຸຕິຍຄາຖາຍ ວຸຕ຺ໂຕເຍວ. ...

ສຕ຺ຖາ ''ອິຕິ ໂສ, ກິກ຺ຂເວ, ຕາປໂສ ຍໍ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ຣສ຺ໂຍ ສນ຺ຕິກາ ຄາມວຣໍ ລກິ, ຕເມວ ໂອວາທໍ ອນຸສພາລສຸສ ນາວິກສຸສ ກເຖຕ຺ວາ ມຸຂໂປ຺ຖນໍ ປາປຸຕິ, ຕສຸມາ ໂອວາທໍ ເທນ຺ເຕນ ຍຸຕ຺ຕຊນສຸເສວ ທາຕພ຺ໂພ, ນ ອຍຸຕ຺ຕຊນສຸສາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ຕທນນ຺ຕຣໍ ຄາຖມາຫ –

໖໙.

''ຍາເຍວານຸສາສນິຍາ, ຣາຊາ ຄາມວຣໍ ອທາ;

ຕາເຍວານຸສາສນິຍາ, ນາວິໂກ ປຫຣິ ມຸຂ''ນ຺ຕິ.

ຕສຸສ ຕໍ ປຫຣນ຺ຕສຸເສວ ກຣິຍາ ກຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄຕາ ປາປປຸຣິສໍ ທິສ຺ວາ ''ສາມິ, ອຍໍ ຕາປໂສ ນາມ ຣາຊກຸລູປໂກ, ມາ ປຫຣີ''ຕິ ອາຫ. ໂສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ''ຕ຺ວໍ ເມ ອິມໍ ກູຜຕາປສໍ ປຫຣິຕຸໍ ນ ເທສີ''ຕິ ອຸຍ຺ຸຖາຍ ຕໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ປາເຕສີ. ອຖ ກຕ຺ຕປາຕິ ປຕິຕ຺ວາ ກິຊ຺ຊິ, ຕສຸສາ ຈ ປນ ຄຣຸຄພ຺ກາຍ ຄພ຺ໂກ ກູມິຍໍ ປຕິ. ອຖ ນໍ ມນຸສຸສາ ສມ຺ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ''ປຸຣິສຆາຕໂກໂຈໂຣ''ຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ຣສ຺ໂຍ ທສຸເສສຸໍ. ຣາຊາ ວິນິຈ຺ຊິນິຕ຺ວາ ຕສຸສ ຣາຊາຕໍ ກາເຣສີ. ສຕ຺ຖາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໗໐.

''ກຕ຺ຕໍ ກິນ຺ນໍ ຫຕາ ກຣິຍາ, ຄພ຺ໂກ ຈ ປຕິໂຕ ຉມາ;

ມິໂຄວ ຊາຕຣູເປນ, ນ ເຕນຕ຺ຖໍ ອພນ຺ຜິ ສູ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ຕໍ ກິນ຺ນນ຺ຕິ ກຕ຺ຕປາຕິ ກິນ຺ນາ. ຫຕາຕິ ປຫຕາ. ຉມາຕິ ກູມິຍໍ. ມິໂຄວ ຊາຕຣູເປນາຕິ ຍຖາ ມິໂຄ ສຸວຕ຺ຕໍ ວາ ຫິຣຸຸສໍ ວາ ມຸຕ຺ຕາມຕິອາທິນິ ວາ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕປິ ອຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊຊນ຺ໂຕປິ ເຕນ ຊາຕຣູເປນ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖໍ ວທ຺ເຒຕຸໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕິ, ເອວເມວ ໂສ ອນ຺ສພາໂລ ປຕ຺ທິເຕຫິ ທິນ຺ນໍ ໂອວາທໍ ສຸຕ຺ວາປິ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖໍ ວທ຺ເຒຕຸໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕຸໍ ນາສກ຺ຂິຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ອພນ຺ຜິ ສູຕິ ເອຕ຺ຖ ອພນ຺ຜິ ໂສຕິ ເອວມຕ຺ໂຖ ທຍ຺ຸຖພ຺ໂພ. ສ-ໂອອິຕິ ອິເມສໍ ປທານສ຺ທີ ສູຕິ ສນ຺ຜິ ໂຫຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສີ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ກິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍ຺ຸຖຫີ. ຕທາ ນາວິໂກ ອິທານີ ນາວິໂກວ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ອວາຣິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາ.

[໓໗໖] ໒. ເສຕເກຕຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ມາ ຕາຕ ກຸຊ຺ຊິ ນ ຫິ ສາຜຸ ໂກໂຜຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກຸຫກກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ, ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ອຸທ຺

ທາລຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໑໔ຯ໖໘ ອາທໂຍ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຓສິຍໍ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ປຎ຺ຈສເຕ ມາຓເວ ມນ຺ເຕ ວາເຈສິຯ ເຕສໍ ເຊຏ຺ຐໂກ ເສຕເກຕຸ ນາມ ອຸທິຈ຺ຈພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕມາຓໂວ, ຕສ຺ສ ຊາຕິໍ ນິສ຺ສາຍ ມຫນ຺ໂຕ ມາໂນ ອໂຫສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ອຎ຺ເຎຫິ ມາຓເວຫິ ສທ຺ຘິໍ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມນ຺ໂຕ ນຄຣໍ ປວິສນ຺ຕໍ ເອກໍ ຈຓ຺ຑາລໍ ທິສ຺ວາ 'ໂກສິ ຕ຺ວ'ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ 'ຈຓ຺ຑາໂລຫມສ຺ມິ'ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕສ຺ສ ສຣີຣໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ອາຄຕວາຕສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ສຣີເຣ ຜຸສນຠເຍນ 'ນສ຺ສ, ຈຓ຺ຑາລ, ກາຬກຓ຺ຓີ, ອໂຘວາຕໍ ຍາຫີ'ຕິ ວຕ຺ວາ ເວເຄນ ຕສ຺ສ ອຸປຣິວາຕໍ ອຄມາສິຯ ຈຓ຺ຑາໂລ ສີຆຕຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຸປຣິວາເຕ ອຏ຺ຐາສິຯ ອຖ ນໍ ໂສ 'ນສ຺ສ ກາຬກຓ຺ຓີ'ຕິ ສຸຏ຺ຐຸຕຣໍ ອກ຺ໂກສິ ປຣິຠາສິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຈຓ຺ຑາໂລ 'ຕ຺ວໍ ໂກສີ'ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ 'ພ຺ຣາຫ຺ມຓມາຓໂວຫມສ຺ມີ'ຕິ ຯ 'ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ໂຫຕຸ, ມຍາ ປນ ປຸຏ຺ຐປຎ຺ຫໍ ກເຖຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສີ'ຕິຯ 'ອາມ, ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ'ຕິຯ 'ສເຈ ນ ສກ຺ໂກສິ, ປາທນ຺ຕເຣນ ຕໍ ຄເມມີ'ຕິຯ ໂສ ອຕ຺ຕານໍ ຕກ຺ເກຕ຺ວາ 'ຄເມຫີ'ຕິ ອາຫຯ

ຈຓ຺ຑາລປຸຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ກຖໍ ປຣິສໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ 'ມາຓວ, ທິສາ ນາມ ກຕຣາ'ຕິ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິຯ 'ທິສາ ນາມ ປຸຣຕ຺ຖິມາທໂຍ ຈຕສ຺ໂສ ທິສາ'ຕິຯ ຈຓ຺ຑາໂລ 'ນາຫໍ ຕໍ ເອຕໍ ທິສໍ ປຸຈ຺ຉາມິ, ຕ຺ວໍ ເອຕ຺ຕກມ຺ປິ ອຊານນ຺ໂຕ ມມ ສຣີເຣ ປຫຍວາຕໍ ຊິຄຸຈ຺ຉສີ'ຕິ ຕໍ ຂນ຺ຘຄີເວ ຄເຫຕ຺ວາ ໂອນເມຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປາທນ຺ຕເຣນ ຄເມສິຯ ມາຓວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາຈຣິຍສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂິສຸຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຈຣິໂຍ 'ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຕາຕ, ເສຕເກຕຸ ຈຓ຺ຑາເລນາສິ ປາທນ຺ຕເຣນ ຄມິໂຕ'ຕິ? 'ອາມ, ອາຈຣິຍ, ໂສ ມໍ ຈຓ຺ຑາລທາສິປຸຕ຺ໂຕ ທິສາມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ຊານາສີ'ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ປາທນ຺ຕເຣນ ຄເມສິ, ອິທານິ ທິສ຺ວາ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ອສ຺ສ ຊານິສ຺ສາມີ'ຕິ ກຸທ຺ໂຘ ຈຓ຺ຑາລປຸຕ຺ຕໍ ອກ຺ໂກສິ ປຣິຠາສິຯ ອຖ ນໍ ອາຈຣິໂຍ 'ຕາຕ, ເສຕເກຕຸ ມາ ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຌິ, ປຓ຺ຑິໂຕ ຈຓ຺ຑາລທາສິປຸຕ຺ໂຕ , ນ ໂສ ຕໍ ເອຕໍ ທິສໍ ປຸຈ຺ຉຕິ, ອຎ຺ຎໍ ທິສໍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕຍາ ປນ ທິຏ຺ຐສຸຕວິຎ຺ຎາຕໂຕ ອທິຏ຺ຐາສຸຕາວິຎ຺ຎາຕເມວ ພຫຸຕຣ'ນ຺ຕິ ໂອວທນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໘ຯ

'ມາ ຕາຕ ກຸຊ຺ຌິ ນ ຫິ ສາຘຸ ໂກໂຘ, ພຫຸມ຺ປິ ເຕ ອທິຏ຺ຐມສ຺ສຸຕຎ຺ຈ;

ມາຕາ ປິຕາ ທິສຕາ ເສຕເກຕຸ, ອາຈຣິຍມາຫຸ ທິສຕໍ ປສຕ຺ຖາຯ

໙ຯ

'ອຄາຣິໂນ ອນ຺ນທປານວຕ຺ຖທາ, ອວ຺ຫາຍິກາ ຕມ຺ປິ ທິສໍ ວທນ຺ຕິ;

ເອສາ ທິສາ ປຣມາ ເສຕເກຕຸ, ຍໍ ປຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂີ ສຸຂິໂນ ຠວນ຺ຕີ'ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນ ຫິ ສາຘຸ ໂກໂຘຕິ ໂກໂຘ ນາມ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມາໂນ ສຸຠາສິຕທຸພ຺ຠາສິຕໍ ອຕ຺ຖານຕ຺ຖໍ ຫິຕາຫິຕໍ ຊານິຕຸໍ ນ ເທຕີຕິ ນ ສາຘຸ ນ ລທ຺ໂກຯ ພຫຸມ຺ປິ ເຕ ອທິຏ຺ຐນ຺ຕິ ຕຍາ ຈກ຺ຂຸນາ ອທິຏ຺ຐໍ ໂສເຕນ ຈ ອສ຺ສຸຕເມວ ພຫຸຕຣໍຯ ທິສຕາຕິ ທິສາຯ ມາຕາປິຕໂຣ ປຸຕ຺ຕານໍ ປຸຣິມຕຣໍ ອຸປ຺ປນ຺ນຕ຺ຕາ ປຸຣຕ຺ຖິມທິສາ ນາມ ຊາຕາຕິ ວທຕິຯ ອາຈຣິຍມາຫຸ ທິສຕໍ ປສຕ຺ຖາຕິ ອາຈຣິຍາ ປນ ທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍຕ຺ຕາ ທິສຕໍ ປສຕ຺ຖາ ທກ຺ຂິຓາ ທິສາຕິ ພຸທ຺ຘາທໂຍ ອຣິຍາ ອາຫຸ ກເຖນ຺ຕິ ທີເປນ຺ຕີຕິຯ

ອຄາຣິໂນຕິ ຄຫຏ຺ຐາຯ ອນ຺ນທປານວຕ຺ຖທາຕິ ອນ຺ນທາ, ປານທາ, ວຕ຺ຖທາ ຈຯ ອວ຺ຫາຍິກາຕິ 'ເອຖ ເທຍ຺ຍຘມ຺ມໍ ປຕິຄ຺ຄຓ຺ຫຖາ'ຕິ ປກ຺ໂກສນກາຯ ຕມ຺ປິ ທິສໍ ວທນ຺ຕີຕິ ຕມ຺ປິ ພຸທ຺ຘາທໂຍ ອຣິຍາ ເອກໍ ທິສໍ ວທນ຺ຕິຯ ອິມິນາ ຈຕຸປ຺ຈ຺ຈຍທາຍກາ ຄຫຏ຺ຐາ ປຈ຺ຈເຍ ອປທິສິຕ຺ວາ ຘມ຺ມິກສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓຫິ ອຸປຄນ຺ຕພ຺ພຕ຺ຕາ ເອກາ ທິສາ ນາມາຕິ ທີເປຕິຯ ອປໂຣ ນໂຍ – ເຍ ເອເຕ ອຄາຣິໂນ ອນ຺ນປານວຕ຺ຖທາ, ເຕສໍ ຉການສຄ຺ຄສມ຺ປຕ຺ຕິທາຍກຄ຺ເຄນ ອຸປຣູປຣິ ອວ຺ຫາຍນ຺ໂຕ ເຍ ອວ຺ຫາຍິກາ ຘມ຺ມິກສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ, ຕມ຺ປິ ທິສໍ ວທນ຺ຕິ, ພຸທ຺ຘາທໂຍ ອຣິຍາ ອຸປຣິມທິສໍ ນາມ ວທນ຺ຕີຕິ ທີເປຕິຯ ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ –

‘‘ມາຕາ ປິຕາ ທິສາ ປຸພ຺ພາ, ອາຈຣິຍາ ທກ຺ຂິຕາ ທິສາ;

ປຸຕ຺ຕທາຣາ ທິສາ ປຈ຺ຉາ, ມິຕ຺ຕາມຈ຺ຈາ ຈ ອຸຕ຺ຕຣາຯ

‘‘ທາສກມ຺ມກຣາ ເຫຏ຺ຐາ, ອຸທ຺ທໍ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ;

ເອຕາ ທິສາ ນມສ຺ເສຍ຺ຍ, ອລມຕ຺ໂຕ ກຸເລ ຄິຫີ’’ຕິຯ (ທີຯ ນິຯ ໓ຯ໒໗໓);

ເອສາ ທິສາຕິ ອິທໍ ປນ ນິພ຺ພານໍ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍຯ ຊາຕິອາທີນາ ຫິ ນານປ຺ປກາເຣນ ທຸກ຺ເຂນ ທຸກ຺ຂິຕາ ສຕ຺ຕາ ຍໍ ປຕ຺ວາ ນິທ຺ທຸກ຺ຂາ ສຸຂິໂນ ກວນ຺ຕິ, ເອສາ ເອວ ຈ ສຕ຺ເຕຫິ ອຄຕປຸພ຺ພາ ທິສາ ນາມຯ ເຕເນວ ຈ ນິພ຺ພານໍ ‘‘ປຣມາ’’ຕິ ອາຫຯ ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕໍ –

‘‘ສມຕິຕ຺ຕິກໍ ອນວເສສກໍ, ເຕລປຕ຺ຕໍ ຍຖາ ປຣິຫເຣຍ຺ຍ;

ເອວໍ ສຈິຕ຺ຕມນຸຣກ຺ເຂ, ປຕ຺ຖຍາໂນ ທິສໍ ອຄຕປຸພ຺ພ’’ນ຺ຕິຯ (ຊາຯ ໑ຯ໑ຯ໙໖);

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ມາຓວສ຺ສ ທິສາ ກເຖສິຯ ໂສ ປນ ‘‘ຈຕ຺ທາເລນມ຺ຫິ ປາຫນ຺ເຕເນ ຄມິໂຕ’’ຕິ ຕສ຺ມິໍ ຐາເນ ອວສິຕ຺ວາ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ທິສາປາໂມກ຺ຂາຈຣິຍສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ອາຈຣິເຍນ ອນຸຢ຺ຢາໂຕ ຕກ຺ກສິລໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສພ຺ພສມຍສິປ຺ປໍ ສິກ຺ຂນ຺ໂຕ ວິຈຣິຯ ໂສ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ປຕ຺ວາ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ວສນ຺ເຕ ປຍ຺ຈສເຕ ຕາປເສ ທິສ຺ວາ ເຕສໍ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຍໍ ເຕ ຊານນ຺ຕິ ສິປ຺ປມນ຺ຕຈຣຓໍ, ຕໍ ອຸຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ຄຓສຕ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ເຕຫິ ປຣິວາຣິໂຕ ພາຣາຓສິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ກິກ຺ຂໍ ຈຣນ຺ໂຕ ຣາຊງຄຓໍ ອຄມາສິຯ ຣາຊາ ຕາປສານໍ ອິຣິຍາປເຖ ປສີທິຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕນິເວສເນ ໂກເຊຕ຺ວາ ເຕ ອຕ຺ຕໂນ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສາເປສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ຕາປເສ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ‘‘ອຊ຺ຊ ສາຍນ຺ເຫ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຍ຺ເຍ ວນ຺ທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫຯ

ເສຕເກຕຸ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕາປເສ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ ‘‘ມາຣິສາ, ອຊ຺ຊ ຣາຊາ ອາຄມິສ຺ສຕິ, ຣາຊາໂນ ຈ ນາມ ສກິໍ ອາຣາເຘຕ຺ວາ ຍາວຕາຍຸກໍ ສຸຂໍ ຊີວິຕຸໍ ສກ຺ກາ, ອຊ຺ຊ ເອກຈ຺ເຈ ວຄ຺ຄຸລິວຕໍ ຈຣຖ, ເອກຈ຺ເຈ ກຕ຺ຓກເສຍ຺ຍໍ ກປ຺ເປຖ, ເອກຈ຺ເຈ ປຍ຺ຈາຕປໍ ຕປ຺ເປຖ, ເອກຈ຺ເຈ ອຸກ຺ກຸຏິກປ຺ປທານມນຸຍຸຢ຺ຊຖ, ເອກຈ຺ເຈ ອຸທໂກໂຣຫຓກມ຺ມໍ ກໂຣຖ, ເອກຈ຺ເຈ ມນ຺ເຕ ສຊ຺ຊາຍຖາ’’ຕິ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ສຍໍ ປກ຺ກສາລທ຺ວາເຣ ອປ຺ສ຺ສຍປີຐເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ປຍ຺ຈວຓ຺ຓຣງ຺ຄສມ຺ຊຊ຺ລວາສນໍ ເອກໍ ໂປຕ຺ຖກໍ ວິຈິຕ຺ຣວຓ຺ເຓ ອາຘາຣເກ ຐເປຕ຺ວາ ສຸສິກ຺ຂິເຕຫິ ຈຕູຫິ ປຍ຺ຈຫິ ມາຓເວຫິ ປຸຈ຺ຉິເຕ ປຸຈ຺ຉິເຕ ປຍ຺ເຫ ກເຖສິຯ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ຣາຊາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕ ມິຈ຺ຉາຕປໍ ກໂຣນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ຕຸຏ຺ໂຐ ເສຕເກຕຸໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ປຸໂຣຫິເຕນ ສທ຺ທິໍ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐ຯ

‘‘ຂຣາຊິນາ ຊຏິລາ ປງ຺ກທນ຺ຕາ, ທຸມ຺ມກ຺ຂຣູປາ ເຍເມ ຊປ຺ປນ຺ຕິ ມນ຺ເຕ;

ກຈ຺ຈິ ນຸ ເຕ ມານຸສເກ ປໂຍເຄ, ອິທໍ ວິທູ ປຣິມຸຕ຺ຕາ ອປາຍາ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຂຣາຊິນາຕິ ສຂຸເຣຫິ ອຊິນຈມ຺ເມຫິ ສມນ຺ນາຄຕາຯ ປງ຺ກທນ຺ຕາຕິ ທນ຺ຕກຏ຺ຐສ຺ສ ອຂາທເນນ ມລຄ຺ຄຫິຕທນ຺ຕາຯ ທຸມ຺ມກ຺ຂຣູປາຕິ ອນຍ຺ຊິຕາມຓ຺ຑິຕລູຂນິວາສນປາຣຸປນາ ມາລາຄນ຺ຘວິເລປນວຊ຺ຊິຕາ , ກິລິຏ຺ຐຣູປາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິຯ ເຍເມ ຊປ຺ປນ຺ຕີຕິ ເຍ ອິເມ ມນ຺ເຕ ສຊ຺ຊາຍນ຺ຕິຯ ມານຸສເກ ປໂຍເຄຕິ ມນຸສ຺ເສຫິ ກຕ຺ຕພ຺ພປໂຍເຄ ຐິຕາຯ ອິທໍ ວິທູ ປຣິມຸຕ຺ຕາ ອປາຍາຕິ ອິມສ຺ມິໍ ປໂຍເຄ ຐຕ຺ວາ ອິມໍ ໂລກໍ ວິທິຕ຺ວາ ປາກຏໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ກຈ຺ຈິ ເອເຕ ອິສໂຍ ຈຕູຫິ ອປາເຍຫິ ມຸຕ຺ຕາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉຕິຯ

ຕံ ສຸຕ຺ວາ ປຸໂຣຫິໂຕ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໗

‘‘ປາປານິ ກມ຺ມານິ ກຣິຕ຺ວ ຣາຊ, ພຫຸສ຺ສຸໂຕ ເຈ ນ ຈເຣຍ຺ຍ ຘມ຺ມໍ;

ສຫສ຺ສເວໂທປີ ນ ຕໍ ປຏິຈ຺ຈ, ທຸກ຺ຂາ ປມຸຈ຺ເຈ ຈຣຓໍ ອປ຺ຕ຺ວາ’’ຕິ໗

ຕຕ຺ຖ ກຣິຕ຺ວາຕິ ກຕ຺ວາ໗ ຈຣຓນ຺ຕິ ສຫ ສີເລນ ອຏ຺ຐ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ໗ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ໗ ມຫາຣາຊ, ‘‘ອຫໍ ພຫຸສ຺ສຸໂຕມ຺ຫີ’’ຕິ ສຫສ຺ສເວໂທປີ ເຈ ຕິວິຘໍ ສຸຈຣິຕຘມ຺ມໍ ນ ຈເຣຍ຺ຍ, ປາປາເນວ ກເຣຍ຺ຍ, ໂສ ຕານິ ປາປານິ ກມ຺ມານິ ກຕ຺ວາ ຕໍ ພາຫຸສ຺ຈ຺ຈໍ ປຏິຈ຺ຈ ສີລສມາປຕ຺ຕິສງ຺ຂາຕໍ ຈຣຓໍ ອປ຺ປຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂາ ນ ປມຸຈ຺ເຈ, ອປາຍທຸກ຺ຂໂຕ ນ ມຸຈ຺ຈເຕວາຕິ໗

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕາປເສສຸ ປສາທໍ ຫຣິ໗ ຕໂຕ ເສຕເກຕຸ ຈິນ຺ເຕສີ ‘‘ອິມສ຺ສ ຣຍ຺ໂຍ ຕາປເສສຸ ປສາໂທ ອຸທປາທິ, ຕໍ ປເນສ ປຸໂຣຫິໂຕ ວາສິຍາ ປຫຣິຕ຺ວາ ວິຍ ຆິນ຺ທິ, ມຍາ ເອເຕນ ສທ຺ຘິ ກເຖຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ໗ ໂສ ເຕນ ສທ຺ຘິ ກເຖນ຺ໂຕ ປຍ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໗

‘‘ສຫສ຺ສເວໂທປີ ນ ຕໍ ປຏິຈ຺ຈ, ທຸກ຺ຂາ ປມຸຈ຺ເຈ ຈຣຓໍ ອປ຺ຕ຺ວາ;

ມຍ຺ຍາມິ ເວທາ ອຫລາ ກວນ຺ຕິ, ສສໍຍມໍ ຈຣຓເມວ ສຈ຺ຈ’’ນ຺ຕິ໗

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສເຈ ສຫສ຺ສເວໂທປີ ຕໍ ພາຫຸສ຺ຈ຺ຈໍ ປຏິຈ຺ຈ ຈຣຓໍ ອປ຺ປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕາໂນ ທຸກ຺ຂາ ນ ປມຸຈ຺ເຈ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ອຫໍ ມຍ຺ຍາມິ ‘‘ຕໂຍ ເວທາ ອຫລາ ໂຫນ຺ຕິ, ສສີລໍ ສມາປຕ຺ຕິຈຣຓເມວ ສຈ຺ຈໍ ໂຫຕີ’’ຕິ໗

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປຸໂຣຫິໂຕ ຆຏ຺ຐໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໗

‘‘ນ ເຫວ ເວທາ ອຫລາ ກວນ຺ຕິ, ສສໍຍມໍ ຈຣຓເມວ ສຈ຺ຈໍ;

ກິຕ຺ຕິຍ຺ຫິ ປປ຺ໂປຕິ ອຘິຈ຺ຈ ເວເທ, ສນ຺ຕິ ປຸເນຕິ ຈຣເຓນ ທນ຺ໂຕ’’ຕິ໗

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຕໂຍ ເວທາ ອຫລາ ນ ກວນ຺ຕິ, ສສໍຍມໍ ຈຣຓເມວ ສຈ຺ຈໍ ເສຍ຺ຍໍ ອຸຕ຺ຕມໍ ປວຣໍ ນ ເຫວ ໂຫຕິ໗ ກິກາຣຓາ? ກິຕ຺ຕິຍ຺ຫິ ປປ຺ໂປຕິ ອຘິຈ຺ຈ ເວເທຕິ ຕໂຍ ເວເທ ອຘິຈ຺ຈ ທິຏ຺ຐຘມ຺ເມ ກິຕ຺ຕິມຕ຺ຕໍ ຍສມຕ຺ຕໍ ລາກມຕ຺ຕໍ ລກຕິ, ອິໂຕ ປຣໍ ອຍ຺ຍໍ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ນ ເຕ ອຫລາ໗ ສນ຺ຕິ ປຸເນຕິ ຈຣເຓນ ທນ຺ໂຕຕິ ສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຍ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສມາປຕ຺ຕິປທຏ຺ຐານໍ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒນ຺ໂຕ ອຈ຺ຈນ຺ຕໍ ສນ຺ຕໍ ນິພ຺ພານໍ ນາມ ຕໍ ເອຕິ ປາປຸຓາຕີ໗

ອິຕິ ປຸໂຣຫິໂຕ ເສຕເກຕຸໂນ ວາທໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ເຕ ສພ຺ເພ ຄິຫີ ກາເຣຕ຺ວາ ຫລກາວຸຘານິ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕຕຣເກ ກຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ອຸປຏ຺ຐາເກ ກາເຣສິ໗ ອຍໍ ກິຣ ມຫນ຺ຕຕຣການໍ ວໍໂສ໗

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເສຕເກຕຸ ກຸຫກພິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ຈຕ຺ຫາໂລ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ,

ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ປຸໂຣຫິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ເສຕເກຕຸຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາຯ

[໓໗໘] ໓ຯ ທຣີມຸຂຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ປງ຺ໂກຈ ກາມາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມຫາຠິນິກ຺ຂມນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ເຫຏ຺ຐາ ກຖິຕເມວຯ

ອຕີເຕ ຣາຊຄຫນຄເຣ ມຄຘຣາຊາ ນາມ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິຯ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕກຸມາໂຣຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ຕສ຺ສ ຊາຕທິວເສເຍວ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສປິ ປຸຕ຺ໂຕ ຊາຍິ, ຕສ຺ສ ມຸຂໍ ອຕິວິຍ ໂສຠຕິ, ເຕນສ຺ສ ທຣີມຸໂຂຕິ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ເຕ ອຸໂພປິ ຣາຊກຸເລເຍວ ສໍວຑ຺ຒາ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປິຍສຫາຍາ ຫຸຕ຺ວາ ໂສຬສວສ຺ສກາເລ ຕກ຺ກສິລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ‘‘ສພ຺ພສມຍສິປ຺ປຎ຺ຈ ສິກ຺ຂິສ຺ສາມ, ເທສຈາຣິຕ຺ຕຎ຺ຈ ຊານິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຄາມນິຄມາທີສຸ ຈຣນ຺ຕາ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ເທວກຸເລ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ພາຣາຓສິໍ ຠິກ຺ຂາຍ ປວິສິໍສຸຯ ຕຕ຺ຖ ເອກສ຺ມິໍ ກຸເລ ‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ໂຠເຊຕ຺ວາ ວາຈນກໍ ທສ຺ສາມາ’’ຕິ ປາຍາສໍ ປຈິຕ຺ວາ ອາສນານິ ປຎ຺ຎຕ຺ຕານິ ໂຫນ຺ຕິຯ ມນຸສ຺ສາ ເຕ ອຸໂພປິ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ອາຄຕາ’’ຕິ ເຄຫໍ ປເວເສຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ອາສເນ ສຸທ຺ຘວຕ຺ຖໍ ປຎ຺ຎາເປສຸໍ, ທຣີມຸຂສ຺ສ ອາສເນ ຣຕ຺ຕກມ຺ພລໍຯ ທຣີມຸໂຂ ຕໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຊ຺ຊ ມຍ຺ຫໍ ສຫາໂຍ ພາຣາຓສິຣາຊາ ຠວິສ຺ສຕິ, ອຫໍ ເສນາປຕີ’’ຕິ ອຎ຺ຎາສິຯ ເຕ ຕຕ຺ຖ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ວາຈນກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມງ຺ຄລໍ ວຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕາ ຕໍ ຣາຊຸຍ຺ຍານໍ ອຄມໍສຸຯ ຕຕ຺ຖ ມຫາສຕ຺ໂຕ ມງ຺ຄລສິລາປຏ຺ເຏ ນິປຊ຺ຊິ, ທຣີມຸໂຂ ປນສ຺ສ ປາເທ ປຣິມຊ຺ຊນ຺ໂຕ ນິສີທິຯ

ຕທາ ພາຣາຓສິຣຎ຺ໂຎ ມຕສ຺ສ ສຕ຺ຕໂມ ທິວໂສ ໂຫຕິຯ ປຸໂຣຫິໂຕ ຣຎ຺ໂຎ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ອປຸຕ຺ຕເກ ຣຊ຺ເຊ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຜຸສ຺ສຣຖໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິຯ ຜຸສ຺ສຣຖວິສ຺ສຊ຺ຊນກິຈ຺ຈໍ ມຫາຊນກຊາຕເກ (ຊາຯ ໒ຯ໒໒ຯ໑໒໓ ອາທໂຍ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິຯ ຜຸສ຺ສຣໂຖ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຈຕຸຣງ຺ຄິນິຍາ ເສນາຍ ປຣິວຸໂຕ ອເນກສເຕຫິ ຕູຣິເຍຫິ ວຊ຺ຊມາເນຫິ ອຸຍ຺ຍານທ຺ວາຣໍ ປາປຸຓິຯ ທຣີມຸໂຂ ຕູຣິຍສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ສຫາຍສ຺ສ ເມ ຜຸສ຺ສຣໂຖ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ອຊ຺ເຊວ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ເສນາປຕິຏ຺ຐານໍ ທສ຺ສຕິ, ໂກ ເມ ຆຣາວາເສນ ອຕ຺ໂຖ, ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ອນາມນ຺ເຕຕ຺ວາວ ເອກມນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຏິຈ຺ຉນ຺ເນ ອຏ຺ຐາສິຯ ປຸໂຣຫິໂຕ ອຸຍ຺ຍານທ຺ວາເຣ ຣຖໍ ຐເປຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານໍ ປວິຏ຺ໂຐ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ມງ຺ຄລສິລາປຏ຺ເຏ ນິປນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ປາເທສຸ ລກ຺ຂຓານິ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ປຸຎ຺ຎວາ ສຕ຺ໂຕ ທ຺ວິສຫສ຺ສທີປປຣິວາຣານໍ ຈຕຸນ຺ນມ຺ປິ ມຫາທີປານໍ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ, ຘິຕິ ປນສ຺ສ ກີທິສາ’’ຕິ ສພ຺ພຕູຣິຍານິ ປຄ຺ຄຓ຺ຫາເປສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປພຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ມຸຂໂຕ ສາຏກໍ ອປເນຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ປຸນ ສາຏເກນ ມຸຂໍ ປຏິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ໂຖກໍ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປສ຺ສທ຺ຘທຣໂຖ ອຸຏ຺ຐາຍ ສິລາປຏ຺ເຏ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິຯ ປຸໂຣຫິໂຕ ຊາຓຸເກນ ປຕິຏ຺ຐາຍ ‘‘ເທວ, ຣຊ຺ຊໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ປາປຸຓາຕີ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ອປຸຕ຺ຕກໍ ຠເຓ ຣຊ຺ຊ’’ນ຺ຕິຯ ‘‘ອາມ, ເທວາ’’ຕິຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ສາທູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຯ ເຕ ຕສ຺ສ ອຸຍ຺ຍາເນເຍວ ອຠິເສກໍ ອກໍສຸຯ ໂສ ຍສມຫນ຺ຕຕາຍ ທຣີມຸຂໍ ອສຣິຕ຺ວາວ ຣຖໍ ອຠິຣຸຍ຺ຫ ມຫາຊນປຣິວຸໂຕ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາເຣ ຐິໂຕ ອມຈ຺ຈານໍ ຐານນ຺ຕຣານິ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ປາສາທໍ ອຠິຣຸຫິຯ

ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ທຣີມຸໂຂ ‘‘ສຸຎ຺ຎໍ ທານິ ອຸຍ຺ຍານ’’ນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ ມງ຺ຄລສິລາຍ ນິສີທິ, ອຖສ຺ສ ປຸຣໂຕ ປຓ຺ຑຸປລາສໍ ປຕິຯ ໂສ ຕສ຺ມິໍເຍວ ປຓ຺ຑຸປລາເສ ຂຍວຍໍ ປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ຕິລກ຺ຂຓໍ ສມ຺ມສິຕ຺ວາ ປຖວິໍ ອຸນ຺ນາເທນ຺ໂຕ ປຈ຺ເຈກໂພຘິໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສິຯ ຕສ຺ສ ຕງ຺ຂຓຎ຺ເຎວ ຄິຫິລິງ຺ຄໍ ອນ຺ຕຣຘາຍິ, ອິທ຺ຘິມຍປຕ຺ຕຈີວຣໍ ອາກາສໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສຣີເຣ ປຏິມຸຎ຺ຈິຯ ຕາວເທວ ອຏ຺ຐປຣິກ຺ຂາຣຘໂຣ ອິຣິຍາປຖສມ຺ປນ຺ໂນ ວສ຺ສສຏ຺ຐິກຕ຺ເຖໂຣ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ອິທ຺ຘິຍາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ນນ຺ທມູລກປພ຺ຠາຣໍ ອຄມາສິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຍສມຫນ຺ຕຕາຍ ປນ ຍເສນ ປມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕາລີສ ວສ຺ສານິ ທຣີມຸຂໍ ນ ສຣິ, ຈຕ຺ຕາລີເສ ປນ ສໍວຈ຺ຉເຣ ອຕີເຕ ຕໍ ສຣິຕ຺ວາ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ສຫາໂຍ ທຣີມຸໂຂ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ກຫໍ ນຸ ໂຂ ໂສ’’ຕິ ຕໍ ທຏ຺ຐຸກາໂມ ອໂຫສິຯ ໂສ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອນ຺ເຕປຸເຣປິ ປຣິສມຊ຺ເຊປິ ‘‘ກຫໍ ນຸ ໂຂ ມຍ຺ຫໍ ສຫາໂຍ ທຣີມຸໂຂ , ໂຍ ເມ ຕສ຺ສ ວສນຏ຺ຐານໍ ກເຖຕິ, ມຫນ຺ຕມສ຺ສ ຍສໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ວທຕິຯ ເອວໍ ຕສ຺ສ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຕໍ ສຣນ຺ຕສ຺ເສວ ອຎ຺ຎານິ ທສ ສໍວຈ຺ຉຣານິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕານິຯ

ຫຣິມຸຂປ຺ຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘປິ ປຄ຺ຄາສວສ຺ສຈ຺ຈເຍນ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ‘‘ນໍ ໂຂ ສຫາໂຍ ສຣຕິ’’ຕິ ຄຕ຺ວາ ‘‘ອິທານິ ໂສ ມຫາລຸລໂກ ປຸຕ຺ຕທິຕາທີຫິ ວຸທ຺ທິປ຺ປຕ຺ໂຕ, ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ກເຖຕ຺ວາ ປພ຺ພາເຊສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ອິທ຺ທິຍາ ອາກາເສນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕປຕິມາ ວິຍ ສິລາປຕ຺ເຕ ນິສີທິ. ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ຕໍ ທິສ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ກຸໂຕ ຕຸມ຺ເຫ ເອຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ‘‘ນນ຺ທມູລກປພ຺ການໂຕ’’ຕິ. ‘‘ເກ ນາມ ຕຸມ຺ເຫ’’ຕິ? ‘‘ຫຣິມຸຂປ຺ຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ນາມາຫໍ, ອາວຸໂສ’’ຕິ. ‘‘ກນ຺ເຕ, ອມ຺ຫາກໍ ຣາຊານໍ ຊານາຖາ’’ຕິ? ‘‘ອາມ ຊານາມິ, ຄິຫິກາເລ ໂນ ສຫາໂຍ’’ຕິ. ‘‘ກນ຺ເຕ, ຣາຊາ ຕຸມ຺ເຫ ທຕ຺ຖກາໂມ, ກເຖສ຺ສາມິ ຕສ຺ສ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອາຄຕກາວ’’ນ຺ຕິ. ‘‘ຄຈ຺ຉ ກເຖຫີ’’ຕິ. ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຸຣິຕຕຸຣິໂຕວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສິລາປຕ຺ເຕ ນິສິນ຺ນກາວໍ ຣຄ຺ໂຄ ກເຖສິ. ຣາຊາ ‘‘ອາຄໂຕ ກິຣ ເມ ສຫາໂຍ, ປສ຺ສິສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ຣຖໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຕິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ອຖ ນໍ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ‘‘ກິໍ, ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕ, ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ອຄຕິຄມນໍ ນ ຄຈ຺ຉສິ, ຘນຕ຺ຖາຍ ໂລກໍ ນ ປີເຼເສິ, ທານາທີນິ ປຸຄ຺ຄານິ ກໂຣສີ’’ຕິອາທີນິ ວທນ຺ໂຕ ປຕິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕ, ມຫາລຸລໂກສິ, ເອຕຣຫິ ກາເມ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິຕຸໍ ເຕ ສມໂຍ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘.

‘‘ປງ຺ໂກ ຈ ກາມາ ປລິໂປ ຈ ກາມາ, ກຍຄ຺ຈ ເມຕໍ ຕິມູລໍ ປວຸຕ຺ຕໍ;

ຣໂຊ ຈ ຘູໂມ ຈ ມຍາ ປກາສິຕາ, ຫິຕ຺ວາ ຕຸວໍ ປພ຺ພຊ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປງ຺ໂກຕິ ອຸທເກ ຊາຕານິ ຕິຕເສວາລກຸມຸທຄຈ຺ຉາທີນິ ອຘິປ຺ເປຕານິ. ຍຖາ ຫິ ອຸທກໍ ຕຣນ຺ຕໍ ຕານິ ລຄ຺ຄາເປນ຺ຕິ ສຊ຺ຊາເປນ຺ຕິ, ຕຖາ ສໍສາຣສາຄຣໍ ຕຣນ຺ຕສ຺ສ ໂຍຄາວຈຣສ຺ສ ປຄ຺ຈ ກາມຄຸຕາ ສພ຺ເພ ວາ ປນ ວຕ຺ຖຸກາມກິເລສກາມາ ລຄ຺ຄາປນວເສນ ປງ຺ໂກ ນາມ. ອິມສ຺ມິຄ຺ຫິ ປງ຺ເກ ອາສຕ຺ຕາ ວິສຕ຺ຕາ ເທວາປິ ມນຸສ຺ສາປິ ຕິຣຈ຺ຉານາປິ ກິລມນ຺ຕິ ໂຣທນ຺ຕິ ປຣິເທວນ຺ຕິ. ປລິໂປ ຈ ກາມາຕິ ປລິໂປ ວຸຈ຺ຈຕິ ມຫາກທ຺ທໂມ, ຍມ຺ຫິ ລຄ຺ຄາ ສູກຣມິຄາທໂຍປິ ສີຫາປິ ວາຣຕາປິ ອຕ຺ຕານໍ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ວຕ຺ຖຸກາມກິເລສກາມາປິ ຕໍສຣິກ຺ຂຕາຍ ‘‘ປລິປາ’’ຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ປຄ຺ຄວນ຺ໂຕປິ ຫິ ສຕ຺ຕາ ເຕສຸ ກາເມສຸ ສກິໍ ລຄ຺ຄກາລໂຕ ປຕ຺ຖາຍ ເຕ ກາເມ ປຫາເລຕ຺ວາ ສີຘໍ ອຸຕ຺ຖາຍ ອກິຄ຺ຈນໍ ອປລິໂພຘໍ ຣມຕີຍໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອຸປຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ. ກຍຄ຺ຈ ເມຕນ຺ຕິ ກຍຄ຺ຈ ເອຕໍ, ມ-ກາໂຣ ພ຺ຍຄ຺ຊນສນ຺ຘິວເສນ ວຸຕ຺ໂຕ. ຕິມູລນ຺ຕິ ຕີຫິ ມູເລຫິ ປຕິຕ຺ຖິຕໍ ວິຍ ອຈລໍ. ພລວກຍສ຺ເສຕໍ ນາມໍ. ປວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ມຫາຣາຊ, ເອເຕ ກາມາ ນາມ ທິຕ຺ຖຘມ຺ມິກສມ຺ປຣາຍິກສ຺ສ ອຕ຺ຕານຸວາທກຍາທີກສ຺ສ ເຈວ ທ຺ວຕ຺ຕິສກມ຺ມກຣຕາຘນວຸຕິໂຣຄວສປ຺ປວຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ກຍສ຺ສ ປຈ຺ຈຍຕ຺ເຖນ ພລວກຍນ຺ຕິ ພຸທ຺ຘປ຺ຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘພຸທ຺ຘສາວເກຫີ ເຈວ ສພ຺ພຄ຺ຄຸໂພຘິສຕ຺ເຕຫິ ຈ ປວຸຕ຺ຕໍ ກຖິຕໍ, ທີປິຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຖ ວາ ກຍຄ຺ຈ ເມຕນ຺ຕິ ກຍຄ຺ຈ ມຍາ ເອຕໍ ຕິມູລໍ ປວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເອວມ຺ເຈຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ ທຕ຺ຖພ຺ໂພ ເຍວ.

ຣໂຊ ຈ ຘູໂມ ຈາຕິ ຣຊຘູມສທິສຕ຺ຕາ ‘‘ຣໂຊ’’ຕິ ຈ ‘‘ຘູໂມ’’ຕິ ຈ ມຍາ ປກາສິຕາ. ຍຖາ ຫິ ສຸນ຺ຫາຕສ຺ສ ສຸວິລິຕ຺ຕາລງ຺ກຕສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ສຣີເຣ ສຸຂຸມຣຊໍ ປຕິຕໍ, ຕໍ ສຣີຣໍ ທຸພ຺ພຕ຺ຕໍ ໂສກາຣທີຕໍ ກິລິຕ຺ຖໍ ກໂຣຕິ, ເອວເມວ ອິທ຺ທິພເລນ ອາກາເສນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຈນ຺ໂທ ວິຍ ຈ ສູຣິໂຍ ວິຍ ຈ ໂລເກ ປຄ຺ຄາຕາປິ ສກິໍ ກາມຣຊສ຺ສ ອນ຺ໂຕ ປຕິຕກາລໂຕ ປຕ຺ຖາຍ ຄຸຕວຕ຺ຕ ຄຸຕໂສກາຄຸຕສຸທ຺ຘີນໍ ອຸປຫຕຕ຺ຕາ ທຸພ຺ພຕ຺ຕາ ໂສກາຣທີຕາ ກິລິຕ຺ຖາເຍວ ໂຫນ຺ຕິ. ຍຖາ ຈ ຘູເມນ ປຫຕກາລໂຕ ປຕ຺ຖາຍ ສຸປຣິສຸທ຺ຘາປິ ກິຕ຺ຕິ ກາລຸອວຕ຺ຕາ ໂຫຕິ, ເອວໍ ອຕິປຣິສຸທ຺ຘຄ຺ຄາຕາປິ ກາມຘູເມນ ປຫຕກາລໂຕ ປຕ຺ຖາຍ ຄຸຕວິນາສປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ມຫາຊນມຊ຺ເຊ ກາລຸອກາວ ຫຸຕ຺ວາ ປຄ຺ຄາຍນ຺ຕິ. ອິຕິ ຣຊຘູມສຣິກ຺ຂຕາຍ ເອເຕ ກາມາ ‘‘ຣໂຊ ຈ ຘູໂມ ຈາ’’ຕິ ມຍາ ຕຸຍ຺ຫໍ ປກາສິຕາ, ຕສ຺ມາ ອິເມ ກາເມ ຫິຕ຺ວາ ຕຸວໍ ປພ຺ພຊ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕາຕິ ຣາຊານໍ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ອຸສ຺ສາຫໍ ຊເນຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ກິເລເສຫິ ອຕ຺ຕໂນ ພທ຺ຘກາວໍ ກເຖນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘.

‘‘ຄຘິໂຕ ຈ ຣຕ຺ໂຕ ຈ ອຘິມຸຈ຺ຉິໂຕ ຈ, ກາເມສ຺ວຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕ ກີສຣູປໍ;

ຕံ ນຸສຸສເທ ຊີວິກຕຸໂຖ ປຫາຕຸໍ, ກາຫາມິ ປຸລຸລານີ ອນປຸປການີ’’ຕິ။

ຕຕຸຖ ຄຊີໂຕຕິ ອກິຊຊາກາຍຄນຸເຖນ ພທຸໂຣ။ ຣຕຸໂຕຕິ ປກຕິຊຫາປເນນ ຣາເຄນ ຣຕຸໂຕ။ ອຊີມຸຈຸຊິໂຕຕິ ອຕິວິຍ ມຸຈຸຊິໂຕ။ ກາເມສຸວຫນຸຕິ ທຸວິເຣສຸປີ ກາເມສຸ ອຫໍ။ ພຸຣາຫຸມຕາຕິ ທຣິມຸຂປຈຸເຈກພຸທຸຂໍ ອາລປຕິ။ ກີສຣູປນຸຕິ ພລວຣູປໍ။ ຕໍ ນຸສຸສເຫຕິ ຕໍ ທຸວິຣມຸປີ ກາມໍ ນ ຂຸສຸສຫາມິ ນ ສກຸໂກມິ။ ຊີວິກຕຸໂຖ ປຫາຕຸນຸຕິ ອິມາຍ ຊີວິກາຍ ອຕຸຖິໂກ ອຫໍ ຕໍ ກາມໍ ປຫາຕຸໍ ນ ສກຸໂກມິຕິ ວທຕິ။ ກາຫາມິ ປຸລຸລານີຕິ ອິທານີ ທານສີເລົາໂປສຖກມຸມສງຂາຕານີ ປຸລຸລານີ ອນປຸປການີ ພຫູນິ ກຣິສຸສາມີຕິ။

ເອວໍ ກິເລສກາໂມ ນາເມສ ສກີ ອລຸລີນກາລໂຕ ປຆຸຖາຍ ອປເນຕຸໍ ນ ສກຸໂກຕິ, ເຍນ ສໍກິລີຆຸຖຈິຕຸໂຕ ມຫາປຸຣິໂສ ປຈຸເຈກພຸທຸເຣນ ປພຸພຊຊາຍ ຄຸເຕາ ກຖິເຕປີ ‘‘ປພຸພຊິຕຸໍ ນ ສກຸໂກມິ’’ຕິ ອາຫ။ ໂຍຍໍ ທິປງກຣປາທມູເລ ອຕຸຕນີ ສມຸກເວນ ລາເຕນ ພຸທຸສກຣສມຸເມ ວິຈິນນຸໂຕ ຕຕິຍໍ ເນກຸຂມຸມປາຣມີ ທິສຸວາ –

‘‘ອິມໍ ຕຸວໍ ຕຕິຍໍ ຕາວ, ທລຸຫໍ ກຕຸວາ ສມາທິຍ;

ເນກຸຂມຸມປາຣມິຕໍ ຄຈຸຊ, ຍທິ ໂພຊີ ປຕຸຕຸມິຈຸຊສີ။

‘‘ຍຖາ ອນຸທຸຆເຣ ປຸຣິໂສ, ຈິຣວຸຕຸໂຖ ທຸຂຆຸຊິໂຕ;

ນ ຕຕຸຖ ຣາຄໍ ຊເນຕິ, ມຸຕຸຕີເຍວ ຄເວສຕິ။

‘‘ຕເຖວ ຕຸວໍ ສພຸພກເວ, ປສຸສ ອນຸທຸຆເຣ ວິຍ;

ເນກຸຂມຸມາກິມຸໂຂ ຫຸຕຸວາ, ສມຸໂພຊີ ປາປຸຕິສຸສສີ’’ຕິ။ –

ເອວໍ ເນກຸຂມຸເມ ຄຸຕໍ ປຣິກິຕຸເຕສິ, ໂສ ປຈຸເຈກພຸທຸເຣນ ປພຸພຊຊາຍ ວຕຸຕໍ ວຕຸວາ ‘‘ກິເລເສ ຊຫຸເທຕຸວາ ສມໂຕ ໂຫຫີ’’ຕິ ວຸຈຸຈມາໂນປີ ‘‘ນາຫໍ ກິເລເສ ຊຫຸເທຕຸວາ ສມໂຕ ກວິຕຸໍ ສກຸໂກມິ’’ຕິ ວທຕິ။

ອິມສຸມີ ກິຣ ໂລເກ ອຆຸຖ ອຸມຸມຕຸຕກາ ນາມ။ ເຕນາຫຸ ໂປຣາຕາ ‘‘ອຆຸຖ ປຸຄຸຄລາ ອຸມຸມຕຸຕກາສລຸລໍ ປຆິລການຸຕິ, ກາມຸມຸມຕຸຕໂກ ໂລກວສໍ ຄໂຕ , ໂກຣຸມຸມຕຸຕໂກ ໂທສວສໍ ຄໂຕ, ທິຆຸຖຸມຸມຕຸຕໂກ ວິປລຸລາສວສໍ ຄໂຕ, ໂມຫຸມຸມຕຸຕໂກ ອລຸລາຕາວສໍ ຄໂຕ, ຍກຸຂຸມຸມຕຸຕໂກ ຍກຸຂວສໍ ຄໂຕ, ປິຕຸຕຸມຸມຕຸຕໂກ ປິຕຸຕວສໍ ຄໂຕ, ສຸຣຸມຸມຕຸຕໂກ ປານວສໍ ຄໂຕ, ພຸຍສນຸມຸມຕຸຕໂກ ໂສກວສໍ ຄໂຕ’’ຕິ။ ອິເມສຸ ອຆຸຖສຸ ອຸມຸມຕຸຕເກສຸ ມຫາສຕຸໂຕ ອິມສຸມີ ຊາຕເກ ກາມຸມຸມຕຸຕໂກ ຫຸຕຸວາ ໂລກວສໍ ຄໂຕ ປພຸພຊຊາຍ ຄຸຕໍ ນ ອລຸລາສີ။

ເອວໍ ອນຕຸຖກາຣກໍ ປນ ອິມໍ ຄຸຕປຣິຊໍສກໍ ໂລກຊາຕໍ ກສຸມາ ສຕຸຕາ ປຣິມຸລຸຈິຕຸໍ ນ ສກຸໂກນຸຕີຕິ? ອນມຕຄຸເຄ ສໍສາເຣ ອເນການິ ກປຸປໂກຂີສຕສຫສຸສານີ ເອກໂຕ ພນຸຊິຕກາເວນ။ ເອວໍ ສນຸເຕປີ ຕໍ ປຕຸທິຕາ ‘‘ອປຸປສຸສາທາ ກາມາ’’ຕິອາທີນໍ ອເນເກສໍ ປຈຸຈເວກຸຂຕານໍ ວເສນ ປຊຫນຸຕິ။ ເຕເນວ ທຣິມຸຂປຈຸເຈກພຸທຸໂຣ ມຫາສຕຸເຕນ ‘‘ປພຸພຊິຕຸໍ ນ ສກຸໂກມິ’’ຕິ ວຸຕຸເຕປີ ສຸຣ ນິກຸເຂປີ ອກຕຸວາ ອຸຕຸຕຣິມຸປີ ໂອວທນຸໂຕ ທຸເວ ຄາຖາ ອາຫ။

໑໒။

‘ໂຍ ອຕຸຖກາມສຸສ ທິຕານຸກມຸປີໂນ, ໂອວຊຊມາໂນ ນ ກໂຣຕິ ສາສນໍ;

ອິທເມວ ເສຍຸໂຍ ອິຕິ ມລຸລມາໂນ, ປຸນປຸປຸນໍ ຄພຸກມຸເປຕິ ມນຸໂທ။

໑໗။

‘‘ໂສ ໂພຣຣູປີ ນິຣຍໍ ອຸເປຕິ, ສຸກາສຸກໍ ມຸຕ຺ຕກາຣີສປູຣໍ;

ສຕ຺ຕາ ສກາເຍ ນ ຊຫນ຺ຕິ ຄິທ຺ຊາ, ເຍ ໂຫນ຺ຕິ ກາເມສຸ ອວີຕຣາຄາ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຖການສ຺ສາຕິ ວຸທ຺ຒິການສ຺ສ။ ທີຕານຸກມ຺ປີໂນຕິ ທີເຕນ ມຸທຸຈິຕ຺ເຕນ ອນຸກມ຺ປນ຺ຕສ຺ສ။ ໂອວຊ຺ຊມາໂນຕິ ໂອວທິຍມາໂນ။ ອິທເມວ ເສຍ຺ໂຍຕິ ຍໍ ອຕ຺ຕນາ ຄຫິຕໍ ອເສຍ຺ຍໍ ອນຸຕ຺ຕມມ຺ປີ ສມານໍ, ຕໍ ອິທເມວ ເສຍ຺ໂຍ ອິຕິ ມຄ຺ຄມາໂນ။ ມນ຺ໂທຕິ ໂສ ອຄ຺ຄາຕປ຺ຸຄ຺ຄໂລ ມາຕ຺ຕຸຈ຺ຈິຍໍ ວາສໍ ນາຕິກ຺ກມຕິ, ປຸນປ຺ປຸນໍ ຄພ຺ກໍ ອຸເປຕິເຍວາຕິ ອຕ຺ໂຖ။

ໂສ ໂພຣຣູປນ຺ຕິ ມຫາຣາຊ, ໂສ ມນ຺ໂທ ຕໍ ມາຕ຺ຕຸຈ຺ຈີ ອຸເປນ຺ໂຕ ໂພຣຣູປີ ທາຣຸຕຊາຕິກໍ ນິຣຍໍ ອຸເປຕິ ນາມ။ ມາຕ຺ຕຸຈ຺ຈິ ທີ ນິຣສ຺ສາທຍ຺ເຖນ ອິຜ ‘‘ນິຣໂຍ’’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ, ‘‘ຈຕ຺ຕຸຍ຺ຜິກນິຣໂຍ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ။ ‘‘ຈຕ຺ຕຸຍ຺ຜິກນິຣໂຍ ນາມ ກຕໂຣ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ມາຕ຺ຕຸຈ຺ຈິເມວ ວຕ຺ຕຸໍ ວຍ຺ຜຕິ။ ອວີຈິມຫານິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕສຕ຺ຕສ຺ສ ທີ ອປ຺ຣາປຣໍ ອາຜາວນປຣິຜາວນໍ ໂຫຕິເຍວ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ‘‘ຈຕ຺ຕຸຍ຺ຜິກນິຣໂຍ’’ຕິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ລພ຺ກຕິ, ມາຕ຺ຕຸຈ຺ຈິຍໍ ປນ ນວ ວາ ທສ ວາ ມາເສ ຈຕູທີປີ ປສ຺ເສທີ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ຜາວິຕຸໍ ນາມ ນ ສກ຺ກາ, ອຕິສມ຺ພາເຜ ໂອກາເສ ຈຕ຺ໂກເຍນ ຈຕຸສງ຺ຸຍິເຕເນວ ທຸຕ຺ວາ ອຈ຺ຈິຕພ຺ພໍ, ຕສ຺ມາ ເອສ ‘‘ຈຕ຺ຕຸຍ຺ຜິກນິຣໂຍ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ။

ສຸກາສຸກນ຺ຕິ ສຸການໍ ອສຸກໍ။ ສຸການຄ຺ທີ ສໍສາຣກີຣຸການໍ ໂຍຄາວຈຣກຸລປ຺ຸຕ຺ຕານໍ ມາຕ຺ຕຸຈ຺ຈິ ເອກນ຺ຕໍ ອສຸກສມ຺ມໂຕ။ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

‘‘ອຊຄ຺ຄໍ ຊຄ຺ຄສງ຺ຂາຕໍ, ອສຸຈິ ສຸຈິສມ຺ມຕໍ;

ນານາກຸຕປ຺ປຣິປູຣໍ, ຊຄ຺ຄຣູປີ ອປ຺ສ຺ສໂຕ။

‘‘ຜິຣຕ຺ຖ຺ມໍ ອາຕຸຣໍ ປູຕິກາຍໍ, ເຊຄ຺ຈ຺ຈິຍໍ ອສ຺ສຸຈີ ພ຺ຍາຜິສມ຺ມໍ;

ຍຕ຺ຖປ຺ປມຕ຺ຕາ ອຜິມ຺ຈ຺ຈິຕາ ປຊາ, ຫາເປນ຺ຕິ ມຄ຺ຄໍ ສຸຄຕູປປ຺ຕ຺ຕິຍາ’’ຕິ။ (ຊາ။ ໑။໖။໑໘໗-໑໘໘);

ສຕ຺ຕາຕິ ອາສຕ຺ຕາ ວິສຕ຺ຕາ ລຄ຺ຄາ ລຄ຺ຄິຕາ ສກາເຍ ນ ຊຫນ຺ຕິຕິ ຕໍ ມາຕ຺ຕຸຈ຺ຈີ ນ ປຣິຈ຺ຈຊນ຺ຕິ ။ ຄິທ຺ຜາຕິ ຄຜິຕາ။ ເຍ ໂຫນ຺ຕິຕິ ເຍ ກາເມສຸ ອວີຕຣາຄາ ໂຫນ຺ຕິ, ເຕ ເອຕໍ ຄພ຺ກວາສໍ ນ ຊຫນ຺ຕິຕິ။

ເອວໍ ທຣີມຸຂປ຺ຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຜ ຄພ຺ກໂອກ຺ກນ຺ຕິມູລກຄ຺ຈ, ປຣິຫາຣມູລກຄ຺ຈ ທຸກ຺ຂໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ຄພ຺ກວຸຍ຺ຖານມູລກໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ທິຍຫຸຕຄາຖມາຫ။

໑໘။

‘‘ນິລຸເຫນ ລິຕ຺ຕາ ຣຸທິເຣນ ມກ຺ຂິຕາ, ເສມ຺ເຫນ ລິຕ຺ຕາ ອຸປ຺ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ;

ຍໍ ຍຄ຺ທີ ກາເຍນ ຜຸສນ຺ຕິ ຕາວເທ, ສພ຺ພໍ ອສາຕໍ ທຸຂເມວ ເກວລໍ။

໑໙။

‘‘ທິສ຺ວາ ວທາມິ ນ ຫິ ອລ຺ລໂຕ ສວໍ, ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ພຫຸກໍ ສຣາມີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ມິລ຺ເຫນ ລິຕ຺ຕາຕິ ມຫາຣາຊ, ອິເມ ສຕ຺ຕາ ມາຕຸກຸຈ຺ຈິໂຕ ນິກ຺ຂມນ຺ຕາ ນ ຈຕ຺ຊ຺ຊາຕິຄນ຺ເຮຫິ ວິລິມ຺ປິຕ຺ວາ ສຸຣກິມາລໍ ປີລຸຍນ຺ຕິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ, ປຸຣາຕາລູເຖນ ປັນ ມກ຺ຂິຕາ ປລິພຸທ຺ທາ ຫຸຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ។ ຣຸຫິເຣນ ມກ຺ຂິຕາຕິ ຣຕ຺ຕໂລຫິຕຈນ຺ທນານຸລິຕ຺ຕາປີ ຈ ຫຸຕ຺ວາ ນ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ, ຣຕ຺ຕໂລຫິຕມກ຺ຂິຕາ ປັນ ຫຸຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ។ ເສມ຺ເຫນ ລິຕ຺ຕາຕິ ນ ຈາປີ ເສຕຈນ຺ທນວິລິຕ຺ຕາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ, ພຫລປິຈ຺ຈິລເສມ຺ຫລິຕ຺ຕາ ປັນ ຫຸຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ។ ອິຕ຺ຖິປລ຺ຫິ ຄພ຺ກວຸຍ຺ຖານກາເລ ເອຕາ ອສຸຈິໂຍ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ។ ຕາວເທຕິ ຕສ຺ມີ ສມເຍ។ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ມຫາຣາຊ, ອິເມ ສຕ຺ຕາ ຕສ຺ມີ ມາຕຸກຸຈ຺ຈິໂຕ ນິກ຺ຂມນສມເຍ ເອວໍ ມິລ຺ຫາທິລິຕ຺ຕາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕາ ຍໍ ຍໍ ນິກ຺ຂມນມຄ຺ຄປ຺ເທສໍ ວາ ຫຕ຺ຖໍ ວາ ປາທໍ ວາ ຜຸສນ຺ຕິ, ຕໍ ສພ຺ພໍ ອສາຕໍ ອມນຸຊ຺ຊໍ ເກວລໍ ອສມ຺ມິສ຺ສໍ ທຸກ຺ຂເມວ ຜຸສນ຺ຕິ, ສຸຂໍ ນາມ ເຕສໍ ຕສ຺ມີ ສມເຍ ນຕ຺ຖີຕິ។

ທິສ຺ວາ ວທາມິ ນ ຫິ ອລ຺ລໂຕ ສວນ຺ຕິ ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ອິມໍ ເອຕ຺ຕກໍ ວທນ຺ໂຕ ນ ອລ຺ລໂຕ ສວໍ, ອລ຺ລສ຺ສ ສມຕສ຺ສ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ວາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນ ວທາມິ, ອຕ຺ຕໂນ ປັນ ປຈ຺ເຈກໂພຣິລາເຕນ ທິສ຺ວາ ປຜິວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈກ຺ຂໍ ກຕ຺ວາ ວທາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ພຫຸກນ຺ຕິ ອິທໍ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາວໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ។ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ມຫາຣາຊ, ອຫລ຺ຫິ ປຸພ຺ເພ ນິວຸຕ຺ຖກ຺ຂນ຺ຂປຜິປາຜິສງ຺ຂາຕໍ ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ພຫຸກໍ ສຣາມີ, ສຕສຫສ຺ສກປ຺ປານິກາມິ ທ຺ເວ ອສງ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍານີ ສຣາມີຕິ។

ອິທານີ ສຕ຺ຖາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຊ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ເອວໍ ໂສ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຊ ຣາຊານໍ ສຸກາສິຕກຖາຍ ສງ຺ຄຕ຺ຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ໂອສາເນ ອຸປ຺ຫ຺ຌຄາຖມາຫ –

‘‘ຈິຕ຺ຣາຫິ ຄາຖາຫິ ສຸກາສິຕາຫິ, ທຣີມຸໂຂ ນິຊ຺ຊາປຍີ ສຸເມຊ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຣາຫີຕິ ອເນກຕ຺ຖສນ຺ນິສ຺ສິຕາຫິ។ ສຸກາສິຕາຫີຕິ ສຸກຖິຕາຫິ។ ທຣີມຸໂຂ ນິຊ຺ຊາປຍີ ສຸເມຊນ຺ຕິ ກິກ຺ຂເວ, ໂສ ທຣີມຸຂປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຊ ຕໍ ສຸເມຊໍ ສຸນ຺ທຣປລ຺ລໍ ກາຣຕາກາຣຕຊານນສມຕ຺ຖໍ ຣາຊານໍ ນິຊ຺ຊາເປສີ ສລ຺ລາເປສີ, ອຕ຺ຕໂນ ວຈນໍ ຄຕ຺ຫາເປສີຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ເອວໍ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຊ ກາເມສຸ ໂທສໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວຈນໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອິທານີ ປພ຺ພຊ ວາ ມາ ວາ, ມຍາ ປັນ ຕຸຍ຺ຫໍ ກາເມສຸ ອາທີນໂວ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ຈ ອານິສໍໂສ ກຖິໂຕ, ຕ຺ວໍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕຣາຊຫໍໂສ ວິຍ ອາກາເສ ອຸປ຺ປ຺ຕິຕ຺ວາ ວລາຫກຄພ຺ກໍ ມທ຺ທນ຺ໂຕ ນນ຺ທມູລກປພ຺ການເມວ ຄໂຕ។ ມຫາສຕ຺ໂຕ ທສນຂສໂມຮານສມຸຊ຺ຊລໍ ອຍ຺ຊລີ ສິຣສ຺ມີ ຖເປຕ຺ວາ ນມສ຺ສມາໂນ ຕສ຺ມີ ທສ຺ສນວິສເຍ ອຕີເຕ ເຊຍ຺ຖປຸຕ຺ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ປຜິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ໂຣທນ຺ຕສ຺ສ ປຣິເທວນ຺ຕສ຺ສ ກາເມ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລໍ ມາເປຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ນ ຈິຣສ຺ເສວ ອກິລ຺ລາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອາຍຸປຣິໂຍສາເນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກູປໂຄ ອໂຫສິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປນ຺ນາທໂຍ ອເຫສຸໍ។ ຕທາ ຣາຊາ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ។

ທຣີມຸຂຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ។

[ຝິກຸລ] ໔។ ເນຣຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກາໂກລາ ກາກສງ຺ຆາ ຈາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອລ຺ລຕຣໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ໂສ ກິຣ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິເກ ກມ຺ມຍ຺ຖານໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ອຄມາສິ។ ມນຸສ຺ສາ ຕສ຺ສ ອິຣິຍາປເຖ ປສີທິຕ຺ວາ ຕໍ ໂກເຊຕ຺ວາ ປຜິລ຺ລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣລ຺ເລ ປຕ຺ຕສາລໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວສາເປສຸໍ, ອຕິວິຍ ຈສ຺ສ ສກ຺ການໍ ກຣີສຸ។ ອເຖເກ ສສ຺ສຕວາທາ ອາຄມໍສຸ។ ເຕ ເຕສໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ເຖຣສ຺ສ ວາທໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສສ຺ສຕວາທໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕສລ຺ເລວ ສກ຺ການໍ ກຣີສຸ។ ຕໂຕ ອຸຈ຺ເຉທວາທາ ອາຄມໍສຸ ເຕ ສສ຺ສຕວາທໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຸຈ຺ເຉທວາທເມວ ຄຕ຺ຫີສຸ។ ອຖລ຺ເລ ອເຈລກາ ອາຄມີສຸ។ ເຕ ອຸຈ຺ເຉທວາທໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺

ວາ ອເຈລກວາທໍ ຄຕຸທີສຸ។ ໂສ ເຕສໍ ຄຸຕາຄຸຕໍ ອຊານນຸຕານໍ ມນຸສຸສານໍ ສນຸຕິເກ ທຸກຸເຂນ ວສິຕຸວາ ວຸຕຸຖວສຸໂສ ປວາເຣຕຸວາ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ກຕປຎິສນຸຖາໂຣ "ກຫໍ ວສຸສໍວຸຕຸໂຖສີ"ຕິ ວຸຕຸເຕ "ປຈຸຈນຸຕໍ ນິສຸສາຍ, ກນຸເຕ"ຕິ ວຕຸວາ "ສຸຂໍ ວຸຕຸໂຖສີ"ຕິ ປຸຎຸໂຖ "ກນຸເຕ, ຄຸຕາຄຸຕໍ ອຊານນຸຕານໍ ສນຸຕິເກ ທຸກຸຂໍ ວຸຕຸໂຖສຸມິ"ຕິ ອາຫ។ ສຕຸຖາ "ກິກຸຂຸ ໂປຣາຕາກປຕຸທິຕາ ຕິຣຈຸຊານໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕາປີ ຄຸຕາຄຸຕໍ ອຊານນຸເຕຫິ ສທຸຣີ ເອກທິວສມຸປີ ນ ວສິສຸ, ຕຸວໍ ອຕຸຕໂນ ຄຸຕາຄຸຕໍ ອຊານນຎຸຖາເນ ກສຸມາ ວສີ"ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ສຸວຕຸຕາຫໍສໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິ, ກນິຎຸຖກາຕາປີສຸສ ອຕຸຖິ។ ເຕ ຈິຕຸຕກູຍປພຸພເຕ ວສນຸຕາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ສຍໍຊາຕສາລີ ຂາທນຸຕິ។ ເຕ ເອກທິວສໍ ຕຕຸຖ ຈຣິຕຸວາ ຈິຕຸຕກູຍໍ ອາຄຈຸຈນຸຕາ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ເອກໍ ເນຣຸໍ ນາມ ກລຸຈນປພຸພຕໍ ທິສຸວາ ຕສຸສ ມຕຸຖເກ ນິສີທີສຸ។ ຕໍ ປນ ປພຸພຕໍ ນິສຸສາຍ ວສນຸຕາ ສກຸຕສງຆາ ຈຕຸປຸປທາ ຈ ໂຄຈຣກູມິຍໍ ນານາວຕຸຕາ ໂຫນຸຕິ, ປພຸພຕໍ ປວິຎຸຖກາລໂຕ ປຎຸຖາຍ ເຕ ສພຸເພ ຕສຸໂສກາເສນ ສຸວຕຸຕວຕຸຕາ ໂຫນຸຕິ។ ຕໍ ທິສຸວາ ໂພຣິສຕຸຕສຸສ ກນິຎຸໂຖ ຕໍ ກາຣຕໍ ອຊານິຕຸວາ "ກີ ນຸ ໂຂ ເອຕຸຖ ກາຣຕ"ນຸຕິ ກາຕຣາ ສທຸຣີ ສລຸລປນຸໂຕ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໔໐។

"ກາໂກລາ ກາກສງຆາ ຈ, ມຍລຸຈ ປຕຕໍ ວຣາ;

ສພຸເພວ ສທິສາ ໂຫມ, ອິມໍ ອາຄມຸມ ປພຸພຕໍ។

໔໑។

"ອິຮ ສີຫາ ຈ ພຸຍຄຸຆາ ຈ, ສິງຄາລາ ຈ ມິຄາຣມາ;

ສພຸເພວ ສທິສາ ໂຫນຸຕິ, ອຍໍ ໂກ ນາມ ປພຸພໂຕ"ຕິ។

ຕຕຸຖ ກາໂກລາຕິ ວນກາກາ។ ກາກສງຆາຕິ ປກຕິກາກສງຆາ ຈ។ ປຕຕໍ ວຣາຕິ ປກຸຂີນໍ ເສຎຸຖາ។ ສທິສາ ໂຫມາຕິ ສທິສວຕຸຕາ ໂຫມ។

ຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ໂພຣິສຕຸໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔។

"ອິມໍ ເນຣູຕິ ຊານນຸຕິ, ມນຸສຸສາ ປພຸພຕຸຕຕມໍ;

ອິຮ ວຕຸເຕນ ສມຸປນຸນາ, ວສນຸຕິ ສພຸພປາຕີໂນ"ຕິ។

ຕຕຸຖ ອິຮ ວຕຸເຕນາຕິ ອິມສຸມີ ເນຣຸປພຸພເຕ ໂອກາເສນ ວຕຸຕສມຸປນຸນາ ຫຸຕຸວາ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ກນິຎຸໂຖ ເສສຄາຖາ ອກາສິ –

໔໓។

"ອມານນາ ຍຕຸຖ ສິຍາ, ອນຸຕານໍ ວາ ວິມານນາ;

ທີນສມຸມານນາ ວາປິ, ນ ຕຕຸຖ ວິສຕີວເສ໌ຯ

໘໔ຯ

‘‘ຍຕຸຖາລໂສ ຈ ທກຸໂຂ ຈ, ສູໂຣ ກີຣຸ ຈ ປູຊີຍາ;

ນ ຕຕຸຖ ສນຸໂຕ ວສນຸຕິ, ອວິເສສກເຣ ນເຣຯ

໘໕ຯ

‘‘ນາຍໍ ເນຣຸ ວິກຊຕິ, ຫີເນາກຸກຍຸຖມຊຊີເມ;

ອວິເສສກໂຣ ເນຣຸ, ໜນຸທ ເນຣຸໍ ຊຫາມເສ’’ຕິຯ

ຕຕຸຖ ປຖມຄາຖາຍ ອຍມຕຸໂຖ – ຍຕຸຖ ສນຸຕານໍ ປຕຸທິຕານໍ ສີລສມຸປນຸນານໍ ມານນສຸສ ອກາເວນ ອມານນາ ອວມຄຸຄນາ ຈ ອວມານວເສນ ວິມານນາ ວາ ທີນານໍ ວາ ທຸສຸສີລານໍ ສມຸມານນາ ສິຍາ, ຕຕຸຖ ນິວາເສ ນ ວເສຍຸຍຯ ປູຊີຍາຕິ ເອເຕ ເອຕຸຖ ເອກສທິສາຍ ປູຊາຍ ປູຊນີຍາ ໂຫນຸຕິ, ສມກໍ ສກຸກາຣໍ ລການຸຕິຯ ທີເນາກຸກຍຸຖມຊຊີເມຕິ ຊາຕິໂຄຕຸຕກຸລປປເທສສີລາຈາຣຄາຕາທີຫີ ທີເນ ຈ ມຊຊີເມ ຈ ອຸກຸກຍຸເຖ ຈ ອຍໍ ນ ວິກຊຕິຯ ໜນຸທາຕິ ວວສຸສຄຸຄຕຸເຖ ນິປາໂຕຯ ຊຫາມເສຕິ ປຣິຈຸຈຊາມຯ ເອວຄຸຈ ປນ ວຕຸວາ ອຸໂກປິ ເຕ ທໍສາ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ຈິຕຸຕກູຍເມວ ຄຕາຯ

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ກິກຸຂຸ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖຫີຯ ຕທາ ກນິຍຸຖຫໍໂສ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ເຊຍຸຖກຫໍໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນຸຕິຯ

ເນຣຸຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຕຸຕຸຖາຯ

[໓໗໐] ໕ຯ ອາສງກຊາຕກວຕຸຕນາ

ອາສາວຕີນາມ ລຕາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ປຸຣາຕາທຸຕິຍິກາປໂລການໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິຯ ວຕຸຖຸ ອິນຸທຣິຍຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໗ຯ໖໐ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສຸສຕິຯ ອິຘ ປນ ສຕຸຖາ ຕໍ ກິກຸຂຸໍ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ ອຸກຸກຕຸຖິໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ເກນ ອຸກຸກຕຸຖາປິໂຕສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ປຸຣາຕາທຸຕິຍິກາຍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ກິກຸຂຸ ເອສາ ອິຕຸຖີ ຕຸຍຸຫໍ ອນຕຸຖກາຣິກາ, ປຸພຸເພປິ ຕຸວໍ ເອຕໍ ນິສຸສາຍ ຈຕຸຣງຄິນິເສນໍ ຊຫິຕຸວາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ມຫນຸຕໍ ທຸກຸຂໍ ອນຸກວນຸໂຕ ຕີຕິ ສໍວຈຸຊຣານິ ວສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ກາສິຄາເມ ພຸຣາຫຸມຕກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕກຸກສິລາຍໍ ອຸຄຸຄຫິຕສິປຸໂປ ອິສິປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ອກິຄຸຄາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ວສິຯ ຕສຸມີ ກາເລ ເອໂກ ປຸຄຸຄສມຸປນຸໂນ ສຕຸໂຕ ຕາວຕີສກວນໂຕ ຈວິຕຸວາ ຕສຸມີ ຖາເນ ປທຸມສເຣ ເອກສຸມີ ປທຸມຄພຸເກ ທາຣິກາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ, ເສສປທຸເມສຸ ປຸຣາຕກາວໍ ປຕຸວາ ປຕນຸເຕສຸປິ ຕໍ ມຫາກຸຈຸຊິກໍ ຫຸຕຸວາ ຕິຍຸຖເຕວຯ ຕາປໂສ ນຫາຍິຕຸໍ ປທຸມສຣໍ ຄໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອຄຸເຄສຸ ປທຸເມສຸ ປຕນຸເຕສຸປິ ອິທໍ ມຫາກຸຈຸຊິກໍ ຫຸຕຸວາ ຕິຍຸຖຕິ, ກິ ນຸ ໂຂ ການຣຕ’’ນຸຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ອຸທກສາຍກໍ ນິວາເສຕຸວາ ໂອຕຣນຸໂຕ ຄນຸຕຸວາ ຕໍ ປທຸມໍ ວິວຣິຕຸວາ ຕໍ ທາຣິກໍ ທິສຸວາ ຊີຕຸສຄຸຄໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ປຕຸຕສາລໍ ອາເນຕຸວາ ປຜິຊຄຸຄີຯ ສາ ອປຣກາເຄ ໂສລຊວສວສຸສິກາ ຫຸຕຸວາ ອກິຣູປາ ອໂຫສິ ອຸຕຸຕມຣູປຘຣາ ອຕິກຸການຸຕາ ມານຸສກວຕຸຕໍ, ອປຕຸຕາ ເທວວຕຸຕໍຯ ຕທາ ສກຸໂກ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ອຸປຍຸຖານໍ ອາຄຈຸຊຕິ, ໂສ ຕໍ ທາຣິກໍ ທິສຸວາ ‘‘ກຸໂຕ ເອສາ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ລທຸຘນິຍາມໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ອິມິສຸສາ ກີ ລທຸຘໍ ວຍຸຍຕີ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຯ ‘‘ນິວາສຍຸຖານໍ ວຕຸຖາລງ

ກາຣໂກຊນວິສານໍ, ມາຣິສາ''ຕິ໚ ໂສ ''ສາຊຸ, ການຸເຕ''ຕິ ຕສຸສາ ວສນຍຸຖານສຸສ ອາສນຸເນ ຜລິກປາສາທໍ ມາເປຕຸວາ ທິພຸພສຍນທິພຸພວຕຸຖາລງກາຣທິພຸພນຸນປານານິ ມາເປສິ໚

ໂສ ປາສາໂທ ຕສຸສາ ອກິຣຸຫນກາເລ ໂອຕຣິຕຸວາ ກູມິຍໍ ປຕິຍຸຖາຕິ, ອກິຣຸລຸຫກາເລ ລງພິຕຸວາ ອາກາເສ ຕິຍຸຖຕິ໚ ສາ ໂພຊິສຕຸຕສຸສ ວຕຸຕປຜິວຕຸຕໍ ກຸຣຸມານາ ປາສາເທ ວສຕິ໚ ຕເມໂກ ວນຈຣໂກ ທິສຸວາ ''ອຍໍ, ໂວ ການຸເຕ, ກີ ໂຫຕິ''ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ''ຊິຕາ ເມ''ຕິ ສຸຕຸວາ ພາຣາຕສີ ຄນຸຕຸວາ ''ເທວ, ມຍາ ຫິມວນຸຕປເທເສ ເອວຣູປາ ນາມ ເອກສຸສ ຕາປສສຸສ ຊິຕາ ທິຍຸຖາ''ຕິ ຣຸຍຸໂຍ ອາໂຣເຈສິ໚ ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂສ ສວນສໍສຕຸເຕນ ພຊຸຊິຕຸວາ ວນຈຣກໍ ມຄຸຄເທສກໍ ກຕຸວາ ຈຕຸຣງຄິນິຍາ ເສນາຍ ຕໍ ຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ຂນຸຊາວາຣໍ ນິວາສາເປຕຸວາ ວນຈຣກໍ ອາທາຍ ອມຈຸຈຄຕປຣິວຸໂຕ ອສຸສມປທໍ ປວິສິຕຸວາ ມຫາສຕຸຕໍ ວນຸທິຕຸວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສີນຸໂນ ''ການຸເຕ, ອິຕຸຖິໂຍ ນາມ ພຸຣຫຸມຈຣິຍສຸສ ມລໍ, ຕຸມຸຫາກໍ ຊີຕຣໍ ອຫໍ ປຜິຊຄຸຄິສຸສາມີ''ຕິ ອາຫ໚ ໂພຊິສຕຸໂຕ ປນ ''ກີ ນຸ ໂຂ ເອຕສຸມີ ປທຸເມ''ຕິ ອາສງກໍ ກຕຸວາ ຂຸທກໍ ໂອຕຣິຕຸວາ ອານິຕກາເວນ ຕສຸສາ ກຸມາຣິກາຍ ອາສງກາຕິ ນາມໍ ອກາສິ໚ ໂສ ຕໍ ຣາຊານໍ ''ອິມໍ ຄເຫຕຸວາ ຄຈຸຊາ''ຕິ ຂຸຊກໍ ອວຕຸວາ ''ມຫາຣາຊ, ອິມາຍ ກຸມາຣິກາຍ ນາມໍ ຊານນຸໂຕ ຄຕຸຫິຕຸວາ ຄຈຸຊາ''ຕິ ອາຫ໚ ''ຕຸມຸເຫຫິ ກຖິເຕ ຜສຸສາມິ, ການຸເຕ''ຕິ໚ ''ອຫໍ ເຕ ນ ກເຖມິ, ຕຸວໍ ອຕຸຕໂນ ປຍຸຍາພເລນ ນາມໍ ຊານນຸໂຕວ ຄເຫຕຸວາ ຍາທີ''ຕິ໚ ໂສ ''ສາຊູ''ຕິ ສມຸປຜິຈຸຊິຕຸວາ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ອມຈຸເຈຫິ ສທຸຊີ ''ກີນຸນາມາ ນຸ ໂຂ ເອສາ''ຕິ ນາມໍ ອຸປຊາເຣຕິ໚ ໂສ ຍານິ ທຸຊຊານານິ ນາມານິ, ຕານິ ກິຕຸເຕຕຸວາ ''ອສຸກາ ນາມ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ໂພຊິສຕຸເຕນ ສທຸຊີ ກເຖຕິ໚ ໂພຊິສຕຸໂຕ ''ນ ເອວໍນາມາ''ຕິ ປຜິກຸຊິປຕິ໚

ຣຸຍຸໂຍ ຈ ນາມໍ ອຸປຊາເຣນຸຕສຸສ ສໍວຈຸຊໂຣ ອຕີໂຕ໚ ຕທາ ຫຕຸຖິອສຸສມນຸສຸເສ ສີຫາທໂຍ ວາລຸອາ ຄຕຸຫນຸຕິ, ທີພຊາຕິກ ປຣິປນຸໂຖ ໂຫຕິ, ມກຸຊິກປຣິປນຸໂຖ ໂຫຕິ, ສີເຕນ ກິລມິຕຸວາ ພຫູ ມນຸສຸສາ ມຣນຸຕິ໚ ອຖ ຣາຊາ ກຸຊຊິຕຸວາ ''ກີ ເມ ເອຕາຍາ''ຕິ ໂພຊິສຕຸຕສຸສ ກເຖຕຸວາ ປາຍາສິ໚ ອາສງກາ ກຸມາຣິກາ ຕໍ ທິວສໍ ຜລິກວາຕປານໍ ວິວຣິຕຸວາ ອຕຸຕານໍ ທສຸເສນຸຕີ ອຍຸຖາສິ໚ ຣາຊາ ຕໍ ທິສຸວາ ''ມຍໍ ຕວ ນາມໍ ຊານິຕຸໍ ນ ສກຸໂກມ, ຕຸວໍ ຫິມວນຸເຕເຍວ ວສ, ມຍໍ ຄມິສຸສາມາ''ຕິ ອາຫ໚ ''ກຫໍ, ມຫາຣາຊ, ຄຈຸຊນຸໂຕ ມາທິສໍ ອິຕຸຖີ ລກິສຸສສີ, ມມ ວຈນໍ ສຸຕາຫີ, ຕາວຕີສເທວໂລເກ ຈິຕຸຕລຕາວເນ ອາສາວຕີ ນາມ ລຕາ ອຕຸຖີ, ຕສຸສາ ຜລສຸສ ອພຸການຸຕເຣ ທິພຸພປານໍ ນິພຸພຕຸຕໍ, ຕໍ ເອກວາຣໍ ປິວິຕຸວາ ຈຕຸຕາໂຣ ມາເສ ມຕຸຕາ ຫຸຕຸວາ ທິພຸພສຍເນ ສຍນຸຕິ, ສາ ປນ ວສຸສສຫສຸເສນ ຜລຕິ, ສຸຣາໂສຕຸທາ ເທວປຸຕຸຕາ 'ອິໂຕ ຜລໍ ລກິສຸສາມາ'ຕິ ທິພຸພປານປິປາສໍ ອຊິວາ ເສຕຸວາ ວສຸສສຫສຸສໍ ນິພທຸຊໍ ຄນຸຕຸວາ ຕໍ ລຕໍ 'ອໂຣຄາ ນຸ ໂຂ'ຕິ ໂອໂລເກນຸຕິ, ຕຸວໍ ປນ ເອກສໍວຈຸຊເຣເນວ ອຸກຸກຕຸຖິໂຕ, ອາສາຜລວຕີ ນາມ ສຸຂາ, ມາ ອຸກຸກຕຸຖີ''ຕິ ວຕຸວາ ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສີ –

໘໖໚

''ອາສາວຕີ ນາມ ລຕາ, ຊາຕາ ຈິຕຸຕລຕາວເນ;

ຕສຸສາ ວສຸສສຫສຸເສນ, ເອກໍ ນິພຸພຕຸຕເຕ ຜລໍ໚

໘໗໚

''ຕໍ ເທວາ ປຍິຣຸປາສນຸຕິ, ຕາວ ທູຣຜລໍ ສຕີ;

ອາສີເສວ ຕຸວໍ ຣາຊ, ອາສາ ຜລວຕີ ສຸຂາ໚

໘໘໚

''ອາສີສເຕວ ໂສ ປກຸຂີ, ອາສີສເຕວ ໂສ ທິໂຊ;

ຕສຸສ ຈາສາ ສມິຊຊຕິ, ຕາວ ທູຣຄຕາ ສຕີ;

ອາສີເສວ ຕຸວໍ ຣາຊ, ອາສາ ຜລວຕີ ສຸຂາ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ອາສາວຕີຕິ ເອວໍນາມິກາ។ ສາ ຫິ ຍສຸມາ ຕສຸສາ ຜເລ ອາສາ ອຸປຸປຊຸຊຕິ, ຕສຸມາ ເອຕໍ ນາມໍ ລາຕິ។ ຈິຕຸຕລຕາວເນຕິ ເອວໍນາມເກ ອຸຍຸຍາເນ។ ຕສຸມິ ກິຣ ອຸຍຸຍາເນ ຕິດາຣຸກູຂລຕາທີນໍ ປກາ ຕຕຸຖ ປວິຜຸຖປວິຜຸຖານໍ ເທວຕານໍ ສຣີຣວຕຸຕໍ ຈິຕຸຕໍ ກໂຣຕິ, ເຕນສຸສ ''ຈິຕຸຕລຕາວນ''ນຸຕິ ນາມໍ ຊາຕໍ។ ປຍິຣຸປາສນຸຕິຕິ ປຸນປຸປຸນໍ ອຸເປນຸຕິ។ ອາສີເສວາຕິ ອາສີສາຫິເຍວ ປຕຸເຖຫີເຍວ, ມາ ອາສຈຸເຂທໍ ກໂຣທີຕິ។

ຣາຊາ ຕສຸສາ ກຖາຍ ພຊຸຊິຕຸວາ ປຸນ ອມຈຸເຈ ສນຸນິປາຕາເປຕຸວາ ທສນາມກໍ ກາເຣຕຸວາ ນາມໍ ຄເວສນຸໂຕ ອປຣມຸປິ ສໍວຈຸຂຣໍ ວສີ។ ຕສຸສາ ທສນາມກມຸປິ ນາມໍ ນາໂຫສິ, ''ອສຸກາ ນາມາ''ຕິ ວຸຕຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ປຍິກຸຂິປເຕວ។ ປຸນ ຣາຊາ ''ກີ ເມ ອິມາຍາ''ຕິ ຕຸຣງຄໍ ອາຣຸຍຸຫ ປາຍາສິ។ ສາປິ ປຸນ ວາຕປາເນ ຖຕຸວາ ອຕຸຕາໂນ ທສຸເສສິ។ ຣາຊາ ''ຕິຜຸຖ ຕຸວໍ, ມຍໍ ຄມິສຸສາມາ''ຕິ ອາຫ។ ''ກສຸມາ ຍາສີ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ? ''ຕວ ນາມໍ ຊານິຕຸໍ ນ ສກຸໂກມີ''ຕິ។ ''ມຫາຣາຊ, ກສຸມາ ນາມໍ ນ ຊານິສຸສສີ, ອາສາ ນາມ ອສມິຊຸຊນກາ ນາມ ນຕຸຖິ, ເອໂກ ກິຣ ພໂກ ປພຸພຕມຸທຸຜນີ ຖິໂຕ ອຕຸຕນາ ປຕຸຖິຕໍ ລກິ, ຕຸວໍ ກສຸມາ ນ ລກິສຸສສີ, ອສິວາເສຫີ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ។ ເອໂກ ກິຣ ພໂກ ເອກສຸມີ ປທຸມສເຣ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕຸວາ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ປພຸພຕມຕຸຖເກ ນິລີຍິ។ ໂສ ຕໍ ທິວສໍ ຕຕຸເຖວ ວສິຕຸວາ ປຸນທິວເສ ຈິນຸເຕສິ ''ອຫໍ ອິມສຸມີ ປພຸພຕມຕຸຖເກ ສຸຂໍ ນິສິນຸໂນ, ສເຈ ອິໂຕ ອໂນຕຣິຕຸວາ ເອຕຸເຖວ ນິສິນຸໂນ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕຸວາ ປານີຍໍ ປີວິຕຸວາ ອິມໍ ທິວສໍ ວເສຍຸຍໍ, ກທຸຣກໍ ວຕ ອສຸສາ''ຕິ។ ອຖ ຕໍ ທິວສເມວ ສກຸໂກ ເທວຣາຊາ ອສຸຣນິມຸມທຸນໍ ກຕຸວາ ຕາວຕີສກວເນ ເທວິສຸສຣິຍໍ ລທຸຮາ ຈິນຸເຕສີ 'ມມ ຕາວ ມໂນຣໂຖ ມຕຸຖກໍ ປຕຸໂຕ, ອຕຸຖິ ນຸ ໂຂ ອຄຸໂຜ ໂກຈິ ອປຣິປຸຕຸຕມໂນຣໂຖ'ຕິ ອຸປຈາເຣນຸໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ 'ອິມສຸສ ມໂນຣຖໍ ມຕຸຖກໍ ປາເປສຸສາມີ'ຕິ ພກສຸສ ນິສິນຸນຜຸຖານໂຕ ອວິທູເຣ ເອກາ ນທີ ອຕຸຖິ, ຕໍ ນທີ ໂອຄປຸຕຸຕໍ ກຕຸວາ ປພຸພຕມຕຸຖເກນ ເປເສສິ។ ໂສປິ ພໂກ ຕຕຸເຖວ ນິສິນຸໂນ ມຈຸເຂ ຂາທິຕຸວາ ປານີຍໍ ປີວິຕຸວາ ຕໍ ທິວສໍ ຕຕຸເຖວ ວສິ, ອຸທກມຸປິ ກສຸສິຕຸວາ ຄຕໍ។ ''ເອວໍ, ມຫາຣາຊ, ພໂກປິ ຕາວ ອຕຸຕໂນ ອາສາຜລໍ ລກິ, ກີ ຕຸວໍ ນ ລກິສຸສສີ''ຕິ ວຕຸວາ ''ອາສີສເຕວາ''ຕິອາທິມາຫ។

ຕຕຸຖ ອາສີສເຕວາຕິ ອາສີສຕິເຍວ ປຕຸເຖຕິເຍວ។ ປກຸຂີຕິ ປກຸເຂຫີ ຍຸຕຸຕຕາຍ ປກຸຂີ។ ທຸວິກຸຂຕຸຕຸໍ ຊາຕຕາຍ ທີໂຊ។ ຕາວ ທູຣຄຕາ ສຕີຕິ ປພຸພຕມຕຸຖກໂຕ ມຈຸຉານຄຸຈ ອຸທກສຸສ ຈ ທູຣກາວໍ ປສຸສ, ເອວໍ ທູຣຄຕາ ສມານາ ສກຸກສຸສ ອານຸກາເວນ ພກສຸສ ອາສາ ປູຣີເຍວາຕິ។

ອຖ ຣາຊາ ຕສຸສາ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ຣູເປ ພຊຸຊິຕຸວາ ກຖາຍ ອລຸລີໂນ ຄນຸຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ອມຈຸເຈ ສນຸນິປາເຕຕຸວາ ສຕນາມໍ ກາເຣສີ, ສຕນາມວເສນ ນາມໍ ຄເວສໂຕປີສຸສ ອຄຸຄໍ ສໍວຈຸຂຣໍ ອຕີຕໍ ។ ໂສ ຕີຕຸຕໍ ສໍວຈຸຂຣານໍ ອຈຸຈເຍນ ໂພຣິສຕຸຕໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ສຕນາມວເສນ ''ອສຸກາ ນາມ ກວິສຸສຕີ''ຕິ ປຸຈຸຂີ។ ''ນ ຊານາສີ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ។ ໂສ ''ຄມິສຸສາມ ທານີ ມຍ''ນຸຕິ ໂພຣິສຕຸຕໍ ວນຸທິຕຸວາ ປາຍາສີ។ ອາສງກາ ກຸມາຣິກາ ຈ ປຸນ ຜລິກວາຕປານໍ ນິສຸສາຍ ຖິຕາວ។ ຣາຊາ ຕໍ ທິສຸວາ ''ຕຸວໍ ອຈຸຉ, ມຍໍ ຄມິສຸສາມາ''ຕິ ອາຫ។ ''ກສຸມາ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ។ ''ຕຸວໍ ມໍ ວຈເນເນວ ສນຸຕປຸເປສີ, ນ ຈ ກາມຣຕິຍາ, ຕວ ມທຸຣວຈເນນ ພຊຸຊິຕຸວາ ວສນຸຕສຸສ ມມ ຕີຕີ ສໍວຈຸຂຣານີ ອຕິກຸກນຸຕານີ, ອິທານີ ຄມິສຸສາມີ''ຕິ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໔໙។

''ສມຸເປສີ ໂຂ ມໍ ວາຈາຍ, ນ ຈ ສມຸເປສີ ກມຸມຸນາ;

ມາລາ ເສເຣຍຸຍກສຸເສວ, ວຕຸຕວນຸຕາ ອຄນຸຜິກາ។

໕໐។

''ອຜລໍ ມທຸຣໍ ວາຈໍ, ໂຍ ມິຕຸເຕສຸ ປກຸພຸພຕີ;

ອຫຫໍ ອວິສຸສຊໍ ໂກຄໍ, ສນ຺ຕິ ເຕນສຸສ ຊີຣຕີ຺.

໖໑.

‘‘ຍຄ຺ຫີ ກຍິຣາ ຕຄ຺ຫີ ວເທ, ຍໍ ນ ກຍິຣາ ນ ຕໍ ວເທ;

ອກໂຣນ຺ຕໍ ກາສມານໍ, ປຣິຊານນ຺ຕິ ປຕ຺ທິຕາ.

໖໘.

‘‘ພລຄ຺ຈ ວຕ ເມ ຊີຕໍ, ປາເຖຍ຺ຍຄ຺ຈ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ສງເກ ປາຕູປໂຣຊາຍ, ໜນ຺ທ ທານິ ວຊາມຫ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສມ຺ເປສີຕິ ສນ຺ຕປ຺ເປສີ ປີເຕສີ. ເສເຣຍ຺ຍກສຸສາຕິ ສຸວຕ຺ຕກຸຣຕ຺ທກສຸສ. ເທສນາສີສເມເວຕໍ, ຍໍກິຄ຺ຈິ ປນ ສຸວຕ຺ຕກຸຣຕ຺ທກຊຍສຸມນາທິກໍ ອຄ຺ຄມ຺ປີ ປຸປ຺ຜໍ ວຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ນໍ ອຄນ຺ຊກໍ, ສພ຺ພໍ ຕໍ ສນ຺ຊາເຍວມາຫ. ວຕ຺ຕວນ຺ຕາ ອຄນ຺ຊິກາຕິ ຍຖາ ເສເຣຍ຺ຍກາທີນໍ ມາລາ ວຕ຺ຕວນ຺ຕຕາຍ ທສຸສເນນ ຕປ຺ເປຕີ, ອຄນ຺ຊຕາຍ ຄນ຺ເຊນ ນ ຕປ຺ເປຕີ, ເອວໍ ຕ຺ວມ຺ປີ ທສຸສເນນ ປິຍວຈເນນ ຈ ສນ຺ຕປ຺ເປສີ, ນ ກມ຺ມຸນາຕີ ທີເປຕີ. ອທທນ຺ຕິ ກທ຺ເທ, ໂຍ ‘‘ອິມໍ ນາມ ໂວ ໂກຄໍ ທສຸສາມິ’’ຕິ ມຊຸຣວຈເນນ ວຕ຺ວາ ຕໍ ໂກຄໍ ອທທນ຺ໂຕ ອວິສຸສຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ເກວລໍ ມຊຸຣວຈນເມວ ກໂຣຕິ, ເຕນ ສທ຺ຊີ ອສຸສ ມິຕ຺ຕສຸສ ສນ຺ຕິ ຊີຣຕີ, ມິຕ຺ຕສນ຺ຖໂວ ນ ໝຍິຍຕີ. ປາເຖຍ຺ຍຄ຺ຈາຕິ ກທ຺ເທ, ມຍ຺ຫໍ ຕວ ມຊຸຣວຈເນນ ພຊຊິຕ຺ວາ ຕີຕິ ສໍວຈ຺ຌຣານິ ວສນ຺ຕສຸເສວ ຫຕ຺ຖິອສຸສຣຖປ຺ຕິສງຂາຕໍ ພລຄ຺ຈ ຊີຕໍ, ມນຸສຸສານໍ ກຕ຺ຕເວຕນສງຂາຕໍ ປາເຖຍ຺ຍຄ຺ຈ ນຕ຺ຖິ. ສງເກ ປາຕູປໂຣຊາຍາຕິ ສ຺ວາຫໍ ອິເຊວ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕວິນາສໍ ອາສງກາມິ, ໜນ຺ທ ທານາຫໍ ຄຈ຺ຌາມີຕິ.

ອາສງກາ ກຸມາຣິກາ ຣຄ຺ໂຌ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຕ຺ວໍ ມຍ຺ຫໍ ນາມໍ ຊານາສິ, ຕຍາ ວຸຕ຺ຕເມວ ມມ ນາມໍ, ອິທໍ ເມ ປີຕຸ ກເຖຕ຺ວາ ມໍ ຄຕ຺ທິຕ຺ວາ ຍາທີ’’ຕິ ຣຄ຺ຌາ ສທ຺ຊີ ສລ຺ລປນ຺ຕີ ອາຫ –

໖໖.

‘‘ເອຕເທວ ທີ ເມ ນາມໍ, ຍໍນາມສ຺ມິ ຣເຖສກ;

ອາຄເມທີ ມຫາຣາຊ, ປີຕຣໍ ອາມນ຺ຕຍາມຫ’’ນ຺ຕິ.

ຕສຸສຕ຺ໂຖ – ຍໍນາມາ ອຫໍ ອສ຺ມິ, ຕໍ ເອຕໍ ອາສງກາຕ຺ເວວ ມມ ນາມນ຺ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ໂພຊິສຕ຺ຕສຸສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ຊີຕາ ອາສງກາ ນາມາ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ນາມໍ ຌາຕກາລໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຌ, ມຫາຣາຊາ’’ຕີ. ໂສ ມຫາສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຜລິກວິມານທ຺ວາຣໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອາຫ – ‘‘ກທ຺ເທ, ປີຕຣາປີ ເຕ ມຍ຺ຫໍ ທີນ຺ນາ, ເອທີ ທານີ ຄມິສຸສາມາ’’ຕີ. ‘‘ອາຄເມທີ, ມຫາຣາຊ, ປີຕຣໍ ອາມນ຺ຕຍາມຫ’’ນ຺ຕິ ປາສາທາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ໂຣທິຕ຺ວາ ຂມາເປຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຌ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕາ. ຣາຊາ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ພາຣາຕສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕຊີຕາທີ ວທ຺ຒນ຺ໂຕ ປິຍສໍວາສໍ ວສີ. ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ອປຣິຫີນຊ຺ຊາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສີ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຕ຺ຖຫີ. ຕທາ ອາສງກາ ກຸມາຣິກາ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາ ອໂຫສີ, ຣາຊາ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ອາສງກຊາຕກວຓຓນາ ປຌຸຈມາ។

[ຟ຺໑] ຝ຺។ ມິຄາໂລປຊາຕກວຓຓນາ

ນເມ ຣຸຈ຺ຈີຕິ ອິທົ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກ ທຸພ຺ພຈກິກ຺ຂຸ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ។ ສຕຸຖາ ຕ ກິກ຺ຂຸ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈ ກິຣ ຕ຺ວ ກິກ຺ຂຸ ທຸພ຺ພໂຈ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອາມ, ກນ຺ເຕ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ ໂຂ ກິກ຺ຂຸ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ຕ຺ວ ທຸພ຺ພໂຈເຍວ, ທຸພ຺ພຈກາວຌ຺ຈ ປນ ນິສ຺ສາຍ ປຓ຺ຑິຕານ ວຈນ ອກໂຣນ຺ໂຕ ເວຣມ຺ກວາຕມຸເຂ ພ຺ຍສນ ຄໂຕສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຄິຊ຺ຊໂຍນິຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອປນນ຺ທຄິຊ຺ໂຊ ນາມ ອໂຫສີ។ ໂສ ຄິຊ຺ຊຄຓປຣິວຸໂຕ ຄິຊ຺ຊກູຍປ຺ພເຕ ວສີ។ ປຸຕ຺ໂຕ ປນສ຺ສ ມິຄາໂລໂປ ນາມ ຖາມພລສມ຺ປນ຺ໂນ ອໂຫສີ, ໂສ ອຌ຺ເຌສ ຄິຊ຺ຊານ ສີມ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ອຕິອຸຈ຺ຈ ອຸປ຺ປຕິ។ ຄິຊ຺ຊາ ''ປຸຕ຺ໂຕ ເຕ ອຕິທູຣ ອຸປ຺ປຕຕິ''ຕິ ຄິຊ຺ຊຣາໂຌ ອາຈິກ຺ຂີສຸ។ ໂສ ຕ ປກ຺ໂກເສຕ຺ວາ ''ຕ຺ວ ກິຣ, ຕາຕ, ອຕິອຸຈ຺ຈ ຄຈ຺ຉສິ, ອຕິອຸຈ຺ຈ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຊີວິຕກ຺ຂຍ ປາປຸຓິສ຺ສສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

ຟ຺໔។

''ນ ເມ ຣຸຈ຺ຈິ ມິຄາໂລປ, ຍສ຺ສ ເຕ ຕາທິສີ ຄຕີ;

ອຕຸຈ຺ຈ ຕາຕ ປຕສິ, ອກູມິ ຕາຕ ເສວສິ។

ຟ຺໕។

''ຈຕຸກ຺ກຓ຺ຓ ເກທາຣ, ຍທາ ເຕ ປຖວີ ສິຍາ;

ຕໂຕ ຕາຕ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ມາສ຺ສຸ ເອຕ຺ໂຕ ປຣ ຄມິ។

ຟ຺ຝ຺។

''ສນ຺ຕິ ອຌ຺ເຌປີ ສກຸຓາ, ປຕ຺ຕຍານາ ວິຫງຄມາ;

ອກ຺ຂິຕ຺ຕາ ວາຕເວເຄນ, ນຜ຺ຖາ ເຕ ສສ຺ສຕີສມາ''ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ມິຄາໂລປາຕິ ປຸຕ຺ຕ ນາເມນ ອາລປຕິ។ ອຕຸຈ຺ຈ ຕາຕ ປຕສີຕິ ຕາຕ, ຕ຺ວ ອຌ຺ເຌສ ຄິຊ຺ຊານ ສີມ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ອຕິອຸຈ຺ຈ ຄຈ຺ຉສີ។ ຈຕຸກ຺ກຓ຺ຓ ເກທາຣນ຺ຕິ ອິມິນາສ຺ສ ສີມ ອາຈິກ຺ຂຕິ។ ອິທ ວຸຕ຺ຕ ໂຫຕິ – ຕາຕ, ຍທາ ເຕ ອຍ ມຫາປຖວີ ຈຕຸກ຺ກຓ຺ຓ ເກທາຣ ວິຍ ສິຍາ, ເອວ ຂຸທ຺ທິກາ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ປຌ຺ຌາເຍຖ, ອຖ ຕ຺ວ ເອຕ຺ຕກາ ຖານາ ນິວຕ຺ເຕຍ຺ຍາສີ, ເອຕ຺ໂຕ ປຣ ມາ ຄມີຕິ។ ສນ຺ຕິ ອຌ຺ເຌປີຕິ ນ ເກວລ ຕ຺ວເມວ, ອຌ຺ເຌປີ ຄິຊ຺ຊາ ເອວ ກຣີສູຕິ ທີເປຕິ។ ອກ຺ຂິຕ຺ຕາຕິ ເຕປີ ຄິຊ຺ຊາ ອມ຺ຫາກ ສີມ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຄຕາ ວາຕເວເຄນ ອາກຑ຺ຒິຕາ ນສ຺ສິສຸ។ ສສ຺ສຕີສມາຕິ ສສ຺ສຕີຫີ ປຖວິປພ຺ພຕາທີຫີ ສມ ອຕ຺ຕານ ມຌ຺ຌມານາ ອຕ຺ຕໂນ ວສ຺ສສຫສ຺ສປຣິມາຓ ອາຍຸ ອປ຺ປເຣຕ຺ວາປີ ອນ຺ຕຣາ ນຜ຺ຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ມິຄາໂລໂປ ອໂນວາທກຕ຺ຕາ ປິຕຸ ວຈນ ອກຕ຺ວາ ລງ຺ຆນ຺ໂຕ ປີຕຣາ ອກ຺ຂາຕ ສີມ ທິສ຺ວາ ຕ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ກາລວາເຕ ປຕ຺ວາ ເຕປີ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕິໂຕ ເວຣມ຺ກວາຕມຸຂ ປກ຺ຂນ຺ທິ, ອຖ ນ ເວຣມ຺ກວາຕາ ປຫຣີສຸ។ ໂສ ເຕຫິ ປຫຍມຕ຺ໂຕວ ຂຕ຺ຫາຂຕ຺ທ ຫຸຕ຺ວາ ອາກາເສເຍວ ອນ຺ຕຣທາຍິ។

໖໗.

‘‘ອກຕ຺ວາ ອປ຺ປນ຺ຫສ຺ສ, ປີຕ຺ ວຸທ຺ຘສ຺ສ ສາສນ຺;

ກາລວາເຕ ອຕິກ຺ກມ຺ມ, ເວຣມ຺ການ຺ ວສ຺ ອຄາ.

໖໘.

‘‘ຕສ຺ສ ປ຺ຸຕ຺ຕາ ຈ ທາຣາ ຈ, ເຍ ຈຽ຺ເຽ ອນຸຊີວິໂນ;

ສພ຺ເພ ພ຺ຍສນມາປາທ຺ຸ, ອໂນວາທກເຣ ທິເຊ.

໖໙.

‘‘ເອວມ຺ປີ ອິຘ ວຸທ຺ຘານ຺, ໂຍ ວາກ຺ຍ຺ ນາວພຸຊ຺ຊຕິ;

ອຕິສີມຈໂຣ ທິຕ຺ໂຕ, ຄິຊ຺ໂຊວາຕິຕສາສໂນ;

ສພ຺ເພ ພ຺ຍສນ຺ ປປ຺ໂປນ຺ຕິ, ອກຕ຺ວາ ວຸທ຺ຘສາສນ’’ນ຺ຕິ. –

ອິມາ ຕິສ຺ໂສ ອພິສມ຺ພຸທ຺ຘຄາຖາ.

ຕຕ຺ຖ ອນຸຊີວິໂນຕິ ຕ຺ ນິສ຺ສາຍ ຊີວນກາ. ອໂນວາທກເຣ ທິເຊຕິ ຕສ຺ມີ ມິຄາໂລເປ ຄິຊ຺ເຊ ໂອວາທ຺ ອຄຕ຺ຫນ຺ເຕ ສພ຺ເພປີ ເຕ ເຕນ ສທ຺ຘິ ອຕິສີມ຺ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວິນາສ຺ ປາປຸຕີສ຺. ເອວມ຺ປີຕິ, ພິກ຺ຂເວ, ຍຖາ ໂສ ຄິຊ຺ໂຊ, ເອວ຺ ໂຍ ອຽ຺ໂຽປີ ຄຫຝ຺ໂຄ ວາ ປພ຺ພ ຊິໂຕ ວາ ຫິຕານຸກມ຺ປການ຺ ວຸທ຺ຘານ຺ ວຈນ຺ ນ ຄຕ຺ຫາຕິ, ໂສປີ ອຍ຺ ສີມ຺ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຈຣນ຺ໂຕ ທິຕ຺ໂຕ ຄພ຺ພິໂຕ ຄິຊ຺ໂຊວ ພ຺ຍສນ຺ ປາປຸຕາຕີຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມ຺ ຘມ຺ມເທສນ຺ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກ຺ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ມິຄາໂລໂປ ທຸພ຺ພຈພິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ອປ຺ປນ຺ໂຫ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ມິຄາໂລປຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຉຝ຺ຖາ.

[໖໘໔] ໗. ສິຣິກາລຸອກຕ຺ຕິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ການຸ ກາລຸເອນ ວຕ຺ເຕນາຕີ ອິທ຺ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອນາຖປິຕ຺ຫິກ຺ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ຫິ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປ ຕິຝ຺ຖິຕກາລໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ອຂຕ຺ຫານິ ປຽ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂິ, ກຣິຍາປີສ຺ສ ປຸຕ຺ຕຘິຕໂຣປີ ທາສາປີ ກຕີ ຄເທຕ຺ວາ ກມ຺ມ຺ ກໂຣນ຺ ຕາ ກມ຺ມກຣາປີ ສພ຺ເພ ຣກ຺ຂິສ຺ເຍວ. ອເຖກທິວສ຺ ພິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສພາຍ຺ ກຖ຺ ສມຸຝ຺ຖາເປສ຺ຸ ‘‘ອາວຸໂສ, ອນາຖປິຕ຺ຫິໂກ ສຸຈິເຍວ ສຸຈິປຣິວາໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ຈຣຕີ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພ ໂປຣາຕກປຕ຺ຫິຕາປີ ສຸຈິເຍວ ສຸຈິປຣິວາຣາ ອເຫສຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕ຺ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍ຺ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊ຺ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເສຝ຺ຖິ ຫຸຕ຺ວາ ທານ຺ ອທາສິ, ສີລ຺ ຣກ຺ຂິ, ອຸໂປສຖກມ຺ມ຺ ກຣິ,

ກຣິຍາປີສຸສ ປຄຸຈ ສີລານິ ຣກຸຂິ, ປຸຕຸຕສີຕໂຣປິ ທາສກມຸມກຣໂປຣິສາປີ ປຄຸຈ ສີລານິ ຣກຸຂີສຸ។ ໂສ ສຸຈິປຣິວາຣເສຍຸກິຕຸເວວ ປຄຸຄາຍິຕຸຖຸ។ ອເຖກທີວສໍ ໂສ ຈິນຸເຕສິ “ສເຈ ມຍາ ສຸຈິປຣິວາຣສີໂລ ໂກຈິ ອາຄມີສຸສຕິ, ຕສຸສ ມມ ນິສີທນປລຸລງກໍ ວາ ນິປຊຸຊນສຍນໍ ວາ ທາຕຸ ນ ຍຸຕຸຕໍ, ອນຸຈຸຈິຍຸກໍ ອປຣິກຸຕຸຕໍ ທາຕຸ ວຍຸຍຕີ”ຕິ ອຕຸຕໂນ ວສນຍຸຖາເນເຍວ ເອກປສຸເສ ອປຣິກຸຕຸຕປລຸລງກຄຸຈ ເສນາສນຄຸຈ ປຄຸຄາເປສີ។ ຕສຸມີ ສມເຍ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກເທວໂລກໂຕ ວິຣູປກຸຂມຫາຣາຊສຸສ ສີຕາ ກາລຸອກຕຸຕີ ຈ ນາມ ຂຕຣຍຸຖມຫາຣາຊສຸສ ສີຕາ ສີຣິ ຈ ນາມາຕີ ອີມາ ທຸເວ ພທຸ ຄນຸຂມາລໍ ອາທາຍ “ອໂນຕຕຸເຕ ກີລຸອີສຸສາມາ”ຕິ ອໂນຕຕຸຕຕິຕຸຖໍ ອາຄຈຸອີສຸ។ ຕສຸມີ ປນ ທເທ ພທູນີ ຕິຕຸຖານີ, ເຕສຸ ພຸທຸຂານໍ ຕິຕຸເຖ ພຸທຸຂາເຍວ ນຸຫາຍນຸຕິ, ປຈຸເຈກພຸທຸຂານໍ ຕິຕຸເຖ ປຈຸເຈກພຸທຸຂາວ ນຸຫາຍນຸຕິ, ກິກຸຂູນໍ ຕິຕຸເຖ ກິກຸຂູວ ນຸຫາຍນຸຕິ, ຕາປສານໍ ຕິຕຸເຖ ຕາປສາວ ນຸຫາຍນຸຕິ, ຈາຕຸມຫາຣາຊິກາທີສຸ ລສຸ ກາມສຄຸເຄສຸ ເທວປຸຕຸຕານໍ ຕິຕຸເຖ ເທວປຸຕຸຕາວ ນຸຫາຍນຸຕິ, ເທວສີຕານໍ ຕິຕຸເຖ ເທວສີຕາວ ນຸຫາຍນຸຕິ។

ຕຕຸຣິມາ ທຸເວ ອາຄນຸຕຸວາ “ອທໍ ປຖມໍ ນຸຫາຍິສຸສາມິ, ອທໍ ປຖມ”ນຸຕິ ຕິຕຸຖາຍ ກລທໍ ກຣີສຸ។ ກາລຸອກຕຸຕີ “ອທໍ ໂລກໍ ປາເລມີ ວິຈາເຣມີ, ຕສຸມາ ປຖມໍ ນາຍິຕຸ ຍຸຕຸຕາມຸທີ”ຕິ ວທຕິ។ ສີຣິ “ອທໍ ມທາຊນສຸສ ອິສຸສຣິຍທາຍິກາຍ ປຜິປທາຍ ຖິຕາ, ຕສຸມາ ປຖມໍ ນຸຫາຍິຕຸ ຍຸຕຸຕາມຸທີ”ຕິ ວທຕິ។ ຕາ “ອມຸເທສຸ ປຖມໍ ນຸຫາຍິຕຸ ຍຸຕຸຕຣູປໍ ວາ ອຍຸຕຸຕຣູປໍ ວາ ຈຕຸຕາໂຣ ມທາຣາຊາ ໂນ ຊານິສຸສນຸຕີ”ຕິ ເຕສໍ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ “ອມຸເທສຸ ກາ ປຖມໍ ອໂນຕຕຸຕທເທ ນຸຫາຍິຕຸ ຍຸຕຸຕຣູປາ”ຕິ ປຸຈຸອີສຸ។ ຂຕຣຍຸຖວິຣູປກຸຂາ “ນ ສກຸກາ ອມຸເທທີ ວິນິຈຸອິນິຕຸ”ນຸຕິ ວິຣູລຸຫກເວສຸສວຕານໍ ກາຣມກໍສຸ។ ເຕ “ອມຸເທປີ ນ ສກຸຂິສຸສາມ, ສກຸກສຸສ ປາທມູເລ ເປເສສຸສາມາ”ຕິ ຕາ ສກຸກສຸສ ສນຸຕິກໍ ເປເສສຸໍ។ ສກຸໂກ ຕາສໍ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ຈິນຸເຕສິ “ອີມາ ທຸເວປີ ມມ ປຸຣີສານຄຸເຍວ ສີຕໂຣ, ນ ສກຸກາ ມຍາ ອີມໍ ອຫຸທໍ ວິນິຈຸອິນິຕຸ”ນຸຕິ។ ອຖ ຕາ ສກຸໂກ ອາທ “ພາຣາຕສີຍໍ ສຸຈິປຣິວາໂຣ ນາມ ເສຍຸຖິ ອຕຸຖິ, ຕສຸສ ຂເຣ ອນຸຈຸອິຍຸຖສຍນຄຸຈ ປຄຸຄຕຸຕໍ, ຍາ ຕຕຸຖ ນິສີທິຕຸ ວາ ສຍິຕຸ ວາ ລກຕິ, ສາ ປຖມໍ ນຸຫາຍິຕຸ ຍຸຕຸຕຣູປາ”ຕິ។ ຕໍ ສຸຕຸວາ ກາລຸອກຕຸຕີ ຕສຸມີ ຂເຕເຍວ ນີລວຕຸຖໍ ນິວາເສຕຸວາ ນີລວິເລປນໍ ວິລິມຸປີຕຸວາ ນີລມຕິປີລຸອນຸຂນໍ ປີລຸອນຸສີຕຸວາ ຍນຸຕປາສາໂຕ ວິຍ ເທວໂລກໂຕ ໂອຕຣິຕຸວາ ມຊຸອີມຍາມສມນນຸຕເຣ ເສຍຸຖິໂນ ປາສາທສຸສ ອຸປຍຸຖານທຸວາເຣ ສຍນສຸສ ອວິທູເຣ ຖາເນ ນີລຣສຸມີ ວິສຸສຊຸເຊຕຸວາ ອາກາເສ ອຍຸຖາສີ។ ເສຍຸຖິ ໂອໂລເກຕຸວາ ຕໍ ອທຸທສ, ສທທສຸສເນ ເນວສຸສ ສາ ອປຸປີຍາ ອໂທສີ ອມນາປາ។ ໂສ ຕາຍ ສທຸຂີ ສລຸລປນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາທ –

໔໐។

“ກາ ນຸ ກາລຸເອນ ວຕຸເຖນ, ນ ຈາປີ ປີຍທສຸສນາ;

ກາ ວາ ຕຸວໍ ກສຸສ ວາ ສີຕາ, ກຖໍ ຊາເນມຸ ຕໍ ມຍ”ນຸຕີ។

ຕຕຸຖ ກາລຸເອນາຕີ ນີເລນ។ ວຕຸເຖນາຕີ ສຣີຣວຕຸຖາກຣຕາວຕຸເຖນ។ ນ ຈາປີ ປີຍທສຸສນາຕີ ຂາຕຸໂສ, ກີກຸຂເວ, ສຕຸຕາ ສໍສນຸທນຸຕີຕິ ວຸຕຸຕໍ, ອຍຄຸຈ ເທວສີຕາ ອນາຈາຣາ ທຸສຸສີລາ, ຕສຸມາ ສາ ສທທສຸສເນເນວສຸສ ອປຸປີຍາ ຊາຕາ, ເຕເນວ ມາທ។ ກາ ວາ ຕຸວນຸຕີ “ກາ ຈ ຕຸວໍ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ກາລຸອກຕຸຕີ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາທ –

໔໑។

“ມທາຣາຊສຸສທໍ ສີຕາ, ວິຣູປກຸຂສຸສ ຈຕຸທີຍາ;

ອທໍ ກາລຸອີ ອລກຸຂີກາ, ກາລຸອກຕຸຕີຕິ ມໍ ວິທູ;

ໂອກາສໍ ຍາຈິໂຕ ເທທີ, ວເສມຸ ຕວ ສນຸຕິເກ”ຕີ។

ຕຕ຺ຖ ຈຕ຺ທິຍາຕິ ໂກສນາ. ໂກສກາເວນ ທິ ມຍ຺ຫໍ ຈຕ຺ທີຕິ ນາມໍ ກຣີສຸ. ອລກ຺ຂິກາຕິ ນິປ຺ປ຺ຍຸລາ. ນໍ ວິທູຕີ ເອວໍ ນໍ ຈາຕຸມ ຫາຣາຊີກເທວໂລເກ ຊານນ຺ຕິ. ວເສມູຕິ ມຍໍ ອຊ຺ຊ ເອກຣຕ຺ຕໍ ຕວ ສນ຺ຕິເກ ວເສຍ຺ຍາມ, ເອຕສ຺ມິ ເມ ອນຸຈ຺ຈິຍຸຖາສນສຍເນ ໂອກາສໍ ເທຫີຕິ.

ຕໂຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘.

‘‘ກີສີເລ ກີສມາຈາເຣ, ປຸຣິເສ ນິວິສເສ ຕຸວໍ;

ປຸຜ຺ຖາ ເມ ກາລຸອິ ອກ຺ຂາຫີ, ກຖໍ ຊາເນມຸ ຕໍ ມຍ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນິວິສເສຕິ ຕວ ຈິຕ຺ເຕນ ນິວິສສິ ປຕິຍ຺ຖາຫສີຕິ.

ຕໂຕ ສາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຕໍ ກເຖນ຺ຕີ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙.

‘‘ມກ຺ຂີ ປລຸອາສີ ສາຣມ຺ກີ, ອິສ຺ສຸກີ ມຈ຺ຉຣີ ສໂຖ;

ໂສ ມຍ຺ຫໍ ປຸຣິໂສ ກນ຺ໂຕ, ລທ຺ຂໍ ຍສ຺ສ ວິນສ຺ສຕີ’’ຕີ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ໂຍ ປຸຣິໂສ ອຕ຺ຕໂນ ກຕຄຸຕໍ ນ ຊານາຕີ, ຄຸຕມກ຺ຂີ ໂຫຕີ, ອຕ຺ຕໂນ ກີສ຺ມິຍ຺ຈິ ກາຣເຕ ກຖິເຕ ‘‘ກີ ອຫໍ ເອຕໍ ນ ຊານາມີ’’ຕິ ຍຸຄຄ຺ຄາຫໍ ຄຕ຺ຫາຕີ , ອຍ຺ເລຫີ ກິຍ຺ຈິ ກຕໍ ທິສ຺ວາ ສາຣມ຺ກວເສນ ກຣຕ຺ຕຕຣິກໍ ກໂຣຕີ, ປເຣ ລາກໍ ລາກນ຺ເຕ ນ ຕຸສ຺ສຕີ, ‘‘ມຍ຺ຫໍ ອິສ຺ສຣິຍໍ ປເຣສໍ ມາ ໂຫຕຸ, ມຍ຺ຫເມວ ໂຫຕູ’’ຕີ ສກສມ຺ປຕ຺ຕີ ໂຄເປຕ຺ວາ ປຣສ຺ສ ຕິຕຄ຺ເຄນ ເຕລພິນ຺ທຸມ຺ປີ ນ ເທຕີ, ເກຣາຜິກລກ຺ຂເຕນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕກໍ ປຣສ຺ສ ອທຕ຺ວາ ເຕຫີ ເຕຫີ ອຸປາເຍຫີ ປຣສນ຺ຕກເມວ ຂາທຕີ, ຍສ຺ສ ລທ຺ຂໍ ສລ຺ລໍ ວາ ສນໍ ວາ ວິນສ຺ສຕີ ນ ຕິຍ຺ຖຕີ, ສຸຣາສຸຕ຺ໂຕ ອກ຺ຂສຸຕ຺ໂຕ ອິຕ຺ຖີສຸຕ຺ໂຕ ວາ ຫຸຕ຺ວາ ລທ຺ຂໍ ລທ຺ຂໍ ວິນາເສຕິເຍວ, ອຍໍ ເອເຕຫີ ຄຸເຕຫີ ສມນ຺ນາຄໂຕ ປຸຣິໂສ ມຍ຺ຫໍ ກນ຺ໂຕ ປີໂຍ ມນາໂປ, ເອວຣູເປ ອຫໍ ຈິຕ຺ເຕນ ປຕິຍ຺ຖາມີຕີ.

ສາເຍວ ປຍ຺ຈມຉຍ຺ຖສຕ຺ຕມຄາຖາ ອກາສີ –

໕໐.

‘‘ໂກສໂນ ອຸປ຺ນາຫີ ຈ, ປີສຸໂຕ ຈ ວິເກທໂກ;

ກຕ຺ຫກວາໂຈ ຜຣຸໂສ, ໂສ ເມ ກນ຺ຕຕໂຣ ຕໂຕ.

໕໑.

‘‘ອຊ຺ຊ ສ຺ເວຕີ ປຸຣິໂສ, ສທຕ຺ຖໍ ນາວພຸຊ຺ຊຕີ;

ໂອວຊ຺ຊມາໂນ ກຸປ຺ປຕິ, ເສຍ຺ຍໍ ໂສ ອຕິມຍ຺ຍຕີ.

໔໖.

‘‘ທວປ຺ປລຸທ຺ໂຊ ປຸຣິໂສ, ສພ຺ພມິຕ຺ເຕຫິ ຊໍສຕິ;

ໂສ ມຍ຺ຫໍ ປຸຣິໂສ ກນ຺ໂຕ, ຕສ຺ມິ ໂຫມິ ອນາມຍາ’’ຕິ.

ຕາປີ ອິມິນາວ ນເຍນ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພາ. ສງ຺ເຂປຕ຺ໂຖ ປເນຕ຺ຖ – ໂກຊໂນຕິ ອປ຺ປມຕ຺ຕເກນາປິ ກຸຊ຺ຊນໂກ. ອຸປນາຫີຕິ ປຣສ຺ສ ອປຣາຊໍ ຫທເຍ ຖເປຕ຺ວາ ສຸຈິເຣນປິ ຕສ຺ສ ອນຕ຺ຖກາຣໂກ. ປິສຸໂຓຕິ ປິສຸຓວາໂຈ. ວິເພທໂກຕິ ອປ຺ປມຕ຺ຕເກນປິ ມິຕ຺ຕກິນ຺ທນໂກ. ກຕຫກວາໂຈຕິ ສໂທສວາໂຈ. ຜຣຸໂສຕິ ຖທ຺ຊວາໂຈ. ກນ຺ຕຕໂຣຕິ ໂສ ປຸຣິໂສ ມຍ຺ຫໍ ປຸຣິມາປິ ກນ຺ຕຕໂຣ ປິຍຕໂຣ. ອຊ຺ຊ ສຸເວຕິ ‘‘ອິທໍ ກມ຺ມໍ ອຊ຺ຊ ກາຕພ຺ພໍ, ອິທໍ ສຸເວ , ອິທໍ ຕຕິຍທິວສາທີສູ’’ຕິ ເອວໍ ໂສ ສຫຕ຺ຖໍ ອຕ຺ຕໂນ ກິຈ຺ຈໍ ນາວພຸຊ຺ຊຕິ ນ ຊານາຕິ. ໂອວຊ຺ຊມາໂນຕິ ໂອວທິຍມາໂນ. ເສຍ຺ຍໍ ໂສ ອຕິມຍ຺ຍຕິຕິ ຊາຕິໂຄຕ຺ຕກຸລປ຺ປເທສສີລາຈາຣຄຸເຓຫິ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣໍ ອຸຕ຺ຕມປຸຄ຺ຄລໍ ‘‘ຕ຺ວໍ ມຍ຺ຫໍ ກີ ປໂຫສີ’’ຕິ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ມຍ຺ຍຕິ. ທວປ຺ປລຸທ຺ໂຊຕິ ຣູປາທີສຸ ກາມຄຸເຓສຸ ນິຣນ຺ຕຣທເວນ ປລຸທ຺ໂຊ ອກິກູໂຕ ວສໍ ຄໂຕ. ຊໍສຕິຕິ ‘‘ຕຍາ ມຍ຺ຫໍ ກີ ກຕ’’ນ຺ຕິອາທີນີ ວຕ຺ວາ ສພ຺ເພເຫວ ມິຕ຺ເຕຫິ ຊໍສຕິ ປຣິຫາຍຕິ. ອນາມຍາຕິ ອຍໍ ເອເຕຫິ ຄຸເຓຫິ ສມນ຺ນາຄເຕ ປຸຄ຺ຄເລ ນິທ຺ທຸກ຺ຂາ ນິສ຺ໂສກາ ໂຫມິ, ຕໍ ລກິຕ຺ວາ ອລ຺ຍຕ຺ຖ ອ ນາລຍາ ຫຸຕ຺ວາ ວສາມີ’’ຕິ.

ອຖ ນໍ ຄຣຫນ຺ໂຕ ມຫາສຕ຺ໂຕ ອຍ຺ຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗.

‘‘ອເປຫີ ເອຕ຺ໂຕ ຕ຺ວໍ ກາລຸອີ, ເນຕໍ ອມ຺ເຫສຸ ວິຊ຺ຊຕິ;

ອລ຺ລໍ ຊນປທໍ ຄຈ຺ຉ, ນິຄເມ ຣາຊທານິໂຍ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອເປຫີຕິ ອປຄຈ຺ຉ. ເນຕໍ ອມ຺ເຫສູຕິ ເອຕໍ ມກ຺ຂາທີກໍ ຕວ ປິຍກາວກຣຕໍ ອມ຺ເຫສຸປິ ນ ວິຊ຺ຊຕິ ນຕ຺ຖີ. ນິຄເມ ຣາຊທານິໂຍຕິ ອລ຺ເລ ນິຄເມປິ ອລ຺ລາ ຣາຊທານິໂຍປິ ຄຈ຺ຉ, ຍຕ຺ຖ ມຍໍ ຕໍ ນ ປສ຺ສາມ, ຕຕ຺ຖ ຄຈ຺ຉາຕິ ທີເປຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກາລຸອກຕ຺ຕິ ອທ຺ທິຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອນນ຺ຕຣຄາຖມາຫ –

໔໘.

‘‘ອຫມ຺ປິ ໂຂ ຕໍ ຊານາມິ, ເນຕໍ ຕຸມ຺ເຫສຸ ວິຊ຺ຊຕິ;

ສນ຺ຕິ ໂລເກ ອລກ຺ຂິກາ, ສງ຺ຆຣນ຺ຕິ ພຫຸໍ ຊນໍ;

ອຫໍ ເທໂວ ຈ ເມ ກາຕາ, ອຸໂກ ນໍ ວິຊມາມເສ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເນຕໍ ຕຸມ຺ເຫສູຕິ ຍໍ ມມ ປິຍກາວກຣຕໍ ມກ຺ຂາທີກໍ ເຍນ ອຫໍ ອຕ຺ຕນາປິ ສມນ຺ນາຄຕາ, ຕໍ ຕຸມ຺ເຫສຸ ນຕ຺ຖີຕິ ອຫມ຺ປິ ເອ ຕໍ ຊານາມິ. ສນ຺ຕິ ໂລເກ ອລກ຺ຂິກາຕິ ອລ຺ເລ ປນ ໂລເກ ນິສ຺ສີລາ ນິປ຺ປລ຺ລາ ສນ຺ຕິ. ສງ຺ຆຣນ຺ຕິຕິ ເຕ ນິສ຺ສີລາ ນິປ຺ປລ຺ລາປິ ສມານາ ເອເຕຫິ ມກ຺ຂາທີຫິ ພຫຸໍ ຊນໍ ສງ຺ຆຣນ຺ຕິ ປີຕ຺ຫໍ ກໂຣນ຺ຕິ. ອຸໂກ ນນ຺ຕິ ຕໍ ປນ ເອເຕຫິ ສງ຺ຆຣິຕ຺ວາ ຖປິ ຕໍ ຊນໍ ອຫລ຺ຈ ມຍ຺ຫເມວ ກາຕາ ເທໂວ ຈ ນາມ ເທວປຸຕ຺ໂຕຕິ ອຸໂກ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວິຊມາມເສ ນາເສມ, ອມ຺ຫາກໍ ປນ ເທວໂລເກ ພຫູ ທິພ຺ພປຣິໂກຄາ ອຕ຺ຖິ ທິພ຺ພານິ ສຍນານິ, ຕ຺ວໍ ທເຫຍ຺ຍາສີ ວາ ໂນ ວາ, ໂກ ເມ ຕຍາ ອຕ຺ໂຖຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາ ມິ.

ຕສ຺ສາ ປກ຺ກນ຺ຕກາເລ ສິຣີ ເທວິຕາ ສຸວຕ຺ຕາວຕ຺ເຕໂຫ ວຕ຺ຖວິເລປເນຫິ ສຸວຕ຺ຕາລງ຺ກາເຣນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸປ຺ຜຖານຫ຺ ວາເຣ ປີຕຣສ຺ມີ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ສເນຫິ ປາເທຫິ ສມໍ ປຖວິຍໍ ປຕິຜ຺ຖາຍ ສຄາຣວາ ອຜ຺ຖາສິ។ ຕໍ ທິສ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙។

‘‘ກາ ນຸ ທິພ຺ເພນ ວຕ຺ເຕນ, ປຖພ຺ຍາ ສຸປຕິຜ຺ຖິຕາ;

ກາ ວາ ຕ຺ວໍ ກສ຺ສ ວາ ທິຕາ, ກຖໍ ຊາເນມຸ ຕໍ ມຍ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ທິພ຺ເພນາຕິ ວິສິຜ຺ເຖນ ອຸຕ຺ຕເມນ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສິຣີ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໕໐។

‘‘ມຫາຣາຊສ຺ສຫໍ ທິຕາ, ທຕຣຜ຺ຖສ຺ສ ສິຣິມໂຕ;

ອຫໍ ສິຣີ ຈ ລກ຺ຂີ ຈ, ກູຣິປ຺ຍ຺ຍາຕິ ມໍ ວິທູ;

ໂອກາສໍ ຍາຈິໂຕ ເທຫິ, ວເສມຸ ຕວ ສນ຺ຕິເກ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ສິຣີ ຈ ລກ຺ຂີ ຈາຕິ ສິຣີຕິ ຈ ລກ຺ຂີຕິ ຈ ອຫເມວໍນາມາ, ນ ອຍ຺ຍາ។ ກູຣິປ຺ຍ຺ຍາຕິ ມໍ ວິທູຕິ ມໍ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກເທວໂລ ເກ ປຖວິສມາຍ ວິປຸລາຍ ປຍ຺ຍາຍ ສມນ຺ນາຄຕາຕິ ຊານນ຺ຕິ។ ວເສມຸ ຕວ ສນ຺ຕິເກຕິ ຕວ ອນຸຈ຺ຊິຜ຺ຖາສເນ ເຈວ ອນຸຈ຺ຊິຜ຺ຖສຍເນ ຈ ເອກຣຕ຺ຕິ ວເສຍ຺ຍາມ, ໂອກາສໍ ເມ ເທຫີຕິ។

ຕໂຕ ປຣໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອາຫ –

໕໑។

‘‘ກີສີເລ ກີສມາຈາເຣ, ປຸຣິເສ ນິວິສເສ ຕ຺ວໍ;

ປຸຜ຺ຖາ ເມ ລກ຺ຂີ ອກ຺ຂາຫິ, ກຖໍ ຊາເນມຸ ຕໍ ມຍໍ។

໕໒។

‘ໂຍ ຈາປີ ສີເຕ ອຖ ວາປີ ອຸຕ຺ເຫ, ວາຕາຕເປ ທໍສສຣີສເປ ຈ;

ຂຸທໍ ປິປາສໍ ອກິກຸຍ຺ຍ ສພ຺ພໍ, ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ໂຍ ສຕຕໍ ນິຍຸຕ຺ໂຕ។

໕໓។

‘‘ກາລາຄຕຸຈ ນ ຫາເປຕິ ອຕຸຖໍ, ໂສ ເມ ມນາໂປ ນິວິເສ ຈ ຕມຸທິ;

ອກຸໂກສໂນ ມິຕຸຕວາ ຈາຄວາ ຈ, ສີລູປປນຸໂນ ອສໂຖຊກູໂຕ។

໔໔។

‘‘ສງຄາຫໂກ ສຂິໂລ ສຕຸຫວາໂຈ, ມຫຕຸຕປຕຸໂຕປີ ນິວາຕວຸຕຸຕີ;

ຕສຸມິທໍ ໂປເສ ວິປຸລາ ກວາມິ, ອູມິ ສມຸທຸທສຸສ ຍຖາປີ ວຕຸຕໍ។

໔໕។

‘ໂຍ ຈາປິ ມິຕຸເຕ ອຖ ວາ ອມິຕຸເຕ, ເສຍຸເຖ ສຣິກຸເຂ ອຖ ວາປິ ຫີເນ;

ອຕຸຖໍ ຈຣນຸຕໍ ອຖ ວາ ອນຕຸຖໍ, ອາວີ ຣໂຫ ສງຄຫເມວ ວຕຸເຕ។

໔໖។

‘‘ວາຈໍ ນ ວຊຸຊາ ຜຣຸສໍ ກທາຈິ, ມຕສຸສ ຊີວສຸສ ຈ ຕສຸສ ໂຫມິ;

ເອເຕສໍ ໂຍ ອຸຍຸຄຕຣໍ ລກິຕຸວາ, ກນຸຕາ ສີຣີ ມຊຸຊຕິ ອປຸປປຸໂຍ;

ຕໍ ທິຕຸຕຮູປີ ວິສມໍ ຈຣນຸຕໍ, ກຣີສຖານໍວ ວິວຊຸຊຍາມິ។

໔໗។

‘‘ອຕຸຕນາ ກຸຣຸເຕ ລກຸຂີ, ອລກຸຂີ ກຸຣຸຕຕຸຕນາ;

ນ ຫິ ລກຸຂີ ອລກຸຂີ ວາ, ອຸຍຸໂຍ ອຸຍຸຍສຸສ ການໂກ’’ຕິ។

ເສຍຸຖິສຸສ ປຸຈຸຉາ ໂຫຕິ, ສີຣິຍາ ວິສຸສຊຸຊນາ។

ຕຕຸຖ ທໍສສຣິສເປ ຈາຕິ ທໍສາ ວຸຈຸຈນຸຕິ ປີງຄລມກຸຂິກາ, ສພຸພາປິ ວາ ມກຸຂິກາຊາຕິກາ ອີສ ‘‘ທໍສາ’’ຕິ ອທິປຸເປຕາ។ ສຣີສປາ ຕິ ທີຆຊາຕິກາ។ ທໍສາ ຈ ສຣີສປາ ຈ ທໍສສຣີສປາ, ຕສຸມິ ທໍສສຣີສເປ ສຕີ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ໂຍ ມຫາເສຍຸຖິ ສີເຕ ວາ ອຸຕຸເຫ ວາ ວາຕາຕເປ ວາ ທໍສສຣີສເປ ວາ ສຕິ ເອເຕຫິ ສີຕາທີຫິ ປີລຸອິຍມາໂນປີ ເອຕານິ ເຈວ ສີຕາທີນິ ຂຸສຸຈ ປີປາສຸຈາ ຕິ ສພຸພມຸເປຕໍ ປຣິສຸສຍໍ ອກິກຸຍຸຍ ອກິກວິຕຸວາ ຕິຕໍ ວິຍ ອຄເຕຕຸວາ ຣຕຸຕິນຸທິວໍ ກສິວຕິຊຊາທີສຸ ເຈວ ທານສີລາທີສຸ ຈ ສຕຕໍ ອຕຸຕໂນ ກມຸເມສຸ ນິຍຸຕຸໂຕ ອຕຸຕານໍ ໂຍເຊຕຸວາ ວຕຸຕຕີ។

ກາລາຄຕຸຈາຕິ ກສີກາລາທີສຸ ກສີອາທີນີ ສນປຣິຈຸຈາຄສີລຣກຸຂຕາສມຸມສຸສວນາທີກາເລສຸ ຈ ສນປຣິຈຸຈຊນາທີປຸປເກທໍ ທີຍຸຖສມຸມສມຸປຣາເຍ ສຸຂາວທໍ ອຕຸຖໍ ນ ຫາເປຕິ, ຍຸຕຸຕປຸປຍຸຕຸຕກາເລ ກໂຣຕິເຍວ, ໂສ ມຍຸຫໍ ມນາໂປ ຕສຸມິຸຈ ປຸຣິເສ ອຫໍ ນິວິສາມິຕິ។ ອກຸໂກສໂນຕິ ອສີວາສນຂນຸຕິຍາ ສມນຸນາຄໂຕ។ ມິຕຸຕວາຕິ ກລຸຍາຕມິຕຸເຕນ ສມນຸນາຄໂຕ។ ຈາຄວາຕິ ສນປຣິຈຸຈາຄຍຸຕຸໂຕ។

ສງຄາຫໂກຕິ ນິຕ຺ຕສງຄຫອາມິສສງຄຫສມ຺ມສງຄຫານໍ ກາຣໂກຯ ສຂິໂລຕິ ມຸທຸວາໂຈຯ ສຕ຺ຫວາໂຈຕິ ມຊຸຣວຈໂນຯ ມຫຕ຺ຕປຕ຺ໂຕປິ ນິວາຕວຸຕ຺ຕິຕິ ມຫນ຺ຕໍ ຄານໍ ວິປຸລໍ ອິສ຺ສຣິຍໍ ປຕ຺ໂຕປິ ຍເສນ ອນຸທ຺ຊໂຕ ນິຈວຸຕ຺ຕິ ປຕ຺ທິຕານໍ ໂອວາທກໂຣ ໂຫຕິຯ ຕສ຺ມິຫໍ ໂປເສຕິ ຕສ຺ມິ ອຫໍ ປຸຣິເສຯ ວິປຸລາ ກວາມິຕິ ອຊຸທ຺ທກາ ໂຫມິຯ ໂສ ຫິ ມຫຕິຍາ ສິຣິຍາ ປທຍ຺ຄານໍຯ ອູມິ ສມຸທ຺ທສ຺ສ ຍຖາປິ ວຕ຺ຕນ຺ຕິ ຍຖາ ນາມ ສມຸທ຺ທສ຺ສ ວຕ຺ຕໍ ໂອໂລເກນ຺ຕານໍ ອຸປ຺ຣູປ຺ຣິ ອາຄຈ຺ຉມານາ ອູມິ ວິປຸລາ ວິຍ ຂາຍຕິ, ເອວມຫໍ ຕສ຺ມິ ປຸຄ຺ຄເລ ວິປຸລາ ໂຫມິຕິ ທີເປຕິຯ

ອາວິ ຣໂຫຕິ ສມ຺ມຸຂາ ຈ ປຣມ຺ມຸຂາ ຈຯ ສງຄຫເມວ ວຕ຺ເຕຕິ ເອຕສ຺ມິ ນິຕ຺ຕາທິເກເທ ປຸຄ຺ຄເລ ຈຕຸພ຺ພິທໍ ສງຄຫເມວ ວຕ຺ເຕຕິ ປວຕ຺ເຕຕິຯ

ນ ວຊ຺ຊາຕິ ໂຍ ກທາຈິ ກິສ຺ມິລ຺ຈິ ກາເລ ຜຣຸສວຈນໍ ນ ວເທຍ຺ຍ, ມຊຸຣວຈໂນວ ໂຫຕິຯ ມຕສ຺ສ ຊີວສ຺ສ ຈາຕິ ຕສ຺ສາຫໍ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ມຕສ຺ສປິ ຊີວນ຺ຕສ຺ສປິ ກຕ຺ຕິກາ ໂຫມິ, ອິຊໂລເກປິ ປຣໂລເກປິ ຕາທິສເມວ ກຊາມິຕິ ທສ຺ເສຕິຯ ເອເຕສໍ ໂຍຕິ ເອເຕສໍ ສີຕາກິກວນາທີນໍ ເຫຍ຺ຄາ ວຸຕ຺ຕຄຸຕານໍ ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ເອກມ຺ປິ ຄຸຕໍ ລກິຕ຺ວາ ປມຊ຺ຊຕິ ປມຸສ຺ສຕິ, ປຸນ ນານຸຍຸລ຺ຊຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ກນ຺ຕາ ສິຣີ, ກນ຺ຕສິຣີ, ກນ຺ຕໍ ສິຣິນ຺ຕິ ຕໂຍປິ ປາຄາ, ເຕສໍ ວເສນ ອຍໍ ອຕ຺ຖໂຍຊນາ – ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ສິຣີ ລກິຕ຺ວາ "ກນ຺ຕາ ເມ ສິຣີ ຍຖາຄາເນ ກິຕາ"ຕິ ເອເຕສໍ ອລ຺ລຕຣໍ ຄຸຕໍ ປມຊ຺ຊຕິ, ໂຍ ວາ ປຸຄ຺ຄໂລ ກນ຺ຕສິຣີ ປິຍສິຣີ ອິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອເຕສໍ ຄຸຕານໍ ອລ຺ລຕຣໍ ລກິຕ຺ວາ ປມຊ຺ຊຕິ, ໂຍ ວາ ປຸຄ຺ຄໂລ ສິຣີ ລກິຕ຺ວາ ກນ຺ຕໍ ມນາປໍ ສິຣີ ເອເຕສໍ ຄຸຕານໍ ອລ຺ລຕຣໍ ປມຊ຺ຊຕິຯ ອປ຺ປປ຺ລ຺ໂລຕິ ນິປ຺ປປ຺ລ຺ໂລຯ ຕໍ ທິຕ຺ຕຣູປໍ ວິສມໍ ຈຣນ຺ຕນ຺ຕິ ຕໍ ອຫໍ ທິຕ຺ຕສກາວໍ ຄພ຺ພິຕສກາວໍ ກາຍທຸຈ຺ຈຣິຕາທິເກຫໍ ວິສມໍ ຈຣນ຺ຕໍ ສຸຈິຊາຕິໂກ ມນຸສ຺ໂສ ຄູຖກູປໍ ວິຍ ທູຣໂຕ ວິວຊ຺ຊຍາມິຕິຯ

ອລ຺ໂລ ອລ຺ລສ຺ສ ກາຣໂກຕິ ເອວໍ ສນ຺ເຕ ລກ຺ຂີ ວາ ອລກ຺ຂີ ວາ ອລ຺ໂລ ປຸຣິໂສ ອລ຺ລສ຺ສ ກາຣໂກ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ໂຍ ໂກຈິ ອຕ຺ຕນາ ອຕ຺ຕໂນ ລກ຺ຂີ ວາ ອລກ຺ຂີ ວາ ກໂຣຕີຕິຯ

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ເທວິຍາ ວຈນໍ ອກິນນ຺ທິຕ຺ວາ "ອິທໍ ອນຸຈ຺ຉິຍ຺ຄໍ ອາສນລ຺ຈ ສຍນລ຺ຈ ຕຸຍ຺ຫໍເຍວ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ, ປລ຺ລງເກ ຈ ສຍເນ ຈ ນິສີທ ເຈວ ນິປ຺ຊຊ ຈາ"ຕິ ອາຫຯ ສາ ຕຕ຺ຖ ວສິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈູສກາເລ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຈາຕຸມຫາຣາຊິກເທວໂລກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອໂນຕຕ຺ຕທເທ ປຖມໍ ນຫາຍິຯ ຕມ຺ປິ ສຍນໍ ສິຣິເທວຕາຍ ປຣິກຸຕ຺ຕກາວາ ສິຣິສຍນໍ ນາມ ຊາຕໍຯ ສິຣິສຍນສ຺ສ ອຍໍ ວໍໂສ, ອິມິນາ ກາຣເຕນ ຍາວຊ຺ຊຕນາ "ສິຣິສຍນ"ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ – "ຕທາ ສິຣິເທວີ ອຸປ຺ປລວຕ຺ຕາ ອໂຫສິ, ສຸຈິປຣິວາຣເສຍ຺ຄິ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິຯ

ສິຣິກາລຸອກຕ຺ກິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາຯ

[໓໘໓] ໘ຯ ກຸກ຺ກຸຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສຸຈິຕ຺ຕປຕ຺ຕຉທນາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ຕລ຺ຫິ ກິກ຺ຂຸໍ ສຕ຺ຖາ "ກາສຸມາ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິໂຕສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ເອກໍ ອລງກຕປ຺ຜິຍຕ຺ຕໍ ອິຕ຺ຖຶ ທິສ຺ວາ ກິເລສວເສນ, ກນ຺ເຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກິກ຺ຂຸ ອິຕ຺ຖິໂຍ ນາມ ວລ຺ເຈຕ຺ວາ ອຸປ຺ລາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສໍ ຄຕກາເລ ວິນາສໍ ປາເປນ຺ຕິ, ໂລລພິລຸອາຣີ ວິຍ ໂຫນ຺ຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ອຣລ຺ເລ ກຸກ຺ກຸຍໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອເນກສຕກຸກ຺ກຸຍປຣິວາໂຣ ອຣລ຺ເລ ວສຕິຯ ຕສ຺ສ ອວິທູເຣ ເອກາ ພິລຸອາຣິກາປິ ວສຕິຯ ສາ ຄເປຕ຺ວາ ໂພຊິສຕ຺ຕໍ ອວເສເສ ກຸກ຺ກຸເຍ ອຸປາເຍນ ວລ຺ເຈຕ຺ວາ ຂາທິຯ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ຄຫຕໍ ນ ຄຈ຺ຉຕິຯ ສາ ຈິນ຺ເຕສິ "ອຍໍ ກຸກ຺ກຸໂຍ ອຕິວິຍ ສໂຄ ອມ຺ຫາກລ຺ຈ ສຄກາວໍ ອຸປາຍກຸສລກາວລ຺ຈ ນ ຊານາຕິ, ອິມໍ ມຍາ 'ອຫໍ ກຣິຍາ ເຕ ກວິສ຺ສາມີ'ຕິ ອຸປ຺ລາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສໍ ອາຄຕກາເລ ຂາທິຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ"ຕິຯ ສາ ເຕນ ນິສິນ຺ນຣຸກ຺ຂສ຺ສ ມູລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວຕ຺ຕສມ຺ກາສນປຸພ຺ພງຄມາຍ ວາຈາຍ ຕໍ ຍາຈມານາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ

–

๕๗។

‘‘ສຸຈິຕຸຕປຕຸຕລທນ, ຕມຸພຈູລຸອ ວິຫງຄມ;

ໂອໂຣທ ທຸມສາຂາຍ, ມຸສາ ກຣິຍາ ກວາມິ ເຕ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ສຸຈິຕຸຕປຕຸຕລທນາຕິ ສຸຈິຕຸເຕຫິ ປຕຸເຕຫິ ກຕຈຸລທນ។ ມຸສາຕິ ວິນາ ມູເລນ ນ ກິຍຸຈິ ຄເຫຕຸວາ ອຫໍ ກຣິຍາ ເຕ ກວາມິ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພພິສຕຸໂຕ ‘‘ອິມາຍ ມມ ສພຸເພ ຌາຕກາ ຂາທິຕາ, ອິທານິ ມໍ ອຸປລາເປຕຸວາ ຂາທິຕຸກາມາ ຨໂຫສິ, ອຸຍຸໂຍເຊສຸສາມິ ນ’’ນຸຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

๕๘។

‘‘ຈຕຸປຸປທີ ຕຸວໍ ກລຸຍາຕີ, ທຸວິປທາຫໍ ມໂນຣເມ;

ມິຄີ ປກຸຂີ ອສຍຸຍຸຕຸຕາ, ອຍຸຍໍ ປຣິເຍສ ສາມິກ’’ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ມິຄີຕິ ພິລຸອາຣີ ສນຸຂາຍາຫ។ ອສຍຸຍຸຕຸຕາຕິ ຊຍມຸປຕິກາ ກວິຕຸໍ ອຍຸຕຸຕາ ອສມຸພນຸສາ, ນຕຸຖິ ເຕສໍ ອິທິໂສ ສມຸພນຸໂສຕິ ທີເປຕິ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ຕໂຕ ສາ ‘‘ອຍໍ ອຕິວິຍ ສໂຖ, ເຍນ ເກນຈິ ອຸປາເຍນ ວຍຸເຈຕຸວາ ນໍ ຂາທິສຸສາມິ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

๕๙។

‘‘ໂກມາຣິກາ ເຕ ເຫສຸສາມິ, ມຍຸຊຸກາ ປີຍກາຕິນີ;

ວິນຸທ ມໍ ອຣິເຍນ ເວເທນ, ສາວຍ ມໍ ຍທິຈຸລສີ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ໂກມາຣິກາຕິ ອຫໍ ເອຕຸຕກໍ ກາລໍ ອຍຸຍໍ ປຸຣິສໍ ນ ຊານາມິ, ຕວ ໂກມາຣິກາ ກຣິຍາ ກວິສຸສາມິຕິ ວທຕິ។ ມຍຸຊຸກາ ປີຍກາຕີນີຕິ ຕວ ມນຸຣກຖາ ປີຍກາຕີນີເຍວ ກວິສຸສາມິ។ ວິນຸທ ມນຸຕິ ປຕິລກ ມໍ។ ອຣິເຍນ ເວເທນາຕິ ສຸນຸທເຣນ ປຕິລາເກນ។ ອຫມຸປີ ທິ ອິໂຕ ປຸພຸເພ ປຸຣິສສມຸຜສຸສໍ ນ ຊານາມິ, ຕຸວມຸປີ ອິຕຸຖີສມຸຜສຸສໍ ນ ຊານາສິ, ອິຕິ ປກຕິຍາ ພຸຣຫຸມຈາຣີ ພຸຣຫຸມຈາຣີນີ ມໍ ນິທຸໂທເສນ ລາເກນ ລກ។ ຍທິ ມໍ ອິຈຸລສິ, ອຖ ເມ ວຈນໍ ນ ສທຸທຫສິ, ທຸວາທສໂຍຊນາຍ ພາຣາຕາສິຍາ ເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ‘‘ອຍໍ ເມ ທາສີ’’ຕິ ສາວຍ, ມໍ ອຕຸຕໂນ ທາສໍ ກຕຸວາ ຄຕຸຫາຫີຕິ ວທຕິ។

ຕໂຕ ໂພພິສຕຸໂຕ ‘‘ອິມໍ ຕຊຸເຊຕຸວາ ປລາເປຕຸໍ ວຍຸຕຕີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

๖๐។

‘‘ກຸຕປາທີນີ ໂລທິຕເປ, ໂຈຣີ ກຸກຸກຸຕໂປຖິນີ;

ນ ຕ຺ວໍ ອຣິເຍນ ເວເທນ, ມມໍ ກຕ຺ຕາຣມິຈ຺ຉສີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ນ ຕ຺ວໍ ອຣິເຍນາຕິ ຕ຺ວໍ ອຣິເຍນ ພຸຣຫ຺ມຈຣິຍວາສລາເກນ ມໍ ກຕ຺ຕາຣໍ ນ ອິຈ຺ຉສິ, ວຌ຺ເຈຕ຺ວາ ປນ ມໍ ຂາທິຕຸກາມາສິ, ນສ຺ສ ປາເປຕິ ຕໍ ປລາເປສິ។ ສາ ປນ ປລາຍິຕ຺ວາວ ຄຕາ, ນ ປຸນ ໂອໂລເກຕຸມ຺ປິ ວິສຫິ។

໖໘។

‘‘ເອວມ຺ປິ ຈຕຸຣາ ນາຣີ, ທິສ຺ວານ ສຘນໍ ນຣໍ;

ເນນ຺ຕິ ສຕ຺ຫາຫິ ວາຈາຫິ, ພິລ຺ອາຣີ ວິຍ ກຸກ຺ກຸຍໍ។

໖໙។

‘‘ໂຍ ຈ ອຸປ຺ປຕິຕໍ ອຕ຺ຖໍ, ນ ຂິປ຺ປມນຸພຸຊ຺ຊຕິ;

ອມິຕ຺ຕວສມນ຺ເວຕິ, ປ຺ຈ຺ຉາ ຈ ອນຸຕປ຺ປຕິ។

໗໐។

‘‘ໂຍ ຈ ອຸປ຺ປຕິຕໍ ອຕ຺ຖໍ, ຂິປ຺ປເມວ ນິໂພຘຕິ;

ມຸຈ຺ຈເຕ ສຕ຺ຕຸສມ຺ພາຘາ, ກຸກ຺ກຸໂຍວ ພິລ຺ອາຣິຍາ’’ຕິ។ – ອິມາ ອພິສມ຺ພຸທ຺ຘຄາຖາ;

ຕຕ຺ຖ ຈຕຸຣາຕິ ຈາຕຸຣິເຍນ ສມນ຺ນາຄຕາ។ ນາຣີຕິ ອິຕ຺ຖິໂຍ។ ເນນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ຕໂນ ວສໍ ອຸປເນນ຺ຕິ។ ພິລ຺ອາຣີ ວິຍາຕິ ຍຖາ ສາ ພິລ຺ອາຣີ ຕໍ ກຸກ຺ກຸຍໍ ເນຕຸໍ ວາຍມຕິ, ເອວໍ ອຌ຺ຌາປິ ນາຣິໂຍ ເນນ຺ຕິເຍວ។ ອຸປ຺ປຕິຕໍ ອຕ຺ຖນ຺ຕິ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ກິຌ຺ຈິເທວ ອຕ຺ຖໍ។ ນ ອນຸພຸຊ຺ຊຕີຕິ ຍຖາສພາເວນ ນ ຊານາຕິ, ປ຺ຈ຺ຉາ ຈ ອນຸຕປ຺ປຕິ។ ກຸກ຺ກຸໂຍວາຕິ ຍຖາ ໂສ ຌາຕສມ຺ປນ຺ໂນ ກຸກ຺ກຸໂຍ ພິລ຺ອາຣິໂຕ ມຸຕ຺ໂຕ, ເອວໍ ສຕ຺ຕຸສມ຺ພາຘໂຕ ມຸຈ຺ຈຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຊິຕພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຖຫິ។ ຕທາ ກຸກ຺ກຸຏຣາຊາ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ។

ກຸກ຺ກຸຏຊາຕກວຓ຺ຓນາ ອຏ຺ຖມາ។

[໓໘໔] ໙។ ຘມ຺ມຘຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຘມ຺ມໍ ຈຣຖ ຌາຕໂຍຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ກຸຫກພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ។ ຕທາ ຫິ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອຍໍ ອິທາເນວ ກຸຫໂກ, ປຸພ຺ເພປິ ກຸຫໂກເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ສກຸຓໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ສກຸຓສງ຺ຆປຣິວຸໂຕ ສມຸທ຺ທມຊ຺ເຊ ທີປເກ ວສິ។ ອເຖກຈ຺ເຈ ກາສິຣຏ຺ຖວາສິໂນ ວາຓິຊາ ທິສາກາກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນາວາຍ ສມຸທ຺ທໍ ປກ຺ຂນ຺ທິສຸ, ສມຸທ຺ທມຊ຺ເຊ ນາວາ ກິຊ຺ຊິ។ ໂສ ທິສາກາໂກ ຕໍ ທີປກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ອຍໍ ມຫາສກຸຓສງ຺ໂຆ, ມຍາ ກຸຫກກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ເອເຕສໍ ອຓ຺ຑການິ ເຈວ ຉາປເກ ຈ ວຣໍ ວຣໍ ຂາທິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ។ ໂສ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສກຸຓສງ຺ຆສ຺ສ ມຊ຺ເຊ ມຸຂໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ເອເກນ ປາເທນ ປຖວິຍໍ ອຏ຺ຖາສິ។ ‘‘ໂກ ນາມ ຕ຺ວໍ, ສາມີ’’ຕິ ສກຸເຓຫິ ປຸຏ຺ໂຖ ‘‘ອຫໍ ຘມ຺ມິໂກ ນາມາ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ກສ຺ມາ ປນ ເອ

ເກນ ປາເທນ ກິໂຕສີ’’ຕິ? ‘‘ມຍາ ທຸຕິເຍ ປາເທ ນິກ຺ຂິຕ຺ເຕ ປຖວິ ຘາເຣຕຸំ ນ ສກ຺ໂກຕີ’’ຕິ។ ‘‘ອຖ ກສ຺ມາ ມຸខំ ວິວຣິត຺វາ ຕິຎ຺ຘ
ສີ’’ຕິ? ‘‘ອហំ ອញ຺ញំ ອາຫារំ ນ ខាທາມិ, វាតមេវ ខាທາມີ’’ຕິ។ ເອວញ຺ຈ ປន វត຺វា តេ សក຺កោ ອາມន຺តេត຺វា ‘‘ໂອວាທំ
ໂວ ທស຺សាមិ, តំ ស຺ณາຖາ’’ຕິ ເຕສំ ໂອວາທວເសន ປຖមំ គាថមាហ –

໖໘។

‘‘ធម຺មំ ຈຣຖ ញាតោយ, ធម຺មំ ຈຣຖ ກທ຺ທំ ໂວ;

ធម຺មចារី សុខំ សេតិ, អស຺មឹ ໂລເກ ປຣម຺ហិ ຈា’’ຕិ។

ຕត຺ថ ធម຺មំ ຈຣថាຕិ ກាយសុចរិតាទិភេទំ ធម຺មំ ករោថ។ ញាតោយេតិ តេ អាលបតិ។ ធម຺មំ ຈຣថ ກທ຺ທំ ໂວតិ ເອកវារំ ຈຣិត຺
វា ມា ໂອស຺សក຺កថ, ປុនប຺ປុនំ ຈຣថ, ເອវំ ກទ຺ទំ ໂວ ភវិស຺សតិ។ សុខំ សេតីតិ ເທសនាសីសមេតំ, ធម຺មចារី ປន សុខំ តិដ຺ឋតិ
គច຺ឆតិ និសីទតិ សេតិ, សព຺ពិរិយាបថេសុ សុខិតោ ໂហតីតិ ທីເປតិ។

សក຺កា ‘‘អយំ កាកោ ໂກចញ຺ញេន អក຺ខការានិ ខាទិតុំ ເອវំ វទតី’’តិ អជានិត຺វា តំ ທុស຺សីលំ វណ຺ណេន຺តា ទុតិយំ គាថមាហំសុ
–

໖໖។

‘‘ກទ຺ទកោ វតយំ ປក຺ខី, ທិជោ ປរមធម຺មិកោ;

ເອកປាເທន តិដ຺ឋន຺តោ, ធម຺មមេវានុសាសតី’’តិ។

ຕត຺ថ ធម຺មមេវាតិ សភាវមេវ។ អនុសាសតីតិ កថេសិ។

សក຺កា តស຺ស ທុស຺សីលស຺ស សទ຺ទហិត຺វា ‘‘ត຺វំ កិរ សាមិ អញ຺ញំ ໂគចរំ ນ គណ຺ហសិ, វាតមេវ ភក຺ខសិ, តេន ហិ អម຺ហាកំ
អណ຺ឌកានិ ຈ ឆាបកេ ຈ ໂອໂລເកយ຺យាសី’’តិ វត຺វា ໂគຈរាយ គច຺ឆន຺តិ។ ໂສ ປាໂປ តេសំ គតកាເລ អណ຺ឌកានិ ຈ ឆាបកេ ຈ
កុច຺ឆិបូរំ ខាទិត຺វា តេសំ អាគមនកាເລ ឧបសន຺តូបសន຺តោ ហុត຺វា មុខំ វិវរិត຺វា ເອເກນ ປាເທນ តិដ຺ឋតិ។ សក຺កា
អាគន຺ត຺វា ປុត຺តកេ អបស຺សន຺តា ‘‘ໂក នុ ខោ ខាទតី’’តិ មហាសទ຺ទេន វិរវន຺តិ, ‘‘អយំ កាកោ ធម຺មិកោ’’តិ តស຺មឹ អាសង຺កាមត្
តម຺បិ ນ ករោន຺តិ។ អថេកទិវសំ មហាសត຺តោ ຈិន຺តេសិ ‘‘ឥធ ປុព຺ពេ ໂກຈិ ປរិប຺ន຺ថោ នត຺ថិ, ឥមស຺ស អាគតកាលតោ ປដ຺ឋាយ
ជាតោ, ឥមំ ປរិគ຺គណ຺ហិតុំ វដ຺ដតី’’តិ។ ໂສ សក຺កេហិ សទ຺ធឹ ໂគຈរាយ គច຺ឆន຺តោ វិយ ហុត຺វា និវត຺តិត຺វា ປដិច຺ឆន຺នដ຺ឋានេ
អដ຺ឋាសិ។ កាកោបិ ‘‘គតា សក຺កា’’តិ និរាសង຺កោ ហុត຺វា ឧដ຺ឋាយ គន຺ត຺វា អណ຺ឌកានិ ຈ ឆាបកេ ຈ ខាទិត຺វា ປុនាគន຺ត຺
វា មុខំ វិវរិត຺វា ເອເກນ ປាເທນ អដ຺ឋាសិ។

សក຺កราชា សក຺កេសុ អាគតេសុ សព຺ពេ សន຺និបាតាបេត຺វា ‘‘អហំ ໂວ អជ຺ជ ປុត຺តកានំ ປរិប຺ន຺ថំ ປរិគ຺គណ຺ហន຺តោ ឥមំ ປាប
កាកំ ខាទន຺តំ អទ຺ទសំ, ເອថ នំ គណ຺ហាមា’’តិ សក຺កសង຺ឃំ អាមន຺តេត຺វា ປរិវារេត຺វា ‘‘សចេ ປលាយតិ, គណ຺ហេយ຺យាថ
ນ’’ន຺តិ វត຺វា សេសគាថា អភាសិ –

໖៧។

‘‘នាស຺ស សីលំ វិជានាថ, អនញ຺ញាយ ປសំសថ;

ភុត຺វា អណ຺ឌញ຺ຈ ໂປតញ຺ຈ, ធម຺មោ ធម຺មោតិ ភាសតិ។

໖໗။

‘‘ອຓຸຄໍ ກຓາຕິ ວາຈາຍ, ອຓຸຄໍ ກາເຍນ ກຸພ຺ພຕິ;

ວາຈາຍ ໂນ ຈ ກາເຍນ, ນ ຕໍ ສມ຺ມໍ ອຂິຍຸຖິໂຕ။

໖໘။

‘‘ວາຈາຍ ສຂິໂລ ມໂນວິທຸຄ຺ໂຄ, ຉນ຺ໂນ ກູປສໂຍວ ກຓ຺ຫສປ຺ໂປ;

ສມ຺ມສໂຊ ຄາມນິຄມາສຸ ສາຊຸ, ທຸຊ຺ຊາໂນ ປຸຣິເສນ ພາລິເສນ။

໗໐။

‘‘ອິມໍ ຕຸຓ຺ເຫຫີ ປກ຺ເຂຫີ, ປາທາ ຈິມໍ ວິເຫຄຖ;

ຉວລ຺ຫິມໍ ວິນາເສຖ, ນາຍໍ ສໍວາສນາຣໂຫ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ນາສ຺ສ ສີລນ຺ຕິ ນ ອສ຺ສ ສີລໍ။ ອນຄຸລາຍາຕິ ອຊານິຕ຺ວາ။ ກຸຕ຺ວາຕິ ຂາທິຕ຺ວາ။ ວາຈາຍ ໂນ ຈ ກາເຍນາຕິ ອຍຄ຺ຫິ ວຈເນເນວ ສມ຺ມໍ ຈຣຕິ, ກາເຍນ ປນ ນ ກໂຣຕິ။ ນ ຕໍ ສມ຺ມໍ ອຂິຍຸຖິໂຕຕິ ຕສ຺ມາ ຊານິຕພ຺ໂພ ຍຖາຍໍ ສມ຺ມໍ ກຓາຕິ, ນ ຕໍ ອຂິຍຸຖິໂຕ, ຕສ຺ມີ ສມ຺ເມ ນ ອຂິຍຸຖິໂຕ။ ວາຈາຍ ສຂິໂລຕິ ວຈເນນ ມຸທຸ။ ມໂນວິທຸຄ຺ໂຄຕິ ມນສາ ວິທຸຄ຺ໂຄ ທຸປ຺ປເວໂສ ວິສໂມ။ ຉນ຺ໂນຕິ ຍສ຺ມີ ພິເລ ສຍຕິ, ເຕນ ຉນ຺ໂນ။ ກູປສໂຍຕິ ພິລາສໂຍ။ ສມ຺ມສໂຊຕິ ສຸຈຣິຕສມ຺ມໍ ສຊໍ ກຕ຺ວາ ວິຈຣເຕນ ສມ຺ມທຸສໂຊ။ ຄາມນິຄມາສຸ ສາຊູຕິ ຄາເມສຸ ຈ ນິຄເມສຸ ຈ ສາຊຸ ກທຸທໂກ ສມ຺ກາວິໂຕ။ ທຸຊ຺ຊາໂນຕິ ອຍໍ ເອວຣູໂປ ທຸສ຺ສີໂລ ປຜິຈ຺ຉນ຺ນກມ຺ມນ຺ໂຕ ພາລິເສນ ອຄຸຄາເຕນ ປຸຣິເສນ ນ ສກ຺ກາ ຊານິຕຸໍ။ ປາທາ ຈິມນ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ປາເທນ ຈ ອິມໍ။ ວິເຫຄຖາຕິ ປຫຣຖ ໜນຖ။ ຉວນ຺ຕິ ລາມກໍ။ ນາຍນ຺ຕິ ອຍໍ ອມ຺ເຫຫີ ສທ຺ຊິ ເອກສ຺ມີ ຖາເນ ສໍວາສໍ ນ ອຣຫຕີຕິ။

ເອວຄ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ສກ຺ຓາເຊຍຸຄ຺ໂກ ສຍເມວ ລງ຺ພິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສີສໍ ຕຸຓ຺ເຫນ ປຫຣິ, ອວເສສາ ສກ຺ຓາ ຕຸຕ຺ໜນຂປາທປກ຺ເຂຫີ ປຫຣີສຸ။ ໂສ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຕີ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສິ – ‘‘ຕທາ ກຸໜກກາໂກ ອິທານິ ກຸໜກກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ສກ຺ຓຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ။

ສມ຺ມສຊ຺ຊາຕກວຕ຺ຓນາ ນວມາ။

[໑໒໘] ໑໐။ ນນ຺ທິຍມິຄຣາຊຊາຕກວຕ຺ຓນາ

ສເຈພ຺ຣາຫ຺ມຓ ຄຈ຺ເຉສີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ມາຕຸໂປສກກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ။ ຕຄ຺ຫິ ສຕ຺ຖາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ຄິຫີ ໂປເສສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກີ ເຕ ໂຫນ຺ຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ມາຕາປີຕໂຣ ເມ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ສາຊຸ ສາຊຸ ກິກ຺ຂຸ ໂປຣາຓກປຓ຺ຫິຕານໍ ວໍສໍ ປາເລສິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຫິຕາ ຫິ ຕິຣຈ຺ຉານໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາປີ ມາຕາປີຕູນໍ ຊີວິຕໍ ອທໍສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ။

ອຕີເຕ ໂກສລຣຜ຺ເຖ ສາເກເຕ ໂກສລຣາເຊ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ມິຄໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ນນ຺ທິຍມິໂຄ

ນາມ ຫຸຕ຺ວາ ສີລາຈາຣສມ຺ປນ຺ໂນ ມາຕາປິຕໂຣ ໂປເສສິ។ ຕທາ ໂກສລຣາຊາ ນິຄວິຕ຺ຕໂກວ ອໂຫສີ។ ໂສ ປນ ມນຸສ຺ສານໍ ກສິກມ຺ມາທີນິ ກາຕຸໍ ອທຕ຺ວາ ມຫາປຣິວາໂຣ ເທວສິກໍ ນິຄວໍ ຄຈ຺ຉຕິ។ ມນຸສ຺ສາ ສນ຺ນິປ຺ຕິຕ຺ວາ “ອຍ຺ຍາ, ອຍໍ ຣາຊາ ອມ຺ຫາກໍ ກມ຺ມຈ຺ເຉທໍ ກໂຣຕິ, ໝຣາວາໂສປິ ນສ຺ສຕິ, ຍໍນູນ ມຍໍ ອຊ຺ຊນວໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ໂຍເຊຕ຺ວາ ໂປຣກ຺ຂຕື ຂຕິຕ຺ວາ ຕິຕານິ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ທຕ຺ໜມຸຄ຺ຄຣາທິຫຕ຺ຖາ ອຣລ຺ລໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ຄຸມ຺ເພ ປ຺ໜຣນ຺ຕາ ມິເຄ ນີໜຣິຕ຺ວາ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ໂຄຣູປານີ ວິຍ ວຊໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ປ຺ເວເສຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ປິທຫິຕ຺ວາ ຣລ຺ໂລ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມໍ ກເຣຍ຺ຍາມາ”ຕິ ມນ຺ຕຍິສ຺ສຸ។ “ອຕ຺ເຖໂສ ອຸປາໂຍ”ຕິ ສພ຺ເພ ເອກຈ຺ຉນ຺ທາ ຫຸຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຣລ຺ລໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ໂຍຊນມຕ຺ຕຍ຺ຖານໍ ປຣິກ຺ຂິປິສ຺ສຸ។

ຕສ຺ມິ ຂເຓ ນນ຺ທິໂຍ ເອກສ຺ມິ ຂຸທ຺ທກຄຸມ຺ເພ ມາຕາປິຕໂຣ ຄເຫຕ຺ວາ ກູມິຍໍ ນິປນ຺ໂນ ໂຫຕິ។ ມນຸສ຺ສາ ນານາຜ ລກາວຸຊຫຕ຺ຖາ ພາຫຸນາ ພາຫຸໍ ປີລຸເອຕ຺ວາ ຕໍ ຄຸມ຺ພໍ ປຣິກ຺ຂິປິສ຺ສຸ។ ອເຖກຈ຺ເຈ ມິເຄ ໂອໂລເກນ຺ຕາ ຕໍ ຄຸມ຺ພໍ ປ຺ວິສື່ສ຺ສຸ។ ນນ຺ທິໂຍ ເຕ ທິສ຺ວາ “ອຊ຺ຊ ມຍາ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູນໍ ຊີວິຕໍ ທາຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຖາຍ ມາຕາປິຕໂຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ອມ຺ມຕາຕ, ອິເມ ມນຸສ຺ສາ ອິມໍ ຄຸມ຺ພໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ອມ຺ເຫ ຕໂຍປິ ປ຺ສ຺ສິສ຺ສນ຺ຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ເອເກນ ອຸປາເຍນ ຊີເວຍ຺ຍາຖ, ຊີວິຕໍ ໂວ ເສຍ຺ໂຍ, ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຊີວິຕທານໍ ທຕ຺ວາ ມນຸສ຺ເສຫິ ຄຸມ຺ພປ຺ຣິຍນ຺ເຕ ຖຕ຺ວາ ຄຸມ຺ເພ ປ໌ໜຍມຕ຺ເຕເຍວ ນິກ຺ຂມິສ຺ສາມິ, ອຖ ເຕ ‘ອິມສ຺ມິ ຂຸທ຺ທກຄຸມ຺ເພ ເອໂກເຍວ ມິໂຄ ກວິສ຺ສຕີ’ຕິ ມລ຺ລມານາ ຄຸມ຺ພໍ ນ ປ຺ວິສິສ຺ສນ຺ຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຖາ”ຕິ ມາຕາປິຕໂຣ ຂມາເປຕ຺ວາ ຄມນສຊ຺ໂຊ ອຍ຺ຖາສິ។ ໂສ ມນຸສ຺ເສຫິ ຄຸມ຺ພປ຺ຣິຍນ຺ເຕ ຖຕ຺ວາ ອຸນ຺ນາເທຕ຺ວາ ຄຸມ຺ເພ ປ໌ໜຍມຕ຺ເຕເຍວ ຕໂຕ ນິກ຺ຂມິ។ ເຕ “ເອໂກເວຕ຺ຖ ມິໂຄ ກວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຄຸມ຺ພໍ ນ ປ຺ວິສິສ຺ສຸ។ ອຖ ນນ຺ທິໂຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມິຄານໍ ອນ຺ຕຣໍ ປາວິສິ។ ມນຸສ຺ສາ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ສພ຺ເພ ມິເຄ ອຸຍ຺ຍານໍ ປ຺ເວເສຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ຖເກຕ຺ວາ ຣລ຺ໂລ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ສກສກຍ຺ຖານານິ ອຄມໍສ຺ສຸ។

ຕໂຕ ປ຺ຍ຺ຖາຍ ຣາຊາ ສຍເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກໍ ມິຄໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອຫີຕິ ເອກໍ ເປເສຕ຺ວາ ອາໜຣາເປສິ។ ມິຄາ ວາຣໍ ຖປ຺ປຍິສ຺ສຸ, ປ຺ຕ຺ຕວາໂຣ ມິໂຄ ເອກມນ຺ເຕ ຕິຍ຺ຖຕິ, ຕໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຄຕ຺ໜນ຺ຕິ។ ນນ຺ທິໂຍ ໂປກ຺ຂຣຕິຍໍ ປານີຍໍ ປິວຕິ, ຕິຕານິ ຂາທຕິ, ວາໂຣ ປນສ຺ສ ນ ຕາວ ປາປຸຕາຕິ។ ອຖ ພຫູນໍ ທິວສານໍ ອຈ຺ຈເຍນ ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ຕໍ ທຍ຺ຖຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ “ອມ຺ຫາກໍ ປຸຕ຺ໂຕ ນນ຺ທິຍມິຄຣາຊາ ນາຄພໂລ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ, ສເຈ ຊີວຕີ, ອວສ຺ສໍ ວຕີ ລງ຺ພິຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ທສ຺ສນຕ຺ຖາຍ ອາຄມິສ຺ສຕີ, ສາສນມສ຺ສ ເປເສສ຺ສາມາ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ມຄ຺ຄສມີເປ ຖຕ຺ວາ ເອກໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕໍ ທິສ຺ວາ “ອຍ຺ຍ, ກຫໍ ຄຈ຺ຉສີ”ຕິ ມານຸສິກາຍ ວາຈາຍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ສາເກຕ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສາສນໍ ປ໌ຫິຓນ຺ຕາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

ຖ໑។

“ສເຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ ຄຈ຺ເຉສີ, ສາເກເຕ ອຊ຺ຊນໍ ວນໍ;

ວຊ຺ຊາສິ ນນ຺ທິຍໍ ນາມ, ປຸຕ຺ຕໍ ອສ຺ມາກໂມຣສໍ;

ມາຕາ ປິຕາ ຈ ເຕ ວຸທ຺ຒາ, ເຕ ຕໍ ອິຈ຺ຉນ຺ຕິ ປ຺ສ຺ສິຕຸ”ນ຺ຕິ។

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສເຈ, ຕ຺ວໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ສາເກຕໍ ຄຈ຺ຉສີ, ສາເກເຕ ອຊ຺ຊນວໍ ນາມ ອຸຍ຺ຍານໍ ອຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ອມ຺ຫາກໍ ປຸຕ຺ໂຕ ນນ຺ທິໂຍ ນາມ ມິໂຄ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ວເທຍ຺ຍາສິ “ມາຕາປິຕໂຣ ເຕ ວຸທ຺ໝາ ຍາວ ນ ມຣນ຺ຕິ, ຕາວ ຕໍ ປ຺ສ຺ສິຕຸໍ ອິຈ຺ຉນ຺ຕີ”ຕິ។

ໂສ “ສາຣູ”ຕິ ສມ຺ປ຺ຜິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ສາເກຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ອຸຍ຺ຍານໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ “ນນ຺ທິຍມິໂຄ ນາມ ກຕໂຣ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ។ ມິໂຄ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສມີເປ ຖຕ຺ວາ “ອຫ”ນ຺ຕິ ອາຫ។ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສິ។ ນນ຺ທິໂຍ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ “ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາມຫໍ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ວຕີ ລງ຺ພິຕ຺ວາ ໂນ ນ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍໍ, ມຍາ ປນ ຣລ຺ໂລ ສນ຺ຕກໍ ນິວາປປານໂກຊນໍ ກຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ເມ ອິຓຍ຺ຖາເນ ຖິຕໍ, ອິເມສລ຺ຈ ມິຄານໍ ມຊ຺ເຊ ຈິຣວຸຕ຺ໂຖສ຺ມິ, ຕສ຺ສ ເມ ຣລ຺ໂລ ເຈວ ເອເຕສລ຺ຈ ໂສຕ຺ຖິກາວໍ ອກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ ອທສ຺ເສຕ຺ວາ ຄມນໍ ນາມ ນ ຍຸຕ຺ຕໍ, ອຕ຺ຕໂນ ວາເຣ ປນ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ອຫໍ ເອເຕສໍ ໂສຕ຺ຖິກາວໍ ກຕ຺ວາ ສຸຂິໂຕ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສາມີ”ຕິ ຕມຕ຺ຖໍ ປ຺ກາເສນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອການີ –

၁၉၄။

‘‘ဒဏ္ဍာ မယာ ပိဝါပါနိ, ဒါဇိနေ ပါနဘောဇနံ;

တံ ဒါဇပိဏ္ဍံ အဝဘုတ္တံ, ပါဟံ ဗြာဟ္မဏ မုဉ္စေဟေ။

၁၉၅။

‘‘ဝေဟာဘိသ္သာမဟံ ပဉ္စံ, စုဒ္ဒပ္ပါမိသ္သ ဒါဇိနော;

ဝဟာစံ သုခိတော မုတ္တော, အပိ ပဉ္စေယျ မာတရ’’န္တိ။

တတ္ထ ပိဝါပါနိတိ တေသု တေသု ဌာနေသု ပိဉ္ဇာနိ ပိဝါပါနိ။ ပါနဘောဇနန္တိ ပါနီယဉ္စ ဘောဇနဉ္စ။ တံ ဒါဇပိဏ္ဍန္တိ တံ ဒညော သန္တကံ သၑဂဟေတွာ ဒိန္နဒါနဂ္ဂဿ ပိဏ္ဍံ။ အဝဘုတ္တုန္တိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဘုဉ္ဇိတုံ ။ ဒညော ဟိ ကိစ္စံ အပိပ္ပါယာ ဟေန္တော တံ အဝဘုတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ နာမ, သွာဟံ ဧဝံ အဝဘုတ္တုံ န ဥဿဟာမိတိ ဝဒတိ။ ဗြာဟ္မဏ မုဉ္စေဟေတိ ဧတ္ထ ဗြာဟ္မဏာတိ အာလပနံ, မ-ကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။

ဝေဟာဘိသ္သာမဟံ ပဉ္စံ, စုဒ္ဒပ္ပါမိသ္သ ဒါဇိနောတိ အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဧတ္တေန ဝါရေ ဿမ္ပတ္တေ စုဒ္ဒပ္ပိ သန္နယ္ဟိတွာ အာဂတဿ ဒညော မိဂယူထော ပိဂ္ဂဟမိတွာ ဧကမန္တေ ဌတွာ ‘‘ယံ ဝိဇ္ဇ, မဟာဒါဇာ’’တိ ဝတွာ ဧတ္တေန မဟာယာဒုကပဉ္စံ ဝေဟာဘိသ္သာမိ ဝေဟာဟေဿာမိ။ သုခိတော မုတ္တောတိ တဟာ အဟံ မရဏာယာ မုတ္တော သုခိတော ပိဟုဒုက္ခော ဒညော အနုညာတော အပိ နာမ မာတရံ ပဉ္စေယျန္တိ။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော ပဒ္ဒကာမိ။ အပရဘာဂေ တဿ ဝါရဒိဝသေ ဒါဇာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဥယျာနံ အာဂစ္ဆိ။ မဟာသတ္တော ဧကမန္တေ အဋ္ဌာသိ။ ဒါဇာ ‘‘မိဂံ ဝိဇ္ဈိဿာမိ’’တိ စုဒ္ဒပ္ပိ သန္နယ္ဟိ။ မဟာသတ္တော ယထာ အညေ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ ပလာယန္တိ, ဧဝံ အပလာယိတွာ ပိဘ္ဘယော ဟုတွာ မေတ္တံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ မဟာယာဒုကပဉ္စံ ဝေဟာဘိတွာ ပိစ္စလော အဋ္ဌာသိ။ ဒါဇာ တဿ မေတ္တာနုဘာဝေန သရံ ဝိသ္သဇ္ဇေတုံ နာသက္ခိ။ မဟာသတ္တော ‘‘ကိံ, မဟာဒါဇ, သရံ န မုဉ္စေသိ, မုဉ္စာဟိ’’တိ အာဟ။ ‘‘န သက္ကောမိ, မိဂဒါဇာ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ ဂုဏဝန္တာနံ ဂုဏံ ဇာန, မဟာဒါဇာ’’တိ။ တဟာ ဒါဇာ ဗောဓိသတ္တေ ပသီဒိတွာ ဓနုံ ဆဍ္ဍေတွာ ‘‘ဣမံ အစိတ္တကံ ကလိင်္ဂရကဏ္ဍမ္ပိ တာဝ တဝ ဂုဏံ ဇာနာတိ, အဟံ သစိတ္တကော မနုဿဘူတောပိ တဝ ဂုဏံ န ဇာနာမိ, မိဂဒါဇ, မယှံ ခမ, အဘယံ တေ ဟမ္မိ’’တိ အာဟ။ ‘‘မဟာဒါဇ, မယှံ တာဝ အဘယံ ဟေသိ, အယံ ပန ဥယျာနေ မိဂဂဏော ကိံ ကရိဿ တိ’’တိ? ‘‘ဧတဿပိ အဘယံ ဟမ္မိ’’တိ။ ဧဝံ မဟာသတ္တော ပိဂြောဓဇာတကေ (ဇာ။ ၁။၁။၁၂) ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗေသံ အရညေ မိဂါနံ အာကာသဂတဒုဏ္ဍာနံ ဇလစရမစ္ဆာနဉ္စ အဘယံ ဒာပေတွာ ဒါဇာနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ‘‘မဟာဒါဇ, ဒညော နာမ အဂတိဂမနံ ပဟာယ ဒသ ဒါဇဓမ္မေ အကောပေန္တေန ဓမ္မေန သမေန ဒဇ္ဇံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ’’တိ။

‘‘ဒါနံ သီလံ ပရိစ္စာဂံ, အဇ္ဇဝံ မဒ္ဒဝံ တပံ;

အက္ကောဓံ အဝိဟိံသဉ္စ, ခန္တိဉ္စ အဝိရောဓနံ။

‘‘ဣစ္စေတေ ကုသလေ ဓမ္မေ, ဌိတေ ပဿာမိ အတ္တနိ;

တတော မေ ဇာယတေ ပီတိ, သောမနဿဉ္စနပ္ပက’’န္တိ။ (ဇာ။ ၄။၁၄။၁၇၆-၁၇၇) –

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဒါဇဓမ္မေ ဂာထာဗန္ဓေနေဝ ဒေသေတွာ ကတိပါဟံ ဒညော သန္တိကေ ဝသိတွာ နဂရေ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယဒါနပ

ກາສນຕຸຖໍ ສຸວຕຸຕເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ‘‘ອປຸປັມຕຸໂຕ ໂຫທິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ວຕຸວາ ມາຕາປິຕູນໍ ທສຸສນຕຸຖາຍ ຄໂຕ຺

໑໔຺

‘‘ມິຄຣາຊາ ປຸເຣ ອາສີ, ໂກສລສຸສ ນິເກຕເນ;

ນນຸທິໂຍ ນາມ ນາເມນ, ອກິຣູໂປ ຈຕຸປຸປໂທ຺

໑໕຺

‘‘ຕໍ ມໍ ວທິຕຸມາຄຈຸຉິ, ທາຍສຸມີ ອຊຸຊຸເນ ວເນ;

ຘນຸໍ ອາຣຊຸຊໍ ກຕຸວານ, ອຸສໍ ສນຸນຍຸຫ ໂກສໂລ຺

໑໖຺

‘‘ຕສຸສາຫໍ ໂອທຫີ ປສຸສໍ, ຊຸຣປຸປານິສຸສ ຣາຊິໂນ;

ຕທາຫໍ ສຸຂິໂຕ ມຸຕຸໂຕ, ມາຕຣໍ ທຜຸຖຸມາຄໂຕ’’ຕິ຺ –

ອິມາ ຕິສຸໂສ ອກິສມຸພຸທຸຘຄາຖາ ໂຫນຸຕິ຺

ຕຕຸຖ ໂກສລສຸສ ນິເກຕເນຕິ ໂກສລສຸສ ຣຸຜໂຍ ນິເກຕເນ ວສນຜຸຖາເນ, ຕສຸສ ສນຸຕິເກ ອຣຜຸຜສຸມິນຸຕິ ອຕຸໂຖ຺ ທາຍສຸມິນຸຕິ ມິຄານໍ ວສນຕຸຖາຍ ທິນຸເນົາຍຸຍາເນ຺ ອາຣຊຸຊໍ ກຕຸວານາຕິ ຊິຍາຍ ສທຸຘີ ເອກໂຕ ກຕຸວາ , ອາໂຣເປຕຸວາຕິ ອຕຸໂຖ຺ ສນຸນຍຸຫາຕິ ສນຸນຍຸທິຕຸວາ ໂຍເຊຕຸວາ຺ ໂອທຫີນຸຕິ ໂອຫຸເຫສີ຺ ມາຕຣໍ ທຜຸຖຸມາຄໂຕຕິ ເທສນາສີສເມຕໍ, ຣຸຜໂຍ ຘມຸມໍ ເທເສຕຸວາ ສພຸພສຕຸຕານໍ ອກາຍຕຸຖາຍ ສຸວຕຸຕເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ມາຕາປີຕໂຣ ທຜຸຖຸໍ ອາຄໂຕສຸມີຕິ ອຕຸໂຖ຺

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ມາຕຸໂປສກກິກຸຂຸ ໂສ ຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຜຸຖຫີ຺ ຕທາ ມາຕາປີຕໂຣ ມຫາຣາຊກຸລານິ ອເຫສຸໍ, ພຸຣາຫຸມໂຓ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ຣາຊາ ອານນຸໂທ, ນນຸທິຍມິຄຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນຸຕິ຺

ນນຸທິຍມິຄຣາຊຊາຕກວຕຸຕນາ ທສມາ຺

ອວາຣິຍວຄຸໂຄ ປຖໂມ຺

໒຺ ຂຣປຸຕຸຕວຄຸໂຄ

[໓໘໖] ໑຺ ຂຣປຸຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ສຈຸຈໍກິເຣວມາຫໍສູຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາປໂລກນໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ຺ ຕສຸຫີ ກິກຸຂໍ ສຕຸຖາ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ ກິກຸຂຸ ອຸກຸກຕຸຖິໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ‘‘ອາມ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ເກນ ອຸກຸກຕຸຖາປິໂຕສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາຍາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ກິກຸຂຸ ອຍໍ ເຕ ອິຕຸຖີ ອນຕຸຖກາຣິກາ, ປຸພຸເພປີ ຕຸວໍ ອິມໍ ນິສຸສາຍ ອຄຸຄີ ປວິສິຕຸວາ ມຣນຸໂຕ ປຕຸທິເຕ ນິສຸສາຍ ຊີວິຕໍ ລກີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ເສນເກ ນາມ ຣຊ຺ເຊ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ ກາເຣສິ຺ ຕທາ ເສນກສ຺ສ ຣຊ຺ໂຊ ເອເກນ ນາຄຣາເຊນ ສທ຺ຘິ ມິຕ຺ຕການໍ ໂຫຕິ຺ ໂສ ກິຣ ນາຄຣາຊາ ນາຄກວນາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຖເລ ໂຄຈຣໍ ຄຕ຺ໜນ຺ໂຕ ຈຣຕິ຺ ອຖ ນໍ ຄາມທາຣກາ ທິສ຺ວາ "ສປ຺ໂປ ອຍ"ນ຺ຕິ ເລຑ຺ຑຸທຕ຺ໝາທີຫິ ປໜຣິສ຺຺ ອຖ ຣາຊາ ອຸຍ຺ຍານໍ ກິລຸອິຕຸໍ ຄຈ຺ໝນ຺ໂຕ ທິສ຺ວາ "ກິໍ ເອເຕ ທາຣກາ ກໂຣນ຺ຕີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ເອກໍ ສປ຺ປໍ ປໜຣນ຺ຕີ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ "ປໜຣິຕຸໍ ມາ ເທຖ, ປລາເປຖ ເນ"ຕິ ປລາເປສິ຺ ນາຄຣາຊາ ຊີວິຕໍ ລກິຕ຺ວາ ນາຄກວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພຫູນິ ຣຕນານິ ອາທາຍ ອທ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ຣຊ຺ໂຍ ສຍນຊຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕານິ ຣຕນານິ ທຕ຺ວາ "ມຫາຣາຊ, ມຍາ ຕຸມ຺ເຫ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຘ"ນ຺ຕິ ຣຊ຺ໂຍ ສທ຺ຘິ ມິຕ຺ຕການໍ ກຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປສ຺ສຕິ຺ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ນາຄມາຓວິກາສຸ ເອກໍ ກາເມສຸ ອຕິຕ຺ຕໍ ນາຄມາຓວິກໍ ຣກ຺ຂຓຕ຺ຖາຍ ຣຊ຺ໂຍ ສນ຺ຕິເກ ຖເປຕ຺ວາ "ຍທາ ເອຕໍ ນ ປສ຺ສສິ, ຕທາ ອິມໍ ມນ຺ຕໍ ປຣິວຕ຺ເຕຍ຺ຍາສີ"ຕິ ຕສ຺ສ ເອກໍ ມນ຺ຕໍ ອທາສິ຺

ໂສ ເອກທິວສໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນາຄມາຓວິກາຍ ສທ຺ຘິ ໂປກ຺ຂຣຕິຍໍ ອຸທກກິລຸອໍ ກິລຸອິ຺ ນາຄມາຓວິກາ ເອກໍ ອຸທກສປ຺ປໍ ທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕການໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິ ອສທ຺ຘມ຺ມໍ ປຝິເສວິ຺ ຣາຊາ ຕໍ ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ "ກຫໍ ນຸ ໂຂ ຄຕາ"ຕິ ມນ຺ຕໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອນາຈາຣໍ ກໂຣນ຺ຕີ ທິສ຺ວາ ເວລຸອຸເປສິກາຍ ປໜຣິ຺ ສາ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕໂຕ ນາຄກວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ກສ຺ມາ ອາຄຕາສີ"ຕິ ປຸຝ຺ຖາ "ຕຸມ຺ຫາກໍ ສຫາໂຍ ມໍ ອຕ຺ຕໂນ ວຈນໍ ອຄຕ຺ໜນ຺ຕີ ປິຝ຺ຖິຍໍ ປໜຣີ"ຕິ ປໜາຣໍ ທສ຺ເສສິ຺ ນາຄຣາຊາ ຕຖໂຕ ອຊານິຕ຺ວາວ ຈຕ຺ຕາໂຣ ນາຄມາຓເວ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ຄຈ຺ຉຖ, ເສນກສ຺ສ ສຍນຊຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນາສວາເຕນ ຕໍ ກຸສໍ ວິຍ ວິທ຺ຘໍເສຖາ"ຕິ ເປເສສິ຺ ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຊ຺ໂຍ ສິຣິສຍເນ ນິປ຺ນ຺ນກາເລ ຄພ຺ກໍ ປວິສິສ຺ຸ ເຕສໍ ປວິສນເວລາຍເມວ ຣາຊາ ເທວີ ອາຫ – "ຊານາສິ ນຸ ໂຂ ກທ຺ເທ, ນາຄມາຓວິກາຍ ຄຕຝ຺ຖານ"ນ຺ຕິ? "ນ ຊານາມິ, ເທວາ"ຕິ຺ "ອຊ຺ຊ ສາ ອມ຺ຫາກໍ ໂປກ຺ຂຣຕິຍໍ ກິລຸອນກາເລ ອຕ຺ຕການໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ເອເກນ ອຸທກສປ຺ເປນ ສທ຺ຘິ ອນາຈາຣໍ ອກາສິ, ອຖ ນໍ ອຫໍ 'ເອວໍ ມາ ກຣີ'ຕິ ສິກ຺ຂາປນຕ຺ຖາຍ ເວລຸອຸເປສິກາຍ ປໜຣີ, ສາ 'ນາຄກວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຫາຍສ຺ສ ເມ ອລ຺ລໍ ກິລ຺ຈິ ກເຖຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕີ ກິນ຺ເທຍ຺ຍາ'ຕິ ເມ ກຍໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕີ"ຕິ຺ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນາຄມາຓວກາ ຕໂຕວ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນາຄກວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນາຄຣາຊສ຺ສ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສຸໍ຺ ໂສ ສໍເວຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຕງ຺ຂຓລ຺ເລວ ຣຊ຺ໂຍ ສຍນຊຣໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຂມາເປຕ຺ວາ "ອິທໍ ເມ ທຕ຺ໝກມ຺ມ"ນ຺ຕິ ສພ຺ພຣຸຕຊານນໍ ນາມ ມນ຺ຕໍ ທຕ຺ວາ "ອຍໍ, ມຫາຣາຊ, ອນຄ຺ໂຒ ມນ຺ໂຕ, ສເຈ ອິມໍ ມນ຺ຕໍ ອລ຺ລສ຺ສ ທເທຍ຺ຍາສິ, ທຕ຺ວາວ ອຄ຺ຄິໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມເຣຍ຺ຍາສີ"ຕິ ອາຫ຺ ຣາຊາ "ສາຘູ"ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິ຺ ໂສ ຕໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ກິປີລ຺ລິການມ຺ປິ ສທ຺ທໍ ຊານາຕິ຺

ຕສ຺ເສກທິວສໍ ມຫາຕເລ ນິສີທິຕ຺ວາ ມຊຸຍາຕິເຕຫິ ຂາທນີຍໍ ຂາທນ຺ຕສ຺ສ ເອກໍ ມຊຸພິນ຺ທຸ ຈ ຍາຕິຕພິນ຺ທຸ ຈ ປູວຂຕ຺ໝລ຺ຈ ກູມິຍໍ ປຕິ຺ ເອກາ ກິປີລ຺ລິກາ ຕໍ ທິສ຺ວາ "ຣຊ຺ໂຍ ມຫາຕເລ ມຊຸຈາຝິ ກິນ຺ນາ, ຍາຕິຕສກຝໍ ປູວສກຝໍ ນິກ຺ກຸຊ຺ຊິຕໍ, ມຊຸຍາຕິຕລ຺ຈ ປູວລ຺ຈ ຂາທຖາ"ຕິ ວິຣວນ຺ຕີ ວິຈຣຕິ຺ ອຖ ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ຣວໍ ສຸຕ຺ວາ ຫສິ຺ ຣຊ຺ໂຍ ສມີເປ ຖິຕາ ເທວີ "ກິໍ ນຸ ໂຂ ທິສ຺ວາ ຣາຊາ ຫສີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕສິ຺ ຕສ຺ມິໍ ຂາທນີຍໍ ຂາທິຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ປລ຺ລງ຺ເກ ນິສິນ຺ເນ ເອກໍ ມກ຺ຂິກໍ ສາມິໂກ "ເອຫິ ກທ຺ເທ, ກິເລສຣຕິຍາ ຣມິສ຺ສາມາ"ຕິ ອາຫ຺ ອຖ ນໍ ສາ "ອຘິວາເສຫິ ຕາວ ສາມິ, ອິທານິ ຣຊ຺ໂຍ ຄນ຺ເຘ ອາຫຣິສ຺ສນ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ວິລິມ຺ປນ຺ຕສ຺ສ ປາທມູເລ ຄນ຺ຘຈຸຕ຺ຕໍ ປຕິສ຺ສຕິ, ອຫໍ ຕຕ຺ຖ ວຝ຺ເຝຕ຺ວາ ສຸຄນ຺ຘາ ກວິສ຺ສາມິ, ຕໂຕ ຣຊ຺ໂຍ ປີຝ຺ຖິຍໍ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຣມິສ຺ສາມາ"ຕິ ອາຫ຺ ຣາຊາ ຕມ຺ປີ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ຫສິ຺ ເທວີປີ "ກິໍ ນຸ ໂຂ ທິສ຺ວາ ຫສີ"ຕິ ປຸນ ຈິນ຺ເຕສິ຺ ປຸນ ຣຊ຺ໂຍ ສາຍມາສໍ ກຸລ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ເອກໍ ກຕ຺ຕສິຕ຺ຖໍ ກູມິຍໍ ປຕິ຺ ກິປີລ຺ລິກາ "ຣາຊກຸເລ ກຕ຺ຕສກຝໍ ກຄ຺ຄໍ, ກຕ຺ຕໍ ກຸລ຺ຊຖາ"ຕິ ວິຣວິ຺ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ປຸນປິ ຫສິ຺ ເທວີ ສຸວຕ຺ຕກຝຈ຺ຉໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປຣິວິສນ຺ຕີ "ມໍ ນຸ ໂຂ ທິສ຺ວາ ຣາຊາ ຫສຕີ"ຕິ ວິຕກ຺ເກສິ຺

ສາ ຣຊ຺ໂຍ ສທ຺ຘິ ສຍນໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ນິປ຺ຊ຺ຊນກາເລ "ກິໍການຓາ ເທວ, ຫສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິ຺ ໂສ "ກິໍ ເຕ ມມ ຫສິຕການເຓນາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ນິພທ຺ໂຘ ກເຖສິ຺ ອຖ ນໍ ສາ "ຕຸມ຺ຫາກໍ ຊານນມນ຺ຕໍ ມຍ຺ຫໍ ເທຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ "ນ ສກ຺ກາ ທາຕຸ"ນ຺ຕິ ປຝິກ຺ຂິຕ຺ຕາປີ ປຸນປ຺ປຸນໍ ນິພນ຺ຘິ ຺ ຣາຊາ "ສຈາຫໍ ອິມໍ ມນ຺ຕໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ທສ຺ສາມິ, ມຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫ຺ "ມຣນ຺ໂຕປີ ມຍ຺ຫໍ ເທຫີ, ເທວາ"ຕິ຺ ຣາຊາ ມາຕຸຄາມວສິໂກ ຫຸຕ຺ວາ "ສາຘູ"ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມິສ຺ສາ ມນ຺ຕໍ ທຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ປວິສິສ຺ສາມີ"ຕິ ຣເຖນ ອຸຍ຺ຍານໍ ປາຍາສິ຺

ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ສກ຺ໂກ ໂລກໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອິມໍ ການຓໍ ທິສ຺ວາ "ອຍໍ ພາລຣາຊາ ມາຕຸຄາມໍ ນິສ຺ສາຍ 'ອຄ຺ຄິໍ ປວິສິສ຺ສາມີ'ຕິ ຄຈ຺ຉ

ຕິ, ຊີວິຕມສຸສ ຫສຸສາມີ''ຕິ ສຸຊໍ ອສຸຣາຄຸລໍ ອາຫາຍ ພາຣາຓສີ ອາຄນຸຕຸວາ ຕໍ ອຊີກໍ ກຕຸວາ ອຕຸຕນາ ອເຊ ທຸຕຸວາ ''ມ ຫາຊເນ ມາ ປສຸສຕູ''ຕິ ອຂິຍຸຖາຍ ຣຄຸໂລ ຣຖສຸສ ປຸຣໂຕ ອໂຫສີ។ ຕໍ ຣາຊາ ເຈວ ຣເຖ ຍຸຕຸຕສີນຸຂວາ ຈ ປສຸສນຸຕິ, ອຄຸໂລ ໂກຈິ ນ ປສຸສຕິ។ ອເຊ ກຖາສມຸຍຸຖາປນຕຸຖໍ ຣຖປຸຣໂຕ ອຊີກາຍ ສຫຸສີ ເມຖຸນໍ ຂມຸມໍ ປຜິເສວນຸໂຕ ວິຍ ອໂຫສີ។ ຕເມໂກ ຣເຖ ຍຸຕຸຕສີນຸຂໂວ ທິສຸວາ ''ສມຸມ ອຊຣາຊ, ມຍໍ ປຸພຸເພ 'ອຊາ ກີຣ ພາລາ ອທີຣິກາ'ຕິ ອສຸສຸມຸຫ, ນ ຈ ຕໍ ປສຸສິມຸຫ, ຕຸວໍ ປນ ຣໂຫ ປຜິຈຸຂນຸນຍຸຖາເນ ກຕຸຕພຸພໍ ອນາຈາຣໍ ອມຸຫາກໍ ເອຕຸຕການໍ ປສຸສນຸຕານຄຸເລວ ກໂຣສິ, ນ ລຊຸຊສິ, ຕໍ ໂນ ປຸພຸເພ ສຸຕໍ ອີມິນາ ທິຍຸເຖນ ສເມຕີ''ຕິ ວຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ກກ។

''ສຈຸຈໍ ກີເຣວມາຫໍສຸ, ວສຸຕໍ ພາໂລຕິ ປຕຸທິຕາ;

ປສຸສ ພາໂລ ຣໂຫກມຸມໍ, ອາວິກຸພຸພໍ ນ ພຸຊຸຊຕີ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ວສຸຕນຸຕິ ອຊໍ។ ປຕຸທິຕາຕິ ຄາຕສມຸປນຸນາ ຕໍ ພາໂລຕິ ວທນຸຕິ, ສຈຸຈໍ ກີຣ ວທນຸຕິ។ ປສຸສາຕິ ອາລປນໍ, ປສຸສຖາຫີ ອຕຸໂຖ។ ນ ພຸຊຸຊຕີຕິ ເອວໍ ກາຕຸໍ ອຍຸຕຸຕນຸຕິ ນ ຊານາຕິ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ອເຊ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

ກ໘។

''ຕຸວໍ ໂຂປີ ສມຸມ ພາໂລສິ, ຂຣປຸຕຸຕ ວິຊານຫິ;

ຣຊຸຊຸຍາ ຫິ ປຣິກຸຂິຕຸໂຕ, ວງໂກຍຸໂຖ ໂອທິໂຕມຸໂຂ។

ກ໙។

''ອປຣມຸປີ ສມຸມ ເຕ ພາລຸຍໍ, ໂຍ ມຸຕຸໂຕ ນ ປລາຍສິ;

ໂສ ຈ ພາລຕໂຣ ສມຸມ, ຍໍ ຕຸວໍ ວຫສິ ເສນກ''ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ຕຸວໍ ໂຂປີ ສມຸມາຕິ ສມຸມ ສີນຸຂວ ມຍາປີ ໂຂ ຕຸວໍ ພາລຕໂຣ។ ຂຣປຸຕຸຕາຕິ ໂສ ກີຣ ຄທຸຣາສຸສ ຊາຕໂກ, ເຕນ ຕໍ ເອວ ມາຫ។ ວິຊານຫີຕິ ອຫເມວ ພາໂລຕິ ເອວໍ ຊານາຫີ។ ປຣິກຸຂິຕຸໂຕຕິ ຍຸເຄນ ສທຸສີ ຄີວາຍ ປຣິກຸຂິຕຸໂຕ។ ວງໂກຍຸໂຖຕິ ວງກ ໂອຍຸໂຖ។ ໂອທິໂຕມຸໂຂຕິ ມຸຂພນຸຂເນນ ປິຫິຕມຸໂຂ។ ໂຍ ມຸຕຸໂຕ ນ ປລາຍສີຕິ ໂຍ ຕຸວໍ ຣຖໂຕ ມຸຕຸໂຕ ສມາໂນ ມຸຕຸຕກາເລ ປລາຍິຕຸວາ ອຣຄຸຄໍ ນ ປວິສສິ, ຕໍ ເຕ ອປລາຍນໍ ອປຣມຸປີ ພາລຸຍໍ , ໂສ ຈ ພາລຕໂຣຕິ ຍໍ ຕຸວໍ ເສນກໍ ວຫສິ, ໂສ ເສນໂກ ຕ ຍາປີ ພາລຕໂຣ។

ຣາຊາ ເຕສໍ ອຸກິນຸນມຸປີ ກຖໍ ຊານາຕິ, ຕສຸມາ ຕໍ ສຸຕນຸໂຕ ສຕິກໍ ຣຖໍ ເປເສສິ។ ສີນຸຂໂວປີ ຕສຸສ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ປຸນ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໒໐។

''ຍໍ ນຸ ສມຸມ ອຫໍ ພາໂລ, ອຊຣາຊ ວິຊານຫິ;

ອຖ ເກນ ເສນໂກ ພາໂລ, ຕໍ ເມ ອກ຺ຂາຫີ ປຸຈ຺ຊິໂຕ''ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ຍນ຺ຕິ ກຣຓຕ຺ເຖ ປຈ຺ຈຕ຺ຕວຈນໍ຺ ນູຕິ ອນຸສ຺ສວຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ຺ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ສມ຺ມ ອຊຣາຊ, ເຍນ ຕາວ ຕິຣຈ຺ລານຄຕຕ຺ເຕນ ກາຣເຓນ ອຫໍ ພາໂລ, ຕໍ ຕ຺ວໍ ກາຣຓໍ ຊານາຫິ, ສກ຺ກາ ເອຕໍ ຕຍາ ຌາຕຸໍ, ອຫຌ຺ຫິ ຕິຣຈ຺ລານຄຕຕ຺ຕາວ ພາໂລ, ຕສ຺ມາ ມໍ ຂຣປຸຕ຺ຕາຕິອາຫີນິ ວທນ຺ໂຕ ສຸຜ຺ຖຸ ວທສິ, ອຍໍ ປນ ເສນໂກ ຣາຊາ ເກນ ກາຣເຓນ ພາໂລ, ຕໍ ເມ ກາຣຓໍ ປຸຈ຺ຊິໂຕ ອກ຺ຂາຫີຕິ຺

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອໂຊ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ປຌ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໗໑຺

''ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖໍ ລກິຕ຺ວານ, ກຣິຍາຍ ໂຍ ປຫສ຺ສຕິ;

ເຕນ ຊຫິສ຺ສຕຕ຺ຕານໍ, ສາ ເຈວສ຺ສ ນ ເຫສ຺ສຕີ''ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ອຸຕ຺ຕມຕ຺ຖນ຺ຕິ ສພ຺ພຣຸຕຊານນມນ຺ຕໍ຺ ເຕນາຕິ ຕສ຺ສາ ມນ຺ຕປ຺ປທານສງ຺ຂາເຕນ ກາຣເຓນ ຕໍ ທຕ຺ວາ ອຄ຺ຄື ປວິສນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕານຌ຺ຈ ຊຫິສ຺ສຕິ, ສາ ຈສ຺ສ ກຣິຍາ ນ ກວິສ຺ສຕິ, ຕສ຺ມາ ເອສ ຕຍາປີ ພາລຕໂຣ, ໂຍ ລທ຺ຩໍ ຍສໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕີຕິ຺

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ''ອຊຣາຊ, ອມ຺ຫາກໍ ໂສຕ຺ຖີ ກໂຣນ຺ໂຕປີ ຕ຺ວຌ຺ເຌວ ກຣິສ຺ສສິ, ກເຖຫີ ຕາວ ໂນ ກຕ຺ຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກ''ນ຺ຕິ ອາຫ຺ ອຖ ນໍ ອຊຣາຊາ ''ມຫາຣາຊ, ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ອຕ຺ຕນາ ອຌ຺ໂຌ ປີຍຕໂຣ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ເອກໍ ປີຍກຕ຺ຫໍ ນິສ຺ສາຍ ອຕ຺ຕານໍ ນາເສຕຸໍ ລທ຺ຩຍສໍ ປຫາຕຸໍ ນ ວຜ຺ຜຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຉຜ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໗໘຺

''ນ ເວ ປີຍມ຺ເມຕິ ຊນິນ຺ທ ຕາທິໂສ, ອຕ຺ຕໍ ນິຣໍກຕ຺ວາ ປີຍານິ ເສວຕິ;

ອຕ຺ຕາວ ເສຍ຺ໂຍ ປຣມາ ຈ ເສຍ຺ໂຍ, ລພ຺ກາ ປີຍາ ໂອຈິຕຕ຺ເຖນ ປຈ຺ຉາ''ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ປີຍມ຺ເມຕິ ປີຍໍ ເມ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ຺ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຊນິນ຺ທ, ຕາທິໂສ ຕຸມ຺ຫາທິໂສ ຍສມຫຕ຺ເຕ ຖິໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ ເອກໍ ປີຍກຕ຺ຫໍ ນິສ຺ສາຍ ''ອິທໍ ປີຍໍ ເມ''ຕິ ອຕ຺ຕໍ ນິຣໍກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ຉທ຺ເທຕ຺ວາ ຕານິ ປີຍານິ ນ ເສວເຕວ຺ ກີກາຣຓາ? ອຕ຺ຕາວ ເສຍ຺ໂຍ ປຣມາ ຈ ເສຍ຺ໂຍຕິ, ຍສ຺ມາ ສຕຄຸເຓນ ສຫສ຺ສຄຸເຓນ ອຕ຺ຕາວ ເສຍ຺ໂຍ ວໂຣ ອຸຕ຺ຕໂມ, ປຣມາ ຈ ເສຍ຺ໂຍ, ປຣມາ ອຸຕ຺ຕມາປີ ອຌ຺ຌສ຺ມາ ປີຍກຕ຺ຫາຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ເອຕ຺ຖ ຫິ ຈ-ກາໂຣ ປີ-ກາຣຕ຺ເຖ ນິປາໂຕຕິ ທຜ຺ຖພ຺ໂພ຺ ລພ຺ກາ ປີຍາ ໂອຈິຕຕ຺ເຖນ ປຈ຺ຉາຕິ ໂອຈິຕຕ຺ເຖນ ວທ຺ຒິຕຕ຺ເຖນ ຍສສມ຺ປນ຺ເນນ ປຸຣິເສນ ປຈ຺ຉາ ປີຍາ ນາມ ສກ຺ກາ ລທ຺ຩຸໍ, ນ ຕສ຺ສາ ກາຣຓາ ອຕ຺ຕາ ນາເສຕພ຺ໂພຕິ຺

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຣຌ຺ໂຌ ໂອວາທໍ ອທາສິ຺ ຣາຊາ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ''ອຊຣາຊ, ກຸໂຕ ອາຄໂຕສີ''ຕິ ປຸຈ຺ຊິ຺ ສກ຺ໂກ ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ຕວ ອນຸກມ຺ປາຍ ຕໍ ມຣຓາ ໂມເຈຕຸໍ ອາຄໂຕມ຺ຫີຕິ຺ ເທວຣາຊ, ອຫໍ ເອຕິສ຺ສາ ''ມນ຺ຕໍ ທສ຺ສາມີ''ຕິ ອວຈໍ, ອິທານິ ''ກີ ກໂຣມີ''ຕິ? ''ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸກິນ຺ນມ຺ປີ ວິນາເສນ ກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖິ, 'ສິປ຺ປສ຺ສ ອຸປ຺ຈາໂຣ'ຕິ ວຕ຺ວາ ເອຕໍ ກຕິປເຍ ປຫາເຣ ປຫຣາເປຫີ, ອິມິນາ ອຸປາເຍນ ນ ຄຕ຺ຫິສ຺ສຕີ''ຕິ຺ ຣາຊາ ''ສາຘູ''ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຊິ຺ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຣຌ຺ໂຌ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ສກຜ຺ຖານເມວ ຄໂຕ຺ ຣາຊາ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເທວີ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ອາຫ ''ຄຕ຺ຫິສ຺ສສິ ກທ຺ເທ, ມນ຺ຕ''ນ຺ຕິ? ''ອາມ, ເທວາ''ຕິ຺ ''ເຕນ ຫິ ອຸປ຺ຈາຣໍ ກໂຣມີ''ຕິ຺ ''ໂກ ອຸປ຺ຈາໂຣ''ຕິ? ''ປີຜ຺ຖິຍໍ ປຫາຣສເຕ ປວຕ຺ຕມາເນ ສທ຺ທໍ ກາຕຸໍ ນ ວຜ຺ຜຕີ''ຕິ຺ ສາ ມນ຺ຕໂລເກນ ''ສາຘູ''ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຊິ຺ ຣາຊາ ໂຈຣຄາຕເກ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ກສາ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ອຸໂກສຸ ປສ຺ເສສຸ ປຫຣາເປສິ຺

ສາ ທຸເວ ຕໂຍ ປຫາເຣ ອຣີວາເສຕຸວາ ຕໂຕ ປຣັ ‘‘ນ ເມ ມນຸເຕນ ອຕຸໂຖ’’ຕິ ຣວີ។ ອຖ ນັ ຣາຊາ ‘‘ຕຸວັ ມັ ມາເຣຕຸວາ ມນຸຕັ ຄຕຸຫິຕຸກາມາສີ’’ຕິ ປີຬຸກິຍັ ນິຈຸຈມຸມັ ກາເຣຕຸວາ ວິສຸສຊຊາເປສີ។ ສາ ຕໂຕ ປຬຸຖາຍ ປຸນ ກເຖຕຸັ ນາສກຸຂີ។

ສຕຸຖາ ອິມັ ຣມຸມເທສນັ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກັ ສໂມຣາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຬຸຖຫີ។ ຕທາ ຣາຊາ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸ ອໂຫສິ, ເທວີ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາ, ອສຸໂສ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ສກຸໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນຸຕິ។

ຂຣປຸຕຕຊາຕກວຕຸຕນາ ປຖມາ។

[ຝ໗ກ] ໘។ ສູຈິຊາຕກວຕຸຕນາ

ອກກຸກສັອຜຣຸສນຸຕິ ອິທັ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ປຄຸຍາປາຣມີ ອາຣພຸກ ກເຖສີ។ ວຕຸຖຸ ມຫາອຸມຸງຄຊາຕເກ (ຊາ។ ໒។໒໒។໕໙໐ ອາທໂຍ) ອາວີ ກວິສຸສຕິ។ ຕທາ ປນ ສຕຸຖາ ກິກຸຂູ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປີ ຕຖາຄໂຕ ປຄຸຍວາ ອຸປາຍກຸສໂລເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕັ ອາຫຣີ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍັ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊັ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ກາສີຣຬຸເຖ ກມຸມາຣກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ປຣິໂຍທາຕສິປຸໂປ ອໂຫສີ។ ມາຕາປີຕໂຣ ປນສຸສ ທລິທຸທາ, ເຕສັ ຄາມໂຕ ອວິທູເຣ ອຄຸໂຍ ສຫສຸສກຸຝໂກ ກມຸມາຣຄາໂມ។ ຕຕຸຖ ກມຸມາຣສຫສຸສເຊຬຸຖໂກ ກມຸມາໂຣ ຣາຊວລຸລໂກ ອຫຸໂຍ ມຫທຸຣໂນ, ຕສຸເສກາ ຣີຕາ ອໂຫສິ ອຸຕຸຕມຣູປຣຣາ ເທວຈຸຉຣາປຕິກາຄາ ຊນປທກລຸຍາຕີລກຸຂເຓຫິ ສມນຸນາຄຕາ។ ສາມນຸຕຄາເມສຸ ມນຸສຸສາ ວາສິຜຣສຸຜາລປາຈນາທິກາຣາປນຕຸຖາຍ ຕັ ຄາມັ ຄນຸຕຸວາ ເຍກຸຍເຍນ ຕັ ກຸມາຣິກັ ປສຸສນຸຕິ, ເຕ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຕໂນ ຄາມັ ຄນຸຕຸວາ ນິສີນຸນຬຸຖານາທິສຸ ຕສຸສາ ຣູປັ ວຓຸເຓນຸຕິ។ ໂພຣິສຕຸໂຕ ຕັ ສຸຕຸວາ ສວນສັສຄຸເຄນ ພຊຊິຕຸວາ ‘‘ປາທປຣິຈາຣິກັ ນັ ກຣິສຸສາມີ’’ຕິ ອຸຕຸຕມຊາຕິກັ ອຍັ ຄເຫຕຸວາ ເອກັ ສຸຂຸມັ ໝນັ ສູຈິ ກຕຸວາ ປາເສ ວິຊຊິຕຸວາ ອຸທເກ ອຸປຸປີລາເປຕຸວາ ອປຣມຸປິ ຕຖາຣູປເມວ ຕສຸສາ ໂກສກັ ກຕຸວາ ປາເສ ວິຊຊີ។ ອິມິນາ ນິຍາເມນ ຕສຸສາ ສຕຸຕ ໂກສເກ ອກາສິ, ‘‘ກຖັ ອກາສີ’’ຕິ ນ ວຕຸຕພຸພັ។ ໂພຣິສຕຸຕານຸຫິ ຄາຕມຫນຸຕຕາຍ ກຣຕັ ສມິຊຊຕິເຍວ។ ໂສ ຕັ ສູຈິ ນາລຸອິກາຍ ປກຸຂິປີຕຸວາ ໂອວຬຸຝິກາຍ ກຕຸວາ ຕັ ຄາມັ ຄນຸຕຸວາ ກມຸມາຣເຊຬຸຖກສຸສ ວສນວີຖິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ທຸວາເຣ ຖຕຸວາ ‘‘ໂກ ມມ ຫຕຸຖໂຕ ເອວຣູປັ ນາມ ສູຈິ ມູເລນ ກິຓິຕຸັ ອິຈຸຉຕີ’’ຕິ ສູຈິ ວຓຸເຓນຸໂຕ ເຊຬຸຖກກມຸມາຣສຸສ ພຣທຸວາຣສມີເປ ຖຕຸວາ ປຖມັ ຄາຖມາຫ –

໗໓។

‘‘ອກກຸກສັ ອຜຣຸສັ, ຂຣໂຣຕັ ສຸປາສີຍັ;

ສຸຂຸມັ ຕິຂີຓຄຸຄລຸຈ, ໂກ ສູຈິ ເກຕຸມິຈຸຉຕີ’’ຕີ។

ຕສຸສຕຸໂຖ – ມມ ປຜລສຸສ ວາ ຕີລກສຸສ ວາ ໂອຣີໂນ ວາ ອກາເວນ ອກກຸກສັ, ສຸມຬຸຖຕາຍ ອຜຣຸສັ, ຂເຣນ ປາສາເຓນ ໂຣຕຸຕາ ຂຣໂຣຕັ, ສຸນຸທເຣນ ສຸວິທຸເຣນ ປາເສນ ສມນຸນາຄຕຕຸຕາ ສຸປາສີຍັ, ສຕຸຫຕາຍ ສຸຂຸມັ, ອຄຸຄສຸສ ຕິຂີຓຕາຍ ຕິຂີຓຄຸຄັ ສູຈິ ມມ ຫຕຸຖໂຕ ມູລັ ທຕຸວາ ໂກ ກິຓິຕຸັ ອິຈຸຉຕີຕີ។

ເອວລຸຈ ປນ ວຕຸວາ ປຸນປີ ຕັ ວຓຸເຓນຸໂຕ ທຸຕິຍັ ຄາຖມາຫ –

໗໔។

‘‘ສຸມຊຊລຸຈ ສຸປາສລຸຈ, ອນຸປຸພຸພັ ສຸວຬຸຝິຕັ;

ໝນໝາຕິມໍ ປຜິຖຸທຸສໍ, ໂກ ສູຈີ ເກຕຸມິຈຸຉຕີ''ຕິ໚

ຕຕຸຖ ສຸມຊຊຸຊຸຈາຕິ ກຸຣວິນຸທກາຈຸຕຸເຕນ ສຸຜຸດຸ ມຊຸຊີຕໍ໚ ສຸປາສຸຈາຕີ ສຕຸເໜນ ປາສເວສເກນ ວິທຸສຕຸຕາ ສຸນຸທຣປາສໍ໚ ໝນໝາຕິມນຸຕິ ຍາ ໝາຕິຍມານາ ອສີກຣຕີ ອນຸປວິສຕິ, ອຍໍ ''ໝນໝາຕິມາ''ຕິ ວຸຈຸຈຕິ, ຕາທິສີນຸຕິ ອຕຸໂຖ໚ ປຜິຖຸທຸສນຸຕີ ຖທຸສໍ ອມຸທຸກໍ໚

ຕສຸມີ ຂເຕ ສາ ກຸມາຣິກາ ກຸຕຸຕປາຕຣາສໍ ປີຕຣໍ ທຣຖປຜິປຸປສຸສມຸການຕຸຖໍ ຈູລຸອສຍເນ ນິປນຸນໍ ຕາລວຕຸເຜນ ພີຊຍມານາ ໂພສີສຕຸຕສຸສ ມສຸຣສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ອລຸລມໍສປີຕຸເໜນ ຫທເຍ ປຫຜາ ວິຍ ພຜສທສຸເສນ ນິພຸພາປີຕທຣຖາ ວິຍ ຫຸຕຸວາ ''ໂກ ນຸ ໂຂ ເອສ ອຕິມສຸເຣນ ສທຸເທນ ກມຸມາຣານໍ ວສນຄາເມ ສູຈີ ວິກຸກີຕາຕິ, ເກນ ນຸ ໂຂ ກມຸເມນ ອາຄໂຕ, ຊານິສຸສາມິ ນ''ນຸຕິ ຕາລວຕຸຍໍ ຖເປຕຸວາ ເຕຫາ ນິກຸຂມຸມ ພທິອາລຸອິນຸທເກ ຖຕຸວາ ເຕນ ສທຸສື ກເຖສີ໚ ໂພສີສຕຸຕານລຸທີ ປຕຸຖີຕໍ ນາມ ສມິຊຸຊຕິ, ໂສ ທີ ຕສຸສາເຍວຕຸຖາຍ ຕໍ ຄາມໍ ອາຄໂຕ໚ ສາ ຈ ເຕນ ສທຸສີ ກເຖນຸຕີ ''ມາຕວ, ສກລຣຕຸຖວາສີໂນ ສູຈິອາທີນໍ ອຕຸຖາຍ ອິມໍ ຄາມໍ ອາຄຈຸຉນຸຕິ, ຕຸວໍ ພາລຕາຍ ກມຸມາຣຄາເມ ສູຈີ ວິກຸກີຕັຕຸ ອິຈຸຉສີ, ສເຈປີ ທິວສໍ ສູຈິຍາ ວຕຸຕໍ ກາສິສຸສສີ, ນ ເຕ ໂກຈິ ຫຕຸຖໂຕ ສູຈີ ຄຕຸທິສຸສຕິ, ສເຈ ຕຸວໍ ມູລໍ ລທຸສໍ ອິຈຸຉສີ, ອລຸລໍ ຄາມໍ ຍາທີ''ຕິ ວຕຸວາ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສີ –

໗໘໚

''ອິໂຕທານິ ປຕາຍນຸຕິ, ສູຈິໂຍ ພລຸອິສານິ ຈ;

ໂກຍໍ ກມຸມາຣຄາມສຸມີ, ສູຈີ ວິກຸເກຕຸມິຈຸຉຕີ໚

໗໘໚

''ອິໂຕ ສຕຸຖານິ ຄຈຸຉນຸຕິ, ກມຸມນຸຕາ ວິວິສາ ປຸຖູ;

ໂກຍໍ ກມຸມາຣຄາມສຸມີ, ສູຈີ ວິກຸເກຕຸມິຈຸຉຕີ''ຕິ໚

ຕຕຸຖ ອິໂຕທານີຕິ ອິມສຸມີ ຣຕຸເຖ ອິທານີ ສູຈິໂຍ ຈ ພລຸອິສານີ ຈ ອລຸລານີ ຈ ອຸປກຣຕານີ ອິມມຸຫາ ກມຸມາຣຄາມາ ປຕາຍນຸຕີ ນິກຸຂມນຸຕີ, ຕໍ ຕໍ ທີສໍ ປຕຸຖຣນຸຕາ ນິຄຸຄຈຸຉນຸຕີ໚ ໂກຍນຸຕີ ເອວໍ ສນຸເຕ ໂກ ອຍໍ ອິມສຸມີ ກມຸມາຣຄາເມ ສູຈີ ວິກຸກີຕັຕຸ ອິຈຸຉຕີ໚ ສຕຸຖານີຕີ ພາຣາຕສີ ຄຈຸຉນຸຕານີ ນານປຸປການານີ ສຕຸຖານີ ອິໂຕວ ຄຈຸຉນຸຕີ໚ ວິວິສາ ປຸຖູຕີ ນານປຸປກາຣາ ພຫູ ກມຸມນຸຕາປີ ສກລຣຕຸຖວາສີນໍ ອິໂຕ ຄທີເຕົາປກຣເຕເໜວ ປວຕຸຕນຸຕີ໚

ໂພສີສຕຸໂຕ ຕສຸສາ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ''ກທຸເທ, ຕຸວໍ ອຊານນຸຕີ ອລຸລາເຕນ ເອວໍ ວເທສີ''ຕີ ວຕຸວາ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສີ –

໗໙໚

''ສູຈີ ກມຸມາຣຄາມສຸມີ, ວິກຸເກຕພຸພາ ປຊານຕາ;

ອາຈຣິຍາວ ຊານນຸຕີ, ກມຸມໍ ສຸກຕທຸກຸກຕໍ໚

໗໑໚

''ອິມລຸເຈ ເຕ ປີຕາ ກທຸເທ, ສູຈີ ຊລຸລາ ມຍາ ກຕໍ;

ຕຍາ ຈ ນໍ ນິມນ຺ເຕຍ຺ຍ, ຍຄ຺ຈຕ຺ຖຄ຺ລໍ ໝເຣ ຌນ''ນ຺ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ສູຈິນ຺ຕິ ວິກຕ຺ຕິວິປ຺ລຸລາໂສ ກໂຕ຿ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ສູຈິ ນາມ ປ຺ຊານຕາ ປຕ຺ທິເຕນ ປ຺ຸຣິເສນ ກມ຺ມາຣຄາມສ຺ມິເຍວ ວິກ຺ເກຕພ຺ພາ຿ ກິກາຣຕາ? ອາຈຣິຍາວ ຊານນ຺ຕິ, ກມ຺ມໍ ສຸກຕທຸກ຺ກຍນ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ສິປ຺ປສ຺ສ ອາຈຣິຍາວ ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິ ສິປ຺ເປ ສຸກຕທຸກ຺ກຍກມ຺ມໍ ຊານນ຺ຕິ, ສ຺ວາຫໍ ກມ຺ມາຣກມ຺ມໍ ອຊານນ຺ຕານໍ ຄຫປ຺ຕິການໍ ຄາມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມມ ສູຈິຍາ ສຸກຕທຸກ຺ກຍກາວໍ ກາຖໍ ຊານາເປສ຺ສາມິ, ອິມສ຺ມິ ປນ ຄາເມ ມມ ພລໍ ຊານາເປສ຺ສາມີຕິ຿ ເອວໍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ ວຕ຺ເຕສິ຿

ຕຍາ ຈ ນໍ ນິມນ຺ເຕຍ຺ຍາຕິ ກທ຺ເທ ສເຈ ຕວ ປິຕາ ອິມໍ ມຍາ ກຕໍ ສູຈຶ "ອີທິສາ ວາ ເອສາ, ເອວໍ ວາ ກຕາ"ຕິ ຊາເນຍ຺ຍ, "ອິມໍ ເມ ຘິຕຣໍ ຕວ ປາທປ຺ຣິຈາຣິກໍ ທມ຺ມິ, ຄຕ຺ຫາຫິ ນ"ນ຺ຕິ ເອວໍ ຕຍາ ຈ ນໍ ນິມນ຺ເຕຍ຺ຍ຿ ຍຄ຺ຈຕ຺ຖຄ຺ລໍ ໝເຣ ຌນນ຺ຕິ ຍຄ຺ຈ ອຄ຺ລໍ ສວິຄ຺ຌາຓກໍ ວາ ອວິຄ຺ຌາຓກໍ ວາ ໝເຣ ຌນໍ ອຕ຺ຖິ, ເຕນ ມໍ ນິມນ຺ເຕຍ຺ຍ຿ "ຍຄ຺ຈສ຺ສຄ຺ຄ"ນ຺ຕິປິ ປາໂຘ, ຍຄ຺ຈ ອສ຺ສ ໝເຣ ອຄ຺ລໍ ຌນໍ ອຕ຺ຖີຕິ ອຕ຺ໂຖ຿

ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖໂກ ສພ຺ພໍ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ "ອມ຺ມາ"ຕິ ຘິຕຣໍ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ "ເກນ ສທ຺ຘິ ສລ຺ລປສີ"ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ຿ ຕາຕ, ເອໂກ ປ຺ຸຣິໂສ ສູຈຶ ວິກ຺ກິຓາຕິ, ເຕນ ສທ຺ຘິ ສລ຺ລເປມີຕິ຿ "ເຕນ ຫິ ປກ຺ໂກສາຫິ ນ"ນ຺ຕິ຿ ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປກ຺ໂກສິ຿ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເຄຫໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖກໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຍ຺ຖາສິ຿ ອຖ ນໍ ໂສ "ກຕຣຄາມວາສິໂກສີ"ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ຿ "ອຫໍ ອສຸກຄາມວາສິໂກມ຺ຫິ ອສຸກກມ຺ມາຣສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ"ຕິ຿ "ກສ຺ມາ ອິຘາຄໂຕສີ"ຕິ຿ "ສູຈິວິກ຺ກຍຕ຺ຖາຍາ"ຕິ ຿ "ອາຫຣ, ສູຈຶ ເຕ ປສ຺ສາມາ"ຕິ ຿ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຓໍ ສພ຺ເພສໍ ມຊ຺ເຊ ປກາເສຕຸກາໂມ "ນນຸ ເອກການໍ ໂອໂລກິຕໂຕ ສພ຺ເພສໍ ມຊ຺ເຊ ໂອໂລເກຕຸໍ ວຣຕຣ"ນ຺ຕິ ອາຫ຿ ໂສ "ສາຘຸ, ຕາຕາ"ຕິ ສພ຺ເພ ກມ຺ມາເຣ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ເຕຫິ ປຣິວຸໂຕ "ອາຫຣ, ຕາຕ, ມຍໍ ປສ຺ສາມ ເຕ ສູຈິ"ນ຺ຕິ ອາຫ຿ "ອາຈຣິຍ, ເອກໍ ອຘິກຣຓິຄ຺ຈ ອຸທກປ຺ູຣຄ຺ຈ ກໍສຖາລໍ ອາຫຣາເປຖາ"ຕິ຿ ໂສ ອາຫຣາເປສິ຿ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ໂອວຍ຺ຜິກໂຕ ສູຈິນາລຸອິກໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ອທາສິ຿ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖໂກ ຕໂຕ ສູຈຶ ນີຫຣິຕ຺ວາ "ຕາຕ, ອຍໍ ສູຈີ"ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ຿ "ນາຍໍ ສູຈິ, ໂກສໂກ ເອໂສ"ຕິ຿ ໂສ ອຸປ຺ຘາເຣນ຺ໂຕ ເນວ ອນ຺ຕໍ, ນ ໂກຍິ ອທ຺ທສ຿ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ນເຂນ ໂກສກໍ ອປເນຕ຺ວາ "ອຍໍ ສູຈິ, ອຍໍ ໂກສໂກ"ຕິ ມຫາຊນສ຺ສ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ສູຈຶ ອາຈຣິຍສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ, ໂກສກໍ ປາທມູເລ ຖເປສິ຿ ປຸນ ເຕນ "ອຍໍ ມຄ຺ເຄ ສູຈີ"ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ "ອຍມ຺ປິ ສູຈິໂກສໂກເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ນເຂນ ປຫຣນ຺ໂຕ ປຜິປາຜິຍາ ໖ ສູຈິໂກສເກ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖກສ຺ສ ປາທມູເລ ຖເປຕ຺ວາ "ອຍໍ ສູຈີ"ຕິ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ຖເປສິ຿ ກມ຺ມາຣສຫສ຺ສານິ ອງ຺ຄຸລິໂຍ ໂຜເຍສຸໍ, ເຈລຸກ຺ເຂປາ ປ຺ວຕ຺ຕິສຸ຿

ອຖ ນໍ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖໂກ "ຕາຕ, ອິມາຍ ສູຈິຍາ ກິໍ ພລ"ນ຺ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ຿ "ອາຈຣິຍ ພລວຕາ ປ຺ຸຣິເສນ ອຘິກຣຓຶ ອຸກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ອຘິກຣຓິຍາ ເຫຍ຺ຖາ ອຸທກປາຕິໍ ຖປາເປຕ຺ວາ ອຘິກຣຓິຍາ ມຊ຺ເຊ ອິມໍ ສູຈິໍ ປຫຣຖາ"ຕິ຿ ໂສ ຕຖາ ກາເຣຕ຺ວາ ອຘິກຣຓິຍາ ມຊ຺ເຊ ສູຈຶ ອຄ຺ເຄນ ປຫຣິ຿ ສາ ອຘິກຣຓຶ ວິນິວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອຸທກປິຍ຺ເຖ ເກສຄ຺ຄມຕ຺ຕມ຺ປິ ອຸທ຺ຘໍ ວາ ອໂຘ ວາ ອຫຸຕ຺ວາ ຕິຣິຍໍ ປຕິຍ຺ຖາສິ຿ ສພ຺ເພ ກມ຺ມາຣາ "ອມ຺ເຫຫິ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ 'ກມ຺ມາຣາ ນາມ ເອທິສາ ໂຫນ຺ຕີ'ຕິ ສຸຕິວເສນປິ ນ ສຸຕປ຺ຸພ຺ພ"ນ຺ຕິ ອງ຺ຄຸລິໂຍ ໂຜເຍຕ຺ວາ ເຈລຸກ຺ເຂປສຫສ຺ສໍ ປ຺ວຕ຺ຕຍິສຸ ຿ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖໂກ ຘິຕຣໍ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ຕສ຺ມິຄ຺ເຄວ ປຣິສມຊ຺ເຊ "ອຍໍ ກຸມາຣິກາ ຕຸຍ຺ຫເມວ ອນຸຈ຺ຉວິກາ"ຕິ ອຸທກໍ ປາເຕຕ຺ວາ ອທາສິ຿ ໂສ ອປ຺ຣພາເຄ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖກສ຺ສ ອຈ຺ຈເຍນ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖໂກ ອໂຫສິ຿

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ກມ຺ມາຣເຊຍ຺ຖກສ຺ສ ຘີຕາ ຣາຫຸລມາຕາ ອໂຫສິ, ປຓ຺ທິຕກມ຺ມາຣປຸຕ຺ໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນ຺ຕິ຿

ສູຈິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ຿

[໓໘໘] ໓຿ ຕຸຓ຺ທິລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນວຌນ຺ນເກຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ມຣຓພີຣຸກໍ ພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຿ ໂສ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິວາສີ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ພຸທ຺ຘສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ມຣຓພີຣຸໂກ ອໂຫສິ, ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປິ ສາຂາຈລນໍ ທຓ຺ຌກປຕນໍ ສກຸຓຈຕຸປ຺ປທສທ຺ທໍ ວາ ອຄ຺ລໍ

ວາ ຕຖາຣູປໍ ສຸຕ຺ວາ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ກຸຈ຺ຉິຍໍ ວິທ຺ຘສໂສ ວິຍ ກມ຺ປນ຺ໂຕ ວິຈຣິຯ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ “ອາວຸໂສ, ອສຸໂກ ກິຣ ຠິກ຺ຂຸ ມຣຓຠີຣຸໂກ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປິ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ວິກມ຺ປມາໂນ ປລາຍຕິ, ອິເມສຎ຺ຈ ສຕ຺ຕານໍ ມຣຓເມວ ຘຸວໍ, ຊີວິຕໍ ອທ຺ຘຸວໍ, ນນຸ ເຕນ ໂຍນິໂສ ມນສິ ກາຕພ຺ພ”ນ຺ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ ມຣຓຠີຣຸໂກ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ອາມ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ມຣຓຠີຣຸໂກເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສູກຣໂຍນິຍໍ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິຯ ສູກຣີ ປຣິປກ຺ກຄພ຺ຠາ ທ຺ເວ ປຸຕ຺ເຕ ວິຊາຍິຯ ສາ ເອກທິວສໍ ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ອາວາເຏ ນິປຊ຺ຊິຯ ອເຖກາ ພາຣາຓສິທ຺ວາຣຄາມວາສິນີ ມຫລ຺ລິກາ ກປ຺ປາສເຂຕ຺ຕໂຕ ປຈ຺ຉິປຸຕ຺ຕໍ ກປ຺ປາສໍ ອາຫາຍ ຍຏ຺ຐິຍາ ຠູມິໍ ອາໂກເຏນ຺ຕີ ອາຄຈ຺ຉິຯ ສູກຣີ ຕໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ມຣຓຠເຍນ ປຸຕ຺ຕເກ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ປລາຍິຯ ມຫລ຺ລິກາ ສູກຣໂປຕເກ ທິສ຺ວາ ປຸຕ຺ຕສິເນຫໍ ປຏິລຠິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິຍໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຆຣໍ ເນຕ຺ວາ ເຊຏ຺ຐກສ຺ສ ມຫາຕຸຓ຺ຑິໂລ, ກນິຏ຺ຐສ຺ສ ຈູລຕຸຓ຺ຑິໂລຕິ ນາມໍ ກຣິຕ຺ວາ ເຕ ປຸຕ຺ຕເກ ວິຍ ໂປເສສິຯ ເຕ ອປຣກາເລ ວຑ຺ຒິຕ຺ວາ ຖູລສຣີຣາ ອເຫສຸໍຯ ມຫລ຺ລິກາ “ອິເມ ໂນ ມູເລນ ເທຖາ”ຕິ ວຸຈ຺ຈມານາປິ “ປຸຕ຺ຕາ ເມ”ຕິ ວຕ຺ວາ ກສ຺ສຈິ ນ ເທຕິຯ ອເຖກສ຺ມິໍ ຉຓກາເລ ຘຸຕ຺ຕາ ສຸຣໍ ປິວນ຺ຕາ ມໍເສ ຂີເຓ “ກຸໂຕ ນຸ ໂຂ ມໍສໍ ລຠິສ຺ສາມາ”ຕິ ວີມໍສນ຺ຕາ ມຫລ຺ລິກາຍ ເຄເຫ ສູກຣານໍ ອຕ຺ຖິຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ມູລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ອມ຺ມ, ມູລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກໍ ໂນ ສູກຣໍ ເທຫີ”ຕິ ອາຫໍສຸຯ ສາ “ອລໍ, ຕາຕາ, ປຸຕ຺ຕາ ເມ ເອເຕ, ປຸຕ຺ຕໍ ນາມ ມໍສໍ ຂາທນຕ຺ຖາຍ ກິຓນ຺ຕານໍ ທທນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ປຏິກ຺ຂິປິຯ ຘຸຕ຺ຕາ “ອມ຺ມ, ມນຸສ຺ສານໍ ສູກຣາ ນາມ ປຸຕ຺ຕາ ນ ໂຫນ຺ຕິ, ເທຫີ ໂນ”ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈນ຺ຕາປິ ອລຠິຕ຺ວາ ມຫລ຺ລິກໍ ສຸຣໍ ປາເຍຕ຺ວາ ມຕ຺ຕກາເລ “ອມ຺ມ, ສູກເຣຫິ ກິໍ ກຣິສ຺ສສິ, ມູລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຣິພ຺ພຍໍ ກໂຣຫີ”ຕິ ຕສ຺ສາ ຫຕ຺ເຖ ກຫາປເຓ ຐປຍິໍສຸຯ

ສາ ກຫາປເຓ ຄເຫຕ຺ວາ “ຕາຕາ, ມຫາຕຸຓ຺ຑິລໍ ທາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິຯ ຈູລຕຸຓ຺ຑິລໍ ປນ ຄຓ຺ຫຖາ”ຕິ ອາຫຯ “ກຫໍ ໂສ”ຕິ? “ອຍໍ ເອຕສ຺ມິໍ ຄຈ຺ເຉຕິ, ສທ຺ທມສ຺ສ ເທຫີ”ຕິຯ “ອາຫາຣໍ ນ ປສ຺ສາມີ”ຕິຯ ຘຸຕ຺ຕາ ມູເລນ ເອກໍ ຠຕ຺ຕປາຕິໍ ອາຫຣາເປສຸໍຯ ມຫລ຺ລິກາ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທ຺ວາເຣ ຐປິຕໍ ສູກຣໂທຓິໍ ປູເຣຕ຺ວາ ໂທຓິສມີເປ ອຏ຺ຐາສິຯ ຕິໍສມຕ຺ຕາປິ ຘຸຕ຺ຕາ ປາສຫຕ຺ຖາ ຕຕ຺ເຖວ ອຏ຺ຐໍສຸຯ ມຫລ຺ລິກາ “ຕາຕ, ຈູລຕຸຓ຺ຑິລ, ເອຫີ”ຕິ ຕສ຺ສ ສທ຺ທມກາສິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາຕຸຓ຺ຑິໂລ “ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ມມ ມາຕຣາ ຈູລຕຸຓ຺ຑິລສ຺ສ ສທ຺ໂທ ນ ທິນ຺ນປຸພ຺ໂພ, ມໍເຍວ ປຖມໍ ສທ຺ທາຍຕິ, ອວສ຺ສໍ ອຊ຺ຊ ອມ຺ຫາກໍ ຠຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ອຎ຺ຎາສິຯ ໂສ ກນິຏ຺ຐໍ ອາມນ຺ເຕສິ “ຕາຕ, ມມ ມາຕາ ຕໍ ປກ຺ໂກສຕິ, ຄຈ຺ຉ ຕາວ ຊານາຫີ”ຕິຯ ໂສ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຠຕ຺ຕໂທຓິສມີເປ ເຕສໍ ຐິຕາກາຣໍ ທິສ຺ວາ “ອຊ຺ຊ ເມ ມຣຓໍ ອຸປ຺ປນ຺ນ”ນ຺ຕິ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິໂຕ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກມ຺ປມາໂນ ຠາຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຖມ຺ຠິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ກມ຺ປມາໂນ ປຣິພ຺ຠມິຯ ມຫາຕຸຓ຺ຑິໂລ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ອຊ຺ຊ ປນ ປເວຘສິ ປຣິພ຺ຠມສິ, ປວິສນຏ຺ຐານໍ ໂອໂລເກສິ, ກິໍ ນາເມຕໍ ກໂຣສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ໂສ ອຕ຺ຕນາ ທິຏ຺ຐກາຣຓໍ ກເຖນ຺ໂຕ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໘ຯ

“ນວຉນ຺ນເກທານິ ທິຍ຺ຍຕິ, ປຸຓ຺ຓາຍໍ ໂທຓີ ສຸວາມິນີ ຐິຕາ;

ພຫຸເກ ຊເນ ປາສປາຓິເກ, ໂນ ຈ ໂຂ ເມ ປຏິຠາຕິ ຠຸຎ຺ຊິຕຸ”ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ນວຉນ຺ນເກທານິ ທິຍ຺ຍຕີຕິ ຠາຕິກ, ປຸພ຺ເພ ອມ຺ຫາກໍ ກຸຓ຺ຑກຍາຄຸ ວາ ຊາມກຕ຺ຕໍ ວາ ທິຍ຺ຍຕິ, ອຊ຺ຊ ປນ ນວຉນ຺ນກໍ ນວາກາຣໍ ທານໍ ທິຍ຺ຍຕິຯ ປຸຓ຺ຓາຍໍ ໂທຓີຕິ ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ຠຕ຺ຕໂທຓີ ສຸທ຺ຘຠຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຓ຺ຓາຯ ສຸວາມິນີ ຐິຕາຕິ ອຍ຺ຍາປິ ໂນ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິເກ ຐິຕາຯ ພຫຸເກ ຊເນຕິ ນ ເກວລຎ຺ຈ ອຍ຺ຍາວ, ອຎ຺ໂຎປິ ພຫຸໂກ ຊໂນ ປາສປາຓິໂກ ຐິໂຕຯ ໂນ ຈ ໂຂ ເມ ປຏິຠາຕີຕິ ອຍໍ ເອວໍ ເອເຕສໍ ຐິຕາກາໂຣປິ ອິທໍ ຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊິຕຸມ຺ປິ ມຍ຺ຫໍ ນ ປຏິຠາຕິ, ນ ຣຸຈ຺ຈຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ “ຕາຕ ຈູລຕຸຓ຺ຑິລ, ມມ ກິຣ ມາຕາ ເອຕ຺ຕເກ ສູກເຣ ໂປເສນ຺ຕີ ນາມ ຍທຕ຺ຖໍ ໂປເສຕິ, ສ຺ວາສ຺ສາ ອຕ຺ໂຖ ອຊ຺ຊ ມຕ຺ຖກໍ ປຕ຺ໂຕ, ຕ຺ວໍ ມາ ຈິນ຺ຕຍີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ມຘຸເຣນ ສເຣນ ພຸທ຺ຘລີລາຍ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໗໘຺

‘‘ຕສສິ ກມສິ ເລຕມິຈ຺ຉສິ, ອຕ຺ຕາໂຕສິ ກຸຫີ ຄມິສ຺ສສິ;

ອປ຺ໂປສ຺ສຸກ຺ໂກ ກຸຄ຺ຊ ຕຸຕ຺ຫິລ, ມໍສຕ຺ຖາຍ ຫິ ໂປ຺ສິຕາມ຺ຫເສ຺

໘໐຺

‘‘ໂອຄຫ ຣຫທໍ ອກາຫ຺ທມໍ, ສພ຺ພໍ ເສທມລໍ ປ຺ວາຫຍ;

ຄຕ຺ຫາຫິ ນວໍ ວິເລປ຺ນໍ, ຍສ຺ສ ຄນ຺ໂຉ ນ ກທາຈິ ຌິຊ຺ຊຕິ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ຕສສິ ກມສິຕິ ມຣຕາກເຍນ ອຸຕ຺ຕສສິ, ເຕເນວ ກິລມນ຺ໂຕ ກມສິ຺ ເລຕມິຈ຺ຉສິຕິ ປ຺ຕິຄ຺ຄໍ ໂອໂລເກສິ຺ ອຕ຺ຕາໂຕສິຕິ ຕາຕ, ປຸພ຺ເພ ອມ຺ຫາກໍ ມາຕາ ປ຺ຜິສຣຕໍ ອໂຫສິ, ສາ ອຊ຺ຊ ປນ ນິຣເປກ຺ຂາ ອມ຺ເຫ ຉຑ຺ເຫສິ, ອິທານິ ກຸຫີ ຄມິສ຺ສສິ຺ ໂອຄຫາຕິ ໂອຄາຫ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ຺ ປ຺ວາຫຍາຕິ ປ຺ວາເຫຫິ, ຫາເຣຫີຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ນ ຌິຊ຺ຊຕິຕິ ນ ນສ຺ສຕິ຺ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ –
ຕາຕ, ສເຈ ມຣຕໂຕ ຕສສິ, ອກາຫ຺ທມໍ ໂປກ຺ຂຣຕື ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕວ ສຣີເຣ ສພ຺ພໍ ເສທລ຺ຈ ມລລ຺ຈ ປ຺ວາເຫຕ຺ວາ ສຸຣກິຄນ຺ຉວິເລປ຺ນໍ ວິລິມ຺ປາຕິ຺

ຕສ຺ສ ທສ ປາຣມິໂຍ ອາວຊ຺ເຊຕ຺ວາ ເມຕ຺ຕາປາຣມີ ປຸເຣຈາຣິກໍ ກຕ຺ວາ ປຄ຺ມໍ ປທໍ ອຸທາຫຣນ຺ຕສ຺ເສວ ສທ຺ໂທ ສກລໍ ທ຺ວາທສໂຍຊນິກໍ ພາຣາຕສີ ອຊ຺ໂຊຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຄໂຕ຺ ສຸຕສຸຕກ຺ຂເຕເຍວ ຣາເຊົາປຣາຊາທໂຍ ອາຫຶ ກຕ຺ວາ ພາຣາຕສິວາສິໂນ ອາຄມໍສ຺ຸ ອນາຄຕາປິ ເຄເຫ ຖິຕາວ ສຸຕືສ຺ຸ ຣາຊປຸຣິສາ ຄຈ຺ເຉ ຌິນ຺ທິຕ຺ວາ ກູມິ ສມໍ ກຕ຺ວາ ວາລຸກໍ ໂອກິຣີສ຺ຸ ຌຕ຺ຕານໍ ສຸຣາມໂທ ຌິຊ຺ຊິ຺ ປາເສ ຉຑ຺ເຫຕ຺ວາ ຌມ຺ມໍ ສຸຕມານາ ອຄ຺ຄໍສ຺ຸ ມຫລ຺ລິກາຍປິ ສຸຣາມໂທ ຌິຊ຺ຊິ຺ ມຫາສຕ຺ໂຕ ມຫາຊນມຊ຺ເຊ ຈູລ຺ລອຕ຺ຕຸຕ຺ຫິລສ຺ສ ຌມ຺ມເທສນໍ ອາຣກິ຺ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຈູລ຺ລອຕ຺ຕຸຕ຺ຫິໂລ ‘‘ມຍ຺ທໍ ກາຕາ ເອວໍ ວເທຕິ, ອມ຺ຫາກລ຺ຈ ວໍເສ ໂປກ຺ຂຣຕື ໂອຕຣິຕ຺ວາ ນຫານໍ, ສຣີຣໂຕ ເສທມລປ຺ວາຫນໍ, ປຸຣາຕວິເລປ຺ນໍ ຫາເຣຕ຺ວາ ນວວິເລປ຺ນຄຫຕລ຺ຈ ກິສ຺ມິລ຺ຈິ ກາເລ ນຕ຺ຖິ, ກີ ນຸ ໂຂ ສນ຺ຉາຍ ກາຕາ ມໍ ເອວ ມາຫາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໘໑຺

‘‘ກຕໂມ ຣຫໂທ ອກາຫ຺ທໂມ, ກີສຸ ເສທມລນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ;

ກຕມລ຺ຈ ນວໍ ວິເລປ຺ນໍ, ຍສ຺ສ ຄນ຺ໂຉ ນ ກທາຈິ ຌິຊ຺ຊຕິ’’ຕິ຺

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ ‘‘ເຕນ ຫິ ກນິຄ຺ຄ ໂອຫິຕໂສໂຕ ສຸຕາຫີ’’ຕິ ພຸທ຺ຌລີລ຺ອາຍ ຌມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໘໒຺

‘‘ຌມ຺ໂມ ຣຫໂທ ອກາຫ຺ທໂມ, ປາປໍ ເສທມລນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ;

ສີລລ຺ຈ ນວໍ ວິເລປ຺ນໍ, ຕສ຺ສ ຄນ຺ໂຉ ນ ກທາຈິ ຌິຊ຺ຊຕິ຺

໘໓຺

‘‘ນນ຺ທນ຺ຕິ ສຣີຣຌາຕິໂນ, ນ ຈ ນນ຺ທນ຺ຕິ ສຣີຣຆາຣິໂນ;

ປຸຖຸຄາຍ ຈ ປຸຖຸຄມາສິຍາ, ຣມມານາວ ຊຫນ຺ຕິ ຊີວິຕ’’ນ຺ຕິ.

ຕຖຸຖ ຆມ຺ໂມຕິ ປຌ຺ຈສີລອຝ຺ຖສີລທສສີລານິ ຕີຕີ ສຸຈຣິຕານິ ສຕຸຕຕີສໂພຊິປກ຺ຂິຍຆມ຺ມາ ອມຕມຫານິພ຺ພານນ຺ຕິ ສພ຺ໂພເປສ ຆມ຺ໂມ ນາມ. ອກຸທຸທໂມຕິ ຣາຄໂທສໂມຫມານທິຝ຺ຖິກິເລສກຸທຸທມານໍ ອກາເວນ ອກຸທຸທໂມ. ອີມິນາ ເສສຆມ຺ມໂຕ ວິນິວຕຸເຕຕຸວາ ນິພ຺ພານເມວ ທສຸເສຕິ. ‘‘ຍາວຕາ, ກີກຸຂເວ, ຆມ຺ມາ ສງຂຕາ ວາ ອສງຂຕາ ວາ, ວິຣາໂຄ ເຕສໍ ຆມ຺ມານໍ ອຄຸຄມກ຺ຂາຍຕິ, ຍທິທໍ ມທນິມ຺ມທໂນ ປີປາສວິນໂຍ ອາລຍສມຸຄ຺ຌາໂຕ ວຝ຺ຝຸປຈ຺ເຆໂທ ຕຖຸຫກຸຂໂຍ ວິຣາໂຄ ນິໂຣໂຆ ນິພ຺ພານ’’ນ຺ຕິ (ອ. ນິ. ໔.໓໔; ອິຕິວຸ. ໙໐) ທີ ວຸຕຸຕໍ, ຕເທວ ທສຸເສນ຺ໂຕ, ຕາຕ ຈູລຸອຕຸຕຸທິລ, ອທໍ ນິພ຺ພານຕລຸອາກໍ ‘‘ຣທໂທ’’ຕິ ກເຖມິ. ຊາຕິຊຣາພ຺ຍາຆິມຣຄາທີນິ ທີ ຕຖຸຖ ນຕຸຖິ, ສເຈ ມຣຄາໂຕ ມຸຝ຺ຈິຕຸກາໂມ, ນິພ຺ພານຄາມິນີ ປຝິປທໍ ຄຕຸຫາຕິ. ອຸປ຺ນິສຸສຍປຈ຺ຈຍວເສນ ກີຣ ໂພຆິສຕຸໂຕ ເອວໍ ກເຖສີ.

ປາປໍເສຫມລນ຺ຕິ ຕາຕ ຈູລຸອຕຸຕຸທິລ, ປາປໍ ເສຫມລສທິສຕຸຕາ ‘‘ເສຫມລ’’ນ຺ຕິ ໂປຣາຄາກປຕຸທິເຕທີ ກຖິຕໍ. ຕໍ ປເນຕໍ ເອກວິເຆນ ປາປໍ ຍທິທໍ ມໂນປໂທໂສ, ທຸວິເຆນ ປາປໍ ປາປກຌ຺ຈ ສີລໍ, ປາປີກາ ຈ ທິຝ຺ຖິ, ຕິວິເຆນ ປາປໍ ຕີຕີ ທຸຈ຺ຈຣິຕານິ, ຈຕຸພ຺ພິເຆນ ປາປໍ ຈຕຸຕາຣິ ອຄຕິຄມນານິ, ປຌ຺ຈວິເຆນ ປາປໍ ປຌ຺ຈ ເຈໂຕຂິລາ, ຉພ຺ພິເຆນ ປາປໍ ຉ ອຄາຣວາ, ສຕຸຕວິເຆນ ປາປໍ ສຕຸຕ ອສທ຺ຆມ຺ມາ, ອຝ຺ຖວິເຆນ ປາປໍ ອຝ຺ຖ ມິຈ຺ຉຕຸຕາ, ນວວິເຆນ ປາປໍ ນວ ອາຌາຕວຕຸຖູນິ, ທສວິເຆນ ປາປໍ ທສ ອກຸສລກມ຺ມປຖາ, ພຫຸວິເຆນ ປາປໍ ຣາໂຄ ໂທໂສ ໂມໂຫຕິ ເອກກທຸກຕິກາທິວເສນ ວິກຕຸຕາ ອກຸສລາ ຆມ຺ມາ, ອິຕິ ສພ຺ພມ຺ເປຕໍ ປາປໍ ‘‘ສຣີຣນິສຸສິຕເສຫມລສທິສ’’ນ຺ຕິ ປຕຸທິເຕທີ ກຖິຕໍ.

ສີລນ຺ຕິ ປຌ຺ຈສີລໍ ທສສີລໍ ຈຕຸປາຣິສຸທຸຆິສີລໍ. ‘‘ອິທໍ, ຕາຕ, ສີລໍ ຈຕຸຊຊາຕິຄນ຺ຆວິເລປນສທິສ’’ນ຺ຕິ ວທຕິ. ຕສຸສາຕິ ຕສຸສ ສີລສຸສ ຄນ຺ໂຆ ຕີສຸ ວເຍສຸ ກທາຈິ ນ ຉິຊຊຕິ, ສກລໂລກໍ ປຕຸຖຣິຕຸວາ ຄຈ຺ຉຕິ.

‘‘ນ ປຸປ຺ຜຄນ຺ໂຆ ປຝິວາຕເມຕິ, ນ ຈນ຺ທນໍ ຕຄຸຄຣມລຸລິກາ ວາ;

ສຕຌ຺ຈ ຄນ຺ໂຆ ປຝິວາຕເມຕິ, ສພ຺ພາ ທິສາ ສປ຺ປຸຣິໂສ ປວາຍຕິ.

‘‘ຈນ຺ທນໍ ຕຄຣໍ ວາປີ, ອຸປ຺ປລໍ ອຖ ວສ຺ສິກີ;

ເອເຕສໍ ຄນ຺ຆຊາຕານໍ, ສີລຄນ຺ໂຆ ອນຸຕ຺ຕໂຣ.

‘‘ອປ຺ປມຕຸໂຕ ອຍໍ ຄນ຺ໂຆ, ຍ຺ວາຍໍ ຕຄຣຈນ຺ທນໍ;

ໂຍ ຈ ສີລວຕໍ ຄນ຺ໂຆ, ວາຕິ ເທເວສຸ ອຸຕ຺ຕໂມ’’ຕິ. (ຆ. ປ. ໕໔-໕໖);

ນນ຺ທນ຺ຕິ ສຣີຣຌາຕິໂນຕິ ຕາຕ ຈູລຸອຕຸຕຸທິລ, ອິເມ ອຌ຺ຌາຄມນຸສຸສາ ‘‘ມຆຸຣມໍສໍ ຂາທິສຸສາມ, ປຸຕຸຕທາຣມ຺ປີ ຂາທາເປສຸສາມາ’’ຕິ ປາຄາຕິປາຕໍ ກໂຣນ຺ຕາ ນນ຺ທນ຺ຕິ ຕຸສຸສນ຺ຕິ, ປາຄາຕິປາໂຕ ອາເສວິໂຕ ກາວິໂຕ ພຫຸລີກໂຕ ນິຣຍສໍວຕຸຕນິໂກ ໂທຕິ, ຕິຣຈ຺ຉານໂຍນີ...ເປ... ເປຕຸຕິວິສຍສໍວຕຸຕນິໂກ ໂທຕິ, ໂຍ ສພ຺ພລທຸໂກ ປາຄາຕິປາຕສຸສ ວິປາໂກ, ໂສ ມນຸສຸສກູຕສຸສ ອປ຺ປາຍຸກສໍວຕຸຕນິໂກ ໂທຕີຕິ ອິມໍ ປາຄາຕິປາເຕ ອາທີນວໍ ນ ຊານນ຺ຕິ. ອຊານນ຺ຕາ –

‘‘ມຆຸວາ ມຌ຺ຌຕິ ພາໂລ, ຍາວ ປາປໍ ນ ປຈ຺ຈຕິ;

ຍທາ ຈ ປຈ຺ຈຕິ ປາປໍ, ພາໂລ ທຸກ຺ຂໍ ນິຄຈ຺ຉຕີ’’ຕິ. (ຆ. ປ. ໖໙) –

ມຊຸດສຍຸສົໂນ ຫຸຕຸວາ –

‘‘ຈຣນ຺ຕິ ພາລາ ທຸມ຺ເມທາ, ອມິຕ຺ເຕເນວ ອຕ຺ຕນາ;

ກໂຣນ຺ຕາ ປາປກໍ ກມ຺ມໍ, ຍໍ ໂຫຕິ ກຕຸກປ຺ຜລ’’ນ຺ຕິ. (ຊ. ປ. ໒໒) –

ເອຕ຺ຕກມ຺ປິ ນ ຊານນ຺ຕິ.

‘‘ນ ຕໍ ກມ຺ມໍ ກຕໍ ສາຊຸ, ຍໍ ກຕ຺ວາ ອນຸຕປ຺ປຕິ;

ຍສ຺ສ ອສ຺ສຸມຸໂຂ ໂຣທໍ, ວິປາກໍ ປຝິເສວຕີ’’ຕິ. (ຊ. ປ. ໒໗);

ນ ຈ ນນ຺ທນ຺ຕິ ສຣີຣຊາຣີໂນຕິ ຕາຕ ຈູລຸອຕ຺ຕ຺ທິລ, ເຍ ປເນເຕ ສຣີຣຊາຣີໂນ ສຕ຺ຕາ, ເຕ ອຕ຺ຕໂນ ມຣເຓ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຖ ເປຕ຺ວາ ສີຫມິຄຣາຊຫຕ຺ຖາຊານີຍອສ຺ສາຊານີຍຂີຕາສເວ ອວເສສາ ໂພຊິສຕ຺ຕໍ ອາທີ ກຕ຺ວາ ອກາຍນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖິ.

‘‘ສພ຺ເພ ຕສນ຺ຕິ ທຕ຺ທສ຺ສ, ສພ຺ເພ ກາຍນ຺ຕິ ມຈ຺ຈຸໂນ;

ອຕ຺ຕານໍ ອຸປມໍ ກຕ຺ວາ, ນ ຫເນຍ຺ຍ ນ ໝາຕເຍ’’ຕິ. (ຊ. ປ. ໑໘໙);

ປ຺ຸຕ຺ຕາຍາຕິ ຄຕປ຺ຸຕ຺ຕາຍ. ປ຺ຸຕ຺ຕມາສິຍາຕິ ປ຺ຸຕ຺ຕາຈນ຺ທຍຸຕ຺ຕາຍ, ມາສໍ ວາ ປູເຣຕ຺ວາ ຖິຕາຍ. ຕທາ ກິຣ ປ຺ຸຕ຺ຕມາສີ ອຸ ໂປສຖທິວໂສ ໂຫຕິ. ຣມມານາວ ຊຫນ຺ຕິ ຊີວິຕນ຺ຕິ ຕາຕ ຈູລຸອຕ຺ຕ຺ທິລ, ມາ ໂສຈີ ມາ ປຣິເທວີ, ມຣຕສ຺ສ ນາມ ເຕ ກາຍນ຺ ຕິ, ເຍສໍ ອພ຺ກນ຺ຕເຣ ສີລາທິຄຸຕາ ນຕ຺ຖິ. ມຍໍ ປນ ສີລາຈາຣສມ຺ປນ຺ນາ ປ຺ຸຍ຺ຍວນ຺ໂຕ, ຕສ຺ມາ ອມ຺ຫາທິສາ ສຕ຺ຕາ ຣມມາ ນາວ ຊຫນ຺ຕິ ຊີວິຕນ຺ຕິ.

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ມຊຸເຣນ ສເຣນ ພຸທ຺ຊລີລ຺ອາຍ ຊມ຺ມໍ ເທເສສິ. ມຫາຊນກາຍາ ອຽຄຸລີໂຍ ໂຜເຍສ຺ສໍ, ເຈລຸກ຺ເຂປາ ຈ ປວຕ຺ຕິສ຺, ສາຊຸກາຣສຫ຺ທປ຺ຸຕ຺ຕໍ ອນ຺ຕລິກ຺ຂໍ ອໂຫສິ. ພາຣາຕສີຣາຊາ ໂພຊິສຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ເຊນ ປູເຊຕ຺ວາ ມຫລ຺ລິກາຍ ຍສໍ ທຕ຺ວາ ອຸໂກປິ ເຕ ຄນ຺ໂຊທເກນ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຊາທີຫີ ວິລິມ຺ປາເປຕ຺ວາ ຄິວາສ຺ ມຕິຣຕນານິ ປິລ຺ອນ຺ຊາເປຕ຺ວາ ໝຣໍ ເນຕ຺ວາ ປ຺ຸຕ຺ຕຍ຺ຖາ ເນ ຖເປຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ປຝິຊຄ຺ຄີ. ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຣຍ຺ໂຍ ປຍ຺ຈ ສີລານິ ອທາສິ. ສພ຺ເພ ພາຣາຕສີວາສີໂນ ຈ ກາ ສີຣຍ຺ຖວາສີໂນ ຈ ປຍ຺ຈ ສີລານິ ຣກ຺ຂີສ຺. ມຫາສຕ຺ໂຕ ເນສໍ ປກ຺ຂທິວເສສ຺ ຊມ຺ມໍ ເທເສສີ, ວິນິຈ຺ຉເຍ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຕ຺ເທ ຕີເຣ ສີ. ຕສ຺ມີ ຊຣມາເນ ກູຝຕ຺ຕກາຣກາ ນາມ ນາເຫສ຺ສໍ. ອປຣາກາເຄ ຣາຊາ ກາລມກາສີ. ມຫາສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ສຣີຣປຣິຫາຣໍ ກາ ເຣຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉເຍ ໂປ຺ຕ຺ຖເກ ລິຂາເປຕ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ໂປ຺ຕ຺ຖກໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອຕ຺ທໍ ຕີເຣຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ຊມ຺ມໍ ເທ ເສຕ຺ວາ ອປ຺ປມາເທນ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ສພ຺ເພສໍ ໂຣທນ຺ຕານໍ ປຣິເທວນ຺ຕານຍ຺ເຍວ ສຫ຺ຊີ ຈູລຸອຕ຺ຕ຺ທິເລນ ອຣຍ຺ຍໍ ປາວິສີ. ຕທາ ໂພຊິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາໂທ ສຍ຺ຖິ ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ປວຕ຺ຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສີ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ມຣຕກິຣຸໂກ ກິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍ຺ຖຫີ.

ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຈູລຸອຕ຺ຕ຺ທິໂລ ມຣຕກິຣຸໂກ ກິກ຺ຂຸ, ປຣິສາ ພຸທ຺ຊປຣິສາ, ມຫາຕ຺ຕ຺ທິໂລ ປນ ອຫເມວ ອໂຫ ສິນ຺ຕິ.

ຕ຺ຕ຺ທິລຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ.

[໓໗໙] ໔. ສຸວຕ຺ຕກກ຺ກຍກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສິງຄີມິໂຄຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸຂຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖາຍ ຊີວິຕປ຺ຣິຈ຺ຈາຄໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ຍາວ ຊນ຺ຄຄຫປ຺ໂຍຊນາ ຂຕ຺ຑຫາລຊາຕເກ (ຊາຯ ໒ຯ໒໒ຯ໙໘໒ ອາທໂຍ) ຊນປ່າລວິສຸສຊຊນໍ ຈູລຸອຫັສມຫາຫັສຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໑໕ຯ໑໓໓ ອາທໂຍ) ກຖິຕໍຯ ຕທາ ຫິ ກິກ຺ຂູ ຊມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປສຸໍ “ອາວຸໂສ, ຊມ຺ມກຕ຺ຑາຄາຣິກອານນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ເສກ຺ຂປ຺ຜິສມ຺ກິທາປ຺ຸປ຺ຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຊນປ່າລເກ ອາຄຈ຺ຈນ຺ເຕ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຊສ຺ສ ຊີວິຕໍ ປ຺ຣິຈ຺ຈຊີ”ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ອານນ຺ໂທ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ປ຺ຣິຈ຺ຈຊິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ຣາຊຄຫສ຺ສ ປຸພ຺ພປ຺ສ຺ເສ ສາລິນ຺ທິໂຍ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາຄາໂມ ໂຫຕິຯ ຕທາ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ກສ຺ສກພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກຸຍຸມ຺ພໍ ສຕ຺ຖເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ປຸພ຺ພຸຕ຺ຕຣາຍ ທິສາຍ ເອກສ຺ມິ ຄາມເຂຕ຺ເຕ ກຣິສສຫສ຺ສມຕ຺ຕໍ ກສິ ກາເຣສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ມນຸສ຺ເສຫິ ສທ຺ຊິ ເຂຕ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກມ຺ມກາເຣ “ກສຖາ”ຕິ ອາຕາເປຕ຺ວາ ມຸຂໂຊວນຕ຺ຖາຍ ເຂຕ຺ຕໂກຍິຍໍ ມຫນ຺ຕໍ ໂສພ຺ກໍ ອຸປສງກມິຯ ຕສ຺ມິ ໂຂ ປນ ໂສພ຺ເກ ເອໂກ ສຸວຕ຺ຕວຕ຺ໂຕ ກກ຺ກຍໂກ ປຜິວສຕິ ອກິຣູໂປ ປາສາທິໂກຯ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ທນ຺ຕກຍ຺ຖໍ ຂາທິຕ຺ວາ ຕໍ ໂສພ຺ກໍ ໂອຕຣິຯ ຕສ຺ສ ມຸຂໂຊວນກາເລ ກກ຺ກຍໂກ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄມາສິຯ ອຖ ນໍ ໂສ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຸຕ຺ຕຣິສາຍກນ຺ຕເຣ ນິປ຺ຊຊາເປຕ຺ວາ ຄເຫຕ຺ວາ ເຂຕ຺ເຕ ກຕ຺ຕພ຺ພກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ຄຈ຺ຈນ຺ໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ນໍ ໂສພ຺ເກ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເຄຫໍ ອຄມາສິຯ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ເຂຕ຺ຕໍ ອາຄຈ຺ຈນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຕໍ ໂສພ຺ກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກກ຺ກຍກໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິສາຍກນ຺ຕເຣ ນິປ຺ຊຊາເປຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາ ກມ຺ມນ຺ຕໍ ວິຈາເຣສິຯ ອິຕິ ເຕສໍ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ວິສ຺ສາໂສ ທລ຺ໂຫ ອໂຫສິຯ

ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ນິພທ຺ຊໍ ເຂຕ຺ຕໍ ອາຄຈ຺ຈຕິ, ອກ຺ຂີນີ ຈ ປນສ຺ສ ປຍ຺ຈ ປສາທາ ຕີຕິ ມຕ຺ຫລານິ ວິສຸທ຺ຊານິ ຫຸຕ຺ວາ ປຍ຺ຍາຍນ຺ຕິຯ ອຖສ຺ສ ເຂຕ຺ຕໂກຍິຍໍ ເອກສ຺ມິ ຕາເລ ກາກກຸລາວເກ ກາກີ ອກ຺ຂີນີ ທິສ຺ວາ ຂາທິຕຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ ກາກໍ ອາຫ – “ສາມີ, ໂທຫລຸໂອ ເມ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ”ຕິຯ “ກີ ໂທຫລຸໂອ ນາມາ”ຕິ? “ເອຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ອກ຺ຂີນີ ຂາທິຕຸກາມາມ຺ຫີ”ຕິຯ “ທຸທ຺ໂທຫລຸໂອ ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ໂກ ເອຕານີ ອາຫຣິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ”ຕິຯ “ຕ຺ວໍ ນ ສກ຺ໂກສີ”ຕິ ອຫມ຺ເປຕໍ ຊານາມິ, ໂຍ ປເນສ ຕາລສ຺ສ ອວິທູເຣ ວມ຺ມິໂກ, ເອຕ຺ຖ ກຕ຺ຫສປ຺ໂປ ວສຕິຯ “ຕໍ ອຸປຍຸຖທ, ໂສ ເອຕໍ ທໍສິຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສຕິ, ອຖສ຺ສ ອກ຺ຂີນີ ອຸປ຺ປາເຜຕ຺ວາ ຕ຺ວໍ ອາຫຣິສ຺ສສີ”ຕິ ຯ ໂສ “ສາຊູ”ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຈິຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ກຕ຺ຫສປ຺ປໍ ອຸປຍຸຖທີຯ ໂພຊິສຕ຺ເຕນປິ ວາປີຕສສ຺ສານໍ ຄພ຺ກຄຄຫຕກາເລ ກກ຺ກຍໂກ ມທາ ອໂຫສິຯ ອເຖກທິວສໍ ສປ຺ໂປ ກາກມາຫ “ສມ຺ມ, ຕ຺ວໍ ນິພທ຺ຊໍ ມໍ ອຸປຍຸຖທສິ, ກີ ເຕ ກ ໂຣມີ”ຕິຯ “ສາມີ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ທາສິຍາ ເອຕສ຺ສ ເຂຕ຺ຕສາມິກສ຺ສ ອກ຺ຂີສຸ ໂທຫລຸໂອ ອຸປ຺ປຊຊິ, ສ຺ວາຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອານຸກາເວນ ຕສ຺ສ ອກ຺ຂີນີ ລກິສ຺ສາມີຕິ ຕຸມ຺ເຫ ອຸປຍຸຖຫາມີ”ຕິຯ ສປ຺ໂປ “ໂຫຕຸ, ນຍິທໍ ຄຣຸກໍ, ລກິສ຺ສສີ”ຕິ ຕໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ປຸນ ທິວເສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ອາຄມນມຄ຺ເຄ ເກທາຣມຣິຍາທໍ ນິສ຺ສາຍ ຕິເຕຫິ ປຜິຈ຺ຈນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສາຄມນໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊຊິຯ

ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ອາຄຈ຺ຈນ຺ໂຕ ປຖມໍ ໂສພ຺ກໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມຸຂໍ ໂຊວິຕ຺ວາ ສິເນຫໍ ປຈ຺ຈຸປຍຸຖາເປຕ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕກກ຺ກຍກໍ ອາລິງເຄຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິສາຍກນ຺ຕເຣ ນິປ຺ຊຊາເປຕ຺ວາ ເຂຕ຺ຕໍ ປາວິສິຯ ສປ຺ໂປ ຕໍ ອາຄຈ຺ຈນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາວ ເວເຄນ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ປີຕ຺ທິກ ມໍເສ ທໍສິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ປາເຕຕ຺ວາ ວມ຺ມິກໍ ສນ຺ຊາຍ ປລາຍິຯ ໂພຊິສຕ຺ຕສ຺ສ ປຕນຍ຺ຈ ກກ຺ກຍກສ຺ສ ສາຍກນ຺ຕຣໂຕ ລງຜນຍ຺ຈ ກາກສ຺ສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຊິສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸເຣ ນິລີຍນຍ຺ຈ ອປ຺ຈ຺ຊາອປ຺ຣິມໍ ອໂຫສິຯ ກາໂກ ນິລີຍິຕ຺ວາ ອກ຺ຂີນີ ຕຸຕ຺ເຫນ ປຫຣິຯ ກກ຺ກຍໂກ “ອິມໍ ກາກໍ ນິສ຺ສາຍ ມມ ສຫາຍສ຺ສ ກຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ເອຕສ຺ມິ ຄຫິເຕ ສປ຺ໂປ ອາຄຈ຺ຈິສ຺ສຕີ”ຕິ ສຕ຺ຫາເສນ ຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ວິຍ ກາກໍ ຄີວາຍໍ ອລຸເອນ ທລຸຫໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກິລເມຕ຺ວາ ໂຖກໍ ສິຖິລມກາສິຯ ກາໂກ “ກິສ຺ສ ມໍ ສມ຺ມ, ຈຫ຺ເຫຕ຺ວາ ປລາຍສີ, ເອສ ມໍ ກກ຺ກຍໂກ ກີຍ຺ໂຍ ວິເຫເຖຕິ, ຍາວ ນ ມຣາມິ, ຕາວ ເອຫີ”ຕິ ສປ຺ປໍ ປກ຺ໂກສນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖ ມາຫ –

໖໘ຯ

“ສິງຄີມິໂຄ ອາຍຕຈກ຺ຂເບຕ຺ໂຕ, ອຍຸຖິຕ຺ຕໂຈ ວາຣິສໂຍ ອໂລໂມ;

ເຕນາກິກູໂຕ ກປ໌ຕໍ ຣຸທາມິ, ຫເຣ ສຂາ ກິສ຺ສ ນຸ ມໍ ຊຫາສີ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສິງຄີມິໂຄຕິ ສິງຄີສຸວຕ຺ຕວຕ຺ຕຕາຍ ວາ ອລຸອສງຂາຕານໍ ວາ ສິງຄານໍ ອຕ຺ຖິຕາຍ ກກ຺ກຜໂກ ວຸຕ຺ໂຕ. ອາຍຕຈກ຺ຂຸເນຕ຺ໂຕຕິ ທີເຆທີ ຈກ຺ຂຸສງຂາເຕທີ ເນຕ຺ເຕທີ ສມນ຺ນາຄໂຕ. ອຜ຺ຖິເມວ ຕໂຈ ອສ຺ສາຕິ ອຜ຺ຖິຕ຺ຕໂຈ. ຫເຣ ສຂາຕິ ອາລປນເມ ຕໍ, ອມ຺ໂກ ສຫາຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ສປ຺ໂປ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ຜຕໍ ກຕ຺ວາ ກາກໍ ອສ຺ສາເສນ຺ໂຕ ອຄມາສີ. ສຕ຺ຖາ ອິມມຕ຺ຖໍ ທີເປນ຺ໂຕ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຮ ຫຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໔.

‘‘ໂສ ປສ຺ສສນ຺ໂຕ ມຫຕາ ຜເຕນ, ກຸຊ຺ງໂຄ ກກ຺ກຜມຊ຺ຊປ຺ຕ຺ໂຕ;

ສຂາ ສຂາຣໍ ປຣິເຕາຍມາໂນ, ກຸຊ຺ງຄມໍ ກກ຺ກຜໂກ ຄເຫສີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກກ຺ກຜມຊ຺ຊປ຺ຕ຺ໂຕຕິ ກກ຺ກຜກໍ ສມ຺ປຕ຺ໂຕ. ສຂາ ສຂາຣນ຺ຕິ ສຫາໂຍ ສຫາຍໍ. ‘‘ສກໍ ສຂາຣ’’ນ຺ຕິປິ ປາໂຄ, ອຕ຺ຕໂນ ສຫາຍນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ປຣິເຕາຍມາໂນຕິ ຣກ຺ຂມາໂນ. ຄເຫສີຕິ ທຸຕິເຍນ ອລຸເອນ ຄີວາຍໍ ທລ຺ຫໍ ຄເຫສີ.

ອຖ ນໍ ກິລເມຕ຺ວາ ໂຖກໍ ສິຖິລມກາສີ. ອຖ ສປ຺ໂປ ‘‘ກກ຺ກຜກາ ນາມ ເນວ ກາກມໍສໍ ຂາທນ຺ຕິ, ນ ສປ຺ປມໍສໍ, ອຖ ເກນ ນຸ ໂຂ ກາຣເຕນ ອຍໍ ອມ຺ເຫ ຄຕ຺ຫີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕໍ ປຸຈ຺ຊນ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໕.

‘‘ນ ວາຍສໍ ໂນ ປນ ກຕ຺ຫສປ຺ປໍ, ຆາສຕ຺ຖິໂກ ກກ຺ກຜໂກ ອເທຍ຺ຍ;

ປຸຈ຺ຊາມິ ຕໍ ອາຍຕຈກ຺ຂຸເນຕ຺ຕ, ອຖ ກິສ຺ສ ເຫຕຸມ຺ຫ ອຸໂກ ຄຫີຕາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຆາສຕ຺ຖິໂກຕິ ອາຫາຣຕ຺ຖິໂກ ຫຸຕ຺ວາ. ອເທຍ຺ຍາຕິອາທິເຍຍ຺ຍ, ນ-ກາເຣນ ໂຍເຊຕ຺ວາ ນ ຄຕ຺ຫີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກກ຺ກຜໂກ ຄຫຕກາຣຕໍ ກເຖນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໕໖.

‘‘ອຍໍ ປຸຣິໂສ ມມ ອຕ຺ຖກາໂມ, ໂຍ ມໍ ຄເຫຕ຺ວານ ທກາຍ ເນຕິ;

ຕສ຺ມິ ມເຕ ທຸກ຺ຂມນປ຺ປກໍ ເມ, ອຫຸຈ຺ຈ ເອໂສ ຈ ອຸໂກ ນ ໂຫມ.

໑໕໗.

‘‘ມມຍ຺ຈ ທິສ຺ວານ ປວທ຺ຊກາຍໍ, ສພ຺ໂພ ຊໂນ ຫຶສິຕ຺ເມວ ມິຈ຺ເຊ;

ສາທຸຍ຺ຈ ຖູລຍ຺ຈ ມຸທຸຍ຺ຈ ມໍສໍ, ກາກາປິ ມໍ ທິສ຺ວ ວິເຫຄເຍຍ຺ຍຸ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຍນ຺ຕິ ໂພຣິສຕ຺ຕໍ ນິທ຺ທິສຕິ. ອຕ຺ຖກາໂມຕິ ຫິຕກາໂມ. ທກາຍ ເນຕີຕິ ໂຍ ມໍ ສມ຺ປີຍາຍມາໂນ ອຸຕ຺ຕຣິສາຜເກນ

ຄເຫຕ຺ວານ ອຸທກາຍ ເນຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ວສນກໂສພ຺ກໍ ປາເປຕິ. ຕສ຺ມິ ມເຕຕິ ສເຈ ໂສ ອິມສ຺ມິ ຄາເນ ມຣິສ຺ສຕິ, ເອຕສ຺ມິ ມເຕ ມມ ກາຍິກໍ ເຈຕສິກໍ ມຫນ຺ຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ກວິສ຺ສຕີຕິ ທີເປຕິ. ອຸໂກ ນ ໂຫມາຕິ ທ຺ເວປິ ຊນາ ນ ກວິສ຺ສາມ. ມມລ຺ຈ ທິສ຺ວານາຕິ ຄາຖາຍ ອຍມຕ຺ໂຖ – ອິທລ຺ຈ ອປຣໍ ກາຣຕໍ, ອິມສ຺ມິ ມເຕ ອນາຖໍ ນິປ຺ປ຺ຈ຺ຈຍໍ ມໍ ປວຫ຺ຓິຕກາຍໍ ທິສ຺ວາ ສພ຺ໂພ ຊໂນ "ອິມສ຺ສ ກກ຺ກຍກາສ຺ສ ສາຫຸລ຺ຈ ຖູລລ຺ຈ ມຸທຸລ຺ຈ ມໍສ"ນ຺ຕິ ມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ອິຈ຺ເຊຍ຺ຍ, ນ ເກວລລ຺ຈ ຊໂນ ມນຸສ຺ໂສ, ຕິຣຈ຺ລານກູຕາ ກາກາປິ ມໍ ທິສ຺ວາ ວິເຫຖເຍຍ຺ຍຸໍ ວິເຫເສຍ຺ຍຸໍ ມາເຣຍ຺ຍຸໍ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສປ຺ໂປ ຈິນ຺ເຕສິ "ເອເກນຸປາເຍນ ອິມໍ ວລ຺ເຈຕ຺ວາ ກາກລ຺ຈ ອຕ຺ຕານລ຺ຈ ໂມເຈສ຺ສາມີ"ຕິ. ອຖ ນໍ ວລ຺ເຈຕຸກາໂມ ລຍ຺ຄໍ ຄາຖມາຫ –

໙໙.

"ສເຈຕສ຺ສ ເຫຕຸມ຺ຫ ອຸໂກ ຄທີຕາ, ອຸຍ຺ຄາຕຸ ໂປເສ ວິສມາວມາມິ;

ມມລ຺ຈ ກາກລ຺ຈ ປມຸລ຺ຈ ຊີປ຺ປ຺, ປ຺ເຣ ວິສໍ ຄາລຸຫມຸເປຕິ ມຈ຺ຈ"ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສເຈຕສ຺ສ ເຫຕູຕິ ສເຈ ເອຕສ຺ສ ກາຣຕາ. ອຸຍ຺ຄາຕູຕິ ນິພ຺ພິໂສ ໂຫຕຸ. ວິສມາວມາມີຕິ ອຫມສ຺ສ ວິສໍ ອາກຑ຺ຍາມິ, ນິພ຺ພິສໍ ນໍ ກໂຣມິ. ປ຺ເຣ ວິສໍ ຄາລຸຫມຸເປຕິ ມຈ຺ຈນ຺ຕິ ອິມລ຺ຫິ ມຈ຺ຈໍ ມຍາ ອນາວມິຍມານໍ ວິສໍ ຄາລຸຫໍ ພລວໍ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປຄຈ຺ເຊຍ຺ຍ, ຕໍ ຍາວ ນ ອຸປຄຈ຺ຉຕິ, ຕາວເທວ ອມ຺ເຫ ທ຺ເວປິ ຊເນ ຊີປ຺ປ຺ ມຸລ຺ຈາຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກກ຺ກຍໂກ ຈິນ຺ເຕສິ "ອຍໍ ເອເກນຸປາເຍນ ມໍ ທ຺ເວປິ ຊເນ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ປລາຍິຕຸກາໂມ, ມຍ຺ຫໍ ອຸປາຍໂກສລ຺ລໍ ນ ຊານາຕິ, ອຫໍ ທານິ ຍຖາ ສປ຺ໂປ ສລ຺ຈຣິຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ, ເອວໍ ອລຸອໍ ສິຖິລໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ກາກໍ ປນ ເນວ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສ຺ສາມີ"ຕິ ເອວໍ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໐.

"ສປ຺ປໍ ປໂມກ຺ຂາມິ ນ ຕາວ ກາກໍ, ປຝິພນ຺ໂທ ໂຫຫິຕິ ຕາວ ກາໂກ;

ປຸຣິສລ຺ຈ ທິສ຺ວານ ສຸຂີ ອໂຣຄໍ, ກາກໍ ປໂມກ຺ຂາມິ ຍເຖວ ສປ຺ປ"ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຝິພນ຺ໂທຕິ ປາຝິໂກໂຄ. ຍເຖວ ສປ຺ປນ຺ຕິ ຍຖາ ກວນ຺ຕໍ ສປ຺ປໍ ມຸລ຺ຈາມິ, ຕຖາ ກາກໍ ປໂມກ຺ຂາມິ, ເກວລໍ ຕ຺ວໍ ອິມສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ສຣີຣໂຕ ສີຆໍ ວິສໍ ອາວມາຫີຕິ.

ເອວລ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສຸຂສລ຺ຈາຣຕຕ຺ຖໍ ອລຸອໍ ສິຖິລມກາສິ. ສປ຺ໂປ ວິສໍ ອາວມິຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ສຣີຣໍ ນິພ຺ພິສໍ ອກາສີ. ໂສ ນິທ຺ທຸກ຺ໂຂ ອຸຍ຺ຄາຍ ປກຕິວຕ຺ເຕເນວ ອຍ຺ຄາສີ. ກກ຺ກຍໂກ "ສເຈ ອິເມ ທ຺ເວປິ ຊນາ ອໂຣຄາ ກວິສ຺ສນ຺ຕິ, ມຍ຺ຫໍ ສຫາຍສ຺ສ ວຑ຺ຓິ ນາມ ນ ກວິສ຺ສຕິ, ວິນາເສສ຺ສາມິ ເນ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຣິກາຍ ອຸປ຺ປລມກຸລຸອໍ ວິຍ ອລຸເອຫິ ອຸກິນ຺ນມ຺ປິ ສີສໍ ກປ຺ເປຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສິ. ກາກິປິ ຕມ຺ຫາ ຄານາ ປລາຍິ. ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ສປ຺ປສ຺ສ ສຣີຣໍ ທຕ຺ຑເກ ເວເຖຕ຺ວາ ຄຸມ຺ພປິຍ຺ເຖ ຊິປິ. ສຸວຕ຺ຕກກ຺ກຍກໍ ໂສພ຺ເກ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ສາລິນ຺ທິຍຄາມເມວ ຄໂຕ. ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ກກ຺ກຍເກນ ສທ຺ຂີ ອຕິກຕໂຣ ວິສ຺ສາໂສ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນນ຺ໂຕ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໑໐໑.

“ກາໂກ ຕທາ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ມາໂຣ ປນ ກຕ຺ຫສປ຺ໂປ ອໂຫສິ;

ອານນ຺ທກາທ຺ໂທ ກກ຺ກຍໂກ ອໂຫສິ, ອຫໍ ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ໂຫມິ ສຕ຺ຖາ”ຕິຯ

ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປນ຺ນາທໂຍ ອເຫສຸໍຯ ກາກີ ປນ ຄາຖາຍ ນ ວຸຕ຺ຕາ, ສາ ຈິຍ຺ຈມາຕວິກາ ອໂຫສີຕິຯ

ສຸວຕ຺ຕກກ຺ກຍກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຈຕຸຕ຺ຖາຯ

[໓໒໐] ໕ຯ ມຍ຺ຫກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສກຸໂຕມຍ຺ຫໂກ ນາມາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອາຄນ຺ຕຸກເສຍ຺ຖິ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີຯ ສາວຕ຺ຖິຍລ຺ຫິ ອາຄນ຺ຕຸກເສຍ຺ຖິ ນາມ ອຫ຺ໂຍ ອໂຫສິ ມຫທ຺ຌໂນຯ ໂສ ເນວ ອຕ຺ຕນາ ໂກເຄ ກຸຍ຺ຊິ, ນ ປເຣສໍ ອທາສິ, ນານຄ຺ຄຣເສ ປຕິເຕ ໂກຊເນ ອຸປນີເຕ ຕໍ ນ ກຸຍ຺ຊຕິ, ພິລງຄທຸຕິຍໍ ກຕາຊກໍ ເອວ ກຸຍ຺ຊຕິ, ສູປີຕວາສິເຕສຸ ກາສິກວຕ຺ເຖສຸ ອຸປນີເຕສຸ ຕານິ ຫາເຣຕ຺ວາ ຖູລຖູລສາຍເກ ນິວາເສຕິ, ອາຊານີຍຍຸຕ຺ເຕ ມຕິການກວິຈິຕ຺ເຕ ຣເຖ ອຸປນີເຕ ຕມ຺ປິ ຫຣາເປຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຣຣຖເກນ ຄຈ຺ຉຕິ, ສຸວຕ຺ຕຈ຺ຉຕ຺ເຕ ຌາຣິຍມາເນ ຕໍ ອປເນຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈ຺ຉຕ຺ເຕນ ຌາຣິຍມາເນນຯ ໂສ ຍາວຊີວໍ ທານາທີສຸ ປຸຍ຺ເຍສຸ ເອກມ຺ປິ ອກຕ຺ວາ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ໂຣຣຸວນິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຯ ຕສ຺ສ ອປຸຕ຺ຕກໍ ສາປເຕຍ຺ຍໍ ຣາຊພລໍ ສຕ຺ຕຫິ ຣຕ຺ຕິທິເວເສຫິ ຣາຊກຸລໍ ປເວເສສີຯ ຕສ຺ມິ ປເວສິເຕ ຣາຊາ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີນ຺ໂນ “ກີ, ມຫາຣາຊ, ພຸທ຺ຌຸປຍ຺ຖານໍ ນ ກໂຣສີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ກນ຺ເຕ, ສາວຕ຺ຖິຍໍ ອາຄນ຺ຕຸກເສຍ຺ຖິໂນ ນາມ ກາລກຕສ຺ສ ອສ຺ສາມິກຌເນ ອມ຺ຫາກໍ ຌເຣ ອາຫຣິຍມາເນເຍວ ສຕ຺ຕ ຣຕ຺ຕິທິວສາ ຄຕາ, ໂສ ປນ ເອຕໍ ຌນໍ ລກິຕ຺ວາປິ ເນວ ອຕ຺ຕນາ ປຣິກຸຍ຺ຊິ, ນ ປເຣສໍ ອທາສິ, ຣກ຺ຂສປຣິຄ຺ຄຫິຕໂປກ຺ຂຣຕີ ວິຍສ຺ສ ຌນໍ ອໂຫສິ, ໂສ ເອກທິວສມ຺ປິ ປຕິໂກຊນາທີນິ ຣສໍ ອນນຸກວິຕ຺ວາວ ມຣຕມຸຂໍ ປວິຍ຺ໂຖ, ເອວໍ ມຈ຺ຉຣີ ອປຸຍ຺ຍສຕ຺ໂຕ ກີ ກຕ຺ວາ ເອຕ຺ຕກໍ ຌນໍ ລກິ, ເກນ ຈສ຺ສ ໂກເຄສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ນ ຣມີ”ຕິ ສຕ຺ຖາຣໍ ປຸຈ຺ຉິຯ ສຕ຺ຖາ “ມຫາຣາຊ, ຌນລາໂກ ຈ, ຌນໍ ລທ຺ຌາ ອປຣິກຸຍ຺ຊນກາຣຕຍ຺ຈ ເຕເນວ ກຕ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ພາຣາຕສິເສຍ຺ຖິ ອສ຺ສທ຺ໂຌ ອໂຫສິ ມຈ຺ຉຣີ, ນ ກສ຺ສຈິ ກິຍ຺ຈິ ເທຕິ, ນ ກຍ຺ຈິ ສງຄຕ຺ຫາຕິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ຣາຊຸປຍ຺ຖານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕຄຣສິຂີ ນາມ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຌໍ ປິຕ຺ຫາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ລທ຺ຌາ, ກນ຺ເຕ, ກິກ຺ຂາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ນນຸ ຈຣາມ ມຫາເສຍ຺ຖີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປຸຣິສໍ ອາຕາເປສິ “ຄຈ຺ຉ, ອິມໍ ອມ຺ຫາກໍ ຌຣໍ ອາເນຕ຺ວາ ມມ ປລ຺ລງເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ປຍິຍຕ຺ຕກຕ຺ຕສ຺ສ ປຕ຺ຕໍ ປູເຣຕ຺ວາ ທາເປຫີ”ຕິຯ ໂສ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຌໍ ຌຣໍ ເນຕ຺ວາ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ເສຍ຺ຖິກຣິຍາຍ ອາຈິກ຺ຂິຯ ສາ ນານຄ຺ຄຣສກຕ຺ຕສ຺ສ ປຕ຺ຕໍ ປູເຣຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອທາສິຯ ໂສ ກຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເສຍ຺ຖິນິເວສນາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣວີຖິຍໍ ປຍິປ຺ຊຊິຯ ເສຍ຺ຖີ ຣາຊກຸລໂຕ ປຈ຺ຈາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ລທ຺ຌໍ, ກນ຺ເຕ, ກຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ “ລທ຺ຌໍ ມຫາເສຍ຺ຖີ”ຕິຯ ໂສ ປຕ຺ຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ , “ອິມໍ ເມ ກຕ຺ຕໍ ທາສາ ວາ ກມ຺ມກຣາ ວາ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ທຸກ຺ກຣມ຺ປິ ກມ຺ມໍ ກເຣຍ຺ຍຸໍ, ອໂຫ ວຕ ເມ ຊານີ”ຕິ ອປຣເຈຕນໍ ປຣິປຸຕ຺ຕໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິຯ ທານລ຺ຫິ ນາມ ຕິສ຺ໂສ ເຈຕນາ ປຣິປຸຕ຺ຕໍ ກາຕຸໍ ສກ຺ໂກນ຺ຕສ຺ເສວ ມຫປ຺ຜລໍ ໂຫຕິຯ

“ປຸພ຺ເພວ ທານາ ສຸມນາ ກວາມ, ທທມ຺ປີ ເວ ອຕ຺ຕມນາ ກວາມ;

ທຕ຺ວາປີ ເວ ນານຸຕປ຺ປາມ ປຈ຺ຉາ, ຕສ຺ມາ ຫິ ອມ຺ຫໍ ທຫຣາ ນມີຍ຺ຍເຣຯ (ຊາຯ ໑ຯ໑໐ຯ໘໕);

“ປຸພ຺ເພວ ທານາ ສຸມໂນ, ທທໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາທເຍ;

ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕມໂນ ໂຫຕິ, ເອສາ ຍຍ຺ຍສ຺ສ ສມ຺ປທາ”ຯ (ອຯ ນິຯ ໖ຯ໓໗; ເປຯ ວຯ ໓໐໕);

ອິຕິ, ມຫາຣາຊ, ອາຄນ຺ຕຸກເສຍ຺ຖີ ຕຄຣສິຂີປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຌສ຺ສ ທິນ຺ນປຈ຺ຈເຍນ ພຫຸໍ ຌນໍ ລກິ, ທຕ຺ວາ ອປຣເຈຕນໍ ປຕິຕໍ ກາຕຸໍ

ອສມຕຖຕາຍ ໂກເຄ ກຸລຸຊິຕຸ ນາສກຸຂິຕີ។ ‘‘ປຸຕຸຕໍ ປນ ກສຸມາ ນ ລກິ, ກນຸເຕ’’ຕິ? ສຕຸຖາ ‘‘ປຸຕຸຕສຸສ ອລາກການການມຸປີ ເຕ ເນວ ກຕໍ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ອສີຕິໂກຍິວິກເວ ເສຍຸຖິກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຸໂຕ ມາຕາປີຕູນໍ ອຈຸຈເຍນ ກນິຍຸຖໍ ສງຄຕຸຫິຕຸວາ ກຸຍຸມຸພໍ ວິຈາເຣນຸໂຕ ພຣທຸວາເຣ ທານສາລໍ ກາເຣຕຸວາ ມຫາທານໍ ປວຕຸເຕນຸໂຕ ອຄາຣໍ ອຊຸຊາວສີ។ ອຖສຸສ ເອໂກ ປຸຕຸໂຕ ຊາຍີ។ ໂສ ຕສຸສ ປທສາ ຄມນກາເລ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ເນກຸຂມຸເມ ຈານິສໍສໍ ທິສຸວາ ສຖຸສີ ປຸຕຸຕທາເຣນ ສພຸພໍ ພຣວິກວໍ ກນິຍຸຖສຸສ ນິຍຸຍາເຕຕຸວາ ‘‘ອປຸປມຕຸໂຕ ທານໍ ປວຕຸເຕທີ’’ຕິ ໂອວາທໍ ທຕຸວາ ອີສີປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ອກິລຸລາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ທິມວນຸຕປເທເສ ວິຫາສີ។ ກນິຍຸໂຖປີສຸສ ເອກໍ ປຸຕຸຕໍ ປຕິລກິ។ ໂສ ຕໍ ວທຸຒນຸຕໍ ທິສຸວາ ຈິນຸເຕສີ ‘‘ມມ ກາຕຸ ປຸຕຸເຕ ຊີວນຸເຕ ກຸຍຸມຸພໍ ກິນຸທິຕຸວາ ທຸວິຂາ ກວິສຸສຕິ, ກາຕຸ ປຸຕຸຕໍ ມາເຣສຸສາມີ’’ຕີ។ ອຖ ນໍ ເອກທິວສໍ ນທິຍໍ ໂອປີລາເປຕຸວາ ມາເຣສີ។ ຕເມນໍ ນຸຫຕຸວາ ອາຄຕໍ ກາຕຸ ຊາຍາ ‘‘ກຸທີ ມມ ປຸຕຸໂຕ’’ຕິ ປຸຈຸຈິ។ ‘‘ນທິຍໍ ອຸທກໍ ກີລຸອີ, ອຖ ນໍ ອຸທເກ ວິຈິນນຸໂຕ ນາທຸທສ’’ນຸຕີ។ ສາ ໂຣທິຕຸວາ ກນຸທິຕຸວາ ຕຸຕຸທີ ອໂຫສີ។

ໂພຣິສຕຸໂຕ ຕໍ ປວຕຸຕີ ລຕຸວາ ‘‘ອິທໍ ກິຈຸຈໍ ປາກຍໍ ກຣິສຸສາມີ’’ຕິ ອາກາເສນາຄນຸຕຸວາ ພາຣາຕສີຍໍ ໂອຕຣິຕຸວາ ສຸນິວຕຸໂຖ ສຸປາຣຸໂຕ ຕສຸສ ພຣທຸວາເຣ ຖຕຸວາ ທານສາລໍ ອທິສຸວາ ‘‘ທານສາລາປີ ອິມີນາ ອສປຸປຸຣິເສນ ນາສິຕາ’’ຕິ ຈິນຸເຕສີ។ ກນິຍຸໂຖ ຕສຸສ ອາຄຕກາວໍ ລຕຸວາ ອາຄນຸຕຸວາ ມຫາສຕຸຕໍ ວນຸທິຕຸວາ ປາສາທໍ ອາໂຣເປຕຸວາ ສຸໂກຊນໍ ໂກເຊສີ។ ໂສ ກຕຸຕກິຈຸຈາວສາເນ ສຸຂກຖາຍ ນີສິນຸໂນ ‘‘ທາຣໂກ ນ ປລຸລາຍຕີ, ກທໍ ນຸ ໂຂ’’ຕິ ປຸຈຸຈິ។ ‘‘ມໂຕ, ກນຸເຕ’’ຕີ។ ‘‘ເກນ ການເຕນາ’’ຕິ? ‘‘ອຸທກກິລຸອນຍຸຖາເນ ອສຸກການເຕນາຕິ ນ ຊານາມີ’’ຕີ។ ‘‘ກີ ຕຸວໍ ອສປຸປຸຣິສ ນ ຊານິສຸສສີ, ຕຍາ ກຕກິຈຸຈໍ ມຍຸທໍ ປາກຍໍ, ນນຸ ຕຸວໍ ອິມີນາ ນາມ ການເຕນ ຕໍ ມາເຣສີ, ກີ ນຸ ຕຸວໍ ຣາຊາທີນໍ ວເສນ ນສຸສມານໍ ຂນໍ ຣກຸຂິຕຸ ສກຸກຸເຕຍຸຍາສີ, ມຍຸທກາສກຸຕສຸສ ຈ ຕຸຍຸທລຸຈ ກີ ນານາກຣຕາ’’ນຸຕີ? ອຖສຸສ ມຫາສຕຸໂຕ ພຸທຸຂລີລຸອາຍ ຂມຸມໍ ເທເສນຸໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໐໔។

‘‘ສກຸໂຕ ມຍຸທໂກ ນາມ, ຄິຣິສານຸທຣີຈໂຣ;

ປກຸກໍ ປີປຸຜລິມາຣຸຍຸທ, ‘ມຍຸທໍ ມຍຸທ’ນຸຕີ ກນຸທຕີ។

໑໐໕។

‘‘ຕສຸເສວໍ ວິລປນຸຕສຸສ, ທິຊສງຂາ ສມາຄຕາ;

ກຸຕຸວານ ປີປຸຜລີ ຍນຸຕີ, ວິລປຕຸເວວ ໂສ ທີໂຊ។

໑໐໔។

‘‘ເອວເມວ ອິເຂກຈຸໂຈ, ສງຂຣິຕຸວາ ພທຸ ຂນໍ;

ເນວຕຸຕໂນ ນ ລາຕີນໍ, ຍໂຖຂີ ປຕິປຊຸຊຕີ។

໑໐໔។

‘‘ນ ໂສ ອຈຸຉາທນໍ ກຕຸຕໍ, ນ ມາລໍ ນ ວິເລປນໍ;

ອນຸໂກຕິ ສກິ ກິລຸຈິ, ນ ສງຄຕຸຫາຕິ ລາຕເກ.

໑໐໕.

‘‘ຕສຸເສວໍ ວິລປນຸຕສຸສ, ມຍຸຫໍ ມຍຸຫນຸຕິ ຣກຸຂໂຕ;

ຣາຊາໂນ ອຖ ວາ ໂຈຣາ, ທາຍາທາ ເຍວ ອປຸປິຍາ;

ສມາທາຍ ຄຈຸຉນຸຕິ, ວິລປຕຸເວວ ໂສ ນໂຣ.

໑໐໖.

‘‘ສີໂຣ ໂກເຄ ອສີຄມຸມ, ສງຄຕຸຫາຕິ ຈ ລາຕເກ;

ເຕນ ໂສ ກິຕຸຕີ ປປຸໂປຕິ, ເປຈຸຈ ສຄຸເຄ ປໂມທຕີ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ມຍຸຫໂກຕິ ‘‘ມຍຸຫໍ ມຍຸຫ’’ນຸຕິ ວິຣວນວເສນ ເອວໍລທຸສນາໂມ. ຄິຣິສານຸທຣີສຸ ຈຣຕີຕິ ຄິຣິສານຸທຣິຈໂຣ. ປກຸກໍ ປິປຸຜລິນຸຕິ ຫິມວນຸຕປເທເສ ເອກໍ ຜລກາຣິຕໍ ປິປຸຜລິຣຸກຸຂໍ. ການຸທຕີຕິ ທິຊຄເຓ ຕໍ ຣຸກຸຂໍ ປຣິວາເຣຕຸວາ ປກຸການິ ຂາທນຸເຕ ວາ ເຣຕຸ ‘‘ມຍຸຫໍ ມຍຸຫ’’ນຸຕິ ປຣິເທວນຸໂຕ ວິຈຣຕິ. ຕສຸເສວໍ ວິລປນຸຕສຸສາຕິ ຕສຸສ ວິລປນຸຕສຸເສວ. ກຸຕຸວານ ວິປຸຜລີ ຍນຸຕີຕິ ຕໍ ປິປຸຜລິຣຸກຸຂໍ ປຣິກຸລຸຊິຕຸວາ ອຄຸຄໍ ຜລສມຸປນຸນໍ ຣຸກຸຂໍ ຄຈຸຉນຸຕີ. ວິລປຕຸເວວາຕິ ໂສ ປນ ທິໂຊ ວິລປຕິເຍວ. ຍໂຖສີນຸຕິ ຍຖາ ໂກຜຸຖາສໍ, ມາຕາປີຕາກາຕຸກາຄີນີປຸຕຸຕສີຕາທີນໍ ອຸປໂກຄປຣິໂກຄວເສນ ໂຍ ໂຍ ໂກຜຸຖາໂສ ທາຕພຸໂພ, ຕໍ ຕໍ ນ ເທຕີຕິ ອຕຸໂຖ.

ສກິນຸຕິ ເອກວາຣມຸປີ ນານຸໂກຕີ. ‘‘ສກ’’ນຸຕິປີ ປາໂຄ, ອຕຸຕໂນ ສນຸຕກມຸປີຕິ ອຕຸໂຖ. ນ ສງຄຕຸຫາຕີຕິ ກາຕຕຈຸຉາທນ ພິຊນງຄລາທິທານວເສນ ນ ສງຄຕຸຫາຕີ. ວິລປຕຸເວວ ໂສ ນໂຣຕິ ເອເຕສຸ ຣາຊາທິສຸ ສນໍ ຄເຫຕຸວາ ຄຈຸຉນຸເຕສຸ ເກວລໍ ໂສ ປຸຣິໂສ ວິລປຕິເຍວ. ສີໂຣຕິ ປຕຸທິໂຕ. ສງຄຕຸຫາຕີຕິ ອຕຸຕໂນ ສນຸຕິກໍ ອາຄເຕ ທຸພຸພລຍາຕເກ ກາຕຕຈຸຉາທນພິຊນງຄລາທິທາເນນ ສງຄຕຸຫາຕີ. ເຕນາຕິ ໂສ ປຸຣິໂສ ເຕນ ລາຕິສງຄເຫນ ຈຕຸປຣິສມຊຸເຊ ກິຕຸຕີລຸຈ ອຕຸຕໂນ ວຕຸຕກາຕານລຸຈ ປາປຸຕາຕີ, ເປຈຸຈ ສຄຸເຄ ເທວນຄເຣ ປໂມທຕີ.

ເອວໍ ມຫາສຕຸໂຕ ຕສຸສ ສມຸມໍ ເທເສຕຸວາ ທານໍ ປາກຕີກໍ ກາເຣຕຸວາ ຫິມວນຸຕເມວ ຄນຸຕຸວາ ອປຣິຫີນຊຸຊາໂນ ພຸຣຫຸມໂລກູປໂຄ ອໂຫສີ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ‘‘ອິຕິ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ອາຄນຸຕຸກເສຜຸຖີ ກາຕຸ ປຸຕຸຕສຸສ ມາຣິຕຕຸຕາ ເອຕຸຕກໍ ກາລໍ ເນວ ປຸຕຸຕໍ, ນ ສີຕຣໍ ອລກີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຣາເນສີ – ‘‘ຕທາ ກນິຜຸໂຖ ອາຄນຸຕຸກເສຜຸຖີ ອໂຫສີ, ເຊຜຸໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ.

ມຍຸຫກຊາຕກວຕຸຕນາ ປຸຈມາ.

[໓໙໑] ໖. ວິຊຊາຣຊາຕກວຕຸຕນາ

ທຸພຸພຕຕຣູປນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ໂລກຕຸຖຈຣິຍໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ວຕຸຖຸ ມຫາກຕຸຫຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໘.໕໑ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສຸສຕິ. ຕທາ ປນ ສຕຸຖາ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປີ ຕຖາຄໂຕ ໂລກຕຸຖຈຣິຍໍ ຈຣິເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຂີສຕຸໂຕ ສກຸໂກ ອໂຫສີ។ ຕທາ ເອໂກ ວິຊຊາຌໂຣ ວິຊຊໍ ປຣິວຕຸເຕຕຸວາ ອຫຸឍຣຕຸຕສມເຍ ອາຄນຸຕຸວາ ພາຣາຓສີຣຸໂຍ ອຄຸຄມເຫສິຍາ ສທຸຂີ ອຕິຈຣຕິ, ຕສຸສາ ປຣິຈາຣິກາໂຍ ສຸຊານີສຸ។ ສາ ສຍເມວ ຣາຊານໍ ອຸປສງກມິຕຸວາ ''ເທວ, ເອໂກ ປຸຣິໂສ ອຫຸឍຣຕຸຕສມເຍ ສີຣິຄພຸກໍ ປວິສິຕຸວາ ມໍ ທູເສຕີ''ຕິ ອາຫ។ ''ສກຸຂິສຸສສີ ປນ ກິຸຈິ ສຸຍາຓໍ ກາຕຸ''ນຸຕິ? ''ສກຸໂກມິ, ເທວາ''ຕິ ສາ ຊາຕິຫີງຄຸລິກປາຕີ ອາຫຣາເປຕຸວາ ຕສຸສ ປຸຣິສສຸສ ຣຕຸຕີ ອາຄນຸຕຸວາ ອກິຣມິຕຸວາ ຄຈຸຉນຸຕສຸສ ປີຍຸຖິຍໍ ປຸຈງຄຸລິກໍ ທຕຸວາ ປາໂຕວ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈສີ។ ຣາຊາ ມນຸສຸເສ ອາຓາເປສີ ''ຄຈຸຉຖ, ສພຸພທິສາສຸ ໂອໂລເກຕຸວາ ປີຍຸຖິຍໍ ກຕຊາຕິຫີງຄຸລປຸຈງຄຸລິກປຸຣິສໍ ຄຓຸຫຖາ''ຕິ។ ວິຊຊາຌໂຣປິ ຣຕຸຕີ ອນາຈາຣໍ ກຕຸວາ ທິວາ ສຸສາເນ ສູຣິຍໍ ນມສຸສນຸໂຕ ເອກປາເທນ ຕິຍຸຖຕິ។ ຣາຊປຸຣິສາ ຕໍ ທິສຸວາ ປຣິວາຣຍີສຸ។ ໂສ ''ປາກຍໍ ເມ ກມຸມໍ ຊາຕ''ນຸຕິ ວິຊຊໍ ປຣິວຕຸເຕຕຸວາ ອາກາເສນ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ຄໂຕ។

ຣາຊາ ຕໍ ທິສຸວາ ອາຄຕປຸຣິເສ ''ອທຸທສຖາ''ຕິ ປຸຈຸຉີ។ ''ອາມ, ອທຸທສາມາ''ຕິ។ ''ໂກ ນາເມໂສ''ຕິ? ''ປພຸພຊິໂຕ, ເທວາ''ຕິ។ ''ໂສ ຫິ ຣຕຸຕີ ອນາຈາຣໍ ກຕຸວາ ທິວາ ປພຸພຊິຕເວເສນ ວສຕີ''។ ຣາຊາ ''ອິເມ ທິວາ ສມຓເວເສນ ຈຣິຕຸວາ ຣຕຸຕີ ອນາຈາຣໍ ກໂຣນຸຕີ''ຕິ ປພຸພຊິຕານໍ ກຸຊຊິຕຸວາ ມິຈຸຉາຄຫຓໍ ຄເຫຕຸວາ ''ມຍຸຫໍ ວິຊິຕາ ອິເມ ສພຸເພ ປພຸພຊິຕາ ປລາຍນຸຕຸ, ທິຍຸຖທິຍຸຖຖາເນ ຣາຊາຓໍ ກຣິສຸສນຸຕູ''ຕິ ເກຣີ ຈຣາເປສີ។ ຕິໂຍຊນສຕິກາ ກາສີຣຍຸຖາ ປລາຍິຕຸວາ ສພຸເພ ປພຸພຊິຕາ ອຸຸຍຣາຊຣານີໂຍ ອຄມີສຸ។ ສກລກາສີຣຍຸເຖ ມນຸສຸສານໍ ໂອວາທທາຍໂກ ເອໂກປີ ຊມຸມິກສມຓພຸຣາຫຸມໂຓ ນາໂຫສີ។ ອໂນວາທກາ ມນຸສຸສາ ຜຣຸສາ ອເຫສຸໍ, ທານສີລວິມຸຂາ ມຕມຕາ ເຍພຸຸເຍນ ອປາເຍ ນິພຸພຕຸຕີສຸ, ສຄຸເຄ ນິພຸພຕຸຕນກາ ນາມ ນາເຫສຸໍ។

ສກຸໂກ ນເວ ເທວປຸຕຸເຕ ອປສຸສນຸໂຕ ''ກີ ນຸ ໂຂ ກາຣຓ''ນຸຕິ ອາວຊເຊຕຸວາ ວິຊຊາຌຣໍ ນິສຸສາຍ ພາຣາຓສີຣຸຸຍາ ກຸທຸເຜນ ມິຈຸຉາຄຫຓໍ ຄເຫຕຸວາ ປພຸພຊິຕານໍ ຣຍຸຖາ ປພຸພາຊິຕກາວໍ ຌຕຸວາ ''ຖເປຕຸວາ ມໍ ອຸໂຍ ອິມສຸສ ຣຸໂຍ ມິຈຸຉາຄຫຓໍ ກິນຸທິຕຸໍ ສມຕຸໂຖ ນາມ ນຕຸຖິ, ຣຸໂຍ ຈ ຣຍຸຖວາສີນຸຈ ອວສຸສໂຍ ກວິສຸສາມີ''ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ນນຸທມູລປພຸກາເຣ ປຈຸເຈກພຸທຸຣານໍ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ''ກນຸເຕ, ມຍຸຫໍ ເອກໍ ມຫລຸລກໍ ປຈຸເຈກພຸທຸຣໍ ເທຖ, ກາສີຣຍຸຖໍ ປສາເທສຸສາມີ''ຕິ ອາຫ។ ໂສ ສງຆຕຸເຖຣເມວ ລກິ, ອຖສຸສ ປຕຸຕຈີວຣໍ ຄເຫຕຸວາ ຕໍ ປຸຣໂຕ ກຕຸວາ ສຍໍ ປຈຸຉໂຕ ຫຸຕຸວາ ສີຣສຸມີ ອຸຸຊລີ ຖເປຕຸວາ ປຈຸເຈກພຸທຸຣໍ ນມສຸສນຸໂຕ ອຸຕຸຕມຣູປຊໂຣ ມາຓວໂກ ຫຸຕຸວາ ສກລນຄຣສຸສ ມຕຸຖເກນ ຕິກຸຂຕຸຕຸໍ ວິຈຣິຕຸວາ ຣາຊທຸວາຣໍ ອາຄນຸຕຸວາ ອາກາເສ ອຍຸຖາສີ។ ອມຈຸຈາ ຣຸໂຍ ອາໂຣເຈສຸໍ ''ເທວ, ອກິຣູໂປ ມາຓວໂກ ເອກໍ ສມຓໍ ອາເນຕຸວາ ຣາຊທຸວາເຣ ອາກາເສ ຖິໂຕ''ຕິ។ ຣາຊາ ອາສນາ ອຸຍຸຖາຍ ສີຫປຸຊເຣ ຖຕຸວາ ''ມາຓວກ, ກສຸມາ ຕຸວໍ ອກິຣູໂປ ສມາໂນ ເອຕສຸສ ວິຣູປສຸສ ສມຓສຸສ ປຕຸຕຈີວຣໍ ຄເຫຕຸວາ ນມສຸສມາໂນ ຖິໂຕ''ຕິ ເຕນ ສທຸຂີ ສລຸລປນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗។

''ທຸພຸພຓຓຣູປໍ ຕຸວມຣິຍວຓຸຓີ, ປຸຣກຸຂຕຸວາ ປຸຊລິໂກ ນມສຸສສີ;

ເສຍຸໂຍ ນຸ ເຕໂສ ອຸທວາ ສຣິກຸໂຂ, ນາມໍ ປຣສຸສຕຸຕໂນ ຈາປິ ພຸຣູຫີ''ຕີ។

ຕຕຸຖ ອຣິຍວຓຸຓີຕິ ສຸນຸທຣຣູໂປ។ ເສຍຸໂຍ ນຸ ເຕໂສຕິ ເອໂສ ວິຣູໂປ ປພຸພຊິໂຕ ກີ ນຸ ຕຍາ ອຸຕຸຕຣິຕໂຣ, ອຸທາຫຸ ສຣິກຸໂຂ។ ນາມໍ ປຣສຸສຕຸຕໂນ ຈາປີຕິ ເອຕສຸສ ປຣສຸສ ຈ ອຕຸຕໂນ ຈ ນາມໍ ພຸຣູຫີຕິ ປຸຈຸຉຕິ។

ອຖ ນໍ ສກຸໂກ ''ມຫາຣາຊ, ສມຓາ ນາມ ຄຣຸຍຸຖານິຍາ, ເຕນ ເມ ນາມໍ ລປິຕຸໍ ນ ລພຸກາຕິ, ມຍຸຫໍ ປນ ເຕ ນາມໍ ກເຖສຸສາມີ''ຕິ ວຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘។

''ນ ນາມໂຄຕຸຕໍ ຄຓຸຫນຸຕີ ຣາຊ, ສມຸມຄຸຄຕານຸຊຊຸຄຕານ ເທວາ;

ອຫລ຺ຈ ເຕ ນາມເຂຍ຺ຍໍ ວທາມິ, ສກ຺ໂກໜມສ຺ມີ ຕິທສານມິນ຺ໂທ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ສມ຺ມຕ຺ຄຕານ຺ຊ຺ຊຄຕານ ເທວາຕິ ມຫາຣາຊ, ສພ຺ພສ຺ງຂາເຣ ຍຖາ ສກາວສຣສວເສນ ສມ຺ມສິຕ຺ວາ ອຕ຺ຄຜລໍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຕຕ຺ຕາ ສມ຺ມຕ຺ຄຕານໍ, ອຊ຺ຊນາ ຈ ອຍ຺ຍຕ຺ຄິເກນ ມຕ຺ເຄນ ນິພ຺ພານໍ ຄຕຕ຺ຕາ ອຊ຺ຊຄຕານໍ ມຫາຂີນາສວານໍ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິເທເວ ຫິ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣານໍ ວິສຸທ຺ທິເທວານໍ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິເທວາ ນາມໂຄຕ຺ຕໍ ນ ຄຕ຺ໜນ຺ຕິ຺. ອຫລ຺ຈ ເຕ ນາມເຂຍ຺ຍນ຺ຕິ ອປີຈ ອຫໍ ອຕ຺ຕໂນ ນາມເຂຍ຺ຍໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ກເຖມິ຺.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕຕິຍຄາຖາຍ ກິກ຺ຂຸນມສ຺ສເນ ອານິສໍສໍ ປ຺ຸຈ຺ຈິ –

໑໑໐຺.

‘ໂຍ ທິສ຺ວາ ກິກ຺ຂຸໍ ຈຣຕູປ຺ປນ຺ນໍ, ປຸຣກ຺ຂຕ຺ວາ ປລ຺ຊລິໂກ ນມສ຺ສຕິ;

ປ຺ຸຈ຺ຈາມິ ຕໍ ເທວຣາເຊຕມຕ຺ຖໍ, ອິໂຕ ຈຸໂຕ ກິ ລກເຕ ສຸຂໍ ໂສ’’ຕິ຺.

ສກ຺ໂກ ຈຕ຺ຕຸຖຄາຖາຍ ກເຖສີ –

໑໑໑຺.

‘ໂຍ ທິສ຺ວາ ກິກ຺ຂຸໍ ຈຣຕູປ຺ປນ຺ນໍ, ປຸຣກ຺ຂຕ຺ວາ ປລ຺ຊລິໂກ ນມສ຺ສຕິ;

ທິຍ຺ເຖວ ທມ຺ເມ ລກເຕ ປສໍສໍ, ສຕ຺ຄລ຺ຈ ໂສ ຍາຕິ ສຣີຣເກທາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ກິກ຺ຂຸນ຺ຕິ ກິນ຺ນກິເລສໍ ປຣິສຸທ຺ທປ຺ຸຄລໍ຺. ຈຣຕູປ຺ປນ຺ນນ຺ຕິ ສີລຈຣເຕນ ອຸເປຕໍ຺. ທິຍ຺ເຖວ ທມ຺ເມຕິ ນ ເກວລໍ ອິໂຕ ຈຸໂຕ ເຍວ, ອິມສ຺ມີ ປນ ອຕ຺ຕກາເວ ໂສ ປສໍສໍ ລກຕິ, ປສໍສາສຸຂໍ ວິນ຺ທຕີຕິ຺.

ຣາຊາ ສກ຺ກສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ມິຈ຺ຊາຄຫຕໍ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕຸຍ຺ຖມານໂສ ປລ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໔຺.

‘‘ລກ຺ຂີ ວຕ ເມ ອຸທປາທິ ອຊ຺ຊ, ຍໍ ວາສວໍ ກູຕປຕິທ຺ທສາມ;

ກິກ຺ຂຸລ຺ຈ ທິສ຺ວານ ຕວລ຺ຈ ສກ຺ກ, ກາຫາມິ ປຸລ຺ລານິ ອນປ຺ປການີ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ລກ຺ຂີຕິ ສີຣີ, ປລ຺ລາຕິປີ ວທນ຺ຕິ຺. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອຊ຺ຊ ມມ ຕວ ວຈນໍ ສຸຕນ຺ຕສ຺ເສວ ກຸສລາກຸສລວິປາກຊານ ນປລ຺ລາ ອຸທປາທີຕິ຺. ຍນ຺ຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ຺. ກູຕປຕິທ຺ທສາມາຕິ ກູຕປຕີ ອທ຺ທສາມ຺.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ປຕ຺ທິຕສ຺ສ ຖຸຕີ ກໂຣນ຺ໂຕ ລຍ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖຺.

‘‘ອທ຺ທາ ຫເວ ເສວິຕພ຺ພາ ສປລ຺ລາ, ພຫຸສ຺ສຸຕາ ເຍ ພຫຸຖານຈິນ຺ຕິໂນ;

ກິກ຺ຂຸລ຺ຈ ທິສ຺ວານ ມມລ຺ຈ ຣາຊ, ກໂຣຫິ ປຸ໌ລຸ່ລານິ ອນປ຺ປ໌ການີ’’ຕິ຺ฯ

ຕຕ຺ຖ ພຫຸຄານຈິນ຺ຕິໂນຕິ ພຫູນິ ກາຣຕານິ ຈິນ຺ຕນສມຕ຺ຖາฯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໑໑໘ฯ

‘‘ອກ຺ໂກຊໂນ ນິຈ຺ຈປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ, ສພ຺ພາຕິຖີຍາຈໂຍໂຄ ກວິຕ຺ວາ;

ນິຫ຺ຈ຺ຈ ມານໍ ອກິວາທຍິສ຺ສໍ, ສຸຕ຺ວານ ເທວິນ຺ທ ສຸກາສິຕານີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສພ຺ພາຕິຖີຍາຈໂຍໂຄ ກວິຕ຺ວາຕິ ສພ຺ເພສໍ ອຕິຖີນໍ ອາຄຕານໍ ອາຄນ຺ຕຸການໍ ຍໍ ຍໍ ເຕ ຍາຈນ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ຍຸຕ຺ໂຕ ອນຸຈ຺ຉວິໂກ ກວິຕ຺ວາ, ສພ຺ພໍ ເຕຫິ ຍາຈິຕຍາຈິຕໍ ທທມາໂນຕິ ອຕ຺ໂຖฯ ສຸຕ຺ວານ ເທວິນ຺ທ ສຸກາສິຕານີຕິ ຕວ ສຸກາສິຕານິ ສຸຕ຺ວາ ອຫໍ ເອວຣູໂປ ກວິສ຺ສາມີຕິ ວທຕິฯ

ເອວລ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ປາສາທາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ເຊ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຜຸກາສິ. ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຊ ອາກາເສ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ວິຊຊາຊໂຣ ນ ສມໂຕ, ຕ຺ວໍ ອິໂຕ ປຜຸຄາຍ ‘ອຕ຺ຈ຺ໂຉ ໂລໂກ, ອຕ຺ຖິ ສມ຺ມິກສມຕພ຺ຣາຫ຺ມຕາ’ຕິ ລຕ຺ວາ ທານໍ ເທທິ, ສີລໍ ຣກ຺ຂ, ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກໂຣທີ’’ຕິ ຣາຊານໍ ໂອວທີฯ ສກ຺ໂກປີ ສກ຺ການຸກາເວນ ອາກາເສ ຄຕ຺ວາ ‘‘ອິໂຕ ປຜຸຄາຍ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຖາ’’ຕິ ນາຄຣານໍ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ‘‘ປລາຕາ ສມຕພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕູ’’ຕິ ເກຣີ ຈຣາເປສິฯ ອຖ ເຕ ອຸໂກປີ ສກຜຸຄານເມວ ອຄມ຺ສຸฯ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຄຕ຺ວາ ທານາທີນີ ປຸ໌ລຸ່ລານິ ອກາສິฯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຊ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິฯ

ວິຊຊາຊຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຉຜຸຄາฯ

[໓໙໘] ໗ฯ ສີງ຺ຄປຸ໌ປ໌ຜຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍເມຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອລ຺ລຕຣໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິฯ ໂສ ກິຣ ເຊຕວນາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ໂກສລຣຜຸເຄ ອລ຺ລຕຣໍ ອຣລ຺ລໍ ນິສ຺ສາຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ປທຸມສຣໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສຸປຸ໌ປ໌ຜິຕປທຸມໍ ທິສ຺ວາ ອໂຜວາເຕ ຄຕ຺ວາ ອຸປສີງ຺ຄີฯ ອຖ ນໍ ຕສ຺ມີ ວເນ ອທິວຕ຺ຖາ ເທວຕາ ‘‘ມາຣິສ, ຕ຺ວໍ ຄນ຺ຊເຖໂນ ນາມ, ອິທໍ ເຕ ເອກໍ ເຖຍ຺ຍງ຺ຄ’’ນ຺ຕິ ສໍເວເຊສິฯ ໂສ ຕາຍ ສໍເວຊິໂຕ ປຸນ ເຊຕວນໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີນ຺ໂນ ‘‘ກທໍ ກິກ຺ຂຸ ນິວຸຕ຺ໂຖສີ’’ຕິ ປຸ໌ໂຖ ‘‘ອສຸກວນສຕ຺ເຫ ນາມ, ຕຕ຺ຖ ຈ ມໍ ເທວຕາ ເອວໍ ນາມ ສໍເວເຊສີ’’ຕິ ອາຫฯ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ໂຂ ກິກ຺ຂຸ ປຸປ໌ຜໍ ອຸປສີງ຺ຄນ຺ໂຕ ຕ຺ວເມວ ເທວຕາຍ ສໍເວຊິໂຕ, ໂປຣາຕກປຕ຺ທິຕາປີ ສໍເວຊິຕປຸ໌ພ຺ພາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິฯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມີ ກາສິກຄາເມ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິປ຺ໂປ ອປ຺ຣກາເຄ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເອກໍ ປທຸມສຣໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ວສນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ສຣໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສຸປຸ໌ປ໌ຜິຕປທຸມໍ ອຸປສີງ຺ຄມາໂນ ອຜຸກາສິฯ ອຖ ນໍ ເອກາ ເທວທີຕາ ຣຸກ຺ຂກ຺ຂນ຺ຊວິວເຣ ຄຕ຺ວາ ສໍເວຊຍມານາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໙ฯ

‘‘ຍເມຕံ ວາຣິຊံ ປຸປ຺ຜံ, ອທິນ຺ນံ ອຸປ຺ສິງ຺ຆສິ;

ເອກງ຺ຄເມຕံ ເຖຍ຺ຍານံ, ຄນ຺ຘເຖໂນສິ ມາຣິສາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ເອກງ຺ຄເມຕນ຺ຕິ ເອກໂກຍ຺ຖາໂສ ເອສ຺.

ຕໂຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ທຸຕິຍံ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖.

‘‘ນ ຫຣາມິ ນ ກຌ຺ຊາມິ, ອາຣາ ສິງ຺ຆາມິ ວາຣິຊံ;

ອຖ ເກນ ນຸ ວຕ຺ເຕນ, ຄນ຺ຘເຖໂນຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ອາຣາ ສິງ຺ຆາມີຕິ ທູເຣ ຖິໂຕ ຆາຍາມີ. ວຕ຺ເຕນາຕິ ກາຣເຓນ.

ຕສ຺ມິ ຂເຓ ເອໂກ ປຸຣິໂສ ຕສ຺ມິ ສເຣ ກິສານິ ເຈວ ຂຓຕິ, ປຸຓ຺ຑຣີການິ ຈ ກຌ຺ຊຕິ ຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕံ ທິສ຺ວາ ‘‘ນံ ອາຣາ ຖຕ຺ວາ ອຸປ຺ສິງ຺ຆນ຺ຕံ ‘ໂຈໂຣ’ຕິ ວທສິ, ເອຕံ ປຸຣິສံ ກສ຺ມາ ນ ກເຓສີ’’ຕິ ເຕາຍ ສທ຺ຘິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ຕຕິຍံ ຄາຖມາຫ –

໑໑໗.

‘‘ໂຍຍံ ກິສານິ ຂຓຕິ, ປຸຓ຺ຑຣີການິ ກຌ຺ຊຕິ;

ເອວံ ອາກິຓ຺ຓກມ຺ມນ຺ໂຕ, ກສ຺ມາ ເອໂສ ນ ວຸຈ຺ຈຕີ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ອາກິຓ຺ຓກມ຺ມນ຺ໂຕຕິ ກກ຺ຂລກມ຺ມນ຺ໂຕ ທາຣຸຓກມ຺ມນ຺ໂຕ.

ອຖສ຺ສ ອວຈນກາຣຓံ ອາຈິກ຺ຂນ຺ຕີ ເທວຕາ ຈຕຸຕ຺ຖປຎ຺ຈມຄາຖາ ອກາສິ –

໑໑໘.

‘‘ອາກິຓ຺ຓລຸທ຺ໂທ ປຸຣິໂສ, ຘາຕິເຈລံວ ມກ຺ຂິໂຕ;

ຕສ຺ມິ ເມ ວຈນံ ນຕ຺ຖິ, ຕຌ຺ຈາຣຫາມິ ວຕ຺ຕເວ.

໑໑໙.

‘‘ອນງ຺ຄຓສ຺ສ ໂປ຺ສສ຺ສ, ນິຈ຺ຈံ ສຸຈິຄເວສິໂນ;

ວາລຄ຺ຄມຕ຺ຕံ ປາປສ຺ສ, ອພ຺ການຕ຺ຕံວ ຂາຍຕີ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ຘາຕິເຈລံວາຕິ ເຂລອສິງ຺ຆາຕິກມຸຕ຺ຕຄູຖມກ຺ຂິຕံ ຘາຕິທາສິຍາ ນິວຕ຺ຖເຈລံ ວິຍ ອຍံ ປາປມກ຺ຂິໂຕເຍວ, ເຕນ

ກາຣເຓນ ຕສຸມີ ມມ ວຈນໍ ນຕຸຖີ? ຕສຸຈາຣຫາມີຕິ ສມດາ ປນ ໂອວາທກຸຂມາ ໂຫນຸຕິ ປີຍສີລາ, ຕສຸມາ ຕໍ ອປຸປມຕຸຕການປີ ອຍຸຕຸຕໍ ກໂຣນຸຕໍ ວຕຸຕຸ ອຣຫາມິ ສມດາຕິ? ອນງຄຕາສຸສາຕິ ນິທຸໂທສສຸສ ຕຸມຸຫາທິສສຸສ? ອພຸການຕຸຕໍວ ຂາຍຕີຕິ ມຫາ ເມຈປຸປມາຕໍ ຫຸຕຸວາ ອຸປຜຸຖາຕີ, ອີທານີ ກສຸມາ ເອວຣູປີ ໂຫສໍ ອພຸໂພຫາຣີກໍ ກໂຣສີຕິ?

ຕາຍ ປນ ສໍເວຊິໂຕ ໂພຣີສຕຸໂຕ ສໍເວຄປຸປຕຸໂຕ ວຜຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໐?

‘‘ອທຸສາ ມໍ ຍກຸຂ ຊານາສີ, ອໂຖ ມໍ ອນຸກມຸປສີ;

ປຸນປີ ຍກຸຂ ວຊຸຊາສີ, ຍທາ ປສຸສສີ ເອທີສ’’ນຸຕິ?

ຕຕຸຖ ຍກຸຂາຕິ ເທວຕໍ ອາລປຕິ? ວຊຸຊາສີຕິ ວເທຍຸຍາສີ? ຍທາ ປສຸສສີ ເອທີສນຸຕິ ຍທາ ມມ ເອວຣູປີ ໂທສໍ ປສຸສສີ, ຕທາ ເອວໍ ມມ ວເທຍຸຍາສີຕິ ວທຕິ?

ອຖສຸສ ສາ ເທວຕາ ສຕຸຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໑?

‘‘ເນວ ຕໍ ອຸປຊີວາມິ, ນປີ ເຕ ກຕການຸຫເສ;

ຕຸວເມວ ກິກຸຂຸ ຊາເນຍຸຍ, ເຍນ ຄຈຸເຉຍຸຍ ສຸຄຸຄຕິ’’ນຸຕິ?

ຕຕຸຖ ກຕການຸຫເສຕິ ຕວ ກຕິຫາ ກມຸມກຣາປີ ນ ໂຫມ? ກີການຣາ ຕໍ ສພຸພກາລໍ ຣກຸຂມານາ ວິຈຣິສຸສາມາຕິ ທີເປຕິ? ເຍນ ຄຈຸເຉຍຸຍາຕິ ກິກຸຂຸ ເຍນ ກມຸເມນ ຕຸວໍ ສຸຄຕີ ຄຈຸເຉຍຸຍາສິ, ຕຸວເມວ ຕໍ ຊາເນຍຸຍາສີຕິ?

ເອວໍ ສາ ຕສຸສ ໂອວາທໍ ທຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ວິມານເມວ ປວິຜຸຖາ? ໂພຣີສຕຸໂຕປີ ຊານໍ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂດາ ອໂຫສີ?

ສຕຸຖາ ອີມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຫາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ໂສ ກິກຸຂຸ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຜຸຖຫີ?

ຕທາ ເທວຕາ ອຸປຸປລວຕຸຕາ ອໂຫສີ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນຸຕິ?

ສີງພປຸປຸພຊາຕກວຕຸຕນາ ສຕຸຕມາ?

[໓໙໓] ໘? ວິພາສາທຊາຕກວຕຸຕນາ

ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວນຸຕີຕິ ອີທໍ ສຕຸຖາ ປຸພຸພາຣາເມ ວິຫຣນຸໂຕ ເກລຸອີສີລເກ ກິກຸຂູ ອາຣພຸກ ກເຖສີ? ເຕສຸ ຫີ ມຫາໂມຄຸຄລຸລານຕຸເຖເຣນ ປາສາທໍ ກມຸເປຕຸວາ ສໍເວຊິເຕສຸ ຜມຸມສກາຍໍ ກິກຸຂູ ເຕສໍ ອຄຸຕໍ ກເຖນຸຕາ ນິສີທີສຸ? ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ‘‘ອີມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອີທາເນວ, ປຸພຸເພເປເຕ ເກລຸອີສີລກາເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ?

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ໂກ ອໂຫສິ។ ອຖ ອຣຸຌຕຣສ຺ມີ ກາສິກຄາເມ ສຕ຺ຕ ກາຕໂຣ ກາເມສຸ ໂທສໍ ທິສ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ຺ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ມຊ຺ຊາຣຸເຍ ວສນ຺ຕາ ໂຍເຄ ໂຍຄໍ ອກຕ຺ວາ ກາຍທລຸທິພທຸລາ ຫຸຕ຺ວາ ນານປ຺ປ຺ກາຣໍ ກິລຸອໍ ກິລຸອນ຺ຕາ ຈຣິສຸ។ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ‘‘ອິເມ ສໍເວເຊສ຺ສາມີ’’ຕິ ສຸໂກ ຫຸຕ຺ວາ ເຕສໍ ວສນຸຖານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ມີ ຣຸກ຺ເຂ ນິລີຍິຕ຺ວາ ເຕ ສໍເວເຊນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໘។

‘‘ສຸສຸຂໍ ວຕ ຊີວນ຺ຕິ, ເຍ ຊນາ ວິຌາສາທິໂນ;

ທິຍຸເຖວ ຌສ຺ເມ ປາສໍສາ, ສມ຺ປຣາເຍ ຈ ສຸຄ຺ຄຕີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ວິຌາສາທິໂນຕິ ກຸຕ຺ຕາຕິເຣກໍ ກຸສຸຊນ຺ເຕ ສນ຺ຌາຍາຫ។ ທິຍຸເຖວ ຌສ຺ເມຕິ ເຍ ເອວຣູປາ, ເຕ ທິຍຸເຖວ ຌສ຺ເມ ປາສໍສາ, ສມ຺ປຣາເຍ ຈ ເຕສໍ ສຸຄຕິ ໂຫຕິ, ສຄ຺ເຄ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊນ຺ຕີຕິ ອຊິປ຺ປາເຍນ ວທຕິ។

ອຖ ເຕສຸ ເອໂກ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ອວເສເສ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໙។

‘‘ສຸກສ຺ສ ກາສມານສ຺ສ, ນ ນິສາເມຖ ປຕ຺ທິຕາ;

ອິທໍ ສຸຕາຖ ໂສທຣິຍາ, ອມ຺ເຫວາຍໍ ປສໍສຕີ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ກາສມານສ຺ສາຕິ ມານຸສິກາຍ ວາຈາຍ ກຓນ຺ຕສ຺ສ។ ນ ນິສາເມຖາຕິ ນ ສຸຕາຖ។ ອິທໍ ສຸຕາຖາຕິ ອິທມສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕາຖ។ ໂສທຣິຍາຕິ ສມາເນ ອຸທເຣ ວຸຕ຺ຖກາເວນ ເຕ ອາລປນ຺ໂຕ ອາຫ។

ອຖ ເນ ປຜິກ຺ຂິປນ຺ໂຕ ສຸໂກ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໐។

‘‘ນາຫໍ ຕຸມ຺ເຫ ປສໍສາມິ, ກຸຓປາທາ ສຸຕາຖ ເມ;

ອຸຈ຺ຈິຍຸຖໂກຊິໂນ ຕຸມ຺ເຫ, ນ ຕຸມ຺ເຫ ວິຌາສາທິໂນ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ກຸຓປາທາຕິ ກຸຓປຂາທກາຕິ ເຕ ອາລປຕິ។

ເຕ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສພ຺ເພປິ ຈຕ຺ຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໑໙໑។

‘‘ສຕ຺ຕວສ຺ສາ ປພ຺ພຊິຕາ, ມຊ຺ຊາຣຸເຍ ສິຂຓ຺ທິໂນ;

ວິຌາເສເນວ ຍາເປນ຺ຕາ, ມຍຸເຈ ໂກໂຕ ຄາຣຍ຺ຫາ;

ເກ ນຸ ໂກໂຕ ປສໍສິຍາ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ສິຂຕ຺ທິໂນຕິ ຈູລຸອາຍ ສມນ຺ນາຄຕາ។ ວິສາເສເນວາຕິ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ສຕ຺ຕ ວສ຺ສານິ ສີຫພ຺ຍຄ຺ຊວິສາເສເນວ ຍາເປນ຺ຕາ ຍທິ ໂກໂຕ ຄາຣຍ຺ຫາ, ອຖ ເກ ນຸ ເຕ ປສໍສິຍາຕິ។

ເຕ ລຊ຺ຊາເປນ຺ໂຕ ມຫາສຕ຺ໂຕ ປລ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໖។

‘‘ຕຸມ຺ເຫ ສີຫານໍ ພ຺ຍຄ຺ຊານໍ, ວາລຸອານລ຺ຈາວສິຍ຺ຖກໍ;

ອຸຈ຺ຉິຍ຺ເຖເນວ ຍາເປນ຺ຕາ, ມລ຺ລິວ຺ໂຫ ວິສາສາທິໂນ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ວາລຸອານລ຺ຈາວສິຍ຺ຖກນ຺ຕິ ເສສວາລຸອມິຄານລ຺ຈ ອວສິຍ຺ຖກໍ ອຸຈ຺ຉິຍ຺ຖໂກຊນໍ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປສາ ‘‘ສເຈ ມຍໍ ນ ວິສາສາທາ, ອຖ ເກ ຈຣທິ ເຕ ວິສາສາທາ’’ຕິ? ອຖ ເຕສໍ ໂສ ຕມຕ຺ຖໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ຉຍ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໗។

‘‘ເຍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ສມຕສ຺ສ, ອລ຺ລສ຺ສ ວາ ວນິພ຺ພິໂນ;

ທຕ຺ວາວ ເສສໍ ກຸລ຺ຊນ຺ຕິ, ເຕ ຊນາ ວິສາສາທິໂນ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ວນິພ຺ພິໂນຕິ ຕໍ ຕໍ ກຕ຺ທໍ ຍາຈນກສ຺ສ។ ເອວໍ ເຕ ລຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ ສກຍ຺ຖານເມວ ຄໂຕ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສຕ຺ຕ ກາຕໂຣ ອິເມ ເກລຸອິສີລກາ ກິກ຺ຂູ ອເຫສຸໍ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ວິສາສາທຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຖມາ។

[໓໙໘] ໙។ ວຍ຺ຍກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ປຕິຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂລລກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ។ ຕລ຺ຫິ ສຕ຺ຖາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ໂລໂລ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ ໂຂ ກິກ຺ຂຸ ອິທາເນວ ໂລໂລ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ໂລໂລເຍວ, ໂລລຕາຍ ປນ ພາຣາຕສິຍໍ ຫຕ຺ຖິຄວາສ຺ສປຸຣິສກຸຕເປຫິ ອຕິຕ຺ໂຕ ‘ອິໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣໍ ລກິສ຺ສາມິ’ຕິ ອຣລ຺ລໍ ປວິຍ຺ໂຖສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ວຍ຺ຍກໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຣລ຺ເລ ລູຂຕິຕຜຼຊາຫາໂຣ ວສິ។ ຕທາ ພາຣາຕສິຍໍ ເອໂກ ໂລລກາໂກ ຫຕ຺ຖິກຸຕປາທິຫິ ອຕິຕ຺ໂຕ ‘‘ອິໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣໍ ລກິສ຺ສາມິ’’ຕິ ອຣລ຺ລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຜລາຜລໍ ຂາທນ຺ໂຕ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ວຍ຺ຍໂກ ອຕິວິຍ ຖູລສຣີໂຣ, ມຊ຺ເຍ ໂຄຈຣໍ ຂາທຕິ ມລ຺ເລ, ເອຕສ຺ສ ໂຄຈຣໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ອຫມ຺ປີ ຖູໂລ ກວິສ຺ສາມິ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸປຣິກາເຄ ສາຂາຍ ນິລີຍິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉິ ‘‘ໂກ ວຍ຺ຍກ, ກິໍ ນາມ ປຕິຕາຫາຣໍ ກຸລ຺ຊສິ, ຖູລສຣີໂຣ ອໂຫສີ’’ຕິ? ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເຕນ ປຸຈ຺ຉິໂຕ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປຜິສນ຺ຖາຣໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໘຺

‘‘ປຕິຕໍ ກຸຎ຺ຊເສ ກຕ຺ຕໍ, ສປ຺ປີເຕລຎ຺ຈ ມາຕຸລ;

ອຖ ເກນ ນຸ ວຓ຺ເຓນ, ກິໂສ ຕ຺ວມສິ ວາຍສາ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ຕນ຺ຕິ ມນຸສ຺ສານໍ ໂຠຊນນິຍາເມນ ປຏິຍາທິຕກຕ຺ຕໍ຺ ມາຕຸລາຕິ ຕໍ ປິຍສມຸທາຈາເຣນ ອາລປຕິ຺ ກິໂສຕິ ອປ຺ປ
ມໍສໂລຫິໂຕ຺

ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ກາໂກ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໘໙຺

‘‘ອມິຕ຺ຕມຌ຺ເຌ ວສໂຕ, ເຕສຸ ອາມິສເມສໂຕ;

ນິຈ຺ຈໍ ອຸພ຺ພິຄ຺ຄຫທຍສ຺ສ, ກຸໂຕ ກາກສ຺ສ ທຬ຺ຫິຍໍ຺

໑໙໐຺

‘‘ນິຈ຺ຈໍ ອຸພ຺ເພຄິໂນ ກາກາ, ຘງ຺ກາ ປາເປນ ກມ຺ມຸນາ;

ລທ຺ໂຘ ປິຓ຺ໂຑ ນ ປີເຓຕິ, ກິໂສ ເຕນສ຺ມິ ວຏ຺ຏກ຺

໑໙໑຺

‘‘ລູຂານິ ຕິຓພີຊານິ, ອປ຺ປສ຺ເນຫານິ ກຸຎ຺ຊສິ;

ອຖ ເກນ ນຸ ວຓ຺ເຓນ, ຖູໂລ ຕ຺ວມສິ ວຏ຺ຏກາ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ທຬ຺ຫິຍນ຺ຕິ ເອວຣູປສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ ກາກສ຺ສ ກຸໂຕ ທຬ຺ຫີກາໂວ, ກຸໂຕ ຖູລນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ອຸພ຺ເພຄິໂນຕິ ອຸພ຺ເພຄວນ຺ໂຕ຺ ຘງ຺ກາຕິ ກາການເມວ ນາມໍ຺ ປາເປນ ກມ຺ມຸນາ ລທ຺ໂຘຕິ ກາເກນ ມນຸສ຺ສສນ຺ຕກວິລຸມ຺ປນສງ຺ຂາເຕນ ປາເປນ ກມ຺ເມນ ລທ຺ໂຘ ປິຓ຺ໂຑ຺ ນ ປີເຓຕີຕິ ນ ຕປ຺ເປຕິ຺ ເຕນສ຺ມີຕິ ເຕນ ກາຣເຓນາຫໍ ກິໂສ ອສ຺ມິ຺ ອປ຺ປສ຺ເນຫານີຕິ ມນ຺ໂທຊານິ຺ ອິທໍ ກາໂກ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ‘‘ປຓີຕໂຠຊນໍ ຂາທຕີ’’ຕິ ສຎ຺ຎີ ຫຸຕ຺ວາປິ ວຏ຺ຏການໍ ຄຫິຕໂຄຈຣໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອາຫ຺

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຖູລກາຍກາຣຓໍ ກເຖນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໙໒຺

‘‘ອປ຺ປິຈ຺ຉາ ອປ຺ປຈິນ຺ຕາຍ, ອທູຣຄມເນນ ຈ;

ລທ຺ຘາລທ຺ເຘນ ຍາເປນ຺ໂຕ, ຖູໂລ ເຕນສ຺ມິ ວາຍສ຺

໑໓໓໋

‘‘ອປ຺ປິຈ຺ຉສ຺ສ ຫິ ໂປສ຺ສ, ອປ຺ປຈີນ຺ຕສ຺ຂສ຺ສ ຈ;

ສ຺ສງຄຫີຕມານສ຺ສ, ວຸຕ຺ຕິ ສຸສມ຺ຸຫານຍາ’’ຕິ໋

ຕຕ຺ຖ ອປ຺ປິຈ຺ຉາຕິ ອາຫາເຣສຸ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາຍ ນິຕ຺ຕຕ຺ຫຕາຍ, ເກວລໍ ສຣີຣຍາປນວເສເນວ ອາຫາຣາຫຣຓຕາຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ໋ ອປ຺ປຈີນ຺ຕາຍາຕິ ‘‘ອຊ຺ຊ ກຫໍ ອາຫາຣໍ ລກິສ຺ສາມິ, ສ຺ເວ ກຫ’’ນ຺ຕິ ເອວໍ ອາຫາຣຈິນ຺ຕາຍ ອກາເວນ໋ ອທູຣຄມເນນ ຈາຕິ ‘‘ອສຸກສ຺ມິ ນາມ ຄາເມ ມນຸຣໍ ລກິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອວິທູຣຄມເນນ ຈ໋ ລຫຸສາລຫ຺ເສນາຕິ ລູຂໍ ວາ ໂຫຕຸ ປຓີຕໍ ວາ, ຍໍ ລຫ຺ສໍ, ເຕເນວ໋ ຖູໂລ ເຕນສ຺ມິຕິ ເຕນ ຈຕ຺ພ຺ພິເສນ ກາຣເຕນ ຖູໂລ ອສ຺ມິ໋ ວາຍສາຕິ ກາກໍ ອາລປຕິ໋ ອປ຺ປຈີນ຺ຕສ຺ຂສ຺ສາຕິ ອາຫາຣຈິນ຺ຕາຣຫິຕານໍ ອປ຺ປຈີນ຺ຕານມຣິຍານໍ ສຸຂໍ ອສ຺ສຕ຺ຖີຕິ ອປ຺ປຈີນ຺ຕສ຺ໂຂ, ຕສ຺ສ ຕາທິເສນ ສ຺ເຂນ ສມນ຺ນາຄຕສ຺ສ໋ ສ຺ສງຄຫີຕມານສ຺ສາຕິ ‘‘ເອຕ຺ຕກໍ ກຸລ຺ຊິຕ຺ວາ ຊີຣາເປຕຸ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ’’ຕິ ເອວໍ ສຸຍ຺ຄ຺ ສງຄຫີຕາຫາຣມານສ຺ສ໋ ວຸຕ຺ຕິ ສຸສມ຺ ຫານຍາຕິ ເອວຣູປສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຊີວິຕວຸຕ຺ຕິ ສ຺ເຂນ ສກ຺ກາ ສມ຺ຸຫາເນຕຸໍ ສຸສມ຺ຸຫານຍາ ສຸນິພ຺ພຕ຺ຕິຍາ໋

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂລລກິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຟເລ ປຕິຍ຺ຖຫີ໋

ຕທາ ກາໂກ ໂລລກິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ວຍ຺ຍໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ໋

ວຍ຺ຍກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາ໋

[໓໒໘] ໑໐໋ ປາຣາວຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຈິຣສ຺ສໍວຕ ປສ຺ສາມີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂລລກິກ຺ຂຸໍເຍວ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໋ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ໋

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປາຣາວໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ພາຣາຓສິເສຍ຺ຖິໂນ ມຫານເສ ນິລຸອປຈ຺ຈິຍໍ ວສຕິ໋ ກາໂກປິ ເຕນ ສທ຺ທິ ວິສ຺ສາສໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ວສຕີຕິ ສພ຺ພໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ໋ ກຕ຺ຕກາຣໂກ ກາກປຕ຺ຕານິ ລຸລ຺ຈິຕ຺ວາ ປິຍ຺ເຖນ ຕໍ ມກ຺ເຂຕ຺ວາ ເອກໍ ກປາລຂຕ຺ທໍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ກຕ຺ເຖ ປີລຸອນ຺ທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈິຍໍ ປກ຺ຂິປິ໋ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອຣ຺ຸຍໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຣິຫາສໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໔໋

‘‘ຈິຣສ຺ສໍ ວຕ ປສ຺ສາມິ, ສຫາຍໍ ມຓີທາຣິນໍ;

ສ຺ກຕາ ມສ຺ສ຺ກຸຕ຺ຕິຍາ, ໂສກເຕ ວຕ ເມ ສຂາ’’ຕິ໋

ຕຕ຺ຖ ມສ຺ສ຺ກຸຕ຺ຕິຍາຕິ ອິມາຍ ມສ຺ສ຺ກິຣິຍາຍ໋

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກາໂກ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໕໋

‘‘ປຣູລຸຫກາຈຸລນຂໂລໂມ, ອຫໍ ການເມສຸ ພຸຍາວໂຜ;

ຈິຣສຸສໍ ນຸຫາປີຕໍ ລທຸສາ, ໂລມໍ ຕໍ ອຊຸຊ ຫາຣຍີ’’ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ອຫໍ ການເມສຸ ພຸຍາວໂຜຕິ ອຫໍ ສມຸມ ປາຣາວຕ, ຣາຊການເມສຸ ພຸຍາວໂຜ ໂອກາສໍ ອລການໂຕ ປຣູລຸຫກາຈຸລນຂໂລໂມ ອໂຫສິນຸຕິ ວທຕິ។ ອຊຸຊ ຫາຣຍິນຸຕິ ອຊຸຊ ຫາເຣສີ។

ຕໂຕ ໂພຜິສຕຸໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໖។

‘‘ຍໍ ນຸ ໂລມໍ ອຫາເຣສິ, ທຸລຸລກໍ ລທຸສ ກປຸປກໍ;

ອຖ ກິລຸຈຣຫີ ເຕ ສມຸມ, ກຕຸເຖ ກິຕິກິຕາຍຕີ’’ຕິ។

ຕສຸສຕຸໂຖ – ຍໍ ຕາວ ທຸລຸລກໍ ກປຸປກໍ ລກິຕຸວາ ໂລມໍ ຫຣາເປສິ, ຕໍ ຫຣາປຍ, ອຖ ກິລຸຈຣຫີ ເຕ ວຍສຸສ ອິທໍ ກຕຸເຖ ກິຕິກິຕາຍຕີຕິ។

ຕໂຕ ກາໂກ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໓໗។

‘‘ມນຸສຸສສຸຂຸມາລານໍ, ມຕົ ກຕຸເຖສຸ ລມຸພຕິ;

ເຕສາຫໍ ອນຸສິກຸຂາມິ, ມາ ຕຸວໍ ມລຸລິ ທວາ ກຕໍ។

໑໓໘។

‘‘ສເຈປີມໍ ປີຫຍສິ, ມສຸສຸກຸຕຸຕີ ສຸກາຣິຕໍ;

ກາຣຍິສຸສາມິ ເຕ ສມຸມ, ມຕິລຸຈາປີ ທທາມິ ເຕ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ມຕິຕິ ເອວຣູປານໍ ມນຸສຸສານໍ ເອກໍ ມຕິຣຕນໍ ກຕຸເຖສຸ ລມຸພຕິ។ ເຕສາຫນຸຕິ ເຕສໍ ອຫໍ។ ມາ ຕຸວໍ ມລຸລິຕິ ຕຸວໍ ປນ ‘‘ເອຕໍ ມຍາ ທວາ ກຕ’’ນຸຕິ ມາ ມລຸລິ។ ສເຈປີມໍ ປີຫຍສີຕິ ສເຈ ອິມໍ ມມ ກຕໍ ມສຸສຸກຸຕຸຕີ ຕຸວໍ ອິຈຸລສິ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພຜິສຕຸໂຕ ລຕຸກໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໙។

‘‘ຕຸວລຸເລວ ມຕິນາ ລນຸໂນ, ສຸກຕາຍ ຈ ມສຸສຸຍາ;

ອາມນຸຕ ໂຂ ຕໍ ຄຈຸລາມິ, ປີຍໍ ເມ ຕວທສຸສນ’’ນຸຕິ។

ຕຕ຺ຖ ມຫິນາຕິ ມຫິໂນ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຐຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ສມ຺ມ ວາຍສ, ຕ຺ວຎ຺ເຎວ ອິມສ຺ສ ມຫິໂນ ອນຸຈ຺ຉວິໂກ ອິມິສ຺ສາ ຈ ສຸກຕາຍ ມສ຺ສຸຍາ , ມມ ປນ ຕວ ອທສ຺ສນເມວ ປີຍໍ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ອາມນ຺ຕຍິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉາມີຕິຯ

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ຄໂຕຯ ກາໂກ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ໂລລຠິກ຺ຂຸ ອນາຄາມິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິຯ ຕທາ ກາໂກ ໂລລຠິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ປາຣາວໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິຯ

ປາຣາວຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາຯ

ຂຣປຸຕ຺ຕວຄ຺ໂຄ ທຸຕິໂຍ ນິຏ຺ຐິໂຕຯ

ຊາຕກຸທ຺ທານໍ –

ອວາຣິຍໍ ເສຕເກຕຸ, ທຣີມຸຂຎ຺ຈ ເນຣຸ ຈ;

ອາສງ຺ກມິຄາໂລປຎ຺ຈ, ກາຬກຓ຺ຓີ ຈ ກຸກ຺ກຸຍໍຯ

ຘມ຺ມຘຊຎ຺ຈ ນນ຺ທິຍໍ, ຂຣປຸຕ຺ຕໍ ສູຈິ ເຈວ;

ຕຸຓ຺ຑິລໍ ໂສຓ຺ຓກກ຺ກຏໍ, ມຍ຺ຫກໍ ວິຊ຺ຊາຘຣຎ຺ເຈວຯ

ສິງ຺ຆປຸປ຺ຜໍ ວິຆາສາທໍ, ວຏ຺ຏກຎ຺ຈ ປາຣາວຕໍ;

ສງ຺ຄາຍີສຸ ມຫາເຖຣາ, ຉກ຺ເກ ວີສຕິ ຊາຕເກຯ

ຉກ຺ກນິປາຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣។ សត្តកនិបាតោ

១។ កុក្កុវគ្គោ

[៥៤៦] ១។ កុក្កុជាតកវណ្ណនា

ទិយឌ្ឍកុក្កូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជោវាទំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ តេសកុណជាតកេ (ជា។ ៤។១៣។១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ អហោសិ។ រាជា អគតិគមនេ បតិដ្ឋាយ អធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ, ជនបទំ បីឡេត្វា ធនមេវ សំហរិ។ ពោធិសត្តោ រាជានំ ឱវទិតុកាមោ ឯកំ ឧបមំ ឧបធារេន្តោ វិចរតិ, រញ្ញោ ឧយ្យានេ វាសាគារំ វិប្បកតំ ហោតិ អនិដ្ឋិតច្ឆទនំ, ទារុកណ្ណិកំ អារោបេត្វា គោបានសិយោ បវេសិតមត្តា ហោន្តិ។ រាជា កីឡនត្ថាយ ឧយ្យានំ គន្ត្វា តត្ថ វិចរិត្វា តំ គេហំ បវិសិត្វា ឧល្លោកេន្តោ ករណ្ណិកមណ្ឌលំ ទិស្វា អត្តនោ ឧបរិបតនភយេន និក្ខមិត្វា ពហិ ឋិតោ បុន ឱលោកេត្វា ''កឹ នុ ខោ និស្សាយ កណ្ណិកា ឋិតា, កឹ និស្សាយ គោបានសិយោ''តិ ចិន្តេត្វា ពោធិសត្តំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១។

''ទិយឌ្ឍកុក្កូ ឧទយេន កណ្ណិកា, វិទត្ថិយោ អដ្ឋ បរិក្ខិបន្តិ នំ;

សា សឹសបា, សារមយា អផេគ្គុកា, កុហឹ ឋិតា ឧប្បរិតោ ន ធំសតិ''តិ។

តត្ថ ទិយឌ្ឍកុក្កូតិ ទិយឌ្ឍរតនា។ ឧទយេនាតិ ឧច្ចត្តនេន។ បរិក្ខិបន្តិ នន្តិ តំ បនេតំ អដ្ឋ វិទត្ថិយោ បរិក្ខិបន្តិ, បរិក្ខេបតោ អដ្ឋវិទត្ថិប្បមាណាតិ វុត្តំ ហោតិ។ កុហឹ ឋិតាតិ កត្ថ បតិដ្ឋិតា ហុត្វា។ ន ធំសតីតិ ន បតតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ''លទ្ធា ទានិ មេ រញ្ញោ ឱវាទត្ថាយ ឧបមា''តិ ចិន្តេត្វា ឥមា គាថា អាហ –

៤។

''យា តឹសតិ សារមយា អនុជ្ជុកា, បរិកិរិយ គោបានសិយោ សមំ ឋិតា;

តាហិ សុសង្គហិតា ពលសា បីឡិតា, សមំ ឋិតា ឧប្បរិតោ ន ធំសតិ។

៥។

''ឯវម្បិ មិត្តេហិ ទឡ្ហេហិ បណ្ឌិតោ, អភេជ្ជរូបេហិ សុចីហិ មន្តិភិ;

សុសង្គហីតោ សិរិយា ន ធំសតិ, គោបានសីភាររវហាវ កណ្ណិកា''តិ។

តត្ថ យា តឹសតិ សារមយាតិ យា ឯតា សារទារុមយា តឹសតិ គោបានសិយោ។ បរិកិរិយាតិ បរិវារេត្វា។ សមំ ឋិតាតិ សមភាគេន ឋិតា។ ពលសា បីឡិតាតិ តាហិ តាហិ គោបានសីហិ ពលេន បីឡិតា សុដ្ឋុ សង្គហិតា ឯកាពទ្ធា ហុត្វា។ បណ្ឌិតោតិ

ລາຕາສມຸປນ຺ໂນ ຣາຊາ។ ສຸຈິຫີຕິ ສຸຈິສມາຈາເຣຫິ ກລຍາຕມິຕ຺ເຕຫີ។ ມນ຺ຕິກີຕິ ມນ຺ຕກຸສເລຫີ។ ໂຄປານສີການຣວຫາວ ກຕ຺ຕິ ກາຕີ ຍຖາ ໂຄປານສີນໍ ກາຣໍ ວຫມານາ ກຕ຺ຕິກາ ນ ຂໍສຕິ ນ ປ໌ຕຕິ, ເອວໍ ຣາຊາປີ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣຫີ ມນ຺ຕິຫິ ອກິຊຊຫາເຍ ຫີ ສຸສງຄຫີໂຕ ສີຣິໂຕ ນ ຂໍສຕິ ນ ປ໌ຕຕິ ນ ປຣິຫາຍຕີ។

ຣາຊາ ໂພຂີສຕ຺ເຕ ກເຖນ຺ເຕເຍວ ອຕ຺ຕໂນ ກີຣິຍໍ ສລລກ຺ເຂຕ຺ວາ ກຕ຺ຕິກາຍ ອສຕິ ໂຄປານສີໂຍ ນ ຕິຝຸຄນ຺ຕິ, ໂຄປານສີຫິ ອສງຄຫີຕາ ກຕ຺ຕິກາ ນ ຕິຝຸກຕິ, ໂຄປານສີສຸ ກິຊຊນ຺ຕິສຸ ກຕ຺ຕິກາ ປ໌ຕຕິ, ເອວເມວ ອຂມ຺ມິໂກ ຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ມິຕ຺ຕາມ ຈຸເຈ ຈ ພລກາເຍ ຈ ພຸຣາຫ຺ມຕາຄຫປ໌ຕິເກ ຈ ອສງຄຕ຺ຫນ຺ໂຕ ເຕສຸ ກິຊຊນ຺ເຕສຸ ເຕຫີ ອສງຄຫີໂຕ ອິສ຺ສຣິຍາ ຂໍສຕິ, ຣລ຺ລາ ນາມ ຂມ຺ມິເກນ ກວິຕພ຺ພນ຺ຕີ។ ອຖສ຺ສ ຕສ຺ມີ ຂເຕ ປ໌ຕ຺ຕາກາຣຕ຺ຖາຍ ມາຕຸລຸງຄໍ ອາຫຣີສຸ។ ຣາຊາ ‘‘ສຫາຍ, ອິມໍ ມາຕຸລຸງ ຄໍ ຂາທາ’’ຕິ ໂພຂີສຕ຺ຕໍ ອາຫ។ ໂພຂີສຕ຺ໂຕ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອິມໍ ຂາທິຕຸໍ ອຊານນ຺ຕາ ຕິຕ຺ຕກໍ ວາ ກໂຣນ຺ຕິ ອມ຺ພິລໍ ວາ, ຊານນ຺ຕາ ປນ ປ໌ຕ຺ຫິຕາ ຕິຕ຺ຕກໍ ຫາເຣຕ຺ວາ ອມ຺ພິລໍ ອນີຫຣິຕ຺ວາ ມາຕຸລຸງຄຣສໍ ອນາເສຕ຺ວາວ ຂາທນ຺ຕີ’’ຕິ ຣລ຺ໂລ ອິມາຍ ອຸປມາຍ ຂນສງພຣຕູປາຍໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໔໗

‘‘ຂຣຕ຺ຕຈໍ ເພລຸລໍ ຍຖາປີ ສຕ຺ຖວາ, ອນາມສນ຺ໂຕປີ ກໂຣຕິ ຕິຕ຺ຕກໍ;

ສມາຫຣໍ ສາທຸໍ ກໂຣຕິ ປ໌ຖິວ, ອສາທຸໍ ກຍິຣາ ຕນ຺ພນ຺ຂມ຺ທ຺ຂຣໍ។

໔໗

‘‘ເອວມ຺ປີ ຄາມນິຄເມສຸ ປ໌ຕ຺ຫິໂຕ, ອສາຫສໍ ຣາຊຂນານິ ສງພຣໍ;

ຂມ຺ມານຸວຕ຺ຕີ ປ໌ຜິປ຺ຊຊມາໂນ, ສ ຜາຕິ ກຍິຣາ ອວິເຫຄຍໍ ປ໌ຣ’’ນ຺ຕີ។

ຕຕ຺ຖ ຂຣຕ຺ຕຈນ຺ຕິ ຖທ຺ຂຕຈໍ។ ເພລຸລນ຺ຕິ ມາຕຸລຸງຄໍ។ ‘ເພລ’’ນ຺ຕິປີ ປາໂຄ, ອຍເມວຕ຺ໂຖ។ ສຕ຺ຖວາຕິ ສຕ຺ຖກາຫຕ຺ໂຖ។ ອນາມ ສນ຺ໂຕຕິ ພຫິຕຈໍ ຕນ຺ກມ຺ປີ ອຕຈຸຈນ຺ໂຕ ອິທໍ ຜລໍ ຕິຕ຺ຕກໍ ກໂຣຕີ។ ສມາຫຣນ຺ຕິ ສມາຫຣນ຺ໂຕ ພຫິຕຈໍ ຕຈຸຈນ຺ໂຕ ອນ຺ໂຕ ຈ ອມ຺ພິລໍ ອນີຫຣນ຺ໂຕ ຕໍ ສາທຸໍ ກໂຣຕີ។ ປ໌ຖິວາຕິ ຣາຊານໍ ອາລປ໌ຕີ។ ຕນ຺ພນ຺ຂມ຺ທ຺ຂຣນ຺ຕິ ຕນ຺ກໍ ປນ ຕຈໍ ອຸທ຺ຂຣນ຺ໂຕ ສພ຺ພໂສ ຕິຕ຺ຕກສ຺ສ ອນປ໌ນີຕຕ຺ຕາ ຕໍ ອສາທຸເມວ ກຍິຣາ។ ເອວນ຺ຕິ ເອວໍ ປ໌ຕ຺ຫິໂຕ ຣາຊາປີ ອສາຫສໍ ສາຫສິຍາ ຕຕ຺ຫາຍ ວສໍ ອຄຈຸນ຺ໂຕ ອຄຕິຄມນໍ ປ໌ຫາຍ ຣຝຸຖໍ ອປີລຸເອຕ຺ວາ ອຸປ໌ຈິການໍ ວມ຺ມິກວຫ຺ຒນນິຍາເມນ ມຂຸກຣານໍ ເຣຕຸໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຂຸກຣຕນິຍາເມນ ຈ ຂນໍ ສງພຣນ຺ໂຕ –

‘‘ທານໍ ສີລໍ ປ໌ຣິຈ຺ຈາຄໍ, ອຊ຺ຊວໍ ມທ຺ທວໍ ຕປ໌;

ອກ຺ໂກຂໍ ອວິຫິໍສລ຺ຈ, ຂນ຺ຕິລ຺ຈ ອວິໂຣຂນ’’ນ຺ຕີ។ –

ອິຕິ ອິເມສໍ ທສນ຺ນໍ ຣາຊຂມ຺ມານໍ ອນຸວຕ຺ຕເນນ ຂມ຺ມານຸວຕ຺ຕີ ຫຸຕ຺ວາ ປ໌ຜິປ຺ຊຊມາໂນ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ປ໌ເຣສລ຺ຈ ຜາຕີ ວຫ຺ຒີ ກເຣຍ຺ຍ ປ໌ຣໍ ອວິເຫເຖນ຺ໂຕເຍວາຕີ។

ຣາຊາ ໂພຂີສຕ຺ເຕນ ສທ຺ຂີ ມນ຺ເຕນ຺ໂຕ ໂປກ຺ຂຣຕີຕີຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຸປຸປ຺ຜິຕໍ ພາລສູຣິຍວຕ຺ຕໍ ອຸທເກນ ອນຸປລິຕ຺ຕໍ ປທຸມໍ ທິສ຺ວາ ອາຫ – ‘‘ສຫາຍ, ອິມໍ ປທຸມໍ ອຸທເກ ສລ຺ຊາຕເມວ ອຸທເກນ ອລິມ຺ປມານໍ ຖິຕ’’ນ຺ຕີ។ ອຖ ນໍ ໂພຂີສຕ຺ໂຕ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຣລ຺ລາ ນາມ ເອວຣູເປນ ກວິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ໂອວທນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໖໗

‘‘ໂອຫາຕມູລໍ ສຸຈິວາຣີສມຸກາວໍ, ຊາຕໍ ຍຖາ ໂປກ຺ຂຣຕີສຸ ອມ຺ພຸຊໍ;

ປທຸມໍ ຍຖາ ອຄ຺ຄິນິກາສິຫາລິມໍ, ນ ກທ຺ທໂມ ນ ຣໂຊ ນ ວາຣີ ລິມ຺ປຕິ຺ ॥

ກ຺ ॥

‘‘ເອວມ຺ປີ ໂວຫາຣສຸຈິ ອສາຫສໍ, ວິສຸທ຺ຘກມ຺ມນ຺ຕມເປຕປາປກໍ;

ນ ລິມ຺ປຕິ ກມ຺ມກິເລສ ຕາທິໂສ, ຊາຕໍ ຍຖາ ໂປກ຺ຂຣຕີສຸ ອມ຺ພຸຊ’’ນ຺ຕິ ॥

ຕຕ຺ຖ ໂອຫາຕມູລນ຺ຕິ ປຕ຺ຫຣມູລໍ ॥ ອມ຺ພຸຊນ຺ຕິ ປທຸມສ຺ເສວ ເວວຈນໍ ॥ ອຄ຺ຄິນິກາສິຫາລິມນ຺ຕິ ອຄ຺ຄິນິກາສິນາ ສູຣິເຍນ ຫາລິຕໍ ວິກາສິຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ ॥ ນ ກທ຺ທໂມ ນຣໂຊ ນ ວາຣີ ລິມ຺ປຕີຕິ ເນວ ກທ຺ທໂມ ນ ຣໂຊ ນ ອຸທກໍ ລິມ຺ປຕິ, ນ ມກ຺ເຂຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ ॥ ‘‘ລິປ຺ປຕິ’’ຈ຺ເຈວ ວາ ປາໂຖ, ກຸມ຺ມຕ຺ເຖ ວາ ເອຕານິ ປຈ຺ຈຕ຺ຕວຈນານິ, ເອເຕສຸ ກທ຺ທມາທີສຸ ນ ລິປ຺ປຕິ, ນ ອລ຺ລີຍຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ ॥ ໂວຫາຣສຸຈິນ຺ຕິ ໂປຣາຕາເກຫີ ຜມ຺ມິກຣາຊູຫີ ລິຂາເປຕ຺ວາ ຖປີຕວິນິຈ຺ຉຍໂວຫາເຣ ສຸຈິ, ອຄຕິຄມນໍ ປຫາຍ ຜມ຺ເມນ ວິນິຈ຺ຉຍກາຣກນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ ॥ ອສາຫສນ຺ຕິ ຜມ຺ມິກວິນິຈ຺ຉເຍ ຖິຕຕ຺ຕາເຍວ ສາຫສິກກິຣິຍາຍ ວິຣຫິຕໍ ॥ ວິສຸທ຺ຘກມ຺ມນ຺ຕນ຺ຕິ ເຕເນວ ອສາຫສິກຍ຺ເຄນ ວິສຸທ຺ຘກມ຺ມນ຺ຕໍ ສຈ຺ຈວາທີ ນິກ຺ໂກຜໍ ມຊ຺ຊຕ຺ຕໍ ຕຸລາກູຕໍ ໂລກສ຺ສ ॥ ອເປຕປາປກນ຺ຕິ ອປຄຕປາປກມ຺ມໍ ॥ ນ ລິມ຺ປຕິ ກມ຺ມກິເລສ ຕາທິໂສຕິ ຕໍ ຣາຊານໍ ປາຕາຕິປາໂຕ ອທິນ຺ນາທານໍ ກາເມສຸມິຈ຺ຉາຈາໂຣ ມຸສາວາໂທຕິ ອຍໍ ກມ຺ມກິເລໂສ ນ ອລ຺ລີຍຕິ ॥ ກຶການຣາ? ຕາທິໂສ ຊາຕໍ ຍຖາ ໂປກ຺ຂຣຕີສຸ ອມ຺ພຸຊໍ ॥ ຕາທິໂສ ຫິ ຣາຊາ ຍຖາ ໂປກ຺ຂຣຕີສຸ ຊາຕໍ ປທຸມໍ ອນຸປລິຕ຺ຕໍ, ເອວໍ ອນຸປລິຕ຺ໂຕ ນາມ ໂຫຕິ ॥

ຣາຊາ ໂພຜິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາທໍ ສຸຕ຺ວາ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຜມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ທານາທີນິ ປຸລ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ ॥

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ປຕ຺ທິຕາມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິ ॥

ກຸກ຺ກຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາ ॥

[໓໒໗] ໒ ॥ ມໂນຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຍຖາ ຈາໂປ ນິນ຺ນມຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ວິປກ຺ຂເສວກໍ ກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ ॥ ວຕ຺ຖຸ ປນ ເຫຜ຺ຖາ ມຫິລຸອາມຸຂຊາຕເກ (ຊາ ॥ ໑ ॥ ໑ ॥ ໒໖) ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວ ॥ ຕທາ ປນ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ວິປກ຺ຂເສວໂກເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ ॥

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ສີໂຫ ຫຸຕ຺ວາ ສີຫິຍາ ສທ຺ຘີ ສໍວສນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ໂປຕເກ ລກິ – ປຸຕ຺ຕລ຺ຈ ຜີຕຣລ຺ຈ ॥ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ມໂນໂຊຕິ ນາມໍ ອໂຫສິ, ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເອກໍ ສີຫໂປຕິກໍ ຄຕ຺ຫີ ॥ ອິຕິ ເຕ ປລ຺ຈ ຊນາ ອເຫສຸໍ ॥ ມໂນໂຊ ວນມຫິສາທໂຍ ວຜິຕ຺ວາ ມໍສໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ມາຕາປິຕໂຣ ຈ ກຕິນິລ຺ຈ ປຊາປຕິລ຺ຈ ໂປເສຕິ ॥ ໂສ ເອກທິວສໍ ໂຄຈຣກູມິຍໍ ຄີຣິຍໍ ນາມ ສິງຄາລໍ ປລາຍິຕຸໍ ອປ຺ປໂຫນ຺ຕໍ ອຸເຣນ ນິປ຺ນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ກຶ, ສມ຺ມາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຸປຜ຺ຖາຕຸກາໂມມ຺ຫິ, ສາມິ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ສາຜຸ, ອຸປຜ຺ຖາຫສ຺ສູ’’ຕິ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຄຸຫໍ ອາເນສິ ॥ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ຕາຕ ມໂນຊ, ສິງຄາລາ ນາມ ທຸສ຺ສີລາ ປາປຜມ຺ມາ ອກິຈ຺ເຈ ນິໂຍເຊນ຺ຕິ, ມາ ເອຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິເກ ກຣີ’’ຕິ ວາເຣຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ ॥

ອເຖກທິວສໍ ສິງຄາໂລ ອສ຺ສມໍສໍ ຂາທິຕຸກາໂມ ມໂນຊໍ ອາຫ – ‘‘ສາມິ, ອມ຺ເຫຫິ ຖເປຕ຺ວາ ອສ຺ສມໍສໍ ອລ຺ລໍ ອຂາທິຕປຸພ຺ພໍ

ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອສ຺ສំ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມາ’’ຕິ។ ‘‘ກຫំ ປນ, ສມ຺ມ, ອສ຺ສາ ໂຫນ຺ຕີ’’ຕິ? ‘‘ພາຣາຓສິຍំ ນຫິຕິເຣ’’ຕិ។ ໂສ ຕສ຺ສ ວຈນំ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຶ ອສ຺ສານំ ນທິຍາ ນ຺ຫານເວລາຍំ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກំ ອສ຺ສំ ຄເຫຕ຺ວາ ປີຜ຺ຖິຍំ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ເວເຄນ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຫາທ຺ວາຣເມວ ອາຄໂຕ។ ອຖສ຺ສ ປີຕາ ອສ຺ສມំສំ ຂາທິຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ອສ຺ສາ ນາມ ຣາຊໂພຄາ, ຣາຊາໂນ ຈ ນາມ ອເນກ ມາຍາ ກຸສເລຫິ ຊນ຺ຕຸເຄເຫຫິ ວິຊ຺ຊາເປນ຺ຕິ, ອສ຺ສມំສຂາທນສິຫາ ນາມ ທີຜາຍຸກາ ນ ໂຫນ຺ຕິ, ອີໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ມາ ອສ຺ສំ ຄຕ຺ຫិ’’ຕິ ອາຫ។ ໂສ ປີຕຸ ວຈນំ ອກຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫເຕວ។ ‘‘ສີໂຫ ອສ຺ເສ ຄຕ຺ຫາຕີ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ອນ຺ໂຕນຄເຣເຍວ ອສ຺ສານំ ໂປກ຺ຂຣຕີ ກາຣາເປສិ។ ຕໂຕປີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫເຍວ។ ຣາຊາ ອສ຺ສສາລំ ກາເຣຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕສາລາຍເມວ ຕິໂຕທກំ ທາເປສិ។ ສີໂຫ ປາກາຣມຕ຺ຖເກນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕສາລາໂຕປີ ຄຕ຺ຫເຍວ។

ຣາຊາ ເອກំ ອກ຺ຂຕເວຊີ ຊນ຺ຕຸຄຫំ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ສກ຺ຂິສ຺ສສិ ຕາຕ, ສີຫំ ວິຊ຺ຊិຕຸ’’ນ຺ຕິ ອາຫ។ ໂສ ‘‘ສກ຺ໂກມិ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປາກາຣំ ນິສ຺ສາຍ ສີຫສ຺ສ ອາຄມນມຄ຺ເຄ ອຜ຺ຜកំ ກາເຣຕ຺ວາ ອຜ຺ຖາສិ។ ສີໂຫ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ພຫິສ຺ສາເນ ສີງຄາລំ ຖເປຕ຺ວາ ອສ຺ສຄຫຓຕ຺ຖາຍ ນຄຣំ ປກ຺ຂນ຺ທិ។ ຊນ຺ຕຸຄໂຫ ອາຄມນກາເລ ‘‘ອຕິຕິຂិໂຕ ເວໂຄ’’ຕິ ສີຫំ ອວິຊ຺ຊີຕ຺ວາ ອສ຺ສំ ຄເຫຕ຺ວາ ຄມນ ກາເລ ຄຣຸກາຣຕາຍ ໂອລີນເວຄំ ສີຫំ ຕິຂិເຕນ ນາຣາເຈນ ປຈ຺ຉາກາເຄ ວິຊ຺ຊិ។ ນາຣາໂຈ ປຸຣິມກາເຍນ ນិກ຺ຂមិຕ຺ວາ ອາກາສំ ປກ຺ຂນ຺ທិ។ ສີໂຫ ‘‘ວິທ຺ໂຊສ຺ມិ’’ຕິ ວិຣວិ។ ຊນ຺ຕຸຄໂຫ ຕំ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອສນិ ວິຍ ຊິຍំ ໂປເຖສិ។ ສີງຄາໂລ ສີຫສ຺ສ ຈ ຊិຍາຍ ຈ ສທ຺ທំ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ສຫາໂຍ ເມ ຊນ຺ຕຸຄເຫນ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ມາຣິໂຕ ກວិສ຺ສຕិ, ມຕເກນ ຫិ ສທ຺ຶ ວិສ຺ສາໂສ ນາມ ນຕ຺ຖិ, ອិທានិ ມມ ປກຕិຍາ ວສນວນເມວ ຄມិສ຺ສາມិ’’ຕិ ອຕ຺ຕນາວ ສທ຺ຶ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອភាສិ –

៩។

‘‘ຍຖາ ຈາໂປ ນិນ຺ນມຕិ, ຊិຍາ ຈາປិ ນិກູຊតិ;

ຫລ຺ລເຕ ນູນ ມໂນໂຊ, ມិຄຣາຊາ ສຂາ ມມ។

៧។

‘‘ຫນ຺ທ ທານិ ວນນ຺ຕានិ, ປກ຺ກມាមិ ຍຖាສ຺ຂំ;

ເນຕាទិសា ສຂា ໂຫນ຺ຕិ, ລព຺ភា ເມ ຊີໂວໂຕ ສຂា’’ຕិ។

ຕຕ຺ຖ ຍຖាຕិ ເຍນាការេນេວ ຈាໂປ ນິນ຺ນມຕិ។ ຫລ຺ລເຕ ນູນាຕិ ນູນ ຫລ຺ລតិ។ ເນຕាទិសាຕិ ເອວຣູປា ມຕកា ສຫាយា ນាម ນ ໂຫນ຺ຕិ។ ລព຺ភា ເມតិ ຊີໂວໂຕ ມມ ສຫាໂຍ ນាម ສក຺កា ລទ຺ធុំ។

ສີໂຫປិ ເອកເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວា ອស຺សំ ຄុហាទ຺វារេ ປាតេត຺វា ສយម຺ປិ មរិត຺វា ປតិ។ ອຖស຺ស ញាតកា និក຺ខមិត຺វា តំ ໂລហិតមក຺ខិតំ ປហារមុខេហិ ປគ຺ឃរិតໂລហិតំ ປាប຺ປសេវិតាយ ជីវិតក຺ខយំ ປត຺តំ ອທ຺ទសំសុ, ທិស຺វា ຈស຺ស មាតា ປីតា ភគិនិ ປជាប័តិតិ ປមិប៊ាមិយា ຈតស຺សោ ຄាថា ភាសិំសុ –

១០។

‘‘ນ ປាប຺ជនសំសេវិ, ອច຺ចន຺តំ សុខមេធតិ;

មោនេជំ ປស຺ស សេមានំ, តិរិយស຺សានុសាសនិ។

១១។

‘‘ນ ປາປສມ຺ປວງເກນ, ມາຕາ ປຸຕ຺ເຕນ ນນ຺ທຕິ;

ມໂນຊໍ ປສ຺ສ ເສມານໍ, ອຈ຺ຉນ຺ນໍ ສມ຺ຫິ ໂລຫິເຕ෴

໑໔෴

‘‘ເອວມາປຊ຺ຊເຕ ໂປໂສ, ປາປີໂຍ ຈ ນິຄຈ຺ຉຕິ;

ໂຍ ເວ ຫິຕານໍ ວຈນໍ, ນ ກໂຣຕິ ອຕ຺ຖທສ຺ສິນໍ෴

໑໕෴

‘‘ເອວຉ຺ຈ ໂສ ໂຫຕິ ຕໂຕ ຈ ປາປີໂຍ, ໂຍ ອຸຕ຺ຕໂມ ອທມຊຸປເສວິ;

ປສ຺ສຸຕ຺ຕມໍ ອທມຊຸປເສວິຕໍ, ມິຄາທິປໍ ສຣວຣເວຄນິທ຺ທຸຕ’’ນ຺ຕິ෴

ຕຕ຺ຖ ອຈ຺ຈນ຺ຕໍ ສຸຂເມສຕີຕິ ນ ຈິຣໍ ສຸຂໍ ລກຕິ෴ ຄິຣິຍສ຺ສານຸສາສນີຕິ ອຍໍ ເອວຣູປາ ຄິຣິຍສ຺ສານຸສາສນີຕິ ຄຣຫນ຺ໂຕ ອາຫ෴ ປາປສມ຺ປວງເກນາຕິ ປາເປສຸ ສມ຺ປວງເກນ ປາປສຫາເຍນ෴ ອຈ຺ຉນ຺ນນ຺ຕິ ນິມ຺ຄຸຄຄໍ෴ ປາປີໂຍ ຈ ນິຄຈ຺ຉຕີຕິ ປາປຉ຺ຈ ວິນ຺ທຕິ෴ ຫິຕານນ຺ຕິ ອຕ຺ຖກາມານໍ෴ ອຕ຺ຖທສ຺ສິນນ຺ຕິ ອນາຄຕອຕ຺ຖໍ ປສ຺ສນ຺ຕານໍ෴ ປາປີໂຍຕິ ປາປຕໂຣ෴ ອທມຊຸປເສວີຕິ ອທມຊນໍ ອຸປເສວີ෴ ອຸຕ຺ຕມນ຺ຕິ ສຣີຣພເລນ ເຊຍ຺ຍກໍ෴

ປຈ຺ຉິມາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ທຄາຖາ –

໑໔෴

‘‘ນິຫີຍຕິ ປຸຣິໂສ ນິຫີນເສວີ, ນ ຈ ຫາເຍຖ ກທາຈິ ຕຸລ຺ຍເສວີ;

ເສຍ຺ຍມຸປຄມໍ ອຸເທຕິ ຂິປ຺ປໍ, ຕສ຺ມາຕ຺ຕນາ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣໍ ກເຊຖາ’’ຕິ෴

ຕຕ຺ຖ ນິຫີຍຕີຕິ ກິກ຺ຂເວ, ນິຫີນເສວີ ນາມ ມໂນໂຊ ສີໂຫ ວິຍ ນິຫີຍຕິ ປຣິຫາຍຕິ ວິນາສໍ ປາປ຺ຕາຕິ෴ ຕຸລ຺ຍເສວີຕິ ສີລາທີຫິ ອຕ຺ຕນາ ສທິສໍ ເສວມາໂນ ນ ຫາຍຕິ, ວຑ຺ຒິເຍວ ປນສ຺ສ ໂຫຕິ෴ ເສຍ຺ຍມຸປຄມນ຺ຕິ ສີລາທີຫິ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣໍເຍວ ອຸປຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ෴ ອຸເທຕິ ຂິປ຺ປນ຺ຕິ ສີຆເມວ ສີລາທີຫິ ຄຸເຕຫິ ອຸເທຕິ, ວຸທ຺ທິ ອຸປຄຈ຺ຉຕີຕິ෴

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ວິປກ຺ຂເສວໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຟເລ ປຕິຍ຺ຖຫິ෴

ຕທາ ສິງຄາໂລ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ມໂນໂຊ ວິປກ຺ຂເສວໂກ, ກຄິນີ ອຸປ຺ປລວຕ຺ຕາ, ກຣິຍາ ເຂມາ ກິກ຺ຂຸນີ, ມາຕາ ຣາຫຸລມາຕາ, ປີຕາ ສີຫຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ෴

ມໂນຊຊາຕກວຕ຺ຕນາ ທຸຕິຍາ෴

[໕໒໘] ໕෴ ສຸຕນຸຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຣາຊາ ເຕ ຠຕ຺ຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມາຕຸໂປສກຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ວຕ຺ຖຸ ສາມຊາຕເກ (ຊາຯ ໒ຯ໒໒ຯ໒໙໖ ອາທໂຍ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ທຸຄ຺ຄຕຄຫປຕິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ສຸຕນູຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸຯ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຠຕິໍ ກຕ຺ວາ ມາຕາປິຕໂຣ ໂປເສຕ຺ວາ ປິຕຣິ ກາລກເຕ ມາຕຣໍ ໂປເສຕິຯ ຕສ຺ມິໍ ປນ ກາເລ ພາຣາຓສິຣາຊາ ມິຄວິຕ຺ຕໂກ ອໂຫສິຯ ໂສ ເອກທິວສໍ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ໂຍຊນທ຺ວິໂຍຊນມຕ຺ຕໍ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ‘‘ຍສ຺ສ ຐິຕຏ຺ຐາເນນ ມິໂຄ ປລາຍຕິ, ໂສ ອິມໍ ນາມ ຊິໂຕ’’ຕິ ສພ຺ເພສໍ ອາໂຣຈາເປສິຯ ອມຈ຺ຈາ ຣຎ຺ໂຎ ຘຸວມຄ຺ຄຏ຺ຐາເນ ໂກຏ຺ຐກໍ ຉາເທຕ຺ວາ ອທໍສຸຯ ມນຸສ຺ເສຫິ ມິຄານໍ ວສນຏ຺ຐານານິ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ອຸນ຺ນາເທນ຺ເຕຫິ ອຸຏ຺ຐາປິເຕສຸ ມິເຄສຸ ເອໂກ ເອຓິມິໂຄ ຣຎ຺ໂຎ ຐິຕຏ຺ຐານໍ ປຏິປ຺ຊ຺ຊິຯ ຣາຊາ ‘‘ຕໍ ວິຊ຺ຊິສ຺ສາມີ’’ຕິ ສຣໍ ຂິປິ ຯ ອຸຄ຺ຄຫິຕມາໂຍ ມິໂຄ ສຣໍ ມຫາຜາສຸກາຠິມຸຂໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ຎຕ຺ວາ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສເຣນ ວິທ຺ໂຘ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ປຕິຯ ຣາຊາ ‘‘ມິໂຄ ເມ ວິທ຺ໂຘ’’ຕິ ຄຫຓຕ຺ຖາຍ ຘາວິຯ ມິໂຄ ອຸຏ຺ຐາຍ ວາຕເວເຄນ ປລາຍິ, ອມຈ຺ຈາທໂຍ ຣາຊານໍ ອວຫສິໍສຸຯ ໂສ ມິຄໍ ອນຸພນ຺ຘິຕ຺ວາ ກິລນ຺ຕກາເລ ຂຄ຺ເຄນ ທ຺ວິທາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ທຓ຺ຑເກ ລຄ຺ຄິຕ຺ວາ ກາຊໍ ວຫນ຺ໂຕ ວິຍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ‘‘ໂຖກໍ ວິສ຺ສມິສ຺ສາມີ’’ຕິ ມຄ຺ຄສມີເປ ຐິຕໍ ວຏຣຸກ຺ຂໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິຯ

ຕສ຺ມິໍ ປນ ວຏຣຸກ຺ເຂ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ມຆເທໂວ ນາມ ຍກ຺ໂຂ ຕຕ຺ຖ ປວິຏ຺ເຐ ເວສ຺ສວຓ຺ຓສ຺ສ ສນ຺ຕິກາ ຂາທິຕຸໍ ລຠິຯ ໂສ ຣາຊານໍ ອຸຏ຺ຐາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ‘‘ຕິຏ຺ຐ ຠກ຺ໂຂສິ ເມ’’ຕິ ຫຕ຺ເຖ ຄຓ຺ຫິຯ ‘‘ຕ຺ວໍ ໂກນາໂມສີ’’ຕິ? ‘‘ອຫໍ ອິຘ ນິພ຺ພຕ຺ຕຍກ຺ໂຂ, ອິມໍ ຐານໍ ປວິຏ຺ເຐ ຂາທິຕຸໍ ລຠາມີ’’ຕິຯ ຣາຊາ ສຕິໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ ອຊ຺ເຊວ ມໍ ຂາທິສ຺ສສິ, ອຸທາຫຸ ນິພທ຺ຘໍ ຂາທິສ຺ສສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ລຠນ຺ໂຕ ນິພທ຺ຘໍ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ຣາຊາ ‘‘ອິມໍ ອຊ຺ຊ ມິຄໍ ຂາທິຕ຺ວາ ມໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຫິ, ອຫໍ ເຕ ສ຺ເວ ປຏ຺ຐາຍ ເອກາຍ ຠຕ຺ຕປາຕິຍາ ສທ຺ຘິໍ ເອກໍ ມນຸສ຺ສໍ ເປເສສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫິ, ອເປສິຕທິວເສ ຕຎ຺ເຎວ ຂາທິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ອຫໍ ພາຣາຓສິຣາຊາ, ມຍ຺ຫໍ ອວິຊ຺ຊມານໍ ນາມ ນຕ຺ຖີ’’ຕິຯ ຍກ຺ໂຂ ປຏິຎ຺ຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສິຯ ໂສ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ເອກສ຺ສ ອຕ຺ຖຈຣກສ຺ສ ອມຈ຺ຈສ຺ສ ກເຖຕ຺ວາ ‘‘ອິທານິ ກິໍ ກາຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ທິວສປຣິຈ຺ເຉໂທ ກໂຕ, ເທວາ’’ຕິ? ‘‘ນ ກໂຕ’’ຕິຯ ‘‘ອຍຸຕ຺ຕໍ ໂວ ກຕໍ, ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖ, ພຫູ ພນ຺ຘນາຄາເຣ ມນຸສ຺ສາ’’ຕິຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ກມ຺ມໍ ກຣ, ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ເທຫີ’’ຕິຯ

ອມຈ຺ໂຈ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ເທວສິກໍ ພນ຺ຘນາຄາຣໂຕ ມນຸສ຺ສໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ຠຕ຺ຕປາຕິໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ກິຎ຺ຈິ ອຊານາເປຕ຺ວາວ ຍກ຺ຂສ຺ສ ເປເສສິຯ ຍກ຺ໂຂ ຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສໍ ຂາທຕິຯ ອປ຺ປກາເຣນ ພນ຺ຘນາຄາຣານິ ນິມ຺ມນຸສ຺ສານິ ຊາຕານິຯ ຣາຊາ ຠຕ຺ຕຫາຣກໍ ອລຠນ຺ໂຕ ມຣຓຠເຍນ ກມ຺ປິຯ ອຖ ນໍ ອມຈ຺ໂຈ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ‘‘ເທວ, ຊີວິຕາສາໂຕ ຘນາສາວ ພລວຕຣາ, ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ເຘ ສຫສ຺ສຠຓ຺ຑິກໍ ຐເປຕ຺ວາ ‘ໂກ ອິມໍ ຘນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຍກ຺ຂສ຺ສ ຠຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ຄມິສ຺ສຕີ’ຕິ ເຠຣິໍ ຈຣາເປມາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຖາ ກາເຣສິຯ ອຖ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ອຫໍ ຠຕິຍາ ມາສກຑ຺ຒມາສກໍ ສງ຺ຆຣິຕ຺ວາ ກິຈ຺ເຉນ ມາຕຣໍ ໂປເສມິ, ອິມໍ ຘນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມາຕຸ ທຕ຺ວາ ຍກ຺ຂສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄມິສ຺ສາມິ, ສເຈ ຍກ຺ຂໍ ທເມຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ອິຈ຺ເຈຕໍ ກຸສລໍ, ໂນ ເຈ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ມາຕາ ເມ ສຸຂໍ ຊີວິສ຺ສຕີ’’ຕິຯ ໂສ ຕມຕ຺ຖໍ ມາຕຸ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ‘‘ອລໍ ຕາຕ, ນ ມມ ອຕ຺ໂຖ ຘເນນາ’’ຕິ ທ຺ເວ ວາເຣ ປຏິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕຕິຍວາເຣ ຕໍ ອນາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາວ ‘‘ອາຫຣຖ, ອຍ຺ຍາ, ສຫສ຺ສໍ, ອຫໍ ຠຕ຺ຕໍ ຫຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ສຫສ຺ສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມາຕຸ ທຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມ , ມາ ຈິນ຺ຕຍິ , ອຫໍ ຍກ຺ຂໍ ທເມຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ໂສຕ຺ຖິໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອຊ຺ເຊວ ຕໍ ອສ຺ສຸກິລິນ຺ນມຸຂໍ ຫາສາເປນ຺ໂຕວ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສາມີ’’ຕິ ມາຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຣາຊປຸຣິເສຫິ ສທ຺ຘິໍ ຣຎ຺ໂຎ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐາສິຯ

ຕໂຕ ຣຎ຺ຎາ ‘‘ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ຠຕ຺ຕໍ ຫຣິສ຺ສສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອາມ, ເທວາ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ກິໍ ເຕ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ? ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ສຸວຓ຺ຓປາທຸກາ, ເທວາ’’ຕິຯ ‘‘ກິໍກາຣຓາ’’ຕິ? ‘‘ເທວ, ໂສ ຍກ຺ໂຂ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸກ຺ຂມູເລ ຠູມິຍໍ ຐິຕເກ ຂາທິຕຸໍ ລຠຕິ, ອຫໍ ເອຕສ຺ສ ສນ຺ຕກຠູມິຍໍ ອຏ຺ຐຕ຺ວາ ປາທຸກາສຸ ຐສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ອຎ຺ຎໍ ກິໍ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ? ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ຉຕ຺ຕໍ, ເທວາ’’ຕິຯ ‘‘ອິທໍ ກິມຕ຺ຖາຍາ’’ຕິ? ‘‘ເທວ, ຍກ຺ໂຂ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸກ຺ຂຈ຺ຉາຍາຍ ຐິຕເກ ຂາທິຕຸໍ ລຠຕິ, ອຫໍ ຕສ຺ສ ຣຸກ຺ຂຈ຺ຉາຍາຍ ອຏ຺ຐຕ຺ວາ ຉຕ຺ຕຈ຺ຉາຍາຍ ຐສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘‘ອຎ຺ຎໍ ກິໍ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິຯ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ຂຄ຺ຄໍ, ເທວາ’’ຕິຯ ‘‘ອິມິນາ ໂກ ອຕ຺ໂຖ’’ຕິ? ‘‘ເທວ, ອມນຸສ຺ສາປິ ອາວຸຘຫຕ຺ຖານໍ ຠາຍນ຺ຕິເຍວາ’’ຕິຯ ‘‘ອຎ຺ຎໍ ກິໍ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ? ‘‘ສຸວຓ຺ຓປາຕິໍ ປູເຣຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຠຸຎ຺ຊນກຠຕ຺ຕໍ ເທຖ, ເທວາ’’ຕິຯ ‘‘ກິໍກາຣຓາ, ຕາຕາ’’ຕິ? ‘‘ເທວ, ມາທິສສ຺ສ ນາມ ປຓ຺ຑິຕສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ມຕ຺ຕິກປາຕິຍາ

ລູຂໂກຊນໍ ຫຣິຕຸໍ ອນນຸຈຸລວິກ''ນຸຕິ។ ''ສາຊຸ, ຕາຕາ''ຕິ ຣາຊາ ສພຸພໍ ທາເປຕຸວາ ຕສຸສ ເວຍຸຍາວຈຸຈກເຣ ປຜິປາເທສິ។

ໂພຣິສຕຸໂຕ ''ມຫາຣາຊ, ມາ ກາຍິຕຸຖ, ອຊຸຊາຫໍ ຍກຸຂໍ ທເມຕຸວາ ຕຸມຸຫາກໍ ໂສຕຸຖິ ກຕຸວາ ອາຄມິສຸສາມີ''ຕິ ຣາຊານໍ ວນຸທິຕຸວາ ອຸປກຣຕານິ ຄາຫາເປຕຸວາ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ມນຸສຸເສ ຣຸກຸຂສຸສາວິທູເຣ ຖເປຕຸວາ ສຸວຕຸຕປາທຸກໍ ອາຣຸຍຸຫ ຂຄຸຄໍ ສນຸນຍຸຫິຕຸວາ ເສຕຈຸຂຕຸຕໍ ມຕຸຖເກ ກຕຸວາ ກລຸຈນປາຕິຍາ ກຕຸຕໍ ຄເຫຕຸວາ ຍກຸຂສຸສ ສນຸຕິກໍ ປາຍາສິ។ ຍກຸໂຂ ມຄຸຄໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ ''ອຍໍ ປຸຣິໂສ ນ ອລຸເລສຸ ທິວເສສຸ ອາຄມນນິຍາເມນ ເອຕິ, ກິ ນຸ ໂຂ ກາຣຕ''ນຸຕິ ຈິນຸເຕສິ។ ໂພຣິສຕຸໂຕປິ ຣຸກຸຂສມີປໍ ຄນຸຕຸວາ ອສິຕຸຖເທນ ກຕຸຕປາຕິ ອນຸໂຕລາຍາຍ ກຣິຕຸວາ ລາຍາຍ ປຣິຍນຸເຕ ຖິໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ។

໑໕។

''ຣາຊາ ເຕ ກຕຸຕໍ ປາເຫສິ, ສຸຈີ ມໍສູປເສຈນໍ;

ມຆເທວສຸມີ ອທິວຕຸເຖ, ເອຫີ ນິກຸຂມຸມ ກຸລຸຊສູ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ປາເຫສີຕິ ປຫິຕາ។ ມຆເທວສຸມີ ອທິວຕຸເຖຕິ ມຆເທໂວຕິ ວຜຣຸກຸໂຂ ວຸຈຸຈຕິ, ຕສຸມີ ອທິວຕຸເຖຕິ ເທວຕໍ ອາລປຕີ។

ຕໍ ສຸຕຸວາ ຍກຸໂຂ ''ອິມໍ ປຸຣິສໍ ວລຸເຈຕຸວາ ອນຸໂຕລາຍາຍ ປວິຜຸຖໍ ຂາທິສຸສາມີ''ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໖។

''ເອຫິ ມາຕາວ ໂອເຣນ, ກິກຸຂມາທາຍ ສູປີຕໍ;

ຕຸວລຸຈ ມາຕາວ ກິກຸຂາ ຈ, ອຸໂກ ກກຸຂາ ກວິສຸສຖາ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ກິກຸຂນຸຕິ ມມ ນິພທຸຜກິກຸຂໍ។ ສູປີຕນຸຕິ ສູປສມຸປນຸນໍ។

ຕໂຕ ໂພຣິສຕຸໂຕ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສີ –

໑໗។

''ອປຸປເກນ ຕຸວໍ ຍກຸຂ, ຖຸລຸລມຕຸຖໍ ຊຫິສຸສສີ;

ກິກຸຂໍ ເຕ ນາຫຣິສຸສນຸຕີ, ຊນາ ມຣຕາສລຸຊິໂນ។

໑໘។

''ລທຸຣາຍ ຍກຸຂາ ຕວ ນິຈຸຈກິກຸຂໍ, ສຸຈີ ປຕີຕໍ ຣສສາ ອຸເປຕໍ;

ກິກຸຂລຸຈ ເຕ ອາຫຣິໂຍ ນໂຣ ອິຘ, ສຸທຸລຸລໂກ ເຫຫິຕິ ກກຸຂິເຕ ມຍີ''ຕິ។

ຕຕຸຖ ຖຸລຸລມຕຸຖນຸຕິ ອປຸປເກນ ກາຣເຕນ ມຫນຸຕໍ ອຕຸຖໍ ຊຫິສຸສສີຕິ ທສຸເສຕີ។ ນາຫຣິສຸສນຸຕີຕິ ອິໂຕ ປຜຸຖາຍ ມຣຕາສລຸຊິໂນ ຫຸຕຸວາ ນ ອາຫຣິສຸສນຸຕີ, ອຖ ຕຸວໍ ນິລາຕສາໂຂ ວິຍ ຣຸກຸໂຂ ນິຣາຫາໂຣ ທຸພຸພໂລ ກວິສຸສສີຕິ។ ລທຸຣາຍນຸຕີ ລທຸຣອຍໍ ລທຸຣາຄມນໍ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ສມຸມ ຍກຸຂ, ຍໍ ອທໍ ອຊຸຊ ອາຫຣຶ, ອິທໍ ຕວ ນິຈຸຈກິກຸຂໍ ສຸຈີ ປຕີຕໍ ອຸຕຸຕມໍ ຣເສນ ອຸເປຕໍ

ລຫຸສາຄມນໍ ເທວສິກໍ ເຕ ອາຄຈຸຉິສຸສຕິ។ ອາຫຣິໂຍຕິ ອາຫຣຕໂກ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ''ສເຈ ຕຸວໍ ອິມໍ ກິກຸຂໍ ຄເຫຕຸວາ ອາຄຕໍ ນໍ ກາກຸຂສິ, ອເຖວໍ ມຍິ ກາກຸຂິເຕ ກິກຸຂລຸຈ ເຕ ອາຫຣຕໂກ ອລຸໂລ ນໂຣ ອິສ ສຸທຸລຸລໂກ ກວິສຸສຕິ។ ກິການຕາ? ມາທິໂສ ຫີ ພາຣາຕາສິຍໍ ອລຸໂລ ປຕຸທິຕມນຸສຸໂສ ນາມ ນຕຸຖິ, ມຍິ ປນ ຂາທິເຕ ສຸຕນຸປິ ນາມ ຍກຸເຂນ ຂາທິໂຕ, ອລຸລສຸສ ກສຸສ ໂສ ລວຸຊິສຸສຕີ''ຕິ ກຕຸຕາຫຣຕກໍ ນ ລກິສຸສສິ, ອຖ ເຕ ອິໂຕ ປຍຸຖາຍ ໂກຊນໍ ທຸລຸລກໍ ກວິສຸສຕິ, ອມຸຫາກມຸປິ ຣາຊານໍ ຄຕຸທິຕຸໍ ນ ລກິສຸສສີ។ ກສຸມາ? ຣຸກຸຂໂຕ ພຫິກາເວນ។ ສເຈ ປນິທໍ ກຕຸຕໍ ກຸລຸຊິຕຸວາ ມໍ ປທິເຕີສຸສສີ, ອຫໍ ເຕ ຣລຸໂລ ກເຖຕຸວາ ນິພທຸສໍ ກຕຸຕໍ ເປເສສຸສາມິ, ອຕຸຕານມຸປີ ຈ ເຕ ຂາທິຕຸໍ ນ ທສຸສາມິ, ອຫມຸປີ ຕວ ສນຸຕິເກ ຖາເນ ນ ຖສຸສາມິ, ປາທຸກາສຸ ຖສຸສາມິ, ຣຸກຸຂຈຸລາຍາຍມຸປີ ເຕ ນ ຖສຸສາມິ, ອຕຸຕໂນ ລຕຸຕຈຸລາຍາຍເມວ ຖສຸສາມິ, ສເຈ ປນ ມຍາ ສທຸລີ ວິຣຸຊຸຊິສຸສສິ, ຂຖຸເຄນ ຕໍ ທຸວິສາ ກິນຸທິສຸສາມິ , ອຫລຸທິ ອຊຸຊ ເອຕທຕຸຖເມວ ສຊໂຊ ຫຸຕຸວາ ອາຄໂຕຕີ។ ເອວໍ ກິຣ ນໍ ມຫາສຕຸໂຕ ຕຊຸເຊສີ។

ຍກຸໂຂ ''ຍຸຕຸຕຣູປໍ ມາຕໂວ ວທຕີ''ຕິ ສລຸລກຸເຂຕຸວາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໙។

''ມເມວ ສຸຕໂນ ອຕຸໂຖ, ຍຖາ ກາສສິ ມາຕວ;

ມຍາ ຕຸວໍ ສມນຸລຸລາໂຕ, ໂສຕຸຖີ ປສຸສາຫິ ມາຕຣໍ។

໒໐។

''ຂຖຸຄໍ ລຕຸຕລຸຈ ປາຕິລຸຈ, ຄຈຸລມາທາຍ ມາຕວ;

ໂສຕຸຖີ ປສຸສຕຸ ເຕ ມາຕາ, ຕຸວລຸຈ ປສຸສາຫິ ມາຕຣ''ນຸຕີ។

ຕຕຸຖ ສຸຕໂນຕິ ໂພທິສຕຸຕໍ ອາລປຕິ។ ຍຖາ ກາສສີຕິ ຍຖາ ຕຸວໍ ກາສສີ, ຕຖາ ໂຍ ເອສ ຕຍາ ກາສີໂຕ ອຕຸໂຖ, ເອໂສ ມເມວຕຸໂຖ, ມຍຸຫເມວ ວທຸຒີຕີ។

ຍກຸຂສຸສ ກຖໍ ສຸຕຸວາ ໂພທິສຕຸໂຕ ''ມມ ກມຸມໍ ນິປຸຜນຸນໍ, ທມິໂຕ ເມ ຍກຸໂຂ, ພຫຸລຸຈ ສນໍ ລທຸສໍ, ຣລຸໂລ ຈ ວຈນໍ ກຕ''ນຸຕິ ຕຸຍຸຖຈິຕຸໂຕ ຍກຸຂສຸສ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນຸໂຕ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໒໑។

''ເອວໍ ຍກຸຂ ສຸຂີ ໂຫຫີ, ສຫ ສພຸເພຫີ ລາຕິກິ;

ສນລຸຈ ເມ ອຕິຄຕໍ, ຣລຸໂລ ຈ ວຈນໍ ກຕ''ນຸຕີ។ –

ວຕຸວາ ຈ ປນ ຍກຸຂໍ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ສມຸມ, ຕຸວໍ ປຸພຸເພ ອກຸສລກມຸມໍ ກຕຸວາ ກາກຸຂລຸໂອ ຜຣຸໂສ ປເຣສໍ ໂລຫິຕມໍສກາກຸໂຂ ຍກຸໂຂ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸໂຕ, ອິໂຕ ປຍຸຖາຍ ປາຕາຕິປາຕາທີນິ ມາ ກຣີ''ຕິ ສີເລ ຈ ອານິສໍສໍ, ທຸສຸສີລຸເຍ ຈ ອາທີນວໍ ກເຖຕຸວາ ຍກຸຂໍ ປລຸຈສຸ ສີເລສຸ ປຕິຍຸຖາເປຕຸວາ ''ກີ ເຕ ອຣລຸລວາເສນ, ເອຫີ ນຄຣທຸວາເຣ ຕໍ ນິສີທາເປຕຸວາ ອຄຸຄກຕຸຕລາກີ ກໂຣມີ''ຕິ ຍກຸເຂນ ສທຸລີ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຂຄຸຄາທີນິ ຍກຸຂໍ ຄາຫາເປຕຸວາ ພາຣາຕາສີ ອຄມາສິ។ ''ສຸຕນຸ ມາຕໂວ ຍກຸຂໍ ຄເຫຕຸວາ ເອຕີ''ຕິ ຣລຸໂລ ອາໂຣເຈສຸໍ។ ຣາຊາ ອມຈຸຈປຣິວຸໂຕ ໂພທິສຕຸຕສຸສ ປຈຸຈຸຄຸຄມນໍ ກຕຸວາ ຍກຸຂໍ ນຄຣທຸວາເຣ ນິສີທາເປຕຸວາ ອຄຸຄກຕຸຕລາກິນໍ ກຕຸວາ ນຄຣໍ ປວິສິຕຸວາ ເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ນາຄເຣ ສນຸນິປາຕາເປຕຸວາ ໂພທິສຕຸຕສຸສ ຄຸຕໍ ກເຖຕຸວາ ເສນາປຕິຍຸຖານໍ ອທາສີ។ ອຍລຸຈ ໂພທິສຕຸຕສຸສ ໂອວາເທ ຖຕຸວາ ທານາທີນິ ປຸລຸລານິ ກຕຸວາ ສຄຸຄປຣາຍໂຕ ອໂຫສີ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ມາຕຸໂປສກພິກຸຂຸ ໂສຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖຫີ។ ຕທາ ຍກຸໂຂ ອງຄຸລິມາໂລ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ອານນຸໂທ, ມາຕໂວ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນຸຕິ។

ສຸຕນຸຊາຕກວຕຸຕນາ ຕຕິຍາ។

[໓໙໙] ໔។ ມາຕຸໂປສກຄິຊຸຊຊາຕກວຕຸຕນາ

ເຕ ກຖໍ ນຸ ກຣິສຸສນຸຕິຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ມາຕຸໂປສກພິກຸຂໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ວຕຸຖຸ ສາມຊາຕເກ (ຊາ។ ໒។໒໒។໒໙໖ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສຸສຕິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ຄິຊຸຊໂຍນິຍໍ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ວຸທຸເທ ປຣິຫີນຈກຸຂຸເກ ມາຕາປິຕໂຣ ຄິຊຸຊຄຸຫາຍໍ ຖເປຕຸວາ ໂຄມໍສາທີນິ ອາຫຣິຕຸວາ ໂປເສສິ។ ຕສຸມິ ກາເລ ພາຣາຕສິຍໍ ສຸສາເນ ເອໂກ ເນສາໂທ ອນິຍເມຕຸວາ ຄິຊຸຊານໍ ປາເສ ໂອຫຸເທສິ។ ອເຖກທິວສໍ ໂພທິສຕຸໂຕ ໂຄມໍສາທີ ປຣິເຍສນຸໂຕ ສຸສານໍ ປວິຍຸໂຖ ປາເທນ ປາເສ ພຊຸຊິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ນ ຈິນຸເຕສິ, ວຸທຸເທ ປຣິຫີນຈກຸຂຸເກ ມາຕາປິຕໂຣ ອນຸສຸສຣິຕຸວາ ‘‘ກຖໍ ນຸ ໂຂ ເມ ມາຕາປິຕໂຣ ຍາເປສຸສນຸຕິ, ມມ ພທຸທກາວມ្បិ ອຊານນຸຕາ ອນາຖາ ນິປຸປຈຸຈຍາ ປພຸພຕຄຸຫາຍເມວ ສຸສຸສິຕຸວາ ມຣິສຸສນຸຕິ ມຍຸເຍ’’ຕິ ວິລປນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໒។

‘‘ເຕ ກຖໍ ນຸ ກຣິສຸສນຸຕິ, ວຸທຸທາ ຄິຣິທຣີສຍາ;

ອຫໍ ພທຸໂທສຸມິ ປາເສນ, ນີລີຍສຸສ ວສໍ ຄໂຕ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ນີລີຍສຸສາຕິ ເອວໍນາມກສຸສ ເນສາທປຸຕຸຕສຸສ។

ອຖ ເນສາທປຸຕຸໂຕ ຄິຊຸຊຣາຊສຸສ ປຣິເທວິຕສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໒໙។

‘‘ກີ ຄິຊຸຊ ປຣິເທວສິ, ກາ ນຸ ເຕ ປຣິເທວນາ;

ນ ເມ ສຸໂຕ ວາ ທິຍຸໂຖ ວາ, ກາສນຸໂຕ ມານຸສີ ທິໂຊ’’ຕິ។

ຄິຊຸໂຊ ອາຫ –

໒໔។

‘‘ກຣາມິ ມາຕາປິຕໂຣ, ວຸທຸເທ ຄິຣິທຣີສເຍ;

ເຕ ກຖໍ ນຸ ກຣິສຸສນຸຕິ, ອຫໍ ວສໍ ຄໂຕ ຕວາ’’ຕິ។

ເນສາໂທ ອາຫ –

໘໕။

‘‘ຢໍ ນຸ ຄິຊ໌ໂຊ ໂຢຊນສຕໍ, ກຸຓປ໌ານິ ອເວກ໌ຂຕິ;

ກສ຺ມາ ຊາລຄ຺ຈ ປ໌າສຄ຺ຈ, ອາສຊ຺ຊາປິ ນ ພຸຊ຺ຊສີ’’ຕິ။

ຄິຊ຺ຊຣາຊາ ອາຫ –

໘໖။

‘‘ຢທາ ປ໌ຣາກໂວ ໂຫຕິ, ໂປ໌ໂສ ຊີວິຕສງ຺ຂເຍ;

ອຖ ຊາລຄ຺ຈ ປ໌າສຄ຺ຈ, ອາສຊ຺ຊາປິ ນ ພຸຊ຺ຊຕິ’’ຕິ။

໘໗။

‘‘ກຣສ຺ສຸ ມາຕາປິຕໂຣ, ວຸທ຺ເຒ ຄິຣິຫຣິສເຍ;

ມຍາ ຕ຺ວໍ ສມນຸຄ຺ຄາໂຕ, ໂສຕ຺ຖີ ປ໌ສ຺ສາຫິ ຄາຕໂກ။

໘໘။

‘‘ເອວໍ ລຸທ຺ທກ ນນ຺ທສ຺ສຸ, ສຫ ສພ຺ເພຫີ ຄາຕິກິ;

ກຣິສ຺ສໍ ມາຕາປິຕໂຣ, ວຸທ຺ເຒ ຄິຣິຫຣິສເຍ’’ຕິ။ –

ເນສາທປຸ໌ຕ຺ເຕນ ທຸຕິຍາ, ຄິຊ຺ເຊນ ຕຕິຍາຕິ ອິມາ ຄາຖາ ປ໌ຜິປ໌າຜິຍາ ວຸຕ຺ຕາ။

ຕຕ຺ຖ ຢໍ ນູຕິ ຢໍ ນຸ ເອຕໍ ໂລເກ ກຖິຍຕິ။ ຄິຊ຺ໂຊ ໂຢຊນສຕໍ, ກຸຓປ໌ານິ ອເວກ຺ຂຕີຕິ ໂຢຊນສຕໍ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ຖິຕານິປິ ກຸຓປ໌ານິ ປ໌ສ຺ສຕິ, ຕໍ ຢທິ ຕຖໍ, ອຖ ກສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອິມໍ ຊາລຄ຺ຈ ປ໌າສຄ຺ຈ ອາສຊ຺ຊາປິ ນ ພຸຊ຺ຊສິ, ສມ຺ປິກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາປິ ນ ຊານາສີຕິ။

ປ໌ຣາກໂວຕິ ວິນາໂສ။ ກຣສ຺ສູຕິ ອິທໍ ໂສ ໂພຊິສຕ຺ຕສ຺ສ ຊມ຺ມກາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ປ໌ຕ຺ຫິໂຕ ຄິຊ຺ຊຣາຊາ ປ໌ຣິເທວນ຺ໂຕ ນ ອຕ຺ຕໂນ ປ໌ຣິເທວຕິ, ມາຕາປິຕູນໍ ປ໌ຣິເທວຕິ, ນາຢໍ ມາເຣຕຸໍ ຢຸຕ຺ໂຕ’’ຕິ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ອາຫ, ວຕ຺ວາ ຈ ປ໌ນ ປິຢຈິຕ຺ເຕນ ມຸທຸຈິຕ຺ເຕນ ປ໌າສໍ ໂມເຈສິ။

ອຖສ຺ສ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ມຣຓມຸຂາ ປ໌ມຸຕ຺ໂຕ ສຸຂິໂຕ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ໂອສານຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ມຸຂປູ໌ຣໍ ມໍສໍ ອາທາຍ ມາຕາປິຕູນໍ ອທາສິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ໌ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ, ສຈ຺ຈປ໌ຣິໂຢສາເນ ມາຕຸໂປ໌ສກພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຝເລ ປ໌ຕິຝ຺ຖຫິ ။

ຕທາ ເນສາທປຸ໌ຕ຺ໂຕ ຊນ຺ໂນ ອໂຫສິ, ມາຕາປິຕໂຣ ມຫາຣາຊກຸລານິ, ຄິຊ຺ຊຣາຊາ ປ໌ນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ။

ມາຕຸໂປສກຄິຊ຺ຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕ຺ຕ຺ຖາ។

[໔໐໐] ໕។ ທພ຺ກປຸປ຺ຜຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອນຸຕິຣຈາຣີ ກທ຺ທນ຺ເຕຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸປ຺ນນ຺ທໍ ສກ຺ຍປຸຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ។ ໂສ ຫິ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາທີຕຸເຓ ປຫາຍ ມຫາຕຓ຺ໂຫ ອໂຫສິ។ ວສ຺ສູປນາຍິກາຍ ທ຺ເວ ຕໂຍ ວິຫາເຣ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ຉຕ຺ຕໍ ວາ ອຸປາຫນໍ ວາ ເອກສ຺ມິ ກຕ຺ຕຣຍ຺ຏິ ວາ ອຸທກຕ຺ມ຺ພໍ ວາ ຖເປຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ສຍໍ ວສຕິ។ ໂສ ເອກສ຺ມິ ຊນປທວິຫາເຣ ວສ຺ສໍ ອຸປຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກິກ຺ຂູຫິ ນາມ ອປ຺ປິຈ຺ເຉຫິ ກວິຕພ຺ພ''ນ຺ຕິ ອາກາເສ ຈນ຺ທໍ ອຸຏ຺ຖາເປນ຺ໂຕ ວິຍ ກິກ຺ຂູນໍ ປຈ຺ຈຍສນ຺ໂຕສທີປກໍ ອຣິຍວໍສປຝິປທໍ ກເຖສິ។ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູ ມນາປານິ ປຕ຺ຕຈີວຣານິ ຉຫ຺ເຫຕ຺ວາ ມຕ຺ຕິກາປຕ຺ຕານິ ເຈວ ປໍສຸກູລຈີວຣານິ ຈ ຄຕ຺ຫີສ຺ຸ។ ໂສ ຕານິ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຏ຺ຖາເນ ຖເປຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຖວສ຺ໂສ ປວາເຣຕ຺ວາ ຍານກໍ ປູເຣຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອກສ຺ສ ອຣຄ຺ຄວິຫາຣສ຺ສ ປິຏ຺ຖິກາເຄ ປາເທ ວລ຺ລິຍາ ປລິພ຺ທ຺ໂຘ ''ອທ຺ຘາ ເອຕ຺ຖ ກິຄ຺ຈິ ລທ຺ຘພ຺ພໍ ກວິສ຺ສຕິ''ຕິ ຕໍ ວິຫາຣໍ ປາວິສິ។ ຕຕ຺ຖ ປນ ທ຺ເວ ມຫລ຺ລກາ ກິກ຺ຂູ ວສ຺ສໍ ອຸປຄຈ຺ຉິສ຺ຸ។ ເຕ ທ຺ເວ ຈ ຖູລສາຝເກ ເອກລ຺ຈ ສຸຂຸມກມ຺ພລໍ ລກິຕ຺ວາ ກາເຊຕ຺ຸ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ''ເຖໂຣ ໂນ ກາເຊຕ຺ວາ ທສ຺ສຕີ''ຕິ ຕຝ຺ຖຈິຕ຺ຕາ ''ນຍໍ, ກນ຺ເຕ, ອິມໍ ວສ຺ສາວາສິກໍ ກາເຊຕ຺ຸ ນ ສກ຺ໂກມ, ອິມໍ ໂນ ນິສ຺ສາຍ ວິວາໂທ ໂຫຕິ, ອິທໍ ອມ຺ຫາກໍ ກາເຊຕ຺ວາ ເທຖາ''ຕິ ອາຫໍສ຺ຸ។ ໂສ ''ສາຘຸ ກາເຊສ຺ສາມີ''ຕິ ທ຺ເວ ຖູລສາຝເກ ທ຺ວິນ຺ນມ຺ປີ ກາເຊຕ຺ວາ ''ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ວິນຍຘຣານໍ ປາປຸຓາຕີ''ຕິ ກມ຺ພລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ។

ເຕປິ ເຖຣາ ກມ຺ພເລ ສາລຍາ ເຕເນວ ສທ຺ຘິ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວິນຍຘຣານໍ ກິກ຺ຂູນໍ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ''ລພ຺ກຕິ ນ຺ ໂຂ, ກນ຺ເຕ, ວິນຍຘຣານໍ ເອວໍ ວິໂລປໍ ຂາທິຕ຺''ນ຺ຕິ ອາຫໍສ຺ຸ។ ກິກ຺ຂູ ອຸປນນ຺ທຕ຺ເຖເຣນ ອາກຕໍ ປຕ຺ຕຈີວຣຣາສິ ທິສ຺ວາ ''ມຫາປຸຄ຺ໂຄສິ ຕ຺ວໍ ອາວຸໂສ, ພຫຸໍ ເຕ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ລທ຺ຘ''ນ຺ຕິ ວທິສ຺ຸ។ ໂສ ''ກຸໂຕ ເມ ອາວຸໂສ, ປຸຄ຺ຄໍ, ອິມິນາ ເມ ອຸປາເຍນ ອິທໍ ລທ຺ຘ''ນ຺ຕິ ສພ຺ພໍ ກເຖສິ។ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຖາເປສຸໍ ''ອາວຸໂສ, ອຸປນນ຺ໂທ ສກ຺ຍປຸຕ຺ໂຕ ມຫາຕຓ຺ໂຫ ມຫາໂລໂກ''ຕິ។ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນ຺ຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອຸປນນ຺ເທນ ປຝິປທາຍ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ກຕໍ, ປຣສ຺ສ ປຝິປທໍ ກເຖນ຺ເຕນ ນາມ ກິກ຺ຂຸນາ ປຖມໍ ອຕ຺ຕໂນ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ກຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ປໍເຣ ໂອວທິຕພ຺ໂພ''ຕິ។

''ອຕ຺ຕານເມວ ປຖມໍ, ປຕິຣູເປ ນິເວສເຍ;

ອຖຄ຺ຄມນຸສາເສຍ຺ຍ, ນ ກິລິສ຺ເສຍ຺ຍ ປຓ຺ຫິໂຕ''ຕິ។ (ຘ។ ປ។ ໑໕໘) –

ອິມາຍ ຘມ຺ມປເທ ຄາຖາຍ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ''ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອຸປນນ຺ໂທ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິສ ມຫາຕຓ຺ໂຫ ມຫາໂລໂກວ, ນ ຈ ປນ ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິສ ອິເມສໍ ສນ຺ຕກໍ ວິລຸມ຺ປີເຍວາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ນທີຕີເຣ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ອໂຫສິ។ ຕທາ ເອໂກ ສິງຄາໂລ ມາຍາວີ ນາມ ກຣິຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນທີຕີເຣ ເອກສ຺ມິ ຖາເນ ວສິ។ ອເຖກທິວສໍ ສິງຄາລີ ສິງຄາລໍ ອາຫ 'ໂທຫລ຺ໂອ ເມ ສາມິ, ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ອລ຺ລໂຣຫິຕມຈ຺ຉໍ ຂາທິຕ຺ ອິຈ຺ຉາມີ''ຕິ។ ສິງຄາໂລ ''ອປ຺ໂປສ຺ສຸກ຺ກາ ໂຫຫິ, ອາຫຣິສ຺ສາມິ ເຕ''ຕິ ນທີຕີເຣ ຈຣນ຺ໂຕ ວລ຺ລິຍາ ປາເທ ປລິພ຺ຊຊິຕ຺ວາ ອນຸຕີເຣເນວ ອຄມາສິ។ ຕສ຺ມິ ຂເຓ ຄມ຺ກີຣຈາຣີ ຈ ອນຸຕີຣຈາຣີ ຈາຕິ ທ຺ເວ ອຸທ຺ທາ ມຈ຺ເຉ ປຣິເຍສນ຺ຕາ ຕີເຣ ອຝ຺ຖໍສ຺ຸ។ ເຕສຸ ຄມ຺ກີຣຈາຣີ ມຫນ຺ຕໍ ໂຣຫິຕມຈ຺ຉໍ ທິສ຺ວາ ເວເຄນ ອຸທເກ ປວິສິຕ຺ວາ ຕໍ ນງ຺ຄຸຝ຺ເຖ ຄຕ຺ຫີ។ ພລວາ ມຈ຺ໂຉ ປຣິກຑ຺ຒນ຺ໂຕ ຍາສິ។ ໂສ ຄມ຺ກີຣຈາຣີ ອຸທ຺ໂທ ''ມຫາມຈ຺ໂຉ ອຸກິນ຺ນມ຺ປີ ໂນ ປໂຫສ຺ສຕິ, ເອຫິ ເມ ສຫາໂຍ ໂຫຫີ''ຕິ ອິຕເຣນ ສທ຺ຘິ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙។

''ອນຸຕີຣຈາຣີ ກທ຺ທນ຺ເຕ, ສຫາຍມນຸຘາວ ມໍ;

ມຫາ ເມ ຄທີໂຕ ມຈຸໂຂ, ໂສ ມໍ ຫຣຕິ ເວຄສາ’’ຕີ.

ຕຕຸຖ ສຫາຍມນຸສາວ ມນຸຕິ ສຫາຍ ອນຸສາວ ມໍ, ສນຸສິວເສນ ມ-ກາໂຣ ວຸຕຸໂຕ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາຫໍ ອິມິນາ ມຈຸເຂນ ນ ສໍຫີຣາມິ, ເອວໍ ມໍ ນງຄຸຜຸຖຂຕຸເທ ຄເຫຕຸວາ ຕຸວໍ ອນຸສາວາຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ອິຕໂຣ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໐.

‘‘ຄມຸກິຣຈາຣີ ກທຸທນຸເຕ, ທລຸຫໍ ຄຕຸຫາທີ ຖາມສາ;

ອທໍ ຕໍ ອຸທຸຂຣິສຸສາມິ, ສຸປຕຸໂຕ ອຸຣຄາມິວາ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ຖາມສາຕິ ຖາເມນ. ອຸທຸຂຣິສຸສາມິຕິ ນີຫຣິສຸສາມິ. ສຸປຕຸໂຕ ອຸຣຄາມິວາຕິ ຄຣຸໂຂ ສປຸປໍ ວິຍ.

ອຖ ທຸເວປີ ເຕ ເອກໂຕ ຫຸຕຸວາ ໂຣຫິຕມຈຸຈໍ ນີຫຣິຕຸວາ ຖເລ ຖເປຕຸວາ ມາເຣຕຸວາ ‘‘ຕຸວໍ ກາເຊທີ, ຕຸວໍ ກາເຊທີ’’ຕິ ກລຫໍ ກຕຸວາ ກາເຊຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕາ ຖເປຕຸວາ ນິສີທີສຸ. ຕສຸມີ ກາເລ ສິງຄາໂລ ຕໍ ຖານໍ ອນຸປຸປຕຸໂຕ. ເຕ ຕໍ ທິສຸວາ ອຸໂກປິ ປຈຸຈຸຄຄມ ນໍ ກຕຸວາ ‘‘ອຍໍ, ສມຸມ, ທພຸກປຸປຸຜມຈຸໂຂ ອມຸເຫທິ ເອກໂຕ ຫຸຕຸວາ ຄທີໂຕ, ຕໍ ໂນ ກາເຊຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕານໍ ວິວາໂທ ອຸປຸປນຸໂນ, ສມກາຄໍ ໂນ ກາເຊຕຸວາ ເທທີ’’ຕິ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໖໑.

‘‘ວິວາໂທ ໂນ ສມຸປຸປນຸໂນ, ທພຸກປຸປຸຜ ສຸໂຕາທີ ເມ;

ສເມທີ ເມຂຄໍ ສມຸມາ, ວິວາໂທ ວູປສມຸມຕ’’ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ທພຸກປຸປຸຜາຕິ ທພຸກປຸປຸຜສມານວຕຸຕຕາຍ ຕໍ ອາລປນຸຕິ. ເມຂຄນຸຕິ ກລຫໍ.

ເຕສໍ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ສິງຄາໂລ ອຕຸຕໂນ ພລໍ ທີເປນຸໂຕ –

໖໘.

‘‘ຂມຸມຜຸໂຖທໍ ປຸເຣ ອາສີ, ພຫູ ອທຸຫາ ເມ ຕີຣິຕາ;

ສເມມິ ເມຂຄໍ ສມຸມາ, ວິວາໂທ ວູປສມຸມຕ’’ນຸຕິ. –

ອິທໍ ຄາຖໍ ວຕຸວາ ກາເຊນຸໂຕ –

໖໙.

‘‘ອນຸຕິຣຈາຣີ ນງຄຸຜຸຖໍ, ສີສໍ ຄມຸກິຣຈາຣີໂນ;

ອຈຸຈາຍໍ ມຊຸຊີໂມ ຂຕຸໂທ, ຂມຸມຜຸຖສຸສ ກວິສຸສຕີ’’ຕິ. –

ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

ຕຕ຺ຖ ປຐມຄາຖາຍ ອຍມຕ຺ໂຖ – ອຫໍ ປຸພ຺ເພ ຣາຊູນໍ ວິນິຈ຺ຉຍາມຈ຺ໂຈ ອາສິໍ, ເຕນ ມຍາ ວິນິຈ຺ຉເຍ ນິສີທິຕ຺ວາ ພຫູ ອຑ຺ຑາ ຕີຣິຕາ, ເຕສໍ ເຕສໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓຄຫປຕິກາທີນໍ ພຫູ ອຑ຺ຑາ ຕີຣິຕາ ວິນິຈ຺ຉິຕາ, ສ຺ວາຫໍ ຕຸມ຺ຫາທິສານໍ ສມຊາຕິການໍ ຈຕຸປ຺ປທານໍ ອຑ຺ຑໍ ຕີເຣຕຸໍ ກິໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ອຫໍ ໂວ ສເມມິ ເມຕ຺ຕໍ, ສມ຺ມາ ມໍ ນິສ຺ສາຍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວິວາໂທ ວູປສມ຺ມຕູຕິ ຯ

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ມຈ຺ຉໍ ຕໂຍ ໂກຏ຺ຐາເສ ກຕ຺ວາ ອນຸຕີຣຈາຣີ ຕ຺ວໍ ນງຄຸຏ຺ຐໍ ຄຓ຺ຫ, ສີສໍ ຄມ຺ຠີຣຈາຣິໂນ ໂຫຕຸ. ອຈ຺ຈາຍໍ ມຊ຺ຊິໂມ ຂຓ຺ໂຑຕິ ອປິຈ ອຍໍ ມຊ຺ຊິໂມ ໂກຏ຺ຐາໂສ. ອຖ ວາ ອຈ຺ຈາຕິ ອຕິຈ຺ຈ, ອິເມ ທ຺ເວ ໂກຏ຺ຐາເສ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຐິໂຕ ອຍໍ ມຊ຺ຊິໂມ ຂຓ຺ໂຑ ຘມ຺ມຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ວິນິຈ຺ຉຍສາມິກສ຺ສ ມຍ຺ຫໍ ຠວິສ຺ສຕີຕິ.

ເອວໍ ຕໍ ມຈ຺ຉໍ ວິຠຊິຕ຺ວາ ''ຕຸມ຺ເຫ ກລຫໍ ອກຕ຺ວາ ນງຄຸຏ຺ຐຎ຺ຈ ສີສຎ຺ຈ ຂາທຖາ''ຕິ ວຕ຺ວາ ມຊ຺ຊິມຂຓ຺ຑໍ ມຸເຂນ ຑໍສິຕ຺ວາ ເຕສໍ ປສ຺ສນ຺ຕານໍເຍວ ປລາຍິ. ເຕ ສຫສ຺ສໍ ປຣາຊິຕາ ວິຍ ທຸມ຺ມຸຂາ ນິສີທິຕ຺ວາ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໓໔.

''ຈິຣມ຺ປິ ຠກ຺ໂຂ ອຠວິສ຺ສ, ສເຈ ນ ວິວເທມເສ;

ອສີສກໍ ອນງຄຸຏ຺ຐໍ, ສິງຄາໂລ ຫຣຕິ ໂຣຫິຕ''ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຈິຣມ຺ປີຕິ ທ຺ເວ ຕໂຍ ທິວເສ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕໍ.

ສິງຄາໂລປິ ''ອຊ຺ຊ ຠຣິຍໍ ໂຣຫິຕມຈ຺ຉໍ ຂາທາເປສ຺ສາມິ''ຕິ ຕຸຏ຺ຐຈິຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ. ສາ ຕໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ອຠິນນ຺ທມານາ –

໓໕.

''ຍຖາປິ ຣາຊາ ນນ຺ເທຍ຺ຍ, ຣຊ຺ຊໍ ລທ຺ຘານ ຂຕ຺ຕິໂຍ;

ເອວາຫມຊ຺ຊ ນນ຺ທາມິ, ທິສ຺ວາ ປຸຓ຺ຓມຸຂໍ ປຕິ''ນ຺ຕິ. –

ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ອຘິຄມູປາຍໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ຕີ –

໓໖.

''ກຖໍ ນຸ ຖລໂຊ ສນ຺ໂຕ, ອຸທເກ ມຈ຺ຉໍ ປຣາມສິ;

ປຸຏ຺ໂຐ ເມ ສມ຺ມ ອກ຺ຂາຫິ, ກຖໍ ອຘິຄຕໍ ຕຍາ''ຕິ. –

ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

ຕຕ຺ຖ ກຖໍ ນູຕິ ''ຂາທ, ກທ຺ເທ''ຕິ ມຈ຺ຉຂຓ຺ເຑາ ປຸຣໂຕ ຐປິເຕ ''ກຖໍ ນຸ ຕ຺ວໍ ຖລໂຊ ສມາໂນ ອຸທເກ ມຈ຺ຉໍ ຄຓ຺ຫີ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິ.

ສີງຄາໂລ ຕສ຺ສາ ອຣິຄມູປາຍໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ອນນ຺ຕຣຄາຖມາຫ –

໖໗໙.

‘‘ວິວາເທນ ກິສາ ໂຫນ຺ຕິ, ວິວາເທນ ຘນກ຺ຂຍາ;

ຊີນາ ອຸທ຺ທາ ວິວາເທນ, ກຸລ຺ຸຊ ມາຍາວີ ໂຣຫິຕ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວິວາເທນ ກິສາ ໂຫນ຺ຕີຕິ ກທ຺ເທ, ອິເມ ສຕ຺ຕາ ວິວາທໍ ກໂຣນ຺ຕາ ວິວາທໍ ນິສ຺ສາຍ ກິສາ ອປ຺ປມໍສໂລຫິຕາ ໂຫນ຺ຕີ. ວິວາເທນ ຘນກ຺ຂຍາຕິ ທີຣລ຺ຸຘສຸວຕ຺ຕາທີນໍ ຘນານໍ ຂຍາ ວິວາເທເນວ ໂຫນ຺ຕີ. ທ຺ວີສຸປີ ວິວທນ຺ເຕສຸ ເອໂກ ປຣາຊິໂຕ ປຣາຊິຕຕ຺ຕາ ຘນກ຺ຂຍໍ ປາປຸຕາຕິ, ອິຕໂຣ ຊຍກາຄຫາເນນ. ຊີນາ ອຸທ຺ທາຕິ ທ຺ເວ ອຸທ຺ທາປີ ວິວາເທເນວ ອິມໍ ມຈ຺ຈໍ ຊີນາ, ຕສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ມຍາ ອາກຕສ຺ສ ອຸປ຺ປຕ຺ຕີ ມາ ປຸຈ຺ຉ, ເກວລໍ ອິມໍ ກຸລ຺ຸຊ ມາຍາວີ ໂຣຫິຕນ຺ຕີ.

ອິຕຣາ ອກິສມ຺ພຸທ຺ຘຄາຖາ –

໖໘໐.

‘‘ເອວເມວ ມນຸສ຺ເສສຸ, ວິວາໂທ ຍຕ຺ຖ ຊາຍຕິ;

ຘມ຺ມຍ຺ຄໍ ປຜິຘາວຕິ, ໂສ ຫິ ເນສໍ ວິນາຍໂກ;

ຘນາປີ ຕຕ຺ຖ ຊີຍນ຺ຕິ, ຣາຊໂກໂສ ປວທ຺ຒຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເອວເມວາຕິ ກິກ຺ຂເວ, ຍຖາ ເອເຕ ອຸທ຺ທາ ຊີນາ, ເອວເມວ ມນຸສ຺ເສສຸປີ ຍສ຺ມີ ຖາເນ ວິວາໂທ ຊາຍຕິ, ຕຕ຺ຖ ເຕ ມນຸສ຺ສາ ຘມ຺ມຍ຺ຄໍ ປຕິຘາວນ຺ຕິ, ວິນິຈ຺ຉຍສາມິກໍ ອຸປສ຺ງກມນ຺ຕີ. ກິການຕາ? ໂສ ຫິ ເນສໍ ວິນາຍໂກ, ໂສ ເຕສໍ ວິວາທາປນ຺ນານໍ ວິວາທວູປສມໂກຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຘນາປີຕຕ຺ຖາຕິ ຕຕ຺ຖ ເຕ ວິວາທາປນ຺ນາ ຘນໂຕປີ ຊີຍນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕກາ ປຣິຫາຍນ຺ຕິ, ທຕ຺ເຫນ ເຈວ ຊຍກາຄຄ຺ຄຫເນນ ຈ ຣາຊໂກໂສ ປວທ຺ຒຕີຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສີງຄາໂລ ອຸປນນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ອຸທ຺ທາ ທ຺ເວ ມຫລ຺ລກາ, ຕສ຺ສ ການຕສ຺ສ ປຈ຺ຈກ຺ຂກາຣິກາ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ທພ຺ກປຸປ຺ຜຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຌ຺ຈມາ.

[໔໐໑] ໖. ປຕ຺ຕກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ປຕ຺ຕກໍຕິຊິຕຘາຣນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາປໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕລ຺ຸຫິ ກິກ຺ຂຸໍ ສຕ຺ຖາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິໂຕ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ເກນ ອຸກ຺ກຕ຺ຄາປິໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ‘‘ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາຍາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກິກ຺ຂຸ ອຍໍ ອິຕ຺ຖີ ຕຸຍ຺ຫໍ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປີ ຕ຺ວໍ ອິມໍ ນິສ຺ສາຍ ເຈຕສິກໂຣເຄນ ມຣນ຺ໂຕ ປຕ຺ຫິເຕ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ອລຕ຺ຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ມທ຺ທວມຫາຣາເຊ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ເສນກກຸມາໂຣຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສຸ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ພາຣາຕສີ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ມທ຺ທວຣລ຺ຸໂຍ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສໂກ ອມຈ຺ໂຈ ອໂຫສິ, ‘‘ເສນກປຕ຺ຫິໂຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສກລນຄເຣ ຈນ຺ໂທ ວິຍ ສູຣິໂຍ ວິຍ ຈ ປຌ຺ຌາຍິ. ຕທາ ຣລ຺ຸໂຍ ປຸໂຣ

ທີຕປຸຕໂຕ ຣາຊປຜຸຄານໍ ອາຄໂຕ ສພຸພາລງກາຣປຜິມຕຸທີຕໍ ອຸຕຸຕມຣູປໍຂຣໍ ຣລຸໂຍ ອຄຸຄມເຫສີ ທິສຸວາ ປຜິພທຸຂຈິຕຸໂຕ ທຸຕຸວາ ເຄຫໍ ຄນຸຕຸວາ ນິຣາຫາໂຣ ນິປຊຸຊິຕຸວາ ສຫາຍເກຫິ ປຸຜຸໂຖ ຕມຕຸຖໍ ອາໂຣເຈສິ។ ຣາຊາປີ "ປຸໂຣຫິຕປຸຕຸໂຕ ນ ທິສຸສຕິ, ກຫໍ ນຸ ໂຂ"ຕິ ປຸຈຸຊິຕຸວາ ຕມຕຸຖໍ ສຸຕຸວາ ຕໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ "ອຫໍ ເຕ ອິມໍ ສຕຸຕ ທິວສານິ ທມຸມິ, ສຕຸຕາຫໍ ຜເຣ ກຕຸວາ ອຜຸຖເມ ທິວເສ ອາເນຍຸຍາສີ"ຕິ ອາຫ។ ໂສ "ສາຮູ"ຕິ ສມຸປຜິຈຸຊິຕຸວາ ຕໍ ເຄຫໍ ເນຕຸວາ ຕາຍ ສທຸຂີ ອກິຣມິ។ ເຕ ອຍຸລມລຸຍໍ ປຜິພທຸຂຈິຕຸຕາ ຫຸຕຸວາ ກລຸຈິ ອຊານາເປຕຸວາ ອຄຸຄທຸວາເຣນ ປລາຍິຕຸວາ ອຍຸລສຸສ ຣລຸໂຍ ວິຊິຕໍ ອຄມສຸ, ໂກຈິ ຄຕຜຸຖາ ນໍ ນ ຊານິ, ນາວາຍ ຄຕມຄຸໂຄ ວິຍ ອໂຫສີ។ ຣາຊາ ນຄເຣ ເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ນານປຸປກາເຣນ ວິຈິນນຸໂຕປີ ຕສຸສ ຄຕຜຸຖານໍ ນ ອລຸລາສີ។ ອຖສຸສ ຕໍ ນິສຸສາຍ ພລວໂສໂກ ອຸປຸປຊຸຊິ, ຫທຍໍ ອຸຕຸຫໍ ຫຸຕຸວາ ໂລຫິຕໍ ປຄຸຆຣິ។ ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ຈສຸສ ກຸຈຸຊິໂຕ ໂລຫິຕໍ ນິກຸຂມິ, ພຸຍາຂີ ມຫນຸໂຕ ອໂຫສີ។ ມຫນຸຕາປີ ຣາຊເວຊຊາ ຕິກິຈຸຊິຕຸໍ ນາສກຸຂີສຸ។

ໂພຂິສຕຸໂຕ "ອິມສຸສ ຣລຸໂຍ ພຸຍາຂີ ນຕຸຖິ, ກຣິຍໍ ປນ ອປສຸສນຸໂຕ ເຈຕສິກໂຣເຄນ ຜຸຜຸໂຖ, ອຸປາເຍນ ຕໍ ຕິກິຈຸຊິສຸສາມີ"ຕິ ອາຍຸຣລຸຈ ປຸກຸກຸສລຸຈາຕິ ທຸເວ ຣລຸໂຍ ປຕຸທີຕາມຈຸເຈ ອາມນຸເຕຕຸວາ "ຣລຸໂຍ ເທວີຍາ ອທສຸສເນນ ເຈຕສິກໍ ໂຣຄໍ ຖເປຕຸ ວາ ອລຸໂຍ ໂຣໂຄ ນຕຸຖິ, ພຫູປກາໂຣ ຈ ໂຂ ປນ ອມຸຫາກໍ ຣາຊາ, ຕສຸມາ ອຸປາເຍນ ນໍ ຕິກິຈຸຊາມ, ຣາຊງຄເຕ ສມຊຊໍ ກາ ເຣຕຸວາ ອສີ ຄິລິຕຸໍ ຊານນຸເຕນ ອສີ ຄິລາເປຕຸວາ ຣາຊານໍ ສີຫປລຸຊເຣ ກຕຸວາ ສມຊຊໍ ໂອໂລກາເປສຸສາມ, ຣາຊາ ອສີ ຄິລນຸຕໍ ທິສຸວາ 'ອຕຸຖິ ນຸ ໂຂ ອິໂຕ ອລຸລໍ ທຸກຸກຣຕຣ'ນຸຕິ ປລຸຫໍ ປຸຈຸຊິສຸສຕິ។ ຕໍ ສມຸມ ອາຍຸຣ, ຕຸວໍ 'ອສຸກໍ ນາມ ທທາມີຕິ ວຈນໍ ອິໂຕ ທຸກຸກຣຕຣ'ນຸຕິ ພຸຍາກເຣຍຸຍາສີ, ຕໂຕ ສມຸມ ປຸກຸກຸສ, ຕໍ ປຸຈຸຊິສຸສຕິ, ອຖສຸສ ຕຸວໍ 'ມຫາຣາຊ, ທທາມີຕິ ວຕຸວາ ອທທ ໂຕ ສາ ວາຈາ ອຜລາ ໂຫຕິ, ຕຖາຣູປີ ວາຈໍ ນ ເກຈິ ອຸປຊີວນຸຕິ ນ ຂາທນຸຕິ ນ ປີວນຸຕິ, ເຍ ປນ ຕສຸສ ວຈນສຸສານຸຈຸຊວິກໍ ກໂຣນຸຕິ, ຍຖາປຜິລຸລາຕມຕຸຖໍ ເທນຸຕິເຍວ, ອິທໍ ຕໂຕ ທຸກຸກຣຕຣ'ນຸຕິ ເອວໍ ພຸຍາກເຣຍຸຍາສີ, ອິໂຕ ປຣໍ ກຕຸຕພຸພໍ ອຫໍ ຊານິສຸສາມີ"ຕິ ວຕຸວາ ສມຊຊໍ ກາເຣສີ។

ອຖ ເຕ ຕໂຍປີ ປຕຸທີຕາ ຣລຸໂຍ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ "ມຫາຣາຊ, ຣາຊງຄເຕ ສມຊໂຊ ວຕຸຕຕິ, ຕໍ ໂອໂລເກນຸຕານໍ ທຸກຸຂມຸປິ ນ ທຸກຸຂໍ ໂຫຕິ, ເອທິ ຄຈຸຊາມາ"ຕິ ຣາຊານໍ ເນຕຸວາ ສີຫປລຸຊຣໍ ວິວຣິຕຸວາ ສມຊຊໍ ໂອໂລກາເປສຸໍ។ ພຫູ ຊນາ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຕ ໂນ ຊານນກສິປຸປໍ ທສຸເສສຸໍ។ ເອໂກ ປນ ປຸຣິໂສ ເຕຕຸຕິສງຄຸລໍ ຕິຂິຕຂາຣໍ ອສິຣຕນໍ ຄິລຕິ។ ຣາຊາ ຕໍ ທິສຸວາ "ອຍໍ ປຸຣິໂສ ເອຕໍ ອສີ ຄິລຕິ, 'ອຕຸຖິ ນຸ ໂຂ ອິໂຕ ອລຸລໍ ທຸກຸກຣຕຣ'ນຸຕິ ອິເມ ປຕຸທີເຕ ປຸຈຸຊິສຸສາມີ"ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ອາຍຸຣໍ ປຸຈຸລນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙។

"ປຕຸຕາກໍ ຕິຂິຕຂາຣໍ, ອສີ ສມຸປນຸນປາຍິນໍ;

ປຣິສາຍໍ ປຸຣິໂສ ຄິລຕິ, ກີ ທຸກຸກຣຕຣໍ ຕໂຕ;

ຍທລຸລໍ ທຸກຸກຣໍ ຖານໍ, ຕໍ ເມ ອກຸຂາຫິ ປຸຈຸຊິໂຕ"ຕິ។

ຕຕຸຖ ປຕຸຕາກນຸຕິ ປຕຸຕາກຣຜຸເຖ ອຸປຸປນຸນໍ។ ສມຸປນຸນປາຍິນນຸຕິ ສມຸປນຸນໍ ປຣໂລຫິຕປາຍິນໍ។ ປຣິສາຍນຸຕິ ປຣິສມຊເຊ ຂນໂລເກນ ອຍໍ ປຸຣິໂສ ຄິລຕິ។ ຍທລຸລນຸຕິ ອິໂຕ ອສິຄິລນໂຕ ຍໍ ອລຸລໍ ທຸກຸກຣຕຣໍ ກາຣຄໍ, ຕໍ ມຍາ ປຸຈຸຊິໂຕ ກເຖຫີຕິ។

ອຖສຸສ ໂສ ຕໍ ກເຖນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐។

"ຄິເລຍຸຍ ປຸຣິໂສ ໂລກາ, ອສີ ສມຸປນຸນປາຍິນໍ;

ໂຍ ຈ ວຊຊາ ທທາມີຕິ, ຕໍ ທຸກຸກຣຕຣໍ ຕໂຕ;

ສພ຺ພລ຺ລໍ ສຸກຣໍ ຄາມໍ, ເອວໍ ຊານາຫິ ມຫ຺ທວາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວຊ຺ຊາຕິ ວເທຍ຺ຍ. ຕໍ ທຸກ຺ກຣຕຣນ຺ຕິ ‘‘ທທາມິ’’ຕິ ວຈນໍ ຕໂຕ ອສີຕິລນໂຕ ທຸກ຺ກຣຕຣໍ. ສພ຺ພລ຺ລນ຺ຕິ ‘‘ອສຸກໍ ນາມ ຕວ ທສ຺ສາມິ’’ຕິ ວຈນໍ ຄເປ຺ຕວາ ອລ຺ລໍ ສພ຺ພມ຺ປິ ກາຣຕໍ ສຸກຣໍ. ມຫ຺ທວາຕິ ຣາຊານໍ ໂຄຕ຺ເຕນ ອາລປ຺ຕິ.

ຣລ຺ໂລ ອາຍຸຣປ຺ຕ຺ທິຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອສີຕິລນໂຕ ກິຣ ‘ອິທໍ ນາມ ທມ຺ມິ’ຕິ ວຈນໍ ທຸກ຺ກຣໍ, ອຫລ຺ຈ ‘ປຸໂຣຫິຕປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເທວີ ທມ຺ມິ’ຕິ ອວຈໍ, ອຕິທຸກ຺ກຣໍ ວຕ ເມ ກຕ’’ນ຺ຕິ ວິມໍສນ຺ຕສ຺ເສວ ໜທຍໂສໂກ ໂຖກໍ ຕນຸຕ຺ຕໍ ຄໂຕ. ໂສ ຕໂຕ ‘‘ປຣສ຺ສ ອິມໍ ທມ຺ມີຕິ ວຈນໂຕ ປນ ອລ຺ລໍ ທຸກ຺ກຣຕຣໍ ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸກ຺ກຸສປ຺ຕ຺ທິເຕນ ສທ຺ທິ ສລ຺ລປ຺ນ຺ໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑.

‘‘ພ຺ຍາກາສິ ອາຍຸໂຣ ປລ຺ຫໍ, ອຕ຺ຖໍ ຘມ຺ມສ຺ສ ໂກວິໂທ;

ປຸກ຺ກຸສໍ ທານີ ປຸຈ຺ຉາມິ, ກິ ທຸກ຺ກຣຕຣໍ ຕໂຕ;

ຍທລ຺ລໍ ທຸກ຺ກຣໍ ຄານໍ, ຕໍ ເມ ອກ຺ຂາຫິ ປຸຈ຺ຉິໂຕ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປລ຺ຫໍ ອຕ຺ຖນ຺ຕິ ປລ຺ຫສ຺ສ ອຕ຺ຖໍ ພ຺ຍາກາສີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ຘມ຺ມສ຺ສ ໂກວິໂທຕິ ຕທຕ຺ຖໂຊຕເກ ຄນ຺ເຖ ກຸສໂລ. ຕໂຕຕິ ຕໂຕ ວຈນໂຕ ກິ ທຸກ຺ກຣຕຣນ຺ຕິ.

ອຖສ຺ສ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ ປຸກ຺ກຸສປ຺ຕ຺ທິໂຕ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໒.

‘‘ນ ວາຈມຸປ຺ຊີວນ຺ຕິ, ອຜລໍ ຄິຣມຸທີຣິຕໍ;

ໂຍ ຈ ທຕ຺ວາ ອວາກຍິຣາ, ຕໍ ທຸກ຺ກຣຕຣໍ ຕໂຕ;

ສພ຺ພລ຺ລໍ ສຸກຣໍ ຄານໍ, ເອວໍ ຊານາຫິ ມຫ຺ທວາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຕ຺ວາຕິ ‘‘ອສຸກໍ ນາມ ທມ຺ມີ’’ຕິ ປຜິລ຺ລໍ ທຕ຺ວາ. ອວາກຍິຣາຕິ ຕໍ ປຜິລ຺ລາຕມຕ຺ຖໍ ທທນ຺ໂຕ ຕສ຺ມິ ໂລກໍ ອ ວາກເຣຍ຺ຍ ຉິນ຺ເທຍ຺ຍ, ຕໍ ກຕ຺ຫໍ ທເທຍ຺ຍາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ຕໂຕຕິ ຕໂຕ ອສີຕິລນໂຕ ‘‘ອສຸກໍ ນາມ ເຕ ທມ຺ມີ’’ຕິ ວຈນໂຕ ຈ ຕເທວ ທຸກ຺ກຣຕຣໍ.

ຣລ຺ໂລ ຕໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອທໍ ‘ປຸໂຣຫິຕປຸຕ຺ຕສ຺ສ ເທວີ ທມ຺ມີ’ຕິ ປຄມໍ ວຕ຺ວາ ວາຈາຍ ອນຸຈ຺ຉວິກໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ອທາສີ, ທຸກ຺ກຣໍ ວຕ ເມ ກຕ’’ນ຺ຕິ ປຣິວິຕກ຺ເກນ຺ຕສ຺ສ ໂສໂກ ຕນຸກຕໂຣ ຊາໂຕ. ອຖສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ ‘‘ເສນກປ຺ຕ຺ທິຕໂຕ ອລ຺ໂລ ປຕ຺ທິຕຕໂຣ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອິມໍ ປລ຺ຫໍ ເອຕໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມີ’’ຕິ. ຕໂຕ ຕໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປລ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໓.

‘‘ພ຺ຍາກາສິ ປຸກ຺ກຸໂສ ປລ຺ຫໍ, ອຕ຺ຖໍ ຘມ຺ມສ຺ສ ໂກວິໂທ;

ເສນກໍ ຫານິ ປ຺ຸຈ຺ຸຉາມິ, ກິ ທຸກ຺ຸກຣຕຣໍ ຕໂຕ;

ຍທລ຺ຸລໍ ທຸກ຺ຸກຣໍ ຄານໍ, ຕໍ ເມ ອກ຺ຸຂາຫິ ປ຺ຸຈ຺ຸຉິໂຕ’’ຕິ.

ອຖສ຺ຸສ ພ຺ຸຍາກໂຣນ຺ຸໂຕ ເສນໂກ ຉຝ຺ຸຄໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔.

‘‘ທເຫຍ຺ຸຍ ປຸຣິໂສ ຫານໍ, ອປ຺ຸປໍ ວາ ຍທິ ວາ ພຫຸໍ;

ໂຍ ຈ ທຕ຺ຸວາ ນານຸຕປ຺ຸເປ, ຕໍ ທຸກ຺ຸກຣຕຣໍ ຕໂຕ;

ສພ຺ຸພລ຺ຸລໍ ສຸກຣໍ ຄານໍ, ເອວໍ ຊານາຫິ ມທ຺ຸທວາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຸຖ ນານຸຕປ຺ຸເປຕິ ອຕ຺ຸຕໂນ ອຕິກນ຺ຸຕໍ ອຕິມນາປໍ ປິຍກຕ຺ຸຫໍ ປຣສ຺ຸສ ທຕ຺ຸວາ ‘‘ກິມຕ຺ຸຖໍ ມຍາ ອິທໍ ທິນ຺ຸນ’’ນ຺ຸຕິ ເອວໍ ຕໍ ປິຍກຕ຺ຸຫໍ ອາຣພ຺ຸພ ໂຍ ປຈ຺ຸຉາ ນ ຕປ຺ຸປຕິ ນ ໂສຈຕິ, ຕໍ ອສິຄິລນໂຕ ຈ ‘‘ອສຸກໍ ນາມ ເຕ ທມ຺ຸມິ’’ຕິ ວຈນໂຕ ຈ ຕສ຺ຸສ ຫານໂຕ ຈ ທຸກ຺ຸກຣຕຣໍ.

ອິຕິ ມຫາສຕ຺ຸໂຕ ຣາຊານໍ ສລ຺ຸລາເປນ຺ຸຕາ ກເຖສິ. ຫານລ຺ຸທິ ທຕ຺ຸວາ ອປຣເຈຕນາວ ທຸສ຺ຸສນ຺ຸຂາຣິຍາ, ຕສ຺ຸສາ ສນ຺ຸຂາຣຕາທຸກ຺ຸກຣຕາ ເວສ຺ຸສນ຺ຸຕຣຊາຕເກນ ທີປີຕາ. ວຸຕ຺ຸຕລ຺ຸເຫຕໍ –

‘‘ອທຸ ຈາປິ ຄເຫຕ຺ຸວານ, ຂຄ຺ຸຄໍ ພນ຺ຸຂິຍ ວາມໂຕ;

ອາເບສ຺ຸສາມິ ສເກ ປຸຕ຺ຸເຕ, ປຸຕ຺ຸຕານລ຺ຸທິ ວໂສ ທຸໂຂ.

‘‘ອພ຺ຸຄານເມຕໍ ທຸກ຺ຸຂຣູປໍ, ຍໍ ກຸມາຣາ ວິຫລ຺ຸລເຣ;

ສຕລ຺ຸຈ ຂມ຺ຸມມລ຺ຸລາຍ, ໂກ ທຕ຺ຸວາ ອນຸຕປ຺ຸປຕິ’’ຕິ. (ຊາ. ໒.໒໒.໑໕໗-໑໕໙);

ຣາຊາປິ ໂພຂິສຕ຺ຸຕສ຺ຸສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ຸວາ ສລ຺ຸລກ຺ຸເຂສິ ‘‘ອຫໍ ອຕ຺ຸຕໂນ ມເນເນວ ປຸໂຣຫິຕປຸຕ຺ຸຕສ຺ຸສ ເທວີ ທຕ຺ຸວາ ສກມນໍ ສນ຺ຸຂາເຣຕຸໍ ນ ສກ຺ຸໂກມິ, ໂສຈາມິ ກິລມາມິ, ນ ເມ ອິທໍ ອນຸຈ຺ຸຉວິກໍ, ສເຈ ສາ ມຍິ ສສິເນຫາ ກເວຍ຺ຸຍ , ອິມໍ ອິສ຺ຸສຣິຍໍ ຉຑ຺ຸເຫຕ຺ຸວາ ນ ປລາເຍຍ຺ຸຍ, ມຍິ ປນ ສິເນຫໍ ອກຕ຺ຸວາ ປລາຕາຍ ກິ ຕາຍ ມຍ຺ຸຫ’’ນ຺ຸຕິ. ຕສ຺ຸເສວໍ ຈິນ຺ຸເຕນ຺ຸຕສ຺ຸສ ປທຸມປຕ຺ຸເຕ ອຸທກພິນ຺ຸທຸ ວິຍ ສພ຺ຸພໂສໂກ ນິວຕ຺ຸຕິຕ຺ຸວາ ຄໂຕ, ຕງຂຕລ຺ຸເລວສ຺ຸສ ກຸຈ຺ຸຉິ ປຣິສຕ຺ຸຄາສິ. ໂສ ນິໂຣໂຄ ສຸຂິໂຕ ຫຸຕ຺ຸວາ ໂພຂິສຕ຺ຸຕສ຺ຸສ ຖຸຕິ ກໂຣນ຺ຸໂຕ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໔໕.

‘‘ພ຺ຸຍາກາສິ ອາຍຸໂຣ ປລ຺ຸຫໍ, ອໂຖ ປຸກ຺ຸກຸສໂປຣິໂສ;

ສພ຺ຸເພ ປລ຺ຸເຫ ອຕິໂກຕິ, ຍຖາ ກາສຕິ ເສນໂກ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຸຖ ຍຖາ ກາສຕິຕິ ຍຖາ ປຕ຺ຸທິໂຕ ກາສຕິ, ຕເຖເວຕໍ ຫານໍ ນາມ ທຕ຺ຸວາ ເນວ ອນຸຕປ຺ຸປິຕພ຺ຸພນ຺ຸຕິ. ອິມໍ ປນສ຺ຸສ ຖຸຕິ ກຕຸ

ວາ ຕຸຍ຺ໂຖ ພຫຸ ຊນມຫາສິ ฯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ, ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປ຺ຕິຜເລ ປ຺ຕິຍ຺ຖຫີ ฯ ຕທາ ຣາຊມເຫສີ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ, ອາຍຸຣປ຺ຕ຺ຫິໂຕ ໂມຄ຺ຄລ຺ລາ ໂນ, ປຸກ຺ກຸສປ຺ຕ຺ຫິໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ເສນກປ຺ຕ຺ຫິໂຕ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ ฯ

ປ຺ຕ຺ຕກຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຉຍ຺ຖາ ฯ

[໔໐໘] ກ ฯ ສຕ຺ຕຸກສ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ວິພ຺ການ຺ຕຈິຕ຺ໂຕຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປ຺ຍ຺ຍາປາຣມິ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ ฯ ປ຺ຈ຺ຈຸປ຺ປ຺ນ຺ນວຕ຺ຖຸ ອຸມ຺ງຄຊາຕ ເກ (ຊາ ฯ ໒ ฯ ໔໔ ฯ ໕໙໐ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ ฯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ຊນໂກ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ ฯ ຕທາ ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ , ເສນກກຸມາໂຣຕິສ຺ສ ນາມໍ ກຣືສຸ ฯ ໂສ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ພາຣາຕສີ ປ຺ຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປ຺ສ຺ສິ, ຣາຊາ ຕໍ ອມຈ຺ຈຍ຺ຖາເນ ຖເປສິ, ມຫນ຺ຕຍ຺ຈສ຺ສ ຍສໍ ອນຸປ຺ປທາສິ ฯ ໂສ ຣຍ຺ໂຍ ອຕ຺ຖຍ຺ຈ ຊມ຺ມຍ຺ຈ ອນຸສາສີ, ມຊຸຣກໂຖ ຊມ຺ມກຖິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປ຺ຍ຺ຈສຸ ສີເລສຸ ປ຺ຕິຍ຺ຖາເປຕ຺ວາ ທາເນ ອຸໂປສຖກມ຺ເມ ທສສຸ ກຸສລກມ຺ມປເຖສູຕິ ອິມາຍ ກລ຺ຍາຕປ຺ຜິປທາຍ ປ຺ຕິຍ຺ຖາເປສິ , ສກລຣຍ຺ເຖ ພຸທ຺ຊານໍ ອຸປ຺ປ຺ນ຺ນກາໂລ ວິຍ ອໂຫສິ ฯ ປ຺ກ຺ຂທິວເສສຸ ຣາຊາ ຈ ອຸປຣາຊາທໂຍ ຈ ສພ຺ເພ ສນ຺ນິປ ຕິຕ຺ວາ ຊມ຺ມສກໍ ສຊ຺ເຊນ຺ຕິ ฯ ມຫາສຕ຺ໂຕ ສຊ຺ຊິຕຊມ຺ມສກາຍໍ ຣຕນປລ຺ລ຺ງກວຣຄໂຕ ພຸທ຺ຊລີລ຺ອາຍ ຊມ຺ມໍ ເທເສຕິ, ພຸທ຺ຊາ ນໍ ຊມ຺ມກຖາສທິສາວສ຺ສ ກຖາ ໂຫຕິ ฯ

ອຖ ອຍ຺ຍຕໂຣ ມຫລ຺ລກພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ຊນກິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ກຫາປຕສຫສ຺ສໍ ລກິຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຸນ ''ກິກ຺ຂໍ ຈຣິສ຺ສາມີ''ຕິ ຄໂຕ ฯ ຕສ຺ສ ຄຕກາເລ ຕໍ ກຸລໍ ກຫາປເຕ ວລ຺ອຍ຺ເຊສິ ฯ ໂສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຫາປເຕ ອາຫຣາເປສິ ฯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ກຫາປເຕ ທາຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຊີຕຣໍ ຕສ຺ສ ປາທປ຺ຣິຈາຣິກໍ ກຕ຺ວາ ອທາສິ ฯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ພາຣາຕສີໂຕ ອວິທູເຣ ເອກສ຺ມິ ພ຺ຣາຫ຺ມຕຄາເມ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ ฯ ອຖສ຺ສ ກຣິຍາ ທທຣຕາຍ ກາເມສຸ ອຕິຕ຺ຕາ ອຍ຺ເຍນ ຕຣຸຕພ຺ຣາຫ຺ມເຕນ ສທ຺ຊິ ມິຈ຺ຉາຈາຣໍ ຈຣິ ฯ ໂສລ຺ອສ ຫິ ອຕປ຺ປ຺ນິຍວຕ຺ຖູນິ ນາມ ฯ ກຕມານິ ໂສລ຺ອສ? ສາຄໂຣ ສພ຺ພສວນ຺ຕີ ຫີ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ອຄ຺ຄິ ອຸປາທາເນນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ຣາຊາ ຣຍ຺ເຖນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ພາໂລ ປາເປຫິ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ອິຕ຺ຖີ ເມຖຸນຊມ຺ເມນ ອລ຺ງກາເຣນ ວິຊາຍເນນາຕິ ອິເມຫິ ຕີຫິ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ມນ຺ເຕຫິ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ຊາຍີ ວິຫາຣສມາປຕ຺ຕິຍາ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ເສກ຺ໂຂ ອປຈເຍນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ອປ຺ປິຈ຺ໂຉ ຊຸຕ຺ງຄຄຸເຕນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ອາຣທ຺ຊວິຣິໂຍ ວິຣິຍາຣມ຺ເກນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ຊມ຺ມກຖິໂກ ສາກຈ຺ຉາຍ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ວິສາຣໂທ ປ຺ຣິສາຍ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ສທ຺ໂຊ ສ຺ງຆຸປຍ຺ຖາເນນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ທາຍໂກ ປ຺ຣິຈ຺ຈາເຄນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ປ຺ຕ຺ຫິໂຕ ຊມ຺ມສ຺ສວເນນ ນ ຕປ຺ປ຺ຕິ, ຈຕສ຺ໂສ ປ຺ຣິສາ ຕຖາຄຕທສ຺ສເນນ ນ ຕປ຺ປ຺ນ຺ຕີຕິ ฯ

ສາປິ ພ຺ຣາຫ຺ມຕີ ເມຖຸນຊມ຺ເມນ, ອຕິຕ຺ຕາ ຕໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ວິສ຺ສຕ຺ຖາ ປາປກມ຺ມໍ ກາຕຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ທຸມ຺ມນາ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ''ກື ໂກຕີ''ຕິ ວຸຕ຺ຕາ ''ພ຺ຣາຫ຺ມຕ, ອຫໍ ຕວ ເຄເຫ ກມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ທາສິທາສໍ ອາເນຫີ''ຕິ ອາຫ ฯ ''ໂກຕີ ຊນໍ ເມ ນຕ຺ຖິ, ກືໍ ທຕ຺ວາ ອາເນມີ''ຕິ ฯ ''ກິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ຊນໍ ປ຺ຣິເຍສິຕ຺ວາ ອາເນຫີ''ຕິ ฯ ''ເຕນ ຫິ ໂກຕີ ປາເຖຍ຺ ຍໍ ເມ ສຊ຺ເຊຫີ''ຕິ ฯ ''ສາ ຕສ຺ສ ພທ຺ຊສຕ຺ຕູນຍ຺ຈ ອພທ຺ຊສຕ຺ຕູນຍ຺ຈ ຈມ຺ມປ຺ສິພ຺ພກໍ ປູເຣຕ຺ວາ ອທາສີ'' ฯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ຄາມ ນິຄມຣາຊຊານີສຸ ຈຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕ ກຫາປຕສຕານິ ລກິຕ຺ວາ ''ອລໍ ເມ ເອຕ຺ຕກໍ ຊນໍ ທາສິທາສມູລາຍາ''ຕິ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕ ໂນ ຄາມໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິ ອຸທກຜາສຸກຍ຺ຖາເນ ປ຺ສິພ຺ພກໍ ມຸຍ຺ຈິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕຸໍ ຂາທິຕ຺ວາ ປ຺ສິພ຺ພກມຸຂໍ ອພນ຺ຊິຕ຺ວາວ ປານີຍໍ ປີວິຕຸໍ ໂອຕິຕ຺ໂຕ ฯ ອເຖກສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂສ຺ສິເຣ ເອໂກ ກຕ຺ຫສປ຺ໂປ ສຕ຺ຕຸຄນ຺ຊໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ປ຺ສິພ຺ພກໍ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ໂກຄໍ ອາກຸ ຊິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕຸໍ ຂາທນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິ ฯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປ຺ສິພ຺ພກສ຺ສ ອພ຺ການ຺ຕຣໍ ອໂນໂລເກຕ຺ວາ ປ຺ສິພ຺ພກໍ ພນ຺ຊິຕ຺ວາ ອໍເສ ກຕ຺ວາ ປາຍາສິ ฯ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ເອກສ຺ມິ ຣຸກ຺ເຂ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາ ຂນ຺ຊວິຍເປ ຖຕ຺ວາ ''ພ຺ຣາຫ຺ມຕ, ສເຈ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ ເຄ ວສິສ຺ສສິ, ສຍໍ ມຣິສ຺ສສິ, ສເຈ ອຊ຺ຊ ຆຣໍ ຄມິສ຺ສສິ, ກຣິຍາ ເຕ ມຣິສ຺ສຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣຊາຍິ ฯ ໂສ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ເທວ ຕໍ ອທິສ຺ວາ ກີໂຕ ມຣຕກຍຕຊ຺ຊິໂຕ ໂຣທນ຺ໂຕ ປ຺ຣິເທວນ຺ໂຕ ພາຣາຕສີນຄຣທ຺ວາຣໍ ສມ຺ປາປຸຕີ ฯ

ຕທາ ຈ ປນ຺ນຣສຸໂປສໂຖ ໂຫຕິ ອລງກຕຘມ຺ມາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຘມ຺ມກຖນທິວໂສ. ມຫາຊໂນ ນານາຄນ຺ຘປຸປ຺ຜາທິຫຕ຺ໂຖ ວຄ຺ຄວຄ຺ໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ຘມ຺ມິໍ ກຖໍ ໂສຕຸໍ ຄຈ຺ຉຕິ. ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ກຫໍ ຄຈ຺ຉຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ອຊ຺ຊ ເສນກປຓ຺ຑິໂຕ ມຘຸຣສ຺ສເຣນ ພຸທ຺ຘລີລາຍ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ, ກິໍ ຕ຺ວມ຺ປິ ນ ຊານາສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ປຓ຺ຑິໂຕ ກິຣ ຘມ຺ມກຖິໂກ, ອຫຎ຺ຈມ຺ຫິ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິໂຕ, ປຓ຺ຑິຕາ ໂຂ ປນ ມຫນ຺ຕມ຺ປິ ໂສກໍ ຫຣິຕຸໍ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ມຍາປິ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ໂສຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ. ໂສ ເຕຫິ ສທ຺ຘິໍ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນາຍ ສຣາຊິກາຍ ປຣິສາຍ ປຣິຍນ຺ເຕ ສຕ຺ຕຸປສິພ຺ພເກນ ຂນ຺ຘຄເຕນ ຘມ຺ມາສນໂຕ ອວິທູເຣ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິໂຕ ໂຣທມາໂນ ອຏ຺ຐາສິ. ມຫາສຕ຺ໂຕ ອາກາສຄງ຺ຄໍ ໂອຕາເຣນ຺ໂຕ ວິຍ ອມຕວສ຺ສໍ ວສ຺ເສນ຺ໂຕ ວິຍ ຈ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ. ມຫາຊໂນ ສຎ຺ຊາຕໂສມນສ຺ໂສ ສາຘຸກາຣໍ ທຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ອສ຺ໂສສິ.

ປຓ຺ຑິຕາ ຈ ນາມ ທິສາຈກ຺ຂຸກາ ໂຫນ຺ຕິ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ມຫາສຕ຺ໂຕ ປສນ຺ນປຎ຺ຈປສາທານິ ອກ຺ຂີນິ ອຸມ຺ມີເລຕ຺ວາ ສມນ຺ຕໂຕ ປຣິສໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ເອຕ຺ຕກາ ປຣິສາ ໂສມນສ຺ສຊາຕາ ສາຘຸກາຣໍ ທຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓນ຺ຕິ, ອຍໍ ປເນໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ໂທມນສ຺ສປ຺ປຕ຺ໂຕ ໂຣທຕິ, ເອຕສ຺ສ ອພ຺ພນ຺ຕເຣ ອສ຺ສຸຊນນສມຕ຺ເຖນ ໂສເກນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ຕມສ຺ສ ອມ຺ພິເລນ ປຫຣິຕ຺ວາ ຕມ຺ພມລໍ ວິຍ ປທຸມປລາສໂຕ ອຸທກພິນ຺ທຸໍ ວິຍ ວິນິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ເອຕ຺ເຖວ ນໍ ນິສ຺ໂສກໍ ຕຸຏ຺ຐມານສໍ ກຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ເທເສສ຺ສາມີ’’ຕິ. ໂສ ຕໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ເສນກປຓ຺ຑິໂຕ ນາມາຫໍ, ອິທາເນວ ຕໍ ນິສ຺ໂສກໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ວິສ຺ສຕ຺ໂຖ ກເຖຫີ’’ຕິ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໖.

‘‘ວິພ຺ພນ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ກຸປິຕິນ຺ທ຺ຣິໂຍສິ, ເນຕ຺ເຕຫິ ເຕ ວາຣິຄຬາ ສວນ຺ຕິ;

ກິໍ ເຕ ນຏ຺ຐໍ ກິໍ ປນ ປຕ຺ຖຍາໂນ, ອິຘາຄມາ ພ຺ຣຫ຺ເມ ຕທິງ຺ຆ ພ຺ຣູຫີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຸປິຕິນ຺ທ຺ຣິໂຍສີຕິ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍເມວ ສນ຺ຘາຍ ‘‘ກຸປິຕິນ຺ທ຺ຣິໂຍສີ’’ຕິ ອາຫ. ວາຣິຄຬາຕິ ອສ຺ສຸພິນ຺ທູນິ. ອິງ຺ຆາຕິ ໂຈທນຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ຕຎ຺ຫິ ມຫາສຕ຺ໂຕ ໂຈເທນ຺ໂຕ ເອວມາຫ ‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ສຕ຺ຕາ ນາມ ທ຺ວີຫິ ກາຣເຓຫິ ໂສຈນ຺ຕິ ປຣິເທວນ຺ຕິ ສຕ຺ຕສງ຺ຂາເຣສຸ ກິສ຺ມິຎ຺ຈິເທວ ປິຍຊາຕິເກ ນຏ຺ເຐ ວາ, ກິຎ຺ຈິເທວ ປິຍຊາຕິກໍ ປຕ຺ເຖຕ຺ວາ ອລພນ຺ຕາ ວາ. ຕຕ຺ຖ ກິໍ ເຕ ນຏ຺ຐໍ, ກິໍ ວາ ປນ ປຕ຺ຖຍນ຺ໂຕ ຕ຺ວໍ ອິຘ ອາຄໂຕ, ອິທໍ ເມ ຂິປ຺ປໍ ພ຺ຣູຫີ’’ຕິ.

ອຖສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ໂສກກາຣຓໍ ກເຖນ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໘໗.

‘‘ມິຍ຺ເຍຖ ຠຣິຍາ ວຊໂຕ ມມຊ຺ຊ, ອຄຈ຺ຉໂຕ ມຣຓມາຫ ຍກ຺ໂຂ;

ເອເຕນ ທຸກ຺ເຂນ ປເວຘິໂຕສ຺ມິ, ອກ຺ຂາຫິ ເມ ເສນກ ເອຕມຕ຺ຖ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວຊໂຕຕິ ເຄຫໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ. ອຄຈ຺ຉໂຕຕິ ອຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ. ຍກ຺ໂຂຕິ ເອກາ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ເອວມາຫາຕິ ວທຕິ. ສາ ກິຣ ເທວຕາ ‘‘ປສິພ຺ພເກ ເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ກຓ຺ຫສປ຺ໂປ’’ຕິ ອນາຈິກ຺ຂນ຺ຕີ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຎາຓານຸຠາວປ຺ປກາສນຕ຺ຖໍ ນາຈິກ຺ຂິ. ເອເຕນ ທຸກ຺ເຂນາຕິ ຄຈ຺ຉໂຕ ຠຣິຍາຍ ມຣຓທຸກ຺ເຂນ, ອຄຈ຺ຉໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ມຣຓທຸກ຺ເຂນ, ເຕນສ຺ມິ ປເວຘິໂຕ ຆຍ຺ຜິໂຕ ກມ຺ປິໂຕ. ເອຕມຕ຺ຖນ຺ຕິ ເອຕໍ ກາຣຓໍ. ເຍນ ເມ ກາຣເຓນ ຄຈ຺ຉໂຕ ຠຣິຍາຍ ມຣຓໍ, ອຄຈ຺ຉໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ມຣຓໍ ໂຫຕິ, ເອຕໍ ເມ ກາຣຓໍ ອາຈິກ຺ຂາຫີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ມຫາສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສມຸທ຺ທມຕ຺ຖເກ ຊາລໍ ຂິປນ຺ໂຕ ວິຍ ຎາຓຊາລໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ‘‘ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ພ

ຫູນິ ມຣຕາການຕານິ. ສມຸທຸເທ ນິມຸຄຸຄາປິ ມຣນຸຕິ, ຕຕຸຖ ວາລຸອມຈຸເລີ ຄຫີຕາປີ, ຄງຄາຍ ປຕິຕາປີ, ຕຕຸຖ ສຸສຸມາເຣທີ ຄຫີຕາປີ, ຣຸກຸຂໂຕ ປຕິຕາປີ, ກຕຸຍເກນ ວິທຸສາປີ, ນານປຸປການເຣທີ ອາວຸເຣທີ ປຫຍາປີ, ວິສໍ ຂາທິຕຸວາປີ, ອຸພຸພນຸຣີຕຸວາປີ, ປປາເຕ ປຕິຕາປີ, ອຕິສີຕາທີທີ ວາ ນານປຸປການເຣທີ ວາ ໂຣເຄທີ ອຸປທຸທຸຕາປີ ມຣນຸຕິເຍວ, ເອວໍ ພຫູສຸ ມຣຕາການເຕສຸ ກຕເຣນ ນຸ ໂຂ ການເຕນ ອຊຸເຊສ ພຸຣາຫຸມໂຕ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ວສນຸໂຕ ສຍໍ ມຣິສຸສຕິ, ເຄຫມສຸສ ວຊໂຕ ກຣິຍາ ມຣິສຸສຕີ''ຕີ ຈິນຸເຕສິ. ຈິນຸເຕນຸໂຕ ເອວ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ຂນຸເຜ ປສິພຸພກໍ ທິສຸວາ ''ອິມສຸມີ ປສິພຸພເກ ເອເກນ ສປຸເປນ ປວິຍຸເຄນ ກວິຕພຸພໍ, ປວິສນຸໂຕ ຈ ປເນໂສ ອິມສຸມີ ພຸຣາຫຸມເຕ ປາຕຣາສສມເຍ ສຕຸຕຸໍ ຂາທິຕຸວາ ປສິພຸພກມຸຂໍ ອພນຸຣີຕຸວາ ປານີຍໍ ປາຕຸໍ ຄເຕ ສຕຸຕຸຄນຸເຣນ ສປຸໂປ ປວິຍຸໂຄ ກວິສຸສຕີ. ພຸຣາຫຸມໂຕປີ ປານີຍໍ ປິວິຕຸວາ ອາຄໂຕ ສປຸປສຸສ ປວິຍຸຄກາວໍ ອຊານິຕຸວາ ປສິພຸພກໍ ພນຸຣີຕຸວາ ອາທາຍ ປກຸກນຸໂຕ ກວິສຸສຕີ, ສຈາຍໍ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ວສນຸໂຕ ສາຍໍ ວສນຍຸຄາເນ ''ສຕຸຕຸໍ ຂາທິສຸສາມີ''ຕີ ປສິພຸພກໍ ມຸລຸຈິຕຸວາ ຫຕຸຖໍ ປເວເສສຸສຕີ , ອຖ ນໍ ສປຸໂປ ຫຕຸເຖ ທໍສິຕຸວາ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາເປສຸສຕີ, ອິທມສຸສ ອນຸຕຣາມຄຸເຄ ວສນຸຕສຸສ ມຣຕາການຕໍ. ສເຈ ປນ ເຄຫໍ ຄຈຸເລຍຸຍ, ປສິພຸພໂກ ກຣິຍາຍ ຫຕຸຖຄໂຕ ກວິສຸສຕີ, ສາ 'ອນຸໂຕກຕຸທໍ ໂອໂລເກສຸສາມີ''ຕີ ປສິພຸພກໍ ມຸລຸຈິຕຸວາ ຫຕຸຖໍ ປເວເສສຸສຕີ, ອຖ ນໍ ສປຸໂປ ທໍສິຕຸວາ ຊີວິຕກຸຂຍໍ ປາເປສຸສຕີ, ອິທມສຸສ ອຊຸຊ ເຄຫໍ ຄຕສຸສ ກຣິຍາຍ ມຣຕາການຕ''ນຸຕິ ອຸປາຍໂກສລຸລຍາເຕເນວ ອຍຸຍາສີ.

ອຖສຸສ ເອຕທໂຫສິ ''ອິມິນາ ກຕຸຫສປຸເປນ ສູເຣນ ນິພຸກເຍນ ກວິຕພຸພໍ. ອຍຍຸທີ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ມຫາຍາສຸກໍ ປຫຣນຸໂຕປີ ປສິພຸພເກ ອຕຸຕໂນ ຈລນໍ ວາ ຜນຸທນໍ ວາ ນ ທສຸເສຕິ, ເອວຣູປາຍ ປຣິສາຍ ມຊຸເຊປີ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຖິກາວໍ ນ ທສຸເສຕິ, ຕສຸມາ ອິມິນາ ກຕຸຫສປຸເປນ ສູເຣນ ນິພຸກເຍນ ກວິຕພຸພ''ນຸຕິ. ອິທມຸປີ ໂສ ອຸປາຍໂກສລຸລຍາເຕເນວ ທິພຸພຈກຸຂຸນາ ປສຸສນຸໂຕ ວິຍ ອຍຸຍາສີ. ເອວໍ ສຣາຊິກາຍ ປຣິສາຍ ມຊຸເຊ ສປຸປໍ ປສິພຸພກໍ ປວິສນຸຕໍ ທິສຸວາ ຄິຕປຸຣິໂສ ວິຍ ມຫາສຕຸໂຕ ອຸປາຍໂກສລຸລຍາເຕເນວ ປຣິຈຸລິນຸທິຕຸວາ ພຸຣາຫຸມຕາສຸສ ປລຸຫໍ ກເຖນຸໂຕ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗.

''ພຫູນິ ຄານານິ ວິຈິນຸຕຍິຕຸວາ, ຍເມຕຸຖ ວກຸຂາມິ ຕເທວ ສຈຸຈໍ;

ມຍຸຍາມິ ເຕ ພຸຣາຫຸມຕ ສຕຸຕຸກສຸຕໍ, ອຊານໂຕ ກຕຸຫສປຸໂປ ປວິຍຸໂຄ''ຕີ.

ຕຕຸຖ ພຫູນິ ຄານານີຕິ ພຫູນິ ການຕານິ. ວິຈິນຸຕຍິຕຸວາຕິ ປຜິວິຊຊິຕຸວາ ຈິນຸຕາວເສນ ປວຕຸຕປຜິເວໂສ ຫຸຕຸວາ. ຍເມຕຸຖ ວກຸຂາມີຕິ ຍໍ ເຕ ອຫໍ ເອເຕສຸ ການເຕສຸ ເອຕໍ ການຕໍ ວກຸຂາມິ. ຕເທວ ສຈຸຈນຸຕິ ຕເທວ ຕຖໍ ທິພຸພຈກຸຂຸນາ ທິສຸວາ ກຖິຕສທິສໍ ກວິສຸສຕີຕິ ທີເປຕິ. ມຍຸຍາມີຕິ ສລຸລກຸເຂມິ. ສຕຸຕຸກສຸຕນຸຕິ ສຕຸຕຸປສິພຸພກໍ. ອຊານໂຕຕິ ອຊານນຸຕສຸເສວ ເອໂກ ກຕຸຫສປຸໂປ ປວິຍຸໂຄຕິ ມຍຸຍາມີຕິ.

ເອວຍຸຈ ປນ ວຕຸວາ ''ອຕຸຖິ ເຕ ພຸຣາຫຸມຕ, ເອຕສຸມີ ປສິພຸພເກ ສຕຸຕູ''ຕີ ປຸຈຸລິ. ''ອຕຸຖິ, ປຕຸຫິຕາ''ຕີ. ''ອຊຸຊ ປາຕຣາສເວລາຍ ສຕຸຕຸໍ ຂາທີ''ຕີ? ''ອາມ, ປຕຸຫິຕາ''ຕີ. ''ກຕຸຖ ນິສີທິຕຸວາ''ຕີ? ''ອຣຍຸເຍ ຣຸກຸຂມູລສຸມີ, ປຕຸຫິຕາ''ຕີ. ''ສຕຸຕຸໍ ຂາທິຕຸວາ ປານີຍໍ ປາຕຸໍ ຄຈຸລນຸໂຕ ປສິພຸພກມຸຂໍ ພນຸຣີ, ນ ພນຸຣີ''ຕີ? ''ນ ພນຸຣີ, ປຕຸຫິຕາ''ຕີ. ''ປານີຍໍ ປິວິຕຸວາ ອາຄໂຕ ປສິພຸພກໍ ໂອໂລເກຕຸວາ ພນຸຣີ''ຕີ. ''ອໂນໂລເກຕຸວາວ ພນຸຣີ, ປຕຸຫິຕາ''ຕີ. ''ພຸຣາຫຸມຕ, ຕວ ປານີຍໍ ປາຕຸໍ ຄຕກາເລ ອຊານນຸຕສຸເສວ ເຕ ສຕຸຕຸຄນຸເຣນ ປສິພຸພກໍ ສປຸໂປ ປວິຍຸໂຄຕີ ມຍຸຍາມິ, ເອວເມຕຸຖ ອາຄໂຕ ຕຸວໍ, ຕສຸມາ ປສິພຸພກໍ ໂອຕາເຣຕຸວາ ປຣິສມຊຸເຊ ຄເປຕຸວາ ປສິພຸພກມຸຂໍ ໂມເຈຕຸວາ ປຜິກຸກມຸມ ຄິໂຕ ເອກໍ ທຕຸທກໍ ຄເຫຕຸວາ ປສິພຸພກໍ ຕາວ ປຫຣ, ຕໂຕ ປຕຸຖຍຜຕໍ ສຸສູຕິສທຸທໍ ກຕຸວາ ນິກຸຂມນຸຕໍ ກຕຸຫສປຸປໍ ທິສຸວາ ນິກຸກງຂ ກວິສຸສຕີ''ຕີ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘.

''ອາທາຍ ທຕຸທໍ ປຣິສຸມຸກ ກສຸຕໍ, ປສຸເສລຸອມູຄໍ ອຸຣຄໍ ທຸຊິວຸຫໍ;

ລິນຸທຊຊ ກງຂໍ ວິຈິກິຈຸລິຕານິ, ກຸຊງຄມໍ ປສຸສ ປມຸລຸຈ ກສຸຕ''ນຸຕີ.

ຓຕຸຖ ປຣິສຸທຸກາຕິ ປທຣ຺. ປສ຺ເສລຸອມູຄນຸຕິ ເອລຸອ ປຄຸໜຣນຸເຕນ ມຸເຂນ ເອລຸອມູຄ ປສີພຸພກໂຕ ນິກຸຂມນຸຕ ທຸຊີວຸທ ອຸຣຄ ປສຸສ຺. ລນຸທຊຊ ກຽຂ ວິຈິກິຈຸຉິຕານິຕິ ''ອຕຸຖິ ນຸ ໂຂ ເມ ປສີພຸພເກ ສປຸໂປ, ອຸທາຫຸ ນຕຸຖີ''ຕິ ກຽຂເມວ ປຸນປຸປຸນ ອຸປຸປຊຊ ມານານິ ວິຈິກິຈຸຉິຕານິ ຈ ອຊຊ ລິນຸທ, ມຍຸຫ ສທຸທຫ, ອວິຕຖຸຄຸທີ ເມ ເວຍຸຍາກຣຕ, ອິທາເນວ ນິກຸຂມນຸຕ ກຸຊຽຄມ ປສຸສ ປມຸລຸຈ ກສຸຕນຸຕິ຺.

ພຸຣາຫຸມໂຕ ມຫາສຕຸຕສຸສ ກຖ ສຸຕຸວາ ສວິຖຸໂຄ ກຍປຸປຕຸໂຕ ຕຖາ ອກາສິ຺. ສປຸໂປປີ ສຕຸຕຸກສຸເຕ ທຕຸເທນ ປທເຍ ປສີພຸພກມຸຂາ ນິກຸຂມິຕຸວາ ມຫາຊນ ໂອໂລເກນຸໂຕ ອຜຸຖາສິ຺. ຕມຕຸຖ ປກາເສນຸໂຕ ສຕຸຖາ ປຜຸຈມ ຄາຖມາຫ –

໘໐຺.

''ສວິຖຸຄຣູໂປ ປຣິສາຍ ມຊເຊ, ໂສ ພຸຣາຫຸມໂຕ ສຕຸຕຸກສຸຕ ປມຸລຸຈິ;

ອຖ ນິກຸຂມີ ອຸຣໂຄ ອຸຄຸຄເຕໂຊ, ອາສີວິໂສ ສປຸໂປ ຜຕ ກຣິຕຸວາ''ຕິ຺.

ສປຸປສຸສ ຜຕ ກຕຸວາ ນິກຸຂນຸຕກາເລ ''ມຫາສຕຸຕສຸສ ສພຸພລຸລຸພຸທຸຣສຸເສວ ພຸຍາກຣຕ ອໂຫສີ''ຕິ ມຫາຊໂນ ເຈລຸກຸ ເຂປສຫສຸສານິ ປວຕຸເຕສິ, ອງຄຸລິໂຜຍນສຫສຸສານິ ປຣິພຸກມີສຸ, ໜນເມໜວສຸສ ວິຍ ສຕຸຕຣຕນວສຸສ ວສຸສີ, ສາຣຸການຣສຫສຸ ສານິ ປວຕຸຕີສຸ, ມຫາປຖວີກີຊຊນສທຸໂທ ວິຍ ອໂຫສິ຺. ອິທ ປນ ພຸທຸຣລີລຸອາຍ ເອວຣູປສຸສ ປຜຸຫສຸສ ກຖນ ນາມ ເນວ ຊາຕິ ຍາ ພລ, ນ ໂຄຕຸຕກຸລປຸປເທສານ ພລ, ກສຸສ ປເນຕ ພລນຸຕິ? ປຜຸຜາຍ ພລ຺. ປຜຸຜວາ ຫິ ປຸຄຸຄໂລ ວິປສຸສນ ວທຸເຍຕຸວາ ອຣິຍມຄຸຄທຸວາຣ ວິວຣິຕຸວາ ອມຕມຫານິພຸພານ ປວິສຕິ, ສາວກປາຣມີມຸປີ ປຈຸເຈກໂພລີມຸປີ ສມຸມາສມຸໂພລີມຸປີ ປຝິວິຊຊຕິ຺. ອມຕມຫານິພຸພານສມຸປາປເກສຸ ຫິ ຜມຸເມສຸ ປຜຸຜາວ ເສຜຸຖາ, ອວເສສາ ຕສຸສາ ປຣິວາຣາ ໂຫນຸຕິ຺. ເຕເນຕ ວຸຕຸຕ –

''ປຜຸຜາ ຫິ ເສຜຸຖາ ກຸສລາ ວທນຸຕິ, ນກຸຂຕຸຕຣາຊາຣິວ ຕາຣການ;

ສີລ ສິຣີ ຈາປີ ສຕຜຸຈ ຜມຸໂມ, ອນຸວາຍິກາ ປຜຸຜວໂຕ ກວນຸຕິ''ຕິ຺. (ຊາ຺. ໒຺໑໗຺໓໑);

ເອວ ກຖິເຕ ຈ ປນ ມຫາສຕຸເຕນ ປຜຸເຫ ເອໂກ ອທິຕຸຕຸທີໂກ ສປຸປສຸສ ມຸຂພນຸຜນ ກຕຸວາ ສປຸປ ຄເຫຕຸວາ ອຣຜຸເຍ ວິສຸສຊ ເຊສິ຺. ພຸຣາຫຸມໂຕ ຣາຊານ ອຸປສງກມິຕຸວາ ຊຍາເປຕຸວາ ອຜຸຊລີ ປຄຸຄຍຸທ ຣຜຸໂຍ ຖຸຕິ ກໂຣນຸໂຕ ອຸປທຸຒຄາຖມາທ –

໘໑຺.

''ສຸລທຸຣລາກາ ຊນກສຸສ ຣຜຸໂຍ;

ໂຍ ປສຸສຕິ ເສນກ ສາຣຸປຜຸຜ''ນຸຕິ຺.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ໂຍ ສາຣຸປຜຸຜ ອຸຕຸຕມປຜຸຜ ເສນກປຕຸທີຕ ອກຸຂີນິ ອຸມຸມີເລຕຸວາ ອິຈຸຉິຕິຈຸຉິຕກຸຂເຕ ປີຍຈກຸຂູທີ ປສຸສິຕຸ ລກ ຕິ, ຕສຸສ ຣຜຸໂຍ ຊນກສຸສ ເອເຕ ອິຈຸຉິຕິຈຸຉິຕກຸຂເຕ ທສຸສນລາກາ ສຸລທຸຣລາກາ ໑ຕ, ເອເຕນ ລທຸເຣສຸ ສພຸພລາເກສຸ ເອ ເຕວ ລາກາ ສຸລທຸຣລາກາ ນາມາຕິ຺.

ພຸຣາຫຸມໂຕປີ ຣຜຸໂຍ ຖຸຕິ ກຕຸວາ ປຸນ ປສີພຸພກໂຕ ສຕຸຕ ກຫາປຕສຕານິ ຄເຫຕຸວາ ມຫາສຕຸຕສຸສ ຖຸຕິ ກຕຸວາ ຕຸຜຸຖິທາຍ ທາຕຸກາໂມ ທິຍທຸຒຄາຖມາທ –

''ວິວຍຸຍລທຸໂທ ນຸສີ ສພຸພທສຸສີ, ຜາຕ ນຸ ເຕ ພຸຣາຫຸມຕ ກີສຣູປ຺.

໕໘ຯ

"ອິມານິ ເມ ສຕ຺ຕສຕານິ ອຕ຺ຖິ, ຄຓ຺ຫາຫິ ສພ຺ພານິ ທທາມິ ຕຸຍ຺ຫໍ;

ຕຍາ ຫິ ເມ ຊີວິຕມຊ຺ຊ ລທ຺ຘໍ, ອໂຖປິ ຠຣິຍາຍ ມກາສິ ໂສຕ຺ຖິ''ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ວິວຏ຺ຏຉທ຺ໂທ ນຸສິ ສພ຺ພທສ຺ສີຕິ ກິໍ ນຸ ໂຂ ຕ຺ວໍ ສພ຺ເພສຸ ສມ຺ມາກາເຣສຸ ວິວຏ຺ຏຉທໂນ ວິວຏ຺ຏເນຍ຺ຍສມ຺ໂມ ສພ຺ພຎ຺ຎຸ ພຸທ຺ໂຘຕິ ຖຸຕິວເສນ ປຸຈ຺ຉຕິຯ ຎາຕໍ ນຸ ເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ ກິສ຺ຣູປນ຺ຕິ ອຸທາຫຸ ອສພ຺ພຎ຺ຎຸສ຺ສປິ ສໂຕ ຕວ ຎາຕໍ ອຕິວິຍ ກິສ຺ຣູປໍ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຕໍ ວິຍ ພລວນ຺ຕິຯ ຕຍາ ຫິ ເມຕິ ຕຍາ ຫິ ທິນ຺ນຕ຺ຕາ ອຊ຺ຊ ມຍາ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຘໍຯ ອໂຖປິ ຠຣິຍາຍ ມກາສິ ໂສຕ຺ຖິນ຺ຕິ ອໂຖປິ ເມ ຠຣິຍາຍ ຕ຺ວເມວ ໂສຕ຺ຖິໍ ອກາສິຯ

ອິຕິ ໂສ ວຕ຺ວາ "ສເຈປິ ສຕສຫສ຺ສໍ ຠເວຍ຺ຍ, ທເທຍ຺ຍເມວາຫໍ, ເອຕ຺ຕເກເມວ ເມ ຘນໍ, ອິມານິ ເມ ສຕ຺ຕ ສຕານິ ຄຓ຺ຫາ''ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ຍາຈິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຎ຺ຎໍ ຄາຖມາຫ –

໕໙ຯ

"ນ ປຓ຺ຑິຕາ ເວຕນມາທິຍນ຺ຕິ, ຈິຕ຺ຣາຫິ ຄາຖາຫິ ສຸຠາສິຕາຫິ;

ອິໂຕປິ ເຕ ພ຺ຣຫ຺ເມ ທທນ຺ຕຸ ວິຕ຺ຕໍ, ອາທາຍ ຕ຺ວໍ ຄຈ຺ຉ ສກໍ ນິເກຕ''ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເວຕນນ຺ຕິ ເວຕ຺ຕນໍ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖຯ ອິໂຕປິ ເຕ ພ຺ຣຫ຺ເມຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ອິໂຕ ມມ ປາທມູລໂຕປິ ຕຸຍ຺ຫໍ ຘນໍ ທທນ຺ຕຸຯ ວິຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ຕ຺ວໍ ຄຈ຺ຉາຕິ ອິໂຕ ອຎ຺ຎານິ ຕີຓິ ສຕານິ ຄເຫຕ຺ວາ ສຫສ຺ສຠຓ຺ຑິກໍ ອາທາຍ ສກນິເວສນໍ ຄຈ຺ຉຯ

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ສຫສ຺ສໍ ປູຣາເປນ຺ໂຕ ກຫາປເຓ ທາເປຕ຺ວາ "ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ເກນ ຕ຺ວໍ ສນຠິກ຺ຂາຍ ເປສິໂຕ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ "ຠຣິຍາຍ ເມ ປຓ຺ຑິຕາ''ຕິຯ "ຠຣິຍາ ປນ ເຕ ມຫລ຺ລິກາ, ທຫຣາ''ຕິຯ "ທຫຣາ, ປຓ຺ຑິຕາ''ຕິຯ "ເຕນ ຫິ ສາ ອຎ຺ເຎນ ສທ຺ຘິໍ ອນາຈາຣໍ ກໂຣນ຺ຕີ 'ນິພ຺ຠຍາ ຫຸຕ຺ວາ ກຣິສ຺ສາມີ'ຕິ ຕໍ ເປເສສິ, ສເຈ ອິເມ ກຫາປເຓ ຆຣໍ ເນສ຺ສສິ, ສາ ເຕ ທຸກ຺ເຂນ ລທ຺ຘກຫາປເຓ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຣສ຺ສ ທສ຺ສຕິ, ຕສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອຸຊຸກເມວ ເຄຫໍ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ພຫິຄາເມ ຣຸກ຺ຂມູເລ ວາ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ວາ ກຫາປເຓ ຖເປຕ຺ວາ ປວິເສຍ຺ຍາສີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິຯ ໂສ ຄາມສມີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ຂມູເລ ກຫາປເຓ ຖເປຕ຺ວາ ສາຍໍ ເຄຫໍ ອຄມາສິຯ ຠຣິຍາປິສ຺ສ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ຊາເຣນ ສທ຺ຘິໍ ນິສິນ຺ນາ ອໂຫສິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ທ຺ວາເຣ ຖຕ຺ວາ "ໂຠຕີ''ຕິ ອາຫຯ ສາ ຕສ຺ສ ສທ຺ທໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ທີປໍ ນິພ຺ພາເປຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ອນ຺ໂຕ ປວິຏ຺ເຐ ອິຕຣໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ທ຺ວາຣມູເລ ຖເປຕ຺ວາ ເຄຫໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປສິພ຺ພເກ ກິຎ຺ຈິ ອທິສ຺ວາ "ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ກິໍ ເຕ ຠິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ລທ຺ຘ''ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ "ສຫສ຺ສໍ ເມ ລທ຺ຘ''ນ຺ຕິຯ "ກຫໍ ປນ ຕ''ນ຺ຕິຯ "ອສຸກຏ຺ຐາເນ ນາມ ຖປິຕໍ, ປາໂຕວ ອາຫຣິສ຺ສາມິ, ມາ ຈິນ຺ຕຍີ''ຕິຯ ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊາຣສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂີຯ ໂສ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຖປິຕໍ ວິຍ ຄຓ຺ຫິຯ

ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ປຸນທິວເສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຫາປເຓ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ກິໍ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກຫາປເຓ ນ ປສ຺ສາມິ, ປຓ຺ຑິຕາ''ຕິ ອາຫຯ "ຠຣິຍາຍ ເຕ ອາຈິກ຺ຂີ''ຕິ? "ອາມ, ປຓ຺ຑິຕາ''ຕິຯ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຕາຍ ຊາຣສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂິຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ "ອຕ຺ຖິ ປນ ເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ຠຣິຍາຍ ກຸລູປກພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ "ອຕ຺ຖິ, ປຓ຺ຑິຕາ''ຕິຯ "ຕຸຍ຺ຫມ຺ປິ ອຕ຺ຖີ''ຕິ? "ອາມ, ປຓ຺ຑິຕາ''ຕິຯ ອຖສ຺ສ ມຫາສຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ທິວສານໍ ປຣິພ຺ພຍໍ ທາເປຕ຺ວາ "ຄຈ຺ຉ ປຖມທິວເສ ຕວ ສຕ຺ຕ, ຠຣິຍາຍ ເຕ ສຕ຺ຕາຕິ ຈຸທ຺ທສ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ໂຠເຊຖ, ປຸນທິວສໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເອເກກໍ ຫາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຕວ ເອກໍ, ຠຣິຍາຍ ເຕ ເອກນ຺ຕິ ທ຺ເວ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ນິມນ຺ເຕຕ຺ວາ ຠຣິຍາຍ ເຕ ສຕ຺ຕ ທິວເສ ນິມນ຺ຕິຕພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ນິພທ຺ທໍ ອາຄມນຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ມຍ຺ຫໍ ອາໂຣເຈຫີ''ຕິ ອາຫຯ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຕຖາ ກຕ຺ວາ "ສລ຺ລກ຺ຂິໂຕ ເມ ປຓ຺ຑິຕ, ນິພທ຺ທໍ ຠຸຎ຺ຊນກພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ''ຕິ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສິຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເຕນ ສທ຺ຘິ ປຸຣິເສ ເປເສຕ຺ວາ ຕໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ “ອສຸກຣຸກ຺ຂມູລໂຕ ເຕ ອິມສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ສນ຺ຕ ກໍ ກຫາປຓສຫສ຺ສໍ ຄຫິຕ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ។ “ນ ຄຓ຺ຫາມິ, ປຓ຺ຑິຕາ”ຕິ។ “ຕ຺ວໍ ມມ ເສນກປຓ຺ຑິຕພາວໍ ນ ຊານາສິ, ອາຫຣາເປສ຺ສາມິ ເຕ ກຫາປເຓ”ຕິ។ ໂສ ກີໂຕ “ຄຫິຕາ ເມ”ຕິ ສມ຺ປຓິຈ຺ຉິ។ “ກຸຫິ ເຕ ຖປິຕາ”ຕິ? “ຕຕ຺ເຖວ, ປຓ຺ຑິຕ, ຖປິຕາ”ຕິ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ປຸຈ຺ຉິ “ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ກີ ເຕ ສາເຍວ ກຣິຍາ ໂຫຕຸ, ອຸທາຫຸ ອຎ຺ຎໍ ຄຓ຺ຫິສ຺ສສີ”ຕິ។ “ສາເຍວ ເມ ໂຫຕຸ, ປຓ຺ຑິຕາ”ຕິ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ມນຸສ຺ເສ ເປເສຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ກຫາປເຓ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິຎ຺ຈ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ໂຈຣພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ກຫາປເຓ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ທາເປຕ຺ວາ ອິຕຣສ຺ສ ຣາຊາຓໍ ກາເຣຕ຺ວາ ນຄຣາ ນີຫຣາເປຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓິຍາປິ ຣາຊາຓໍ ກາເຣຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນເຍວ ສນ຺ຕິເກ ວສາເປສິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜລາທີນິ ສຈ຺ຉິກຣິສຸ។ ຕທາ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ປຣິສາ ພຸທ຺ຘປຣິສາ, ເສນກປຓ຺ຑິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ។

ສຕ຺ຕຸກສ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ។

[໔໐໓] ໘។ ອຝ຺ຖິເສນຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເຍເມ ອຫໍ ນ ຊານາມີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ອາລວິໍ ນິສ຺ສາຍ ອຄ຺ຄາລເວ ເຈຕິເຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ກຸຓິການສິກ຺ຂາປທໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ។ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ເຫຝ຺ຖາ ມຓິກຓ຺ຖຊາຕເກ (ຊາ។ ໑។໓។໗ ອາທໂຍ) ກຖິຕເມວ។ ສຕ຺ຖາ ປນ ເຕ ພິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ພິກ຺ຂເວ, ໂປຣາຓກປຓ຺ຑິຕາ ປຸພ຺ເພ ອນຸປ຺ປນ຺ເນ ພຸທ຺ເຘ ພາຫິຣກປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຣາຊູຫິ ປວາຣິຕາປິ ‘ຍາຈນາ ນາມ ປເຣສໍ ອປ຺ປິຍາ ອມນາປາ’ຕິ ນ ຍາຈິສູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມີ ນິຄເມ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ອຝ຺ຖິເສນກຸມາໂຣຕິສ຺ສ ນາມໍ ກຣີສຸ។ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອປຣພາເຄ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ທິສ຺ວາ ຘຣາວາສໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານາພິຎ຺ຎາສມາປຕ຺ຕິໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ຈິຣໍ ວສິຕ຺ວາ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ພິກ຺ຂາຍ ຈຣນ຺ໂຕ ຣາຊງຄຓໍ ອຄມາສິ។ ຣາຊາ ຕສ຺ສາຈາຣວິຫາເຣ ປສີທິຕ຺ວາ ຕໍ ນິມນ຺ຕາເປຕ຺ວາ ປາສາທຕເລ ປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ສຸໂພຊນໍ ໂພເຊຕ຺ວາ ໂພຊນາວສາເນ ອນຸໂມທນໍ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ໂນ ປຝິຎ຺ຎໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສາເປສິ, ທິວສສ຺ສ ຈ ທ຺ເວ ຕໂຍ ວາເຣ ອຸປຝ຺ຖານໍ ອຄມາສິ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ຘມ຺ມກຖາຍ ປສນ຺ໂນ ຣຊ຺ຊໍ ອາທິ ກຕ຺ວາ “ເຍນ ໂວ ອຕ຺ໂຖ, ຕໍ ວເທຍ຺ຍາຖາ”ຕິ ປວາເຣສິ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ອິທໍ ນາມ ເມ ເທຫີ”ຕິ ນ ວທຕິ។ ອຎ຺ເຎ ຍາຈກາ “ອິທໍ ເທຫິ, ອິທໍ ເທຫີ”ຕິ ອິຈ຺ຉິຕິຈ຺ຉິຕໍ ຍາຈນ຺ຕິ, ຣາຊາ ອສຊ຺ຊມາໂນ ເທຕິເຍວ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ຈິນ຺ເຕສິ “ອຎ຺ເຎ ຍາຈນກວນິພ຺ພກາ ‘ອິທຎ຺ຈິທຎ຺ຈ ອມ຺ຫາກໍ ເທຫີ’ຕິ ມໍ ຍາຈນ຺ຕິ, ອຍ຺ໂຍ ປນ ອຝ຺ຖິເສໂນ ປວາຣິຕກາລໂຕ ປຝ຺ຖາຍ ນ ກິຎ຺ຈິ ຍາຈຕິ, ປຎ຺ຎວາ ໂຂ ປເນສ ອຸປາຍກຸສໂລ, ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ ນ”ນ຺ຕິ។ ໂສ ເອກທິວສໍ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ອຎ຺ເຎສໍ ຍາຈນກາຣຓໍ ຕສ຺ສ ຈ ອຍາຈນກາຣຓໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔។

“ເຍເມ ອຫໍ ນ ຊານາມິ, ອຝ຺ຖິເສນ ວນິພ຺ພເກ;

ເຕ ມໍ ສງ຺ຄມ຺ມ ຍາຈນ຺ຕິ, ກສ຺ມາ ມໍ ຕ຺ວໍ ນ ຍາຈສີ”ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ວນິພ຺ພເກຕິ ຍາຈນເກ។ ສງ຺ຄມ຺ມາຕິ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ។ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອຍ຺ຍ, ອຝ຺ຖິເສນ, ເຍເມ ວນິພ຺ພເກ ອຫໍ ນາມ ໂຄຕ຺ຕຊາຕິກຸລປ຺ປເທເສນ “ອິເມ ນາເມເຕ”ຕິປິ ນ ຊານາມິ, ເຕ ມໍ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ ອິຈ຺ຉິຕິຈ຺ຉິຕໍ ຍາຈນ຺ຕິ, ຕ຺ວໍ ປນ ກສ຺ມາ ມໍ

ກິញ୍ຈິ ນ ຍາຈສີຕິ។

ຕំ ສុຕ្វາ ໂພធិສត្តោ ທុតិយំ គាថមាហ –

៥៥។

''ຍາຈໂກ ອប្បិໂຍ ໂຫຕិ, ຍາຈំ ອທທមប្បិໂຍ;

ຕស្មាហំ ຕំ ន ຍາຈាមិ, មា មេ វិទេស្សនា អហូ''តិ។

តត្ថ ຍາຈໂກ ອប្បិໂຍ ໂຫຕិຕិ ໂຍ ហិ, មហារាជ, បុគ្គលោ ''ឥទំ មេ ទេហិ''តិ ຍາຈໂກ, ໂສ មាតាបិតូនម្បិ មិត្តាមច្ចាទីនម្បិ អប្បិໂຍ ໂຫຕិ អមនាបោ។ តស្ស អប្បិយភាវេ មណិកណ្ឋជាតកេន ទីបេតព្វោ។ ຍາຈន្តិ ຍາຈិតភណ្ឌំ។ អទទន្តិ អទទមានោ។ ឥទំ វុត្តំ ໂຫຕិ – ໂຍបិ ຍາຈិតំ ន ទេតិ, ໂສ មាតាបិតរោ អាទឹ កត្វា អទទមានោ បុគ្គលោ ຍາຈកស្ស អប្បិໂຍ ໂຫຕិតិ។ តស្មាតិ យស្មា ຍາຈໂកបិ ទាយកស្ស, ຍາຈិតំ ភណ្ឌំ អទទន្តោបិ ຍາຈកស្ស អប្បិໂຍ ໂຫຕិ, តស្មា អហំ ຕំ ន ຍາຈាមិ។ មា មេ វិទេស្សនា អហូតិ សចេ ហិ អហំ ຍາចេយ្យមេវ, តវ វិទេស្សោ ភវេយ្យំ, សា មេ តវ សន្តិកា ឧប្បន្នា វិទេស្សនា, សចេ បន ត្វំ ន ទទេយ្យាសិ, មម វិទេស្សោ ភវេយ្យាសិ, សា ច មម តយិ វិទេស្សនា, ឯវំ សព្វថាបិ មា មេ វិទេស្សនា អហុ, មា នោ ឧភិន្នម្បិ មេត្តា ភិជ្ជីតិ ឯតមត្ថំ សម្បស្សន្តោ អហំ ຕំ ន ກិញ្ចិ ຍາຈាមិតិ។

អថស្ស វចនំ សុត្វា រាជា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

៥៦។

'ໂຍ វេ ຍາຈនជីវានោ, កាលេ ຍາຈំ ន ຍາຈតិ;

បរញ្ច បុញ្ញា ធំសេតិ, អត្តនាបិ ន ជីវតិ។

៥៧។

'ໂຍ ច ຍາຈនជីវានោ, កាលេ ຍາຈញ្ហិ ຍາຈតិ;

បរញ្ច បុញ្ញំ លព្ភេតិ, អត្តនាបិ ច ជីវតិ។

៥៨។

''ន វេ ទេស្សន្តិ សប្បញ្ញា, ទិស្វា ຍາຈកមាគតេ;

ព្រហ្មចារិ បិໂຍ មេសិ, វទ ត្វំ ភញ្ញមិច្ឆសី''តិ។

តត្ថ ຍາຈនជីវានោតិ ຍາຈនជីវមានោ, អយមេវ វា បាឋោ។ ឥទំ វុត្តំ ໂຫຕិ – អយ្យ, អញ្ញេសំ ໂຍ ຍາຈនេន ជីវមានោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ຍາຈិតព្ពយុត្តប្បត្តកាលេ ກិញ្ចិទេវ ຍາຈិតព្ពំ ន ຍາຈតិ, ໂស បរញ្ច ទាយកំ បុញ្ញា ធំសេតិ បរិហាបេតិ, អត្តនាបិ ច សុខំ ន ជីវតិ។ បុញ្ញំ លព្ភេតីតិ កាលេ បន ຍາຈិតព្ពំ ຍາຈន្តោ បរញ្ច បុញ្ញំ អធិគមេតិ, អត្តនាបិ ច សុខំ ជីវតិ។ ន វេ ទេស្សន្តីតិ យំ ត្វំ វទេសិ ''មា មេ វិទេស្សនា អហូ''តិ, តំ កស្មា វទសិ។ សប្បញ្ញា ហិ ទានញ្ច ទានផលញ្ច ជានន្តា បណ្ឌិតា ຍາຈកេ អាគតេ ទិស្វា ន ទេស្សន្តិ ន កុជ្ឈន្តិ, អញ្ញទត្ថុ

ປນ ປມຸທິຕາວ ໂຫນຸຕິຕິ ທີເປ໌ຕິ។ ຍາຈກມາຄເຕຕິ ມ-ກາໂຣ ພຸຍລຸຊນສນຸຊິວເສນ ວຸຕຸໂຕ, ຍາຈເກ ອາຄເຕຕິ ອຕຸໂຖ។ ພຸຣຫຸມຈາຣີ ປີໂຍ ເມສີຕິ ອຍຸຍ ອຜຸຖິເສນ, ປຣິສຸທຸຊຈາຣີ ມຫາປຸລຸລ, ຕຸວໍ ມຍຸຫໍ ອຕິວິຍ ປີໂຍ, ຕສຸມາ ວຣໍ ຕຸວໍ ມໍ ວເທຫີ ຍາຈາທີເຍວ។ ກລຸລມິຈຸຊສີຕິ ຍໍກິລຸຈິ ວຕຸຕພຸພໍ ອິຈຸຊສີ, ສພຸພໍ ວທ, ຣຊຸຊມຸປີ ເຕ ທສຸສາມິເຍວາຕິ។

ເອວໍ ໂພຊິສຕຸໂຕ ຣລຸລາ ຣຊຸເຊນາປີ ປວາຣິໂຕ ເນວ ກິລຸຈິ ຍາຈິ។ ຣລຸໂລ ປນ ເອວໍ ອຕຸຕໂນ ອຊຸຊາສເຍ ກຖິເຕ ມຫາສຕຸໂຕປີ ປພຸພຊິຕປຜິປຕຸຕິ ທສຸເສຕຸໍ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຍາຈນາ ທີ ນາເມສາ ກາມໂພຄີນໍ ຄິຫີນໍ ອາຈິຕຸຕາ, ນ ປພຸພຊິຕານໍ, ປພຸພຊິເຕນ ປນ ປພຸພຊິຕກາລໂຕ ປຜຸຖາຍ ຄິຫີຫີ ອສມານປຣິສຸທຸຊາຊີເວນ ກວິຕພຸພ’’ນຸຕິ ປພຸພຊິຕປຜິປທໍ ທສຸເສນຸໂຕ ລຜຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໕໙។

‘‘ນ ເວ ຍາຈນຸຕິ ສປຸປລຸລາ, ຊີໂຣ ຈ ເວທິຕຸມຣຫຕິ;

ອຸທຸທິສຸສ ອຣິຍາ ຕິຜຸຖນຸຕິ, ເອສາ ອຣິຍານ ຍາຈນາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ສປຸປລຸລາຕິ ພຸທຸຊາ ຈ ພຸທຸທສາວກາ ຈ ໂພຊິຍາ ປຜິປນຸນາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕາ ໂພຊິສຕຸຕາ ຈ ສພຸເພປີ ສປຸປລຸລາ ຈ ສຸສີລາ ຈ, ເອເຕ ເອວຣູປາ ສປຸປລຸລາ ‘‘ອມຸຫາກໍ ອິທລຸຈິທລຸຈ ເທຖາ’’ຕິ ນ ຍາຈນຸຕິ។ ຊີໂຣ ຈ ເວທິຕຸມຣຫຕີຕິ ອຸປຜຸຖາໂກ ປນ ຊີໂຣ ປຕຸທີໂຕ ຄິລານກາເລ ຈ ອຄິລານກາເລ ຈ ເຍນ ເຍນຕຸໂຖ, ຕໍ ສພຸພໍ ສຍເມວ ເວທິຕຸໍ ຊານິຕຸໍ ອຣຫຕິ។ ອຸທຸທິສຸສ ອຣິຍາ ຕິຜຸຖນຸຕີຕິ ອຣິຍາ ປນ ວາຈໍ ອກິນຸທິຕຸວາ ເຍນຕຸຖິກາ ໂຫນຸຕິ, ຕໍ ອຸທຸທິສຸສ ເກວລໍ ກິກຸຂາຈາຣວຕຸເຕນ ຕິຜຸຖນຸຕິ, ເນວ ກາຍງຄໍ ວາ ວາຈງຄໍ ວາ ໂກເປນຸຕິ។ ກາຍວິກາຣໍ ທສຸເສຕຸວາ ນິມິຕຸຕໍ ກໂຣນຸໂຕ ທິ ກາຍງຄໍ ໂກເປຕິ ນາມ, ວຈີເກທໍ ກໂຣນຸໂຕ ວາຈງຄໍ ໂກເປຕິ ນາມ, ຕທຸກຍໍ ອກຕຸວາ ພຸທຸຊາທໂຍ ອຣິຍາ ຕິຜຸຖນຸຕິ។ ເອສາ ອຣິຍານ ຍາຈນາຕິ ເອສາ ກາຍງຄວາຈງຄໍ ອໂກເປຕຸວາ ກິກຸຂາຍ ຕິຜຸຖມານາ ອຣິຍານໍ ຍາຈນາ ນາມ។

ຣາຊາ ໂພຊິສຕຸຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ການຸເຕ, ຍທີ ສປຸປລຸໂລ ອຸປຜຸຖາໂກ ອຕຸຕນາວ ລຕຸວາ ກຸລູປກສຸສ ທາຕພຸພໍ ເທຕິ, ອຫມຸປີ ຕຸມຸຫາກໍ ອິທລຸຈິທລຸຈ ທມຸມີ’’ຕິ ວທນຸໂຕ ສຕຸຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໐។

‘‘ທທາມິ ເຕ ພຸຣາຫຸມຕາ ໂຣຫີເກີນໍ, ຄວໍ ສຫສຸສໍ ສຫ ປຸງຄເວນ;

ອຣິໂຍ ທີ ອຣິຍສຸສ ກຖໍ ນ ທຊຸຊາ, ສຸຕຸວານ ຄາຖາ ຕວ ຊມຸມຍຸຕຸຕາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ໂຣຫີເກີນນຸຕິ ຣຕຸຕວຕຸຕານໍ។ ຄວໍ ສຫສຸສນຸຕິ ຊີຣທຊິອາທີມຊຸຣຣສປຣິໂກຄຕຸຖາຍ ເອວຣູປານໍ ຄຸນຸນໍ ສຫສຸສໍ ຕຸຍຸຫໍ ທມຸມິ, ຕໍ ເມ ປຜິຄຸຄຕຸຫ។ ອຣິໂຍຕິ ອາຈາຣອຣິໂຍ។ ອຣິຍສຸສາຕິ ອາຈາຣອຣິຍສຸສ។ ກຖໍ ນ ທຊຸຊາຕິ ເກນ ກາຣເຕນ ນ ທເທຍຸຍ។

ເອວໍ ວຸຕຸເຕ ໂພຊິສຕຸໂຕ ‘‘ອຫໍ ມຫາຣາຊ, ອກິລຸຈໂນ ປພຸພຊິໂຕ, ນ ເມ ຄາວີທີ ອຕຸໂຖ’’ຕິ ປຜິກຸຊິປີ។ ຣາຊາ ຕສຸໂສວາເທ ຖຕຸວາ ທານາທີນິ ປຸລຸລານິ ກຕຸວາ ສຄຸຄປຣາຍໂຕ ອໂທສິ។ ໂສປີ ອປຣິຫີນຊຸຊາໂນ ພຸຣຫຸມໂລເກ ອຸປຸປຊຸຊິ។

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຊມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ພຫູ ໂສຕາປຕຸຕິຜລາທີສຸ ປຕິຜຸຖິຕາ។ ຕທາ ຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂທສີ, ອຜຸຖິເສໂນ ປນ ອຫເມວ ອໂທສິນຸຕິ។

ອຜຸຖິເສນຊາຕກວຕຸຕນາ ອຜຸຖມາ។

[໔໐໔] ໓. ກປິຊາຕກວຓຓນາ

ຍຕ຺ຖ ເວຣີ ນິວສຕີຕິ ອິທັ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ປຖວິປ຺ເວສນັ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີຯ ຕສ຺ມິຍ຺ຫິ ປຖວິ ປ຺ວິຍ຺ເຖ ຘມ຺ມສກາຍັ ກຖັ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸ້ ‘‘ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ສຫ ປຣິສາຍ ນຍ຺ໂຖ’’ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ເທວທຕ຺ໂຕ ສຫ ປຣິສາຍ ນຍ຺ໂຖ, ປຸພ຺ເພປີ ນສ຺ສິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕັ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍັ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊັ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກປິໂຍນິຍັ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຍ຺ຈສຕກປິປ຺ຣິວາໂຣ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສີຯ ເທວທຕ຺ໂຕປີ ກປິໂຍນິຍັ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຍ຺ຈສຕກປິປ຺ຣິວາໂຣ ຕຕ຺ເຖວ ວສີຯ ອເຖກທິວສັ ປຸໂຣຫິເຕ ອຸຍ຺ຍານັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນ຺ເຕ ເອໂກ ໂລລກປີ ປຸເຣຕຣັ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍານທ຺ວາເຣ ໂຕຣຓມຕ຺ຖເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ວຈ຺ຈປີຕ຺ໝັ ປາເຕຕ຺ວາ ປຸນ ອຸທ຺ຘັ ໂອໂລເກນ຺ຕສ຺ສ ມຸເຂ ປາເຕສີຯ ໂສ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ‘‘ໂຫຕຸ, ຊານິສ຺ສາມິ ຕຸມ຺ຫາກັ ກຕ຺ຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ມກ຺ກເຍ ສນ຺ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປຸນ ນ຺ຫຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ເຕນ ເວຣັ ຄເຫຕ຺ວາ ມກ຺ກຍານັ ສນ຺ຕຊ຺ຊິຕກາວັ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸ້ຯ ໂສ ‘‘ເວຣີນັ ນິວສນຍ຺ຖາເນ ນາມ ວສິຕຸ້ ນ ວຍ຺ຍຕິ, ສພ຺ໂພປີ ກປິຄໂຓ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ຄຈ຺ຉຕູ’’ຕິ ກປິສຫສ຺ສສ຺ສປີ ອາໂຣຈາເປສີຯ ທຸພ຺ພຈກປີ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິວາຣມກ຺ກເຍ ຄເຫຕ຺ວາ ‘‘ປຈ຺ຉາ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕຕ຺ເຖວ ນິສີທິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິວາຣັ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຍ຺ຍັ ປາວິສີຯ ອເຖກທິວສັ ເອກິສ຺ສາ ວີຫິໂກຍ຺ຍິກາຍ ທາສິຍາ ອາຕເປ ປ຺ສາຣິຕວີຫີ ຂາທນ຺ໂຕ ເອໂກ ເອລຸອໂກ ອຸມ຺ມຸກ຺ເກນ ປຫາຣັ ລພິຕ຺ວາ ອາທິຕ຺ຕສຣີໂຣ ປລາຍນ຺ໂຕ ເອກິສ຺ສາ ຫຕ຺ຖິສາລັ ນິສ຺ສາຍ ຕິຓກຸຍິຍາ ກຸຍ຺ເຍ ສຣີຣັ ຆັສີ ຯ ໂສ ອຄ຺ຄິ ຕິຓກຸຍິກັ ຄຕ຺ຫິ, ຕໂຕ ອຸຍ຺ຖາຍ ຫຕ຺ຖິສາລັ ຄຕ຺ຫິ, ຫຕ຺ຖິສາລາຍ ຫຕ຺ຖີນັ ປີຍ຺ຖິ ຊາຍິ, ຫຕ຺ຖິເວຊ຺ຊາ ຫຕ຺ຖີນັ ປຕິຊຄ຺ຄນ຺ຕິຯ

ປຸໂຣຫິໂຕປີ ມກ຺ກຍານັ ຄຫຓູປາຍັ ອຸປຘາເຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິຯ ອຖ ນັ ຣາຊຸປຍ຺ຖານັ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນັ ຣາຊາ ອາຫ ‘‘ອາຈຣິຍ, ພຫູ ໂນ ຫຕ຺ຖີ ວຓິຕາ ຊາຕາ, ຫຕ຺ຖິເວຊ຺ຊາ ປຕິຊຄ຺ຄິຕຸ້ ນ ຊານນ຺ຕິ, ຊານາສິ ນຸ ໂຂ ກິຍ຺ຈິ ເກສຊ຺ຊ’’ນ຺ຕິ? ‘‘ຊານາມິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິຯ ‘‘ກິ ນາມາ’’ຕິ? ‘‘ມກ຺ກຍວສາ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິຯ ‘‘ກຫັ ລພິສ຺ສາມາ’’ຕິ? ‘‘ນນຸ ອຸຍ຺ຍາເນ ພຫູ ມກ຺ກຍາ’’ຕິ? ຣາຊາ ‘‘ອຸຍ຺ຍາເນ ມກ຺ກເຍ ມາເຣຕ຺ວາ ວສັ ອາເນຖາ’’ຕິ ອາຫຯ ຘນຸຄ຺ຄຫາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຍ຺ຈສເຕປີ ມກ຺ກເຍ ວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ມາເຣສຸ້ຯ ເອໂກ ປນ ເຊຍ຺ຖກມກ຺ກໂຍ ປລາຍນ຺ໂຕ ສຣປຫາຣັ ລພິຕ຺ວາປີ ຕຕ຺ເຖວ ອປຕິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ວສນຍ຺ຖານັ ປຕ຺ວາ ປຕິຯ ວານຣາ ‘‘ອມ຺ຫາກັ ວສນຍ຺ຖານັ ປຕ຺ວາ ມໂຕ’’ຕິ ຕສ຺ສ ປຫາຣັ ລທ຺ຘາ ມຕກາວັ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸ້ຯ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກປີຄຓມຊ຺ເຊ ນິສິນ຺ໂນ ‘‘ປຕ຺ຑິຕານັ ໂອວາທັ ອກຕ຺ວາ ເວຣີຍ຺ຖາເນ ວສນ຺ຕາ ນາມ ເອວັ ວິນສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ກປິຄຓສ຺ສ ໂອວາທວເສນ ອິມາ ຄາຖາ ອພາສີ –

໖໑ຯ

‘‘ຍຕ຺ຖ ເວຣີ ນິວສຕິ, ນ ວເສ ຕຕ຺ຖ ປຕ຺ຑິໂຕ;

ເອກຣຕ຺ຕັ ທ຺ວິຣຕ຺ຕັ ວາ, ທຸກ຺ຂັ ວສຕິ ເວຣີສຸຯ

໖໔ຯ

‘‘ທິໂສ ເວ ລທ຺ຘຈິຕ຺ຕສ຺ສ, ໂປສ຺ສ຺ສານຸວິຘີຍໂຕ;

ເອກສ຺ສ ກປິໂນ ເຫຕຸ, ຍູຖສ຺ສ ອນໂຍ ກໂຕຯ

໖໖ຯ

‘‘ພາໂລວ ປຕຸທິຕມານີ, ຍູຖສຸສ ປຣິຫາຣໂກ;

ສຈິຕຸຕສຸສ ວສໍ ຄນຸຕຸວາ, ສເຍຖາຍໍ ຍຖາ ກປີ។

໒໔។

‘‘ນ ສາຊຸ ພລວາ ພາໂລ, ຍູຖສຸສ ປຣິຫາຣໂກ;

ອຫິໂຕ ກວຕິ ຍາຕີນໍ, ສກຸຕານໍວ ເຈຕໂກ។

໒໕។

‘‘ຊີໂຣວ ພລວາ ສາຊຸ, ຍູຖສຸສ ປຣິຫາຣໂກ;

ຫິໂຕ ກວຕິ ຍາຕີນໍ, ຕິທສານໍວ ວາສໂວ។

໒໒។

‘ໂຍ ຈ ສີລຍຸຈ ປຍຸຍຍຸຈ, ສຸຕຍຸຈຕຸຕນິ ປສຸສຕິ;

ອຸກິນຸນມຕຸຖໍ ຈຣຕິ, ອຕຸຕໂນ ຈ ປຣສຸສ ຈ។

໒໗។

‘‘ຕສຸມາ ຕຸເລຍຸຍ ມຕຸຕານໍ, ສີລປຍຸຍາສຸຕາມິວ;

ຄຕໍ ວາ ປຣິຫເຣ ຊີໂຣ, ເອໂກ ວາປີ ປຣິພຸພເຊ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ລຫຸຈິຕຸຕສຸສາຕິ ລຫຸຈິຕຸໂຕ ອສຸສ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ໂຍ ໂປໂສ ລຫຸຈິຕຸຕສຸສ ມິຕຸຕສຸສ ວາ ຍາຕິໂນ ວາ ອນຸວິຊີຍຕິ ອນຸວຕຸຕຕິ, ຕສຸສ ໂປສສຸສ ອນຸວິຊີຍໂຕ ໂສ ລຫຸຈິຕຸໂຕ ທີໂສ ໂຫຕິ, ເວຣິກິຈຸຈໍ ກໂຣຕີ។ ເອກສຸສ ກປິໂນຕິ ປສຸສຖ ເອກສຸສ ລຫຸຈິຕຸຕສຸສ ອນຸຍພາລສຸສ ກປິໂນ ເຫຕຸ ອຍໍ ສກລສຸສ ຍູຖສຸສ ອນໂຍ ອວຸຫຸຍີ ມຫາວິນາໂສ ກໂຕຕີ។ ປຕຸທິຕມານີຕີ ໂຍ ສຍໍ ພາໂລ ຫຸຕຸວາ ‘‘ອຫໍ ປຕຸທິໂຕ’’ຕິ ອຕຸຕານໍ ມຍຸຍມາໂນ ປຕຸທິຕານໍ ໂອວາທໍ ອກຕຸວາ ສກສຸສ ຈິຕຸຕສຸສ ວສໍ ຄຈຸຉຕິ, ໂສ ສຈິຕຸຕສຸສ ວສໍ ຄນຸຕຸວາ ຍຖາຍໍ ທຸພຸພຈກປີ ມຕສຍນໍ ສຍິໂຕ, ເອວໍ ສເຍຖາຕິ ອຕຸໂຖ។

ນ ສາຊູຕິ ພາໂລ ນາມ ພລສມຸປນຸໂນ ຍູຖສຸສ ປຣິຫາຣໂກ ນ ສາຊຸ ນ ລຫຸໂກ។ ກີກາຣຕາ? ໂສ ຫິ ອຫິໂຕ ກວຕິ ຍາຕີນໍ, ວິນາສເມວ ວຫຕິ។ ສກຸຕານໍວ ເຈຕໂກຕີ ຍຖາ ຫິ ຕິຕຸຕິຣສກຸຕານໍ ທີປກຕິຕຸຕິໂຣ ທີວສມຸປີ ວສຸສນຸໂຕ ອຍຸເຍ ສກຸເຕ ນ ມາເຣຕິ, ຍາຕເກວ ມາເຣຕິ, ເຕສຍຸເຍວ ອຫິໂຕ ໂຫຕິ, ເອວນຸຕິ ອຕຸໂຖ។ ຫິໂຕ ກວຕີຕິ ກາເຍນປີ ວາຈາຍປີ ມນສາປີ ຫິຕກາຣໂກເຍວ។ ອຸກິນຸນມຕຸຖໍ ຈຣຕີຕິ ໂຍ ອິຊ ປຸຄຸຄໂລ ເອເຕ ສີລາທໂຍ ຄຸເຕ ອຕຸຕນີ ປສຸສຕີ, ໂສ ‘‘ມຍຸຫໍ ອາຈາຣສີລມຸປີ ອຕຸຖີ, ປຍຸຍາປີ ສຸຕປຣິຍຕຸຕິປີ ອຕຸຖີ’’ຕິ ຕຖໂຕ ຊານິຕຸວາ ຄຕໍ ປຣິຫຣນຸໂຕ ອຕຸຕໂນ ຈ ປເຣສຍຸຈ ອຕຸຕານໍ ປຣິວາເຣຕຸວາ ຈຣນຸຕານນຸຕິ ອຸກິນຸນມຸປີ ອຕຸຖເມວ ຈຣຕີ។

ຕຸເລຍຸຍ ມຕຸຕານນຸຕິ ຕຸເລຍຸຍ ອຕຸຕານໍ។ ຕຸເລຍຸຍາຕິ ຕຸເລຕຸວາ។ ສີລປຍຸຍາສຸຕາມິວາຕິ ເອຕານີ ສີລາທີນີ ວິຍ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ຍສຸມາ ສີລາທີນີ ອຕຸຕນີ ສມນຸປສຸສນຸໂຕ ອຸກິນຸນມຕຸຖໍ ຈຣຕີ, ຕສຸມາ ປຕຸທິໂຕ ເອຕານີ ສີລາທີນີ ວິຍ ອຕຸຕານມຸປີ

ເຕສຸ ຕຸເລຕຸວາ ‘‘ປຕິຍຸຄິໂຕ ນຸ ໂຂມຸຫິ ສີເລ ປຝຸລາຍ ສຸເຕ’’ຕິ ຕິເຣຕຸວາ ປຕິຍຸຄິຕກາວໍ ປຈຸຈກຸຂໍ ກຕຸວາ ສີໂຣ ຄຕໍ ວາ ປຣິຫເຣຍຸຍ, ຈຕູສຸ ອິຣິຍາປເຖສຸ ເອໂກ ວາ ຫຸຕຸວາ ປຣິພຸພເຊຍຸຍ ວຕຸເຕຍຸຍ, ປຣິສຸປຍຸຄາເຖນປີ ວິເວກຈາຣິນາປີ ອິເມຫິ ຕິຫິ ສມຸເມຫິ ສມນຸນາຄເຕເນວ ກວິຕພຸພນຸຕິ. ເອວໍ ມຫາສຕຸໂຕ ກປິຣາຊາ ຫຸຕຸວາປີ ວິນຍປຣິຍຕຸຕິກິຈຸຈໍ ກເຖສິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມສາເນສິ – ‘‘ຕທາ ທຸພຸພຈກາປີ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສິ, ປຣິສາປີສຸສ ເທວທຕຸຕປຣິສາ, ປຕຸທິຕກປີຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ.

ກປິຊາຕກວຕຸຕນາ ນວມາ.

[໔໐໕] ໑໐. ພກຊາຕກວຕຸຕນາ

ທຸວາສຕຸຕຕິຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ພກພຸຣຫຸມານໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ. ຕສຸສ ຫິ ‘‘ອິທໍ ນິຈຸຈໍ ສຸວໍ ສສຸສຕໍ ອຈວນ ສມຸມໍ, ອິໂຕ ອຄຸຄໍ ໂລກນິສຸສຣຕໍ ນິພຸພານໍ ນາມ ນຕຸຖິ’’ຕິ ເອວໍ ທິຍຸຄິ ອຸປຸປຊຸຊິ. ເທຍຸຄູປປຕຸຕິໂກ ກິເຣສ ພຸຣຫຸມາ ປຸພຸເພ ຊານໍ ກາເວຕຸວາ ເວຫປຸຜເລສຸ ນິພຸພຕຸໂຕ, ຕຕຸຖ ປຝຸຈກປຸປສຕປຣິມາຕໍ ອາຍຸໍ ເຂເປຕຸວາ ສຸກກິຕຸເຫສຸ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ຈຕຸສຍຸຄິກປຸປໍ ເຂເປຕຸວາ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ອຍຸຄກປຸປາຍຸເກສຸ ອາກາສຸສເຣສຸ ນິພຸພຕຸຕິ, ຕຕຸຣສຸສ ເອສາ ທິຍຸຄິ ອຸປຸປຊຸຊິ. ໂສ ຫິ ເນວ ອຸປຣິພຸຣຫຸມໂລກໂຕ ຈຸຕິ, ນ ຕຕຸຖ ອຸປປຕຸຕິ ອນຸສຸສຣິ, ຕທຸກຍມຸປີ ອປສຸສນຸໂຕ ເອວໍ ທິຍຸຄິ ຄຕຸຫີ. ກຄວາ ຕສຸສ ເຈຕ ສາ ເຈໂຕປຣິວິຕກຸກມຄຸລາຍ ເສຍຸຍຖາປີ ນາມ ພລວາ ປຸຣິໂສ ສມິຄຸຊິຕໍ ວາ ພາຫໍ ປສາເຣຍຸຍ, ປສາຣິຕໍ ວາ ພາຫໍ ສມິຄຸ ເຊຍຸຍ, ເອວເມວ ເຊຕວເນ ອນຸຕຣຫິໂຕ ຕສຸມິ ພຸຣຫຸມໂລເກ ປາຕຸຣໂຫສິ. ອຖ ພຸຣຫຸມາ ກຄວນຸຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ເອຫິ ໂຂ, ມາຣິສ, ສຸວາຄຕໍ ມາຣິສ, ຈິຣສຸສໍ ໂຂ, ມາຣິສ, ອິມໍ ປຣິຍາຍມກາສິ, ຍທິທໍ ອິສາຄມນາຍ. ອິທຄຸຫິ ມາຣິສ, ນິຈຸຈໍ ອິທໍ ສຸວໍ ອິທໍ ສສຸສ ຕໍ ອິທໍ ເກວລໍ ອິທໍ ອຈວນສມຸມໍ, ອິທຄຸຫິ ນ ຈ ຊາຍຕິ ນ ຊີຍຕິ ນ ມີຍຕິ ນ ຈວຕິ ນ ອຸປປຊຸຊຕິ, ອິໂຕ ຈ ປນຄຸຄໍ ອຸຕຸຕຣິ ນິສຸສຣຕໍ ນຕຸຖິ’’ຕິ ອາຫ.

ເອວໍ ວຸຕຸເຕ ກຄວາ ພກໍ ພຸຣຫຸມານໍ ເອຕທໂວຈ ‘‘ອວິຊຸຊາຄໂຕ ວຕ ໂກ ພໂກ ພຸຣຫຸມາ, ອວິຊຸຊາຄໂຕ ວຕ ໂກ ພໂກ ພຸຣຫຸ ມາ, ຍຕຸຣ ຫິ ນາມ ອນິຈຸຈຄຸເລວ ສມານໍ ນິຈຸຈນຸຕິ ວກຸຂຕິ…ເປ… ສນຸຕຄຸຈ ປນຄຸຄໍ ອຸຕຸຕຣິ ນິສຸສຣຕໍ, ນຕຸຖຄຸຄໍ ອຸຕຸຕຣິ ນິສຸສຣຕານຸຕິ ວກຸຂຕີ’’ຕິ (ສໍ. ນິ. ໑.໑໗໕). ຕໍ ສຸຕຸວາ ພຸຣຫຸມາ ‘‘ຕຸວໍ ເອວໍ ກເຖສິ, ຕຸວໍ ເອວໍ ກເຖສິ, ອິຕິ ມໍ ເອສ ອນຸຍຸຄຸຊນຸໂຕ ອນຸພນຸສຕີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ຍຖາ ນາມ ທຸພຸພໂລ ໂຈໂຣ ກຕິປເຍ ປຫາເຣ ລກິຕຸວາ ‘‘ກິ ອຫເມວ ໂຈໂຣ, ອສຸໂກປີ ໂຈໂຣ ອສຸໂກປີ ໂຈໂຣ’’ຕິ ສພຸເພປີ ສຫາຍເກ ອາຈິກຸຂຕິ, ຕເຖວ ກຄວໂຕ ອນຸໂຍຄາເຍນ ກີໂຕ ອຄຸເລປີ ອຕຸຕໂນ ສຫາຍເກ ອາຈິກຸຂນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໕໗.

‘‘ທຸວາສຕຸຕຕິ ໂຄຕມ ປຸຄຸຄກມຸມາ, ວສວຕຸຕິໂນ ຊາຕິຊຣໍ ອຕີຕາ;

ອຍມນຸຕິມາ ເວທຄູ ພຸຣຫຸມປຕຸຕິ, ອສຸມາກິຊປຸປນຸຕິ ຊນາ ອເນກາ’’ຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໗໕);

ຕຕຸຖ ທຸວາສຕຸຕຕິຕິ ນ ເກວລໍ ໂກ ໂຄຕມ, ອຫເມວ, ອຖ ໂຂ ອິມສຸມິ ພຸຣຫຸມໂລເກ ມຍໍ ທຸວາສຕຸຕຕິ ຊນາ ປຸຄຸຄກມຸມາ ອຄຸເລສໍ ອຸປຣິ ອຕຸຖໂນ ວສໍ ວຕຸຕເນນ ວສວຕຸຕິໂນ ຊາຕິຄຸຈ ຊຣຄຸຈ ອຕີຕາ, ອຍໍ ໂນ ເວເທຫິ ຄຕຸຕຕາ ເວທຄູ, ອຍໍ ໂກ ໂຄຕມ ອນຸຕິມາ ພຸຣຫຸມປຕຸຕິ, ປຈຸຈິມໂກຍິປຸປຕຸຕິ ເສຍຸຄກາວປຸປຕຸຕິ. ອສຸມາກິຊປຸປນຸຕິ ຊນາ ອເນກາຕິ ອມຸເຫ ອຄຸເລ ພຫູ ຊນາ ປຄຸຊລີກາ ຫຸຕຸວາ – ‘‘ອຍໍ ໂຂ ກວໍ ພຸຣຫຸມາ ມຫາພຸຣຫຸມາ’’ຕິອາທີນິ ວທນຸຕາ ນມສຸສນຸຕິ ປຕຸເຖນຸຕິ ປີຫຍນຸຕິ, ‘‘ອໂຫ ວຕ ມຍມຸປີ ເອວຣູປາ ກເວຍຸຍາມາ’’ຕິ ອິຈຸຂນຸຕີຕິ ອຕຸໂຖ.

ຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ສຕຸຖາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໙.

‘‘ອປ຺ປໍ ຫີ ເອຕໍ ນ ຫີ ທີຆມາຍຸ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ພກ ມຫ຺ລສິ ທີຆມາຍຸໍ;

ສຕໍ ສຫສ຺ສານິ ນິຣພ຺ພຸທານໍ, ອາຍຸໍ ປ຺ຊານາມິ ຕວາຫ ພ຺ຣຫ຺ເມ’’ຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໗໘);

ຕຕ຺ຖ ສຕໍ ສຫສ຺ສານິ ນິຣພ຺ພຸທານນ຺ຕິ ນິຣພ຺ພຸທສງ຺ຂາຕານໍ ຄຓນານໍ ສຕສຫສ຺ສານິ. ວສ຺ສານນ຺ຫິ ທສທສກໍ ສຕໍ, ທສ ສຕານໍ ສຫສ຺ສໍ, ສຕໍ ສຫສ຺ສານໍ ສຕສຫສ຺ສໍ, ສຕໍ ສຕສຫສ຺ສານໍ ໂກຝິ ນາມ, ສຕໍ ໂກຝິສຕສຫສ຺ສານໍ ປໂກຝິ ນາມ, ສຕໍ ປໂກຝິສຕສຫສ຺ສານໍ ໂກຝິປ຺ໂກຝິ ນາມ, ສຕໍ ໂກຝິປ຺ໂກຝິສຕສຫສ຺ສານໍ ເອກໍ ນຫຸຕໍ ນາມ, ສຕໍ ນຫຸຕສຕສຫສ຺ສານໍ ເອກໍ ນິນ຺ນຫຸຕໍ ນາມ. ເອໂກ ຄຓໂກ ເອຕ຺ຕກໍ ຄເຓຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ, ຕໂຕ ປຣໍ ຄຓນາ ນາມ ພຸທ຺ຘານເມວ ວິສໂຍ. ຕຕ຺ຖ ສຕໍ ນິນ຺ນຫຸຕສຕສຫສ຺ສານໍ ເອກໍ ອພ຺ພຸທໍ, ວີສຕິ ອພ຺ພຸທານິ ເອກໍ ນິຣພ຺ພຸທໍ, ເຕສໍ ນິຣພ຺ພຸທສຕສຫສ຺ສານໍ ເອກໍ ອຫຫໍ ນາມ, ເອຕ຺ຕກໍ ພກສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມຸໂນ ຕສ຺ມີ ກາເລ ອວສິຝ຺ຖໍ ອາຍຸ, ຕໍ ສນ຺ຘາຍ ກຄວາ ເອວມາຫ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ພໂກ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໗໐.

‘‘ອນນ຺ຕທສ຺ສີ ກຄວາຫມສ຺ມິ, ຊາຕິຊ຺ຊຣໍ ໂສກມຸປາຕິວຕ຺ໂຕ;

ກີ ເມ ປຸຣາຓໍ ວຕສີລວຕ຺ຕໍ, ອາຈິກ຺ຂ ເມ ຕໍ ຍມຫໍ ວິຊ຺ຊ຺ລ’’ນ຺ຕິ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໗໘);

ຕຕ຺ຖ ກຄວາຕິ ກຄວາ ຕຸມ຺ເຫ ‘‘ອາຍຸໍ ປ຺ຊານາມິ ຕວາຫ’’ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕາ ‘‘ອຫໍ ອນນ຺ຕທສ຺ສີ ຊາຕິຊຣຍ຺ຈ ໂສກຍ຺ຈ ອຸປາຕິວຕ຺ໂຕສ຺ມິ’’ຕິ ວທຖ. ວຕສີລວຕ຺ຕນ຺ຕິ ວຕສມາທານຍ຺ຈ ສີລວຕ຺ຕຍ຺ຈ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍທິ ຕຸມ຺ເຫ ສພ຺ພຍ຺ຍຸພຸທ຺ຘາ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ກີ ມຍ຺ຫໍ ປຸຣາຓໍ ວຕຍ຺ຈ ສີລວຕ຺ຕຍ຺ຈ, ອາຈິກ຺ຂ ເມ ຕໍ, ຍມຫໍ ຕຍາ ອາຈິກ຺ຂິຕໍ ຍາຖາວສຣສໂຕ ວິຊາເນຍ຺ຍນ຺ຕິ.

ອຖສ຺ສ ກຄວາ ອຕີຕານິ ວຕ຺ຖູນິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

໗໑.

‘‘ຍໍ ຕ຺ວໍ ອປາເຍສິ ພຫູ ມນຸສ຺ເສ, ປິປາສິເຕ ຆມ຺ມນິ ສມ຺ປເຣເຕ;

ຕໍ ເຕ ປຸຣາຓໍ ວຕສີລວຕ຺ຕໍ, ສຸຕ຺ຕປ຺ປພຸທ຺ໂຘວ ອນຸສ຺ສຣາມິ.

໗໘.

‘‘ຍໍ ເອຓີກູລສ຺ມິ ຊນໍ ຄຫີຕໍ, ອໂມຈຍີ ຄຍ຺ຫກ ນີຍມານໍ;

ຕໍ ເຕ ປຸຣາຓໍ ວຕສີລວຕ຺ຕໍ, ສຸຕ຺ຕປ຺ປພຸທ຺ໂຘວ ອນຸສ຺ສຣາມິ.

໗໙.

‘‘ຄງ຺ຄາຍ ໂສຕສ຺ມີ ຄຫີຕນາວໍ, ລຸທ຺ເທນ ນາເຄນ ມນຸສ຺ສກປ຺ປາ;

ອໂມຈຍິ ຕ຺ວໍ ພລສາ ປສຍ຺ຫ, ຕໍ ເຕ ປຸຣາຓໍ ວຕສີລວຕ຺ຕໍ;

ສຸຕ຺ຕປ຺ປພຸທ຺ໂຘ ອນຸສ຺ສຣາມິຯ

໗໘ຯ

‘‘ກປ຺ໂປ ຈ ເຕ ພທ຺ຘຈໂຣ ອໂຫສິ, ສມ຺ພຸທ຺ຘິມນ຺ຕໍ ວຕິນໍ ອມຎ຺ຎິ;

ຕໍ ເຕ ປຸຣາຓໍ ວຕສີລວຕ຺ຕໍ, ສຸຕ຺ຕປ຺ປພຸທ຺ໂຘ ອນຸສ຺ສຣາມີ’’ຕິຯ (ສໍຯ ນິຯ ໑ຯ໑໗໘);

ຕຕ຺ຖ ອປາເຍສີຕິ ປາເຍສິຯ ຆມ຺ມນິ ສມ຺ປເຣເຕຕິ ຆມ຺ເມນ ສມ຺ປເຣເຕ ອຕິວິຍ ຜຸຏ຺ເຐ ຆມ຺ມກິລນ຺ເຕຯ ສຸຕ຺ຕປ຺ປພຸທ຺ໂຘວາຕິ ປຈ຺ຈູສກາເລ ສຸປ຺ປນ຺ໂຕ ສຸປິນໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ຕໍ ສຸປິນກໍ ວິຍ ອນຸສ຺ສຣາມິຯ ໂສ ກິຣ ພກພ຺ຣຫ຺ມາ ເອກສ຺ມິໍ ກປ຺ເປ ຕາປໂສ ຫຸຕ຺ວາ ມຣຸກນ຺ຕາເຣ ວສນ຺ໂຕ ພຫູນໍ ກນ຺ຕາຣປຏິປນ຺ນານໍ ປານີຍໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ອທາສິຯ ອປຣຠາເຄ ເອໂກ ສຕ຺ຖວາໂຫ ປຎ຺ຈຫິ ສກຏສເຕຫິ ມຣຸກນ຺ຕາຣໍ ປຏິປຊ຺ຊິຯ ມນຸສ຺ສາ ທິສາ ວວຕ຺ຖເປຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ສຕ຺ຕ ທິວສານິ ອາຫິຓ຺ຑິຕ຺ວາ ຂີຓທາຣູທກາ ນິຣາຫາຣາ ຂຸທາຠິຠູຕາ ‘‘ອິທານິ ໂນ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ສກເຏ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ໂຄເຓ ໂມເຈຕ຺ວາ ເຫຏ຺ຐາສກເຏສຸ ນິປຊ຺ຊິໍສຸຯ ຕທາ ຕາປໂສ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ເຕ ທິສ຺ວາ ‘‘ມຍິ ປສ຺ສນ຺ເຕ ມາ ນສ຺ສິໍສູ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອິທ຺ຘານຸຠາເວນ ຄງ຺ຄາໂສຕໍ ອຸພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສຕ຺ຖວາຫາຠິມຸຂໍ ອກາສິ, ອວິທູເຣ ຈ ເອກໍ ວນສຓ຺ຑໍ ມາເປສິຯ ມນຸສ຺ສາ ປານີຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ໂຄເຓ ສນ຺ຕປ຺ເປຕ຺ວາ ວນສຓ຺ຑໂຕ ຕິຓໍ ລາຍິຕ຺ວາ ທາຣູນິ ຄເຫຕ຺ວາ ທິສໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ອໂຣຄາ ກນ຺ຕາຣໍ ອຕິກ຺ກມິໍສຸ, ຕໍ ສນ຺ຘາເຍຕໍ ວຸຕ຺ຕໍຯ

ເອຓິກູລສ຺ມິນ຺ຕິ ເອຓິຍາ ນາມ ນທິຍາ ກູເລຯ ຄຍ຺ຫກ ນີຍມານນ຺ຕິ ກຣມຣຄາຫໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນີຍມານໍຯ ໂສ ກິຣ ຕາປໂສ ອປຣສ຺ມິໍ ກາເລ ເອກໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມໍ ນິສ຺ສາຍ ນທີຕີເຣ ວນສຓ຺ເຑ ວິຫາສິຯ ອເຖກສ຺ມິໍ ທິວເສ ປພ຺ພຕໂຕ ໂຈຣາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕໍ ຄາມໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປພ຺ພຕໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຈາຣກມນຸສ຺ເສ ຌເປຕ຺ວາ ປພ຺ພຕພິລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອາຫາຣໍ ປຈາເປນ຺ຕາ ນິສີທິໍສຸຯ ຕາປໂສ ໂຄມຫິໍສາທີນ຺ເຈວ ທາຣກທາຣິກາທີນ຺ຈ ມຫນ຺ຕໍ ອຏ຺ຏສ຺ສຣໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ມຍິ ປສ຺ສນ຺ເຕ ມາ ນສ຺ສິໍສູ’’ຕິ ອິທ຺ຘານຸຠາເວນ ອຕ຺ຕຠາວໍ ຊຫິຕ຺ວາ ຈຕຸຣງ຺ຄິນິຍາ ເສນາຍ ປຣິວຸໂຕ ຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ຍຸທ຺ຘເຠຣິໍ ອາໂກຏາເປນ຺ໂຕ ຕໍ ຌານໍ ອຄມາສິຯ ຈາຣກມນຸສ຺ສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂຈຣານໍ ອາໂຣເຈສຸໍຯ ໂຈຣາ ‘‘ຣຎ຺ຎາ ສທ຺ຘິໍ ວິຄ຺ຄໂຫ ນາມ ນ ຍຸຕ຺ໂຕ’’ຕິ ສພ຺ພໍ ຄຫິຕຄຫິຕໍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ຠຕ຺ຕໍ ອຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາວ ປລາຍິໍສຸຯ ຕາປໂສ ເຕ ສພ຺ເພ ອາເນຕ຺ວາ ສກຄາເມເຍວ ປຕິຏ຺ຐາເປສິ, ຕໍ ສນ຺ຘາເຍຕໍ ວຸຕ຺ຕໍຯ

ຄຫິຕນາວນ຺ຕິ ນິຄ຺ຄຫິຕນາວໍຯ ລຸທ຺ເທນາຕິ ກກ຺ຂເຬນຯ ມນຸສ຺ສກປ຺ປາຕິ ມນຸສ຺ເສ ວິນາເສຕຸກາມຕາຍຯ ພລສາຕິ ພເລນຯ ປສຍ຺ຫາຕິ ອຠິຠວິຕ຺ວາຯ ອປຣສ຺ມິໍ ກາເລ ໂສ ຕາປໂສ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ວິຫາສິຯ ຕທາ ມນຸສ຺ສາ ທ຺ເວ ຕໂຍ ນາວາສງ຺ຆາເຏ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ສງ຺ຆາຏມຕ຺ຖເກ ປຸປ຺ຜມຓ຺ຑປໍ ກາເຣຕ຺ວາ ສງ຺ຆາເຏ ນິສີທິຕ຺ວາ ຂາທນ຺ຕາ ປິວນ຺ຕາ ສມ຺ພນ຺ຘກຸລໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ເຕ ປີຕາວເສສໍ ສຸຣໍ ຠຸຕ຺ຕາວເສສານິ ຠຕ຺ຕມຈ຺ຉມໍສຕມ຺ພຸລາທີນິ ຄງ຺ຄາຍເມວ ປາເຕນ຺ຕິຯ ຄງ຺ເຄຍ຺ໂຍ ນາຄຣາຊາ ‘‘ອິເມ ອຸຈ຺ຉິຏ຺ຐກໍ ມມ ອຸປຣິ ຂິປນ຺ຕີ’’ຕິ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ‘‘ສພ຺ເພ ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຍ ໂອສີທາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ມຫນ຺ຕໍ ເອກໂທຓິກນາວປ຺ປມາຓໍ ອຕ຺ຕຠາວໍ ມາເປຕ຺ວາ ອຸທກໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ຜຓໍ ກາຣຍມາໂນ ເຕສໍ ອຠິມຸໂຂ ປາຍາສິຯ ເຕ ນາຄຣາຊານໍ ທິສ຺ວາ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິຕາ ເອກປ຺ປຫາເຣເນວ ມຫາສທ຺ທໍ ກຣິໍສຸຯ ຕາປໂສ ເຕສໍ ປຣິເທວິຕສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ນາຄຣາຊສ຺ສ ຈ ກຸທ຺ຘຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ‘‘ມຍິ ປສ຺ສນ຺ເຕ ມາ ນສ຺ສິໍສູ’’ຕິ ຂິປ຺ປນິສນ຺ຕິຍາ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸຠາເວນ ຂິປ຺ປໍ ສຸປຓ຺ຓວຓ຺ຓໍ ອຕ຺ຕານໍ ມາເປຕ຺ວາ ອຄມາສິ ຯ ນາຄຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິໂຕ ອຸທເກ ນິມຸຊ຺ຊິຯ ມນຸສ຺ສາ ໂສຕ຺ຖິຠາວໍ ປຕ຺ວາ ອຄມໍສຸ, ຕໍ ສນ຺ຘາເຍຕໍ ວຸຕ຺ຕໍຯ

ພທ຺ຘຈໂຣຕິ ອນ຺ເຕວາສິໂກຯ ສມ຺ພຸທ຺ຘິມນ຺ຕໍ ວຕິນໍ ອມຎ຺ຎນ຺ຕິ ພຸທ຺ຘິສມ຺ປນ຺ໂນ ເຈວ ວຕສມ຺ປນ຺ໂນ ຈ ຕາປໂສຕິ ຕໍ ມຎ຺ຎມາໂນຯ ອິມິນາ ກິໍ ທສ຺ເສຕິ? ມຫາພ຺ຣຫ຺ເມ ອຫໍ ອຕີເຕ ຕວ ເກສວຕາປສກາເລ ກປ຺ໂປ ນາມ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ເວຍ຺ຍາວຈ຺ຈກໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ຕຸຍ຺ຫໍ ນາຣເທນ ນາມ ອມຈ຺ເຈນ ພາຣາຓສິໂຕ ຫິມວນ຺ຕໍ ອານິຕສ຺ສ ໂຣຄໍ ວູປສເມສິໍຯ ອຖ ນໍ ນາຣໂທ ທຸຕິຍວາເຣ

ອາຄນ្ຕວາ ນິໂຣຄំ ທិສ្វາ ອີມំ ຄາຖំ ອភាសិ –

‘‘ມນុស្សិນ្ទំ ຊຫិຕ្វាន, សព្ពការមសមិទ្ធិនំ;

ກຖំ ນុ ភគວາ ເກສិ, ກប្បស្ស រមតិ ອស្សមេ’’តិ។ (ຊា។ ១៤។១៧១);

ຕເມនំ ຕ្វំ ເອຕທໂວຈ –

‘‘ສາທູនិ រមណីយានិ, សន្តិ វក្ខា មនោរមា;

សុភាសិតានិ ກប្បស្ស, នារទ រមយន្តិ ម’’ន្តិ។ (ຊា។ ១៤។១៧៨);

ອີតិស្ស ភគວາ ອີមំ ອត្តນາ ອនុເຕວាសិເກນ ຫុត្វາ ໂຣຄស្ស វូបសមិតការំ ທិເປន្ໂຕ ເອວមាហ។ ຕស្ຈ ປນ ພ្រហ្មុនາ ມនុស្សໂລເກ ກຕកម្មំ សព្ពំ មហាព្រហ្មានំ សន្និបាតេ ກເຖສិ។

ໂສ សត្ថុ វចເນន ອត្តນາ ກຕកម្មំ សរិត្វາ ຕຖາຄຕស្ស ຖុតិ ກໂຣន្ໂຕ ໂອសានគាថមាហ –

៨៥។

‘‘ອທ្ធា បជានាសិ មមេតមាយុំ, ອញ្ញម្បិ ជានាសិ តថា ហិ ពុទ្ធោ;

តថា ហិ តាយំ ជលិតានុភាវោ, ໂອភាសយំ តិដ្ឋតិ ព្រហ្មលោក’’ន្តិ។

តត្ថ តថា ហិ ពុទ្ធោតិ តថា ហិ ត្វំ ពុទ្ធោ។ ពុទ្ធញាណញ្ហិ ອញ្ញាតំ នាម នត្ថិ, សព្ពធម្មានំ ពុទ្ធត្តាយេវ ហិ តេ ពុទ្ធា នាមាតិ ទស្សេតិ។ តថា ហិ តាយន្តិ ពុទ្ធត្តាយេវ ច បន តវ អយំ ជលិតោ សរីរប្បភានុភាវោ។ ໂອភាសយំ តិដ្ឋតិ តិ ອີមំ សកលម្បិ ព្រហ្មលោកំ ໂອភាសេន្ໂຕ តិដ្ឋតិ។

ເອວំ សត្ថា ອត្តໂນ ពុទ្ធគុណំ ជានាເປន្ໂຕ ឧត្តរិ ເທເສត្វា សច្ចានិ ប្បកាសេສិ, សច្ចបរិយោសានេ ສម្បត្តានំ ទសមត្តានំ ព្រហ្មសហស្សានំ ອនុប្បាទាយ ອາសវេហិ ចិត្តានិ វិមុច្ចិំសុ។ ອີតិ ភគວາ ພហូនំ ព្រហ្មានំ ອវស្សយោ ហុត្វា ព្រហ្មលោកា ເຊតវនំ ອາຄន្ត្វາ ຕត្ថ ກថិតនិយាមេនេវ តំ ធម្មទេសនំ ភិក្ខូនំ ກເຖត្វា ຊាតកំ សមោធានេສិ – ‘‘តទា កេសវ តាបសោ ພກព្រហ្មា ອໂហສិ, ກប្បមាណវោ ປន ອហមេវ ອໂហສិ’’ន្តិ។

ພກជាតកវណ្ណនា ទសមា។

ក្កុក្ខុວគ្គោ បឋមោ។

២។ គន្ធារວគ្គោ

[៤០៦] ១។ គន្ធារជាតកវណ្ណនា

ហិត្វាគាមសហស្សានីតិ ອີទំ សត្ថា ເຊតវនេ វិហរន្ໂຕ ភេសជ្ជសន្និធិការសិក្ខាបទំ ອາរព្ភ ກເຖສិ។ វត្ថុ ປນ រាជគហេ សមុដ្ឋិតំ។ ອາយស្មតា ហិ បិលិន្ទវច្ឆេន ອារាមិកកុលំ មោចេតុំ រាជនិវេសនំ គន្ត្វា រញ្ញោ បាសាទេ ອិទ្ធិពលេន ໂສវណ្ណមយេ កតេ មនុស្សា បសីទិត្វា ថេរស្ស បញ្ច ភេសជ្ជានិ បហិណឹសុ។ ໂສ តានិ បរិសាយ វិស្សជ្ជេសិ។ បរិសា

ປນ຺ສ຺ສ ພາຫຸລ຺ລິກາ ອໂຫສິ, ລຫ຺ຂໍ ລຫ຺ຂໍ ໂກລ຺ອມ຺ເພປີ ໝເຜປີ ປຕ຺ຕຕ຺ຖວິກາໂຍປີ ປູເຣຕ຺ວາ ປຜິສາເມສິ຺ ມນຸສ຺ສາ ທິສ຺ວາ "ມຫິຈ຺ລາ ອິເມ ສມຕາ ອນ຺ໂຕໂກຍ຺ຖາຄາຣິກາ"ຕິ ອຸຊ຺ຊາຍິສ຺ຸ ສຕ຺ຖາ ຕំ ປວຕ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ "ຍານິ ໂຂ ປນ ຕານິ ຄິລານານំ ກິກ຺ຂູນ"ນ຺ຕິ (ປາຣາ຺ ໒໘໘-໒໘໙) ສິກ຺ຂາປທំ ປຖ຺ຖເປຕ຺ວາ "ກິກ຺ຂເວ, ໂປຣາຕາກປຕ຺ທິຕາ ອນຸປ຺ປນ຺ເນ ພຸທ຺ເຂ ພາ ຫິຣາປພ຺ພຊ຺ຊំ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປຖ຺ຈສີລມຕ຺ຕກំ ຣກ຺ຂນ຺ຕາປີ ໂລຕາສກ຺ຂຣມຕ຺ຕກំ ປຸນທິວສຕ຺ຖາຍ ນິທຫນ຺ເຕ ຄຣຫິສຸ, ຕຸມ຺ເຫ ປນ ເອວຣູເປ ນິຍ຺ຍານິກສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ທຸຕິຍຕທິຍທິວສຕ຺ຖາຍ ສນ຺ນິຂີ ກໂຣນ຺ຕາ ອຍຸຕ຺ຕំ ກໂຣຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕំ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ຄນ຺ຂາຣຣຍ຺ເຖ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ຄນ຺ຂາຣຣຖ຺ໂຖ ປຸຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຍ຺ຖາຍ ຂມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊំ ກາເຣສິ຺ ມຊ຺ຊິມປເທເສປີ ວິເທຫຣຍ຺ເຖ ວິເທໂຫ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊំ ກາເຣສິ຺ ເຕ ທ຺ເວປີ ຣາຊາໂນ ອທິຍ຺ຖສຫາຍາ ຫຸຕ຺ວາ ອຖ຺ຖມຖ຺ຖំ ຖິຣວິສ຺ສາສາ ອເຫສຸំ຺ ຕທາ ມນຸສ຺ສາ ທີພາຍຸກາ ໂຫນ຺ຕິ, ຕິສ ວສ຺ສສຫສ຺ສານິ ຊີວນ຺ຕິ຺ ອເຖກທາ ຄນ຺ຂາຣ ຣາຊາ ປຸຕ຺ຕມຸໂປສຖທິວເສ ສມາທິນ຺ນສີໂລ ມຫາຕເລ ປຖ຺ຖຕ຺ຕວຣປລ຺ລງກມຊ຺ຊຄໂຕ ວິວເຍນ ສີຫປຖ຺ຊເຣນ ປາຈີນໂລກ ຂາຕຸំ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອມຈ຺ຈານំ ຂມ຺ມຕ຺ຖຍຸຕ຺ຕກຖំ ກເຖນ຺ໂຕ ນິສີທິ຺ ຕສ຺ມິ ຂເຕ ຄຄນຕລំ ອຕິລງ຺ພນ຺ຕມິວ ປຣິປຸຕ຺ຕំ ຈນ຺ທມຕ຺ໝລំ ຣາຫຸ ອວຕ຺ຖຣິ, ຈນ຺ທປ຺ປກາ ອນ຺ຕຣຂາຍິ຺ ອມຈ຺ຈາ ຈນ຺ທາໂລກំ ອປສ຺ສນ຺ຕາ ຈນ຺ທສ຺ສ ຣາຫຸນາ ຄຫິຕກາວំ ຣຖ຺ໂຖ ອາໂຣເຈສຸំ຺ ຣາຊາ ຈນ຺ທំ ໂອໂລເກຕ຺ວາ "ອຍំ ຈນ຺ໂທ ອາຄນ຺ຕຸເກົາປກ຺ກິເລເສນ ອຸປກ຺ກິລິຍ຺ໂຖ ນິປ຺ປໂກ ຊາໂຕ, ມຍ຺ຫມ຺ເປສ ຣາຊປຣິວາໂຣ ອຸປກ຺ກິເລໂສ, ນ ໂຂ ປນ ເມຕំ ປຕິຣູປំ, ຍາຫំ ຣາຫຸນາ ຄຫິຕຈນ຺ໂທ ວິຍ ນິປ຺ປໂກ ກເວຍ຺ຍំ, ວິສຸທ຺ເຂ ຄຄນຕເຣ ວິໂຣຈນ຺ຕំ ຈນ຺ທມຕ຺ໝລំ ວິຍ ຣຊ຺ຊំ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ, ກິ ເມ ປເຣນ ໂອວທິເຕນ , ກຸເລ ຈ ຄເຕ ຈ ອລຄ຺ໂຄ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານເມວ ໂອວທນ຺ໂຕ ວິຈຣິສ຺ສາມິ, ອິທំ ເມ ປຕິຣູປ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ "ຍំ ອິຈ຺ລຖ, ຕំ ຣາຊານំ ກໂຣຖາ"ຕິ ຣຊ຺ຊំ ອມຈ຺ຈານំ ນິຍ຺ຍາເທສິ຺ ໂສ ຣຊ຺ຊំ ລຫ຺ເຫຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊំ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານາກິຖ຺ຖາໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຊານຣຕິສມປ຺ປິໂຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ວາສំ ກປ຺ເປສິ຺

ວິເທຫຣາຊາປີ "ສຸຂំ ເມ ສຫາຍສ຺ສາ"ຕິ ວາຕິເຊ ປຸຈ຺ລິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປພ຺ພຊິຕກາວំ ສຸຕ຺ວາ "ມມ ສຫາເຍ ປພ຺ພຊິເຕ ອຫំ ຣຊ຺ເຊນ ກິ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ສຕ຺ຕໂຍຊນິເກ ມິຖິລນຄເຣ ຕິໂຍຊນສຕິເກ ວິເທຫຣຍ຺ເຖ ໂສລ຺ອສສຸ ຄາມສຫສ຺ເສສຸ ປູຣິຕານິ ໂກຍ຺ຖາຄາຣານິ, ໂສລ຺ອສສຫສ຺ສາ ຈ ນາຍກິຕ຺ຖິໂຍ ລຫ຺ເຫຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕຂີຕໂຣ ອມນສິກຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປເທສំ ປວິສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປວຕ຺ຕຜລໂກຊໂນ ຫຸຕ຺ວາ ສມປ຺ປວຕ຺ຕວາສំ ວສນ຺ໂຕ ວິຈຣິ຺ ເຕ ອຸໂກປີ ສມວຕ຺ຕຈາຣំ ຈຣນ຺ຕາ ອປຣກາເຄ ສມາຄຈ຺ລິສຸ, ນ ປນ ອຖ຺ຖມຖ຺ຖំ ສຖ຺ຊານິສຸ, ສມ຺ໂມທມານາ ເອກໂຕ ສມປ຺ປວຕ຺ຕວາສំ ວສິສ຺ຸ ຕທາ ວິເທຫຕາປໂສ ຄນ຺ຂາຣຕາປສ຺ສ ອຸປຍ຺ຖານំ ກໂຣຕິ຺ ເຕສំ ເອກສ຺ມິ ປຸຕ຺ຕມທິວເສ ອຖ຺ຖຕຣສ຺ມິ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິສີທິຕ຺ວາ ຂມ຺ມຕ຺ຖຍຸຕ຺ຕກຖំ ກເຖນ຺ຕານំ ຄຄນຕເລ ວິໂຣຈມານំ ຈນ຺ທມຕ຺ໝລំ ຣາຫຸ ອວຕ຺ຖຣິ຺ ວິເທຫຕາປໂສ "ກິ ນຸ ໂຂ ຈນ຺ທສ຺ສ ປກາ ນຍ຺ຖາ"ຕິ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຣາຫຸນາ ຄຫິຕំ ຈນ຺ທំ ທິສ຺ວາ "ໂກ ນຸ ໂຂ ເອສ ອາຈຣິຍ, ຈນ຺ທំ ອວຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ນິປ຺ປກມກາສີ"ຕິ ປຸຈ຺ລິ຺ ອນ຺ເຕວາສິກ ອຍំ ຣາຫຸ ນາມ ຈນ຺ທສ຺ເສໂກ ອຸປກ຺ກິເລໂສ, ວິໂຣຈິຕຸំ ນ ເທຕິ, ອຫມ຺ປີ ຣາຫຸຄຫິຕំ ຈນ຺ທມຕ຺ໝລំ ທິສ຺ວາ "ອິທំ ປຣິສຸທ຺ຂສ຺ສ ຈນ຺ທມຕ຺ໝລສ຺ສ ອາຄນ຺ຕຸເກນ ອຸປກ຺ກິເລເສນ ນິປ຺ປກំ ຊາຕំ, ມຍ຺ຫມ຺ປີ ອິທំ ຣຊ຺ຊំ ອຸປກ຺ກິເລໂສ, ຍາວ ຈນ຺ທມຕ຺ໝລំ ຣາຫຸ ວິຍ ອິທំ ນິປ຺ປກំ ນ ກໂຣຕິ, ຕາວ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕເທວ ຣາຫຸຄຫິຕំ ຈນ຺ທມຕ຺ໝລំ ອາຣມ຺ມຕំ ກຕ຺ວາ ມຫາຣຊ຺ຊំ ລຫ຺ເຫຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕຕິ຺ "ອາຈຣິຍ, ຕ຺ວំ ຄນ຺ຂາຣຣາຊາ"ຕິ ? "ອາມ, ອຫ"ນ຺ຕິ຺ "ອາຈຣິຍ, ອຫມ຺ປີ ວິເທຫຣຍ຺ເຖ ມິຖິລນຄເຣ ວິເທຫຣາຊາ ນາມ, ນນຸ ມຍំ ອຖ຺ຖມຖ຺ຖំ ອທິຍ຺ຖສຫາຍາ"ຕິ຺ "ກິ ປນ ເຕ ອາຣມ຺ມຕំ ອໂຫສີ"ຕິ? ອຫំ "ຕຸມ຺ເຫ ປພ຺ພຊິຕາ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ "ອທ຺ຂາ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ມຫນ຺ຕំ ຄຸຕំ ອທ຺ທສາ"ຕິ ຕຸມ຺ເຫເຍວ ອາຣມ຺ມຕំ ກຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊំ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິໂຕຕິ຺ ເຕ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ອຕິວິຍ ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ປວຕ຺ຕຜລໂກຊນາ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣິສ຺ຸ ຕຕ຺ຖ ທີພຣຕ຺ຕំ ວສິຕ຺ວາ ຈ ປນ ໂລຕມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ຫິມວນ຺ຕໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ເອກំ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາມំ ສມ຺ປາປຸຕິສ຺ຸ

ມນຸສ຺ສາ ເຕສំ ອິຣິຍາປເຖ ປສີທິຕ຺ວາ ກິກ຺ຂំ ທຕ຺ວາ ປຜິຖ຺ຖំ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຖ຺ເຖ ຣຕ຺ຕິທິວຍ຺ຖານາທີນິ ມາເປຕ຺ວາ ວສາເປສຸំ຺ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄປີ ເນສំ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈກຣຕຕ຺ຖາຍ ອຸທກາຜາສຸກຍ຺ຖາເນ ປຕ຺ຕສາລំ ກາເຣສຸំ຺ ເຕ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາເມ ກິກ຺ຂំ ຈຣິຕ຺ວາ ຕາຍ ປຕ຺ຕສາລາຍ ນິສີທິຕ຺ວາ ປຣິກຸຖ຺ຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຍ຺ຖານំ ຄຈ຺ລນ຺ຕິ຺ ເຕປີ ມນຸສ຺ສາ ເຕສំ ອາຫາຣំ ທທມານາ ເອກທາ ໂລຕំ ປຕ຺ເຕ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເທນ຺ຕິ, ເອກທາ ປຕ຺ຕປ຺ຸເຜ ພນ຺ຂິຕ຺ວາ ເທນ຺ຕິ, ເອກທາ ອໂລຕກາຫາຣເມວ ເທນ຺ຕິ຺ ເຕ ເອກທິວສំ ປຕ຺ຕປ຺ຸເຜ ພຫຸຕຣំ ໂລຕំ ອທំສ຺ຸ ວິເທຫຕາປໂສ ໂລຕំ ອາທາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພຂິສຕ຺ຕສ຺ສ ກຕ຺ຕກິຈ຺ຈກາເລ ປໂຫນກំ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນປີ ປມາຕຍຸຕ຺ຕំ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕິເຣກំ ປຕ຺ຕປ຺ຸເຜ ພນ຺ຂິຕ຺ວາ "ອໂລຕກທິວເສ ກວິສ຺ສຕີ"ຕິ ຕິຕາວຍ຺ຜິກອນ຺

ຕເຣ ຄເປສີ។ ອເຖາທິວສໍ ອໂລຕເກ ອາຫາເຣ ລທ្ធេ ວິເທໂທ ຄນ្ធາຣស្ស ກິក្ខາភាຊນំ ທຕ្វາ ຕິຕាວສុຜិກອນ្តរោ ໂລកំ ອາຫរិត្វາ "ອາຈຣិយ, ໂລកំ ຄណ្ហຖາ"ຕិ ອາហ។ "ອຊ្ជ ມនុស្សេហិ ໂລកំ ນ ທិន្នំ, ត្វំ ກុໂត ລភសី"ຕិ? "ອາຈຣិយ, ປុຣិມທິວເស ມនុស្សາ ພហុំ ໂລຕມທំសុ, ອຖាហំ 'ອໂລຕກທິວເស ភវិស្សតិ'ຕិ ອຕិເຣກំ ໂລກំ ຄເປសិ"ນ្តិ។ ອຖ ນំ ໂພធិសត្តោ "ໂມឃបុរិស, ຕិໂຍຊນស្តិកំ វិເທហຣដ្ឋំ ປហាយ ປព្វជិត្វា ອກិញ្ចនភាវំ ປត្វា ອិທានិ ໂລຕສក្ខរាយ ຕណ្ហំ ຊນេសី"ຕិ ຕຊ្ជេត្វា ໂອវទន្តោ ປឋមំ ຄាຖមាហ –

៣៧។

"ហិត្វា ຄាមសហស្សានិ, ປរិបុណ្ណានិ ໂສឡសំ;

ໂກដ្ឋាຄាຣានិ ផីតានិ, ສន្និធឹ ທានិ ກុព្ពសី"ຕិ។

ຕត្ថ ໂກដ្ឋາຄាຣានិຕិ ສុវណ្ណាຣຊតមណិមុត្តាທិຣតនໂກដ្ឋាຄាຣានិ ເຈវ ທុស្សໂກដ្ឋាຄាຣានិ ຈ ធញ្ញໂກដ្ឋាຄា ຣានិ ຈ។ ផីតានិຕិ ປູរានិ។ ສន្និធឹ ທានិ ກុព្ពសីຕិ ອិទានិ "ស្វេ ភវិស្សតិ, ຕតិយទិវសេ ភវិស្សតិ"ຕិ ໂລកមត្តំ ສន្និធឹ ករោសីតិ។

វិເທហោ ເອវំ ຄຣហិយមានោ ຄຣហំ ອសហន្តោ ປដិປក្ខោ ហុត្វា "ອາຈຣិយ, ຕុម្ហេ ອត្តនោ ໂທសំ ອទិស្វា ມយ្ហមេវ ໂທសំ ປស្សថ, ននុ ຕុម្ហេ 'ກឹ ເມ ປເຣន ໂອវទិតេន, ອត្តានមេវ ໂອវទិស្សាមិ'ຕិ ຣជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា ປព្វជិតា, ຕុម្ហេ ອិទានិ មំ ກស្មា ໂອវទថា"ຕិ ໂຈទេន្តោ ທុតិយំ ຄាຖមាហ –

៣៨។

"ហិត្វា ຄន្ធារវិសយំ, ປហូតធនធារិយំ;

ປសាសនតោ និក្ខន្តោ, ອិធ ທានិ ປសាសសី"ຕិ។

ຕត្ថ ປសាសនតោຕិ ໂອវាទានុសាសនិទានតោ។ ອិធ ທានិຕិ ອិទានិ ອិធ ອរញ្ញេ ກស្មា មំ ໂອវទថាຕិ។

ຕំ ສុត្វា ໂພធិសត្តោ ຕតិយំ ຄាຖមាហ –

៣៩។

"ធម្មំ ភណាមិ វេទេហ, ອធម្មោ ເມ ນ ຣុច្ចតិ;

ធម្មំ ເມ ភណមានស្ស, ນ ປាបមុបលិម្បតិ"ຕិ។

ຕត្ថ ធម្មន្តិ ສភាវំ, ພុទ្ធາទិហិ វណ្ណិតំ ປសត្ថំ ກាຣណមេវ។ ອធម្មោ ເມ ນ ຣុច្ចតីຕិ ອធម្មោ ນາມ ອសភាវោ ມយ្ហំ ກទាចិបិ ນ ຣុច្ចតិ។ ນ ປាបមុបលិម្បតីតិ មម ສភាវមេវ ກាຣណមេវ ກណេន្តស្ស ປាបំ ນាម ហទយេ ນ លិម្បតិ ນ ອល្លិយ តិ។ ໂອវាទទានំ ນាមេតំ ພុទ្ធປច្ចេកពុទ្ធសាវកໂພធិសត្តានំ ປវេណី។ ເຕហិ ທិន្នោវាទំ ພាលា ນ ຄណ្ហន្តិ, ໂອវាទ ທាយកស្ស ປន ປាបំ ນាម ນត្ថិ។

"និធីនំវ ປវត្តារំ, យំ ປស្សេ វជ្ជទស្សិនំ;

ນິຄ຺ຄຍ຺ຫວາທີ ເມຘາວີ, ຕາທິສໍ ປຎ຺ທິຕໍ ພເຊ;

ຕາທິສໍ ພຊມານສ຺ສ, ເສຍ຺ໂຍ ໂຫຕິ ນ ປາປິໂຍ.

‘‘ໂອວເທຍ຺ຍານ຺ສາເສຍ຺ຍ, ອສພ຺ພາ ຈ ນິວາຣເຍ;

ສຕຫ຺ຳີ ໂສ ປິໂຍ ໂຫຕິ, ອສຕໍ ໂຫຕິ ອປ຺ປິໂຍ’’ຕິ. (ຘ. ປ. ໗໗-໗໗);

ວິເທຫຕາປໂສ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ກຖໍ ສ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອາຈຣິຍ, ອຕ຺ຖນິສ຺ສິຕໍ ກເຖນ຺ເຕນປິ ປຣໍ ໝຍ຺ເຍຕ຺ວາ ໂຣເສຕ຺ວາ ກເຖຕ຺ນ ວຍ຺ຍ ຕິ, ຕ຺ວໍ ມໍ ກຸຕ຺ກສຕ຺ຖເກນ ມຸຕ຺ເທນ຺ໂຕ ວິຍ ອຕິຍຣ຺ສໍ ກເຖສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໗໙.

‘‘ເຍນ ເກນຈິ ວຓ຺ເຓນ, ປໂຣ ລພຕິ ຣຸປ຺ປນໍ;

ມຫຕ຺ຖິຍມ຺ປີ ເຈ ວາຈໍ, ນ ຕໍ ກາເສຍ຺ຍ ປຎ຺ທິໂຕ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຍນ ເກນຈິຕິ ຘມ຺ມຍ຺ຕ຺ເຕນາປີ ກາຣເຓນ. ລພຕິ ຣຸປ຺ປນ຺ຕິ ໝຍ຺ຍນໍ ທ຺ຸສນໍ ກຸປ຺ປນໍ ລພຕິເຍວ. ນ ຕໍ ກາເສຍ຺ຍາຕິ ຕສ຺ມາ ຕໍ ປຣປຸຄ຺ຄລໍ ຍາຍ ໂສ ວາຈາຍ ທ຺ຸສຕິ, ຕໍ ມຫຕ຺ຖິຍໍ ມຫນ຺ຕໍ ອຕ຺ຖນິສ຺ສິຕມ຺ປີ ວາຈໍ ນ ກາເສຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອຖສ຺ສ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຎ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໐.

‘‘ກາມໍ ຣຸປ຺ປຕ຺ ວາ ມາ ວາ, ພຸສໍວ ວິກິຣິຍຕ຺;

ຘມ຺ມໍ ເມ ພຓມານສ຺ສ, ນ ປາປມ຺ປລິມ຺ປຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກາມນ຺ຕິ ເອກໍເສນ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ອຍ຺ຕ຺ຕກາຣໂກ ປຸຄ຺ຄໂລ ‘‘ອຍຸຕ຺ຕໍ ເຕ ກຕ’’ນ຺ຕິ ໂອວທິຍມາໂນ ເອກໍເສເນວ ກຸຊ຺ຊຕ຺ ວາ ມາ ວາ ກຸຊ຺ຊຕ຺, ອຖ ວາ ພຸສມຸຝ຺ຖິ ວິຍ ວິກິຣິຍຕ຺, ມຍ຺ຫໍ ປນ ຘມ຺ມໍ ພຓນ຺ຕສ຺ສ ປາປໍ ນາມ ນຕ຺ຖີຕິ.

ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ‘‘ນ ໂວ ອຫໍ, ອານນ຺ທ, ຕຖາ ປຣກ຺ກມິສ຺ສາມິ, ຍຖາ ກຸມ຺ພກາໂຣ ອາມເກ ອາມກມຕ຺ເຕ. ນິຄ຺ຄຍ຺ຫ ນິຄ຺ຄຍ຺ຫາຫໍ ອານນ຺ທ, ວກ຺ຂາມິ, ໂຍ ສາໂຣ ໂສ ຖ຺ສ຺ສຕີ’’ຕິ (ມ. ນິ. ໓.໑໙໖) ອິມສ຺ສ ສຸຕ຺ໂຕວາທສ຺ສ ອນຸຣູປາຍ ປຝິປຕ຺ຕິ ຍາ ຖຕ຺ວາ ‘‘ຍຖາ ກຸມ຺ພກາໂຣ ພາຊເນສຸ ປຸນປ຺ປຸນໍ ອາໂກເຝຕ຺ວາ ອາໂກເຝຕ຺ວາ ອາມກໍ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ສຸປກ຺ກເມວ ພາຊນໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ເອວໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ນິຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ປກ຺ກພາຊນສທິໂສ ປຸຄ຺ຄໂລ ຄເຫຕພ຺ໂພ’’ຕິ ທສ຺ເສຕ຺ ປຸນ ຕໍ ໂອວທນ຺ໂຕ –

໘໑.

‘‘ໂນ ເຈ ອສ຺ສ ສກາ ພຸທ຺ຘິ, ວິນໂຍ ວາ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ;

ວເນ ອນ຺ຘມຫິໂສວ, ຈເຣຍ຺ຍ ພຫ຺ໂກ ຊໂນ.

‘‘ຍສ຺ມາ ຈ ປບ຺ເພກຈ຺ເຈ, ອາເຈຣມ຺ຫິ ສຸສິກ຺ຂິຕາ;

ຕສ຺ມາ ວິນີຕວິນຍາ, ຈຣນ຺ຕິ ສຸສມາຫິຕາ’’ຕິ໚ – ອິທໍ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ;

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສມ຺ມ ເວເທຫ, ອິເມສຄ຺ຫິ ສຕ຺ຕານໍ ສເຈ ອຕ຺ຕໂນ ພຸທ຺ຜິ ວາ ປຕ຺ທິເຕ ໂອວາທທາຍເກ ນິສ຺ສາຍ ອາຈາຣປຕ຺ຕຕ຺ຕິວິນໂຍ ວາ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ ນ ກເວຍ຺ຍ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ຍຖາ ຕິຕລຕາທິຄຫເນ ວເນ ອນ຺ຌມທີໂສ ໂຄຈຣາໂຄຈຣໍ ສາສງກນິຣາສງກຄ຺ຈ ຖານໍ ອຊານນ຺ໂຕ ຈຣຕິ, ຕຖາ ຕຸມ຺ຫາທິໂສ ພຫ຺ໂກ ຊໂນ ຈເຣຍ຺ຍ໚ ຍສ຺ມາ ປນ ອິເມ ເອກຈ຺ເຈ ສກາຍ ພຸທ຺ຜິຍາ ຣຫິຕາ ສຕ຺ຕາ ອາຈຣິຍສນ຺ຕິເກ ອາຈາຣປຕ຺ຕຕ຺ຕິສຸສິກ຺ຂິຕາ, ຕສ຺ມາ ອາຈຣິເຍຫິ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ອນ຺ຣູເປນ ວິນເຍນ ວິນີຕຕ຺ຕາ ວິນີຕວິນຍາ ສຸສມາຫິຕາ ເອກຄ຺ຄຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຈຣນ຺ຕີຕິ໚

ອິມິນາ ອິທໍ ທສ຺ເສຕິ – ອິມິນາ ຫິ ສຕ຺ເຕນ ຄິຫິນາ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຸລານ຺ຣູປໍາ, ປພ຺ພຊິເຕນ ປພ຺ພຊິຕານ຺ຣູປໍາ ສິກ຺ຂາ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພາ໚ ຄິຫິໂນປີ ຫິ ອຕ຺ຕໂນ ກຸລານ຺ຣູເປສຸ ກສິໂຄຣກ຺ຂາທີສຸ ສິກ຺ຂິຕາວ ສມ຺ປນ຺ນາຊີວາ ຫຸຕ຺ວາ ສຸສມາຫິຕາ ຈຣນ຺ຕິ, ປພ຺ພຊິຕາປີ ປພ຺ພຊິຕານ຺ຣູເປສຸ ປາສາທິເກສຸ ອກິກ຺ກນ຺ຕປຕິກ຺ກນ຺ຕາທີສຸ ອຘີສີລອຘິຈິຕ຺ຕອຘີປຄ຺ຄາສິກ຺ຂາສຸ ສິກ຺ຂິຕາວ ວິຄຕວິກ຺ເຂປາ ສຸສມາຫິຕາ ຈຣນ຺ຕີ໚ ໂລກສ຺ມິຄ຺ຫິ –

‘‘ພາຫຸສຈ຺ຈຄ຺ຈ ສິປ຺ປຄ຺ຈ, ວິນໂຍ ຈ ສຸສິກ຺ຂິໂຕ;

ສຸກາສິຕາ ຈ ຍາ ວາຈາ, ເອຕໍ ມງຄລມຸຕ຺ຕມ’’ນ຺ຕິ໚ (ຂຸ໚ ປາ໚ ໕.໘; ສຸ໚ ນິ໚ ໒໖໔);

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເວເທຫຕາປໂສ ‘‘ອາຈຣິຍ, ອິໂຕ ປຄ຺ຖາຍ ມໍ ໂອວທຖ ອນ຺ສາສຖ, ອຫໍ ອນຘິວາສນຊາຕິກຕາຍ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສທ຺ຜິ ກເຖສຶ, ຕໍ ເມ ຂມຖາ’’ຕິ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ຂມາເປສິ໚ ເຕ ສມຄ຺ຄວາສໍ ວສິຕ຺ວາ ປຸນ ຫິມວນ຺ຕເມວ ອຄມໍສຸ໚ ຕຕ຺ຣ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເວເທຫຕາປສສ຺ສ ກສິຕປຣິກມ຺ມໍ ກເຖສິ໚ ໂສ ຕໍ ກຕ຺ວາ ອກິຄ຺ຄາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສິ໚ ອິຕິ ເຕ ອຸໂກປີ ອປຣິຫີນຊ຺ຊານາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍຕາ ອເຫສຸໍ໚

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເວເທໂຫ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຄນ຺ຘາຣຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ໚

ຄນ຺ຘາຣຊາຕກວຄ຺ຄນາ ປຄມາ໚

[໔໐໗] ໒໚ ມຫາກປິຊາຕກວຄ຺ຄນາ

ອຕ຺ຕານໍ ສງກມໍ ກຕ຺ວາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຄາຕຕ຺ຖຈຣິຍໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ໚ ວຕ຺ຖຸ ກທ຺ທສາລຊາຕເກ (ຊາ໚ ໑໚໑໔໚໑໙ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ໚ ຕທາ ປນ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຄ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຄາຕການໍ ອຕ຺ຖໍ ຈຣຕີ’’ຕິ໚ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣະຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປີ ຕຖາຄໂຕ ຄາຕີນໍ ອຕ຺ຖໍ ຈຣິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກປິໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອາໂຣຫປຣິຕາຫສມ຺ປນ຺ໂນ ຖາມພລູເປໂຕ ປຄ຺ຈຫຕ຺ຖິພລປຣິມາໂຕ ອສີຕິສຫສ຺ສກປິຄຕປຣິວຸໂຕ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ວສຕິ໚ ຕຕ຺ຖ ຄງຄາຕີຣໍ ນິສ຺ສາຍ ສາຂາວິຒປສມ຺ປນ຺ໂນ ສນ຺ທຈ຺ຉາໂຍ ພຫລປຕ຺ໂຕ ປພ຺ພຕກູຍໍ ວິຍ ສມຸຄ຺ຄໂຕ ອມ຺ພຣຸກ຺ໂຂ ອໂຫສິ ‘‘ນິຄ຺ໂຣຘຣຸກ຺ໂຂ’’ຕິປີ ວທນ຺ຕິ໚ ຕສ຺ສ ມທຸຣານິ ຜລານິ ທິພ຺ພຄນ຺ຘຣສານິ ມຫນ຺ຕານິ ມຫນ຺ຕກຸມ຺ກປ຺ປມາຕານີ໚ ຕສ຺ສ ເອກິສ຺ສາ ສາຂາຍ ຜລານິ ຖເລ ປຕນ຺ຕິ, ເອກິສ຺ສາ ສາຂາຍ ຄງຄາຊເລ, ທ຺ວິນ຺ນໍ ສາຂານໍ ຜລານິ ມຊ຺ເຊ ຣຸກ຺ຂມູເລ ປຕນ຺ຕີ໚

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ກປິຄຓໍ ອາທາຍ ຕຕ຺ຖ ຜລານິ ຂາທນ຺ໂຕ “ເອກສ຺ມິໍ ກາເລ ອິມສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ອຸທເກ ປຕິຕໍ ຜລໍ ນິສ຺ສາຍ ອມ຺ຫາກໍ ຠຍໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສຕີ”ຕິ ອຸທກມຕ຺ຖເກ ສາຂາຍ ເອກຜລມ຺ປິ ອນວເສເສຕ຺ວາ ປຸປ຺ຜກາເລ ກລາຍມຕ຺ຕກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຂາທາເປຕິ ເຈວ ປາຕາເປຕິ ຈຯ ເອວໍ ສນ຺ເຕປິ ອສີຕິວານຣສຫສ຺ເສຫິ ອທິຏ຺ຐໍ ກິປິລ຺ລິກປຸຏປຏິຈ຺ຉນ຺ນໍ ເອກໍ ປກ຺ກຜລໍ ນທິຍໍ ປຕິຕ຺ວາ ອຸທ຺ຘຎ຺ຈ ອໂຘ ຈ ຊາລໍ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ອຸທກກີຬໍ ກີຬນ຺ຕສ຺ສ ພາຣາຓສິຣຎ຺ໂຎ ອຸທ຺ຘຎ຺ຈາຊາເລ ລຄ຺ຄິຯ ຣຎ຺ໂຎ ທິວສໍ ກີຬິຕ຺ວາ ສາຍໍ ຄມນສມເຍ ເກວຏ຺ຏາ ຊາລໍ ອຸກ຺ຂິປນ຺ຕາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ອສຸກຜລໍ ນາມາ”ຕິ ອຊານນ຺ຕາ ຣຎ຺ໂຎ ທສ຺ເສສຸໍຯ

ຣາຊາ “ກິໍຜລໍ ນາເມຕ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ “ນ ຊານາມ, ເທວາ”ຕິຯ “ເກ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ”ຕິ? “ວນຈຣກາ, ເທວາ”ຕິຯ ໂສ ວນຈຣເກ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກາ “ອມ຺ພປກ຺ກ”ນ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຉຸຣິກາຍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຐມໍ ວນຈຣເກ ຂາທາເປຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ອຕ຺ຕນາປິ ຂາທິ, ອິຕ຺ຖາຄາຣສ຺ສາປິ ອມຈ຺ຈານມ຺ປິ ທາເປສິຯ ຣຎ຺ໂຎ ອມ຺ພປກ຺ກຣໂສ ສກລສຣີຣໍ ຜຣິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐາສິຯ ໂສ ຣສຕຓ຺ຫາຍ ພຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ຐິຕຏ຺ຐານໍ ວນຈຣເກ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ເຕຫິ “ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ນທີຕີເຣ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ພຫູ ນາວາສງ຺ຆາເຏ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ວນຈຣເກຫິ ເທສິຕມຄ຺ເຄນ ອຸທ຺ຘໍໂສຕໍ ອຄມາສິຯ “ເອຕ຺ຕການິ ທິວສານີ”ຕິ ປຣິຈ຺ເຉໂທ ນ ກຖິໂຕ, ອນຸປຸພ຺ເພນ ປນ ຕໍ ຐານໍ ປຕ຺ວາ “ເອໂສ ເທວ, ຣຸກ຺ໂຂ”ຕິ ວນຈຣກາ ຣຎ຺ໂຎ ອາຈິກ຺ຂິໍສຸຯ ຣາຊາ ນາວໍ ຐເປຕ຺ວາ ມຫາຊນປຣິວຸໂຕ ປທສາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູເລ ສຍນໍ ປຎ຺ຎປາເປຕ຺ວາ ອມ຺ພປກ຺ການິ ຂາທິຕ຺ວາ ນານຄ຺ຄຣສໂຠຊນໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິ, ສພ຺ພທິສາສຸ ອາຣກ຺ຂໍ ຐເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິໍ ກຣິໍສຸຯ

ມຫາສຕ຺ໂຕ ມນຸສ຺ເສສຸ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກນ຺ເຕສຸ ອຑ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ປຣິສາຍ ສທ຺ຘິໍ ອາຄມາສິຯ ອສີຕິວານຣສຫສ຺ສານິ ສາຂາຍ ສາຂໍ ຈຣນ຺ຕາ ອມ຺ພານິ ຂາທນ຺ຕິຯ ຣາຊາ ປພຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ກປິຄຓໍ ທິສ຺ວາ ມນຸສ຺ເສ ອຸຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ຘນຸຄ຺ຄເຫ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ “ຍຖາ ເອເຕ ຜລຂາທກາ ວານຣາ ນ ປລາຍນ຺ຕິ, ຕຖາ ເຕ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ວິຊ຺ຌຖ, ສ຺ເວ ອມ຺ພານິ ເຈວ ວານຣມໍສຎ຺ຈ ຂາທິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫຯ ຘນຸຄ຺ຄຫາ “ສາຘູ”ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ສເຣ ສນ຺ນຍ຺ຫິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐໍສຸຯ ເຕ ທິສ຺ວາ ວານຣາ ມຣຓຠຍຠີຕາ ປລາຍິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ “ເທວ, ‘ປລາຍນມຄ຺ເຄ ວິຊ຺ຌິສ຺ສາມາ’ຕິ ຣຸກ຺ຂໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຘນຸຄ຺ຄຫາ ຐິຕາ, ກິໍ ກໂຣມາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ກມ຺ປມານາ ອຏ຺ຐໍສຸຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ມາ ຠາຍິຕ຺ຖ, ອຫໍ ໂວ ຊີວິຕໍ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ວານຣຄຓໍ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ອຸຊຸກໍ ອຸຄ຺ຄຕສາຂໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ຄງ຺ຄາຠິມຸຂໍ ຄຕສາຂໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ປຣິຍນ຺ຕໂຕ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ຘນຸສຕມຕ຺ຕໍ ຐານໍ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ເອກສ຺ມິໍ ຄຸມ຺ພມຕ຺ຖເກ ປຕິຕ຺ວາ ຕໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ “ມຍາ ຄຕຏ຺ຐານໍ ເອຕ຺ຕກໍ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ອາກາສໍ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກໍ ເວຕ຺ຕລຕໍ ມູເລ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ໂສເຘຕ຺ວາ “ເອຕ຺ຕກໍ ຐານໍ ຣຸກ຺ເຂ ພຊ຺ຌິສ຺ສຕິ, ເອຕ຺ຕກໍ ອາກາສຏ຺ຐໍ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ອິມານິ ທ຺ເວ ຐານານິ ວວຕ຺ຖເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຏິຍໍ ພນ຺ຘນຏ຺ຐານໍ ນ ສລ຺ລກ຺ເຂສິຯ

ໂສ ຕໍ ລຕໍ ອາທາຍ ເອກໍ ໂກຏິໍ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ປຕິຏ຺ຐິຕຣຸກ຺ເຂ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ເອກໍ ອຕ຺ຕໂນ ກຏິຍໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ວາຕຈ຺ຉິນ຺ນວລາຫໂກ ວິຍ ເວເຄນ ຘນຸສຕມຕ຺ຕໍ ຐານໍ ລງ຺ຆິຕ຺ວາ ກຏິຍໍ ພນ຺ຘນຏ຺ຐານສ຺ສ ອສລ຺ລກ຺ຂິຕຕ຺ຕາ ຣຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຸໂຠຫິ ຫຕ຺ເຖຫິ ອມ຺ພສາຂໍ ທຬ຺ຫໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວານຣຄຓສ຺ສ ສຎ຺ຎມທາສິ “ສີຆໍ ມມ ປິຏ຺ຐິໍ ມທ຺ທມານາ ເວຕ຺ຕລຕາຍ ໂສຕ຺ຖິຄມນໍ ຄຈ຺ຉຖາ”ຕິຯ ອສີຕິວານຣສຫສ຺ສານິ ມຫາສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຂມາເປຕ຺ວາ ຕຖາ ອຄມໍສຸຯ ຕທາ ເທວທຕ຺ໂຕປິ ມກ຺ກໂຏ ຫຸຕ຺ວາ ເຕສໍ ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ໂຫຕິຯ ໂສ “ອຍໍ ເມ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ຕສ຺ສ ປິຏ຺ຐິໍ ປສ຺ສິຕຸໍ ກາໂລ”ຕິ ອຸຈ຺ຈໍ ສາຂໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ເວຄໍ ຊເນຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປິຏ຺ຐິຍໍ ປຕິຯ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ຫທຍໍ ຠິຊ຺ຊິ, ພລວເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຯ ໂສປິ ຕໍ ເວທນາປ຺ປຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິຯ ມຫາສຕ຺ໂຕ ເອກໂກວ ອໂຫສິຯ ຣາຊາ ອນິທ຺ທາຍນ຺ໂຕ ວານເຣຫິ ຈ ມຫາສຕ຺ເຕນ ຈ ກຕກິຣິຍໍ ສພ຺ພໍ ທິສ຺ວາ “ອຍໍ ຕິຣຈ຺ຉາໂນ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕໍ ອຄເຓຕ຺ວາ ປຣິສາຍ ໂສຕ຺ຖິຠາວເມວ ອກາສີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິຯ

ໂສ ປຠາຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ “ນ ຍຸຕ຺ຕໍ ອິມໍ ກປິຣາຊານໍ ນາເສຕຸໍ, ອຸປາເຍນ ນໍ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ປຏິຊຄ຺ຄິສ຺ສາມີ”ຕິ ອນ຺ໂຕຄງ຺ຄາຍ ນາວາສງ຺ຆາຏໍ ຐເປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຏ຺ຏກໍ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ສນິກໍ ມຫາສຕ຺ຕໍ ໂອຕາຣາເປຕ຺ວາ ປິຏ຺ຐິຍໍ ກາສາວວຕ຺ຖໍ ປຕ຺ຖຣາເປຕ຺ວາ ຄງ຺ໂຄທເກນ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ຜາຓິໂຕທກໍ ປາເຍຕ຺ວາ ປຣິສຸທ຺ຘສຣີຣໍ ສຫສ຺ສປາກເຕເລນ ອພ຺ຠຎ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສຍນປິຏ຺ເຐ ເອຬກຈມ຺ມໍ ສນ຺ຖຣາເປຕ຺ວາ ສນິກໍ ຕຕ຺ຖ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ນີເຈ ອາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໙ຯ

‘‘ອຕຸຕານໍ ສຽກນໍ ກຕຸວາ, ໂຍ ໂສຕຸຖີ ສມຕາຣຍິ;

ກີ ຕຸວໍ ເຕສໍ ກິເມ ຕຸຍຸຫໍ, ໂຫນຸຕິ ເອເຕ ມຫາກປີ’’ຕິ។

ຕສຸສຕຸໂຖ – ອມຸໂກ ມຫາກປີ, ໂຍ ຕຸວໍ ອຕຸຕານໍ ສຽກນໍ ກຕຸວາ ຕຸລໍ ອາໂຣເປຕຸວາ ຊີວິຕໍ ປຣິຈຸຈຊິຕຸວາ ອິເມ ວານເຣ ໂສຕຸຖີ ສມຕາຣຍິ, ເຂເມນ ສນຸຕາເຣສີ; ກີ ຕຸວໍ ເຕສໍ ໂຫສິ, ກິເມ ຕຸຍຸຫໍ ວາ ກີສຸ ເອເຕ ໂຫນຸຕິຕິ?

ຕໍ ສຸຕຸວາ ໂພຣິສຕຸໂຕ ຣາຊານໍ ໂອວທນຸໂຕ ເສສຄາຖາ ອກາສີ –

໗໔។

‘‘ຣາຊາຫໍ ອິສຸສໂຣ ເຕສໍ, ຍູຖສຸສ ປຣິຫາຣໂກ;

ເຕສໍ ໂສກປເຣຕານໍ, ກີຕານໍ ເຕ ອຣິນຸທມ។

໗໕។

‘‘ອຸລຸລຽຊຍິຕຸວາ ອຕຸຕານໍ, ວິສຸສຊຸຊຸ ຮນຸໂນ ສຕໍ;

ຕໂຕ ອປຣປາເທສຸ, ທລຸຫໍ ພນຸຣໍ ລຕາຄຸຕໍ។

໗໖។

‘‘ຊິນຸນພຸກມິວ ວາເຕນ, ນຸຕຸໂຕ ຣຸກຸຂໍ ອຸປາຄມີ;

ໂສຫໍ ອປຸປກວໍ ຕຕຸຖ, ສາຂໍ ຫຕຸເຖຫິ ອຄຸຄຫີ។

໗໗។

‘‘ຕໍ ມໍ ວິຍາຍຕໍ ສນຸຕໍ, ສາຂາຍ ຈ ລຕາຍ ຈ;

ສມນຸກກມນຸຕາ ປາເທຫິ, ໂສຕຸຖີ ສາຂາມິຄາ ຄຕາ។

໗໘។

‘‘ຕໍ ມໍ ນ ຕປເຕ ພນຸໂຣ, ມໂຕ ເມ ນ ຕເປສຸສຕິ;

ສຸຂມາຫຣິຕໍ ເຕສໍ, ເຍສໍ ຣຊຊມກາຣຍິ។

໗໙។

‘‘ເອສາ ເຕ ອຸປມາ ຣາຊ, ຕໍ ສຸໂຕຫິ ອຣິນຸທມ;

ຣຎ຺ຎາ ຣຏ຺ຐສ຺ສ ໂຍຄ຺ຄສ຺ສ, ພລສ຺ສ ນິຄມສ຺ສ ຈ;

ສພ຺ເພສໍ ສຸຂເມຏ຺ຐພ຺ພໍ, ຂຕ຺ຕິເຍນ ປຊານຕາ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເຕສນ຺ຕິ ເຕສໍ ອສີຕິສຫສ຺ສານໍ ວານຣານໍຯ ຠີຕານໍ ເຕຕິ ຕວ ວິຊ຺ຌນຕ຺ຖາຍ ອາຓາເປຕ຺ວາ ຠີຕສ຺ສ ຠີຕານໍຯ ອຣິນ຺ທມາຕິ ຣາຊານໍ ອາລປຕິຯ ຣາຊາ ຫິ ໂຈຣາທີນໍ ອຣີນໍ ທມນໂຕ ‘‘ອຣິນ຺ທໂມ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິຯ ວິສ຺ສຏ຺ຐສນ຺ໂນ ສຕນ຺ຕິ ອນາໂຣປິຕຘນຸສຕປ຺ປມາຓໍ ຄານໍ ອຕ຺ຕານໍ ອາກາເສ ອຸລ຺ລງ຺ຆິຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຕໂຕ ອິມມ຺ຫາ ຣຸກ຺ຂາ ລງ຺ຆິຕ຺ວາ ຄຕຏ຺ຐານໂຕຯ ອປຣປ຺ປເທສູຕິ ປຈ຺ຉາປ຺ປເທສຸຯ ອິທໍ ກພິກາຄໍ ສນ຺ທາຍ ວຸຕ຺ຕໍຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຫິ ກພິກາເຄ ຕໍ ລຕາຄຸຓໍ ທຬ຺ຫໍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິມປ຺ປເທຫິ ຠູມິຍໍ ອກ຺ກມິຕ຺ວາ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ວາຕເວເຄນ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ທິຯ ນຸຕ຺ໂຕຣຸກ຺ຂໍ ອຸປາຄມິນ຺ຕິ ວາຕຈ຺ຉິນ຺ນໍ ອພ຺ຠມິວ ອຕ຺ຕໂນ ເວຄຊນິເຕນ ວາເຕນ ນຸຕ຺ໂຕຯ ຍຖາ ວາຕຈ຺ຉິນ຺ນພ຺ຠໍ ວາເຕນ, ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ເວເຄນ ນຸຕ຺ໂຓ ຫຸຕ຺ວາ ອິມໍ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂໍ ອຸປາຄມິ ຯ ອປ຺ປກວນ຺ຕິ ໂສ ອຫໍ ຕຕ຺ຖ ອາກາສປ຺ປເທເສ ຣຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓິຕຸໍ ອປ຺ປໂຫນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ສາຂໍ ຫຕ຺ເຖຫິ ອຄ຺ຄເຫສິນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ວິຍາຍຕນ຺ຕິ ຣຸກ຺ຂສາຂາຍ ຈ ເວຕ຺ຕລຕາຍ ຈ ວິຕາຍ ກມຣຕນ຺ຕິ ວິຍ ວິຕຕໍ ອາກຑ຺ຒິຕສຣີຣໍຯ ສມນຸກ຺ກມນ຺ຕາຕິ ມຍາ ອນຸຎ຺ຎາຕາ ມໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປາເທຫິ ອນຸກ຺ກມນ຺ຕາ ນິຣນ຺ຕຣເມວ ອກ຺ກມນ຺ຕາ ໂສຕ຺ຖິ ຄຕາຯ ຕໍ ມໍ ນ ຕປເຕ ພນ຺ໂທຕິ ຕໍ ມໍ ນາປິ ໂສ ວລ຺ລິຍາ ພນ຺ໂທ ຕປຕິ, ນາປິ ອິທານິ ມຣຓໍ ຕເປສ຺ສຕິຯ ກິງ຺ກາຣຓາ? ສຸຂມາຫຣິຕໍ ເຕສນ຺ຕິ ຍສ຺ມາ ເຍສໍ ອຫໍ ຣຊ຺ຊມກາຣຍິໍ, ເຕສໍ ມຍາ ສຸຂມາຫຣິຕໍຯ ເອເຕ ຫິ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຍໍ ໂນ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ທຸກ຺ຂໍ ຫຣິຕ຺ວາ ສຸຂໍ ອາຫຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ ມໍ ຣາຊານໍ ອກໍສຸຯ ອຫມ຺ປິ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ທຸກ຺ຂໍ ຫຣິສ຺ສາມີ’’ຈ຺ເຈວ ເອເຕສໍ ຣາຊາ ຊາໂຕຯ ຕໍ ອຊ຺ຊ ມຍາ ເອເຕສໍ ມຣຓ ທຸກ຺ຂໍ ຫຣິຕ຺ວາ ຊີວິຕສຸຂໍ ອາຫຏໍ, ເຕນ ມໍ ນາປິ ພນ຺ໂທ ຕປຕິ, ນ ມຣຓາວໂຮ ຕເປສ຺ສຕີຯ

ເອສາ ເຕ ອຸປມາຕິ ເອສາ ເຕ ມຫາຣາຊ, ມຍາ ກຕກິຣິຍາ ອຸປມາຯ ຕໍ ສຸໂຓຫີຕິ ຕສ຺ມາ ອິມາຍ ອຸປມາຍ ສໍສນ຺ເທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຫິຍຍມານໍ ໂອວາທໍ ສຸຓາຫີຯ ຣຎ຺ຎາ ຣຏ຺ຐສ຺ສາຕິ ມຫາຣາຊ, ຣຎ຺ຎາ ນາມ ອຸຈ຺ຉຸຍນ຺ເຕ ອຸຈ຺ຉຸໍ ວິຍ ຣຏ຺ຐໍ ອປີເລຕ຺ວາ ຈຕູຫິ ສງ຺ຄຫວຕ຺ຖູຫິ ສງ຺ຄຓ຺ຫນ຺ເຕນ ທສສຸ ຣາຊທມ຺ເມສຸ ປຕິຏ຺ຐາຍ ມຍາ ວິຍ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕໍ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ‘‘ກິນ຺ຕິ ເມ ຣຏ຺ຐວາສິໂນ ວິຄຕຠຍາ ຄິມ຺ຫກາເລ ວິວຏທ຺ວາເຣ ຎາຕີຫິ ຈ ປຣິວາຣເກຫິ ຈ ປຣິວາຣິຕາ ອຸເຣ ປຸຕ຺ເຕ ນຈ຺ເຈນ຺ຕາ ສີເຕນ ວາເຕນ ພີຊິຍມານາ ຍຖາຣຸຈິ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕກໍ ປຣິຠຸຎ຺ຊນ຺ຕາ ກາຍິກເຈຕສິກສຸຂສມງ຺ຄິໂນ ຠເວຍ຺ຍຸ’’ນ຺ຕິ ສກລຣຏ຺ຐສ຺ສ ຈ ຣຖສກຍາທິຍຸຕ຺ຕວາຫນສ຺ສ ໂຍຄ຺ຄສ຺ສ ຈ ປຕ຺ຕິສງ຺ຂາຕສ຺ສ ພລສ຺ສ ຈ ນິຄມຊນປທສງ຺ຂາຕສ຺ສ ນິຄມສ຺ສ ຈ ສພ຺ເພສໍ ສຸຂເມວ ເອສິຕພ຺ພໍ ຄເວສິຕພ຺ພນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຂຕ຺ຕິເຍນ ປຊານຕາຕິ ເຂຕ຺ຕານໍ ອທິປຕິຠາເວນ ‘‘ຂຕ຺ຕິໂຍ’’ຕິ ລທ຺ຘນາເມນ ປນ ເອເຕນ ອວເສສສຕ຺ເຕ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ປຊານຕາ ຎາຓສມ຺ປນ຺ເນນ ຠວິຕພ຺ພນ຺ຕິຯ

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຣາຊານໍ ໂອວທນ຺ໂຕ ອນຸສາສນ຺ໂຕວ ກາລມກາສິຯ ຣາຊາ ອມຈ຺ເຈ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ອິມສ຺ສ ກປິຣາຊສ຺ສ ຣາຊູນໍ ວິຍ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິຕ຺ຖາຄາຣມ຺ປິ ອາຓາເປສິ ‘‘ຕຸມ຺ເຫ ຣຕ຺ຕວຕ຺ຖນິວຕ຺ຖາ ວິກິຓ຺ຓເກສາ ທຓ຺ຑທີປິກຫຕ຺ຖາ ກປິຣາຊານໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ອາຬາຫນໍ ຄຈ຺ຉຖາ’’ຕິຯ ອມຈ຺ຈາ ທາຣູນໍ ສກຏສຕມຕ຺ເຕນ ຈິຕກໍ ກຣິຕ຺ວາ ຣາຊູນໍ ກຣຓນິຍາເມເນວ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ສີສກປາລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມໍສຸຯ ຣາຊາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ອາຬາຫເນ ເຈຕິຍໍ ກາເຣຕ຺ວາ ທີເປ ຊາລາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຘມາລາທີຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ສີສກປາລໍ ສຸວຓ຺ຓຂຈິຕໍ ກາເຣຕ຺ວາ ກຸນ຺ຕຄ຺ເຄ ຐເປຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ກຕ຺ວາ ຄນ຺ຘມາລາທີຫິ ປູເຊນ຺ໂຕ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕຣາຊທ຺ວາເຣ ຐເປຕ຺ວາ ສກລນຄຣໍ ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ຘາຕຸປູຊໍ ກາເຣສິຯ ອຖ ນໍ ຘາຕຸໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຈຕິຍໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ຄນ຺ຘມາລາທີຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ປຕິຏ຺ຐາຍ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກໂຣນ຺ໂຕ ທມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຣາຍໂຓ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ທຸຏ຺ຐກປິ ເທວທຕ຺ໂຕ, ປຣິສາ ພຸທ຺ຘປຣິສາ, ກປິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ມຫາກປິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາຯ

[໔໐໗] ໓໋. ກຸມ຺ພການຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອມ຺ພາທມທຸທໍ ວນມນ຺ຕຣສຸນິມ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິທຣນ຺ໂຕ ກິເລສນິຄ຺ຄທໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ປານີຍຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໑.໔໙ ອາທໂຍ) ອາວິ ກວິສ຺ສຕິ. ຕທາ ປນ ສາວຕ຺ຖີຍໍ ປຌ຺ຈສຕາ ສຫາຍກາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕໂກຝິສມ຺ຖາເຣ ວສມານາ ອຑ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ກາມວິຕກ຺ກໍ ວິຕກ຺ກຍິສ຺ສຸ. ສຕ຺ຖາ ອຕ຺ຕໂນ ສາວເກ ຣຕ຺ຕິຍາ ຕໂຍ ວາເຣ, ທິວສສ຺ສ ຕໂຍ ວາເຣ ຕິ ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວໍ ໖ ວາເຣ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ກິກີ ອຕ຺ຑໍ ວິຍ, ຈມຣີ ວາລທີ ວິຍ, ມາຕາ ປິຍປຸຕ຺ຕໍ ວິຍ, ເອກຈກ຺ຂຸໂກ ປຸຣິໂສ ຈກ຺ຂຸໍ ວິຍ ຣກ຺ຂຕິ, ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິເຍວ ຂເຓ ອຸປ຺ປນ຺ນກິເລສໍ ນິຄ຺ຄຓ຺ຫາຕິ. ໂສ ຕໍ ທິວສໍ ອຑ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ເຊຕວນໍ ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ເຕສໍ ກິກ຺ຂູນໍ ວິຕກ຺ກສມຸທາຈາຣໍ ຌຕ຺ວາ "ອິເມສໍ ກິກ຺ຂູນໍ ອພ຺ກນ຺ຕເຣ ອຍໍ ກິເລໂສ ວຑ຺ຒນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕສ຺ສ ເຫຕຸໍ ກິນ຺ທິສ຺ສ ຕິ, ອິທາເນວ ເນສໍ ກິເລສໍ ນິຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ທສ຺ສາມີ"ຕິ ຄນ຺ຣກຸຝິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ "ອານນ຺ທ, ອນ຺ໂຕໂກຝິສມ຺ຖາເຣ ວສນກກິກ຺ຂູ ສພ຺ເພ ສນ຺ນິປາເຕຫີ"ຕິ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ປຌ຺ຌຕ຺ຕວຣພຸທ຺ຘາສເນ ນິສີທິຕ຺ວາ "ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອນ຺ໂຕປວຕ຺ຕກິເລສານໍ ວເສ ວຕ຺ຕິຕຸໍ ວຑ຺ຝຕິ, ກິເລໂສ ຫີ ວຑ຺ຒມາໂນ ປຈ຺ຈາມິຕ຺ໂຕ ວິຍ ມຫາວິນາສໍ ປາ ເປຕິ, ກິກ຺ຂຸນາ ນາມ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປິ ກິເລສໍ ນິຄ຺ຄຓ຺ຫິຕຸໍ ວຑ຺ຝຕິ, ໂປຣາຓກປຓ຺ທິຕາ ອປ຺ປມຕ຺ຕກໍ ອາຣມ຺ມຓໍ ທິສ຺ວາ ອພ຺ກນ຺ຕເຣ ປວຕ຺ຕກິເລສໍ ນິຄ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກໂພທິຌາຓໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສຸ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພາຣາຓສີນຄຣສ຺ສ ທ຺ວາຣຄາເມ ກຸມ຺ພກາຣກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ກຸຑຸມ຺ພໍ ສຓ຺ຖເປຕ຺ວາ ເອກໍ ປຸຕ຺ຕຌ຺ຈ ທີຕຣຌ຺ຈ ລກິຕ຺ວາ ກຸມ຺ພກາຣກມ຺ມໍ ນິສ຺ສາຍ ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ໂປເສສີ. ຕທາ ກລິງ຺ຄຣຑ຺ເຖ ທນ຺ຕປຸຣນຄເຣ ກຣຓ຺ໂຑ ນາມ ຣາຊາ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອຸຍ຺ຍານທ຺ວາເຣ ຜລກາຣກິຕໍ ມຌ຺ຣຜລໍ ອມ຺ພຣກ຺ຂໍ ທິສ຺ວາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຘວຣຄໂຕເຍວ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ເອກໍ ອມ຺ພປິຓ຺ຑໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາ ນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມງ຺ຄລສິລາຍ ນິສິນ຺ໂນ ທາຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕການໍ ທຕ຺ວາ ອມ຺ພໍ ປຣິກຸຌ຺ຊິ. "ຣຌ຺ຌາ ຄຫິຕກາລໂຕ ປຑ຺ຖາຍ ເສເສຫິ ນາມ ຄເຫຕພ຺ພເມວາ"ຕິ ອມຈ຺ຈາປິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓຄຫປຕິກາທໂຍປິ ອມ຺ພານີ ປາເຕຕ຺ວາ ຂາທິສ຺ສຸ. ປຈ຺ຉາ ອາຄຕາ ຣຸກ຺ຂໍ ອາ ຣຸຍ຺ຫ ມຸຄ຺ຄເຣຫິ ໂປເຖຕ຺ວາ ໂອກຄ຺ຄວິກຄ຺ຄສາຂໍ ກຕ຺ວາ ອາມກຜລມ຺ປິ ອເສເສຕ຺ວາ ຂາທິສ຺ສຸ.

ຣາຊາ ທິວສໍ ອຸຍ຺ຍາເນ ກີລຸອິຕ຺ວາ ສາຍນ຺ຫສມເຍ ອລງ຺ກຕຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຘວເຣ ນິສີທິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕໍ ຣຸກ຺ຂໍ ທິສ຺ວາ ຫຕ຺ຖິໂຕ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ "ອຍໍ ປາໂຕວ ປສ຺ສນ຺ຕານໍ ອຕີຕຕີກໂຣ ຜລກາຣກິໂຕ ໂສການາໂນ ອຑ຺ຖາສິ, ອິທານິ ຄຫິຕຜໂລ ໂອກຄ຺ຄວິກຄ຺ໂຄ ອໂສການາໂນ ຖິໂຕ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸນ ອຌ຺ຌໂຕ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອປຣໍ ນິປ຺ຜລໍ ອມ຺ພຣກ຺ຂໍ ທິສ຺ວາ "ເອສ ຣກ຺ໂຂ ອຕ຺ຕໂນ ນິປ຺ຜລກາເວນ ມຸຓ຺ຌມຓິປພ຺ພໂຕ ວິຍ ໂສການາໂນ ຖິໂຕ, ອຍໍ ປນ ສຜລກາເວນ ອິ ມໍ ພ຺ຍສນໍ ປຕ຺ໂຕ, ອິທໍ ອຄາຣມຊ຺ຊມ຺ປິ ຜລິຕຣກ຺ຂສທິສໍ, ປພ຺ພຊ຺ຊາ ນິປ຺ຜລຣກ຺ຂສທິສາ, ສຘນສ຺ເສວ ກຍໍ ອຕ຺ຖິ, ນິທ຺ຘນສ຺ສ ກຍໍ ນຕ຺ຖິ, ມຍາປິ ນິປ຺ຜລຣກ຺ເຂນ ວິຍ ກວິຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ຜລຣກ຺ຂໍ ອາຣມ຺ມຓໍ ກຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູເລ ຖິຕໂກວ ຕີຓິ ລກ຺ຂຓານິ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກໂພທິຌາຓໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ "ວິທ຺ຘໍສິຕາ ທານິ ເມ ມາຕ຺ກຸຈ຺ຉິກຸຝິ ກາ, ຉິນ຺ນາ ຕີສຸ ກເວສຸ ປຝິສນ຺ຘິ, ໂສຘິຕາ ສໍສາເຣາກ຺ກາຣກູມິ, ໂສສິໂຕ ມຍາ ອສ຺ສຸສມຸທ຺ໂທ, ກິນ຺ໂນ ອຑ຺ຖິປາກາໂຣ, ນຕ຺ຖິ ເມ ປຸນ ປຝິສນ຺ຘີ"ຕິ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ສພ຺ພາລງ຺ການປຝິມຓ຺ທິໂຕວ ອຑ຺ຖາສິ.

ອຖ ນໍ ອມຈ຺ຈາ ອາຫໍສຸ "ອຕິພຫຸໍ ຖິຕຕ຺ຖ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ. "ນ ມຍໍ ມຫາຣາຊາໂນ, ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘາ ນາມ ມຍ"ນ຺ຕິ. "ປຈ຺ເຈກ ພຸທ຺ຘາ ນາມ ຕຸມ຺ຫາທິສາ ນ ໂຫນ຺ຕິ, ເທວາ"ຕິ. "ອຖ ກີທິສາ ໂຫນ຺ຕີ"ຕິ? "ໂອໂຣປິຕເກສມສ຺ສຸກາສາວວຕ຺ຖປຝິຈ຺ຉນ຺ນາ ກຸ ເລ ວາ ຄເຓ ວາ ອລຄ຺ຄາ ວາຕຈ຺ຉິນ຺ນວລາຫກຣາຫຸມຸຕ຺ຕຈນ຺ທມຓ຺ຑລປຝິກາຄາ ຫິມວນ຺ເຕ ນນ຺ທມູລກປພ຺ການເຣ ວສນ຺ຕິ, ເອວຣູປາ ເທວ, ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘາ"ຕິ. ຕສ຺ມິ ຂເຓ ຣາຊາ ຫຕ຺ຖໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ສີສໍ ປຣາມສິ, ຕາວເທວສ຺ສ ຄິຫິລິງ຺ຄໍ ອນ຺ຕຣຘາຍິ, ສມຓລິງ຺ຄໍ ປາຕຸຣໂຫສີ.

"ຕິຈີວຣຌ຺ຈ ປຕ຺ໂຕ ຈ, ວາສີ ສູຈິ ຈ ພນ຺ຘນໍ;

ປຣິສ຺ສາວເນນ ອຑ຺ເຖເຕ, ຍຸຕ຺ຕໂຍຄສ຺ສ ກິກ຺ຂຸໂນ"ຕິ. –

ເອວໍ ວຸຕ຺ຕາ ສມຓປຣິກ຺ຂາຣາ ກາຍປຝິພທ຺ຘາວ ອເຫສຸໍ. ໂສ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ອນິລປເຖນ

ອຸຕ຺ຕຣຫິມວນ຺ເຕ ນນ຺ທມູລກປ຺ພ຺ການເມວ ອຄມາສີ ຯ

ຄນ຺ທາຣຣຏ຺ເຖປີ ຕກ຺ກສິລນຄເຣ ນຄ຺ຄຊິ ນາມ ຣາຊາ ອຸປຣີປາສາເທ ປລ຺ລງ຺ກມຊ຺ຊຄໂຕ ເອກໍ ອິຕ຺ຖິ ເອເກາຫຕ຺ເຖ ເອເກກໍ ມຕິວລຍໍ ປີລ຺ອນ຺ຣີຕ຺ວາ ອວິທູເຣ ນິສີທິຕ຺ວາ ຄນ຺ຣ໌ ປີສມານໍ ທິສ຺ວາ "ເອຕານິ ວລຍານິ ເອເກກາເວນ ນ ໝຏ຺ເຜນ຺ຕິ ນ ວີຣວນ຺ຕີ"ຕິ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ນິສີທິ ຯ ອຖ ສາ ທກ຺ຂິຕຫຕ຺ຖໂຕ ວລຍໍ ວາມຫຕ຺ເຖຍັວ ປີລ຺ອນ຺ຣີຕ຺ວາ ທກ຺ຂິຕຫຕ຺ເຖນ ຄນ຺ຣ໌ ສງ຺ກຫ຺ຌິຕ຺ວາ ປີສິຕຸ໌ ອາຣກິ, ວາມຫຕ຺ເຖ ວລຍໍ ທຸຕິຍໍ ອາຄມ຺ມ ໝຏ຺ຜິຍມານໍ ສທ຺ທມກາສີ ຯ ຣາຊາ ຕານິ ທ຺ເວ ວລຍານິ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ໝຏ຺ເຜນ຺ຕານິ ວີຣວນ຺ຕານິ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີ "ອິທໍ ວລຍໍ ເອເກກາເລ ນ ໝຏ຺ເຜສີ, ທຸຕິຍໍ ອາຄມ຺ມ ໝຏ຺ເຜຕິ, ສທ຺ທໍ ກໂຣຕິ, ເອວເມວ ອິເມ ສຕ຺ຕາປີ ເອເກກາ ນ ໝຏ຺ເຜນ຺ຕິ ນ ວິວທນ຺ຕິ, ທ຺ເວ ຕໂຍ ຫຸຕ຺ວາ ອຍ຺ຍມຍ຺ຍໍ ໝຏ຺ເຜນ຺ຕິ, ກລ ທໍ ກໂຣນ຺ຕິ ຯ ອຫໍ ປນ ກສ຺ມີຣຄນ຺ທາເຣສຸ ທ຺ວີສຸ ຣຊ຺ເຊສຸ ຣຏ຺ຖວາສີໂນ ວິຈາເຣມິ, ມຍາປີ ເອກວລຍສທິເສນ ຫຸຕ຺ວາ ປຣໍ ອ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານເມວ ວິຈາເຣນ຺ເຕນ ວສິຕຸ໌ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ສງ຺ໝຏ຺ຏນວລຍໍ ອາຣມ຺ມຓໍ ກຕ຺ວາ ຍຖານິສິນ຺ໂນວ ຕີຕີ ລກ຺ຂຓານີ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກໂພຣິຓາຓໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສີ ຯ ເສສໍ ປຸຣິມສທິສເມວ ຯ

ວິເທຫຣຏ຺ເຖ ມິຖິລນຄເຣ ນິມິ ນາມ ຣາຊາ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ອມຈ຺ຈຄຓປຣິວຸໂຕ ວິວຏສີຫປຍ຺ຊເຣນ ອນ຺ຕຣວີຖີ ເປກ຺ຂມາໂນ ອຏ຺ຖາສີ ຯ ອເຖໂກ ເສໂນ ສູນາປຓໂຕ ມໍສເປສີ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ທິ ຯ ຕເມນໍ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ຄິຊ຺ຊາທໂຍ ສກຸຓາ ສມ຺ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ອາຫາຣເຫຕຸ ຕຸຕ຺ເຫນ ວິຊ຺ຊນ຺ຕາ ປກ຺ເຂທິ ປຫຣນ຺ຕາ ປາເທທິ ມທ຺ທນ຺ຕາ ອຄມໍສຸ ຯ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ວທໍ ອສຫມາໂນ ຕໍ ມໍສໍ ຉທ຺ເທສີ ຯ ອຍ຺ໂຍ ຄຓ຺ທິ, ສກຸຓາ ອິມໍ ມຸຍ຺ຈິຕ຺ວາ ຕໍ ອນຸພນ຺ຣີສຸ ຯ ເຕນປີ ວິສ຺ສຏ຺ຊໍ ອຍ຺ໂຍ ອຄ຺ຄເຫສີ, ຕມ຺ປີ ຕເຖວ ວິເຫເຖສຸໍ ຯ ຣາຊາ ເຕ ສກຸເຓ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີ 'ໂຍ ໂຍ ມໍສເປສີ ຄຓ຺ຫີ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ເສວ ທຸກ຺ຂໍ, ໂຍ ໂຍ ຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊສີ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ເສວ ສຸຂໍ, ອິເມປີ ປຍ຺ຈ ກາມຄຸເຓ ໂຍ ໂຍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ເສວ ທຸກ຺ຂໍ, ອິຕຣສ຺ສ ສຸຂໍ, ອິເມ ຫິ ພຫູນໍ ສາທາຣຓາ, ມຍ຺ຫໍ ໂຂ ປນ ໂສລ຺ອສ ອິຕ຺ຖິສຫສ຺ສານິ, ມຍາ ວິສ຺ສຏ຺ຖມໍສປີຓ຺ເຫນ ວິຍ ເສເຍນ ປຍ຺ຈ ກາມຄຸເຓ ປຫາຍ ສຸຂິເຕນ ກວິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ'ຕິ ຯ ໂສ ໂຍນິໂສ ມນສິ ກໂຣນ຺ໂຕ ຍຖາກິໂຕວ ຕີຕີ ລກ຺ຂຓານີ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກໂພຣິຓາຓໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສີ ຯ ເສສໍ ປຸຣິມສທິສເມວ ຯ

ອຸຕ຺ຕຣປຍ຺ຈາລຣຏ຺ເຖ ກປິລນຄເຣ ທຸມ຺ມຸໂຂ ນາມ ຣາຊາ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ສພ຺ພາລງ຺ກາຣປຏິມຓ຺ຑິໂຕ ອມຈ຺ຈຄຓປຣິວຸໂຕ ວິວຏສີຫປຍ຺ຊເຣ ຣາຊງ຺ຄຓໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຏ຺ຖາສີ ຯ ຕສ຺ມິ ຂເຓ ໂຄປາລກາ ວຊທ຺ວາຣໍ ວິວຣີສຸ, ອຸສກາ ວຊໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ເອກໍ ຄາວີ ອນຸພນ຺ຣີສຸ ຯ ຕຕ຺ເຖໂກ ຕິຂິຓສິງ຺ໂຄ ມຫາອຸສໂກ ອຍ຺ຍໍ ອຸສກໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ກິເລສມຈ຺ເຉຣາກິກູໂຕ ຕິຂິເຓນ ສິງ຺ເຄນ ອນ຺ຕຣສຕ຺ຖິມ຺ຫີ ປຫຣິ ຯ ຕສ຺ສ ປຫາຣມຸເຂນ ອນ຺ຕານິ ນິກ຺ຂມິສຸ, ໂສ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓິ ຯ ຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີ "ອິເມ ສຕ຺ຕາ ຕິຣຈ຺ຉານຄເຕ ອາທິ ກຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ທຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ອຍໍ ອຸສໂກ ກິເລສໍ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕ, ອຍ຺ເຍປີ ສຕ຺ຕາ ກິເລເສເຫວ ກມ຺ປນ຺ຕິ, ມຍາ ອິເມສໍ ສຕ຺ຕານໍ ກມ຺ປນກິເລເສ ປ ຫາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ຯ ໂສ ຖິຕໂກວ ຕີຕີ ລກ຺ຂຓານີ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ວິປ຺ສ຺ສນໍ ວທ຺ເຒຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກໂພຣິຓາຓໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສີ ຯ ເສສໍ ປຸຣິມສທິສເມວ ຯ

ອເຖກທິວສໍ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຣາ ກິກ຺ຂາຈາຣເວລໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ນນ຺ທມູລກປ຺ພ຺ການາ ນິກ຺ຂມ຺ມ ອໂນຕຕ຺ຕທເຫ ນາຄລຕາທນ຺ຕກຏ຺ຖໍ ຂາທິຕ຺ວາ ກຕສຣີຣປຏິຊຄ຺ຄນາ ມໂນສິລາຕເລ ຖຕ຺ວາ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ອິທ຺ຣີຍາ ອາ ກາເສ ອຸປ຺ປ຺ປຕິຕ຺ວາ ປຍ຺ຈວຓ຺ຓວລາຫເກ ມທ຺ທມານາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພາຣາຓສີນຄຣທ຺ວາຣຄາມກສ຺ສ ອວິທູເຣ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ເອກ ສ຺ມີ ຜາສຸກຏ຺ຖາເນ ຈີວຣໍ ປາຣຸປີຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ທ຺ວາຣຄາມໍ ປວີສິຕ຺ວາ ປີຓ຺ຫາຍ ຈຣນ຺ຕາ ໂພຣິສຕ຺ຕສ຺ສ ເຄຫທ຺ວາຣໍ ສມ຺ປາປຸຓີສຸ ຯ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ເຕ ທິສ຺ວາ ຕຸຏ຺ຖຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ເຄຫໍ ປເວເສຕ຺ວາ ປຍ຺ຍຕ຺ຕາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ທກ຺ຂິໂຓທກໍ ທຕ຺ວາ ປຓີເຕນ ຂາທນີເຍນ ໂກຊນີເຍນ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ສງ຺ໝຕ຺ເຖຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ປພ຺ພຊ຺ຊາ ອຕິວິຍ ໂສກຕິ, ວິປ຺ປສນ຺ນານິ ໂວ ອິນ຺ທ຺ຣີຍານິ, ປຣິສຸທ຺ໂຣ ຉວິວຓ຺ໂຓ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ອາຣມ຺ມຓໍ ທິສ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫ ອິມໍ ກິກ຺ຂາຈຣິຍປພ຺ພຊ຺ຊໍ ອຸປຄຕາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິ ຯ ຍຖາ ຈ ສງ຺ໝຕ຺ເຖຣໍ, ເອວໍ ເສເສປີ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ ຯ ອຖສ຺ສ ເຕ ຈຕ຺ຕາໂຣປີ ຊນາ "ອຫໍ ອສຸກນຄເຣ ອສຸກຣຏ຺ເຖ ອສຸກຣາຊາ ນາມ ຫຸຕ຺ວາ"ຕິອາທິນາ ນເຍນ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ອກິນິກ຺ຂມນວຕ຺ຖູນິ ກ ເຖຕ຺ວາ ປຏິປາຏິຍາ ເອເກກໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

‘‘ອມ຺ພາຫມຫ຺ທໍ ວນມນ຺ຕຣສ຺ມີ, ນີໂລກາສໍ ຜລິຕໍ ສໍວິຣູລ຺ຫໍ;

ຕມທ຺ທສໍ ຜລເຫຕຸ ວິກຕ຺ຕໍ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ກິກ຺ຂາຈຣິຍໍ ຈຣາມິຯ

໒໑ຯ

‘‘ເສລໍ ສຸມຜ຺ຖໍ ນຣວິຣນິຜ຺ຖິຕໍ, ນາຣີ ຍຸຄໍ ຊາຣຍີ ອປ຺ປ຺ສທ຺ທໍ;

ທຸຕິຍລ຺ຈ ອາຄມ຺ມ ອໂທສິ ສທ຺ໂທ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ກິກ຺ຂາຈຣິຍໍ ຈຣາມິຯ

໒໒ຯ

‘‘ທິຊາ ທີຊໍ ກຸຕປ຺ມາຫຣນ຺ຕໍ, ເອກໍ ສມານໍ ພຫຸກາ ສເມຈ຺ຈ;

ອາຫາຣເຫຕູ ປຣິປາຕຍີສ຺, ຕໍ ທິສ຺ວາ ກິກ຺ຂາຈຣິຍໍ ຈຣາມິຯ

໒໓ຯ

‘‘ອຸສກາຫມຫ຺ທໍ ຍູຖສ຺ສ ມຊ຺ເຊ, ຈລກ຺ກກໍ ວຕ຺ຕພລູປ຺ປນ຺ນໍ;

ຕມທ຺ທສໍ ກາມເຫຕຸ ວິຕຸນ຺ນໍ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ກິກ຺ຂາຈຣິຍໍ ຈຣາມີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອມ຺ພາຫມຫ຺ທນ຺ຕິ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂໍ ອຫໍ ອທ຺ທສໍຯ ວນມນ຺ຕຣສ຺ມິນ຺ຕິ ວນອນ຺ຕເຣ, ອມ຺ພວນມຊ຺ເຊຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ສໍວິຣູລ຺ຫນ຺ຕິ ສຸວຫ຺ເນີຕໍຯ ຕມທ຺ທສນ຺ຕິ ຕໍ ອຸຍ຺ຍານໂຕ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕ ຜລເຫຕຸ ວິກຕ຺ຕໍ ປຸນ ອທ຺ທສໍຯ ຕໍ ທິສ຺ວາຕິ ຕໍ ຜລເຫຕຸ ວິກຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຜິລທ຺ຊສໍເວໂຄ ປຈ຺ເຈກໂພຊິລາຕໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອິມໍ ກິກ຺ຂາຈຣິຍປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ອຸປຄ຺ໂຕສ຺ມິ, ຕສ຺ມາ ກິກ຺ຂາຈຣິຍໍ ຈຣາມີຕິຯ ອິທໍ ໂສ ຜລເຫຕຸ ວິກຕ຺ຕໍ ອມ຺ພຣຸກ຺ຂໍ ທສ຺ສນ຺ໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ສພ຺ພໍ ຈິຕ຺ຕາຈາຣໍ ກເຖສິຯ ເສສານໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊເນສ຺ປີ ເອເສວ ນໂຍຯ ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ອນຸຕ຺ຕານປທວຕ຺ຕນາ – ເສລນ຺ຕິ ມຕົວລຍໍຯ ນຣວິຣນິຜ຺ຖິຕນ຺ຕິ ວິຣນເຣຫິ ນິຜ຺ຖິຕໍ, ປຕ຺ທິຕປ຺ຣິເສຫິ ກຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ຍຸຄນ຺ຕິ ເອເກກສ຺ມີ ເອເກກໍ ກຕ຺ວາ ເອກໍ ວລຍຍຸຄລຸອໍຯ ທິຊາ ທີຊນ຺ຕິ ຄຫິຕມໍສປິຕ຺ທໍ ທິຊໍ ອວເສສທິຊາຯ ກຸຕປ຺ມາຫຣນ຺ຕນ຺ຕິ ມໍສປິຕ຺ທໍ ອາຫາຍ ອາຫຣນ຺ຕໍຯ ສເມຈ຺ຈາຕິ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ ສນ຺ນິປ຺ຕິຕ຺ວາຯ ປຣິປາຕຍີສູຕິ ໂກຜ຺ເຜນ຺ຕາ ອນ຺ພນ຺ພີສ຺ຯ ອຸສກາຫມຫ຺ທນ຺ຕິ ອຸສກໍ ອຫໍ ອທ຺ທສໍຯ ຈລກ຺ກກຸນ຺ຕິ ຈລກ຺ກກຸສໍຯ

ໂພຊິສຕ຺ໂຕ ເອເກກໍ ຄາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ສາຊຸ, ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາກເມວ ຕໍ ອາຣມ຺ມຕໍ ອນຸຣູປ຺’’ນ຺ຕິ ເອເກກສ຺ສ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຊສ຺ສ ຖຸຕິ ອກາສິຯ ຕລ຺ຈ ປນ ຈຕູຫິ ຊເນຫິ ເທສິຕໍ ຊມ຺ມກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ພຣາວາເສ ອນເປກ຺ໂຂ ຫຸຕ຺ວາ ປກ຺ກນ຺ເຕສຸ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ເຊສຸ ກຸຕ຺ຕ ປາຕຣາໂສ ສຸຂນິສິນ຺ໂນ ກຣິຍໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ກທ຺ເທ, ເອເຕ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຊາ ຣຊ຺ຊໍ ປຫາຍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອກິລ຺ຈ ນາ ອປລິໂພຊາ ປພ຺ພຊ຺ຊາສຸເຂນ ວີຕິນາເມນ຺ຕິ, ອຫໍ ປນ ກຕິຍາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປມີ, ກີ ເມ ພຣາວາເສນ, ຕ຺ວໍ ປຸຕ຺ເຕເກ ສງ຺ຄຕ຺ຫນ຺ຕິ ເຄເຫ ວສາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສີ –

໒໔ຯ

‘‘ກຣຕ຺ທໂກ ກລິງ຺ຄານໍ, ຄນ຺ຊາຣານລ຺ຈ ນຄ຺ຄຊີ;

ນິມິຣາຊາ ວິເທຫານໍ, ປລ຺ຈາລານລ຺ຈ ທຸມ຺ມຸໂຂ;

ເອເຕ ຣຜຸຖານິ ຫິຕ຺ວານ, ປພ຺ພຊີສ຺ ອກິລ຺ຈນາ។

ລ໘។

‘‘ສພ຺ເພປີເມ ເທວສມາ ສມາຄຕາ, ອຄ຺ຄິ ຍຖາ ປຊ຺ຊລິໂຕ ຕເຖວິເມ;

ອຫມ຺ປິ ເອໂກ ຈຣິສ຺ສາມິ ກຄ຺ຄວິ, ຫິຕ຺ວານ ກາມານິ ຍໂຖຄິການີ’’ຕິ។

ຕາສໍ ອຕ຺ໂຖ – ກຫ຺ເທ, ເອສ ສງ຺ຂຕ຺ເຖໂຣ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ທນ຺ຕປຸເຣ ນາມ ນຄເຣ ກຣຕ຺ຫໂກ ນາມ ກລິງ຺ຄານໍ ຊນປທສ຺ສ ຣາຊາ, ທຸຕິໂຍ ຕກ຺ກສິລນຄເຣ ນຄ຺ຄຊິ ນາມ ຄນ຺ຘາຣານໍ ຊນປທສ຺ສ ຣາຊາ, ຕຕິໂຍ ມິຖິລນຄເຣ ນິມິ ນາມ ວິເທຫານໍ ຊນປທສ຺ສ ຣາຊາ, ຈຕຸຕ຺ໂຖ ກປິລນຄເຣ ທຸມ຺ມຸໂຂ ນາມ ອຸຕ຺ຕຣປຍ຺ຈາລານໍ ຊນປທສ຺ສ ຣາຊາ, ເອເຕ ເອວຣູປານິ ຣຜຸຖານິ ຫິຕ຺ວາ ອກິລ຺ຈນາ ຫຸຕ຺ວາ ປພ຺ພຊີສ຺។ ສພ຺ເພປີເມຕິ ອິເມ ປນ ສພ຺ເພປີ ວິສຸທ຺ທິເທເວຫິ ປຸຣິມປຈ຺ເຈກພຸທ຺ເຘຫິ ສມານາ ເອກໂຕ ສມາຄຕາ។ ອຄ຺ຄີ ຍຖາຕິ ຍຖາ ຫິ ອຄ຺ຄີ ປຊ຺ຊລິໂຕ ໂອກາສຕິ។ ຕເຖວິເມຕິ ອິເມປີ ຕເຖວ ສີລາທີຫິ ປຍ຺ຈຫິ ຄຸເຓຫິ ໂອກາສນ຺ຕິ។ ຍຖາ ເອເຕ, ຕຖາ ອຫມ຺ປິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເອໂກ ຈຣິສ຺ສາມິຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ກຄ຺ຄວິຕິ ກຣິຍໍ ອາລປຕິ។ ຫິຕ຺ວານ ກາມານິຕິ ຣູປາທໂຍ ວຕ຺ຖຸກາເມ ຫິຕ຺ວາ។ ຍໂຖຄິການິຕິ ອຕ຺ຕໂນ ໂອຣິວເສນ ຄົຕານິ។ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຣູປາທີໂອຣິວເສນ ຍຖາຄົເຕ ກາເມ ປຫາຍ ອຫມ຺ປິ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ເອໂກ ຈຣິສ຺ສາມິຕິ។ ‘‘ຍໂຕຄິການີ’’ຕິປີ ປາໂຄ, ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍໂຕ ອຸປ຺ຣໂຕ ໂອຄິ ເອເຕສນ຺ຕິ ຍໂຕຄິການິ, ອຸປ຺ຣຕໂກຜຸຖາສານິ។ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິຕິ ຈິນ຺ຕິຕກາລໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຫິ ກິເລສກາມານໍ ເອໂກ ໂກຜຸຖາໂສ ອຸປ຺ຣໂຕ ນາມ ໂຫຕິ ນິຣຸທ຺ໂຘ, ຕສ຺ສ ວຕ຺ຖຸກູໂຕ ກາມໂກຜຸຖາໂສປີ ອຸປ຺ຣໂຕວ ໂຫຕີຕິ។

ສາ ຕສ຺ສ ກາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ມຍ຺ຫມ຺ປິ ໂຂ ສາມິ, ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘານໍ ຘມ຺ມກາຖໍ ສຸຕກາລໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ອຄາເຣ ຈິຕ຺ຕໍ ນ ສຕ຺ຄາຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໙។

‘‘ອຍເມວ ກາໂລ ນ ຫິ ອຍ຺ໂຍ ອຕ຺ຖິ, ອນຸສາສິຕາ ເມ ນ ກເວຍ຺ຍ ປຈ຺ຉາ;

ອຫມ຺ປິ ເອກາ ຈຣິສ຺ສາມິ ກຄ຺ຄວ, ສກຸຕີວ ມຸຕ຺ຕາ ປຸຣິສສ຺ສ ຫຕ຺ຖາ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອນຸສາສິຕາ ເມ ນ ກເວຍ຺ຍ ປຈ຺ຉາຕິ ອນຸສາສໂກ ໂອວາທໂກ ນ ກເວຍ຺ຍ ທຸລ຺ລກຕ຺ຕາ ໂອວາທການໍ, ຕສ຺ມາ ອຍເມວ ປພ຺ພຊິຕຸໍ ກາໂລ, ນ ຫິ ອຍ຺ໂຍ ອຕ຺ຖີຕິ ທສ຺ເສຕິ។ ສກຸຕີວ ມຸຕ຺ຕາຕິ ຍຖາ ສາກຸຕິເກນ ຄເຫຕ຺ວາ ສກຸຕປຈ຺ຉິຍໍ ຊິຕ຺ຕາສຸ ສກຸຕີສຸ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖໂຕ ມຸຕ຺ຕາ ເອກາ ສກຸຕີ ອນິລປຖໍ ລງ຺ຂິຕ຺ວາ ຍຖາຣຸຈິຕຜຸຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກິກາວ ຈເຣຍ຺ຍ, ຕຖາ ອຫມ຺ປິ ຕວ ຫຕ຺ຖໂຕ ມຸຕ຺ຕາ ເອກິກາ ຈຣິສ຺ສາມີຕິ ສຍມ຺ປິ ປພ຺ພຊິຕຸກາມາ ຫຸຕ຺ວາ ເອວມາຫ។

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ກາຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຸຕ຺ຫີ ອໂຫສິ។ ສາ ປນ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ວຍ຺ເຈຕ຺ວາ ປຸເຣຕຣໍ ປພ຺ພຊິຕຸກາມາ ‘‘ສາມິ, ປານີຍຕິຕ຺ຖໍ ຄມິສ຺ສາມິ, ທາຣເກ ໂອໂລເກຫີ’’ຕິ ຆຜໍ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ ວິຍ ປລາຍິຕ຺ວາ ນຄຣສາມນ຺ເຕ ຕາປສານໍ ສນ຺ຕິເກ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປພ຺ພຊີ។ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ອນາຄມນໍ ຍຕ຺ວາ ສຍໍ ທາຣເກ ໂປເສສີ។ ອປ຺ຣກາເຄ ເຕສຸ ໂຖກໍ ວຑ຺ຒິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຍານຍ ຊານນສມຕ຺ຖຕໍ ສມ຺ປຕ຺ເຕສຸ ເຕສໍ ວີມໍສນຕ຺ຖໍ ເອກທິວສໍ ກຕ຺ຕໍ ປຈນ຺ໂຕ ໂຖກໍ ອຸຕ຺ຕຕ຺ຫຸລໍ ປຈິ, ເອກທິວສໍ ໂຖກໍ ກິລິນ຺ນໍ, ເອກທິວສໍ ສຸປກ຺ກໍ, ເອກທິວສໍ ອຕິກິລິນ຺ນໍ, ເອກທິວສໍ ອໂລຓກໍ, ເອກທິວສໍ ອຕິໂລຓກໍ។ ທາຣກາ ‘‘ຕາຕ, ອຊ຺ຊ ກຕ຺ຕໍ ອຸຕ຺ຕຕ຺ຫຸລໍ, ອຊ຺ຊ ກິລິນ຺ນໍ, ອຊ຺ຊ ສຸປກ຺ກໍ, ອຊ຺ຊ ອຕິກິລິນ຺ນໍ, ອຊ຺ຊ ອໂລຓກໍ, ອຊ຺ຊ ອຕິໂລຓກ’’ນ຺ຕິ ອາຫໍສຸ។ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ‘‘ອາມ, ຕາຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ອິເມ ທາຣກາ ອິທານິ ອາມປກ຺ກໂລຓິກອຕິໂລຓິການິ ຊານນ຺ຕິ, ອຕ຺ຕໂນ ຘມ຺ມຕາຍ ຊີວິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສນ຺ຕິ, ມຍາ ປພ຺ພຊິຕຸໍ ວຜ຺ຜຕີ’’ຕິ។ ອຖ ເຕ ທາຣເກ ຍາຕການໍ ທຕ຺ວາ ປຝິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມຕາ ຕາ, ອິເມ ທາຣເກ ສາຘຸກໍ ໂປເສຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ໂສ ຍາຕການໍ ປຣິເທວນ຺ຕານຍ຺ເຍວ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພ

ຊິຕ຺ວາ ນຄຣສ຺ສ ສາມນ຺ເຕເຍວ ວສິຯ

ອຖ ນໍ ເອກທິວສໍ ພາຣາຓສິຍໍ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣນ຺ຕໍ ປຣິພ຺ພາຊິກາ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ອຍ຺ຍ, ທາຣກາ ເຕ ນາສິຕາ ມຄ຺ເຄ”ຕິ ອາຫຯ ມຫາສຕ຺ໂຕ “ນາຫໍ ທາຣເກ ນາເສມິ, ເຕສໍ ອຕ຺ຕໂນ ອຍານຍຊານນກາເລ ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ , ຕ຺ວໍ ເຕສໍ ອຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ອຠິຣມາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໑໙ຯ

“ອາມໍ ປກ຺ກຎ຺ຈ ຊານນ຺ຕິ, ອໂຖ ໂລຓໍ ອໂລຓກໍ;

ຕມຫໍ ທິສ຺ວານ ປພ຺ພຊິໍ, ຈເຣວ ຕ຺ວໍ ຈຣາມຫ”ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຕມຫນ຺ຕິ ຕໍ ອຫໍ ທາຣການໍ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕຯ ຈເຣວ ຕ຺ວໍ ຈຣາມຫນ຺ຕິ ຕ຺ວມ຺ປິ ຠິກ຺ຂາຈຣິຍເມວ ຈຣ, ອຫມ຺ປິ ຠິກ຺ຂາຈຣິຍເມວ ຈຣິສ຺ສາມີຕິຯ

ອິຕິ ໂສ ປຣິພ຺ພາຊິກໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ໂຍເຊສິຯ ສາປິ ໂອວາທໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຍຖາຣຸຈິຕໍ ຄຕາຯ ຐເປຕ຺ວາ ກິຣ ຕໍ ທິວສໍ ນ ເຕ ປຸນ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ອທ຺ທສໍສຸຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຈ ຌານາຠິຎ຺ຎໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກູປໂຄ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ເຕ ປຎ຺ຈສຕາ ຠິກ຺ຂູ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຏ຺ຐຫິໍສຸຯ ຕທາ ຘີຕາ ອຸປ຺ປລວຓ຺ຓາ ອໂຫສິ, ປຸຕ຺ໂຕ ຣາຫຸລກຸມາໂຣ, ປຣິພ຺ພາຊິກາ ຣາຫຸລມາຕາ, ປຣິພ຺ພາຊໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິຯ

ກຸມ຺ຠກາຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາຯ

[໔໐໙] ໔ຯ ທຬ຺ຫຘມ຺ມຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອຫໍ ເຈທຬ຺ຫຘມ຺ມສ຺ສາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ໂຆສິຕາຣາເມ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸເທນສ຺ສ ຣຎ຺ໂຎ ຠທ຺ທວຕິກໍ ຫຕ຺ຖິນິໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ຕສ຺ສາ ປນ ຫຕ຺ຖິນິຍາ ລທ຺ຘວິເສສຎ຺ຈ ອຸເທນສ຺ສ ຣາຊວໍໂສ ຈ ມາຕງ຺ຄຊາຕເກ (ຊາຯ ໑ຯ໑໕ຯ໑ ອາທໂຍ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິຯ ເອກທິວສໍ ປນ ສາ ຫຕ຺ຖິນີ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມນ຺ຕີ ຠຄວນ຺ຕໍ ປາໂຕວ ອຣິຍຄຓປຣິວຸຕໍ ອໂນມາຍ ພຸທ຺ຘສິຣິຍາ ນຄຣໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປວິສນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕຖາຄຕສ຺ສ ປາທມູເລ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ “ຠຄວາ ສພ຺ພຎ຺ຎຸ ສພ຺ພໂລກນິຕ຺ຖຣຓ ອຸເທໂນ ວໍສຣາຊາ ມໍ ຕຣຸຓກາເລ ກມ຺ມໍ ນິຕ຺ຖຣິຕຸໍ ສມຕ຺ຖກາເລ ‘ອິມໍ ນິສ຺ສາຍ ມຍາ ຊີວິຕຎ຺ຈ ຣຊ຺ຊຎ຺ຈ ເທວີ ຈ ລທ຺ຘາ’ຕິ ປິຍາຍິຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ປຣິຫາຣໍ ອທາສິ, ສພ຺ພາລງ຺ກາເຣຫິ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ຐິຕຏ຺ຐາເນ ຄນ຺ຘກລລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ມຕ຺ຕເກ ສຸວຓ຺ຓ ຕາຣກຂຈິຕວິຕານໍ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ສມນ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕສາຓິໍ ປຣິກ຺ຂິປາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຘເຕເລນ ທີປໍ ຊາລາເປຕ຺ວາ ຘູມກຏ຺ຉຸກໍ ຐປາເປຕ຺ວາ ກຣີສຉຑ຺ຑນຏ຺ຐາເນ ສຸວຓ຺ຓກຏາຫໍ ປຕິຏ຺ຐາເປຕ຺ວາ ມໍ ຈິຕ຺ຕຕ຺ຖຣຓປິຏ຺ເຐ ຐເປສິ, ຣາຊາຣຫຎ຺ຈ ເມ ນານ ຄ຺ຄຣສໂຠຊນໍ ທາເປສິຯ ອິທານິ ປນ ເມ ມຫລ຺ລກກາເລ ກມ຺ມໍ ນິຕ຺ຖຣິຕຸໍ ອສມຕ຺ຖກາເລ ສພ຺ພໍ ຕໍ ປຣິຫາຣໍ ອຈ຺ຉິນ຺ທິ, ອ ນາຖາ ນິປ຺ປຈ຺ຈຍາ ຫຸຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ກປິຕ຺ຖານິ ຂາທນ຺ຕີ ຊີວາມິ, ອຎ຺ຎໍ ມຍ຺ຫໍ ປຏິສຣຓໍ ນຕ຺ຖິ, ອຸເທນໍ ມມ ຄຸຓໍ ສລ຺ລກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ໂປຣາຓກປຣິຫາຣໍ ເມ ປຏິປາກຕິກໍ ກາເຣຖ ຠຄວາ”ຕິ ປຣິເທວມານາ ຕຖາຄຕໍ ຍາຈິຯ

ສຕ຺ຖາ “ຄຈ຺ຉ ຕ຺ວໍ, ອຫໍ ເຕ ຣຎ຺ໂຎ ກເຖຕ຺ວາ ຍສໍ ປຏິປາກຕິກໍ ກາເຣສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ນິເວສນທ຺ວາຣໍ ອຄມາສິຯ ຣາຊາ ຕຖາຄຕໍ ອນ຺ໂຕນິເວສນໍ ປເວເສຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘປ຺ປມຸຂສ຺ສ ສງ຺ຆສ຺ສ ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສິຯ ສຕ຺ຖາ ຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນ຺ໂຕ “ມຫາຣາຊ, ຠທ຺ທວຕິກາ ກຫ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ “ນ ຊານາມິ, ຠນ຺ເຕ”ຕິຯ “ມຫາຣາຊ, ອຸປກາຣການໍ ຍສໍ ທຕ຺ວາ ມຫລ຺ລກກາເລ ຄເຫຕຸໍ ນາມ ນ ວຏ຺ຏຕິ, ກຕຎ຺ຎຸນາ ກຕເວທິນາ ຠວິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິຯ ຠທ຺ທວຕິກາ ອິທານິ ມຫລ຺ລິກາ ຊຣາຊິຓ຺ຓາ ອນາຖາ ຫຸຕ຺ວາ ອຣຎ຺ເຎ ກປິຕ຺ຖານິ ຂາທນ຺ຕີ ຊີວຕິ, ຕໍ ຊິຓ຺ຓກາເລ ອນາຖໍ ກາຕຸໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຍຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ

ກທຸທວຕິກາຍ ຄຸຕັ ກເຖຕຸວາ ‘‘ສພຸພំ ໂປຣາຕາກປຣິຫາຣំ ປຜິປາກຕິກំ ກໂຣຫີ’’ຕິ ວຕຸວາ ປກຸກາມີ។ ຣາຊາ ຕຖາ ອກາສີ។ ‘‘ຕຖາຄເຕນ ກິຣ ກທຸທວຕິກາຍ ຄຸຕັ ກເຖຕຸວາ ໂປຣາຕາກາຍໂສ ປຜິປາກຕິໂກ ກາຣິໂຕ’’ຕິ ສກລນຄຣំ ປຕຸຖຣິ, ກິກຸຂສງເຟປິ ສາ ປວຕຸຕິ ປາກຜາ ຊາຕາ។ ອຖ ກິກຸຂູ ຜມຸມສກາຍំ ກຖັ ສມຸຜຸຖາເປສຸំ ‘‘ອາວຸໂສ, ສຕຸຖາຣາ ກິຣ ກທຸທວຕິກາຍ ຄຸຕັ ກເຖຕຸວາ ໂປຣາຕາກາຍໂສ ປຜິປາກຕິໂກ ກາຣິໂຕ’’ຕິ។ ສຕຸຖາ ອາຄນຸຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນຸນິສິນຸນາ’’ຕິ ປຸຈຸສິຕຸວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນ, ກິກຸຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພຸເພປີ ຕຖາຄໂຕ ເອຕິສຸສາ ຄຸຕັ ກເຖຕຸວາ ນຜຸຖຍສំ ປຜິປາກຕິກំ ກາເຣສິເຍວາ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕំ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສິຍំ ທລຸຫຜມຸໂມ ນາມ ຣາຊາ ຣຊຸຊំ ກາເຣສິ។ ຕທາ ໂພຜິສຕຸໂຕ ອມຈຸຈກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕំ ຣາຊານំ ອຸປຜຸຖຫີ។ ໂສ ຕສຸສ ສນຸຕິກາ ມຫນຸຕំ ຍສំ ລກິຕຸວາ ອມຈຸຈຣຕນຜຸຖາເນ ອຜຸຖາສິ។ ຕທາ ຕສຸສ ຣເຍໂຍ ເອກາ ໂອຜຸກິພຸຍາຊີ ຫຕຸຖິນີ ຖາມພລສມຸປນຸນາ ມຫພຸພລາ ອໂຫສິ។ ສາ ເອກທິວសំ ໂຍຊນສຕំ ຄຈຸຉຕິ, ຣເຍໂຍ ທູເຕຍຍຫຣຕກິຈຸຈំ ກໂຣຕິ, ສງຄາເມ ຍຸທຸຜំ ກຕຸວາ ສຕຸຕຸ ມທຸທນំ ກໂຣຕິ។ ຣາຊາ ‘‘ອຍំ ເມ ພຫູປກາຣາ’’ຕິ ຕສຸສາ ສພຸພາລງກາຣំ ທຕຸວາ ອຸເທເນນ ກທຸທວຕິກາຍ ທິນຸນສທិສំ ສພຸພំ ປຣິຫາຣំ ທາເປສິ។ ອຖສຸສາ ຊີຕຸຕາທຸພຸພລກາເລ ຣາຊາ ສພຸພំ ຍສំ ຄຕຸຫີ។ ສາ ຕໂຕ ປຜຸຖາຍ ອນາຖາ ຫຸຕຸວາ ອຣເຍ ຕິຕປຕຸຕານິ ຂາທນຸຕີ ຊີວຕີ។ ອເຖກທິວសំ ຣາຊກຸເລ ກາຊເນສຸ ອປຸປໂຫນຸເຕສຸ ຣາຊາ ກຸມຸກກາຣំ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ‘‘ກາຊນານິ ກິຣ ນປຸປໂຫນຸຕີ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ໂຄມຍາຫຣຕຍານເກ ໂຍເຊຕຸំ ໂຄເຕ ນ ລກາມິ, ເທວາ’’ຕິ។ ຣາຊາ ຕສຸສ ກຖັ ສຸຕຸວາ ‘‘ອມຸຫາກំ ໂອຜຸກິພຸຍາຊີ ກຫ’’ນຸຕິ ປຸຈຸສິ។ ‘‘ອຕຸຕໂນ ຜມຸມຕາຍ ຈຣຕິ, ເທວາ’’ຕິ។ ຣາຊາ ‘‘ອິໂຕ ປຜຸຖາຍ ຕំ ໂຍເຊຕຸວາ ໂຄມຍំ ອາຫຣາ’’ຕິ ຕំ ກຸມຸກກາຣສຸສ ອທາສິ។ ກຸມຸກກາໂຣ ‘‘ສາຊຸ, ເທວາ’’ຕິ ຕຖາ ອກາສິ។

ອເຖກທິວសំ ສາ ນຄຣາ ນິກຸຂມມານາ ນຄຣំ ປວິສນຸຕំ ໂພຜິສຕຸຕំ ທິສຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ຕສຸສ ປາທມູເລ ນິປຊຸຊິຕຸວາ ປຣິເທວມານາ ‘‘ສາມິ, ຣາຊາ ມំ ‘ຕຣຸຕກາເລ ພຫູປກາຣາ’ຕິ ສລຸລກຸເຂຕຸວາ ມຫນຸຕំ ຍສំ ທຕຸວາ ອິທານິ ມຫລຸລກກາເລ ສພຸພំ ອຈຸສິນຸທິຕຸວາ ມຍិ ຈິຕຸຕມຸປີ ນ ກໂຣຕິ, ອຫំ ປນ ອນາຖາ ອຣເຍ ຕິຕປຕຸຕານິ ຂາທນຸຕີ ຊີວາມິ, ເອວំ ທຸກຸຂປຸປຕຸຕំ ມំ ອິທານິ ຍານເກ ໂຍເຊຕຸំ ກຸມຸກກາຣສຸສ ອທາສິ, ຖເປຕຸວາ ຕຸມຸເຫ ອລຸລំ ມຍຸຫំ ປຜິສຣຕំ ນຕຸຖິ, ມຍາ ຣເຍໂຍ ກຕູປກາຣំ ຕຸມຸເຫ ຊານາຖ, ສາຊຸ ອິທານິ ເມ ນຜຸຖໍ ຍສំ ປຜິປາກຕິກំ ກໂຣຖາ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

ລ໙។

‘‘ອຫំ ເຈ ທລຸຫຜມຸມສຸສ, ວຫນຸຕີ ນາກິຣາຜຍិ;

ຜຣນຸຕີ ອຸຣສີ ສລຸລំ, ຍຸທຸເຜ ວິກຸກນຸຕຈາຣິນີ។

ລລ។

‘‘ນູນ ຣາຊາ ນ ຊານາຕິ, ມມ ວິກຸກມໂປຣິສំ;

ສງຄາເມ ສຸກຕນຸຕານິ, ທູຕວິປຸປຫິຕານິ ຈ។

໑໐໐។

‘‘ສາ ນູນາຫំ ມຣິສຸສາມິ, ອພນຸຊຸ ອປຣາຍິນີ;

ຕທາ ຫິ ກຸມຸກກາຣສຸສ, ທິນຸນາ ຉກຕຫາຣິກາ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ວຫນຸຕີຕີ ທູເຕຍຍຫຣຕំ ສງຄາເມ ພລໂກຜຸຖກກິນຸທນំ ຕំ ຕំ ກິຈຸຈំ ວຫນຸຕີ ນິຕຸຖຣນຸຕີ។ ຜຣນຸຕີ ອຸຣສີ ສລຸລນຸຕີ ອຸຣສຸມີ ພທຸຜំ ກຕຸທំ ວາ ອສີ ວາ ສຕຸຕີ ວາ ຍຸທຸຜກາເລ ສຕຸຕູນំ ອຸປຣិ ອກິຫຣນຸຕີ។ ວິກຸກນຸຕຈາຣິນີຕິ ວິກຸກມំ ປຣກຸກມំ ກຕຸ

ວາ ປຣພລວິຊເຍນ ຍຸທ຺ເຂ ວິກ຺ກມຸຕຄາມີນີ໊ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ສເຈ ສາມີ, ອຫໍ ອິມານີ ກິຈ຺ຈານີ ກໂຣນ຺ຕີ ຣຄ຺ໂຍ ທ ລຸຫສມ຺ມສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ນາຣາຮຍີ ນ ປຣິໂຕເສສິ, ໂກ ທານີ ອຄ຺ໂຍ ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ອາຣາຮຍິສ຺ສຕີຕິ໊

ມມ ວິກ຺ກມໂປຣິສນ຺ຕິ ມຍາ ກຕໍ ປຸຣິສປຣກ຺ກມໍ໊ ສຸກຕມ຺ຕານີຕິ ສຸກຕານີ໊ ຍຖາ ຫິ ກມ຺ມາເນວ ກມ຺ມນ຺ຕານີ, ວນາເນວ ວນນ຺ຕານີ, ເອວມິທ ສຸກຕາເນວ "ສຸກຕນ຺ຕານີ"ຕິ ວຸຕ຺ຕານີ໊ ທູຕວິປ຺ປຫິຕານີ ຈາຕິ ຄເລ ປຕ຺ຕໍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ "ອສຸກຣຄ຺ໂຍ ນາມ ເທຫີ"ຕິ ປຫິຕາຍ ມຍາ ເອກທິວເສເນວ ໂຍຊນສຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕານີ ທູຕເປສນານີ ຈ໊ ນູນ ຣາຊາ ນ ຊານາຕີຕິ ນູນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເອສ ຣາຊາ ເອຕານີ ມຍາ ກຕານີ ກິຈ຺ຈານີ ນ ຊານາຕີ໊ ອປຣາຍິນີຕິ ອປ຺ປຕິຍຸຄາ ອປ຺ປຜິສຣຕາ໊ ຕທາ ຫີຕິ ຕຖາ ຫີ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ໊ ທິນ຺ນາຕິ ອຫໍ ຣຄ຺ຍາ ຉກຕາຫາຣິກາ ກຕ຺ວາ ກຸມ຺ກການສ຺ສ ທິນ຺ນາຕິ໊

ໂພນິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ "ຕ຺ວໍ ມາ ໂສຈິ, ອຫໍ ຣຄ຺ໂຍ ກເຖຕ຺ວາ ຕວ ຍສໍ ປຜິປາກຕິກໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ຕໍ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ຣຄ຺ໂຍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຖໍ ສມຸຍຸຖາເປຕ຺ວາ "ມຫາຣາຊ, ນນຸ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອສຸກາ ນາມ ໂອຍຸຖິພຸຍານີ ອສຸກຍຸຖາເນ ຈ ອສຸກຍຸຖາເນ ຈ ອຸເຣ ສລຸລໍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ສງຄາມໍ ນິຕ຺ຖຣິ, ອສຸກທິວສໍ ນາມ ຄີວາຍ ປຕ຺ຕໍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ເປສິຕາ ໂຍຊນສຕໍ ອຄມາສີ, ຕຸມ຺ເຫປີ່ສ຺ສາ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ອທຕ຺ຖ, ສາ ອິທານີ ກຫ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉີ໊ "ຕມຫໍ ກຸມ຺ກການສ຺ສ ໂຄມຍຫຣຕຕ຺ຖາຍ ອທາສີ"ນ຺ຕິ໊ ອຖ ນໍ ໂພນິສຕ຺ໂຕ "ອຍຸຕ຺ຕໍ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ຕໍ ກຸມ຺ກການສ຺ສ ຍານເກ ໂຍຊນຕ຺ຖາຍ ທາຕ຺"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຍ ໂອວາທວເສນ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ອກາສີ –

໑໐໑໊

"ຍາວຕາສີສຕີ ໂປໂສ, ຕາວເທວ ປວີຕາຕີ;

ອຕ຺ຖາປາເຍ ຊຫນ຺ຕິ ນໍ, ໂອຍຸຖິພຸຍາສີວ ຂຕ຺ຕິໂຍ໊

໑໐໒໊

'ໂຍ ປຸພ຺ເພ ກຕກລຸຍາໂຕ, ກຕຕ຺ໂຖ ນາວພຸຊ຺ຊຕິ;

ອຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ປລຸຊ຺ຊນ຺ຕິ, ເຍ ໂຫນ຺ຕິ ອກິປ຺ຕຖິຕາ໊

໑໐໓໊

'ໂຍ ປຸພ຺ເພ ກຕກລຸຍາໂຕ, ກຕຕ຺ໂຖ ມນຸພຸຊ຺ຊຕິ;

ອຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ປວຫ຺ຒນ຺ຕິ, ເຍ ໂຫນ຺ຕິ ອກິປ຺ຕຖິກາ໊

໑໐໔໊

"ຕໍ ໂວ ວທາມິ ກທ຺ທນ຺ເຕ, ຍາວນ຺ເຕຕ຺ຖ ສມາຄຕາ;

ສພ຺ເພ ກຕຄ຺ຄໂນ ໂຫຖ, ຈິຣໍ ສຄ຺ຄມ຺ຫິ ຖສ຺ສຖາ"ຕິ໊

ຕຕ຺ຖ ປຖມຄາຖາຍ ຕາວ ອຕ຺ໂຖ – ອິເຫກຈ຺ໂຈ ອຄ຺ຍາຕຊາຕິໂກ ໂປໂສ ຍາວຕາສີສຕີ, ຍາວ "ອິທໍ ນາມ ເມ ອຍໍ ກາຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ"ຕິ ປຈ຺ຈາສີສຕີ, ຕາວເທວ ຕໍ ປຸຣິສໍ ປວີຕາຕີ ກຊຕິ ເສວຕິ, ຕສ຺ສ ປນ ອຕ຺ຖາປາເຍ ວຫ຺ຌິຍາ ອປຄມເນ ປຣິຫີນ ກາເລ ຕໍ ນານາກິຈ຺ເຈສຸ ປຕ຺ຖິຕໍ ໂປສໍ ເອກຈ຺ເຈ ພາລາ ອິມໍ ໂອຍຸຖິພຸຍານີ ອຍໍ ຂຕ຺ຕິໂຍ ວິຍ ຊຫນ຺ຕິ໊

ກຕກລ຺ຍາໂຓຕິ ປເຣນ ອຕ຺ຕໂນ ກຕກລ຺ຍາຓກມ຺ໂມ. ກຕຕ຺ໂຖຕິ ນິປ຺ຜາທິຕກິຈ຺ໂຈ. ນາວພຸຊ຺ຊຕີຕິ ປຊານາປີ ຕໍ ປເຣນ ກຕໍ ອຸປກາຣໍ ຕສ຺ສ ຊຣາຊິຓ຺ຓກາເລ ອສມຕ຺ຖກາເລ ນ ສຣຕິ, ອຕ຺ຕນາ ທິນ຺ນມ຺ປິ ຍສໍ ປຸນ ຄຓ຺ຫາຕິ. ປລຸຊ຺ຊນ຺ຕີຕິ ພິຊ຺ຊນ຺ຕິ ນສ຺ສນ຺ຕິ. ເຍ ໂຫນ຺ຕິ ອພິປ຺ຕ຺ຖິຕາຕິ ເຍ ເກຈິ ອຕ຺ຖາ ອິຈ຺ຊິຕາ ນາມ ໂຫນ຺ຕິ, ສພ຺ເພ ນສ຺ສນ຺ຕີຕິ ທີເປຕິ. ມິຕ຺ຕທຸພ຺ພິປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຫິ ປຕ຺ຖິຕປຕ຺ຖິຕໍ ອຄ຺ຄິມ຺ຫິ ປກ຺ຂິຕ຺ຕພີຊໍ ວິຍ ນສ຺ສຕິ. ກຕຕ຺ໂຖ ມນຸພຸຊ຺ຊຕີຕິ ກຕຕ຺ໂຖ ອນຸພຸຊ຺ຊຕິ, ມ-ກາໂຣ ພ຺ຍຍ຺ຊນສນ຺ຘິວເສນ ວຸຕ຺ໂຕ. ຕໍ ໂວ ວທາມີຕິ ເຕນ ກາຣເຓນ ຕຸມ຺ເຫ ວທາມິ. ຣສ຺ສຖາຕິ ກຕຍ຺ຍຸໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຈິຣກາລໍ ສຄ຺ຄມ຺ຫິ ທິພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິ ອນຸພວນ຺ຕາ ປຕິຍ຺ຣຫິສ຺ສຖ.

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຣາຊານໍ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ສນ຺ນິປ຺ຕິຕານໍ ສພ຺ເພສໍ ໂອວາທໍ ອທາສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ໂອຍ຺ຣຄິພ຺ຍາຘິຍາ ຍສໍ ປຕິປາກຕິກໍ ອກາສິ. ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຍ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ໂອຍ຺ຣຄິພ຺ຍາຘິ ກທ຺ທວຕິກາ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ອມຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ທລ຺ຫຘມ຺ມຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ.

[໔໑໐] ໕. ໂສມທຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ໂຍ ມໍ ປຸເຣ ປຈ຺ຈຸຑ຺ເຑຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຍ຺ຍຕຣໍ ມຫລ຺ລກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ໂສ ກິເຣກໍ ສາມເຓຣໍ ປພ຺ພາເຊສິ, ສາມເຓໂຣ ຕສ຺ສ ອຸປກາຣໂກ ຫຸຕ຺ວາ ຕຖາຣູເປນ ໂຣເຄນ ກາລມກາສິ. ມຫລ຺ລໂກ ຕສ຺ມິ ກາລກເຕ ໂຣທນ຺ໂຕ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ພິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສພາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຖາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ອສຸກມຫລ຺ລໂກ ສາມເຓຣສ຺ສ ກາລກິຣິຍາຍ ໂຣທນ຺ໂຕ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ, ມຣຓສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຖານຣຫິໂຕ ມຍ຺ເຍ’’ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ພິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປເສ ອິມສ຺ມິ ມເຕ ໂຣທິເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕາວຕິໍສພວເນ ສກ຺ກຕ຺ຕໍ ກາເຣສິ. ອເຍ຺ໂກ ກາສິຄາມວາສີ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມຫາສາໂລ ກາເມ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຆາຈຣິຍາຍ ວນມູລຜລາຜເລຫິ ຍາເປນ຺ໂຕ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ເອກທິວສໍ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄໂຕ ເອກໍ ຫຕ຺ຖິຉາປໍ ທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອສ຺ສມໍ ອາເນຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕຏ຺ຖາເນ ຖເປຕ຺ວາ ໂສມທຕ຺ໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ກຕ຺ວາ ຕິຓປຕ຺ຕານິ ຂາທາເປນ຺ໂຕ ປຏິຊຄ຺ຄິ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ມຫາສຣີໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ພຫຸໍ ໂພຊນໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຊີຣເກນ ທຸພ຺ພໂລ ອໂຫສິ. ຕາປໂສ ຕໍ ອສ຺ສມປເທ ກຕ຺ວາ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄໂຕ, ຕສ຺ມິ ອນາຄເຕເຍວ ຫຕ຺ຖິໂປຕໂກ ກາລມກາສິ. ຕາປໂສ ຜລາຜລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ‘‘ອຍ຺ເຍສຸ ທິວເສສຸ ເມ ປຸຕ຺ໂຕ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄມນໍ ກໂຣຕິ, ອຊ຺ຊ ນ ທິສ຺ສຕິ, ກຫໍ ນຸ ໂຂ ຄໂຕ’’ຕິ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໔.

‘‘ໂຍ ມໍ ປຸເຣ ປຈ຺ຈຸຑ຺ເຑຕິ, ອຣຍ຺ເຍ ທູຣມາຍໂຕ;

ໂສ ນ ທິສ຺ສຕິ ມາຕງ຺ໂຄ, ໂສມທຕ຺ໂຕ ກຸຫິໍ ຄໂຕ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຸເຣຕິ ອິໂຕ ປຸເຣ. ປຈ຺ຈຸຑ຺ເຑຕີຕິ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄຈ຺ຉຕິ. ອຣຍ຺ເຍ ທູຣນ຺ຕິ ອິມສ຺ມິ ນິມ຺ມນຸສ຺ເສ ອຣຍ຺ເຍ ມໍ ທູຣໍ ປຈ຺ຈຸຑ຺ເຑຕິ. ອາຍໂຕຕິ ອາຍາມສມ຺ປນ຺ໂນ.

ເອວໍ ປຣິເທວມາໂນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ຈງ຺ກມນໂກຏິຍໍ ປຕິຕໍ ທິສ຺ວາ ຄເລ ຄເຫຕ຺ວາ ປຣິເທວມາໂນ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໖။

‘‘ອຍံ ວາ ໂສ ມໂຕ ເສຕິ, ອລຸລສີງຄໍວ ວຈຸອິໂຕ;

ກູມຸຍາ ນິປ໌ຕິໂຕ ເສຕິ, ອມຣາ ວຕ ກຸຄຸຊໂຣ’’ຕິ။

ຕຕຸຖ ອຍໍ ວາຕິ ວິກາວນຕຸເຖ ວາ-ສທຸໂທ။ ອຍເມວ ໂສ, ນ ອຄຸໂລຕິ ຕໍ ວິກາເວນຸໂຕ ເອວມາຫ။ ອລຸລສີງຄນຸຕິ ມາລຸວລ ຕາຍ ອຄຸຄປ໌ວາລໍ။ ວຈຸອິໂຕຕິ ລີນຸໂນ, ຄິມຸຫກາເລ ມຊຸຊນຸຫິກສມເຍ ຕຕຸຕວາລິກາປຸລິເນ ນເຂນ ລີນຸທິຕຸວາ ປ໌າຕິໂຕ ມາລຸວລຕາຍ ອງກຸໂຣ ວິຍາຕິ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ။ ກູມຸຍາຕິ ກູມິຍໍ။ ອມຣາ ວຕາຕິ ມໂຕ ວຕ, ‘‘ອມຣີ’’ຕິປີ ປ໌າໂຖ။

ຕສຸມີ ຂເຕ ສກຸໂກ ໂລກໍ ໂອໂລເກນຸໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອຍໍ ຕາປໂສ ປຸຕຸຕທາຣໍ ປ໌ຫາຍ ປ໌ພຸພຊິໂຕ, ອິທານິ ຫຕຸຖິໂປ໌ຕເກ ປຸຕຸຕສຄຸຄໍ ກຕຸວາ ປຣິເທວຕິ, ສໍເວເຊຕຸວາ ນໍ ສຕີ ປ໌ຝິລກາເປສຸສາມີ’’ຕິ ຕສຸສ ອສຸສມປທໍ ອາຄນຸຕຸວາ ອາກາເສ ຖິໂຕວ ຕ ຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗။

‘‘ອນຄາຣິຍຸເປ໌ຕສຸສ , ວິປຸປ໌ມຸຕຸຕສຸສ ເຕ ສໂຕ;

ສມຕາສຸສ ນ ຕໍ ສາຊຸ, ຍໍ ເປ໌ຕມນຸໂສຈສີ’’ຕິ။

ອຖສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ຕາປໂສ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘။

‘‘ສໍວາເສນ ຫເວ ສກຸກ, ມນຸສຸສສສຸສ ມິຄສຸສ ວາ;

ຫທເຍ ຊາຍເຕ ເປ໌ມໍ, ຕໍ ນ ສກຸກາ ອໂສຈິຕຸ’’ນຸຕິ။

ຕຕຸຖ ມິຄສຸສ ວາຕິ ອິມສຸມີ ຖາເນ ສພຸເພປີ ຕິຣຈຸຂານາ ‘‘ມິຄາ’’ຕິ ວຸຕຸຕາ။ ຕນຸຕິ ປີຍາຍິຕໍ ສຕຸຕໍ။

ອຖ ນໍ ໂອວທນຸໂຕ ສກຸໂກ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໐໙။

‘‘ມຕໍ ມຣິສຸສໍ ໂຣທນຸຕິ, ເຍ ຣຸທນຸຕິ ລປ໌ນຸຕິ ຈ;

ຕສຸມາ ຕຸວໍ ອິສິ ມາ ໂຣທິ, ໂຣທິຕໍ ໂມຌມາຫຸ ສນຸໂຕ။

໑໑໐။

‘‘ກນຸທິເຕນ ຫເວ ພຸຣຫຸເມ, ມໂຕ ເປ໌ໂຕ ສມຸຍຸຖເຫ;

ສພ຺ເພ ສງຄມ຺ມ ໂຣທາມ, ອຄ຺ຄມຄ຺ຄສ຺ສ ຄາຕເກ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຍ ຣຸທນ຺ຕິ ລປ຺ນ຺ຕິ ຈາຕິ ພຸຣຫ຺ເມ ເຍ ສຕ຺ຕາ ໂຣທນ຺ຕິ ປຣິເທວນ຺ຕິ ຈ, ສພ຺ເພ ເຕ ມຕໍ, ໂຍ ຈ ມຣິສ຺ສຕິ, ຕໍ ໂຣທນ຺ຕິ, ເຕສໍເຍວ ເອວໍ ໂຣທນ຺ຕານໍ ອສ຺ສຸສ຺ສຸກ຺ຂນກາໂລ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອິສິ ມາ ໂຣທີ. ກິກາຣຕາ? ໂຣທິຕໍ ໂມຄມາຫຸ ສນ຺ໂຕ, ປຕ຺ທິຕາ ຫີ ‘‘ໂຣທິຕໍ ນິປ຺ຜລ’’ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ. ມໂຕ ເປໂຕຕິ ຍຫິ ເອສ ເປໂຕຕິ ສງ຺ຂຍໍ ຄໂຕ ມໂຕ ໂຣທິເຕນ ສມ຺ຝຸຖເຫຍ຺ຍ, ເອວໍ ສນ຺ເຕ ສພ຺ເພປີ ມຍໍ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄສ຺ສ ຄາຕເກ ໂຣທາມ, ກິ ນິກ຺ກມ຺ມາ ອຈ຺ຉາມາຕິ.

ຕາປໂສ ສກ຺ກສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕິ ປຝິລກິຕ຺ວາ ວິຄຕໂສໂກ ອສ຺ສູນິ ປຸຄ຺ຉິຕ຺ວາ ສກ຺ກສ຺ສ ຖຸຕິວເສນ ເສສຄາຖາ ອາຫ –

໑໑໗.

‘‘ອາທິຕ຺ຕໍ ວຕ ມໍ ສນ຺ຕໍ, ຄຕສິຕ຺ຕໍວ ປາວກໍ;

ວາຣິນາ ວິຍ ໂອສິຄ຺ຈໍ, ສພ຺ພໍ ນິພ຺ພາປເຍ ທຣໍ.

໑໑໘.

‘‘ອພ຺ພຫີ ວຕ ເມ ສລ຺ລໍ, ຍມາສິ ຫທຍສ຺ສິຕໍ;

ໂຍ ເມ ໂສກປເຣຕສ຺ສ, ປຸຕ຺ຕໂສກໍ ອປານ຺ທິ.

໑໑໙.

‘‘ໂສຫໍ ອພ຺ພູລ຺ຫສລ຺ໂລສ຺ມິ, ວີຕໂສໂກ ອນາວິໂລ;

ນ ໂສຈາມິ ນ ໂຣທາມິ, ຕວ ສຸຕ຺ວານ ວາສວາ’’ຕິ.

ຕາ ເຫຍ຺ຖາ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຖາເຍວ. ເອວໍ ສກ຺ໂກ ຕາປສສ຺ສ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ສກຝ຺ຖານເມວ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ຫຕ຺ຖິໂປຕໂກ ສາມເຕໂຣ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ມຫລ຺ລໂກ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ໂສມທຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຄ຺ຈມາ.

[໔໑໑] ໖. ສຸສີມຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກາລ຺ອານິ ເກສານີ ປຸເຣ ອເຫສ຺ນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມຫາກິນິກ຺ຂມນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕສ຺ມິຄ຺ຫິ ສມເຍ ກິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສກາຍໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ທສພລສ຺ສ ນິກ຺ຂມນໍ ວຕ຺ຕຍີສຸ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອນຈ຺ຉຣິຍໍ, ກິກ຺ຂເວ, ມຍາ ທານິ ອເນການິ ກປ຺ປໂກຝິສຕສຫສ຺ສານິ ປູຣິຕປາຣມິນາ ມຫາກິນິກ຺ຂມນໍ, ປຸພ຺ເພປາຫໍ ຕິໂຍຊນສຕິເກ ກາສິຣຝ຺ເຖ ຣຊ຺ຊໍ ຉຫ຺ເຫຕ຺ວາ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕເຍວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ,

ຕສ຺ສ ຊາຕທິວເສເຍວ ພາຣາຓສິຣຊ຺ໂຊປິ ປຸຕ຺ໂຕ ຊາຍິ។ ເຕສံ ນາມຄ຺ຄຫຓທິວເສ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ສຸສີມກຸມາໂຣຕິ ນາມံ ອກံສຸ, ຣາຊປຸຕ຺ຕສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕກຸມາໂຣຕິ។ ພາຣາຓສິຣາຊາ ‘‘ປຸຕ຺ເຕນ ເມ ສທ຺ທິ ເອກທິວເສ ຊາໂຕ’’ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕំ ອາຕາເປຕ຺ວາ ຘາຕີໂຍ ທຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ທິ ເອກໂຕ ວຑ຺ເຍສິ។ ເຕ ອຸໂພປິ ວຍປ຺ປຕ຺ຕາ ອພິຮູປາ ເທວກຸມາຣວຓ຺ຓິໂນ ຫຸຕ຺ວາ ຕກ຺ກສິລາຍំ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຫ຺ເຫຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄມິສຸ។ ຣາຊປຸຕ຺ໂຕ ອຸປຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ເຕນ ສທ຺ທິ ເອກໂຕ ຂາທນ຺ໂຕ ປິວນ຺ໂຕ ນິສີທນ຺ໂຕ ສຍນ຺ໂຕ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊំ ປຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ມຫນ຺ຕំ ຍສំ ທຕ຺ວາ ປຸໂຣຫິຕຕ຺ຖາເນ ຕំ ຖເປຕ຺ວາ ເອກທິວສំ ນຄຣំ ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ວິຍ ອລງ຺ກໂຕ ອລງ຺ກຕເອຣາວຓປ຺ປຝິພາຄສ຺ສ ມຕ຺ຕວຣວາຣຓສ຺ສ ຂນ຺ເຘ ນິສີທິຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕំ ປຈ຺ຉາສເນ ຫຕ຺ຖິປິຝ຺ເຖ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ນຄຣំ ປທກ຺ຂິຓំ ອກາສິ។ ມາຕາປິສ຺ສ ‘‘ປຸຕ຺ຕំ ໂອໂລເກສ຺ສາມີ’’ຕິ ສີຫປញ຺ຊເຣ ຖຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນຄຣំ ປທກ຺ຂິຓំ ກຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕສ຺ສ ປຈ຺ຉໂຕ ນິສິນ຺ນំ ປຸໂຣຫິຕំ ທິສ຺ວາ ປຝິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ສຍນຄພ຺ກំ ປວິສິຕ຺ວາ ‘‘ອິມំ ອລກ຺ນ຺ຕີ ເອຕ຺ເຖວ ມຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫາຣំ ປຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊຊິ។

ຣາຊາ ມາຕຣំ ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ ‘‘ກ຺ຫິ ເມ ມາຕາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ຄິລານາ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິກំ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ກິំ ອມ຺ມ, ອຜາສຸກ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ។ ສາ ລຊ຺ຊາຍ ນ ກເຖສິ។ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຄ຺ຄມເຫສິ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ‘‘ຄຈ຺ຉ ອມ຺ມາຍ ອຜາສຸກំ ຊານາຫີ’’ຕິ ເປເສສິ។ ສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປິຝ຺ຖິ ປຣິມຊ຺ຊນ຺ຕີ ປຸຈ຺ຉິ, ອິຕ຺ຖີໂຍ ນາມ ອິຕ຺ຖີນំ ຣຫສ຺ສំ ນ ນິຄ຺ຫນ຺ຕິ, ສາ ຕສ຺ສາ ຕມຕ຺ຖំ ອາໂຣເຈສິ។ ອິຕຣາປິ ຕំ ສຸຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຊ຺ໂຊ ອາໂຣເຈສິ។ ຣາຊາ ‘‘ໂຫຕຸ, ຄຈ຺ຉ ນំ ສມສ຺ສາເສຫິ, ປຸໂຣຫິຕំ ຣາຊານំ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຕំ ອຄ຺ຄມເຫສິ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫ។ ສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕំ ສມສ຺ສາເສສິ។ ຣາຊາປິ ປຸໂຣຫິຕំ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ເອຕມຕ຺ຖំ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ‘‘ສມ຺ມ, ມາຕຸ ເມ ຊີວິຕំ ເທຫິ, ຕ຺ວំ ຣາຊາ ກວິສ຺ສສິ, ສາ ອຄ຺ຄມເຫສີ, ອຫំ ອຸປຣາຊາ’’ຕິ ອາຫ។ ໂສ ‘‘ນ ສກ຺ກາ ເອວំ ກາຕຸ’’ນ຺ຕິ ປຝິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເຕນ ປຸນປ຺ປຸນំ ຍາຈິຍມາໂນ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິ។ ຣາຊາ ປຸໂຣຫິຕំ ຣາຊານំ, ມາຕຣំ ອຄ຺ຄມເຫສີ ກາເຣຕ຺ວາ ສຍំ ອຸປຣາຊາ ອໂຫສິ។

ເຕສំ ສມ຺ຄວາສំ ວສນ຺ຕານំ ອປຣກາເຄ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ອຄາຣມຊ຺ເຊ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ນິນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ກິເລສຣຕິ ອນລ຺ລີຍນ຺ໂຕ ເອກໂກວ ຕິຝ຺ຖຕິ, ເອກໂກວ ນິສີທຕິ, ເອກໂກວ ສຍຕິ, ພນ຺ຘນາຄາເຣ ພທ຺ໂຘ ວິຍ ປញ຺ຊເຣ ປກ຺ຂິຕ຺ຕກ຺ກຸໂຝ ວິຍ ຈ ອໂຫສິ។ ອຖສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສີ ‘‘ອຍំ ຣາຊາ ມຍາ ສທ຺ທິ ນາກິຣມຕິ, ເອກໂກວ ຕິຝ຺ຖຕິ ນິສີທຕິ ເສຍ຺ຍំ ກປ຺ເປຕິ, ອຍំ ໂຂ ປນ ທຫໂຣ ຕຣຸໂຓ, ອຫំ ມຫລ຺ລິກາ, ສີເສ ເມ ປລິຕານິ ປញ຺ຏາຍນ຺ຕິ, ຍំນູນາຫំ ‘ສີເສ ເຕ ເທວ, ເອກំ ປລິຕំ ປញ຺ຏາຍຕີ’ຕິ ມຸສາວາທំ ກຕ຺ວາ ເອເກນຸປາເຍນ ຣາຊານំ ປຕ຺ຕິຍາເປຕ຺ວາ ມຍາ ສທ຺ທິ ອກິຣມາເປຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເອກທິວສំ ຣຊ຺ໂຊ ສີເສ ອູກາ ວິຈິນນ຺ຕີ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ເທວ, ມຫລ຺ລໂກສິ ຊາໂຕ, ສີເສ ເຕ ເອກំ ປລິຕំ ປញ຺ຏາຍຕີ’’ຕິ ອາຫ។ ‘‘ເຕນ ຫິ ກທ຺ເທ, ເອຕំ ປລິຕំ ລຸញ຺ຊິຕ຺ວາ ມຍ຺ຫំ ຫຕ຺ເຖ ຖເປຫີ’’ຕິ។ ສາ ຕສ຺ສ ສີສໂຕ ເອກំ ເກສំ ລຸញ຺ຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສີເສ ປລິຕំ ຄເຫຕ຺ວາ ‘‘ອິທំ ເຕ, ເທວ, ປລິຕ’’ນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ຖເປສິ។ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຕំ ທິສ຺ວາວ ກິຕ຺ຕສິຕສ຺ສ ກញ຺ຈນປຝ຺ຝສທິສາ ນລາຝາ ເສທາ ມຸຈ຺ຈິສຸ។

ໂສ ອຕ຺ຕານំ ໂອວທນ຺ໂຕ ‘‘ສຸສີມ, ຕ຺ວំ ທຫໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ມຫລ຺ລໂກ ຊາໂຕ, ເອຕ຺ຕກំ ກາລំ ຄູຖກລເລ ນິມຸຄ຺ໂຄ ຄາມສູກໂຣ ວິຍ ກາມກລເລ ນິມຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕំ ກລລំ ຊຫິຕុំ ນ ສກ຺ໂກສິ, ນນຸ ກາເມ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕំ ປວິສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍວາສສ຺ສ ເຕ ກາໂລ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຖມំ ຄາຖມາຫ –

໑໑໘។

‘‘ກາລຸອານິ ເກສານິ ປຸເຣ ອເຫສុំ, ຊາຕານິ ສີສມ຺ຫິ ຍຖາປເທເສ;

ຕານຊ຺ຊ ເສຕານິ ສຸສີມ ທິສ຺ວາ, ຘມ຺ມំ ຈຣ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍສ຺ສ ກາໂລ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ຍຖາປເທເສຕິ ຕວ ສີເສ ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິ ເກສານំ ອນຸຣູເປ ປເທເສ ອິໂຕ ປຸພ຺ເພ ກາລຸອານິ ກມຣປຕ຺ຕວຓ຺ຓານິ ເກສານິ ຊາຕານິ ອເຫສຸນ຺ຕິ ວທຕິ។ ຘມ຺ມំ ຈຣາຕິ ທສກຸສລກມ຺ມປຖຘມ຺ມំ ຈຣາຕິ ອຕ຺ຕານເມວ ອາຓາເປຕິ។ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍສ຺ສາຕິ ເມຖຸນວິຣຕິຍາ ເຕ ກາໂລຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ເອວံ ໂພຜິສຕຸເຕນ ພຸຣຫຸມຈຣິຍວາສສຸສ ຄຸເຕ ວຕຸຕິເຕ ອິຕຣາ ‘‘ອຫໍ ‘ອິມສຸສ ລຄຸຄນໍ ກຣິສຸສາມີ’ຕິ ວິສຸສຊຸຊນເມວ ກຣີ’’ນຸຕິ ກິຕຕສິຕາ ‘‘ອີທານິສຸສ ອປຸພຸພຊຸຊນຕຸຖາຍ ສຣີຣວຕຸຕໍ ວຕຸຕາຍິສຸສາມີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສີ –

໑໑໔༎

‘‘ມເມວ ເທວ ປລິຕໍ ນ ຕຸຍຸຫໍ, ມເມວ ສີສໍ ມມ ອຸຕຸຕມງຄໍ;

‘ອຕຸຖໍ ກຣິສຸສ’ນຸຕິ ມຸສາ ອກາຕີ, ເອກາປຣາຜໍ ຂມ ຣາຊເສຜຸຖ༎

໑໑໕༎

‘‘ທຫໂຣ ຕຸວໍ ທສຸສນິໂຍສິ ຣາຊ, ປຖມຸຄຸຄໂຕ ໂຫຕິ ຍຖາ ກລຸອີໂຣ;

ຣຊຸຊຸຈ ກາເຣທິ ມມຸຈ ປສຸສ, ມາ ກາລິກໍ ອນຸຣາວິ ຊນີນຸທາ’’ຕິ༎

ຕຸຖ ມເມວ ສີສນຸຕິ ມເມວ ສີເສ ສຜຸຊາຕໍ ປລິຕນຸຕິ ທີເປຕິ༎ ອິຕຣໍ ຕສຸເສວ ເວວຈນໍ༎ ອຕຸຖນຸຕິ ອຕຸຕໂນ ວຸທຸຜີ ກຣິສຸສາມີຕິ ມຸສາ ກເຖສີ༎ ເອກາປຣາຜນຸຕິ༎ ອິມໍ ມຍຸຫໍ ເອກໍ ອປຣາຜໍ༎ ປຖມຸຄຸຄໂຕຕິ ປຖມວເຍນ ອຸຄຸຄໂຕ༎ ໂຫຫີຕິ ໂຫສິ, ປຖມວເຍ ປຕິຜຸຖິໂຕສີຕິ ອຕຸໂຖ༎ ‘‘ໂຫສີ’’ຕິເຍວ ວາ ປາໂຖ༎ ຍຖາ ກລຸອີໂຣຕິ ຍຖາ ສີນິທຸຜຂວິຕຣຸຕາກລຸອີໂຣ ມນຸທວາເຕຣິໂຕ ອຕິວິຍ ໂສກຕິ, ເອວຣູໂປສິ ຕຸວນຸຕິ ທສຸເສຕິ༎ ‘‘ປຖມຸຄຸຄໂຕ ໂຫຕີ’’ຕິປິ ປາໂຖ, ຕສຸສຕຸໂຖ – ຍຖາ ປຖມຸຄຸຄໂຕ ຕຣຸຕາກລຸອີໂຣ ທສຸສນີໂຍ ໂຫຕິ, ເອວໍ ຕຸວມຸປີ ທສຸສນີໂຍຕິ༎ ມມຸຈ ປສຸສາຕິ ມມຸຈ ໂອໂລເກທີ, ມາ ມໍ ອນາຖໍ ວິຜວໍ ກໂຣທີຕິ ອຕຸໂຖ༎ ກາລິກນຸຕິ ພຸຣຫຸມຈຣິຍຈຣຕໍ ນາມ ທຸຕິເຍ ວາ ຕຕິເຍ ວາ ອຕຸຕພາເວ ວິປາກທານໂຕ ກາລິກໍ ນາມ, ຣຊຸຊໍ ປນ ອິມສຸມີເຍວ ອຕຸຕພາເວ ກາມຄຸຕສຸຂຸປຸປາທນໂຕ ອກາລິກໍ, ໂສ ຕຸວໍ ອິມໍ ອກາລິກໍ ປທາຍ ມາ ກາລິກໍ ອນຸຣາວີຕິ ວທຕິ༎

ໂພຜິສຕຸໂຕ ຕສຸສາ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ‘‘ກທຸເທ, ຕຸວໍ ກວິຕພຸພເມເວຕໍ ກຖໍ ກເຖສິ, ປຣິຕມນຸເຕ ທີ ມມ ວເຍ ອິເມທີ ກາລຸອເກເສທີ ປຣິວຕຸເຕຕຸວາ ສາຕາວາກສທິເສທີ ປຕຸທເຣທີ ກວິຕພຸພໍ༎ ອຫສຸທີ ນີລຸປຸປລາທິກຸສຸມທາມສທິສກຸມາຣານໍ ກຜຸຈນຣູປປຜິກາຄານໍ ອຸຕຸຕມໂຍພຸພນວິລາສສມຸປຕຸຕານໍ ຂຕຸຕິຍກຜຸຜາທີນໍ ວເຍ ປຣິຕມນຸເຕ ຊຣໍ ປຕຸຕານໍ ເວວຕຸຕິຍຜຸເຈວ ສຣີຣາງຄຜຸຈ ປສຸສາມິ༎ ເອວໍ ວິປຕຸຕິປຣິໂຍສາໂນເວສ ກທຸເທ, ອິວໂລໂກ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຸປຣິ ພຸທຸຜລີລຸອາຍ ຜມຸມໍ ເທເສນຸໂຕ ຄາຖາທຸວຍມາຫ –

໑໑໖༎

‘‘ປສຸສາມິ ໂວຫໍ ທຫຣີ ກຸມາຣີ, ສາມຜຸຖປສຸສໍ ສຸຕນຸໍ ສຸມຊຸຊໍ;

ກາລຸອປຸປວາລຸອາວ ປເວລຸລມານາ, ປໂລກຍນຸຕີວ ນເຣສຸ ຄຈຸຉຕິ༎

໑໑໗༎

‘‘ຕເມນ ປສຸສາມິປເຣນ ນາຣີ, ອາສີຕິກໍ ນາວຸຕິກໍວ ຊຈຸຈາ;

ທຕຸທໍ ຄເຫຕຸວານ ປເວຜມານໍ, ໂຄປານສີໂກຄຸຄສມໍ ຈຣນຸຕີ’’ນຸຕິ༎

ຕຸຖ ໂວຕິ ນິປາຕມຕຸຕໍ༎ ສາມຜຸຖປສຸສນຸຕິ ສມຸມຜຸຖປສຸສໍ༎ ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ, ສພຸພປສຸເສສຸ ມຜຸຖຂວິຕຸຕານຸຕິ ອຕຸໂຖ༎ ສຸຕນຸນຸຕິ ສຸນຸທຣສຣີຣໍ༎ ສຸມຊຸຊນຸຕິ ສຸສຕຸຖິຕມຊຸຊໍ༎ ກາລຸອປຸປວາລຸອາວ ປເວລຸລມານາຕິ ຍຖາ ນາມ ຕຣຸຕາກາເລ ສຸສມຸຄຸຄ

ຕາ ການຸອວລຸລີ ປ໌ວາລຸອາ ວາ ທຸຕຸວາ ມນຸທວາເຕຣິຕາ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ປເວລຸລຕີ, ເອວໍ ປເວລຸລມານາ ອິຕຸຖີວິລາສໍ ທສຸສຍ ມານາ ກຸມາຣິກາ ປໂລກຍນຸຕີວ ນເຣສຸ ຄຈຸຉຕີ. ສມິປຕຸເຖ ກຸມຸມວຈນໍ, ປຸຣິສານໍ ສນຸຕິເກ ເຕ ປຸຣິເສ ກິເລສວເສນ ປໂລກຍນຸ ຕີ ວິຍ ຄຈຸຉຕີ.

ຕເມນ ປສຸສາມິປເຣນ ນາຣິນຸຕິ ຕເມນໍ ນາຣີ ອປເຣນ ສມເຍນ ຊຣໍ ປຕຸຕໍ ອນຸຕຣຫິຕຣູປໂສກຄຸຄປຸປຕຸຕໍ ປສຸສາມິ. ໂພຜິສຕຸ ໂຕ ຫິ ປຖມຄາຖາຍ ຣູເປ ອສຸສາທໍ ກເຖຕຸວາ ອິທານິ ອາທີນວໍ ທສຸເສນຸໂຕ ເອວມາຫ. ອາສີຕິກໍ ນາວຸຕິກໍວ ຊຈຸຈາຕີ ອສີຕິ ສໍວຈຸຉຣໍ ວາ ນວຸຕິສໍວຈຸຉຣໍ ວາ ຊາຕິຍາ. ໂຄປານສີໂກຄຸຄສມນຸຕີ ໂຄປານສີສມໍ ໂກຄຸຄໍ, ໂຄປານສີອາກາເຣນ ກຄຸຄສຣີຣໍ ໂອນມິຕຸວາ ນຜຸຖກາກຕີກໍ ປຣິເຍສນຸຕີ ວິຍ ຈຣມານນຸຕີ ອຕຸໂຖ. ການຜຸຈ ໂພຜິສຕຸເຕນ ທທຣກາເລ ທິສຸວາ ປຸນ ນາວຸຕິກ ການເລ ທີຜຸຖປຸພຸພາ ນາມ ນຕຸຖີ, ສາເຕນ ທີຜຸຖກາວໍ ສນຸຊາຍ ປເນຕໍ ວຸຕຸຕໍ.

ອິຕິ ມຫາສຕຸໂຕ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ຣູປສຸສ ອາທີນວໍ ທສຸເສຕຸວາ ອິທານິ ອຄາຣມຊຸເຊ ອຕຸຕໂນ ອນກິຣຕີ ປກາເສນຸໂຕ ຄາຖາ ທຸວຍມາຫ –

໑໑໙.

‘‘ໂສທໍ ຕເມວານຸວິຈິນຸຕຍນຸໂຕ, ເອໂກ ສຍາມິ ສຍນສຸສ ມຊຸເຊ;

‘ອຫມຸປີ ເອວໍ’ ອິຕິ ເປກຸຂມາໂນ, ນ ຄເຫ ຣເມ ພຸຣຫຸມຈຣິຍສຸສ ກາໂລ.

໑໒໐.

‘‘ຣຊຸຊວາລມຸພນີ ເຈສາ, ຍາ ເຄເຫ ວສໂຕ ຣຕີ;

ເອຕມຸປີ ເຉຕຸວານ ວຊນຸຕິ ສີຣາ, ອນເປກຸຂິໂນ ການສຸຂໍ ປຫາຍາ’’ຕີ.

ຕຸຕຸຖ ໂສທນຸຕິ ໂສ ອທໍ. ຕເມວານຸວິຈິນຸຕຍນຸໂຕຕິ ຕເມວ ຣູປານໍ ອສຸສາທຜຸຈ ອາທີນວຜຸຈ ຈິນຸເຕນຸໂຕ. ເອວໍ ອິຕິ ເປກຸຂ ມາໂນຕິ ‘‘ຍຖາ ເອສາ ປຣິຕາຕາ, ອຫມຸປີ ຊຣໍ ປຕຸໂຕ ກຄຸຄສຣີໂຣ ກວິສຸສາມີ’’ຕີ ເປກຸຂມາໂນ. ນ ຄເຫ ຣເມຕິ ເຄເຫ ນ ຣມາ ມິ. ພຸຣຫຸມຈຣິຍສຸສ ກາໂລຕິ ກທເທ, ພຸຣຫຸມຈຣິຍສຸສ ເມ ກາໂລ, ຕສຸມາ ປພຸພຊິສຸສາມີຕິ ທີເປຕີ.

ຣຊຸຊວາລມຸພນີ ເຈສາຕິ ຈ-ການໂຣ ນິປາຕມຕຸໂຕ, ອາລມຸພນຣຊຸຊ ວິຍ ເອສາຕິ ອຕຸໂຖ. ກຕຣາ? ຍາ ເຄເຫ ວສໂຕ ຣຕີ, ຍາ ເຄເຫ ວສນຸຕສຸສ ຣູປາທີສຸ ອາຣມຸມເຕສຸ ການມຣຕີຕິ ອຕຸໂຖ. ອິມິນາ ການານໍ ອປຸປສຸສາທຕໍ ທສຸເສຕີ. ອຍໍ ເອຕຸຖາສິປຸປາໂຍ – ຍຖາ ຄິລານສຸສ ມນຸສຸສສຸສ ອຕຸຕໂນ ພເລນ ປຣິວຕຸຕິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕສຸສ ‘‘ອິມໍ ອາລມຸພິຕຸວາ ປຣິວຕຸເຕຍຸຍາສີ’’ຕິ ອາລມຸພນຣຊຸຊໍ ພນຸເຜຍຸຍໍ, ຕສຸສ ຕໍ ອາລມຸພິຕຸວາ ປຣິວຕຸຕນຸຕສຸສ ອປຸປມຕຸຕກໍ ກາຍິກເຈຕສິກສຸຂໍ ກເວຍຸຍ, ເອວໍ ກິເລສາ ຕຸຣານໍ ສຕຸຕານໍ ວິເວກສຸຂວເສນ ປຣິວຕຸຕິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕານໍ ອຄາຣມຊຸເຊ ຖປິຕານິ ການມຣຕິທາຍການິ ຣູປາທີນິ ອາຣມຸມຕານິ ເຕສໍ ກິເລສປຣິລຸອາຫການເລ ເມຖຸນສມຸມປຜິເສວນວເສນ ຕານິ ອາຣພຸກ ປຣິວຕຸຕມານານໍ ກາຍິກເຈຕສິກ ສຸຂສງຂາຕາ ການມຣຕີ ນາມ ຕໍ ມຸຫຸຕຸຕໍ ອຸປຸປຊຸຊມານາ ອປຸປມຕຸຕິກາ ໂທຕີ, ເອວໍ ອປຸປສຸສາທາ ການາຕີ. ເອຕມຸປີ ເຉຕຸວາ ນາຕີ ຍສຸມາ ປນ ພຫຸທຸກຸຂາ ການາ ພຫຸປາຍາສາ, ອາທີນໂວ ເອຕຸຖ ກິຍຸໂຍ, ຕສຸມາ ຕໍ ອາທີນວໍ ສມຸປສຸສມານາ ປຕຸທິຕາ ເອຕມຸປີ ຣຊຸຊໍ ເຉຕຸວາ ຄູຖກູເປ ນິມຸຄຄປຸຣິໂສ ຕໍ ປຊຫນຸໂຕ ວິຍ ອນເປກຸຂິໂນ ເອຕໍ ອປຸປມຕຸຕກໍ ພຫຸທຸກຸຂໍ ການສຸຂໍ ປຫາຍ ວຊນຸຕິ, ນິກຸຂມິຕຸວາ ມໂນຣມໍ ປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊນຸຕີຕີ.

ເອວໍ ມຫາສຕຸໂຕ ການເມສຸ ອສຸສາທຜຸຈ ອາທີນວຜຸຈ ທສຸເສນຸໂຕ ພຸທຸຜລີລຸອາຍ ຜມຸມໍ ເທເສຕຸວາ ສຫາຍໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ຣຊຸຊໍ ປຜິຈຸຉາເປຕຸວາ ສາຕີມິຕຸຕສຸຫຊຸຊານໍ ໂຣທນຸຕານໍ ປຣິເທວນຸຕານເມວ ສີຣິວິກວໍ ຉຫເຫຕຸວາ ທິມວນຸຕໍ ປວິສິຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ຊານາກິຜຸຜໍ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂນ ອໂທສີ.

ສຕຖາ ອິມໍ ສມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ພຫູ ຊເນ ອມຕປານໍ ປາເຍຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – ‘‘ຕທາ ອຄຸຄມເທສີ ຣາຫຸລມາຕາ ອໂຫສິ, ສຫາຍຣາຊາ ອານນຸໂທ, ສຸສີມຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕິ។

ສຸສີມຊາຕກວຕຸຕນາ ສຕຸຕາ។

[໔໑໘] ໗។ ໂກຍສິມຸພລິຊາຕກວຕຸຕນາ

ອຫໍ ທສສຕໍພຸຍາມນຸຕິ ອິທໍ ສຕຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ກິເລສນິຄຸຄຫໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ។ ວຕຖຸ ປນ ປານີຍຊາຕເກ (ຊາ។ ໑។໑໑។໔໙ ອາທໂຍ) ອາວີ ກວິສຸສຕິ។ ອິທາປິ ສຕຖາ ອນຸໂຕໂກຍິສນຸຖາເຣ ກາມວິຕກຸກາກິກູເຕ ປຌຸຈສເຕ ກິກຸຂູ ທິສຸວາ ກິກຸຂຸສງຆໍ ສນຸນິປາຕາເປຕຸວາ ‘‘ກິກຸຂເວ, ອາສງກິຕພຸພຍຸຕຕກໍ ນາມ ອາສງກິຕຸໍ ວຕຸຕຕິ, ກິເລສາ ນາມ ວຫຸຒນຸຕາ ວເນ ນິຄຸໂຣທາທໂຍ ວິຍ ຣຸກຸຂໍ, ປຸຣິສໍ ກຌຸຊນຸຕິ, ເຕເນວ ປຸພຸເພປີ ໂກຍສິມຸພລິຍໍ ນິພຸພຕຸຕເທວຕາ ເອກໍ ສກຸຕໍ ນິຄຸໂຣທພິຊານິ ຂາທິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ຣຸກຸຂສຸສ ສາຂນຸຕເຣ ວຈຸຈໍ ປາເຕນຸຕໍ ທິສຸວາ ‘ອິໂຕ ເມ ວິມານສຸສ ວິນາໂສ ກວິສຸສຕີ’ຕິ ກຍປຸປຕຸຕາ ອໂຫສີ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພທິສຕຸໂຕ ໂກຍສິມຸພລິຍໍ ຣຸກຸຂເທວຕາ ຫຸຕຸວາ ນິພຸພຕຸຕິ។ ອເຖໂກ ສຸປຕຸຕຣາຊາ ທິຍຫຸຒໂຍຊນສຕິກໍ ອຕຸຕກາວໍ ນາເປຕຸວາ ປກຸຂວາເຕຫີ ມຫາສມຸທຸເທ ອຸທກໍ ທຸວິທາ ກຕຸວາ ເອກໍ ພຸຍາມ ສຫສຸສາຍາມໍ ນາຄຣາຊານໍ ນງຄຸຍເຖ ຄເຫຕຸວາ ມຸເຂນສຸສ ຄຫິຕໂຄຈຣໍ ຉຫຸທາເປຕຸວາ ໂກຍສິມຸພລີ ສນຸທາຍ ວນມຕຸຖເກນ ປາຍາສິ។ ນາຄຣາຊາ ‘‘ໂອລມຸເພນຸໂຕ ອຕຸຕານໍ ໂມເຈສຸສາມີ’’ຕິ ນິຄຸໂຣທຣຸກຸເຂ ໂກຄໍ ປເວເສຕຸວາ ນິຄຸໂຣທໍ ເວເຖຕຸວາ ຄຕຸຫີ។ ສຸປຕຸຕຣຌຸໂຍ ມຫາພລຕາຍ ນາຄຣາຊສຸສ ຈ ມຫາສຣິຣຕາຍ ນິຄຸໂຣທຣຸກຸໂຂ ສມຸຄຸຆາຍໍ ອຄມາສິ។ ນາຄຣາຊາ ເນວ ຣຸກຸຂໍ ວິສຸສຊເຊສິ, ສຸປຕຸຕຣາຊາ ສຫຸສີ ນິຄຸໂຣທຣຸກຸເຂນ ນາຄຣາຊານໍ ຄເຫຕຸວາ ໂກຍສິມຸພລີ ປຕຸວາ ນາຄຣາຊານໍ ຂນຸທປີຌຸເຖ ນິປຊຸຊາເປຕຸວາ ອຸທຣມສຸສ ຟາເລຕຸວາ ນາຄເມທໍ ຂາທິຕຸວາ ເສສກລຸເອວຣໍ ສມຸທຸເທ ວິສຸສຊເຊສິ។ ຕສຸມິ ປນ ນິຄຸໂຣທເຣ ເອກາ ສກຸຕິກາ ອຕຸຖິ, ສາ ນິຄຸໂຣທຣຸກຸເຂ ວິສຸສຌຸເຖ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ໂກຍສິມຸພລິຍາ ສາຂນຸຕເຣ ນິສີທິ។ ຣຸກຸຂເທວຕາ ຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອຍໍ ສກຸຕິກາ ມມ ຣຸກຸຂກຸຂນຸເທ ວຈຸຈໍ ປາເຕສຸສຕິ, ຕໂຕ ນິຄຸໂຣທຄຈຸໂຉ ວາ ປີລກຸຂຄຈຸໂຉ ວາ ອຸຒຸຖຫິຕຸວາ ສກລຣຸກຸຂໍ ໂອຕຸຖຣິຕຸວາ ຄຈຸອິສຸສຕິ, ອຖ ເມ ວິມານໍ ນສຸສິສຸສຕີ’’ຕິ ກີຕຕສິຕາ ປເວຊິ។ ຕສຸສາ ປເວຊນຸຕິຍາ ໂກຍສິມຸພລີປີ ຍາວ ມູລາ ປເວຊີ។ ສຸປຕຸຕຣາຊາ ຕໍ ປເວຊມານໍ ທິສຸວາ ການຣໍ ປຸຈຸຉນຸໂຕ ທຸເວ ຄາຖາ ອການສິ –

໑໔໑។

‘‘ອຫໍ ທສສຕໍພຸຍາມໍ, ອຸຣຄມາທາຍ ອາຄໂຕ;

ຕຌຸຈ ມຌຸຈ ມຫາກາຍໍ, ທາຣຍໍ ນປຸປເວຊສິ។

໑໔໘។

‘‘ອຖິມໍ ຂຸທຸທກໍ ປກຸຂີ, ອປຸປມໍສຕຣໍ ມຍາ;

ທາຣຍໍ ພຸຍຖສີ ກີຕາ, ກມຕຸຖໍ ໂກຍສິມຸພລີ’’ຕິ។

ຕຕຖ ທສສຕໍພຸຍາມນຸຕິ ສຫສຸສພຸຍາມມຕຸຕາຍາມໍ។ ອຸຣຄມາທາຍ ອາຄໂຕຕິ ເອວໍ ມຫນຸຕໍ ອຸຣຄໍ ອາທາຍ ອິທ ອາຄໂຕ។ ຕຌຸຈ ມຌຸຈາຕິ ຕຌຸຈ ອຸຣຄໍ ມຌຸຈ។ ທາຣຍນຸຕິ ທາຣຍມານາ។ ພຸຍຖສີຕິ ກມຸປສີ។ ກມຕຸຖນຸຕິ ກີ ອຕຸຖໍ, ເກນ ການເຕນາຕິ ປຸຈຸຉຕິ, ກໍ ວາ ອຕຸຖໍ ສມຸປສຸສມານາຕິປີ ອຕຸໂຖ។ ໂກຍສິມຸພລີຕິ ຣຸກຸຂນາເມນ ເທວປຸຕຸຕໍ ອາລປຕິ។ ໂສ ຫິ ສິມຸພລິຣຸກຸໂຂ ຂນຸທສາຂມຫນຸຕຕາຍ ໂກຍສິມຸພລິນາມໍ ລາກຕິ, ຕສຸມິ ອຫິວຕຸຖເທວປຸຕຸຕສຸສປີ ຕເທວ ນາມໍ។

ອຖສ຺ສ ກາຣຓໍ ກເຖນ຺ໂຕ ເທວປ຺ຕ຺ໂຕ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ອການ຺ສິ –

໑໘໓຺

‘‘ນໍສາກຸ໊ຂ ຕຸວໍ ຣາຊ, ຜລາກຸ໊ຂ ອຍໍ ທີໂຊ;

ອຍໍ ນິຄຸໂຣສພິຊານິ, ປີລກຸຂຸທຸມຸພຣານິ ຈ;

ອສຸສຕຸຖານີ ຈ ກກຸຂິຕຸວາ, ຂນຸເຂ ເມ ໂອຫຫິສຸສຕີ຺

໑໘໔຺

‘‘ເຕ ຣຸກຸຂາ ສໍວິຣູຫນຸຕີ, ມມ ປສຸເສ ນິວາຕຊາ;

ເຕ ມໍ ປຣິໂຍນນຸຂິສຸສນຸຕີ, ອຣຸກຸຂໍ ມໍ ກຣິສຸສເຣ຺

໑໘໕຺

‘‘ສນຸຕິ ອຍຸເລປິ ຣຸກຸຂາ ເສ, ມູລິໂນ ຂນຸທິໂນ ທຸມາ;

ອິມິນາ ສກຸຕຊາເຕນ, ພີຊມາຫຣິຕາ ຫຕາ຺

໑໘໖຺

‘‘ອຊຸຊາຣູຫາກິວຫຸໝນຸຕິ, ພຸຣຫນຸຕມຸປີ ວນປຸປຕີ;

ຕສຸມາ ຣາຊ ປເວຂາມິ, ສມຸປສຸສໍນາຄຕໍ ກຍ’’ນຸຕີ຺

ຕຕຸຖ ໂອຫຫິສຸສຕີຕີ ວຈຸຈໍ ປາເຕສຸສຕີ຺ ເຕ ຣຸກຸຂາຕີ ເຕຫີ ພີເຊຫີ ຊາຕາ ນິຄຸໂຣສາທໂຍ ຣຸກຸຂາ຺ ສໍວິຣູຫນຸຕີຕີ ສໍວິຣຸທິສຸສນຸຕີ ວຫຸຒິສຸສນຸຕີ຺ ມມ ປສຸເສຕີ ມມ ສາຂນຸຕຣາທີສ຺ຸ ນິວາຕຊາຕີ ມມ ສາຂາທີ ວາຕສຸສ ນິວາຣິຕຕຸຕາ ນິວາເຕ ຊາຕາ຺ ເຕ ມໍ ປຣິໂຍນນຸຂິສຸສນຸຕີຕີ ເອເຕ ເອວໍ ວຫຸຒິຕາ ມໍ ປຣິໂຍນນຸຂິສຸສນຸຕີຕີ ອຍເມຕຸຖາຂີປຸປາໂຍ຺ ກຣິສຸສເຣຕີ ອເຖວໍ ປຣິໂຍນ ນຸຂິຕຸວາ ມໍ ອຣຸກຸຂເມວ ກຣິສຸສນຸຕີ ສພຸພໂສ ກລຸຊິສຸສນຸຕີ຺ ຣຸກຸຂາ ເສຕີ ຣຸກຸຂາ຺ ມູລິໂນ ຂນຸທິໂນຕີ ມູລສມຸປນຸນາ ເຈວ ຂນຸຂສມຸປນຸນາ ຈ຺ ທຸມາຕີ ຣຸກຸຂເວວຈນເມວ຺ ພີຊມາຫຣິຕາຕີ ພີຊໍ ອາຫຣິຕຸວາ຺ ຫຕາຕີ ອຍຸເລປີ ອິມສຸມີ ວເນ ຣຸກຸຂາ ວິນ າສິຕາ ສນຸຕີ຺ ອຊຸຊາຣູຫາກິວຫຸໝນຸຕີຕີ ນິຄຸໂຣສາທໂຍ ຣຸກຸຂາ ອຊຸຊາຣູຫາ ຫຸຕຸວາ ມຫນຸຕມຸປີ ອຍຸລໍ ວນປຸປຕີ ອຕິກຸກມຸມ ວຫຸໝນຸຕີຕີ ທສຸເສຕີ຺ ເອຕຸຖ ປນ ວເນ ປຕີ, ວນສຸສ ປຕີ, ວນປຸປຕີຕີ ຕໂຍປີ ປາຖາເຍວ຺ ຣາຊາຕີ ສຸປຕຸຕໍ ອາລປຕີ຺

ຣຸກຸຂເທວຕາຍ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ສຸປຕຸໂຕ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໑໘໗຺

‘‘ສງເກຍຸຍ ສງກິຕພຸພານີ, ຣກຸເຂຍຸຍານາຄຕໍ ກຍໍ;

ອນາຄຕກາຍາ ສີໂຣ, ອຸໂກ ໂລເກ ອເວກຸຂຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອນາຄຕໍ ກາຍນ຺ຕິ ປາຕາຕິປາຕາຫິຫີ ວິຣະມນ຺ໂຕ ທິຍ຺ຖສມ຺ມີກມ຺ປິ ສມ຺ປຣາຍິກມ຺ປິ ອນາຄຕໍ ກາຍໍ ຣກ຺ຂຕິ ນາມ, ປາປມິຕ຺ເຕ ເວຣິປຸຄ຺ຄເລ ຈ ອນຸປສງ຺ກມນ຺ໂຕ ອນາຄຕກາຍໍ ຣກ຺ຂຕິ ນາມ. ເອວໍ ອນາຄຕໍ ກາຍໍ ຣກ຺ເຂຍ຺ຍ. ອນາຄຕກາຍາຕິ ອນາຄຕກາຍກາຣຕາ ຕໍ ກາຍໍ ປສ຺ສນ຺ໂຕ ສີໂຣ ອິທໂລກສ຺ຈ ປຣໂລກສ຺ຈ ອເວກຸຂຕີ ໂອໂລເກຕີ ນາມ.

ເອວສ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ສຸປຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ຕໍ ປກ຺ຂີ ຕມ຺ຫາ ຣຸກ຺ຂາ ປລາເປສີ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ອາສງ຺ກິຕພຸພຍຸຕ຺ຕກໍ ອາສງ຺ກິຕຸໍ ວຎ຺ຎຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສີ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ປຈ຺ຈສຕາ ກິກ຺ຂູ ອຣຫຕ຺ຕຜເລ ປຕິຍ຺ຖຫີສຸ.

ຕທາ ສຸປຕ຺ຕຣາຊາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ໂກຍສີມ຺ພລິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໔໑໓] ໘. ທູມກາຣີຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຣາຊາອປຸຈ຺ຉີ ວິທຸຣນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣສ຺ໂຍ ອາຄນ຺ຕຸກສງ຺ຄຫໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ. ໂສ ກິຣ ເອກສ຺ມີ ສມເຍ ປເວເຓີອາຄຕານໍ ໂປຣາຕກໂຍທານໍ ສງ຺ຄຫໍ ອກຕ຺ວາ ອກີນວາຄຕານໍ ອາຄນ຺ຕຸການສ຺ເສວ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ອກາສີ. ອຖສ຺ສ ປຈ຺ຈນ຺ເຕ ກຸປິເຕ ຍຸຊ຺ຊນຕ຺ຖາຍ ຄຕສ຺ສ ‘‘ອາຄນ຺ຕຸກາ ລທ຺ທສກ຺ກາຣາ ຍຸຊ຺ຊິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ໂປຣາຕກໂຍທາ ນ ຍຸຊ຺ຊີສຸ, ‘‘ໂປຣາຕກໂຍທາ ຍຸຊ຺ຊິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ອາຄນ຺ຕຸກາປິ ນ ຍຸຊ຺ຊີສຸ. ໂຈຣາ ຣາຊານໍ ຊີນີສຸ. ຣາຊາ ປຣາຊິໂຕ ອາຄນ຺ຕຸກສງ຺ຄຫໂທເສນ ອຕ຺ຕໂນ ປຣາຊິຕກາວໍ ຍຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກີ ນຸ ໂຂ ອຫເມວ ເອວໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ປຣາຊິໂຕ, ອຸທາຫຸ ອຍ຺ເຍປີ ຣາຊາໂນ ປຣາຊິຕປຸພ຺ພາຕິ ທສພລໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມີ’’ຕິ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສກ຺ກາຣໍ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຕມຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ຉີ. ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ໂຂ, ມຫາຣາຊ, ຕ຺ວເມເວໂກ, ໂປຣາຕກຣາຊາໂນປີ ອາຄນ຺ຕຸກສງ຺ຄຫໍ ກຕ຺ວາ ປຣາຊິຕາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ກຸຣຸຣຍ຺ເຖ ອິນ຺ທປຕ຺ຖນຄເຣ ຍຸທິຍ຺ຖິລໂຄຕ຺ໂຕ ທນສ຺ຈໂຍ ນາມ ໂກຣພ຺ຍຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສີ. ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸໂຣຫິຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ອິນ຺ທປຕ຺ຖໍ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ປຸໂຣຫິຕຍ຺ຖານໍ ລກິຕ຺ວາ ຣສ຺ໂຍ ອຕ຺ຖທມ຺ມານຸສາສໂກ ອໂຫສິ, ວິທຸຣປຕ຺ທິໂຕຕິສ຺ສ ນາມໍ ກຣີສຸ. ຕທາ ທນສ຺ຈຍຣາຊາ ໂປຣາຕກໂຍເທ ອຄເຕຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕຸການສ຺ເສວ ສງ຺ຄຫໍ ອກາສີ. ຕສ຺ສ ປຈ຺ຈນ຺ເຕ ກຸປິເຕ ຍຸຊ຺ຊນຕ຺ຖາຍ ຄຕສ຺ສ ‘‘ອາຄນ຺ຕຸກາ ຊານິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ເນວ ໂປຣາຕກາ ຍຸຊ຺ຊີສຸ, ‘ໂປຣາຕກາ ຍຸຊ຺ຊິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ນ ອາຄນ຺ຕຸກາ ຍຸຊ຺ຊີສຸ. ຣາຊາ ປຣາຊິໂຕ ອິນ຺ທປຕ຺ຖເມວ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອາຄນ຺ຕຸກສງ຺ຄຫສ຺ສ ກຕກາເວນ ປຣາຊິໂຕມ຺ຫີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕສີ. ໂສ ເອກທິວສໍ ‘‘ກີ ນຸ ໂຂ ອຫເມວ ອາຄນ຺ຕຸກສງ຺ຄຫໍ ກຕ຺ວາ ປຣາຊິໂຕ, ອຸທາຫຸ ອຍ຺ເຍປີ ຣາຊາໂນ ປຣາຊິຕປຸພ຺ພາ ອຕ຺ຖີຕິ ວິທຸຣປຕ຺ທິຕໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕໍ ຣາຊຸປຍ຺ຖານໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ຕມຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ຉີ. ອຖສ຺ສ ຕໍ ປຸຈ຺ຉນາກາຣໍ ອາວິກໂຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາ ອຸປຑຸຒໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໘.

‘‘ຣາຊາ ອປຸຈ຺ຉີ ວິທຸຣໍ, ທມ຺ມກາໂມ ຍຸທິຍ຺ຖິໂລ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທມ຺ມກາໂມຕິ ສຸຈຣິຕທມ຺ມປ຺ປິໂຍ.

‘‘ອປີ ພ຺ຣາຫ຺ມຕ ຊານາສີ, ໂກ ເອໂກ ພຫຸ ໂສຈຕີ’’ຕິ –

ເສເສົາປຫ຺ໝຄາຖາຍ ປນ ອຍມຕ຺ໂຖ – ອປິ ນາມ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ຕ຺ວໍ ຊານາສິ ‘‘ໂກ ອິມສ຺ມິ ໂລເກ

ເອໂກ ພຫຸ ໂສຈຕິ, ນານາກາຣເຓນ ໂສຈຕີ’’ຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ‘‘ມຫາຣາຊ, ກິໍ ໂສໂກ ນາມ ຕຸມ຺ຫາກໍ ໂສໂກ, ປຸພ຺ເພ ຘູມກາຣີ ນາເມໂກ ອຊປາລພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ມຫນ຺ຕໍ ອຊຍູຖໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຣຍ຺ເຍ ວຊໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຊາ ຄເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິຍ຺ຈ ຘູມຍ຺ຈ ກຕ຺ວາ ອຊຍູຖໍ ປຎິຊຄ຺ຄນ຺ໂຕ ຂີຣາທີນິ ປຣິກຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ວສິຯ ໂສ ຕຕ຺ຖ ອາຄເຕ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ເຓ ສຣເກ ທິສ຺ວາ ເຕສຸ ສິເນຫໍ ກຕ຺ວາ ອຊາ ອຄເຕຕ຺ວາ ອຊານໍ ສກ຺ກາຣໍ ສຣການໍ ກຕ຺ວາ ສຣທກາເລ ສຣເກສຸ ປລາຍິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄເຕສຸ ອຊາສຸປິ ນຍ຺ຖາສຸ ສຣເກ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ໂສເກນ ປຕ຺ຫຸໂຣຄີ ຫຸຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕ, ອຍໍ ອາຄນ຺ຕຸກສ຺ເຄຫໍ ກຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫຫິ ສຕ຺ຄຸເຓນ ສຫສ຺ສຄ຺ຄຸເຓນ ໂສຈິຕ຺ວາ ກິລມິຕ຺ວາ ວິນາສໍ ປຕ຺ໂຕ’’ຕິ ອິທໍ ອຸທາຫຣຓໍ ອາເນຕ຺ວາ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໑໘໙ຯ

‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອຊຍູເຖນ, ປຫູເຕໂຊ ວເນ ວສໍ;

ຘູມໍ ອກາສິ ວາເສຍ຺ໂຖ, ຣຕ຺ຕິນ຺ທິວມຕນ຺ທິໂຕຯ

໑໙໐ຯ

‘‘ຕສ຺ສ ຕໍຘູມຄນ຺ເຘນ, ສຣກາ ມກສທ຺ທິຕາ;

ວສ຺ສາວາສໍ ອຸປຄຈ຺ຊຸໍ, ຘູມກາຣິສ຺ສ ສນ຺ຕິເກຯ

໑໙໑ຯ

‘‘ສຣເກສຸ ມນໍ ກຕ຺ວາ, ອຊາ ໂສ ນາວພຸຊ຺ຊຖ;

ອາຄຈ຺ຊນ຺ຕີ ວຊນ຺ຕີ ວາ, ຕສ຺ສ ຕາ ວິນສ຺ສຸໍ ອຊາຯ

໑໙໒ຯ

‘‘ສຣກາ ສຣເທ ກາເລ, ປຫີນມກເສ ວເນ;

ປາວິສຸໍ ຄິຣິທຸຄ຺ຄານິ, ນທີນໍ ປກວານິ ຈຯ

໑໙໓ຯ

‘‘ສຣເກ ຈ ຄເຕ ທິສ຺ວາ, ອຊາ ຈ ວິກວໍ ຄຕາ;

ກິໂສ ຈ ວິວຓ຺ໂຓ ຈາສິ, ປຓ຺ຫຸໂຣຄີ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓຯ

໑໙໔ຯ

‘‘ເອວໍ ໂຍ ສໍ ນິຣໍກຕ຺ວາ, ອາຄນ຺ຕຸໍ ກຸຣຸເຕ ປິຍໍ;

ໂສ ເອໂກ ພຫຸ ໂສຈຕິ, ສູນກາຣິວ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ປຫູເຕໂຊຕິ ປຫູໂຕນ຺ສໂນຯ ສູນໍ ອກາສີຕິ ມກ຺ຂິກປ຺ຣິປນ຺ຖຫຣຕຕ຺ຖາຍ ອຄ຺ຄິລ຺ຈ ສູນລ຺ຈ ອກາສີຯ ວາເສຍ຺ໂຢຕິ ຕສ຺ສ ໂຄຕ຺ຕໍຯ ອຕນ຺ທິໂຕຕິ ອນລໂສ ທຸຕ຺ວາຯ ຕໍສູນຄນ຺ເສນາຕິ ເຕນ ສູນຄນ຺ເສນຯ ສຣກາຕິ ສຣາມິຄາຯ ມກສຫ຺ຫິຕາຕິ ມກເສຫິ ອຸປທ຺ທຸຕາ ປີລຸອິຕາຯ ເສສມກ຺ຂິກາປິ ມກສຄ຺ຄຫເຕເນວ ຄຫິຕາຯ ວສ຺ສາວາສນ຺ຕິ ວສ຺ສາຣຕ຺ຕວາສໍ ວສີສ຺ຯ ມນໍ ກຕ຺ວາຕິ ສິເນຫໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາຯ ນາວພຸຊ຺ຊຖາຕິ ອຣລ຺ລໂຕ ຈຣິຕ຺ວາ ວຊໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ເຈວ ວຊໂຕ ອຣລ຺ລໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ຈ ‘‘ເອຕ຺ຕກາ ອາຄຕາ, ເອຕ຺ຕກາ ອນາຄຕາ’’ຕິ ນ ຊານາຕິຯ ຕສ຺ສ ຕາ ວິນສ຺ສນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ຕາ ເອວໍ ອປ຺ຈຈເວກ຺ຂນ຺ຕສ຺ສ ສີຫປ຺ຣິປນ຺ຖາທີໂຕ ອຣກ຺ຂິຍມານາ ອຊາ ສີຫປ຺ຣິປນ຺ຖາທີຫີ ວິນສ຺ສີສ຺, ສພ຺ພາວ ວິນຍ຺ຖາຯ

ນຫີນໍ ປກວານີ ຈາຕິ ປພ຺ພເຕຍ຺ຍານໍ ນຫີນໍ ປກວຍ຺ຖານານີ ຈ ປວິຍ຺ຖາຯ ວິກວນ຺ຕິ ອກາວໍຯ ອຊາ ຈ ວິນາສໍ ປຕ຺ຕາ ທິສ຺ວາ ຊານິຕ຺ວາຯ ກິໂສ ຈ ວິວຕ຺ໂຕາຕິ ຂີຣາທິທາຍິກາ ອຊາ ປຫາຍ ສຣເກ ສງຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ເຕປີ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ອຸກໂຕ ປຣິທີໂນ ໂສກາກິກ຺ໂຕ ກິໂສ ເຈວ ທຸພ຺ພຕ຺ໂຕ ຈ ອໂຫສີຯ ເອວໍ ໂຍ ສໍ ນິຣໍກຕ຺ວາຕິ ເອວໍ ມຫາຣາຊ, ໂຍ ສກໍ ໂປຣາຕໍ ອຊຊຕ຺ຕິກໍ ຊນໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ປຫາຍ ກິສ຺ມິລ຺ຈິ ອຄເຕຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕຸກໍ ປິຍໍ ກໂຣຕິ, ໂສ ຕຸມ຺ຫາທິໂສ ເອໂກ ພຫຸ ໂສຈຕິ, ອຍໍ ເຕ ມຍາ ທສ຺ສິໂຕ ສູນກາຣີ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ວິຍ ພຫຸ ໂສຈຕີຕິຯ

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຣາຊານໍ ສລ຺ລາເປນ຺ໂຕ ກເຖສີຯ ໂສປີ ສລ຺ລຕ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປສີທິຕ຺ວາ ພຫຸໍ ຂນໍ ອທາສີຯ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ຈ ອຊຊຕ຺ຕິກສງຄຫເມວ ກໂຣນ຺ໂຕ ທານາທີນີ ປຸລ຺ລານີ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຣາຍໂຕ ອໂຫສີຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສີ – ‘‘ຕທາ ໂກຣພ຺ຍຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສີ, ສູນກາຣີ ປເສນທິ ໂກສໂລ, ວິຂຸຣປຕ຺ທິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນ຺ຕິຯ

ສູນກາຣີຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຄມາຯ

[໔໑໔] ລຯ ຊາຄຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ໂກສຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອລ຺ລຕຣໍ ອຸປາສກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີຯ ໂສ ທີ ໂສຕາປນ຺ໂນ ອຣິຍສາວໂກ ສາວຕ຺ຖິໂຕ ສກຍສຕ຺ເຖນ ສທ຺ຂີ ກນ຺ຕາຣມຄ຺ຄໍ ປຝິປ຺ຊຊີຯ ສຕ຺ຖວາໂຫ ຕຕ຺ຖ ເອກສ຺ມີ ອຸທກຍາສຸກຍ຺ຖາເນ ປລ຺ຈ ສກຍສຕານີ ໂມເຈຕ຺ວາ ຂາທນີຍໂກຊນີຍໍ ສໍວິທຫິຕ຺ວາ ວາສໍ ອຸປຄຈ຺ຉີຯ ເຕ ມນຸສ຺ສາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ນິປ຺ຊຊິຕ຺ວາ ສຸປີສ຺, ອຸປາສໂກ ປນ ສຕ຺ຖວາຫສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ເອກສ຺ມີ ຣຸກ຺ຂມູເລ ຈງກມໍ ອຂິຍ຺ຖາສີຯ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖໍ ວິລຸມ຺ປິຕຸກາມາ ປລ຺ຈສຕາ ໂຈຣາ ນານາວຸຂານິ ຄເຫຕ຺ວາ ສຕ຺ຖໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ອຍ຺ຖໍສ຺ຯ ເຕ ຕໍ ອຸປາສກໍ ຈງກມນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິມສ຺ສ ນິທ຺ທາຍນກາເລ ວິລຸມ຺ປິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ອຍ຺ຖໍສ຺, ໂສປີ ຕິຍາມຣຕ຺ຕີ ຈງກມິເຍວຯ ໂຈຣາ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ຄຫິຕຄຫິຕາ ປາສາຕມຸຄ຺ຄຣາທໂຍ ຉຫ຺ເຫຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ສຕ຺ຖວາຫ, ອິມໍ ອປ຺ປມາເທນ ຊຄ຺ຄນ຺ຕໍ ປຸຣິສໍ ນິສ຺ສາຍ ຊີວິຕໍ ລກິຕ຺ວາ ຕວ ສນ຺ຕກສ຺ສ ສາມິໂກ ຊາໂຕ, ເອຕສ຺ສ ສກ຺ກາຣໍ ກເຣຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກມິສ຺ຯ ມນຸສ຺ສາ ກາລສ຺ເສວ ວຸຍ຺ຖາຍ ເຕຫິ ຉຫ຺ຫິຕປາສາຕມຸຄ຺ຄຣາທໂຍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິມໍ ນິສ຺ສາຍ ອມ຺ເຫຫິ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຂ’’ນ຺ຕິ ອຸປາສກສ຺ສ ສກ຺ກາຣໍ ອກໍສ຺ຯ ອຸປາສໂກປີ ອິຈ຺ຉິຕຍ຺ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຕກິຈ຺ໂຈ ປຸນ ສາວຕ຺ຖີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ ປູເຊຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສີນ຺ໂນ ‘‘ກີ, ອຸປາສກ, ນ ປລ຺ລາຍສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສີຯ ສຕ຺ຖາ ‘‘ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ຕ຺ວໍເຍວ ອນິທ຺ທາຍິຕ຺ວາ ຊຄ຺ຄນ຺ໂຕ ວິເສສໍ ລກິ, ໂປຣາຕກປຕ຺ທິຕາປີ ຊຄ຺ຄນ຺ຕາ ວິເສສໍ ຄຸຕໍ ລກິສ຺ສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຂິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຄາຣມຊ຺ເຊ ວສນ຺ໂຕ ອປຣກາເຄ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ນ

ຈິຣສ຺ເສວ ຊານາກິລ຺ລໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ທີມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ຄານຈງກມິຣິຍາປໂຖ ທຸຕ຺ວາ ວສນ຺ໂຕ ນິທ຺ທໍ ອນຸປ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພຣຕ຺ຕິໍ ຈງກມຕິ។ ອຖສ຺ສ ຈງກມນໂກຍິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕຣຸກ຺ຂເທວຕາ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂວິຕເປ ຄຕ຺ວາ ປລ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ຕີ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໔។

‘‘ໂກສ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕ, ໂກສ ສຸຕ຺ເຕສຸ ຊາຄໂຣ;

ໂກ ມເມຕໍ ວິຊານາຕິ, ໂກ ຕໍ ປຝິກຕາຕິ ເມ’’ຕີ។

ຕຕ຺ຖ ໂກສາຕິ ໂກ ອິສ។ ໂກ ມເມຕນ຺ຕີ ໂກ ມມ ເອຕໍ ປລ຺ຫໍ ວິຊານາຕີ។ ໂກ ຕໍ ປຝິກຕາຕີ ເມຕີ ເອຕໍ ມຍາ ປຸຝ຺ຄໍ ປລ຺ຫໍ ມຍ຺ທໍ ໂກ ປຝິກຕາຕີ, ໂກ ພ຺ຍາກຣິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີຕິ ປຸຈ຺ຉຕີ។

ໂພສິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ –

໑໓໕។

‘‘ອຫໍ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕ, ອຫໍ ສຸຕ຺ເຕສຸ ຊາຄໂຣ;

ອຫເມຕໍ ວິຊານາມິ, ອຫໍ ປຝິກຕາມິ ເຕ’’ຕີ។ –

ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ປຸນ ຕາຍ –

໑໓໖។

‘‘ກຖໍ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕ, ກຖໍ ສຸຕ຺ເຕສຸ ຊາຄໂຣ;

ກຖໍ ເອຕໍ ວິຊານາສິ, ກຖໍ ປຝິກຕາສິ ເມ’’ຕີ។ –

ອິມໍ ຄາຖໍ ປຸຝ຺ໂຄ ຕມຕ຺ຖໍ ພ຺ຍາກໂຣນ຺ໂຕ –

໑໓໗។

‘‘ເຍ ສມ຺ມໍ ນປ຺ປ຺ຊານນ຺ຕີ, ສໍຍໂມຕີ ທໂມຕີ ຈ;

ເຕສຸ ສຸປ຺ປ຺ມາເນສຸ, ອຫໍ ຊຄ຺ຄາມິ ເທວເຕ។

໑໓໘។

‘‘ເຍສໍ ຣາໂຄ ຈ ໂທໂສ ຈ, ອວິຊ຺ຊາ ຈ ວິຣາຊິຕາ;

ເຕສຸ ຊາຄຣມາເນສຸ, ອຫໍ ສຸຕ຺ໂຕສ຺ມິ ເທວເຕ។

๑໔໐។

‘‘ເອວံ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕ, ເອວံ ສຸຕ຺ເຕສຸ ຊາຄໂຣ;

ເອວເມຕໍ ວິຊານາມິ, ເອວံ ປຎິກາຕາມິ ເຕ’’ຕິ។ – ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ;

ຕຕ຺ຖ ກຖໍ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕຕິ ກຖໍ ຕ຺ວံ ຊາຄຣຕໍ ສຕ຺ຕານໍ ອນ຺ຕເຣ ສຸຕ຺ໂຕ ນາມ ໂຫສິ។ ເອສ ນໂຍ ສພ຺ພຕ຺ຖ។ ເຍ ຘມ຺ມນ຺ຕິ ເຍ ສຕ຺ຕາ ນວວິຘໍ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ມໍ ນ ປຊານນ຺ຕິ។ ສໍຍໂມຕິ ທໂມຕິ ຈາຕິ ‘‘ອຍໍ ສໍຍໂມ, ອຍໍ ທໂມ’’ຕິ ເອວລ຺ຸຈ ເຍ ມຄ຺ເຄນ ອາຄຕໍ ສີລລ຺ເຈວ ອິນ຺ທຣິຍສໍວຣລ຺ຈ ນ ຊານນ຺ຕິ។ ອິນ຺ທຣິຍສໍວໂຣ ຫິ ມນຈ຺ຉຎ຺ຖານໍ ອິນ຺ທຣິຍານໍ ທມນໂຕ ‘‘ທໂມ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈ ຕິ។ ເຕສຸ ສຸປ຺ປມາເນສູຕິ ເຕສຸ ກິເລສນິທ຺ທາວເສນ ສຸປນ຺ເຕສຸ ສຕ຺ເຕສຸ ອຫໍ ອປ຺ປມາທວເສນ ຊຄ຺ຄາມິ។

‘‘ເຍສໍ ຣາໂຄ ຈາ’’ຕິ ຄາຖາຍ ເຍສໍ ມຫາຂີຕາສວານໍ ປຫສເຕນ ນິທ຺ທິຝ຺ຖທິຍທຸຌສຫສຸສຕຕ຺ຫາໂລກສງຂາໂຕ ຣາໂຄ ຈ ນວ ອາຬາຕວຕ຺ຖຸສມ຺ຝ຺ຖາໂນ ໂທໂສ ຈ ທຸກ຺ຂາທີສຸ ອຝ຺ຖສຸ ວຕ຺ຖູສຸ ອລ຺ລາຕກູຕາ ອວິຊ຺ຊາ ຈາຕິ ອິເມ ກິເລສາ ວິຣາຊິຕາ ປຫີນ ໆ, ເຕສຸ ອຣິເຍສຸ ສພ຺ພາກາເຣນ ຊາຄຣມາເນສຸ ເຕ ອຸປາທາຍ ອຫໍ ສຸຕ຺ໂຕ ນາມ ເທວເຕຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ເອວံ ຊາຄຣຕນ຺ຕິ ເອວံ ເທວເຕ ອຫໍ ອິມິນາ ກາຣເຕນ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕ ນາມາຕິ។ ເອສ ນໂຍ ສພ຺ພປເທສຸ។

ເອວံ ມຫາສຕ຺ເຕນ ປລ຺ເຫ ກຖິເຕ ຕຝ຺ຖາ ເທວຕາ ຕສ຺ສ ຖຸຕິ ກໂຣນ຺ຕີ ໂອສານຄາຖມາຫ –

๑໔๑។

‘‘ສາຘຸ ຊາຄຣຕໍ ສຸຕ຺ໂຕ, ສາຘຸ ສຸຕ຺ເຕສຸ ຊາຄໂຣ;

ສາຘຸ ເມຕໍ ວິຊານາສິ, ສາຘຸ ປຎິກາຕາສິ ເມ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ສາຘູຕິ ກທ຺ທກໍ ກຕ຺ວາ ຕ຺ວໍ ອິມໍ ປລ຺ຫໍ ກເຖສີ, ມຍມ຺ປິ ນໍ ເອວເມວ ກເຖມາຕິ។ ເອວံ ສາ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ຖຸຕິ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວິມານເມວ ປາວິສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ – ‘‘ຕທາ ເທວຘີຕາ ອຸປ຺ປລວຕ຺ຕາ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕີ។

ຊາຄຣຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາ។

[໔๑໔] ๑໐។ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ທິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ນ ກິຣຕ຺ຖິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມລ຺ລິກໍ ເທວີ ອາຣພ຺ພ ກເຖສີ។ ສາ ຫິ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ເອກສ຺ສ ມາລາກາຣ ເຊຝ຺ຖກສ຺ສ ຘີຕາ ອຸຕ຺ຕມຣູປຘຣາ ມຫາປຸລ຺ລາ ໂສລສວສ຺ສິກກາເລ ເອກທິວສໍ ກຸມາຣິກາຫິ ສທ຺ຘິ ປຸປ຺ຜາຣາມໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ ຕໂຍ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຫ ຄເຫຕ຺ວາ ປຸປ຺ຜປຈ຺ຉິຍໍ ຊເປຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕີ។ ສາ ນຄຣໂຕ ນິກ຺ຂມນກາເລ ກຄວນ຺ຕໍ ສຣີຣປ຺ປກໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ກິກ຺ຂຸສງຝປຣິວຸຕໍ ນຄຣໍ ປວິສນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕໂຍ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຫ ອຸປນາເມສີ។ ສຕ຺ຖາ ຈຕຸມຫາຣາຊທຕ຺ຕິຍໍ ປຕ຺ຕໍ ອຸປເນຕ຺ວາ ປຎິຄ຺ຄເຫສີ។ ສາປິ ຕຖາຄຕສ຺ສ ປາເທ ສິຣສາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘາຣມ຺ມຕໍ ປີຕິ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຝ຺ຖາສີ។ ສຕ຺ຖາ ຕໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ສິຕໍ ປາຕ຺ວາກາສີ។ ອາຍສ຺ມາ ອານນ຺ໂທ ‘‘ໂກ ນຸ ໂຂ, ກນ຺ເຕ, ເຫຕຸ ໂກ ປຈ຺ຈໂຍ ຕຖາຄຕສ຺ສ ສິຕກຣເຕ’’ຕິ ກຄວນ຺ຕໍ ປຸຈ຺ຉິ។ ອຖສ຺ສ ສຕ຺ຖາ ‘‘ອານນ຺ທ, ອຍໍ ກຸມາຣິກາ ອິເມສໍ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ຫານໍ ຜເລນ ອຊ຺ເຊວ ໂກສລຣລ຺ໂລ ອຄ຺ຄມເຫສີ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ສິຕກາຣຕໍ ກເຖສີ។

ກຸມາຣິກາປີ ປຸປ຺ຜາຣາມໍ ຄຕາ ຯ ຕໍ ທິວສເມວ ໂກສລຣາຊາ ອຊາຕສຕ຺ຕຸນາ ສທ຺ທິ ຍຸຊ຺ຊນ຺ໂຕ ຍຸທ຺ຆປຣາຊິໂຕ ປລາຍິຕ຺ວາ ອສ຺ສໍ ອភិຣຸຍ຺ຫ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ຄີຕສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ປຜິພທ຺ຆຈິຕ຺ໂຕ ອສ຺ສໍ ຕໍ ອາຣາມາភិມຸຂໍ ເປເສສີ຺ ປຸຍ຺ຍສມ຺ປນ຺ນາ ກຸມາຣິກາ ຣາຊານໍ ທິສ຺ວາ ອປລາຍິຕ຺ວາວ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອສ຺ສສ຺ສ ນາສຣຊ຺ຊຸຍາ ຄຕ຺ທີ, ຣາຊາ ອສ຺ສປິຍ຺ກິຍໍ ນິສິນ຺ໂນວ "ສສາ ມີກາສີ, ອສາມິກາສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອສາມິກການໍ ຍຕ຺ວາ ອສ຺ສາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ວາຕາຕປກິລນ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ອງ຺ເກ ນິປນ຺ໂນ ມຸຫຸຕ຺ຕໍ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ຕໍ ອສ຺ສປິຍ຺ກິຍໍ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ພລກາຍປຣິວຸໂຕ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຸລຆຣໍ ເປເສຕ຺ວາ ສາຍນ຺ຫສມເຍ ຍານໍ ປຫິເຕີຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ສກ຺ກາຣສມ຺ມາເນນ ກຸລຆຣໂຕ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ຣຕນຣາສິມ຺ຫິ ຖເປຕ຺ວາ ອភិເສກໍ ທຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອກາສີ຺ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຈ ສາ ຣຍ຺ໂຍ ປີຍາ ອໂຫສິ ມນາປາ, ປຸພ຺ພຸຍ຺ຖາຍິກາທິຫິ ປຍ຺ຈຫິ ກລ຺ຍາຓຜມ຺ເມຫິ ສມນ຺ນາຄຕາ ປຕິເທວຕາ, ພຸທ຺ຆານມ຺ປິ ວລ຺ລກາ ອໂຫສີ຺ ຕສ຺ສາ ສຕ຺ຖຸ ຕໂຍ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຑ ທຕ຺ວາ ຕໍ ສມ຺ປຕ຺ຕີ ອນິຄຕກາໂວ ສກລນຄຣໍ ປຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ຄໂຕ຺

ອເຖກທິວສໍ ຜມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ "ອາວຸໂສ, ມລ຺ລິກາ ເທວີ ພຸທ຺ຆານໍ ຕໂຍ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຑ ທຕ຺ວາ ເຕສໍ ຜເລນ ຕໍ ທິວສຍ຺ເຍວ ອភិເສກໍ ປຕ຺ຕາ, ອໂຫ ພຸທ຺ຆານໍ ມຫາຄຸຓຕາ"ຕີ຺ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ភិກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ອນຈ຺ຉຣິຍໍ, ភិກ຺ຂເວ, ມລ຺ລິກາຍ ເອກສ຺ສ ສພ຺ພຍ຺ຍຸພຸທ຺ຆສ຺ສ ຕໂຍ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຑ ທຕ຺ວາ ໂກສລຣຍ຺ໂຍ ອຄ຺ຄມເຫສິການິຄໂມ຺ ກສ຺ມາ? ພຸທ຺ຆານໍ ຄຸຓມຫນ຺ຕຕາຍ຺ ໂປຣາຓກປຕ຺ທິຕາປນ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຆານໍ ອໂລຓກໍ ອສ຺ເນຫໍ ອຜາຄີຕໍ ກຸມ຺ມາສໍ ທຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຜເລນ ທຸຕິເຍ ອຕ຺ຕການເວ ຕີໂຍຊນສຕິເກ ກາສິຣຍ຺ເຖ ຣຊ຺ຊສິຣີ ປາປຸຕີສູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສີຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມີ ທລິທ຺ທກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ເອກໍ ເສຍ຺ຖີ ນິສ຺ສາຍ ກຕິຍາ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສີ຺ ໂສ ເອກທິວສໍ "ປາຕຣາສຕ຺ຖາຍ ເມ ກວິສ຺ສຕີ"ຕິ ອນ຺ຕຣາປຓໂຕ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຑ ຄເຫຕ຺ວາ ກມ຺ມນ຺ຕໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ເຜ ភិກ຺ຂາຈາຣຕ຺ຖາຍ ພາຣາຓສິນຄຣາភិມຸເຂ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ "ອິເມ ភិກ຺ຂໍ ສນ຺ຜາຍ ພາຣາຓສີ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ , ມຍ຺ຫມ຺ປິເມ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ຑາ ອຕ຺ຖິ, ຍນ຺ນູນາຫໍ ອິເມ ອິເມສໍ ທເທຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕ ອຸປສໍກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ອິເມ ເມ ຫຕ຺ເຖ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ຑາ, ອຫໍ ອິເມ ຕຸມ຺ຫາກໍ ທທາມິ, ສາຜຸ ເມ, ກນ຺ເຕ, ປຜິຄຄຕ຺ຫຖ, ເອວມິທໍ ປຸຍ຺ຍໍ ມຍ຺ຫໍ ກວິສ຺ສຕິ ທີຆຣຕ຺ຕໍ ຫິຕາຍ ສຸຂາຍາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕສໍ ອນິວາສນໍ ວິທິຕ຺ວາ ວາລິກໍ ອຸສ຺ສາເປຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕາຣິ ອາສນານິ ປຍ຺ຍເປຕ຺ວາ ເຕສໍ ອຸປຣິ ສາຂາກງ຺ຄໍ ອຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ເຜ ປຜິປາຜິຍາ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ປຕ຺ຓປຸເຜນ ອຸທກໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ທກ຺ຂິໂຓທກໍ ປາເຕຕ຺ວາ ຈຕູສຸ ປຕ຺ເຕສຸ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຑ ປຕິຍ຺ຖາເປຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ເອເຕສໍ ນິສ຺ສນ຺ເທນ ທລິທ຺ທເຄເຫ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ ນາມ ມາ ໂຫຕຸ, ສພ຺ພຍ຺ຍຸຕຍ຺ຍາຓປ຺ປຜິເວຜສ຺ສ ປຈ຺ຈໂຍ ໂຫຕູ"ຕິ ອາຫ຺ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຜາ ປຣິກຸຍ຺ຊິສ຺ສຸ, ປຣິໂກຄາວສາເນ ອນຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ນນ຺ທມູລກປພ຺ກາຣເມວ ອຄມໍສ຺ຸ

ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ອຍ຺ຊລີ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຜຄຕໍ ປີຕີ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕສຸ ຈກ຺ຂຸປຖໍ ອຕີເຕສຸ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍາວຕາຍຸກໍ ທານໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຜເລນ ພາຣາຓສິຣຍ຺ໂຍ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕີ, ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ຕກຸມາໂຣຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສ຺ຸ ໂສ ອຕ຺ຕໂນ ປທສາ ຄມນກາລໂຕ ປຜ຺ຖາຍ "ອຫໍ ອິມສ຺ມີເຍວ ນຄເຣ ກຕໂກ ຫຸຕ຺ວາ ກມ຺ມນ຺ຕໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຆານໍ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ເຑ ທຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ທານສ຺ສ ຜເລນ ອິຜ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ"ຕິ ປສນ຺ນາທາເສ ມຸຂນິມິຕ຺ຕໍ ວິຍ ສພ຺ພໍ ປຸຣິມຊາຕິກິຣິຍໍ ຊາຕິສ຺ສຣຍາເຓນ ປາກຜໍ ກຕ຺ວາ ປສ຺ສີ຺ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ສິກ຺ຂິຕສິປ຺ປໍ ປິຕຸ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຕຸຍ຺ເຖນ ປິຕຣາ ໂອປຣຊ຺ເຊ ປຕິຍ຺ຖາປິໂຕ, ອປຣກາເຄ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຍ຺ຖາສີ຺ ອຖສ຺ສ ອຸຕ຺ຕມຣູປຜຣໍ ໂກສລຣຍ຺ໂຍ ຜີຕຣໍ ອາເນຕ຺ວາ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອກໍສຸ, ຉຕ຺ຕມງ຺ຄລທິວເສ ປນສ຺ສ ສກລນຄຣໍ ເທວນຄຣໍ ວິຍ ອລງ຺ກຣິສ຺ຸ

ໂສ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ອລງ຺ກຕປາສາທໍ ອភិຣຸຫິຕ຺ວາ ມຫາຕລມຊ຺ເຊ ສມຸສ຺ສິຕເສຕຈ຺ຉຕ຺ຕໍ ປລ຺ລງ຺ກໍ ອភិຣຸຍ຺ຫ ນິສິນ຺ໂນ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຖິເຕ ເອກໂຕ ອມຈ຺ເຈ, ເອກໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓຄຫປຕິອາທໂຍ ນານາວິກເວ ສີຣິວິລາສສມ຺ຊຊເລ, ເອກໂຕ ນານາວິຜປຕ຺ຓາກາຣຫຕ຺ເຖ ນາຄຣມນຸສ຺ເສ, ເອກໂຕ ອລງ຺ກຕເທວຈ຺ຉຣສງ຺ຆໍ ວິຍ ໂສລຸອສສຫສ຺ສສງ຺ຂໍ ນາຜກິຕ຺ຖິຄຓນ຺ຕິ ອິມໍ ອຕິມໂນຣມໍ ສີຣິວິກວໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ພກມ຺ມໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ "ອິທໍ ສຸວຕ຺ຓປິຕ຺ຑິກໍ ກຍ຺ຈນມາລໍ ເສຕຈ຺ຉຕ຺ຕໍ, ອິມານິ ຈ ອເນກສຫສ຺ສານິ ຫຕ຺ຖິວາຫນອສ຺ສວາຫນຣຖວາຫນານິ, ມຕິມຸຕ຺ຕາທິປູຣິຕາ ສາຣຄພ຺ກາ, ນານາວິຜຜຍ຺ຍປູຣິຕາ ມ

ທາປຖວີ, ເທວຈ຺ຉຣປຜິກາຄາ ນາຣິໂຍ ຈາຕິ ສພ຺ໂພເປສ ມຍ຺ຫໍ ສີຣິວິກໂວ ນ ອຌ຺ຌສ຺ສ ສນ຺ຕໂກ, ຈຕ຺ນ຺ນໍ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘານໍ ທິນ຺ນສ຺ສ ຈຕ຺ກຸມ຺ມາສປິຎ຺ຑທານສ຺ເສວ ສນ຺ຕໂກ, ເຕ ນິສ຺ສາຍ ມຍາ ເອສ ລທ຺ໂຘ''ຕິ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘານໍ ຄຸຌໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມໍ ປາກຎໍ ອກາສິ. ຕສ຺ສ ຕໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ຕສ຺ສ ສກລສຣີຣໍ ປີຕິຍາ ປູຣິ. ໂສ ປີຕິຍາ ເຕມິຕທາໂຍ ມຫາຊນສ຺ສ ມຊ຺ເຊ ອຸທານຄີຕໍ ຄາຍນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໔໘.

''ນ ກິຣຕ຺ຖິ ອໂນມທສ຺ສິສຸ, ປາຣິຈຣິຍາ ພຸທ຺ເຘສຸ ອປ຺ປິກາ;

ສຸກ຺ຂາຍ ອໂລຌິກາຍ ຈ, ປສ຺ສ ຜລໍ ກຸມ຺ມາສປິຎ຺ຑິຍາ.

໑໔໙.

''ຫຕ຺ຖິຄວາສ຺ສາ ຈິເມ ພຫູ, ຘນຘຌ຺ຌໍ ປຖວີ ຈ ເກວລາ;

ນາຣິໂຍ ຈິມາ ອຈ຺ຉຣູປມາ, ປສ຺ສ ຜລໍ ກຸມ຺ມາສປິຎ຺ຑິຍາ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອໂນມທສ຺ສີສູຕິ ອໂນມສ຺ສ ອລາມກສ຺ສ ປຈ຺ເຈກໂພຘິຌາຌສ຺ສ ທິຎ຺ຖຕ຺ຕາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘາ ອໂນມທສ຺ສິໂນ ນາມ. ປາຣິຈຣິຍາຕິ ອກິວາທນປຈ຺ຈຸຎ຺ຖານຌ຺ຊລິກມ຺ມາທິເກທາ ສາມີຈິກິຣິຍາປີ, ສມ຺ປຕ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕກໍ ອປ຺ປໍ ວາ ພຫຸໍ ວາ ລູຂໍ ວາ ປຌີຕໍ ວາ ເທຍ຺ຍຘມ຺ມໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ ຄຸຌໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຕີສ຺ໂສ ເຈຕນາ ວິໂສເຘຕ຺ວາ ຜລໍ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ປຣິຈ຺ຈຊນກິຣິຍາປີ . ພຸທ຺ເຘສູຕິ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ເຘສຸ. ອປ຺ປິກາຕິ ມນ຺ທາ ປຣິຕ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖິ ກິຣ. ສຸກ຺ຂາຍາຕິ ນິສ຺ເນຫາຍ. ອໂລຌິກາຍາຕິ ຍາຌິຕວິຣຫິຕາຍ. ນິປ຺ຍາຌິຕຕ຺ຕາ ຫິ ສາ ''ອໂລຌິກາ''ຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ກຸມ຺ມາສປິຎ຺ຑິຍາຕິ ຈຕ຺ຕາໂຣ ກຸມ຺ມາສປິຎ຺ເຑ ເອກໂຕ ກຕ຺ວາ ຄຫິຕໍ ກຸມ຺ມາສໍ ສນ຺ຘາຍ ເອວມາຫ. ຄຸຌວນ຺ຕານໍ ສມຌພ຺ຣາຫ຺ມຌານໍ ຄຸຌໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ ຜລຸປ຺ປຕ຺ຕິ ປາຜິກາງຂມານານໍ ຕີສ຺ໂສ ເຈຕນາ ວິໂສເຘຕ຺ວາ ທິນ຺ນປທກ຺ຂິຌາ ອປ຺ປິກາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ນິພ຺ພຕ຺ຕນິພ຺ພຕ຺ຕຎ຺ຖາເນ ມຫາສມ຺ປຕ຺ຕິເມວ ເທຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ໂຫຕິ ເຈຕ຺ຖ –

''ນຕ຺ຖິ ຈິຕ຺ເຕ ປສນ຺ນມ຺ຫິ, ອປ຺ປິກາ ນາມ ທກ຺ຂິຌາ;

ຕຖາຄເຕ ວາ ສມ຺ພຸທ຺ເຘ, ອຖ ວາ ຕສ຺ສ ສາວເກ.

''ຕິຎ຺ຖນ຺ເຕ ນິພ຺ພຸເຕ ຈາປິ, ສເມ ຈິຕ຺ເຕ ສມໍ ຜລໍ;

ເຈໂຕປຌິຘິເຫຕຸ ຫິ, ສຕ຺ຕາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ສຸຄ຺ຄຕິ''ນ຺ຕິ. (ວິ. ວ. ໘໐໔, ໘໐໖);

ອິມສ຺ສ ປນຕ຺ຖສ຺ສ ທີປນຕ຺ຖາຍ –

''ຊີໂຣທນໍ ອທມທາສິ, ກິກ຺ຂຸໂນ ປິຎ຺ຑາຍ ຈຣນ຺ຕສ຺ສ; (ວິ. ວ. ໔໑໖);

ຕສ຺ສາ ເມ ປສ຺ສ ວິມານໍ, ອຈ຺ຉຣາ ກາມວຌ຺ຌິນິຫມສ຺ມິ. (ວິ. ວ. ໖໖໔);

''ອຈ຺ຉຣາສຫສ຺ສສ຺ສາຫໍ , ປວຣາ ປສ຺ສ ປຸຌ຺ຌານໍ ວິປາກໍ;

ເຕນ ເມຕາທິໂສ ວຌ຺ໂຌ, ເຕນ ເມ ອິຘ ມິຊ຺ຊຕິ.

“ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ ຈ ເມ ໂຠຄາ, ເຍ ເກຈິ ມນໂສ ປິຍາ;

ເຕນມ຺ຫິ ເອວໍ ຊລິຕານຸຠາວາ, ວຓ຺ໂຓ ຈ ເມ ສພ຺ພທິສາ ປຠາສຕີ”ຕິຯ (ວິຯ ວຯ ໓໓໒-໓໓໖) –

ເອວມາທີນິ ວິມານວຕ຺ຖູນິ ອາຫຣິຕພ຺ພານິຯ

ຘນຘຎ຺ຎນ຺ຕິ ມຸຕ຺ຕາທິຘນຎ຺ຈ ສຕ຺ຕ ຘຎ຺ຎານິ ຈຯ ປຖວີ ຈ ເກວລາຕິ ສກລາ ເຈສາ ມຫາປຖວີຕິ ສກລປຖວິໍ ຫຕ຺ຖຄຕໍ ມຎ຺ຎມາໂນ ວທຕິຯ ປສ຺ສ ຜລໍ ກຸມ຺ມາສປິຓ຺ຑິຍາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ທານຜລໍ ອຕ຺ຕນາວ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ເອວມາຫຯ ທານຜລໍ ກິຣ ໂພຘິສຕ຺ຕາ ຈ ສພ຺ພຎ຺ຎຸພຸທ຺ຘາເຍວ ຈ ຊານນ຺ຕິຯ ເຕເນວ ສຕ຺ຖາ ອິຕິວຸຕ຺ຕເກ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕໍ ກເຖນ຺ໂຕ –

“ເອວຎ຺ເຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຕ຺ຕາ ຊາເນຍ຺ຍຸໍ ທານສໍວິຠາຄສ຺ສ ວິປາກໍ, ຍຖາຫໍ ຊານາມິ, ນ ອທຕ຺ວາ ຠຸຎ຺ເຊຍ຺ຍຸໍ, ນ ຈ ເນສໍ ມຈ຺ເຉຣມລໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປຣິຍາທາຍ ຕິຏ຺ເຐຍ຺ຍຯ ໂຍປິ ເນສໍ ອສ຺ສ ຈຣິໂມ ອາໂລໂປ ຈຣິມໍ ກພຬໍ, ຕໂຕປິ ນ ອສໍວິຠຊິຕ຺ວາ ຠຸຎ຺ເຊຍ຺ຍຸໍ, ສເຈ ເນສໍ ປຏິຄ຺ຄາຫກາ ອສ຺ສຸຯ ຍສ຺ມາ ຈ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຕ຺ຕາ ນ ເອວໍ ຊານນ຺ຕິ ທານສໍວິຠາຄສ຺ສ ວິປາກໍ, ຍຖາຫໍ ຊານາມິ, ຕສ຺ມາ ອທຕ຺ວາ ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕິ, ມຈ຺ເຉຣມລຎ຺ຈ ເນສໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປຣິຍາທາຍ ຕິຏ຺ຐຕີ”ຕິ (ອິຕິວຸຯ ໒໖)ຯ

ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ອຕ຺ຕໂນ ຉຕ຺ຕມງ຺ຄລທິວເສ ສຎ຺ຊາຕປີຕິປາໂມຊ຺ໂຊ ອິມາຫິ ທ຺ວີຫິ ຄາຖາຫິ ອຸທານຄີຕໍ ຄາຍິຯ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ “ຣຎ຺ໂຎ ປິຍຄີຕ”ນ຺ຕິ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ນາຏກິຕ຺ຖິໂຍ ຈ ເສສນາຏກຄນ຺ຘພ຺ພາທໂຍປິ ຈ ອນ຺ເຕປຸຣຊໂນປິ ອນ຺ໂຕນຄຣວາສິໂນປິ ພຫິນຄຣວາສິໂນປິ ປານາຄາເຣສຸປິ ອມຈ຺ຈມຓ຺ຑເລສຸປິ “ອມ຺ຫາກໍ ຣຎ຺ໂຎ ປິຍຄີຕ”ນ຺ຕິ ຕເທວ ຄີຕໍ ຄາຍນ຺ຕິຯ ເອວໍ ອທ຺ຘາເນ ຄເຕ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຕສ຺ສ ຄີຕສ຺ສ ອຕ຺ຖໍ ຊານິຕຸກາມາ ອໂຫສິ, ມຫາສຕ຺ຕໍ ປນ ປຸຈ຺ຉິຕຸໍ ນ ວິສຫຕິຯ ອຖສ຺ສາ ເອກສ຺ມິໍ ຄຸເຓ ປສີທິຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ຣາຊາ “ຠທ຺ເທ, ວຣໍ ເຕ ທສ຺ສາມິ, ວຣໍ ຄຓ຺ຫາຫີ”ຕິ ອາຫຯ “ສາຘຸ, ເທວ, ຄຓ຺ຫາມີ”ຕິຯ “ຫຕ຺ຖິອສ຺ສາທີສຸ ເຕ ກິໍ ທມ຺ມີ”ຕິ? “ເທວ, ຕຸມ຺ເຫ ນິສ຺ສາຍ ມຍ຺ຫໍ ນ ກິຎ຺ຈິ ນຕ຺ຖິ, ນ ເມ ເອເຕຫິ ອຕ຺ໂຖ, ສເຈ ປນ ທາຕຸກາມາຕ຺ຖ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ຄີຕສ຺ສ ອຕ຺ຖໍ ກເຖຕ຺ວາ ເທຖາ”ຕິຯ “ຠທ຺ເທ, ໂກ ເຕ ອິມິນາ ວເຣນ ອຕ຺ໂຖ, ອຎ຺ຎໍ ຄຓ຺ຫາຫີ”ຕິຯ “ເທວ, ອຎ຺ເຎນ ເມ ອຕ຺ໂຖ ນຕ຺ຖິ, ເອຕເທວ ຄຓ຺ຫາມີ”ຕິຯ “ສາຘຸ ຠທ຺ເທ, ກເຖສ຺ສາມິ, ຕຸຍ຺ຫໍ ປນ ເອກິກາຍ ຣໂຫ ນ ກເຖສ຺ສາມິ, ທ຺ວາທສໂຍຊນິກາຍ ພາຣາຓສິຍາ ເຠຣິໍ ຈຣາເປຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາເຣ ຣຕນມຓ຺ຑປໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຣຕນປລ຺ລງ຺ກໍ ປຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ອມຈ຺ຈພ຺ຣາຫ຺ມຓາທີຫິ ຈ ນາຄເຣຫິ ເຈວ ໂສຬສຫິ ອິຕ຺ຖີສຫສ຺ເສຫິ ຈ ປຣິວຸໂຕ ເຕສໍ ມຊ຺ເຌ ຣຕນປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ກເຖສ຺ສາມີ”ຕິຯ ສາ “ສາຘຸ, ເທວາ”ຕິ ສມ຺ປຏິຉິຯ

ຣາຊາ ຕຖາ ກາເຣຕ຺ວາ ອມຣຄຓປຣິວຸໂຕ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ວິຍ ມຫາຊນກາຍປຣິວຸໂຕ ຣຕນປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິຯ ເທວີປິ ສພ຺ພາລງ຺ການປຏິມຓ຺ຑິຕາ ກຎ຺ຈນຠທ຺ທປີຐໍ ອຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ເຕ ອກ຺ຂິໂກຏິຍາ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕຖາຣູເປ ຐາເນ ນິສີທິຕ຺ວາ “ເທວ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ຄາຍນມງ຺ຄລຄີຕສ຺ສ ຕາວ ເມ ອຕ຺ຖໍ ຄຄນຕເລ ປຸຓ຺ຓຈນ຺ທໍ ອຸຏ຺ຐາເປນ຺ໂຕ ວິຍ ປາກຏໍ ກຕ຺ວາ ກເຖຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໒໒ຯ

“ອຠິກ຺ຂຓໍ ຣາຊກຸຎ຺ຊຣ, ຄາຖາ ຠາສສິ ໂກສລາຘິປ;

ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ຣຏ຺ຐວຑ຺ຒນ, ພາຬ຺ຫໍ ປີຕິມໂນ ປຠາສສີ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ໂກສລາຘິປາຕິ ນ ໂສ ໂກສລຣຏ຺ຐາຘິໂປ, ກຸສເລ ປນ ຘມ຺ເມ ອຘິປຕິໍ ກຕ຺ວາ ວິຫຣຕິ, ເຕນ ນໍ ອາລປນ຺ຕິ ເອວມາຫ, ກຸສລາຘິປ ກຸສລຊ຺ຌາສຍາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ພາຬ຺ຫໍ ປີຕິມໂນ ປຠາສສີຕິ ອຕິວິຍ ປີຕິຍຸຕ຺ຕຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຠາສສິ, ຕສ຺ມາ ກເຖຖ ຕາວ ເມ ເອເຕສໍ ຄາຖານໍ ອຕ຺ຖນ຺ຕິຯ

ອຖສ຺ສ ຄາຖາຍມຕ຺ຖໍ ອາວິ ກໂຣນ຺ໂຕ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຈຕສ຺ໂສ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໘໔.

‘‘ອິມສ຺ມິເຍວ ນຄເຣ, ກຸເລ ອຄ຺ຄຕເຣ ອຫໍ;

ປຣກມ຺ມກໂຣ ອາສິໍ, ກຕໂກ ສີລສໍວຸໂຕ.

໑໘໕.

‘‘ກມ຺ມາຍ ນິກ຺ຂມນ຺ໂຕຫໍ, ຈຕ຺ໂຣ ສມເຕາທ຺ທສໍ;

ອາຈາຣສີລສມ຺ປນ຺ເນ, ສີຕິກູເຕ ອນາສເວ.

໑໘໖.

‘‘ເຕສ຺ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຕ຺ວາ, ນິສີເທຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສນ຺ຖເຕ;

ອຫໍ ພຸທ຺ຜານໍ ກຸມ຺ມາສໍ, ປສນ຺ໂນ ເສຫິ ປາຕິກິ.

໑໘໗.

‘‘ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ກຸສລສ຺ສ, ອິທໍ ເມ ເອທິສໍ ຜລໍ;

ອນຸໂພມິ ອິທໍ ຣຊ຺ຊໍ, ຜີຕໍ ຜຣຕິມຸຕ຺ຕມ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຸເລ ອຄ຺ຄຕເຣຕິ ນາເມນ ວາ ໂຄຕ຺ເຕນ ວາ ອປາກເຜ ເອກສ຺ມິເຍວ ກຸເລ. ອຫຸນ຺ຕິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ປຣກມ຺ມກໂຣ ອາສິນ຺ຕິ ຕສ຺ມິ ກຸເລ ຊາໂຕວາຫໍ ທລິທ຺ທຕາຍ ປຣສ຺ສ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ໂຕ ປຣກມ຺ມກໂຣ ອາສິໍ. ກຕໂກຕິ ປຣເວຕນກໂຕ. ສີລສໍວຸໂຕຕິ ປຄ຺ຈສີລສໍວເຣ ຄິໂຕ, ກຕິຍາ ຊີວນ຺ໂຕປີ ທຸສ຺ສີລ຺ຍໍ ປຫາຍ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນວ ອໂຫສິນ຺ຕິ ທີເປຕິ. ກມ຺ມາຍ ນິກ຺ຂມນ຺ໂຕຫນ຺ຕິ ຕໍ ທິວສໍ ກຕ຺ຕພ຺ພກິຈ຺ຈສ຺ສ ກຣຕຕ຺ຖາຍ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕ ອຫໍ. ຈຕ຺ໂຣ ສມເຕາທ຺ທສນ຺ຕິ ກທ຺ເທ, ອຫໍ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມ຺ມ ມຫາມຄ຺ຄໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມກູມິ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ກິກ຺ຂາຍ ພາຣາຕສີນຄຣໍ ປວິສນ຺ເຕ ສມິຕປາເປ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປພ຺ພຊິເຕ ອທ຺ທສໍ. ອາຈາຣສີລສມ຺ປນ຺ເນຕິ ເອກວີສຕິຍາ ອເນສນາຫິ ຊີວິກກປ຺ປນໍ ອນາຈາໂຣ ນາມ, ຕສ຺ສ ປຜິປກ຺ເຂນ ອາຈາເຣນ ເຈວ ມຄ຺ຄຜເລຫິ ອາຄເຕນ ສີເລນ ຈ ສມນ຺ນາຄເຕ. ສີຕິກູເຕຕິ ຣາຄາທິປຣິລຸອາຫວູປສເມນ ເຈວ ເອກາທສອຄ຺ຄິນິພ຺ພາປ ເນນ ຈ ສີຕິກາວປ຺ປຕ຺ເຕ. ອນາສເວຕິ ກາມາສວາທິວິຣຫິເຕ. ນິສີເທຕ຺ວາຕິ ວາລິກາສນານໍ ອຸປຣິ ສນ຺ຖເຕ ປຕ຺ຕສນ຺ຖເຣ ນິສີທາເປຕ຺ວາ. ສນ຺ຖໂຣ ຫິ ອິຜ ສນ຺ຖໂຕຕິ ວຸຕ຺ໂຕ. ອທນ຺ຕິ ເນສໍ ອຸທກໍ ທຕ຺ວາ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ສເກຫິ ຫຕ຺ເຖຫິ ກຸມ຺ມາສໍ ອທາສິໍ. ກຸສລສ຺ສາຕິ ອາໂຣຄ຺ຍານວຊ຺ຊຜ຺ເຖນ ກຸສລສ຺ສ. ຜລນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ນິສ຺ສນ຺ທຜລໍ. ຜີຕນ຺ຕິ ສພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິຜຸລ຺ລິຕໍ.

ເອວຄ຺ຈ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມຜລໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ ກເຖນ຺ຕສ຺ສ ສຸຕ຺ວາ ເທວີ ປສນ຺ນມນາ ‘‘ສເຈ, ມຫາຣາຊ, ເອວໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕ ທານຜລໍ ຊານາຖ, ອິໂຕ ທານີ ປຄ຺ຖາຍ ເອກໍ ກຕ຺ຕປິຕ຺ຫໍ ລກິຕ຺ວາ ຜມ຺ມິກສມຕພ຺ຣາຫ຺ມຕານໍ ທຕ຺ວາວ ປຣິກຸຄ຺ເຊຍ຺ຍາຖາ’’ຕິ ໂພຫິສຕ຺ຕສ຺ສ ຖຸຕິ ກໂຣນ຺ຕີ –

໑໘໘.

‘‘ທທໍ ກຸລຸຊ ມາ ຈ ປມາໂທ, ຈກກໍ ວຕຕຍ ໂກສລານີປ;

ມາ ຣາຊ ອສມມິໂກ ອຫຸ, ສມຸມໍ ປາລຍ ໂກສລານີປາ’’ຕິ។ – ອິມໍ ຄາຖມາຫ;

ຕຕຖ ທທໍ ກຸລຸຊາຕິ ອລຸເລສໍ ທຕວາວ ອຕຕນາ ກຸລຸຊ។ ມາ ຈ ປມາໂທຕິ ທານາທີສຸ ປຸລຸເລສຸ ມາ ປມຊຊິ។ ຈກກໍ ວຕຕຍ ໂກສລານີປາຕິ ກຸສລຊຊານສຍ, ມຫາຣາຊ, ປຕິຣູປເທສວາສາທີກໍ ຈຕຸພພິສໍ ສມມຈກກໍ ປວຕເຕຫີ។ ປກຕິຣໂຖ ຫິ ທຸວິຫີ ຈກເກຫີ ຄຈຸຉຕິ, ອຍໍ ປນ ກາໂຍ ອິເມຫີ ຈຕູຫີ ຈກເກຫີ ເທວໂລກໍ ຄຈຸຉຕິ, ເຕນ ເຕ ‘‘ສມມຈກກ’’ນຸຕິ ສງຂຸຍໍ ຄຕາ, ຕໍ ຕວໍ ຈກກໍ ປວຕເຕຫີ។ ອສມມິໂກຕິ ຍຖາ ອລຸເລ ລນຸທາຄຕີ ຄຈຸລນຸຕາ ໂລກໍ ອຸຈຸຉຸຍນຸເຕ ປີລເອຕວາ ວິຍ ສນເມວ ສໍກຫຸໝນຸຕາ ອສມມິກາ ໂທນຸຕິ, ຕຖາ ຕວໍ ມາ ອສມມິໂກ ອຫຸ។ ສມຸມໍ ປາລຍາຕິ –

‘‘ທານໍ ສີລໍ ປຣິຈຸຈາຄໍ, ອຊຊວໍ ມທຸທວໍ ຕປໍ;

ອກໂກສໍ ອວິຫີສລຸຈ, ຂນຸຕິລຸຈ ອວິໂຣສນ’’ນຸຕິ។ (ຊາ។ ໒។໒໑។໑໗໖) –

ອິມໍ ປນ ທສວິສໍ ຣາຊສມມເມວ ປາລຍ ຣກຂ, ມາ ປຣິຈຸຈຊີ។

ມຫາສຕໂຕ ຕສຸສາ ວຈນໍ ສມປຜິຈຸຉນຸໂຕ –

໑໘໐។

‘‘ໂສທໍ ຕເທວ ປຸນປຸປຸນໍ, ວນຸມໍ ອາຈຣິສຸສາມິ ໂສກເນ;

ອຣິຍາຈຣິຕໍ ສຸໂກສເລ, ອຣຫນຸໂຕ ເມ ມນາປາວ ປສຸສິຕຸ’’ນຸຕິ។ – ຄາຖມາຫ;

ຕຕຖ ວນຸມນຸຕິ ມຄຸຄໍ។ ອຣິຍາຈຣິຕນຸຕິ ອຣິເຍຫີ ພຸທຸສາທີຫີ ອາຈິຕຸຕໍ។ ສຸໂກສເລຕິ ໂສກເນ ໂກສລຣລຸໂລ ສີເຕຕິ ອຕໂຖ។ ອຣຫນຸໂຕຕິ ກິເລເສຫີ ອາຣກຕຕາ, ອຣານລຸຈ ອຣີນລຸຈ ຫຕຕຕາ, ປຈຸຈຍານໍ ອຣຫຕຕາ ເອວໍລທຸສນາມາ ປຈຸເຈກພຸທຸສາ។ ອິທໍ ວຸຕຕໍ ໂທຕິ – ກທຸເທ, ໂກສລຣາຊສີເຕ ໂສ ອທໍ ‘‘ທານໍ ເມ ທີນຸນ’’ນຸຕິ ຕິຕຕີ ອກຕວາ ປຸນປຸປຸນໍ ຕເທວ ອຣິຍາຈຣິຕໍ ທານມຄຸຄໍ ອາຈຣິສຸສາມີ។ ມຍຸຫລຸຫີ ອຕຸຄທກຸຂິເຕາຍຍຕຕາ ອຣຫນຸໂຕ ມນາປທສຸສນາ, ຈີວຣາທີນິ ທາຕຸກາມຕາຍ ເຕເຍວ ປສຸສິຕຸໍ ອິຈຸຉາມິຕີ។

ເອວລຸຈ ປນ ວຕວາ ຣາຊາ ເທວິຍາ ສມປຕຕິ ໂອໂລເກຕວາ ‘‘ກທຸເທ, ມຍາ ຕາວ ປຸຣິມກເວ ອຕຕໂນ ກຸສລກມມໍ ວິຕຖາເຣຕວາ ກຖິຕໍ, ອິມາສໍ ປນ ນາຣີນໍ ມຊເຊ ຣູເປນ ວາ ລີລອາວິລາເສນ ວາ ຕຍາ ສທີສີ ເອກາປີ ນຕຖິ, ສາ ຕວໍ ກີ ກມມໍ ກຕວາ ອິມໍ ສມປຕຕິ ປຜິລກີ’’ຕິ ປຸຈຸຉນຸໂຕ ປຸນ ຄາຖມາຫ –

໑໘໑។

‘‘ເທວີ ວິຍ ອຈຸຉຣູປມາ, ມຊເຊ ນາຣິຄຕສຸສ ໂສກສີ;

ກີ ກມມມກາສີ ກທຸທກໍ, ເກນາສີ ວຕຕາວຕີ ສຸໂກສເລ’’ຕີ។

ຕສຸສຕໂຖ – ກທຸເທ ສຸໂກສເລ ໂກສລຣລຸໂລ ສຸສີເຕ ຕວໍ ຣູປສມປຕຕິຍາ ອຈຸຉຣູປມາ ຕິທສປຸເຣ ສກກສຸສ ເທວຣລຸໂລ ອລຸລຕຣາ ເທວສີຕາ ວິຍ ອິມສຸສ ນາຣິຄຕສຸສ ມຊເຊ ໂສກສີ, ປຸພເພ ກີ ນາມ ກທຸທກໍ ກລຍາຕກມມໍ ອກາສີ, ເກນາສີ ການເຣນ ເອວໍ ວຕຕາວຕີ ຊາຕາຕີ។

ອຖສຸສ ສາ ປຸຣິມກເວ ກລຸຍາຕາກມຸມໍ ກເຖນຸຕີ ເສສຄາຖາທຸວຍມາຫ –

໑໘໘။

‘‘ອມຸພຍຸຖກຸລສຸສ ຂຕຸຕິຍ, ທາສຸຍາຫໍ ປຣເປສິຍາ ອຫຸໍ;

ສຄຸຌຕາ ຈ ຘມຸມຊີວິນີ, ສີລວຕີ ຈ ອປາປທສຸສນາ။

໑໘໙။

‘‘ອຸທຸຘຍາກຕຸຕໍ ອຫໍ ຕທາ, ຈຣມານສຸສ ອທາສິ ກິກຸຂໂນ;

ວິຕຸຕາ ສຸມນາ ສຍໍ ອຫໍ, ຕສຸສ ກມຸມສຸສ ຜລໍ ມເມທິສ’’ນຸຕິ။

ສາປີ ກິຣ ຊາຕິສຸສຣາວ ອໂຫສີ, ຕສຸມາ ອຕຸຕໂນ ຊາຕິສຸສຣຌາເຌນ ປຣິຈຸຊິນຸທິຕຸວາວ ກເຖສີ။

ຕຕຸຖ ອມຸພຍຸຖກຸລສຸສາຕີ ກຸຍຸມຸພິຍກຸລສຸສ။ ທາສຸຍາຫນຸຕີ ທາສີ ອຫໍ, ‘‘ທາສາຫ’’ນຸຕິປີ ປາໂຖ။ ປຣເປສິຍາຕີ ປເຣຫິ ຕສຸສ ຕສຸສ ກິຈຸຈສຸສ ກຣຌຕຸຖາຍ ເປສິຕພຸພາ ເປສນກາຣິກາ။ ສຄຸຌຕາຕີ ທາສີໂຍ ນາມ ທຸສຸສີລາ ໂຫນຸຕີ, ອຫໍ ປນ ຕີຫີ ທຸວາເຣຫີ ສຄຸຌຕາ ສີລສມຸປນຸນາ။ ຘມຸມຊີວິນີຕີ ປຣວຄຸຈນາທີນີ ອກຕຸວາ ຘມຸເມນ ສເມນ ປວຕຸຕິຕຊີວິກາ။ ສີລວຕີຕີ ອາຈາຣສມຸປນຸນາ ຄຸຌວຕີ။ ອປາປທສຸສນາຕີ ກລຸຍາຌທສຸສນາ ປິຍຘມຸມາ။

ອຸທຸຘຍາກຕຸຕນຸຕີ ອຕຸຕໂນ ປຕຸຕໂກຍຸຖາສວເສນ ອຸທຸຘຣິຕຸວາ ລທຸຘກາຄາກຕຸຕໍ။ ກິກຸຂໂນຕີ ກິນຸນກິເລສສຸສ ປຈຸເຈກພຸທຸຘສຸສ။ ວິຕຸຕາ ສຸມນາຕີ ຕຸຍຸຖາ ໂສມນສຸສຊາຕາ ກມຸມຜລໍ ສທຸທຫນຸຕີ။ ຕສຸສ ກມຸມສຸສາຕີ ຕສຸສ ເອກກິກຸຂາທານກມຸມສຸສ။ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕີ – ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ປຸພຸເພ ສາວຕຸຖິຍໍ ອຄຸຄຕຣສຸສ ກຸຍຸມຸພິຍກຸລສຸສ ທາສີ ຫຸຕຸວາ ອຕຸຕໂນລທຸຘກາຄກຕຸຕໍ ອາທາຍ ນິກຸຂມນຸຕີ ເອກໍ ປຈຸເຈກພຸທຸຘໍ ປີຕຸທາຍ ຈຣນຸຕໍ ທິສຸວາ ອຕຸຕໂນ ຕຕຸຫໍ ນິລາເປຕຸວາ ສຄຸຌຕາທິຄຸຌສມຸປນຸນາ ກມຸມຜລໍ ສທຸທຫນຸຕີ ຕສຸສ ຕໍ ກຕຸຕໍ ອທາສີ, ສາຫໍ ຍາວຕາຍຸກໍ ຖຕຸວາ ກາລໍ ກຕຸວາ ຕຕຸຖ ສາວຕຸຖິຍໍ ໂກສລຣຄຸໂຌ ອຄຸຄມເຫສິຍາ ກຸຈຸຊິມຸຫິ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ອິທານິ ຕວ ປາເທ ປຣິຈຣມານາ ເອວຣູປໍ ສມຸປຕຸຕິໍ ອນຸກວາມິ, ຕສຸສ ມມ ກມຸມສຸສ ອິທມີທິສໍ ຜລນຸຕີ။ ຕຕຸຖ ຄຸຌສມຸປນຸນານໍ ທິນຸນທານສຸສ ມຫປຸຜລກາວທສຸສນຕຸຖໍ –

‘‘ອຄຸຄໂຕ ເວ ປສນຸນານ’’ນຸຕີ (ອິຕິວຸ။ ໙໐) ຈ။

‘‘ເອສ ເທວມນຸສຸສານໍ, ສພຸພກາມທໂທ ນິຘີ’’ຕີ (ຂຸ။ ປາ။ ໘။໑໐) ຈ။ –

ອາທິຄາຖາ ວິຕຸຖາເຣຕພຸພາ။

ອິຕິ ເຕ ອຸໂກປີ ອຕຸຕໂນ ປຸຣິມກມຸມໍ ວິຕຸຖາຣໂຕ ກເຖຕຸວາ ຕໂຕ ປຖຸຖາຍ ຈຕູສຸ ນຄຣທຸວາເຣສຸ ນຄຣມຊຸເຊ ນິເວສນທຸວາເຣຕີ ໖ ທານສາລາໂຍ ກາເຣຕຸວາ ສກລຊມຸພຸທີປໍ ອຸນຸນາທຄຸຄໍ ກຕຸວາ ມຫາທານໍ ປວຕຸເຕຕຸວາ ສີລໍ ຣກຸຂິຕຸວາ ອຸໂປສຖກມຸມໍ ກຕຸວາ ຊີວິຕປຣິໂຍສາເນ ສຄຸຄປຣາຍຌາ ອເຫສຸໍ။

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຘມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເທວີ ຣາຫຸລມາຕາ ອໂຫສີ, ຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນຸຕີ။

ກຸມ຺ມາສປິຓ຺ຑິຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາຯ

[໔໑໖] ໑໑ຯ ປຣນ຺ຕປຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອາຄມິສ຺ສຕິເມ ປາປນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວຬຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ວຘາຍ ປຣິສກ຺ກນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິຯ ຕທາ ຫິ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ຕຖາຄຕສ຺ສ ມາຣຓຕ຺ຖາເຍວ ປຣິສກ຺ກຕິ, ຘນຸຄ຺ຄເຫ ປໂຍເຊສິ, ສິລໍ ປວິຌ຺ຌິ, ນາຬາຄິຣິໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປສິ, ຕຖາຄຕສ຺ສ ວິນາສຕ຺ຖາເຍວ ອຸປາຍໍ ກໂຣຕີ’’ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພເປສ ມມ ວຘາຍ ປຣິສກ຺ກິ, ຕາສມຕ຺ຕມ຺ປິ ປນ ກາຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕນາວ ທຸກ຺ຂໍ ອນຸໂຠສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ສິກ຺ຂິ, ສພ຺ພຣຸຕຊານນມນ຺ຕໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິຯ ໂສ ອາຈຣິຍສ຺ສ ອນຸໂຍຄໍ ທຕ຺ວາ ພາຣາຓສິໍ ປຈ຺ຈາຄຈ຺ຉິ, ປິຕາ ຕໍ ໂອປຣຊ຺ເຊ ຐເປສິຯ ກິຎ຺ຈາປິ ໂອປຣຊ຺ເຊ ຐເປຕິ, ມາເຣຕຸກາໂມ ປນ ນໍ ຫຸຕ຺ວາ ທຏ຺ຐຸມ຺ປິ ນ ອິຈ຺ຉິຯ ອເຖກາ ສິງ຺ຄາລີ ທ຺ເວ ໂປຕເກ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິໍ ມນຸສ຺ເສສຸ ປຏິສລ຺ລີເນສຸ ນິທ຺ຘມເນນ ນຄຣໍ ປາວິສິຯ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ປາສາເທ ສຍນຄພ຺ຠສ຺ສ ອວິທູເຣ ເອກາ ສາລາ ອຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ເຖໂກ ອທ຺ຘິກມນຸສ຺ໂສ ອຸປາຫນາ ໂອມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ປາທມູເລ ຠູມິຍໍ ຐເປຕ຺ວາ ເອກສ຺ມິໍ ຜລເກ ນິປຊ຺ຊິ, ນ ຕາວ ນິທ຺ທາຍຕິຯ ຕທາ ສິງ຺ຄາລິຍາ ໂປຕກາ ຉາຕາ ວິຣວິໍສຸຯ ອຖ ເຕສໍ ມາຕາ ‘‘ຕາຕາ, ມາ ສທ຺ທໍ ກຣິຕ຺ຖ, ເອຕິສ຺ສາ ສາລາຍ ເອໂກ ມນຸສ຺ໂສ ອຸປາຫນາ ໂອມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ຠູມິຍໍ ຐເປຕ຺ວາ ຜລເກ ນິປນ຺ໂນ ນ ຕາວ ນິທ຺ທາຍຕິ, ເອຕສ຺ສ ນິທ຺ທາຍນກາເລ ເອຕາ ອຸປາຫນາ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫ ຂາທາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຠາສາຍ ອາຫຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ມນ຺ຕານຸຠາເວນ ຕສ຺ສາ ຠາສໍ ຊານິຕ຺ວາ ສຍນຄພ຺ຠາ ນິກ຺ຂມ຺ມ ວາຕປານໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ‘‘ໂກ ເອຕ຺ຖາ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ອຫໍ, ເທວ, ອທ຺ຘິກມນຸສ຺ໂສ’’ຕິຯ ‘‘ອຸປາຫນາ ເຕ ກຸຫິ’’ນ຺ຕິ? ‘‘ຠູມິຍໍ, ເທວາ’’ຕິຯ ‘‘ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ໂອລມ຺ເພຕ຺ວາ ຐເປຫີ’’ຕິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສິງ຺ຄາລີ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຌິຯ

ປຸນ ເອກທິວສໍ ສາ ເຕເນວ ນຄຣໍ ປາວິສິຯ ຕທາ ເອໂກ ມຕ຺ຕມນຸສ຺ໂສ ‘‘ປານີຍໍ ປິວິສ຺ສາມີ’’ຕິ ໂປກ຺ຂຣຓິໍ ໂອຕຣນ຺ໂຕ ປຕິຕ຺ວາ ນິມຸຄ຺ໂຄ ນິຣສ຺ສາໂສ ມຣິຯ ນິວຕ຺ຖາ ປນສ຺ສ ທ຺ເວ ສາຏກາ ນິວາສນນ຺ຕເຣ ກຫາປຓສຫສ຺ສໍ ອງ຺ຄຸລິຍາ ຈ ມຸທ຺ທິກາ ອຕ຺ຖິຯ ຕທາປິ ສາ ປຸຕ຺ຕເກ ‘‘ຉາຕມ຺ຫາ, ອມ຺ມາ’’ຕິ ວິຣວນ຺ເຕ ‘‘ຕາຕາ, ມາ ສທ຺ທໍ ກຣິຕ຺ຖ, ເອຕິສ຺ສາ ໂປກ຺ຂຣຓິຍາ ມນຸສ຺ໂສ ມໂຕ, ຕສ຺ສ ອິທຎ຺ຈິທຎ຺ຈ ອຕ຺ຖິ, ໂສ ປນ ມຣິຕ຺ວາ ໂສປາເນເຍວ ນິປນ຺ໂນ, ຕຸມ຺ເຫ ເອຕໍ ມນຸສ຺ສໍ ຂາທາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ວາຕປານໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ‘‘ສາລາຍ ໂກ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເອເກນຸຏ຺ຐາຍ ‘‘ອຫໍ, ເທວາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ຄຈ຺ຉ ເອຕິສ຺ສາ ໂປກ຺ຂຣຓິຍາ ມຕມນຸສ຺ສສ຺ສ ສາຏເກ ຈ ກຫາປຓສຫສ຺ສຎ຺ຈ ອງ຺ຄຸລິມຸທ຺ທິກຎ຺ຈ ຄເຫຕ຺ວາ ສຣີຣມສ຺ສ ຍຖາ ນ ອຸຏ຺ຐາຫຕິ, ເອວໍ ອຸທເກ ໂອສີທາເປຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ໂສ ຕຖາ ອກາສິຯ ສາ ປຸນປິ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ‘‘ປຸຣິມທິວເສ ຕາວ ເມ ປຸຕ຺ຕການໍ ອຸປາຫນາ ຂາທິຕຸໍ ນ ອທາສິ, ອຊ຺ຊ ມຕມນຸສ຺ສໍ ຂາທິຕຸໍ ນ ເທຕິ, ໂຫຕຸ, ອິໂຕ ຫານິ ຕຕິຍທິວເສ ເອໂກ ສປຕ຺ຕຣາຊາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປຣິກ຺ຂິປິສ຺ສຕິຯ ອຖ ນໍ ປິຕາ ຍຸທ຺ຘຕ຺ຖາຍ ເປເສສ຺ສຕິ, ຕຕ຺ຖ ເຕ ສີສໍ ຉິນ຺ທິສ຺ສນ຺ຕິ, ອຖ ເຕ ຄລໂລຫິຕໍ ປິວິຕ຺ວາ ເວຣໍ ມຸຎ຺ຈິສ຺ສາມິຯ ຕ຺ວໍ ມຍາ ສທ຺ຘິໍ ເວຣໍ ພນ຺ຘສິ, ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ ວິຣວິຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕເກ ຄເຫຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຯ

ຕຕິຍທິວເສ ເອໂກ ສປຕ຺ຕຣາຊາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປຣິວາເຣສິຯ ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ‘‘ຄຈ຺ຉ, ຕາຕ, ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ຍຸຊ຺ຌາ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ມຍາ, ເທວ, ເອກໍ ທິຏ຺ຐໍ ອຕ຺ຖິ, ຄນ຺ຕຸໍ ນ ວິສຫາມິ, ຊີວິຕນ຺ຕຣາຍໍ ຠາຍາມີ’’ຕິຯ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ຕຍິ ມເຕ ວາ ອມເຕ ວາ ກິໍ, ຄຈ຺ຉາເຫວ ຕ຺ວ’’ນ຺ຕິ? ໂສ ‘‘ສາຘຸ, ເທວາ’’ຕິ ມຫາສຕ຺ໂຕ ປຣິສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສປຕ຺ຕຣຎ຺ໂຎ ຐິຕທ຺ວາເຣນ ອນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎໍ ທ຺ວາຣໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຯ ຕສ຺ມິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ສກລນຄຣໍ ຕຸຈ຺ຉໍ ວິຍ ອໂຫສິຯ ສພ຺ເພ ເຕເນວ ສທ຺ຘິໍ ນິກ຺ຂມິໍສຸຯ ໂສ ເອກສ຺ມິໍ ສຠາຄຏ຺ຐາເນ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ອຈ຺ຉິຯ ຣາຊາ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ອຸປຣາຊາ ນຄຣໍ ຕຸຈ຺ຉໍ ກຕ຺ວາ ພລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍິ, ສປຕ຺ຕຣາຊາປິ ນຄຣໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຐິໂຕ, ອິທານິ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິຯ ໂສ ‘‘ຊີວິຕໍ ຣກ຺ຂິສ຺ສາມີ’’ຕິ ເທວິຎ຺ຈ ປຸໂຣຫິຕຎ຺ຈ ປຣນ຺ຕປຎ຺ຈ ນາເມກໍ ປາທມູລິກຎ຺ຈ ທາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິຠາເຄ ອຎ຺ຎາຕກເວເສນ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ປາວິສິຯ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປລາຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຍຸທ຺ຘໍ ກຕ຺ວາ ສປຕ຺ຕໍ ປລາເປຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫິຯ ປິຕາປິສ຺ສ ເອກສ຺ມິໍ ນທີຕີເຣ ປຓ຺ຓສາລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຜລາຜເລນ ຍາເປນ຺ໂຕ ວສິຯ ຣາຊາ ຈ ປຸໂຣຫິໂຕ ຈ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິຯ ປຣນ຺ຕປທາໂສ ເທວິ

ຍາ ສທ຺ຊື ປຕ຺ຕສາລາຍເມວ ໂທຕິ។ ຕຕ຺ຣາປີ ຣາຊານໍ ປຝິຈ຺ຈ ເທວິຍາ ກ຺ຈ຺ຆິສ຺ມື ຄພ຺ໂກ ປຕິຍ຺ຖາສິ។ ສາ ອກິຕ຺ຫ ສໍສຄ຺ຄວເສນ ປຣນ຺ຕເປນ ສທ຺ຊື ອຕິຈຣິ។ ສາ ເອກທິວສໍ ປຣນ຺ຕປີ ອາຫ ‘‘ຣລ຺ຍາ ລາເຕ ເນວ ຕວ, ນ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ອຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ມາເຣຫິ ນ’’ນ຺ຕິ។ ‘‘ກຖໍ ມາເຣມິ’’ຕິ? ເອສ ຕໍ ຂຄ຺ຄລ຺ຈ ນ຺ຫານສາຍກລ຺ຈ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນ຺ຫາຍິຕ຺ໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ຕຕ຺ຣສ຺ສ ນ຺ຫານຍ຺ຖາເນ ປມາທໍ ລຕ຺ວາ ຂຄ຺ເຄນ ສີສໍ ຆິນ຺ທິຕ຺ວາ ສຣີຣໍ ຂຕ຺ທາຂຕ຺ທິກໍ ກຕ຺ວາ ກູມິຍໍ ນິຂຕາຫີຕິ។ ໂສ ‘‘ສາຣູ’’ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຆິ។

ອເຖກທິວສໍ ປຸໂຣຫິໂຕເຍວ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອວິທູເຣ ຣລ຺ໂລ ນ຺ຫານຕິຕ຺ຖສາມນ຺ເຕ ເອກໍ ຣຸກ຺ຂໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ຜລາຜລໍ ຄຕ຺ຫາຕິ។ ຣາຊາ ‘‘ນ຺ຫາຍິສ຺ສາມິ’’ຕິ ປຣນ຺ຕປີ ຂຄ຺ຄລ຺ຈ ນ຺ຫານສາຍກລ຺ຈ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນທີຕີຣໍ ອຄມາສິ។ ຕຕ຺ຖ ນໍ ນ຺ຫານກາເລ ປມາທມາປນ຺ນໍ ‘‘ມາເຣສ຺ສາມິ’’ຕິ ປຣນ຺ຕໂປ ຄີວາຍ ຄເຫຕ຺ວາ ຂຄ຺ຄໍ ອຸກ຺ຂິປີ។ ໂສ ມຣຕກເຍນ ວິຣວິ។ ປຸໂຣຫິໂຕ ຕໍ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ປຣນ຺ຕປີ ຣາຊານໍ ມາເຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ກີຕຕສິໂຕ ສາຂໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂໂຕ ໂອຣຸຍ຺ຫ ເອກໍ ຄຸມ຺ພໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນິລີຍິ។ ປຣນ຺ຕໂປ ຕສ຺ສ ສາຂາວິສ຺ສຊ຺ຊນສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ມາເຣຕ຺ວາ ກູມິຍໍ ຂຕິຕ຺ວາ ‘‘ອິມສ຺ມື ຄາເນ ສາຂາວິສ຺ສຊ຺ຊນສທ຺ໂທ ອໂຫສິ, ໂກ ນຸ ໂຂ ເອຕ຺ຖາ’’ຕິ ວິຈິນນ຺ໂຕ ກລ຺ຈິ ອທິສ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ຄໂຕ។ ຕສ຺ສ ຄຕກາເລ ປຸໂຣຫິໂຕ ນິສິນ຺ນຍ຺ຖານາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣລ຺ໂລ ສຣີຣໍ ຂຕ຺ທາຂຕ຺ທິກໍ ຆິນ຺ທິຕ຺ວາ ອາວາເຍ ນິຂາຕກາວໍ ລຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວຆກເຍນ ອນ຺ຊເວສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລໍ ອຄມາສິ។ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຣນ຺ຕໂປ ‘‘ກີ ເຕ, ພ຺ຣາຫ຺ມຕ, ກຕ’’ນ຺ຕິ ອາຫ។ ໂສ ອຊານ຺ໂຕ ວິຍ ‘‘ເທວ, ອກ຺ຂີນິ ເມ ນາເສຕ຺ວາ ອາຄໂຕມ຺ຫິ, ອຸສ຺ສນ຺ນາສີວິເສ ອຣລ຺ເລ ເອກສ຺ມື ວມ຺ມິກປສ຺ເສ ອຍ຺ຖາສີ, ຕຕ຺ເຣ ເກນ ອາສີວິເສນ ນາສວາໂຕ ວິສ຺ສຍ຺ໂຖ ເມ ກວິສ຺ສຕິ’’ຕິ ອາຫ។ ປຣນ຺ຕໂປ ‘‘ນ ມໍ ສລ຺ຊານາຕິ, ‘ເທວາ’ຕິ ວທຕິ, ສມສ຺ສາເສສ຺ສາມິ ນ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ພ຺ຣາຫ຺ມຕ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ອທໍ ຕໍ ປຝິຊຄ຺ຄິສ຺ສາມິ’’ຕິ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ຜລາຜລໍ ທຕ຺ວາ ສນ຺ຕປ຺ເປສິ។ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ປຣນ຺ຕປທາໂສ ຜລາຜລໍ ອາຫຣິ, ເທວີປິ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ។ ສາ ປຸຕ຺ເຕ ວຑ຺ຒນ຺ເຕ ເອກທິວສໍ ປຈ຺ຈູສສມເຍ ສຸຂນິສິນ຺ນາ ສຕີກໍ ປຣນ຺ຕປທາສໍ ເອຕທໂວຈ ‘‘ຕ຺ວໍ ຣາຊານໍ ມາເຣນ຺ໂຕ ເກນຈິ ທິຍ຺ໂຖ’’ຕິ។ ‘‘ນ ມໍ ໂກຈິ ອທ຺ທສ, ສາຂາວິສ຺ສຊ຺ຊນສທ຺ທໍ ປນ ອສ຺ໂສສື, ຕສ຺ສາ ສາຂາຍ ມນຸສ຺ເສນ ວາ ຕິຣຈ຺ຉາເນນ ວາ ວິສ຺ສຍ຺ຖກາວໍ ນ ຊານາມິ, ຍທາ ກທາຈິ ປນ ເມ ກຍໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ສາຂາວິສ຺ສຍ຺ຖຍ຺ຖານໂຕ ອາຄມິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຕາຍ ສທ຺ຊື ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໔។

‘‘ອາຄມິສ຺ສຕິ ເມ ປາປໍ, ອາຄມິສ຺ສຕິ ເມ ກຍໍ;

ຕທາ ຫີ ຈລິຕາ ສາຂາ, ມນຸສ຺ເສນ ມິເຄນ ວາ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ປາປນ຺ຕິ ລາມກໍ ອນິຍ຺ຖໍ ອກນ຺ຕໍ។ ກຍນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕຸຕ຺ຣາສກຍມ຺ປິ ເມ ອາຄມິສ຺ສຕິ, ນ ສກ຺ກາ ນາຄນ຺ຕຸໍ។ ກີກາຣຕາ? ຕທາ ຫີ ຈລິຕາ ສາຂາ ມນຸສ຺ເສນ ມິເຄນ ວາຕິ ນ ປລ຺ລາຍຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໂຕ ມໍ ກຍໍ ອາຄມິສ຺ສຕິ។

ເຕ ‘‘ປຸໂຣຫິໂຕ ນິທ຺ທາຍຕີ’’ຕິ ມລ຺ລິສ຺ສຸ។ ໂສ ປນ ອນິທ຺ທາຍມາໂນວ ເຕສໍ ກຖໍ ອສ຺ໂສສິ។ ອເຖກທິວສໍ ປຸໂຣຫິໂຕ ປຣນ຺ຕປທາເສ ຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ຄເຕ ອຕ຺ຕໂນ ພ຺ຣາຫ຺ມຕິ ສຣິຕ຺ວາ ວິລປນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໕។

‘‘ກີຣຸຍາ ນູນ ເມ ກາໂມ, ອວິທູເຣ ວສນ຺ຕິຍາ;

ກຣິສ຺ສຕິ ກີສໍ ປຕ຺ຫຸໍ, ສາວ ສາຂາ ປຣນ຺ຕປ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ກີຣຸຍາຕິ ອິຕ຺ຖີ ຈ ນາມ ອປ຺ປມຕ຺ຕເກນາປີ ກາຍຕິ, ຕສ຺ມາ ‘‘ກີຣູ’’ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ។ ອວິທູເຣຕິ ນາຕິທູເຣ ອິໂຕ ກຕິປຍໂຍຊນມຕ຺ຖເກ ວສນ຺ຕິຍາ ກີຣຸຍາ ມຍ຺ຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຕິຍາ ໂຍ ມມ ກາໂມ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ໂສ ນູນ ມໍ ກີສລ຺ຈ ປຕ຺ຫຸລ຺ຈ ກຣິສ຺ສຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ។ ‘‘ສາວ ສາຂາ’’ຕິ ອິມິນາ ປນ ໂອປມ຺ມໍ ທສ຺ເສຕິ, ຍຖາ ສາຂາ ປຣນ຺ຕປໍ ກີສໍ ປຕ຺ຫຸໍ ກໂຣຕິ, ເອວນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ។

ອິຕິ ພຸຣາຫຸມໂຓ ຄາຖເມວ ວທຕິ, ອຕຸຖໍ ປນ ນ ກເຖຕິ, ຕສຸມາ ອິມາຍ ຄາຖາຍ ກິຈຸຈໍ ເຫວິຍາ ອປາກຍໍ။ ອຖ ນໍ ‘‘ກີ ກເຖສິ ພຸຣາຫຸມຓາ’’ຕິ ອາຫ။ ໂສປີ ‘‘ສລຸລກຸຂິຕໍ ເມ’’ຕິ ວຕຸວາ ປຸນ ເອກທິວສໍ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໖။

‘ໂສຈຍິສຸສຕິ ມໍ ກນຸຕາ, ຄາເມ ວສມນິນຸທິຕາ;

ກຣິສຸສຕິ ກິສໍ ປຕຸຫຸໍ, ສາວ ສາຂາ ປຣນຸຕປ’’ນຸຕີ။

ຕຕຸຖ ໂສຈຍິສຸສຕີຕິ ໂສກຸປຸປາທເຍນ ສຸກຸຂາເປສຸສຕິ။ ກນຸຕາຕິ ອິຝຸຖກຣິຍາ။ ຄາເມ ວສນຸຕິ ພາຣາຓສິຍໍ ວສນຸຕີຕິ ອຣິປຸປາໂຍ။ ອນິນຸທິຕາຕິ ອຄຣຫິຕາ ອຸຕຸຕມຣູປຣຣາ။

ປຸເນກທິວສໍ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໗။

‘‘ຕຍາ ມໍ ອສິຕາປງຄີ, ສິຕານິ ກຓິຕານິ ຈ;

ກິສໍ ປຕຸຫຸໍ ກຣິສຸສນຸຕິ, ສາວ ສາຂາ ປຣນຸຕປ’’ນຸຕີ။

ຕຕຸຖ ຕຍາ ມໍ ອສິຕາປງຄີຕິ ຕຍາ ມໍ ອສິຕາ ອປງຄີ။ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ກທຸເທ, ອກຸຂີໂກຍິໂຕ ອຝຸຌນສລາກາຍ ນິຫຣິຕຸວາ ອກິສງຂຕອສິຕາປງຄີ ຕຍາ ປວຕຸຕິຕານິ ມນຸທຫສິຕານິ ຈ ມຣຸຣກາສິຕານິ ຈ ມໍ ສາ ວິສຸສຝຸຖສາຂາ ວິຣວມານາ ປຣນຸຕປໍ ວິຍ ກິສໍ ປຕຸຫຸໍ ກຣິສຸສຕີຕິ။ ປ-ກາຣສຸສ ວ-ກາຣໍ ກຕຸວາ ‘‘ວງຄີ’’ຕິປິ ປາໂຖເຍວ။

ອປຣກາເຄ ກຸມາໂຣ ວຍປຸປຕຸໂຕ ອໂຫສິ ໂສລຸອສວສຸສຸທເທສິໂກ။ ອຖ ນໍ ພຸຣາຫຸມໂຓ ຍຝຸຖິໂກຍີ ຄາຫາເປຕຸວາ ນຸຫານຕິຕຸຖໍ ຄນຸຕຸວາ ອກຸຂີນີ ອຸມຸມີເລຕຸວາ ໂອໂລເກສີ။ ກຸມາໂຣ ‘‘ນນຸ ຕຸວໍ ພຸຣາຫຸມຓ, ອນຸເຣ’’ຕິ ອາຫ။ ໂສ ‘‘ນາຫໍ ອນຸເຣ, ອິມິນາ ເມ ອຸປາເຍນ ຊີວິຕໍ ຣກຸຂາມີ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ຕວ ປີຕຣໍ ຊານາສີ’’ຕິ ອາຫ။ ‘‘ອຍໍ ເມ ປີຕາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ນາຍໍ ຕວ ປີຕາ, ປີຕາ ປນ ເຕ ພາຣາຓສິຣາຊາ, ອຍໍ ຕຸມຸຫາກໍ ທາໂສ, ໂສ ມາຕຣີ ເຕ ວິປຸປຝິປຊຸຊິຕຸວາ ອິມສຸມີ ຖາເນ ຕວ ປີຕຣໍ ມາເຣຕຸວາ ນິຂຓີ’’ຕິ ອຝຸຖີນິ ນີຫຣິຕຸວາ ທສຸເສສີ။ ກຸມາຣສຸສ ພລວໂກເຣ ອຸປຸປຊຸຊິ။ ອຖ ນໍ ‘‘ອິທານີ ກີ ກໂຣມີ’’ຕິ ປຸຈຸຉິ။ ‘‘ຍໍ ເຕ ອິສຸມີເຍວ ຕິຕຸເຖ ປີຕຸ ເຕນ ກຕໍ, ຕໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ ສພຸພໍ ປວຕຸຕີ ອາຈິກຸຂິຕຸວາ ກຸມາຣໍ ກຕິປາຫໍ ຖຣຸຄຕຸຫນໍ ສິກຸຂາເປສີ။ ອເຖກທິວສໍ ກຸມາໂຣ ຂຄຸຄລຸຈ ນຸຫານສາຝກລຸຈ ຄເຫຕຸວາ ‘‘ນຸຫາຍິຕຸໍ ຄຈຸຉາມ, ຕາຕາ’’ຕິ ອາຫ။ ປຣນຸຕໂປ ‘‘ສາຣູ’’ຕິ ເຕນ ສທຸນີ ຄໂຕ။ ອຖສຸສ ນຸຫາຍິຕຸໍ ໂອຕິຓຓກາເລ ທກຸຂີຓຫຕຸເຖນ ອສີ, ວາມຫຕຸເຖນ ຈູລຸອໍ ຄເຫຕຸວາ ‘‘ຕຸວໍ ກິຣ ອິມສຸມີເຍວ ຕິຕຸເຖ ມມ ປີຕຣໍ ຈູລຸອາຍ ຄເຫຕຸວາ ວິຣວນຸຕໍ ມາເຣສີ, ອຫມຸປີ ຕໍ ຕເຖວ ກຣິສຸສາມີ’’ຕິ ອາຫ။ ໂສ ມຣຓກຍກີໂຕ ປຣິເທວມາໂນ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໘໘။

‘‘ອາຄມາ ນູນ ໂສ ສທຸໂທ, ອສໍສີ ນູນ ໂສ ຕວ;

ອກຸຂາຕໍ ນູນ ຕໍ ເຕນ, ໂຍ ຕໍ ສາຂມກາມຸປຍີ။

໑໘໙။

‘‘ອິທံ ໂຂ ຕံ ສມາຄມ຺ມ, ມມ ພາລສ຺ສ ຈິນ຺ຕິຕံ;

ຕທາ ຫິ ຈລິຕາ ສາຂາ, ມນຸສ຺ເສນ ມິເຄນ ວາ’’ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ອາຄມາຕິ ໂສ ສາຂສທ຺ໂທ ນູນ ຕံ ອາຄໂຕ ສມ຺ປຕ຺ໂຕ។ ອສ຺ສິ ນູນ ໂສ ຕວາຕິ ໂສ ສທ຺ໂທ ຕວ ອາໂຣເຈສິ ມຸລ຺ເລ។ ອກ຺ຂາຕံ ນູນ ຕံ ເຕນາຕິ ໂຍ ສຕ຺ໂຕ ຕທາ ຕံ ສາຂံ ອກມ຺ປຢິ, ເຕນ ‘‘ເອວံ ເຕ ປິຕາ ມາຣິໂຕ’’ຕິ ນູນ ຕံ ກາຣຓံ ອກ຺ຂາຕំ។ ສມາຄມ຺ມາຕິ ສງຄມ຺ມ, ສມາຄຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ។ ຢំ ມມ ພາລສ຺ສ ‘‘ຕທາ ຈລິຕາ ສາຂາ ມນຸສ຺ເສນ ມິເຄນ ວາ, ຕໂຕ ເມ ກຢំ ອຸປ຺ປ຺ຊິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ຕິຕំ ປຣິວິຕກ຺ກິຕំ ອໂຫສິ, ອິທံ ຕຍາ ສທ຺ຂີ ສມາຄຕນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕំ ໂຫຕິ។

ຕໂຕ ກຸມາໂຣ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໑໒໐។

‘‘ຕເຖວ ຕຸວំ ອເວເທສິ, ອວລ຺ຈິ ປິຕຣំ ມມ;

ໜນ຺ຕ຺ວາ ສາຂາຫິ ຉາເທນ຺ໂຕ, ອາຄມິສ຺ສຕິ ເມ ກຍ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ຕເຖວ ຕຸວំ ອເວເທສີຕິ ຕເຖວ ຕຸວံ ອຍ຺ຍາສິ។ ອວລ຺ຈິ ປິຕຣំ ມມາຕິ ຕຸວំ ມມ ປິຕຣំ ‘‘ນ຺ຫາຢິຕຸំ ຄຈ຺ຉາມາ’’ຕິ ວິສ຺ສາເສຕ຺ວາ ນ຺ຫາຍນ຺ຕំ ມາເຣຕ຺ວາ ຂຕ຺ຫາຂຕ຺ທີກំ ລິມ຺ທິຕ຺ວາ ນິຂຓິຕ຺ວາ ‘‘ສເຈ ໂກຈິ ຊານິສ຺ສຕິ, ມຢ຺ໜມ຺ປິ ເອວຣູປំ ກຍំ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສຕີ’’ຕິ ວລ຺ເຈສິ, ອິທំ ໂຂ ປນ ມຣຕາກຍំ ອິທານີ ຕວາຄຕນ຺ຕິ។

ອິຕິ ຕំ ວຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຢំ ປາເປຕ຺ວາ ນິຂຓິຕ຺ວາ ສາຂາຫິ ປຝິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ຂຄ຺ຄំ ໂຣວິຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລំ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ມາຣິຕກາວំ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ກເຖຕ຺ວາ ມາຕຣំ ປຣິກາສິຕ຺ວາ ‘‘ອິຘ ກິ ກຣິສ຺ສາມາ’’ຕິ ຕໂຍ ຊນາ ພາຣາຓສິເມວ ອຄມំສ຺។ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກນິຝ຺ຖສ຺ສ ໂອປຣຊ຺ຊំ ທຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸລ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປທំ ປູເຣສິ។

ສຕ຺ຖາ ອິມំ ຘມ຺ມເທສນំ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກំ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປິຕຸຣາຊາ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ປຸໂຣຫິໂຕ ອານນ຺ໂທ, ປຸຕ຺ຕຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ។

ປຣນ຺ຕປຊາຕກວຓ຺ຓນາ ເອກາທສມາ។

ຄນ຺ຘາຣວគ຺ໂຄ ທຸຕິໂຍ។

ຊາຕກຸທ຺ທານំ –

ກຸກ຺ກຸ ມໂນຊ ສຸຕໂນ, ຄິຊ຺ຊ ທພ຺ພປຸປ຺ຜ ປຕ຺ຕໂກ;

ສຕ຺ຕຸກາສຕ ອຝ຺ຖິເສໂນ, ກປີ ພກພ຺ຣຫ຺ມາ ທສ។

ຄນ຺ຘາໂຣ ມຫາກປີ ຈ, ກຸມ຺ພກາໂຣ ທລ຺ຫຘມ຺ໂມ;

ໂສມທຕ຺ໂຕ ສຸສີໂມ ຈ, ໂກຍສິມ຺ພລិ ຘູມກາຣີ;

ຊາຄໂຣ ກຸມ຺ມາສປີຓ຺ໂຑ, ປຣນ຺ຕປາ ເອກາທສຯ

ສຕ຺ຕກນິປາຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

໒໕. ອຍ຺ຸຄກນິປາໂຕ

[໔໑໗] ໑. ກຈ຺ຈານິຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ໂອທາຕວຕ຺ຖາສຸຈີ ອລຸລເກສາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຍ຺ຸລຕຣໍ ມາຕຸໂປ຺ສກໍ ອຸປາສກໍ ອາຣພ຺ຓ ກເຖສິ. ໂສ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກຸລທາຣໂກ ອາຈາຣສມ຺ປນ຺ໂນ ປິຕຣິ ກາລກເຕ ມາຕຸເທວໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ມຸຂໂຊວນທນ຺ຕກຍ຺ຸຄທານນ຺ຫາປນປາທໂຊວ ນາທິເວຍ຺ຍາວຈ຺ຈກມ຺ເມນ ເຈວ ຍາຄຸກຕ຺ຕາທີຫິ ຈ ມາຕຣໍ ປ຺ຝິຊຄ຺ຄິ. ອຖ ນໍ ມາຕາ “ຕາຕ, ຕວ ອຍ຺ຸລານິປິ ຒຣາວາສກິຈ຺ຈານິ ອຕ຺ຖິ, ເອກໍ ສມຊາຕິກໍ ກຸລກຸມາຣິກໍ ຄຕ຺ຫາຫິ, ສາ ມໍ ໂປ຺ເສສ຺ສຕິ, ຕ຺ວມ຺ປິ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສສີ”ຕິ ອາຫ. “ອມ຺ມ, ອຫໍ ອຕ຺ຕໂນ ຫິຕສຸຂໍ ອປ຺ຈ຺ຈາສີສມາໂນ ຕຸມ຺ເຫ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫາມິ, ໂກ ອຍ຺ໂລ ເອວໍ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫິສ຺ສຕີ”ຕິ? “ກຸລວຑ຺ຍນກມ຺ມໍ ນາມ ຕາຕ, ກາຕຸໍ ວຝ຺ຝຕີ”ຕິ. “ນ ມຍ຺ຫໍ ຒຣາວາເສນ ອຕ຺ໂຖ, ອຫໍ ຕຸມ຺ເຫ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫິຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຊູມກາເລ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ”ຕິ. ອຖສ຺ສ ມາຕາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິຕ຺ວາປິ ມນໍ ອລກມານາ ຕສ຺ສ ຉນ຺ທໍ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ສມຊາຕິກໍ ກຸລກຸມາຣິກໍ ອາເນສີ. ໂສ ມາຕຣໍ ອປ຺ປຝິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕາຍ ສທ຺ຊິ ສໍວາສໍ ກປ຺ເປສີ. ສາປິ “ມຍ຺ຫໍ ສາມິໂກ ມຫນ຺ເຕນ ອຸສ຺ສາເຫນ ມາຕຣໍ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫຕິ, ອຫມ຺ປິ ນໍ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫິສ຺ສາມິ, ເອວມສ຺ສ ປິຍາ ກວິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫິ. ໂສ “ອຍໍ ເມ ມາຕຣໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫີ”ຕິ ຕໂຕ ປຝ຺ຄາຍ ລທ຺ຊລທ຺ຊານິ ມຊຸຣຂາທນິຍາທີນິ ຕສ຺ສາເຍວ ເທຕິ. ສາ ອປຣກາເຄ ຈິນ຺ເຕສິ “ອຍໍ ລທ຺ຊລທ຺ຊານິ ມຊຸຣຂາທນິຍາທີນິ ມຍ຺ຫຍ຺ເລວ ເທຕິ, ອທ຺ຊາ ມາຕຣໍ ນິຫຣິຕຸກາໂມ ກວິສ຺ສຕິ, ນິຫຣຕູປາຍມສ຺ສາ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ເອວໍ ອໂຍນິໂສ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ເອກໍ ທິວສໍ ອາຫ – “ສາມິ, ຕຍິ ພຫິ ນິກ຺ຂມນ຺ເຕ ຕວ ມາຕາ ມໍ ອກ຺ໂກສຕີ”ຕິ. ໂສ ຕຸຕ຺ຫີ ອໂຫສິ.

ສາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອິມໍ ມຫລ຺ລິກໍ ອຸຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ປ຺ຝິກູລໍ ກາເຣສ຺ສາມີ”ຕິ. ຕໂຕ ປຝ຺ຄາຍ ຍາຄຸໍ ທທມານາ ອຈ຺ຈຸຕ຺ຫໍ ວາ ອຕິສີຕລໍ ວາ ອຕິໂລຕໍ ວາ ອໂລຕໍ ວາ ເທຕິ. “ອມ຺ມ, ອຈ຺ຈຸຕ຺ຫາ”ຕິ ວາ “ອຕິໂລຕາ”ຕິ ວາ ວຸຕ຺ເຕ ປູເຣຕ຺ວາ ສີໂຕທກໍ ປກ຺ຂິປຕິ. ປຸນ “ອຕິສີຕລາ , ອໂລຕາເຍວາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອິທາເນວ ‘ອຈ຺ຈຸຕ຺ຫາ, ອຕິໂລຕາ’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນ ‘ອຕິສີຕລາ, ອໂລຕາ’ຕິ ວທສິ, ກາ ຕໍ ໂຕເສຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ”ຕິ ມຫາສທ຺ທໍ ກໂຣຕິ. ນ຺ຫາໂນທກມ຺ປິ ອຈ຺ຈຸຕ຺ຫໍ ກຕ຺ວາ ປິຝ຺ຄິຍໍ ອາສິຍ຺ຈຕິ. “ອມ຺ມ, ປິຝ຺ຄິ ເມ ທຫຕີ”ຕິ ຈ ວຸຕ຺ເຕ ປຸນ ປູເຣຕ຺ວາ ສີໂຕທກໍ ປກ຺ຂິປຕິ. “ອຕິສີຕໍ, ອມ຺ມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອິທາເນວ ‘ອຈ຺ຈຸຕ຺ຫ’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນ ‘ອຕິສີຕ’ນ຺ຕິ ວທຕິ, ກາ ເອຕິສ຺ສາ ອວມານໍ ສຫິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ”ຕິ ປ຺ຝິວິສ຺ສການໍ ກເຖສິ. “ອມ຺ມ, ມຍ຺ຈເກ ເມ ພຫູ ມງ຺ຄຸລາ”ຕິ ຈ ວຸຕ຺ຕາ ມຍ຺ຈກໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຸປຣິ ອຕ຺ຕໂນ ມຍ຺ຈກໍ ໂປ຺ເຖຕ຺ວາ “ໂປ຺ຖິໂຕ ເມ”ຕິ ອ ຕິຫຣິຕ຺ວາ ປລ຺ຍເປຕິ. ມຫາອຸປາສິກາ ທີຄ຺ເຕຫິ ມງ຺ຄຸເລຫິ ຂຊ຺ຊມານາ ສພ຺ພຣຕ຺ຕິໍ ນິສິນ຺ນາວ ວີຕິນາເມຕ຺ວາ “ອມ຺ມ, ສພ຺ພຣຕ຺ຕິໍ ມງ຺ຄຸເລຫິ ຂາທິຕາມ຺ຫີ”ຕິ ວທຕິ. ອິຕຣາ “ຫິຍ຺ໂຍ ເຕ ມຍ຺ຈໂກ ໂປ຺ຖິໂຕ, ກາ ອິມິສ຺ສາ ກິຈ຺ຈໍ ນິຕ຺ຖຣິຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ”ຕິ ປ຺ຝິວຕ຺ວາ “ອິທານິ ນໍ ປຸຕ຺ເຕນ ອຸຊ຺ຊາເປສ຺ສາມີ”ຕິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ເຂລຸອສີງ຺ຒາຕິກາທີນິ ວິປ຺ປກີຣິຕ຺ວາ “ກາ ອິມໍ ສກລ ເຄຫໍ ອສຸຈີ ກໂຣຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ມາຕາ ເຕ ເອວຣູປໍ ກໂຣຕິ, ‘ມາ ກຣີ’ຕິ ວຸຈ຺ຈມານາ ກລຫໍ ກໂຣຕິ, ອຫໍ ເອວຣູປາຍ ກາລຸອກຕ຺ຕິຍາ ສທ຺ຊິ ເອກເຄເຫ ວສິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ເອຕໍ ວາ ຒເຣ ວສາເປຫິ, ມໍ ວາ”ຕິ ອາຫ.

ໂສ ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ “ກທ຺ເທ, ຕ຺ວໍ ຕຣຸຕາ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊີວິຕຸໍ ສກ຺ກາ, ມາຕາ ປນ ເມ ຊຣາທຸພ຺ພລາ, ອຫ ເມວສ຺ສາ ປ຺ຝິສຣຕໍ, ຕ຺ວໍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຸລເຄຫໍ ຄຈ຺ຉາຫີ”ຕິ ອາຫ. ສາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ກີຕາ ຈິນ຺ເຕສິ “ນ ສກ຺ກາ ອິມໍ ມາຕຸ ອນ຺ຕເຣ ກິນ຺ທິຕຸໍ, ເອກໍເສນສ຺ສ ມາຕາ ປິຍາ, ສເຈ ປນາຫໍ ກຸລຒຣໍ ຄມິສ຺ສໍ, ວິຊວວາສໍ ວສນ຺ຕີ ທຸກ຺ຂິຕາ ກວິສ຺ສາມິ, ປຸຣິມນເຍເນວ ສສ຺ສຸໍ ອາຣາເຊຕ຺ວາ ປ຺ຝິຊຄ຺ຄິສ຺ສາມີ”ຕິ. ສາ ຕໂຕ ປຝ຺ຄາຍ ປຸຣິມສທິສເມວ ຕໍ ປ຺ຝິຊຄ຺ຄິ. ອເຖກທິວສໍ ໂສ ອຸໂປ຺ສໂກ ຊມ຺ມສ຺ສວນຕ຺ຖາຍ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. “ກີ, ອຸປາສກ, ຕ຺ວໍ ປຸຍ຺ຍກມ຺ເມສຸ ນ ປມຊ຺ຊສິ, ມາຕຸອຸປ຺ຝ຺ຄານກມ຺ມໍ ປູເຣສີ”ຕິ ຈ ວຸຕ຺ໂຕ “ອາມ, ກນ຺ເຕ, ສາ ປນ ມມ ມາຕາ ມຍ຺ຫໍ ອຣຸຈິຍາເຍວ ເອກໍ ກຸລທາຣິກໍ ອາເນສິ, ສາ ອິທຍ຺ຈິທຍ຺ຈ ອນາຈາຣກມ຺ມໍ ອກາສີ”ຕິ ສພ຺ພໍ ສຕ຺ຖຸ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ “ອິຕິ ກຄວາ ສາ ອິຕ຺ຖີ ເນວ ມໍ ມາຕຸ ອນ຺ຕເຣ ກິນ຺ທິຕຸໍ ສກ຺ຂິ, ອິທານິ ນໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ອຸປ຺ຝ຺ຄຫຕີ”ຕິ ອາຫ. ສຕ຺ຖາ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ “ອິທານິ ຕາວ ຕ຺ວໍ ອຸປາສກ, ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ນ ອກາສິ, ປຸພ຺ເພ ປເນຕິສ຺ສາ ວຈເນນ ຕວ ມາຕຣໍ ນິກ຺ກາຑ຺ຒິຕ຺ວາ ມໍ ນິສ຺ສາຍ ປຸນ ເຄຫໍ ອາເນຕ຺ວາ ປ຺ຝິຊຄ຺ຄີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ອລ຺ລຕຣສ຺ສ ກຸລສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ປິຕຣິ ກາລກເຕ ມາຕຸເທວໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕນິຍາເມເນວ ມາຕຣໍ ປຎິຊຄ຺ຄິຕິ ສພ຺ພໍ ເຫຎ຺ຖາ ກຖິຕນເຍເນວ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ ຯ “ອຫໍ ເອວຣູປາຍ ກາລຸອກຕ຺ຕິຍາ ສທ຺ທິ ວສິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ເອຕໍ ວາ ພເຣ ວສາເປຫິ, ມໍ ວາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕສ຺ສາ ກຖໍ ຄເຫຕ຺ວາ “ມາຕຸເຍວ ເມ ໂທໂສ”ຕິ ມາຕຣໍ ອາຫ “ອມ຺ມ, ຕ຺ວໍ ນິຈ຺ຈໍ ອິມສ຺ມິ ພເຣ ກລຫໍ ກໂຣສິ, ອິໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອລ຺ລສ຺ມິ ຍຖາຣຸຈິເຕ ຖາເນ ວສາຫີ”ຕີ຺ຯ ສາ “ສາຘູ”ຕິ ໂຣທມານາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກໍ ສມິທ຺ຕກຸລໍ ນິສ຺ສາຍ ກຕິ ກຕ຺ວາ ທຸກ຺ເຂນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສິຯ ສສ຺ສຸຍາ ພຣາ ນິກ຺ຂນ຺ຕ ກາເລ ສຸຕິສາຍ ຄພ຺ໂກ ປຕິຍ຺ຖຫິຯ ສາ “ຕາຍ ກາລຸອກຕ຺ຕິຍາ ເຄເຫ ວສມານາຍ ຄພ຺ກມ຺ປີ ນ ປຎິລກິ, ອິທານິ ເມ ຄພ຺ໂກ ລທ຺ໂທ”ຕິ ປຕິໂນ ຈ ປຎິວິສ຺ສການລ຺ຈ ກເຖນ຺ຕີ ວິຈຣຕີຯ

ອປຣການເຄ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິຕ຺ວາ ສາມິກໍ ອາຫ “ຕວ ມາຕຣິ ເຄເຫ ວສມານາຍ ປຸຕ຺ຕໍ ນ ລກິ, ອິທານິ ເມ ລທ຺ໂທ, ອິມິນາປີ ກາຣເຓນ ຕສ຺ສາ ກາລຸອກຕ຺ຕິກາວໍ ຊານາຫີ”ຕີຯ ອິຕຣາ “ມມ ກິຣ ນິກ຺ກຫ຺ຓິຕກາເລ ປຸຕ຺ຕໍ ລກີ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ “ອທ຺ຘາ ອິມສ຺ມິ ໂລເກ ຘມ຺ໂມ ມໂຕ ກວິສ຺ສຕິ, ສເຈ ຫິ ຘມ຺ໂມ ມໂຕ ນ ກເວຍ຺ຍ, ມາຕຣໍ ໂປ຺ເຖຕ຺ວາ ນິກ຺ກຫ຺ຓນ຺ຕາ ປຸຕ຺ຕໍ ນ ລເກຍ຺ຍຸໍ, ສຸຂໍ ນ ຊີເວຍ຺ຍຸໍ, ຘມ຺ມສ຺ສ ມຕກກຕ຺ຕໍ ທສ຺ສາມີ”ຕີຯ ສາ ເອກທິວສໍ ຕິລປີຍ຺ຖລ຺ຈ ຕຕ຺ຫຸລລ຺ຈ ປຈນຖາລິລ຺ຈ ທພ຺ພິລ຺ຈ ອາທາຍ ອາມກສ຺ສານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕີຫິ ມນຸສ຺ສສີເສຫິ ອຸທ຺ຘນໍ ກຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິ ຊາເລຕ຺ວາ ອຸທກໍ ໂອຣຸຍ຺ຫ ສສີສໍ ນ຺ຫຕ຺ວາ ສາຎກໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ມຸຂໍ ວິກ຺ຂາເລຕ຺ວາ ອຸທ຺ຘນຍ຺ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເກເສ ໂມເຈຕ຺ວາ ຕຕ຺ຫຸເລ ໂຘວິຕຸໍ ອາຣກິຯ ຕທາ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສກ຺ໂກ ເທວຣາຊາ ອໂຫສິຯ ໂພທິສຕ຺ຕາ ຈ ນາມ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫນ຺ຕິ, ໂສ ຕສ຺ມິ ຂເຓ ໂລກໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕໍ ທຸກ຺ຂປ຺ປຕ຺ຕໍ “ຘມ຺ໂມ ມໂຕ”ຕິ ສລ຺ລາຍ ຘມ຺ມສ຺ສ ມຕກກຕ຺ຕໍ ທາຕຸກາມໍ ທິສ຺ວາ “ອຊ຺ຊ ມຍ຺ຫໍ ພລໍ ທສ຺ເສສ຺ສາມີ”ຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓເວເສນ ມຫາມຄ຺ຄໍ ປຎິປນ຺ໂນ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ມຄ຺ຄາ ໂອກ຺ກມ຺ມ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິເກ ຖຕ຺ວາ “ອມ຺ມ, ສຸສາເນ ອາຫາຣໍ ປຈນ຺ຕາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຕ຺ວໍ ອິມິນາ ອິລ ປກ຺ເກນ ຕິໂລທເນນ ກິໍ ກຣິສ຺ສສີ”ຕິ ກຖໍ ສມຸຎ຺ຖາເປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑ຯ

‘ໂອທາຕວຕ຺ຖາ ສຸຈິ ອລ຺ລເກສາ, ກຈ຺ຈານິ ກິໍ ກຸມ຺ກິມທິສ຺ສຍິຕ຺ວາ;

ປິຍ຺ຖາ ຕິລາ ໂຘວສິ ຕຕ຺ຫຸລານິ, ຕິໂລທໂນ ເຫຫິຕິ ກິສ຺ສເຫຕູ”ຕີຯ

ຕຕ຺ຖ ກຈ຺ຈານີຕິ ຕໍ ໂຄຕ຺ເຕນ ອາລປຕີຯ ກຸມ຺ກິມທິສ຺ສຍິຕ຺ວາຕິ ປຈນຖາລິກໍ ມນຸສ຺ສສີສຸທ຺ຘນໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາຯ ເຫຫີຕີຕິ ອຍໍ ຕິໂລທໂນ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ ກວິສ຺ສຕິ, ກິໍ ອຕ຺ຕນາ ກຸລ຺ຊິສ຺ສສິ, ອຸທາຫຸ ອລ຺ລໍ ກາຣາມຕ຺ຖີຕີຯ

ອຖສ຺ສ ສາ ອາຈິກ຺ຂນ຺ຕີ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔ຯ

“ນ ໂຂ ອຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ ໂກຊນຕ຺ຖາ, ຕິໂລທໂນ ເຫຫິຕິ ສາຘຸປກ຺ໂກ;

ຘມ຺ໂມ ມໂຕ ຕສ຺ສ ປຫຸຕ຺ຕມຊ຺ຊ, ອຫໍ ກຣິສ຺ສາມິ ສຸສານມຊ຺ເຊ”ຕີຯ

ຕຕ຺ຖ ຘມ຺ໂມຕິ ເຊຍ຺ຖາປຈາຍນຘມ຺ໂມ ເຈວ ຕິວິຘສຸຈຣິຕຘມ຺ໂມ ຈຯ ຕສ຺ສ ປຫຸຕ຺ຕມຊ຺ຊາຕິ ຕສ຺ສາຫໍ ຘມ຺ມສ຺ສ ອິທໍ ມຕກກຕ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສາມີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ຕໂຕ ສກ຺ໂກ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓ຯ

‘‘ອນຸວິຈ຺ຈ ກຈ຺ຈານິ ກໂຣຫິ ກິຈ຺ຈໍ, ຆມ຺ໂມ ມໂຕ ໂກ ນຸ ຕເວວ ສໍສີ;

ສຫສ຺ສເນຕ຺ໂຕ ອຕ຺ລານຸກາໂວ, ນ ມິຍ຺ຍຕີ ຆມ຺ມວໂຣ ກທາຈີ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ອນຸວິຈ຺ຈາຕິ ອຸປປ໌ຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຊານິຕ຺ວາ຺. ໂກ ນຸ ຕເວວ ສໍສີຕິ ໂກ ນຸ ຕວ ເອວໍ ອາຈິກ຺ຂິ຺. ສຫສ຺ສເນຕ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ຕານໍ ຆມ຺ມວຣໍ ອຸຕ຺ຕມຆມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ເອວມາຫ຺.

ຕໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ອິຕຣາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໔຺.

‘‘ທລຸທ຺ປ຺ປມາຕໍ ມມ ເອຕ຺ຖ ພຸຣຫ຺ມເ, ຆມ຺ໂມ ມໂຕ ນຕ຺ຖິ ມເມຕ຺ຖ ກງຂາ;

ເຍ ເຍວ ທານີ ປາປາ ກວນ຺ຕິ, ເຕ ເຕວ ທານີ ສຸຂິຕາ ກວນ຺ຕິ຺.

໕຺.

‘‘ສຸຕິສາ ຫິ ມຍ຺ຫໍ ວຌ຺ຊາ ອໂຫສີ, ສາ ມໍ ວຌິຕ຺ວານ ວິຊາຍິ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ;

ສາ ທານີ ສພ຺ພສ຺ສ ກຸລສ຺ສ ອິສ຺ສຣາ, ອຫໍ ປນມ຺ຫິ ອປວິທ຺ຌາ ເອກິກາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ທລຸທ຺ປ຺ປມາຕນ຺ຕິ ທລຸຫໍ ຖິຣໍ ນິສ຺ສໍສຍໍ ພຸຣາຫ຺ມຕາ ເອຕ຺ຖ ມມ ປ໌ມາຕນ຺ຕິ ວທຕິ຺. ເຍ ເຍຕິ ຕສ຺ສ ມຕກາເວ ກາຣຕໍ ທສ຺ເສນ຺ຕິ ເອວມາຫ຺. ວຌິຕ຺ວານາຕິ ໂປ໌ເຖຕ຺ວາ ນິກ຺ກາຫ຺ນິຕ຺ວາ຺. ອປວິທ຺ຌາຕິ ລຫ຺ທິຕາ ອນາຖາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກິກາ ວສາມິ຺.

ຕໂຕ ສກ຺ໂກ ລຍ຺ຄໍ ຄາຖມາຫ –

໖຺.

‘‘ຊີວາມິ ໂວຫໍ ນ ມໂຕຫມສ຺ມິ, ຕເວວ ອຕ຺ຖາຍ ອິຌາຄໂຕສ຺ມິ;

ຍາ ຕໍ ວຌິຕ຺ວານ ວິຊາຍິ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ, ສຫາວ ປຸຕ຺ເຕນ ກໂຣມິ ກສ຺ມ’’ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ໂວຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ຺.

ອິຕຣາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ຌີ ອຫໍ ກີ ກເຖສີ, ມມ ນຕ຺ຕຸ ອມຣຕກາຣຕໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໗຺.

‘‘ເອວຌ຺ຈ ເຕ ຣຸຈ຺ຈຕີ ເທວຣາຊ, ມເມວ ອຕ຺ຖາຍ ອິຌາຄໂຕສີ;

ອຫຌ຺ຈ ປຸຕ຺ໂຕ ສຸຕິສາ ຈ ນຕ຺ຕາ, ສມ຺ໂມທມານາ ຆຣມາວເສມາ’’ຕິ຺.

ອຖສ຺ສາ ສກ຺ໂກ ອຜ຺ຖມ໌ ຄາຖມາຫ –

໑໒.

‘‘ເອວຍ຺ຈ ເຕ ຣຸຈ຺ຈຕິ ກາຕິຍານີ, ຫຕາປີ ສນ຺ຕາ ນ ຊຫາສິ ຣມ຺ມ໌;

ຕ຺ວຍ຺ຈ ປຸຕ຺ໂຕ ສຸຕິສາ ຈ ນຕ຺ຕາ, ສມ຺ໂມທມານາ ຬຣມາວເສຖາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຫຕາປີ ສນ຺ຕາຕິ ຍທິ ຕ຺ວ໌ ໂປ໋ຖິຕາປີ ນິກ຺ກຫ຺ຬິຕາປີ ສມານາ ຕວ ທາຣເກສຸ ເມຕ຺ຕຣມ຺ມ໌ ນ ຊຫາສິ, ເອວ໌ ສນ຺ເຕ ຍຖາ ຕ຺ວ໌ ອິຈ຺ຉສິ, ຕຖາ ໂຫຕຸ, ອຫ໌ ເຕ ອິມສ຺ມີ ຄເຕ ປສນ຺ໂນຕິ.

ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ອລງ຺ກຕປ຺ຜິຍຕ຺ໂຕ ສກ຺ໂກ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸພາເວນ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ ‘‘ກຈ຺ຈານີ ຕ຺ວ໌ ມາ ກາຍີ, ປຸຕ຺ໂຕ ຈ ເຕ ສຸຕິສາ ຈ ມມານຸພາເວນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຕ໌ ຂມາເປຕ຺ວາ ອາທາຍ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຖານເມວ ຄໂຕ. ເຕປີ ສກ຺ການຸພາເວນ ຕສ຺ສາ ຄຸຕ໌ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ‘‘ກຫ໌ ໂນ ມາຕາ’’ຕິ ອນ຺ໂຕຄາເມ ມນຸສ຺ເສ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສຸສານາກິມຸຂ໌ ຄຕາ’’ຕິ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມ, ອມ຺ມາ’’ຕິ ສຸສານມຄ຺ຄ໌ ປ຺ຜິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕ໌ ທິສ຺ວາວ ປາເທສຸ ປ໌ຕິຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ມ, ອມ຺ຫາກ໌ ໂທສ໌ ຂມາຫີ’’ຕິ ຕ໌ ຂມາເປສຸ໌. ສາປີ ນຕ຺ຕາຣ໌ ຄຕ຺ຫີ. ອິຕິ ເຕ ສມ຺ໂມທມານາ ເຄຫ໌ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໂຕ ປ຺ຜ຺ຖາຍ ສມຄ຺ຄວາສ໌ ວສິ໌ສຸ.

໙.

‘‘ສາ ກາຕິຍານີ ສຸຕິສາຍ ສທ຺ຊີ, ສມ຺ໂມທມານາ ຬຣມາວສິຕ຺ຖ;

ປຸຕ຺ໂຕ ຈ ນຕ຺ຕາ ຈ ອຸປ຺ຜ຺ຖຫີ໌ສຸ, ເທວານມິນ຺ເທນ ອທິຄ຺ຄຫີຕາ’’ຕິ. –

ອຍ໌ ອພິສມ຺ພຸທ຺ຬຄາຖາ.

ຕຕ຺ຖ ສາ ກາຕິຍານີຕິ ພິກ຺ຂເວ, ສາ ກຈ຺ຈານໂຄຕ຺ຕາ. ເທວານມິນ຺ເທນ ອທິຄ຺ຄຫີຕາຕິ ເທວິນ຺ເທນ ສກ຺ເກນ ອນຸຄ຺ຄຫີຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສານຸພາເວນ ສມຄ຺ຄວາສ໌ ວສິ໌ສູຕິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມ໌ ຣມ຺ມເທສນ໌ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກ໌ ສໂມຣາເນສິ, ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ໂສ ອຸປາສໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຜ຺ຖຫີ. ຕທາ ມາຕຸໂປ໋ສໂກ ເອຕຣຫິ ມາຕຸໂປ໋ສໂກ ອໂຫສິ , ກຣິຍາປິ໌ສ຺ສ ຕທາ ກຣິຍາເຍວ, ສກ຺ໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ກຈ຺ຈານິຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາ.

[໔໑໒] ໔. ອຜ຺ຖສທ຺ທຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ອິທ໌ ປຸເຣ ນິນ຺ນມາຫູຕິ ອິທ໌ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສລຣຄ຺ໂຍ ອຫ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ສຸຕ໌ ພີສນກ໌ ອວິນິພ຺ໂກຄສທ຺ທ໌ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ເຫຜ຺ຖາ ໂລຫກຸມ຺ພີຊາຕເກ (ຊາ. ໑໔.໔໙ ອາທໂຍ) ກຖິຕສທິສເມວ. ອິຣ ປນ ສຕ຺ຖາ ‘‘ມຍຫ໌, ກນ຺ເຕ, ອິເມສ໌ ສທ຺ທານ໌ ສຸຕຕ຺ຕາ ກິນ຺ຕິ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ມາ ກາຍີ, ມຫາຣາຊ, ນ ເຕ ເອເຕສ໌ ສຸຕປ຺ຈ຺ຈຍາ ໂກຈິ ອນ຺ຕຣາໂຍ ກວິສ຺ສຕີ, ນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ເອວຣູປ໌ ກຍານກ໌ ອວິນິພ຺ໂກຄສທ຺ທ໌ ຕ຺ວເມເວໂກ ສຸຕິ, ປຸພ຺ເພປີ ຣາຊາໂນ ເອວຣູປ໌ ສທ຺ທ໌ ສຸຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕານ໌ ກຖ໌ ຄເຫຕ຺ວາ ສພ຺ພຈຕຸກ຺ກຍຄ຺ຄ໌ ຍຊິຕຸກາມາ ປຕ຺ຫິຕານ໌ ວຈນ໌ ສຸຕ຺ວາ ຍຄ຺ຄຫຣຕ຺ຖາຍ ຄຫິຕສຕ຺ເຕ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ນຄເຣ ມາຬາຕເກຣີ ຈຣາເປສຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕ໌ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອສີຕິໂກຏິວິຠເວ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິປ຺ໂປ ມາຕາປິຕູນໍ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຕນວິໂລກນໍ ກຕ຺ວາ ສພ຺ພໍ ວິຠວຊາຕໍ ທານມຸເຂ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ກາເມ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປ຺ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຌານາຠິຎ຺ຎາໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ອປຣຠາເຄ ໂລຓມ຺ພິລເສວນຕ຺ຖາຍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ຈຣນ຺ໂຕ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍາເນ ວສິຯ ຕທາ ພາຣາຓສິຣາຊາ ສິຣິສຍເນ ນິສິນ຺ໂນ ອຑ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ອຏ຺ຐ ສທ຺ເທ ອສ຺ໂສສິ – ປຐມໍ ຣາຊນິເວສນສາມນ຺ຕາ ອຸຍ຺ຍາເນ ເອໂກ ພໂກ ສທ຺ທມກາສິ, ທຸຕິຍໍ ຕສ຺ມິໍ ສທ຺ເທ ອນຸປ຺ຈ຺ຉິນ຺ເນເຍວ ຫຕ຺ຖິສາລາຍ ໂຕຣຓນິວາສິນີ ກາກີ ສທ຺ທມກາສິ, ຕຕິຍໍ ຣາຊເຄເຫ ກຓ຺ຓິກາຍ ນິວຸຕ຺ຖຆຸຓປາຓໂກ ສທ຺ທມກາສິ, ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຣາຊເຄເຫ ໂປສາວນິຍໂກກິໂລ ສທ຺ທມກາສິ, ປຎ຺ຈມໍ ຕຕ຺ເຖວ ໂປສາວນິຍມິໂຄ ສທ຺ທມກາສິ, ຉຏ຺ຐໍ ຕຕ຺ເຖວ ໂປສາວນິຍວານໂຣ ສທ຺ທມກາສິ, ສຕ຺ຕມໍ ຕຕ຺ເຖວ ໂປສາວນິຍກິນ຺ນໂຣ ສທ຺ທມກາສິ, ອຏ຺ຐມໍ ຕສ຺ມິໍ ສທ຺ເທ ອນຸປ຺ຈ຺ຉິນ຺ເນເຍວ ຣາຊນິເວສນມຕ຺ຖເກນ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທ ເອກໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ສທ຺ທມກາສິຯ

ພາຣາຓສິຣາຊາ ອິເມ ອຏ຺ຐ ສທ຺ເທ ສຸຕ຺ວາ ຠີຕຕສິໂຕ ປຸນທິວເສ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ປຸຈ຺ຉິຯ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ‘‘ອນ຺ຕຣາໂຍ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ຠວິສ຺ສຕິ, ສພ຺ພຈຕຸກ຺ກຍຎ຺ຎໍ ຍຊິສ຺ສາມາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຎ຺ຎາ ‘‘ຍຖາຣຸຈິໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ອນຸຎ຺ຎາຕາ ຫຏ຺ຐປຫຏ຺ຐາ ຣາຊກຸລໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຍຎ຺ຎກມ຺ມໍ ອາຣພິໍສຸຯ ອຖ ເນສໍ ເຊຏ຺ຐກສ຺ສ ຍຎ຺ຎກາຣພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ອນ຺ເຕວາສີ ມາຓໂວ ປຓ຺ຑິໂຕ ພ຺ຍຕ຺ໂຕ ອາຈຣິຍໍ ອາຫ – ‘‘ອາຈຣິຍ, ເອວຣູປໍ ກກ຺ຂຬໍ ຜຣຸສໍ ອສາຕໍ ພຫູນໍ ສຕ຺ຕານໍ ວິນາສກມ຺ມໍ ມາ ກຣີ’’ຕິຯ ‘‘ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ກິໍ ຊານາສິ, ສເຈປິ ອຎ຺ຎໍ ກິຎ຺ຈິ ນ ຠວິສ຺ສຕິ, ມຈ຺ຉມໍສໍ ຕາວ ພຫຸໍ ຂາທິຕຸໍ ລພິສ຺ສາມາ’’ຕິຯ ‘‘ອາຈຣິຍ, ກຸຈ຺ຉິໍ ນິສ຺ສາຍ ນິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕນກມ຺ມໍ ມາ ກໂຣຖາ’’ຕິຯ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເສສພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ‘‘ອຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ລາຠນ຺ຕຣາຍໍ ກໂຣຕີ’’ຕິ ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຌິໍສຸຯ ມາຓໂວ ເຕສໍ ຠເຍນ ‘‘ເຕນ ຫິ ຕຸມ຺ເຫວ ມຈ຺ຉມໍສຂາທນູປາຍໍ ກໂຣຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ພຫິນຄເຣ ຣາຊານໍ ນິວາເຣຕຸໍ ສມຕ຺ຖໍ ຘມ຺ມິກສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອຸປຘາເຣນ຺ໂຕ ຣາຊຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ຠນ຺ເຕ, ກິໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສຕ຺ເຕສຸ ອນຸກມ຺ປາ ນຕ຺ຖິ, ຣາຊາ ພຫູ ສຕ຺ເຕ ມາເຣຕ຺ວາ ຍຎ຺ຎໍ ຍຊາເປຕິ, ກິໍ ໂວ ມຫາຊນສ຺ສ ພນ຺ຘນໂມກ຺ຂໍ ກາຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ອາຫຯ ‘‘ມາຓວ, ເອຕ຺ຖ ເນວ ຣາຊາ ອມ຺ເຫ ຊານາຕິ, ນ ມຍໍ ຣາຊານໍ ຊານາມາ’’ຕິຯ ‘‘ຊານາຖ ປນ, ຠນ຺ເຕ, ຣຎ຺ຎາ ສຸຕສທ຺ທານໍ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ’’ນ຺ຕິ? ‘‘ອາມ, ຊານາມີ’’ຕິຯ ‘‘ຊານນ຺ຕາ ຣຎ຺ໂຎ ກສ຺ມາ ນ ກເຖຖາ’’ຕິ? ‘‘ມາຓວ ກິໍ ສກ຺ກາ ‘ອຫໍ ຊານາມີ’ຕິ ນລາເຏ ສິງ຺ຄໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຈຣິຕຸໍ, ສເຈ ອິຘາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສຕິ, ກເຖສ຺ສາມີ’’ຕິຯ

ມາຓໂວ ເວເຄນ ຣາຊກຸລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກິໍ, ຕາຕາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ມຫາຣາຊ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ສຸຕສທ຺ທານໍ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ຊານນໂກ ເອໂກ ຕາປໂສ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸຍ຺ຍາເນ ມງ຺ຄລສິລາຍໍ ນິສິນ຺ໂນ ‘ສເຈ ມໍ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສຕິ, ກເຖສ຺ສາມີ’ຕິ ວທຕິ, ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ປຸຈ຺ຉິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ອາຫຯ ຣາຊາ ເວເຄນ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕາປສໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕປຏິສນ຺ຖາໂຣ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຠນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ມຍາ ສຸຕສທ຺ທານໍ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິໍ ຊານາຖາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຯ ‘‘ອາມ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິຯ ‘‘ເຕນ ຫິ ກເຖຖ ຕໍ ເມ’’ຕິຯ ‘‘ມຫາຣາຊ, ເຕສໍ ສຸຕປຈ຺ຈຍາ ຕວ ໂກຈິ ອນ຺ຕຣາໂຍ ນຕ຺ຖິ , ໂປຣາຓກຸຍ຺ຍາເນ ປນ ເຕ ເອໂກ ພໂກ ອຕ຺ຖິ, ໂສ ໂຄຈຣໍ ອລພນ຺ໂຕ ຊິຆຈ຺ຉາຍ ປເຣໂຕ ປຐມໍ ສທ຺ທມກາສີ’’ຕິ ຕສ຺ສ ກິຣິຍໍ ອຕ຺ຕໂນ ຎາເຓນ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐ຯ

‘‘ອິທໍ ປຸເຣ ນິນ຺ນມາຫຸ, ພຫຸມຈ຺ຉໍ ມໂຫທກໍ;

ອາວາໂສ ພກຣາຊສ຺ສ, ເປຕ຺ຕິກໍ ຠວນໍ ມມ;

ຕ຺ຍຊ຺ຊ ເຠເກນ ຍາເປມ, ໂອກໍ ນ ວິຊຫາມເສ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອິທນ຺ຕິ ມງ຺ຄລໂປກ຺ຂຣຓິໍ ສນ຺ຘາຍ ວທຕິຯ ສາ ຫິ ປຸພ຺ເພ ອຸທກຕຸມ຺ເພນ ອຸທເກ ປວິສນ຺ເຕ ມໂຫທກາ ພຫຸມຈ຺ຉາ, ອິທານິ ປນ ອຸທກສ຺ສ ປຈ຺ຉິນ຺ນຕ຺ຕາ ນ ມໂຫທກາ ຊາຕາຯ ຕ຺ຍຊ຺ຊ ເຠເກນາຕິ ເຕ ມຍໍ ອຊ຺ຊ ມຈ຺ເຉ ອລພນ຺ຕາ ມຓ຺ຑູກມຕ຺ເຕນ ຍາເປມຯ ໂອກນ຺ຕິ ເອວໍ ຊິຆຈ຺ຉາຍ ປີຬິຕາປິ ວສນຏ຺ຐານໍ ນ ວິຊຫາມຯ

ອິຕິ, ມຫາຣາຊ, ໂສ ພໂກ ຊີພຈຸລາປິລຸອິໂຕ ສຫຸຫມກາສີ ສເຈປິ ຕໍ ຊີພຈຸລາໂຕ ໂມເຈຕຸກາໂມ, ຕໍ ອຸຍຸຍານໍ ໂສສາເປຕຸວາ ໂປ້ກຸຂຣຕີ ອຸທກາສຸສ ປູເຣທີຕິ ຣາຊາ ຕຖາ ກາເຣຕຸ ເອກໍ ອມຈຸຈໍ ອາຕາເປສີ

''ທຕຸຖີສາລໂຕຣເຕາ ປນ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ເອກາ ກາກີ ວສມານາ ອຕຸຕໂນ ປຸຕຸຕໂສເກນ ຫຸຕີຍໍ ສຫຸຫມກາສີ, ຕໂຕປິ ເຕ ກຍໍ ນຕຸຖີ''ຕິ ວຕຸວາ ທຸຕີຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑

'ໂກ ທຸຕີຍໍ ອສີລີສຸສ, ພນຸຂຣສຸສກຸຂີ ເກຈຸຂຕິ;

ໂກ ເມ ປຸຕຸເຕ ກຸລາວກໍ, ມລຸຈ ໂສຕຸຖີ ກຣິສຸສຕິ''ຕິ

ວຕຸວາ ຈ ປນ 'ໂກ ນາມ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ທຕຸຖີສາລາຍ ທຕຸຖີເມຕຸໂທ''ຕິ ປຸຈຸຈິ ''ພນຸຂໂຣ ນາມ, ກນຸເຕ''ຕິ ''ເອກກຸຂີ ກາໂຕ ໂສ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ? ''ອາມ, ກນຸເຕ''ຕິ ມຫາຣາຊ, ທຕຸຖີສາລາຍ ເຕ ທຸວາຣໂຕຣເຕ ເອກາ ກາກີ ກຸລາວກໍ ກຕຸວາ ອຕຸທການິ ນິກຸຂິປີ ຕານິ ປຣິຕາຕານິ ກາກໂປຕກາ ນິກຸຂນຸຕາ, ທຕຸຖີເມຕຸໂທ ທຕຸຖີ ອາຣຸຍຸທ ສາລໂຕ ນິກຸຂມນຸໂຕ ຈ ປວິສນຸໂຕ ຈ ອງກຸສເກນ ກາກິມຸປິ ປຸຕຸຕເກປີ ປຫຣຕິ, ກຸລາວກມຸປີ ວິທຸຂໍເສຕິ ສາ ເຕນ ທຸກຸເຂນ ປີລຸອິຕາ ຕສຸສ ອກຸຂີເກທນໍ ອາຍາຈນຸຕີ ເອວມາຫ, ສເຈ ເຕ ກາກີຍາ ເມຕຸຕຈິຕຸຕໍ ອຕຸຖີ, ເອຕໍ ພນຸຂຣໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ກຸລາວກວິທຸຂໍສນ ໂຕ ວາເຣທີຕິ ຣາຊາ ຕໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ປຣິກາສິຕຸວາ ທາເຣຕຸວາ ອລຸລສຸສ ຕໍ ທຕຸຖີ ອທາສີ

''ປາສາທກາຕຸກີກາຍ ປນ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ເອໂກ ພຸຕປາຕໂກ ວສຕິ ໂສ ຕຕຸຖ ເຜຄຸຄຸ ຂາທີຕຸວາ ຕສຸມີ ຊີເຕ ສາຣໍ ຂາທິຕຸໍ ນາສກຸຂີ, ໂສ ກກຸຂໍ ອລກິຕຸວາ ນິກຸຂມິຕຸມຸປີ ອສກຸໂກນຸໂຕ ປຣິເທວມາໂນ ຕຕີຍໍ ສຫຸຫມກາສີ, ຕໂຕປິ ເຕ ກຍໍ ນຕຸຖີ''ຕິ ວຕຸ ວາ ຕສຸສ ກີຣິຍໍ ອຕຸຕໂນ ລາເຕນ ປຣິຈຸຈິນຸທິຕຸວາ ຕຕີຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔

''ສພຸພາ ປຣິກຸຂຕາ ເຜຄຸຄຸ, ຍາວ ຕສຸສາ ຄຕີ ອຫຸ;

ຊີຕກກຸໂຂ ມຫາຣາຊ, ສາເຣ ນ ຣມຕີ ພຸໂຕ''ຕິ

ຕຕຸຖ ຍາວ ຕສຸສາ ຄຕີ ອຫູຕິ ຍາວ ຕສຸສາ ເຜຄຸຄຸຍາ ນິປຸຜຕຸຕິ ອໂທສີ, ສາ ສພຸພາ ຂາທິຕາ ນ ຣມຕີຕິ ''ມຫາຣາຊ, ໂສ ປາຕໂກ ຕໂຕ ນິກຸຂມິຕຸວາ ຄມນຍຸຖານມຸປີ ອປສຸສນຸໂຕ ປຣິເທວຕິ, ນີຫຣາເປທີ ນ''ນຸຕິ ອາຫ ຣາຊາ ເອກໍ ປຸຣີສໍ ອາຕາ ເປຕຸວາ ອຸປາເຍນ ນໍ ນີຫຣາເປສີ

''ນິເວສເນ ປນ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ເອກາ ໂປສາວນິຍາ ໂກກິລາ ອຕຸຖີ''ຕິ? ''ອຕຸຖີ, ກນຸເຕ''ຕິ ''ມຫາຣາຊ, ສາ ອຕຸຕນາ ນິວຸຕຸຖປຸພຸພໍ ວນສຕຸທໍ ສຣິຕຸວາ ອຸກຸກຕຸຖິຕຸວາ 'ກທາ ນຸ ໂຂ ອິມມຸຫາ ປລຸຊຣາ ມຸຈຸຈິຕຸວາ ຣມກີຍໍ ວນສຕຸທໍ ຄຈຸຂິສຸ ສາມີ'ຕິ ຈຕຸຕຸຖໍ ສຫຸຫມກາສີ, ຕໂຕປິ ເຕ ກຍໍ ນຕຸຖີ''ຕິ ວຕຸວາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕

''ສາ ນູນາຫໍ ອິໂຕ ຄນຸຕຸວາ, ຣລຸໂລ ມຸຕຸຕາ ນິເວສນາ;

ອຕຸຕານໍ ຣມຍິສຸສາມີ, ທຸມສາຂນິເກຕີນີ''ຕິ

ຕຕ្ថ ຫຸມສາຂນິເກຕິນິຕິ ສຸປ຺ປ຺ພິຕາສຸ ຣຸກ຺ຂສາຂາສຸ ສກນິເກຕາ ຫຸຕ຺ວາ។ ເອວຄ຺ຈ ປ຺ນ ວຕ຺ວາ ‘‘ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕາ, ມຫາຣາຊ, ສາ ໂກກິລາ, ວິສ຺ສຊ຺ເຊຫິ ນ’’ນ຺ຕິ ອາຫ។ ຣາຊາ ຕຖາ ກາເຣສິ។

‘‘ນິເວສເນ ປ຺ນ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ເອໂກ ໂປ຺ສາວນິໂຍ ມິໂຄ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ? ‘‘ອຕ຺ຖີ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ។ ‘‘ມຫາຣາຊ, ໂສ ເອໂກ ຍູຖປ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ມິຄີ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິໂຕ ປຄ຺ຈມໍ ສຫຸຫມກາສິ, ຕໂຕປິ ເຕ ກຍໍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຄ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

១៨។

‘‘ໂສ ນູນາຫໍ ອິໂຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ຣຄ຺ໂຍ ມຸຕ຺ໂຕ ນິເວສນາ;

ອຄ຺ໂຄທການິ ປິສ຺ສາມິ, ຍູຖສ຺ສ ປຸຣໂຕ ວຊ’’ນ຺ຕິ។

ຕຕ្ថ ອຄ຺ໂຄທການິຕິ ອຄ຺ເຄາທການິ, ອຄ຺ເລຫິ ມິເຄຫິ ປຖມຕຣໍ ອປີຕານິ ອນຸຈ຺ຊິຄ຺ໂຖທການິ ຍູຖສ຺ສ ປຸຣໂຕ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ກທາ ນຸ ໂຂ ປິວິສ຺ສາມິຕິ។

ມຫາສຕ຺ໂຕ ຕມ຺ປິ ມິຄໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ‘‘ນິເວສເນ ປ຺ນ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ໂປ຺ສາວນິໂຍ ມກ຺ກໂຜ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ។ ‘‘ອຕ຺ຖີ, ກນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ໂສປິ, ມຫາຣາຊ, ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ຍູຖປ຺ຕິ ມກ຺ກຜີຫິ ສຫ຺ຣີ ກາມຣຕິຫ຺ໂຊ ຫຸຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ກຣເຕນ ນາມ ລຸຫ຺ເທນ ອິຣ ອານີໂຕ, ອິທານິ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ຉຄ຺ຖໍ ສຫຸຫມກາສິ, ຕໂຕປິ ເຕ ກຍໍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຉຄ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

១៨។

‘‘ຕໍ ມໍ ກາເມຫິ ສມ຺ມຕ຺ຕໍ, ຣຕ຺ຕໍ ກາເມສຸ ມຸຈ຺ຉິຕໍ;

ອານຍີ ກຣໂຕ ລຸຫ຺ໂທ, ພາຫີໂກ ກຫ຺ຫມຕ຺ຖຸ ເຕ’’ຕິ។

ຕຕ្ថ ພາຫີໂກຕິ ພາຫິກຣຄ຺ຖວາສີ។ ກຫ຺ຫມຕ຺ຖຸ ເຕຕິ ອິມມຕ຺ຖໍ ໂສ ວານໂຣ ອາຫ, ຕຸຍ຺ຫໍ ປ຺ນ ກຫ຺ຫມຕ຺ຖຸ, ວິສ຺ສຊ຺ເຊຫິ ນນ຺ຕິ។

ມຫາສຕ຺ໂຕ ຕໍ ວານຣໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ‘‘ນິເວສເນ ປ຺ນ ເຕ, ມຫາຣາຊ, ໂປ຺ສາວນິໂຍ ກິນ຺ນໂຣ ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອຕ຺ຖີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ໂສ, ມຫາຣາຊ, ອຕ຺ຕໂນ ກິນ຺ນຣິຍາ ກຕຄຸຕໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ກິເລສາຕ຺ໂຣ ສຫຸຫມກາສິ។ ໂສ ຫິ ຕາຍ ສຫ຺ຣີ ເອກທິວສໍ ຕ຺ງຄປ຺ພຕສິຂຣໍ ອາຣຸຫີ។ ເຕ ຕຕ្ថ ວຕ຺ຕາຄນ຺ຣຣສສມ຺ປນ຺ນານິ ນານາປຸປ຺ຜານິ ໂອຈິນນ຺ຕາ ປິລຸອນ຺ຣນ຺ຕາ ສູຣິຍໍ ອຕ຺ຖງຄຕໍ ນ ສລ຺ລກ຺ເຂສຸໍ, ອຕ຺ຖງຄເຕ ສູຣິເຍ ໂອຕຣນ຺ຕານໍ ອນ຺ຣກາໂຣ ອໂຫສິ។ ຕຕ ນໍ ກິນ຺ນຣີ ‘ສາມິ, ອນ຺ຣກາໂຣ ວຕ຺ຕຕິ, ອປ຺ກ຺ຂລນ຺ໂຕ ອປ຺ປມາເທນ ໂອຕຣາຫີ’ຕິ ວຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ໂອຕາເຣສິ, ໂສ ຕາຍ ຕໍ ວຈນໍ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ສຫຸຫມກາສິ, ຕໂຕປິ ເຕ ກຍໍ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ ຕໍ ກາຣຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ຄາຕາພເລນ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປາກຍໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

១៦។

‘‘ອນ຺ຣກາຣຕິມິສາຍໍ, ຕ຺ງເຄ ອຸປ຺ຣິປ຺ພເຕ;

ສາ ມໍ ສຕ຺ເຫນ ມຸທຸນາ, ມາ ປາທໍ ຂລິ ຍສ຺ມນີ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ອນຸສກາຣຕິນິສາຍນຸຕິ ອນຸສກາວກາຣເກ ຕເມ. ຕຽເຄຕິ ຕິຂິເຕ. ສຕາເທນ ມຸທຸນາຕິ ມຜຸເຖນ ມຸທຸເກນ ວຈເນນ. ມາ ປາທໍ ຂລີ ຍສຸມນີຕິ ຍ-ກາໂຣ ພຸຍຸຊຸນສນຸຂິວເສນ ຄຫິໂຕ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ສາ ມໍ ກິນຸນຣີ ສຕາເທນ ມຸທເກນ ວຈເນນ "ສາມິ, ອປຸປມຕຸໂຕ ໂຫຫີ, ມາ ປາທໍ ຂລີ ອສຸມນີ, ຍຖາ ເຕ ອຸປກຸຂລິຕຸວາ ປາໂທ ປາສາຕາສຸມີ ນ ຂລຕິ, ຕຖາ ໂອຕຣາ"ຕິ ວຕຸວາ ຫຕຸເຖນ ຄເຫຕຸວາ ໂອຕາເຣສີຕິ.

ອິຕິ ມຫາສຕຸໂຕ ກິນຸນເຣນ ກຕສຫຸທກາຣຕໍ ກເຖຕຸວາ ຕໍ ວິສຸສຊຸຊາເປຕຸວາ "ມຫາຣາຊ, ອຜຸຖໂມ ອຸທານສທຸໂທ ອໂຫສິ. ນນຸຫມູລກປຸພຸການສຸມີ ກິຣ ເອໂກ ປຈຸເຈກພຸທຸໂຂ ອຕຸຕໂນ ອາຍຸສງຂາຣປຣິກຸຂຍໍ ລຕຸວາ 'ມນຸສຸສປຖໍ ຄນຸຕຸວາ ພາ ຣາຕາສິຣລຸໂລ ອຸຍຸຍາເນ ປຣິນິພຸພາຍິສຸສາມິ, ຕສຸສ ເມ ມນຸສຸສາ ສຣີຣນິກຸເຂປໍ ກາເຣຕຸວາ ສາຊຸກີລຸອໍ ກີລຸອິຕຸວາ ຂາຕຸປູຊໍ ກຕຸວາ ສຄຸຄປຖໍ ປູເຣສຸສນຸຕີ'ຕິ ອິທຸຂານຸກາເວນ ອາຄຈຸສນຸໂຕ ຕວ ປາສາທສຸສ ມຕຸຖກໍ ປຕຸຕກາເລ ຂນຸຂກາຣໍ ໂອຕາເຣຕຸ ວາ ນິພຸພານປຸຣປເວສນທີປນໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນສີ"ຕິ ປຈຸເຈກພຸທຸເສນ ວຸຕຸຕໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗.

"ອສໍສຍໍ ຊາຕິຂຍນຸຕທສຸສີ, ນ ຄພຸກເສຍຸຍໍ ປຸນຣາວຊິສຸສໍ;

ອຍມນຸຕິມາ ປຈຸຊິມາ ຄພຸກເສຍຸຍາ, ຂີໂຕ ເມ ສໍສາໂຣ ປຸນພຸກວາຍາ"ຕິ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ຊາຕິຍາ ຂຍນຸຕສງຂາຕສຸສ ນິພຸພານສຸສ ທິຜຸຖຕຸຕາ ຊາຕິຂຍນຸຕທສຸສີ ອຫໍ ອສໍສຍໍ ປຸນ ຄພຸກເສຍຸຍໍ ນ ອາວ ຊິສຸສໍ, ອຍໍ ເມ ອນຸຕິມາ ຊາຕິ, ປຈຸຊິມາ ຄພຸກເສຍຸຍາ, ຂີໂຕ ເມ ປຸນພຸກວາຍ ຂນຸຂປຜິປາຜິສງຂາໂຕ ສໍສາໂຣຕິ.

"ອິທລຸຈ ປນ ໂສ ອຸທານໍ ວຕຸວາ ອິມໍ ອຸຍຸຍານວນໍ ອາຄມຸມ ເອກສຸສ ສຸປຸປຸຜິຕສຸສ ສາລສຸສ ມູເລ ປຣິນິພຸພຸໂຕ, ເອຫິ, ມຫາ ຣາຊ, ສຣີຣກິຈຸຈມສຸສ ກຣິສຸສາມາ"ຕິ ມຫາສຕຸໂຕ ຣາຊານໍ ຄເຫຕຸວາ ປຈຸເຈກພຸທຸຂສຸສ ປຣິນິພຸພຸຕຜຸຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ສຣີຣໍ ທສຸເສສິ. ຣາຊາ ຕສຸສ ສຣີຣໍ ທິສຸວາ ສທຸຂີ ພລກາເຍນ ຄນຸຂມາລາທີຫິ ປູເຊຕຸວາ ໂພຂິສຕຸຕສຸສ ວຈນໍ ນິສຸສາຍ ຍລຸລໍ ທາ ເຣຕຸວາ ສພຸພສຕຸຕານໍ ຊີວິຕທານໍ ທຕຸວາ ນຄເຣ ມາຆາຕເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ສຕຸຕາຫໍ ສາຊຸກີລຸອໍ ກີລຸອິຕຸວາ ສພຸພຄນຸຂຈິຕ ເກ ມຫນຸເຕນ ສກຸກາເຣນ ປຈຸເຈກພຸທຸຂສຸສ ສຣີຣໍ ຊາເປຕຸວາ ຂາຕຸໂຍ ຈຕຸມຫາປເຖ ຖູປໍ ກາເຣສີ. ໂພຂິສຕຸໂຕປີ ຣລຸໂລ ຂມຸ ມໍ ເທເສຕຸວາ "ອປຸປມຕຸໂຕ ໂຫທີ"ຕິ ໂອວທິຕຸວາ ຫິມວນຸຕເມວ ປວິສິຕຸວາ ພຸຣຫຸມວິຫາເຣສຸ ປຣິກມຸມໍ ກຕຸວາ ອປຣິຫີນຊຸຊາ ໂນ ພຸຣຫຸມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຂມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ "ມຫາຣາຊ, ຕສຸສ ສທຸທສຸສ ສຸຕກາຣຕາ ຕວ ໂກຈິ ອນຸຕຣາໂຍ ນຕຸຖີ"ຕິ ຍລຸລໍ ຫຣາ ເປຕຸວາ "ມຫາຊນສຸສ ຊີວິຕໍ ເທຫີ"ຕິ ຊີວິຕທານໍ ທາເປຕຸວາ ນຄເຣ ຂມຸມເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ຂມຸມໍ ເທເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສ ໂມຂາເນສີ "ຕທາ ຣາຊາ ອານນຸໂທ ອໂຫສີ, ມາຕາໂວ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນຸຕິ.

ອຜຸຖສທຸທຊາຕກວຕຸຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໔໑໙] ໓. ສຸລສາຊາຕກວຕຸຕນາ

ອິທໍສຸວຕຸຕກາຍູຣນຸຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ເອກໍ ອນາຖປິຕຸທິກສຸສ ທາສີ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ສາ ກິຣ ເອກສຸມີ ອຸສຸສວທິວເສ ທາສິຄເຓນ ສທຸຂີ ອຸຍຸຍານໍ ຄຈຸສນຸຕີ ອຕຸຕໂນ ສາມິນີ ປຸລຸລລກຸຂຕເທວີ ອາກຣຕໍ ຍາຈິ. ສາ ຕສຸສາ ສຕສທສຸສມູລໍ ອຕຸຕໂນ ອາກຣຕໍ ອທາສີ. ສາ ຕໍ ປີລຸອນຸຂິຕຸວາ ທາສິຄເຓນ ສທຸຂີ ອຸຍຸຍານໍ ປາວິສີ. ອເຖໂກ ໂຈໂຣ ຕສຸສາ ອາກຣເຕ ໂລກໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ "ອິມໍ ມາເຣຕຸວາ ອາກຣຕໍ ຫຣິສຸສາມີ"ຕິ ຕາຍ ສທຸຂີ ສລຸລປນຸໂຕ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ຕສຸສາ ມຈຸຊມໍສສຸຣາທີນິ ອທາສີ. ສາ "ກິເລສວເສນ ເທຕິ ມລຸເລ"ຕິ ຄເຫຕຸວາ ອຸຍຸຍານກີລຸອໍ ກີລຸອິຕຸວາ ວິມໍສນຕຸຖາຍ ສາຍ ນຸຫສມເຍ ນິປນຸເນ ທາສິຄເຓ ອຸຜຸຖາຍ ຕສຸສ ສນຸຕິກໍ ອຄມາສີ. ໂສ "ກທຸເທ, ອິມໍ ຖານໍ ອປຸປຜິຈຸສນຸນໍ, ໂຖກໍ ປຸຣໂຕ ຄຈຸສາ

ມາ''ຕິ ອາຫ. ຕံ ສຸຕ໌ວາ ອິຕຣາ ''ອິມສຸມິ ຄາເມ ສກ໌ກາ ຣຫສສກມ໌ມໍ ກາຕຸໍ, ອຍໍ ປນ ນິສ໌ສໍສຍໍ ມໍ ມາເຣຕ໌ວາ ປີ ລຸອນ໌ຊນກາຕ໌ຫໍ ຫຣິຕ໌ກາໂມ ກວິສ໌ສຕິ, ໂຫຕຸ, ສິກ໌ຂາເປສ໌ສາມິ ນ''ນ໌ຕິ ຈິນ໌ເຕຕ໌ວາ ''ສາມິ, ສຸຣາມເທນ ເມ ສຸກ໌ຊໍ ສຣີຣໍ, ປານີ ຍໍ ຕາວ ມໍ ປາເຍຫີ''ຕິ ເອກໍ ກູປໍ ເນຕ໌ວາ ''ອິໂຕ ເມ ປານີຍໍ ໂອສິຍ໌ຈາ''ຕິ ຣຊ໌ຊຸຍ໌ຈ ໝຜຍ໌ຈ ທສ໌ເສສີ. ໂຈໂຣ ຣຊ໌ຊຸໍ ກູເປ ໂອ ຕາເຣສິ, ອຖ ນໍ ໂອນມິຕ໌ວາ ອຸທກໍ ໂອສິຍ໌ຈນ໌ຕໍ ມຫາພຸພລທາສີ ອຸໂກຫິ ຫຕ໌ເຖຫິ ອາຕິສທໍ ປຫຣິຕ໌ວາ ກູເປ ຂິປີຕ໌ວາ ''ນ ຕ໌ວໍ ເອຕ໌ຕເກນ ມຣິສ໌ສສີ''ຕິ ເອກໍ ມຫນ໌ຕໍ ອິຍ໌ຖກໍ ມຕ໌ຖເກ ອາສຸມ໌ກີ. ໂສ ຕຕ໌ເຖວ ຊີວິຕກ໌ຂຍໍ ປຕ໌ໂຕ. ສາປີ ນຄຣໍ ປວິສິຕ໌ວາ ສາມິນີຍາ ອາກາຣຕໍ ທທມານາ ''ມນມ໌ຫີ ອຊ໌ຊ ອິມໍ ອາກາຣຕໍ ນິສ໌ສາຍ ມຕາ''ຕິ ສພ໌ພໍ ຕໍ ປວຕ໌ຕີ ອາໂຣເຈສິ, ສາປີ ອ ນາຖປິຕ໌ທິກສ໌ສ ອາໂຣເຈສິ, ອນາຖປິຕ໌ທິໂກ ຕຖາຄຕສ໌ສ ອາໂຣເຈສິ. ສຕ໌ຖາ ''ນ ໂຂ, ຄຫປຕິ, ອິທາເນວ ສາ ທາສີ ຖານຸປ໌ປຕ໌ຕິກາຍ ປຍ໌ຍາຍ ສມນ໌ນາຄຕາ, ປຸພ໌ເພປີ ສມນ໌ນາຄຕາວ, ນ ຈ ອິທາເນວ ຕາຍ ໂສ ມາຣິໂຕ, ປຸພ໌ເພປີ ນໍ ມາເຣສິເຍວາ''ຕິ ວຕ໌ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຕາສີຍໍ ພຣຫ໌ມທຕ໌ເຕ ຣຊ໌ຊໍ ກາເຣນ໌ເຕ ສຸລສາ ນາມ ນຄຣໂສກິນີ ປຍ໌ຈສຕວຕ໌ຕທາສີປຣິວາຣາ ອໂຫສິ, ສຫສ໌ເສນ ຣຕ໌ຕີ ຄຈ໌ຉຕີ. ຕສ໌ມີເຍວ ນຄເຣ ສຕ໌ຕຸໂກ ນາມ ໂຈໂຣ ອໂຫສິ ນາຄພໂລ, ຣຕ໌ຕິກາເຄ ອິສ໌ສຣໝຣານິ ປວິສິຕ໌ວາ ຍຖາຣຸຈິ ວິລຸມ໌ປຕິ. ນາຄຣາ ສນ໌ນິປຕິຕ໌ວາ ຣຍ໌ໂຍ ອຸປກ໌ໂກສີສຸ. ຣາຊາ ນຄຣຄຸຕ໌ຕິກໍ ອາຕາເປຕ໌ວາ ຕຕ໌ຖ ຕຕ໌ຖ ຄຸມ໌ພໍ ຖ ປາເປຕ໌ວາ ໂຈຣໍ ຄຕ໌ຫາເປຕ໌ວາ ''ສີສມສ໌ສ ຉິນ໌ທຖາ''ຕິ ອາຫ. ຕໍ ປຈ໌ຉາພາຫໍ ພນ໌ຣິຕ໌ວາ ຈຕ໌ກ໌ເກ ຈຕ໌ກ໌ເກ ກສາຫິ ຕາລຸເອຕ໌ວາ ອາຆາຕນໍ ເນນ໌ຕິ. 'ໂຈໂຣ ກິຣ ຄຫີໂຕ''ຕິ ສກລນຄຣໍ ສງ໌ຂຸກີ. ຕທາ ສຸລສາ ວາຕປານເ ຖຕ໌ວາ ອນ໌ຕຣວີຖິ ໂອໂລເກນ໌ຕີ ຕໍ ທິສ໌ວາ ປຕິພທ໌ຜຈິຕ໌ຕາ ຫຸຕ໌ວາ ''ສເຈ ອິມໍ ໂຈໂຣຕິ ຄຫິຕປຸຣິສໍ ໂມເຈຕຸໍ ສກ໌ຂິສ໌ສາມິ, ອິທໍ ກິລິຍ໌ຖກມ໌ມໍ ອກຕ໌ວາ ອິມິນາວ ສທ໌ຘີ ສມຄ໌ຄວາສໍ ກປ໌ເປສ໌ສາມີ''ຕິ ຈິນ໌ເຕຕ໌ວາ ເຫຍ໌ຖາ ກຄາເວຣຊາຕເກ (ຊາ. ໑໔໔ຝຝລ ອາທໂຍ) ວຸຕ໌ຕນເຍເນວ ນຄຣຄຸຕ໌ຕິກສ໌ສ ສຫສ໌ສໍ ເປເສຕ໌ວາ ຕໍ ໂມເຈຕ໌ວາ ເຕນ ສທ໌ຘີ ສມ໌ໂມທມານາ ສມຄ໌ຄວາສໍ ວສີ. ໂຈໂຣ ຕິຕ໌ຕໍ ຈຕ໌ນ໌ນໍ ມາສານໍ ອຈ໌ຈເຍນ ຈິນ໌ເຕສິ ''ອຫໍ ອິມສ໌ມີເຍວ ຖາເນ ວສິຕຸໍ ນ ສກ໌ຂິສ໌ສາມິ, ຕຸຈ໌ຉຫຕ໌ເຖນ ປລາຍິຕຸມ໌ປີ ນ ສກ໌ກາ, ສຸລສາຍ ປີ ລຸອນ໌ຊນກາຕ໌ຫໍ ສຕສຫສ໌ສໍ ອຄ໌ໝຕິ, ສຸລສໍ ມາເຣຕ໌ວາ ອິທໍ ຄຕ໌ຫິສ໌ສາມີ''ຕິ. ອຖ ນໍ ເອກທິວສໍ ອາຫ – ''ກທ໌ເທ, ອຫໍ ຕທາ ຣາຊປຸຣິເສຫິ ນີຍມາໂນ ອສຸກປພ໌ພຕມຕ໌ຖເກ ຣຸກ໌ຂເທວຕາຍ ພລິກມ໌ມໍ ປຕິສ໌ສຸຕີ, ສາ ມໍ ພລິກມ໌ມໍ ອລກມານາ ກາຍາເປຕິ, ພລິກມ໌ມມສ໌ສາ ກໂຣມາ''ຕິ. ''ສາຊຸ, ສາມິ, ສຊ໌ເຊຕ໌ວາ ເປເສຫີ''ຕິ. ''ກທ໌ເທ, ເປເສຕຸໍ ນ ວຍ໌ຍຕິ, ມຍໍ ອຸໂກປີ ສພ໌ພາກຣຕາປຕິມຕ໌ທິຕາ ມຫນ໌ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຄນ໌ຕ໌ວາ ທສ໌ສາມາ''ຕິ. ''ສາຊຸ, ສາມິ, ຕຖາ ກໂຣມາ''ຕິ.

ອຖ ນໍ ຕຖາ ກາເຣຕ໌ວາ ປພ໌ພຕປາທໍ ຄຕກາເລ ອາຫ – ''ກທ໌ເທ, ມຫາຊນໍ ທິສ໌ວາ ເທວຕາ ພລິກມ໌ມໍ ນ ສມ໌ປຕິຈ໌ຉິສ໌ສຕິ, ມຍໍ ອຸໂກວ ອກິຣຸຫິຕ໌ວາ ເທມາ''ຕິ. ໂສ ຕາຍ ''ສາຊູ''ຕິ ສມ໌ປຕິຈ໌ຉິໂຕ ຕໍ ພລິປາຕີ ອຸກ໌ຂິປາເປຕ໌ວາ ສຍໍ ສນ໌ນທ໌ຜປຍ໌ຈາວຸໂຜ ຫຸຕ໌ວາ ປພ໌ພຕມຕ໌ຖກໍ ອກິຣຸຫິຕ໌ວາ ເອກໍ ສຕໂປຣິສປປາຕໍ ນິສ໌ສາຍ ຊາຕຣຸກ໌ຂມູເລ ພລິກາຊນໍ ຖປາເປຕ໌ວາ ''ກທ໌ເທ, ນາຫໍ ພລິກມ໌ມຕ໌ຖາຍ ອາຄໂຕ, ຕໍ ປນ ມາເຣຕ໌ວາ ປີລຸອນ໌ຊນໍ ເຕ ຄເຫຕ໌ວາ ຄມິສ໌ສາມີຕິ ອາຄໂຕມ໌ຫີ, ຕວ ປີລຸອນ໌ຊນໍ ໂອມຸຍ໌ຈິຕ໌ວາ ອຸຕ໌ຕຣສາຍເກນ ກຕ໌ຫິກໍ ກໂຣຫີ''ຕິ ອາຫ. ''ສາມິ, ມໍ ກສ໌ມາ ມາເຣສີ''ຕິ? ''ຊນກາຣຕາ''ຕິ. ''ສາມິ, ມຍາ ກຕຄຸຕໍ ອນຸສ໌ສຣ, ອຫໍ ຕໍ ພນ໌ຣິຕ໌ວາ ນີຍມານໍ ເສຍ໌ຖິປຸຕ໌ເຕນ ປຣິວຕ໌ເຕຕ໌ວາ ພຫຸໍ ຊນໍ ທຕ໌ວາ ຊີວິຕໍ ລກາເປສີ, ເທວສີກໍ ສຫສ໌ສໍ ລກມານາປີ ອຍ໌ຍໍ ປຸຣິສໍ ນ ໂອໂລເກມິ, ເອວຍ໌ຫີ ຕວ ອຸປກາຣິກໍ ມາ ມໍ ມາເຣຫີ, ພຫຸຍ໌ຈ ເຕ ຊນໍ ທສ໌ສາມິ, ຕວ ທາສີ ຈ ກວິສ໌ສາມີ''ຕິ ຍາຈນ໌ຕີ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗.

''ອິທໍ ສຸວຕ໌ຕກາຍູຣໍ, ມຸຕ໌ຕາ ເວລຸອຸຣິຍາ ພຫູ;

ສພ໌ພໍ ຫຣສ໌ສຸ ກທ໌ທນ໌ເຕ, ມຍ໌ຈ ທາສີຕິ ສາວຍາ''ຕິ.

ຕຕ໌ຖ ກາຍູຣນ໌ຕິ ຄີວາຍໍ ປີລຸອນ໌ຊນປສາຜນໍ ກາຍູຣໍ. ສາວຍາຕິ ມຫາຊນມຊ໌ເຊ ສາເວຕ໌ວາ ທາສີ ກຕ໌ວາ ຄຕ໌ຫາຕິ.

ຕໂຕ ສຕ໌ຕຸເກນ –

໑໙໗

‘‘ໂອໂຣປຍສ຺ສ຺ ກລ຺ຍາຕິ, ມາ ພາລ຺ຫໍ ປຣິເທວສິ;

ນ ຈາຫໍ ອພິຊານາມິ, ອຫນ຺ຕ຺ວາ ສມມາກຕ’’ນ຺ຕິ໗ –

ອຕ຺ຕໂນ ອຊ຺ຊາສຍານຸຣູປໍ ທຸຕິຍຄາຖາຍ ວຸຕ຺ຕາຍ ສຸລສາ ຄານຸປ຺ປຕ຺ຕິກາຣຕໍ ປຜິລກິຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ໂຈໂຣ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ນ ທສ຺ສ ຕິ, ອຸປາເຍນ ນໍ ປຖມຕຣໍ ປປາເຕ ປາເຕຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໘໐໗

‘‘ຍໂຕ ສຣາມິ ອຕ຺ຕານໍ, ຍໂຕ ປຕ຺ຕາສ຺ມິ ວິຄ຺ຄຸຕໍ;

ນ ຈາຫໍ ອພິຊານາມິ, ອຄ຺ຄໍ ປິຍຕຣໍ ຕຍາ໗

໘໑໗

‘‘ເອຫິ ຕໍ ອຸປຄູຫິສ຺ສໍ, ກຣິສ຺ສຄ຺ຈ ປທກ຺ຂິຕໍ;

ນ ຫິ ທານິ ປຸນ ອຕ຺ຖິ, ມມ ຕຸຍ຺ຫຄ຺ຈ ສງຄໂມ’’ຕິ໗

ສຕ຺ຕຸໂກ ຕສ຺ສາອິປ຺ປາຍໍ ອຊານນ຺ໂຕ ‘‘ສາທຸ, ກທ຺ເທ, ເອຫິ ອຸປຄູຫສ຺ສຸ ມ’’ນ຺ຕິ ອາຫ໗ ສຸລສາ ຕໍ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປທກ຺ຂິຕໍ ກຕ຺ວາ ອຸປຄູຫິຕ຺ວາ ‘‘ອິທານິ ຕໍ, ສາມິ, ຈຕູສ຺ ປສ຺ເສສ຺ ວນ຺ທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປາທປິຕ຺ຖິຍໍ ສີສໍ ຖເປຕ຺ວາ ພາຫຸປສ຺ເສ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈິມປສ຺ສໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທມານາ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ນາຄພລາ ຄຕິກາ ໂຈຣໍ ທ຺ວີສ຺ ປຈ຺ຈາປາເທສ຺ ຄເຫຕ຺ວາ ເທຍ຺ຖາ ສີສໍ ກຕ຺ວາ ສຕໂປຣິເສ ນຣເກ ຂິປິ໗ ໂສ ຕຕ຺ເຖວ ຈຸຕ຺ຕວິຈຸຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ມຣິ໗ ຕໍ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາ ອິມາ ຄາຖາ ອພາສິ –

໘໒໗

‘‘ນ ຫິ ສພ຺ເພສ຺ ຖາເນສ຺, ປຸຣິໂສ ໂຫຕິ ປຕ຺ທິໂຕ;

ອິຕ຺ຖີປິ ປຕ຺ທິຕາ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈກ຺ຂຕາ໗

໘໓໗

‘‘ນ ຫິ ສພ຺ເພສ຺ ຖາເນສ຺, ປຸຣິໂສ ໂຫຕິ ປຕ຺ທິໂຕ;

ອິຕ຺ຖີປິ ປຕ຺ທິຕາ ໂຫຕິ, ລຫຸໍ ອຕ຺ຖໍ ວິຈິນ຺ຕິກາ໗

໘໔໗

‘‘ລຫຸຄ຺ຈ ວຕ ຂິປ຺ປຄ຺ຈ, ນິກຍ຺ເຖ ສມເຈຕຍິ;

ມິຕໍ ປຸຕ຺ຕາຍເຕເນວ, ສຸລສາ ສຕ຺ຕຸກໍ ວຘີ຺

໒໕຺

‘‘ໂຍຘ ອຸປ຺ປ຺ຕິຕໍ ອຕ຺ຖໍ, ນ ຂິປ຺ປມນຸພຸຊ຺ຊຕິ;

ໂສ ຫຣ຺ລຕິ ມນ຺ທມຕິ, ໂຈໂຣວ ຄິຣິຄພ຺ພເຣ຺

໒໖຺

‘‘ໂຍ ຈ ອຸປ຺ປ຺ຕິຕໍ ອຕ຺ຖໍ, ຂິປ຺ປເມວ ນິໂພຘຕິ;

ມຸຈ຺ຈເຕ ສຕ຺ຕຸສມ຺ພາຘາ, ສຸລສາ ສຕ຺ຕຸກາມິວາ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ປຓ຺ຑິຕາ ໂຫຕິຕິ ອິຕ຺ຖີປິ ປຓ຺ຑິຕາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈກ຺ຂຓາ ໂຫຕິ, ອຖ ວາ ອິຕ຺ຖີ ປຓ຺ຑິຕາ ເຈວ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈກ຺ຂຓາ ຈ ໂຫຕິ຺ ລຫຸໍ ອຕ຺ຖໍ ວິຈິນ຺ຕິກາຕິ ລຫຸໍ ຂິປ຺ປໍ ອຕ຺ຖໍ ວິຈິນ຺ຕິກາ຺ ລຫຸຍ຺ຈ ວຕາຕິ ອຫນ຺ຘຍ຺ຈ ວຕ຺ ຂິປ຺ປຍ຺ຈາຕິ ອຈິເຣເນວ຺ ນິກຍ຺ເຖ ສມເຈຕຍີຕິ ສນ຺ຕິເກ ຖິຕາວ ຕສ຺ສ ມຣຓູປາຍໍ ຈິນ຺ເຕສິ຺ ປຸຓ຺ຓາຍເຕເນວາຕິ ປູຣິຕຈນ຺ທິມີ຺ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍຖາ ເຆໂກ ມິຄລຸທ຺ທໂກ ສກຓ຺ຫປຸຓ຺ຓຈນ຺ທິມີ ຂິປ຺ປໍ ມິຄໍ ວຘຕິ, ເອວໍ ສຸລສາ ສຕ຺ຕຸກໍ ວຘີຕິ຺ ໂຍຘາຕິ ໂຍ ອິມສ຺ມີ ສຕ຺ຕໂລເກ຺ ນິໂພຘຕິຕິ ຊານາຕິ຺ ສຕ຺ຕຸກາມິວາຕິ ສຕ຺ຕຸກາ ອິວ, ຍຖາ ສຸລສາ ມຸຕ຺ຕາ, ເອວໍ ມຸຈ຺ຈຕິຕິ ອຕ຺ໂຖ຺

ອິຕິ ສຸລສາ ໂຈຣໍ ວຘິຕ຺ວາ ປພ຺ພຕາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິຊນສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອຍ຺ຍປຸຕ຺ໂຕ ກຫ’’ນ຺ຕິ ປຸຍ຺ຖາ ‘‘ມາ ຕໍ ປຸຈ຺ຉຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຖໍ ອພິຣຸຫິຕ຺ວາ ນຄຣເມວ ປາວິສິ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ ‘‘ຕທາ ເຕ ອຸໂກປິ ອິເມເຍວ ອເຫສຸໍ, ເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ຺

ສຸລສາຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາ຺

[໔໒໐] ໔຺ ສຸມງ຺ຄລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກຸສມ຺ຫິ ກຸທ຺ໂຘຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ຣາໂຊວາທສຸຕ຺ຕໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ຺ ຕທາ ປນ ສຕ຺ຖາ ຣຍ຺ໂຍ ຍາຈິໂຕ ອ ຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ມຫາທານໍ ປວຕ຺ເຕສິ຺ ຕສ຺ສ ສຸມງ຺ຄໂລ ນາມ ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ອໂຫສິ຺ ອເຖໂກ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ນນ຺ທມູລກປພ຺ການາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຈາຣິກໍ ຈຣມາໂນ ພາຣາຓສິໍ ປຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ນຄຣໍ ປິຓ຺ຑາຍ ປາວິສິ຺ ຕເມນໍ ຣາຊາ ທິສ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ໂຕ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປາສາທໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ຣາຊາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ນານຄ຺ຄຣເສຫິ ຂາທນີຍໂພຊນີເຍຫິ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ອນຸໂມທນໍ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ໂນ ອຕ຺ຕໂນ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສນຕ຺ຖາຍ ປຕິຍ຺ຍໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍານໍ ປເວເສຕ຺ວາ ສຍມ຺ປິ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິຍ຺ຖານທິວາຍ຺ຖານາທີນິ ສໍວິທຫິຕ຺ວາ ສຸມງ຺ຄລໍ ນາມ ອຸຍ຺ຍານປາລໍ ເວຍ຺ຍາວຈ຺ຈກຣໍ ກຕ຺ວາ ນຄຣໍ ປາວິສິ຺ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ຕໂຕ ປຍ຺ຖາຍ ນິພທ຺ຘໍ ຣາຊເຄເຫ ກຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ຕຕ຺ຖ ຈິຣໍ ວສີ, ສຸມງ຺ຄໂລປິ ນໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ອຸປຍ຺ຖຫິ຺

ອເຖກທິວສໍ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ສຸມງ຺ຄລໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ກຕິປາຫໍ ອສຸກຄາມໍ ນິສ຺ສາຍ ວສິຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສາມິ, ຣຍ຺ໂຍ

ອາໂຣເຈຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ສຸມ຺ງຄໂລປິ ຣຄ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສິ. ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທ ກຕິປາຫໍ ຕຕ຺ຖ ວສິຕ຺ວາ ສາຍໍ ສູຣິເຍ ອຕ຺ຖງ຺ຄເຕ ຕໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ປຈ຺ຈາຄມິ. ສຸມ຺ງຄໂລ ຕສ຺ສ ອາຄຕກາລໍ ອຊານນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ເຄຫໍ ອຄມາສິ. ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທປິ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ປຝິສາເມຕ຺ວາ ໂຖກໍ ຈງ຺ກມິຕ຺ວາ ປາສາຓຜລເກ ນິສີທິ. ຕໍ ທິວສໍ ປນ ອຸຍ຺ຍານປາລສ຺ສ ພຣໍ ປາຫຸນກາ ອາຄມິສຸ. ໂສ ເຕສໍ ສູປພ຺ຍຍ຺ຊນຕ຺ຖາຍ “ອຸຍ຺ຍາເນ ອກາຍລທ຺ທໍ ມິຄໍ ມາເຣສ຺ສາມິ’’ຕິ ຆນຸໍ ອາທາຍ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມິຄໍ ອຸປ຺ຆາເຣນ຺ໂຕ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ທິສ຺ວາ “ມຫາມິໂຄ ກວິສ຺ສຕິ’’ຕິ ສລ຺ລາຍ ສຣໍ ສນ຺ນຍ຺ຫິຕ຺ວາ ວິຊ຺ຊິ. ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທ ສີສໍ ວິວຣິຕ຺ວາ “ສຸມ຺ງຄລາ’’ຕິ ອາຫ. ໂສ ສໍເວຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ກນ຺ເຕ, ອຫໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອາຄຕກາລໍ ອຊານນ຺ໂຕ ‘ມິໂຄ’ຕິ ສລ຺ລາຍ ວິຊ຺ຊິ, ຂມຖ ເມ’’ຕິ ວຕ຺ວາ “ໂຫຕຸ ທານິ ກິໍ ກຣິສ຺ສສິ, ເອຫີ ສຣໍ ລຸລ຺ຈິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫາຫີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ສຣໍ ລຸລ຺ຈິ, ມຫຕີ ເວທນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທ ຕຕ຺ເຖວ ປຣິນິພ຺ພາຍິ. ອຸຍ຺ຍານປາໂລ “ສເຈ ຣາຊາ ຊານິສ຺ສຕິ, ນາເສສ຺ສຕີ’’ຕິ ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໂຕວ ປລາຍິ. ຕາວເທວ “ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທ ປຣິນິພ຺ພຸໂຕ’’ຕິ ເທວຕານຸກາເວນ ສກລນຄຣໍ ເອກໂກລາຫລໍ ຊາຕໍ.

ປຸນທິວເສ ມນຸສ຺ສາ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ທິສ຺ວາ “ອຸຍ຺ຍານປາໂລ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ມາເຣຕ຺ວາ ປລາໂຕ’’ຕິ ຣຄ຺ໂຍ ກຖຍິສຸ. ຣາຊາ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ສຣີຣປູຊໍ ກຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ສກ຺ກາເຣນ ຊາເປຕ຺ວາ ຆາຕຸໂຍ ອາທາຍ ເຈຕິຍໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ປູເຊນ຺ໂຕ ຆມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ. ສຸມ຺ງຄໂລປິ ເອກສໍວຈ຺ຆຣໍ ວີຕິນາເມຕ຺ວາ “ຣຄ຺ໂຍ ຈິຕ຺ຕໍ ຊານິສ຺ສາມິ’’ຕິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກໍ ອມຈ຺ຈໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ “ມຍິ ຣຄ຺ໂຍ ຈິຕ຺ຕໍ ຊານາຫີ’’ຕິ ອາຫ. ອມຈ຺ໂຈປິ ຣຄ຺ໂຍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄຸຕໍ ກເຖສິ. ຣາຊາ ອສຸຕນ຺ໂຕ ວິຍ ອໂຫສິ. ປຸນ ກິລ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຍ ອນຕ຺ຕມນກາລໍ ສຸມ຺ງຄລສ຺ສ ກເຖສິ. ໂສ ທຸຕິຍສໍວຈ຺ຆເຣປິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕເຖວ ຣາຊາ ຕຸຕ຺ຫີ ອໂຫສິ. ຕຕິຍສໍວຈ຺ຆເຣ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ຄເຫຕ຺ວາວ ອາຄມິ. ອມຈ຺ໂຈ ຣຄ຺ໂຍ ຈິຕ຺ຕມຸທຸກາລໍ ຍຕ຺ວາ ຕໍ ຣາຊທ຺ວາເຣ ຊເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສາຄຕກາລໍ ຣຄ຺ໂຍ ກເຖສິ. ຣາຊາ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ປຝິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ “ສຸມ຺ງຄລ, ກສ຺ມາ ຕຍາ ມມ ປຸຄ຺ຄກ຺ເຂຕ຺ຕໍ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທ ມາຣິໂຕ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ໂສ “ນາຫໍ, ເທວ, ‘ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທໍ ມາເຣມິ’ຕິ ມາເຣສິໍ, ອປິຈ ໂຂ ອິມິນາ ນາມ ການເຣນ ອິທໍ ນາມ ອກາສິ’’ນ຺ຕິ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາຈິກ຺ຂິ. ອຖ ນໍ ຣາຊາ “ເຕນ ຫີ ມາ ກາຍິ’’ຕິ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ປຸນ ອຸຍ຺ຍານປາລເມວ ອກາສິ.

ອຖ ນໍ ໂສ ອມຈ຺ໂຈ ປຸຈ຺ຉິ “ເທວ, ກສ຺ມາ ຕຸມ຺ເຫ ທ຺ເວ ວາເຣ ສຸມ຺ງຄລສ຺ສ ຄຸຕໍ ສຸຕ຺ວາປິ ກິລ຺ຈິ ນ ກຖຍິຕ຺ຖ, ກສ຺ມາ ປນ ຕຕິຍວາເຣ ສຸຕ຺ວາ ຕໍ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ອນຸກມ຺ປິຕ຺ຖາ’’ຕິ? ຣາຊາ “ຕາຕ, ຣຄ຺ໂຍ ນາມ ກຸທ຺ເຒນ ສຫສາ ກິລ຺ຈິ ກາຕຸໍ ນ ວຝ຺ຝຕິ, ເຕນາຫໍ ປຸພ຺ເພ ຕຸຕ຺ຫີ ຫຸຕ຺ວາ ຕຕິຍວາເຣ ສຸມ຺ງຄເລ ມມ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ມຸທຸກາລໍ ຍຕ຺ວາ ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປສິ’’ນ຺ຕິ ຣາຊວຕ຺ຕໍ ກເຖນ຺ໂຕ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໔໗.

“ກຸສມ຺ຫິ ກຸທ຺ໂທຕິ ອເວກ຺ຂິຍານ, ນ ຕາວ ທຕ຺ຫໍ ປຓເຍຍ຺ຍ ອິສ຺ສໂຣ;

ອຝ຺ຖານໂສ ອປ຺ປຕິຣູປມຕ຺ຕໂນ, ປຣສ຺ສ ທຸກ຺ຂານິ ກຸສໍ ອຸທີຣເຍ.

໔໘.

“ຍໂຕ ຈ ຊາເນຍ຺ຍ ປສາທມຕ຺ຕໂນ, ອຕ຺ຖໍ ນິຍຸຄ຺ເຊຍ຺ຍ ປຣສ຺ສ ທຸກ຺ກຝໍ;

ຕທາຍມຕ຺ໂຖຕິ ສຍໍ ອເວກ຺ຂິຍ, ອຖສ຺ສ ທຕ຺ຫໍ ສທິສໍ ນິເວສເຍ.

໔໙.

“ນ ຈາປິ ຊາເປຕິ ປຣໍ ນ ອຕ຺ຕນໍ, ອມຸຈ຺ຉິໂຕ ໂຍ ນຍເຕ ນຍານຍໍ;

ໂຍ ທຕ຺ຫຆາໂຣ ກວຕີຄ ອິສ຺ສໂຣ, ສ ວຕ຺ຕຄຸຕ຺ໂຕ ສິຣິຍາ ນ ຫໍສຕິ.

໖໐ຯ

“ເຍ ຂຕ຺ຕິຍາ ເສ ອນິສມ຺ມກາຣິໂນ, ປເຕນ຺ຕິ ທຕ຺ຫໍ ສຫສາ ປມຸຈ຺ຈິຕາ;

ອວຕ຺ຕາສໍຍຸຕາ ຊຫນ຺ຕິ ຊີວິຕໍ, ອິໂຕ ວິມຸຕ຺ຕາປິ ຈ ຍນ຺ຕິ ທຸຄ຺ຄຕິຯ

໖໑ຯ

“ຘມ຺ເມ ຈ ເຍ ອຣິຍປ຺ປເວທິເຕ ຣຕາ, ອນຸຕ຺ຕຣາ ເຕ ວຈສາ ມນສາ ກມ຺ມຸນາ ຈ;

ເຕ ສນ຺ຕິໂສຣຈ຺ຈສມາຘິສຕ຺ຖິຕາ, ວຊນ຺ຕິ ໂລກໍ ທຸກຍໍ ຕຖາວິຘາຯ

໖໔ຯ

“ຣາຊາຫມສ຺ມິ ນຣປມທານມິສ຺ສໂຣ, ສເຈປິ ກຸຊ຺ຊາມິ ຖເປມິ ອຕ຺ຕນໍ;

ນິເສຘຍນ຺ໂຕ ຊນຕໍ ຕຖາວິຘໍ, ປເຕມິ ທຕ຺ຫໍ ອນຸກມ຺ປ ໂຍນິໂສ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອເວກ຺ຂິຍານາຕິ ອເວກ຺ຂິຕ຺ວາ ຊານິຕ຺ວາຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຕາຕ, ປຖວິສ຺ສໂຣ ຣາຊາ ນາມ “ອຫໍ ກຸສໍ ກຸທ຺ໂຘ ພລວ ໂກຘາກິກູໂຕ”ຕິ ລຕ຺ວາ ອຍ຺ຖວຕ຺ຖຸກາທີເກຫໍ ທຕ຺ຫໍ ປຣສ຺ສ ນ ປຕເຍຍ຺ຍ ນ ວຕ຺ເຕຍ຺ຍຯ ກຶການຕາ? ກຸທ຺ໂຘ ຫິ ອຍ຺ຖວຕ຺ຖຸ ກໍ ໂສລຸອສວຕ຺ຖຸກໍ ກຕ຺ວາ ອຍ຺ຖາເນນ ອການເຕນ ອຕ຺ຕໂນ ຣາຊກາວສ຺ສ ອນນຸຣູປໍ “ອິມໍ ເອຕ຺ຕກໍ ນາມ ອາຫຣຖ, ອິທຍ຺ຈ ຕສ຺ສ ກໂຣຖາ”ຕິ ປຣສ຺ສ ກຸສໍ ທຸກ຺ຂານິ ພລວທຸກ຺ຂານິ ອຸທີຣເຍຯ

ຍໂຕຕິ ຍທາຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍທາ ປນ ຣາຊາ ປຣສ຺ມິ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ອຕ຺ຕໂນ ປສາທໍ ຊາເນຍ຺ຍ, ອຖ ປຣສ຺ສ ທຸກ຺ກຍໍ ອຕ຺ຖໍ ນິຍຸຍ຺ເຊຍ຺ຍ ອຸປ຺ປຣິກ຺ເຂຍ຺ຍ, ຕທາ ເອວໍ ນິຍຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ “ອຍໍ ນາເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ, ອຍໍ ເອຕສ຺ສ ໂທໂສ”ຕິ ສຍໍ ອຕ຺ຕປ຺ຈຈກ຺ຂໍ ກຕ຺ ວາ ອຖສ຺ສ ອປຣາຘການກສ຺ສ ອຍ຺ຖວຕ຺ຖຸກເຫຕຸ ອຍ຺ເຖວ, ໂສລຸອສວຕ຺ຖຸກເຫຕຸ ໂສລຸອເສວ ກຫາປເຕ ຄຕ຺ຫມາໂນ ທຕ຺ຫໍ ສທິສໍ ກຕໂທສານຸຣູປໍ ນິເວສເຍ ຖເປຍ຺ຍ ປວຕ຺ເຕຍ຺ຍາຕິຯ

ອມຸຈ຺ຈິໂຕຕິ ລນ຺ທາທີຫິ ອຄຕິກິເລເສຫິ ອມຸຈ຺ຈິໂຕ ອນກິກູໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ໂຍ ນຍານຍໍ ນຍເຕ ອຸປ຺ປຣິກ຺ຂຕິ, ໂສ ເນວ ປຣໍ ຊາເປ ຕິ, ນ ອຕ຺ຕານໍຯ ລນ຺ທາທິວເສນ ຫິ ອເຫຕຸກໍ ທຕ຺ຫໍ ປວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ປຣມ຺ປິ ເຕນ ທຕ຺ເຫນ ຊາເປຕິ ທຫຕິ ປີລຸເອຕິ, ອຕ຺ຕານ ມ຺ປິ ຕໂຕນິທາເນນ ປາເປນຯ ອຍໍ ປນ ນ ປຣໍ ຊາເປຕິ, ນ ອຕ຺ຕານໍຯ ໂຍ ທຕ຺ຫຘາໂຣ ກວຕິຘ ອິສ຺ສໂຣຕິ ໂຍ ອິຘ ປຖວິສ຺ສໂຣ ຣາຊາ ອິຘ ສຕ຺ຕໂລເກ ໂທສານຸຈ຺ລວິກໍ ທຕ຺ຫໍ ປວຕ຺ເຕນ຺ໂຕ ທຕ຺ຫຘາໂຣ ໂຫຕິຯ ສ ວຕ຺ຕຄຸຕ຺ໂຕຕິ ຄຸຕວຕ຺ເຕນ ເຈວ ຍສວຕ຺ເຕນ ຈ ຄຸຕ຺ໂຕ ຣກ຺ຂິໂຕ ສີຣິຍາ ນ ຘໍສຕິ ນ ປຣິຫາຍຕິ ຯ ອວຕ຺ຕາສໍຍຸຕາ ຊຫນ຺ຕີຕິ ອຘມ຺ມິກາ ໂລລຣາຊາໂນ ອວຕ຺ເຕນ ຍຸຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຊີວິຕໍ ຊຫນ຺ຕິຯ

ຘມ຺ເມ ຈ ເຍ ອຣິຍປ຺ປເວທິເຕຕິ ເຍ ຣາຊາໂນ ອາຈາຣອຣິເຍຫິ ຘມ຺ມິກຣາຊູຫິ ປເວທິເຕ ທສວິເຘ ຣາຊຘມ຺ເມ ຣຕາຯ ອນຸຕ຺ຕຣາ ເຕຕິ ເຕ ວຈສາ ມນສາ ກມ຺ມຸນາ ຈ ຕີຫິປິ ເອເຕຫິ ອນຸຕ຺ຕຣາ ເຊຍ຺ຖກາຯ ເຕ ສນ຺ຕິໂສຣຈ຺ຈສມາຘິສຕ຺ຖິຕາຕິ ເຕ ອຄຕິປ຺ຫາເນນ ກິເລສສນ຺ຕິຍຍ຺ຈ ສຸສີລຍສງ຺ຂາເຕ ໂສຣຈ຺ເຈ ຈ ເອກຄ຺ຄຕາສມາຘິມ຺ຫິ ຈ ສຕ຺ຖິຕາ ປຕິຍ຺ຖິຕາ ຘມ຺ມິກຣາຊາ ໂນຯ ວຊນ຺ຕິ ໂລກໍ ທຸກຍນ຺ຕິ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສໂລກໂຕ ເທວໂລກໍ, ເທວໂລກໂຕ ມນຸສ຺ສໂລກນ຺ຕິ ອຸກຍໂລກ ເມວ ວຊນ຺ຕິ, ນິຣຍາທີສຸ ນ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕິຯ ນຣປມທານນ຺ຕິ ນຣານຍ຺ຈ ນາຣີນຍ຺ຈຯ ຖເປມິ ອຕ຺ຕນນ຺ຕິ ກຸທ຺ໂຘປິ ໂກຘວເສນ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ໂປຣາຕກຣາຊູຫິ ຖປິຕນຍສ຺ມິເຍວ ຘມ຺ເມ ຖເປມິ, ວິນິຈ຺ລຍຘມ຺ມໍ ນ ກິນ຺ທາມີຕີຯ

ເອວໍ ລທີ ຄາຖາຫິ ຣລຸລາ ອຕຸຕໂນ ຄຸເຕ ກຖິເຕ ສພຸພາປີ ຣາຊປຣິສາ ຕຸຝຸຖາ ‘‘ອຍໍ ສີລາຈາຣຄຸຕສມຸປຕຸຕິ ຕຸມຸຫາກຸລເວ ອນຸຣູປາ’’ຕິ ຣລຸໂລ ຄຸເຕ ກເຖສຸໍ຺ ສຸມງຄໂລ ປນ ປຣິສາຍ ກຖິຕາວສາເນ ອຸຝຸຖາຍ ຣາຊານໍ ວນຸທິຕຸວາ ອລຸຊລີ ປຄຸຄຍຸຫ ຣລຸໂລ ຖຸຕິ ກໂຣນຸໂຕ ຕິສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສີ –

໒໑຺

‘‘ສີຣີ ຈ ລກຸຂີ ຈ ຕເວວ ຂຕຸຕິຍ, ຊນາຣິປ ມາ ວິຊຫິ ກຸທາຈນໍ;

ອກຸໂກຂໂນ ນິຈຸຈປສນຸນຈິຕຸໂຕ, ອນີໂຄ ຕຸວໍ ວສຸສສຕານິ ປາລຍ຺

໒໔຺

‘‘ຄຸເຕຫີ ເອເຕຫີ ອຸເປຕ ຂຕຸຕິຍ, ຖິຕມຣິຍວຕຸຕີ ສຸວໂຈ ອໂກຂໂນ;

ສຸຂີ ອນຸປຸປີລຸອ ປສາສ ເມທິນີ, ອິໂຕ ວິມຸຕຸໂຕປີ ຈ ຍາຫິ ສຸຄຸຄຕີ຺

໒໕຺

‘‘ເອວໍ ສຸນີເຕນ ສຸກາສິເຕນ, ຂມຸເມນ ລາເຍນ ອຸປາຍໂສ ນຍໍ;

ນິພຸພາປເຍ ສງຂຸກິຕໍ ມຫາຊນໍ, ມຫາວ ເມໂຄ ສລິເລນ ເມທິນີ’’ນຸຕິ຺

ຕຕຸຖ ສີຣີ ຈ ລກຸຂີ ຈາຕິ ປຣິວາຣສມຸປຕຸຕິ ຈ ປລຸລາ ຈ຺ ອນີໂຄຕິ ນິທຸທຸກຸໂຂ ຫຸຕຸວາ຺ ອຸເປຕ ຂຕຸຕິຍາຕິ ອຸເປໂຕ ຂຕຸຕິຍ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ຺ ຖິຕມຣິຍວຕຸຕີຕິ ຖິຕອຣິຍວຕຸຕິ, ອຣິຍວຕຸຕິ ນາມ ທສຣາຊທມຸມສງຂາຕໍ ໂປຣາຕຣາຊວຕຸຕໍ, ຕຕຸຖ ປຕິຝຸຖິຕຕຸຕາ ຖິຕຣາຊທມຸໂມ ຫຸຕຸວາຕິ ອຕຸໂຖ຺ ອນຸປຸປີລຸອ ປສາສ ເມທິນິນຸຕິ ອນຸປຸປີລຸອໍ ປສາສ ເມທິນິລຸຈ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ຺ ສຸນີເຕນາຕິ ສຸນເຍນ ສຸຝຸຖຸ ກາຣເຕນ຺ ທມຸເມນາຕິ ທສກຸສລກມຸມປຖທມຸເມນ຺ ລາເຍນາຕິ ປຸຣິມປທສຸເສວ ເວວຈ ນໍ຺ ອຸປາຍໂສຕິ ອຸປາຍໂກສລຸເລນ຺ ນຍນຸຕິ ນຍນຸໂຕ ຣຊຊໍ ອນຸສາສນຸໂຕ ທມຸມິກຣາຊາ຺ ນິພຸພາປເຍຕິ ອິມາຍ ປຝິປຕຸຕິຍາ ກາຍິກເຈຕສິກທຸກຸຂໍ ຫຣຖໍ ອປເນນຸໂຕ ກາຍິກເຈຕສິກທຸກຸຂສງຂຸກິຕມຸປີ ມຫາຊນໍ ມຫາເມໂຄ ສລິເລນ ເມທິນີ ວິຍ ນິພຸພາ ເປຍຸຍ, ຕຸວມຸປີ ຕເຖວ ນິພຸພາເປຫີຕິ ທສຸເສນຸໂຕ ເອວມາຫ຺

ສຕຸຖາ ໂກສລຣລຸໂລ ໂອວາທວເສນ ອິມໍ ທມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຮາເນສິ – ‘‘ຕທາ ປຈຸເຈກພຸທຸໂຮ ປຣິນິພຸພຸໂຕ, ສຸມງຄໂລ ອານນຸໂທ ອໂຫສິ, ຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ຺

ສຸມງຄລຊາຕກວຕຸຕນາ ຈຕຸຕຸຖາ຺

[໔໘໑] ໕຺ ຄງຄມາລຊາຕກວຕຸຕນາ

ອງຄາຣຊາຕາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອຸໂປສຖກມຸມໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ຺ ເອກທິວສລຸຫິ ສຕຸຖາ ອຸໂປສຖິເກ ອຸປາສ ເກ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ອຸປາສກາ ສາຮຸຣູປໍ ໂວ ກຕໍ ອຸໂປສຖໍ ອຸປວສນຸເຕຫີ, ທານໍ ທາຕພຸພໍ, ສີລໍ ຣກຸຂິຕພຸພໍ, ໂກໂຮ ນ ກາຕພຸ ໂພ, ເມຕຸຕາ ກາເວຕພຸພາ, ອຸໂປສຖວາໂສ ວສິຕພຸໂພ, ໂປຣາຕກປຕຸທິຕາ ທິ ເອກໍ ອຸປຑຸຌຸໂປສຖກມຸມໍ ນິສຸສາຍ ມຫາຍສໍ ລກີສູ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕຫິ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຊໍ ກາເຣນຸເຕ ຕສຸມີ ນຄເຣ ສຸຈິປຣິວາໂຣ ນາມ ເສຝຸຖິ ອໂຫສິ ອສີຕິໂກຝິທນວິກໂວ ທາ

ນາທິປ຺ຸຄ຺ຸລາກິຣໂຕ຺ ຕສ຺ຸສ ປ຺ຸຕ຺ຕທາຣາປິ ປຣິຊໂນປິ ອນ຺ຸຕມໂສ ຕສ຺ຸມຶ ໝເຣ ວຈ຺ຆປາລກາປິ ສພ຺ເພ ມາສສ຺ຸສ ຉ ທິວເສ ອຸໂປສຖໍ ອຸປວສນ຺ຕິ຺ ຕທາ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ຸມຶ ທລິທ຺ທກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ກຕີ ກຕ຺ວາ ກິຈ຺ເຉນ ຊີວຕິ຺ ໂສ "ກຕີ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ຕສ຺ຸສ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ຖິໂຕ "ກຶ ອາຄໂຕສີ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ຕຸມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ກຕິຍາ ກມ຺ມກຣຄຕ຺ຖ"ນ຺ຕິ ອາຫ຺ ເສຖ຺ຖີ ອຄ຺ເຄສໍ ກຕີການໍ ອາຄຕທິວເສເຍວ "ອິມສ຺ຸມຶ ເຄເຫ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕາ ສີລໍ ຣກ຺ຂນ຺ຕິ, ສີລໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ສກ຺ໂກນ຺ຕາ ກມ຺ມໍ ກໂຣຖາ"ຕິ ວທຕິ, ໂພຣິສຕ຺ຕສ຺ຸສ ປນ ສີລຣກ຺ຂຄອາຈິກ຺ຂເຄ ສຄ຺ຄໍ ອກຕ຺ວາ "ສາຊຸ , ຕາຕ, ອຕ຺ຕໂນ ກຕີ ຊານິຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ກໂຣຫີ"ຕິ ອາຫ຺ ໂສ ຕໂຕ ປຖ຺ຖາຍ ສຸວໂຈ ຫຸຕ຺ວາ ອຸຣໍ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກິລມຖໍ ອຄເຄຕ຺ວາ ຕສ຺ຸສ ສພ຺ພກິຈ຺ຈານິ ກໂຣຕິ, ປາໂຕວ ກມ຺ມນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສາຍໍ ອາຄຈ຺ຉຕິ຺

ອເຖກທິວສໍ ນຄເຣ ຉຕໍ ໂໝເສສຸໍ຺ ມທາເສຖ຺ຖີ ທາສຶ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ "ອຊ຺ຊຸໂປສຖທິວໂສ, ເຄເຫ ກມ຺ມກຣານໍ ປາໂຕວ ກຕ຺ຕໍ ປຈິຕ຺ວາ ເທຫີ, ກາລສ຺ເສວ ກຸຄ຺ຊິຕ຺ວາ ອຸໂປສຖິກາ ກວິສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ ອາຫ຺ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ກາລສ຺ເສວ ອຸຖ຺ຖາຍ ກມ຺ມນ຺ຕໍ ອຄ ມາສິ, "ອຊ຺ຊຸໂປສຖິໂກ ກເວຍ຺ຍາສີ"ຕິ ຕສ຺ຸສ ໂກຈິ ນາໂຣເຈສີ຺ ເສສກມ຺ມກຣາ ປາໂຕວ ກຸຄ຺ຊິຕ຺ວາ ອຸໂປສຖິກາວ ອເຫສຸໍ຺ ເສຖ຺ຖີປິ ສປ຺ຸຕ຺ຕທາໂຣ ສປຣິຊໂນ ອຸໂປສຖໍ ອຣິຖ຺ຖຫີ, ສພ຺ເພປິ ອຸໂປສຖິກາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສີລໍ ອາວ ຊ຺ເຊນ຺ຕາ ນິສີທິສ຺ຸ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ສກລທິວສໍ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ສູຣິຍຕ຺ຖງຄມນເວລາຍ ອາຄໂຕ຺ ອຖສ຺ສ ກຕ຺ຕກາຣິກາ ຫຕ຺ຖໂຂວນໍ ທຕ຺ວາ ປາຕິຍໍ ກຕ຺ຕໍ ວຫ຺ເຌຕ຺ວາ ອຸປນາເມສີ຺ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ "ອຄ຺ເຄສຸ ທິວເສສຸ ອິມາຍ ເວລາຍ ມຫາສທ຺ໂທ ໂຫຕິ, ອຊ຺ຊ ກຫໍ ຄຕາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉີ຺ "ສພ຺ເພ ອຸໂປສຖໍ ສມາທິຍິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຖ຺ຖານານິ ຄຕາ"ຕິ຺ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ "ເອຕ຺ຕການໍ ສີລວນ຺ຕານໍ ອນ຺ຕເຣ ອຫໍ ເອໂກ ທຸສ຺ສີໂລ ຫຸຕ຺ວາ ນ ວສິສ຺ສາມິ, ອິທານິ ອຸໂປສຖງເຄສຸ ອຣິຖ຺ຖິເຕສຸ ໂຫຕິ ນຸ ໂຂ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ, ໂນ"ຕິ຺ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເສຖ຺ຖີ ປຸຈ຺ຉີ຺ ອຖ ນໍ ເສຖ຺ຖີ "ຕາຕ ປາໂຕວ ອນຣິຖ຺ຖິຕຕ຺ຕາ ສກລໍ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ນ ໂຫຕິ, ອຸປຫ຺ຌຸໂປສຖກມ຺ມໍ ປນ ໂຫຕີ"ຕິ ອາຫ຺

ໂສ "ເອຕ຺ຕກມ຺ປິ ໂຫຕູ"ຕິ ເສຖ຺ຖິສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສມາທິນ຺ນສີໂລ ຫຸຕ຺ວາ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ອຣິຖ຺ຖາຍ ອຕ຺ຕໂນ ວສໂນກາສໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສີລໍ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ນິປ຺ຊ຺ຊິ຺ ອຖສ຺ສ ສກລທິວສໍ ນິຣາຫາຣຕາຍ ປຈ຺ຉິມຍາມສມນນ຺ຕເຣ ສຕ຺ຖກວາຕາ ສມຸຖ຺ຖຫີສ຺ຸ ເສຖ຺ຖິນາ ນານາວິຌານິ ເກສຊ຺ຊານິ ອາຫຣິຕ຺ວາ "ກຸຄ຺ຊາ"ຕິ ວຸຈ຺ຈມາໂນປິ "ອຸໂປສຖໍ ນ ກິນ຺ທິສ຺ສາມິ, ຊີວິຕປຣິຍນ຺ຕິກໍ ກຕ຺ວາ ສມາທິຍີ"ນ຺ຕິ ອາຫ຺ ພລວເວທນາ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊີ, ອຣຸຕ຺ຄຄມນເວລາຍ ສຕີ ປຈ຺ຈຸປຖ຺ຖາເປຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ຺ ອຖ ນໍ "ອິທານິ ມຣິສ຺ສຕີ"ຕິ ນິຫຣິຕ຺ວາ "ໂອສາຣເກ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປສຸໍ຺ ຕສ຺ຸມຶ ຂເຄ ພາຣາຄສີຣາຊາ ຣຖວຣຄໂຕ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຄໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຕໍ ຖານໍ ສມ຺ປາປຸຄີ຺ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ຸສ ສິຣີ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕສ຺ຸມຶ ໂລກໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ເຖສີ຺ ໂສ ຈວິຕ຺ວາ ອຸປຫ຺ຌຸໂປສຖກມ຺ມນິສ຺ສນ຺ເທນ ຕສ຺ຸສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ປຄິສນ຺ຮີ ຄຄ຺ຫີ຺ ສາ ລທ຺ຮຄພ຺ກປຣິຫາຣາ ທສມາສຈ຺ຈເຍນ ປ຺ຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ, "ອຸທຍກຸມາໂຣ"ຕິສ຺ສ ນາມໍ ອກໍສ຺ຸ ໂສ ວຍປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ສພ຺ພສິປ຺ເປສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕີ ປາປຸຄີ, ຊາ ຕິສ຺ສຣຄາເຄນ ອຕ຺ຕໂນ ປຸພ຺ພກມ຺ມໍ ສຣິຕ຺ວາ "ອປ຺ປ຺ກສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ຜລໍ ມມ ອິທ"ນ຺ຕິ ອກິກ຺ຂຄໍ ອຸທານໍ ອຸທາເນສີ຺ ໂສ ປີຕ຺ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາປິ ອຕ຺ຕໂນ ມຫນ຺ຕໍ ສິຣິວິກວໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຕເທວ ອຸທານໍ ອຸທາເນສີ຺

ອເຖກທິວສໍ ນຄເຣ ຉຕໍ ສຊ຺ຊຍີສຸ, ມຫາຊໂນ ກີລຸອາປສ຺ຸໂຕ ອໂຫສີ຺ ຕທາ ພາຣາຄສີຍາ ອຸຕ຺ຕຣທ຺ວາຣວາສີ ເອໂກ ກຕິໂກ ອຸທກກາຕີ ກຕ຺ວາ ລທ຺ຮໍ ອຫ຺ຌມາສກໍ ປາກາຣິຖ຺ຖກາຍ ອນ຺ຕເຣ ຄເປຕ຺ວາ ກຕີ ກໂຣນ຺ໂຕ ທກ຺ຂິຄທ຺ວາຣໍ ປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຸທກກາຕິເມວ ກຕ຺ວາ ຊີວມານາຍ ເອກາຍ ກປ຺ຄິຕ຺ຖິຍາ ສທ຺ຮິ ສໍວາສໍ ກປ຺ເປສີ຺ ສາ ຕໍ ອາຫ – "ສາມີ, ນຄເຣ ຉໂຄ ວຕ຺ຕ ຕິ, ສເຈ ເຕ ກິຄ຺ຈິ ອຕ຺ຖີ, ມຍມ຺ປິ ກີລຸເອຍ຺ຍາມາ"ຕິ? "ອາມ, ອຕ຺ຖີ"ຕິ຺ "ກິຕ຺ຕກໍ, ສາມີ"ຕິ? "ອຫ຺ຌມາສໂກ"ຕິ຺ "ກຫໍ ໂສ"ຕິ? "ອຸຕ຺ຕຣທ຺ວາເຣ ອິຖ຺ຖກພ຺ກນ຺ຕເຣ ຄປີໂຕຕິ ອິໂຕ ເມ ທ຺ວາທສໂຍຊນນ຺ຕເຣ ນິຌານໍ, ຕວ ປນ ຫຕ຺ເຖ ກິຄ຺ຈິ ອຕ຺ຖີ"ຕິ? "ອາມ, ອຕ຺ຖີ"ຕິ຺ "ກິຕ຺ຕກ"ນ຺ຕິ? "ອຫ຺ຌມາສໂກວາ"ຕິ຺ "ອິຕິ ຕວ ອຫ຺ຌມາສໂກ, ມມ ອຫ຺ຌມາສໂກຕິ ມາສ ໂກວ ໂຫຕິ, ຕໂຕ ເອເກນ ໂກຖ຺ຖາເສນ ມາລໍ, ເອເກນ ໂກຖ຺ຖາເສນ ຄນ຺ຮໍ, ເອເກນ ໂກຖ຺ຖາເສນ ສຸຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກີລຸອິສ຺ສາມ, ຄຈ຺ຉ ຕຍາ ຄປິຕໍ ອຫ຺ຌມາສກໍ ອາຫຣາ"ຕິ຺ ໂສ "ກຣິຍາຍ ເມ ສນ຺ຕິກາ ກຖາ ລທ຺ຮາ"ຕິ ຫຖ຺ຖຕຸຖ຺ໂຖ "ກທ຺ເທ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິ, ອາຫຣິສ຺ສາມີ ນ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມີ຺ ນາຄພໂລ ກຕິໂກ ຉ ໂຍຊນານິ ອຕິກ຺ກມ຺ມ ມຊ຺ຊນ຺ຫິກສມເຍ ວີຕຈ຺ຈິກງຄາຣສນ຺ຖຕໍ ວິຍ ອຸຕ຺ຫໍ ວາລຸກໍ ມທ຺ທນ຺ໂຕ ຌນໂລເກນ ຫຖ຺ຖປຫຖ຺ໂຖ ກສາວຣຕ຺ຕນິວາສໂນ ກຄ຺ເຄ ຕາລປຄ຺ຄໍ ປີລຸອນ຺ຮິຕ຺ວາ ເອເກນ ອາໂຍຄວຕ຺ເຕນ ຄີຕໍ ຄາຍນ຺ໂຕ ຣາຊງຄເຄນ ປາຍາສິ຺

ອຸທຍຣາຊາ ສີຫປຄ຺ຊຣໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ຖິໂຕ ຕໍ ຕຖາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ "ກຶ ນຸ ໂຂ ເອສ ເອວຣູປໍ ວາຕາຕປໍ ອຄເຄຕ຺ວາ

ທຸຍຖຸຍໂຖ ຄາຍນຸໂຕ ຄຈฺฉຕິ, ປุຈฺฉິສุສາມິ ນ’’นฺติ จินฺเตตฺวา ปกฺโกสนตฺถาย เอกํ ปุริสํ ปหิณิฯ เตน คนฺตฺวา ‘‘ราชา ตํ ปกฺโกสตี’’ติ วุตฺเต ‘‘ราชา มยฺหํ กึ โหติ, นาหํ ราชานํ ชานามี’’ติ วตฺวา พลกฺกาเรน นีโต เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิฯ อถ นํ ราชา ปุจฺฉนฺโต ทฺเว คาถา อภาสิ –

໓໒໕ฯ

‘‘ອງຄາຣຊາຕາ ປຖວີ, ກຸກฺກุລຸອານຸຄຕາ ມທີ;

ອຖ ຄາຍສິ ວຕฺຕານິ, ນ ຕໍ ຕປຕິ ອາຕໂປฯ

໓໒໖ฯ

‘‘ອຸທฺທํ ຕປຕິ ອາທິຈฺໂຈ, ອໂທ ຕປຕິ ວາລຸກາ;

ອຖ ຄາຍສິ ວຕฺຕານິ, ນ ຕໍ ຕປຕິ ອາຕໂປ’’ຕິฯ

ຕຕฺຖ ອງຄາຣຊາຕາຕິ ໂກ ປຸຣິສ, ອຍํ ປຖວີ ວີຕຈฺຈິກງຄາຣາ ວິຍ ອຸຕฺຫຊາຕາฯ ກຸກฺກຸລຸອານຸຄຕາຕິ ອາທິຕฺຕฉາຣິກສງฺຂາເຕນ ກຸກฺກຸລຸເອນ ວິຍ ອຸຕฺຫວາລຸກາຍ ອນຸຄຕາฯ ວຕฺຕານີຕິ ອາໂຍຄວຕฺຕານິ ອາໂຣເປຕฺວາ ຄີຕํ ຄາຍສີຕິฯ

ໂສ ຣໂຍໂຄ ກຖํ ສຸຕฺວາ ຕຕິຍํ ຄາຖມາຫ –

໓໒໗ฯ

‘‘ນ ມํ ຕປຕິ ອາຕໂປ, ອາຕປາ ຕປຍນฺຕິ ມํ;

ອຕฺຖາ ຫິ ວິວິธາ ຣາຊ, ເຕ ຕປນฺຕິ ນ ອາຕໂປ’’ຕິฯ

ຕຕฺຖ ອາຕປາຕິ ວຕฺຖຸກາມກິເລສກາມາฯ ປຸຣິສญฺหิ ເຕ ອภິຕປນฺຕິ, ຕສฺມາ ‘‘ອາຕປາ’’ຕິ ວຸຕฺຕາฯ ອຕฺຖາ ຫິ ວິວິธາຕິ, ມຫາຣາຊ, ມຍฺຫํ ວຕฺຖຸກາມກິເລສກາເມ ນິສฺສາຍ ກຕฺຕພฺພາ ນານາກິຈฺຈສງฺຂາຕາ ວິວິธາ ອຕฺຖາ ອຕฺຖິ, ເຕ ມํ ຕປນฺຕິ, ນ ອາຕ ໂປຕິฯ

ອຖ ນํ ຣາຊາ ‘‘ໂກ ນາມ ເຕ ອຕฺໂຖ’’ຕິ ປຸຈฺฉິฯ ໂສ ອາຫ ‘‘ອຫํ, ເທວ, ທກฺขิณທฺວາເຣ ກປณิกฺຖິຍາ ສທฺธิํ ສํວາສํ ກປฺເປສິํ, ສາ ມํ ‘ฉณํ ກີລิสฺสาม, ອຕฺຖິ ເຕ ກິญฺจิ ຫตฺເຖ’ຕິ ປຸຈฺฉິ, ອຖ ນํ ອຫํ ‘ມມ ນິธານํ ອຸຕฺຕຣທฺວາເຣ ປາກາຣນฺເຕ ຖປິຕ’ນฺຕິ ອວຈํ, ສາ ‘ຄຈฺฉ ຕํ ອາຫຣ, ອຸໂภປิ ກີລิສฺສາມາ’ຕິ ມํ ປຫິณิ, ສາ ເມ ຕສฺສາ ກຖາ ຫທຍํ ນ ວິຊຫຕິ, ຕํ ມํ ອນຸສฺສຣນฺຕํ ກາມຕໂປ ຕປຕິ, ອຍํ ເມ, ເທວ, ອຕฺໂຖ’’ຕິฯ ອຖ ‘‘ເອວຣູປํ ວາຕາຕປํ ອຄເณຕฺວາ ກິํ ເຕ ຕຸສฺສນກາຣณํ, ເຍນ ຄາຍນฺໂຕ ຄຈฺฉສີ’’ຕິ? ‘‘ເທວ, ຕํ ນິธານํ ອາຫຣິຕฺວາ ‘ຕາຍ ສທฺธิํ ອภิຣມิສฺສາມີ’ຕິ ອິມິນາ ກາຣເณນ ຕຸຍฺໂຖ ຄາຍາມີ’’ຕິฯ ‘‘ກິํ ປນ ເຕ, ໂກ ປຸຣິສ, ອຸຕฺຕຣທฺວາເຣ ຖປິຕນິธານํ ສຕສຫສฺສມຕฺຕํ ອຕฺຖີ’’ຕິ? ‘‘ນຕฺຖີ, ເທວາ’’ຕິฯ ຣາຊາ ‘‘ເຕນ ຫິ ປญฺญາສ ສຫສฺ ສານິ, ຈຕฺຕາລີສ, ຕິํສ, ວີສ, ທສ, ສຫສฺສํ, ປญฺຈ ສຕານິ, ຈຕฺຕາຣິ, ຕີณิ, ທฺເວ, ເອກํ, ສຕํ, ປญฺญາສํ, ຈຕฺຕາລີສํ, ຕິํສํ, ວີ สํ, ທສ, ປญฺຈ, ຈຕฺຕາຣິ, ຕໂຍ, ທฺເວ, ເອໂກ ກຫາປໂณ, ອฑฺฒໂມ, ປາໂທ, ຈຕฺຕາໂຣ ມາສກາ, ຕໂຍ, ທฺເວ, ເອໂກ ມາສໂກ’’ຕິ ປຸຈฺฉิฯ ສພฺພํ ປฏิກฺขิປิຕฺວາ ‘‘ອฑฺฒມາສໂກ’’ຕິ ວຸຕฺໂຕ ‘‘ອາມ, ເທວ, ເອຕฺຕກํ ມຍฺຫํ ธนํ, ຕํ ອາຫຣິຕฺວາ ຕາຍ ສທฺธิํ ອภิຣມິສฺສາມີຕິ ຄຈฺฉາມິ, ຕາຍ ປີຕິຍາ ເຕນ ໂສມນສฺເສນ ນ ມํ ເອສ ວາຕາຕໂປ ຕປຕີ’’ຕິ ອາຫฯ

ອຖ ນํ ຣາຊາ ‘‘ໂກ ປຸຣິສ, ເອວຣູເປ ອາຕເປ ຕຕฺຖ ມາ ຄມິ, ອຫํ ເຕ ອฑฺฒມາສກํ ທສฺສາມີ’’ຕິ ອາຫฯ ‘‘ເທວ, ອຫํ ຕຸມฺຫາກํ

ກຖາຍ ຄຕ຺ວາ ຕລ຺ຈ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມິ, ອິຕຣລ຺ຈ ຘນໍ ນ ນາເສສ຺ສາມິ, ມມ ຘມນໍ ອຫາເປຕ຺ວາ ຕມ຺ປິ ຄເຫສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ‘ໂກ ປຸຣິສ, ນິວຕ຺ຕ, ມາສກໍ ເຕ ທສ຺ສາມິ, ທຸເວ ມາສເກທີ ເອວໍ ວຑ຺ເຌຕ຺ວາ ໂກຍີ ໂກຍິສຕໍ ອປ໌ຣິມິຕໍ ຘນໍ ທສ຺ສາມິ, ນິວຕ຺ຕາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕປິ ‘‘ເທວ, ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອິຕຣມ຺ປິ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ອິຈ຺ເຈວ ອາຫຯ ຕໂຕ ເສຍ຺ຖິຍ຺ຖານາທີຫິ ຖານນ຺ຕເຣຫິ ປໂລພິໂຕ ຍາວ ອຸປຣຊ຺ຊາ ຕເຖວ ວຕ຺ວາ ‘‘ອຸປ໌ຑ຺ຌຣຊ຺ຊໍ ເຕ ທສ຺ສາມິ, ນິວຕ຺ຕາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສມ຺ປ໌ຝິຈ຺ຉິຯ ຣາຊາ ‘‘ຄຈ຺ຉຖ ມມ ສຫາຍສ຺ສ ເກສມສ຺ສຸໍ ກາເຣຕ຺ວາ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ອາເນຖ ນ’’ນ຺ຕິ ອມຈ຺ເຈ ອາຕາເປສິຯ ອມຈ຺ຈາ ຕຖາ ອກໍສຸຯ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ທ຺ວິຘາ ກິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຸປ໌ຑ຺ຌຣຊ຺ຊໍ ອທາສິຯ ‘ໂສ ປນ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາປິ ອຑ຺ຌມາສກເປມເມນ ອຸຕ຺ຕຣປ໌ສ຺ສໍ ຄໂຕເຍວາ’’ຕິ ວທນ຺ຕິຯ ໂສ ອຑ຺ຌມາສກຣາຊາ ນາມ ອໂທສິຯ ເຕ ສມຄ຺ຄາ ສມ຺ໂມທມານາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ຕາ ເອກທິວສໍ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄມີສ຺ຯ ຕຕ຺ຖ ກີລຸອິຕ຺ວາ ອຸທຍຣາຊາ ອຑ຺ຌມາສກຣລ຺ໂລ ອງ຺ເກ ສີສໍ ກຕ຺ວາ ນິປ໌ຊ຺ຊິຯ ຕສ຺ມິ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກນ຺ເຕ ປ໌ຣິວາຣມນຸສ຺ສາ ກີລຸອານຸກວນວເສນ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ອຄມໍສຸຯ

ອຑ຺ຌມາສກຣາຊາ ‘‘ກິ ເມ ນິຈ຺ຈກາລໍ ອຸປ໌ຑ຺ຌຣຊ຺ເຊນ, ອິມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ອຫເມວ ສກລຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສ຺ສາມີ’’ຕິ ຂຄ຺ຄໍ ອພ຺ພາ ຫິຕ຺ວາ ‘‘ປ໌ຫຣິສ຺ສາມີ ນ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸນ ‘‘ອຍໍ ຣາຊາ ມໍ ທລິທ຺ທກປ໌ຕໍ ມນຸສ຺ສໍ ອຕ຺ຕນາ ສມານໍ ກຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕ ອິສ຺ສຣິເຍ ປ໌ຕິຍ຺ຖເປ໌ສິ, ເອວຣູປໍ ນາມ ຍສທາຍກໍ ມາເຣຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສ຺ສາມີຕິ ມມ ອິຈ຺ຉາ ອຸປ໌ປ໌ນ຺ນາ, ອຍຸຕ຺ຕໍ ວຕ ເມ ກມ຺ມ’’ນ຺ຕິ ສຕີ ປ໌ຝິລກິຕ຺ວາ ອສີ ປ໌ເວເສສິຯ ອຖສ຺ສ ທຸຕິຍມ຺ປິ ຕຕິຍມ຺ປິ ຕເຖວ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸປ໌ປ໌ຊ຺ຊິຯ ຕໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ອິທໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປຸນປ໌ປຸນໍ ອຸປ໌ປ໌ຊ຺ຊມານໍ ມໍ ປ໌າປ໌ກມ຺ເມ ນິໂຍເຊຍ຺ຍາ’’ຕິຯ ໂສ ອສີ ກູມິຍໍ ຂິປິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອຸຍ຺ຖາເປຕ຺ວາ ‘‘ຂມາຫິ ເມ, ເທວາ’’ຕິ ປ໌າເທສຸ ປ໌ຕິຯ ‘‘ນນຸ ສມ຺ມ, ຕວ ມມນ຺ຕເຣ ໂທໂສ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ? ‘‘ອຕ຺ຖິ, ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ອິທໍ ນາມ ອກາສີ’’ນ຺ຕິຯ ‘‘ເຕນ ຫີ ສມ຺ມ, ຂມາມິ ເຕ, ອິຈ຺ຉນ຺ໂຕ ປນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຫິ, ອຫໍ ອຸປຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ອຸປ໌ຍ຺ຖຫິສ຺ສາມີ’’ຕິຯ ໂສ ‘‘ນ ເມ, ເທວ, ຣຊ຺ເຊນ ອຕ຺ໂຖ, ອຍລ຺ຫິ ຕຕ຺ຫາ ມໍ ອປ໌າເຍສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕາເປ໌ສ຺ສຕິ, ຕວ ຣຊ຺ຊໍ ຕ຺ວເມວ ຄຕ຺ຫ, ອຫໍ ປ໌ພ຺ພຊິສ຺ສາມີ, ທິຍ຺ໂຖ ເມ ກາມສ຺ສ ມູລໍ, ອຍລ຺ຫິ ສງ຺ກປ໌ເປ໌ນ ວຑ຺ຌຕິ, ນ ທານິ ນໍ ຕໂຕ ປ໌ຍ຺ຖາຍ ສງ຺ກປ໌ເປ໌ສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຸທາເນນ຺ໂຕ ຈຕ຺ຕຖໍ ຄາຖມາຫ –

໓໙ຯ

‘‘ອທ຺ທສໍ ກາມ ເຕ ມູລໍ, ສງ຺ກປ໌ປ໌າ ກາມ ຊາຍສິ;

ນ ຕໍ ສງ຺ກປ໌ປ໌ຍິສ຺ສາມິ, ເອວໍ ກາມ ນ ເຫຫິສີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເອວນ຺ຕິ ເອວໍ ມມນ຺ຕເຣຯ ນ ເຫຫິສີຕິ ນ ອຸປ໌ປ໌ຊ຺ຊິສ຺ສສີຕິຯ

ເອວລ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ປຸນ ກາເມສຸ ອນຸຍຸລ຺ຊນ຺ຕສ຺ສ ມຫາຊນສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ປລ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐ຯ

‘‘ອປ໌ປ໌າປິ ກາມາ ນ ອລໍ, ພຫູຫິປິ ນ ຕປ໌ປ໌ຕິ;

ອຫຫາ ພາລລປ໌ນາ, ປ໌ຣິວຊ຺ເຊຖ ຊຄ຺ຄໂຕ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອຫຫາຕິ ສໍເວຄທີປ໌ນໍຯ ຊຄ຺ຄໂຕຕິ ຊຄ຺ຄນ຺ໂຕຯ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ມຫາຣາຊ, ອິມສ຺ສ ມຫາຊນສ຺ສ ອປ໌ປ໌ກາປິ ວຕ຺ຖຸ ກາມກິເລສກາມາ ນ ອລໍ ປ໌ຣິຍຕ຺ຕາວ, ພຫູຫິປິ ຈ ເຕທິ ນ ຕປ໌ປ໌ເຕວ, ‘‘ອໂຫ ອິເມ ມມ ຣູປ໌າ ມມ ສທ຺ທາ’’ຕິ ລປ໌ນໂຕ ພາລລປ໌ນາ ກາມາ, ອິເມ ວິປ໌ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຌຕ຺ວາ ໂພຘິປ໌ກ຺ຂິຍານໍ ຘມ຺ມານໍ ກາວນານຸໂຍຄມນຸຍຸຕ຺ໂຕ ຊຄ຺ຄນ຺ໂຕ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ປ໌ຣິວຊ຺ເຊຖ, ປ໌ຣິລ຺ຍາປ໌ຫານາກິສມເຍຫິ ອກິສເມຕ຺ວາ ປ໌ຊເຫຍ຺ຍາຕິຯ

ເອວໍ ໂສ ມຫາຊນສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ອຸທຍຣາຊານໍ ຣຊ຺ຊໍ ປ໌ຝິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ອສ຺ສຸມຸຂໍ ໂຣທມານໍ ປ໌ຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ

ປ໌ວິສິຕ຺ວາ ປ໌ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານາພິລ຺ຸຓາໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ວິຫາສີ. ຕສ຺ສ ປ໌ພ຺ພຊິຕກາເລ ຣາຊາ ຕໍ ອຸຫານໍ ສກລໍ ກຕ຺ວາ ອຸຫາເນນ຺ໂຕ ຉຖ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑.

‘‘ອປ຺ປ໌ສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ ຜລໍ ມເມທໍ, ອຸທໂຍ ອຊ຺ຊາຄມາ ມຫຕ຺ຕປ໌ຕ຺ຕໍ;

ສ຺ຸລທ຺ຘລາໂກ ວຕ ມາຕາວສ຺ສ, ໂຍ ປ໌ພ຺ພຊິ ກາມຣາຄໍ ປ໌ຫາຍາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຸທໂຍຕິ ອຕ຺ຕານໍ ສນ຺ຘາຍ ວທຕິ. ມຫຕ຺ຕປ໌ຕ຺ຕນ຺ຕິ ມຫນ຺ຕກາວປ຺ປ໌ຕ຺ຕໍ ວິປຸ໌ລໍ ອິສ຺ສຣິຍໍ ອຊ຺ຊາຄມາ. ມາຕາວສ຺ສາຕິ ສຕ຺ຕສ຺ສ ມຍ຺ທໍ ສຫາຍສ຺ສ ສ຺ຸລທ຺ຘລາໂກ, ໂຍ ກາມຣາຄໍ ປ໌ຫາຍ ປ໌ພ຺ພຊິໂຕຕິ ອຘິປ຺ປ໌າເຍເນວມາຫ.

ອິມິສ຺ສາ ປ໌ນ ຄາຖາຍ ນ ໂກຈິ ອຕ຺ຖໍ ຊານາຕິ. ອຖ ນໍ ເອກທິວສໍ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຄາຖາຍ ອຕ຺ຖໍ ປຸ໌ຈ຺ຉິ, ຣາຊາ ນ ກເຖສີ. ເອໂກ ປ໌ນສ຺ສ ຄງ຺ຄມາໂລ ນາມ ມງ຺ຄລນ຺ຫາປິໂຕ, ໂສ ຣສ຺ໂຍ ມສ຺ສຸໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ປ໌ຖມໍ ຂຸຣປ໌ຣິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ຉາ ສຕ຺ຫາເສນ ໂລມ ານິ ຄຕ຺ຫາຕິ, ຣສ຺ໂຍ ຈ ຂຸຣປ໌ຣິກມ຺ມກາເລ ສຸຂໍ ໂຫຕິ, ໂລມຫຣຕກາເລ ທຸກ຺ຂໍ. ໂສ ປ໌ຖມໍ ຕສ຺ສ ວຣໍ ທາຕຸກາໂມ ໂຫຕິ, ປ໌ຈ຺ຉາ ສີສຈ຺ເຉທນມາກງ຺ຂຕິ. ອເຖກທິວສໍ ‘‘ກທ຺ເທ, ອມ຺ຫາກໍ ຄງ຺ຄມາລກປ຺ປ໌ໂກ ພາໂລ’’ຕິ ເທວິຍາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ‘‘ກິ ປ໌ນ, ເທວ, ກາຕຸໍ ວຓ຺ຓຕີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ປ໌ຖມໍ ສຕ຺ຫາເສນ ໂລມານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ຉາ ຂຸຣປ໌ຣິກມ຺ມ’’ນ຺ຕິ ອາຫ. ສາ ຕໍ ກປ຺ປ໌ ກໍ ປ໌ກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ອິທານິ ຣສ຺ໂຍ ມສ຺ສຸກຣຕທິວເສ ປ໌ຖມໍ ໂລມານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ຉາ ຂຸຣປ໌ຣິກມ຺ມໍ ກເຣຍ຺ຍາສີ, ຣສ຺ຓາ ຈ ‘ວຣໍ ຄຕ຺ຫາຫີ’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘ອສ຺ເລນ, ເທວ, ເມ ອຕ຺ໂຖ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸທານຄາຖາຍ ອຕ຺ຖໍ ອາຈິກ຺ຂຖາ’ຕິ ວເທຍ຺ ຍາສີ, ອຫໍ ເຕ ພຫຸໍ ຘນໍ ທສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫ. ໂສ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປ໌ຜິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ມສ຺ສຸກຣຕທິວເສ ປ໌ຖມໍ ສຕ຺ຫາສໍ ຄຕ຺ຫີ. ‘‘ກິ, ກເຕ ຄງ຺ຄມາລ, ອປຸ໌ພ຺ພໍ ເຕ ກຣຕ’’ນ຺ຕິ ຣສ຺ຓາ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ເທວ, ກປ຺ປ໌ກາ ນາມ ອປຸ໌ພ຺ພມ຺ປິ ກໂຣນ຺ຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປ໌ຖມໍ ໂລມານິ ຄເຫຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ຉາ ຂຸຣປ໌ຣິກມ຺ມໍ ອກາສີ. ຣາຊາ ‘‘ວຣໍ ຄຕ຺ຫາຫີ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ເທວ, ອສ຺ເລນ ເມ ອຕ຺ໂຖ ນຕ຺ຖິ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸທານ ຄາຖາຍ ອຕ຺ຖໍ ກເຖຖາ’’ຕິ. ຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ທລິທ຺ທກາເລ ກຕໍ ກເຖຕຸໍ ລຊ຺ຊນ຺ໂຕ ‘‘ຕາຕ, ອິມິນາ ເຕ ວເຣນ ໂກ ອຕ຺ໂຖ, ອສ຺ລໍ ຄຕ຺ຫາຫີ’’ຕິ ອາຫ. ‘‘ເອຕເມວ ເທຫີ, ເທວາ’’ຕິ. ໂສ ມຸສາວາທກເຍນ ‘‘ສາຘູ’’ຕິ ສມ຺ປ໌ຜິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ກຸມ຺ມາສປິຕ຺ຟິຊາຕ ເກ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ສພ຺ພໍ ສໍວິທຫາເປຕ຺ວາ ຣຕນປ໌ລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ‘‘ອຫໍ ຄງ຺ຄມາລ, ປຸ໌ຣິມກເວ ອິມສ຺ມິເຍວ ນຄເຣ’’ຕິ ສພ຺ ພໍ ປຸ໌ຣິມກິຣິຍໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ‘‘ອິມິນາ ກາຣເຓນ ອຸປ໌ຑ຺ຸຒຄາຖໍ, ‘ສຫາໂຍ ປ໌ນ ເມ ປ໌ພ຺ພຊິໂຕ, ອຫໍ ປ໌ມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຣຊ຺ຊເມວ ກາເຣມີ’ຕິ ອິມິນາ ກາຣເຓນ ປ໌ຈ຺ຉາ ອຸປ໌ຑ຺ຸຒຄາຖໍ ວທາມີ’’ຕິ ອຸທານສ຺ສ ອຕ຺ຖໍ ກເຖສີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກປ຺ປ໌ໂກ ‘‘ອຸປ໌ໂອ຺ຒຸໂປ໌ສຖກມ຺ເມນ ກິຣ ຣສ຺ຓາ ອຍໍ ສມ຺ປ໌ຕ຺ຕິ ລທ຺ຘາ, ກຸສລໍ ນາມ ກາຕພ຺ພເມວ, ຍໍນູນາຫໍ ປ໌ພ຺ພ ຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປ໌ຕິຓ຺ຖໍ ກເຣຍ຺ຍ’’ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຓາຕິໂກຄປ໌ຣິວຓ຺ຜໍ ປ໌ຫາຍ ຣາຊານໍ ປ໌ພ຺ພຊ຺ຊໍ ອນ຺ຸຊານາເປຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອິສິປ໌ພ຺ພຊ຺ຊໍ ປ໌ພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຕິລກ຺ຂຕໍ ອາໂຣເປນ຺ໂຕ ວິປ໌ສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຒຕ຺ວາ ປ໌ຈ຺ເຈກໂພຘີ ປ໌ຕ຺ວາ ອິທ຺ຘິຍາ ນິພ຺ພຕ຺ຕປ໌ຕ຺ຕຈີວຣຘໂຣ ຄນ຺ຘມາທນປ໌ພ຺ພເຕ ປ໌ລ຺ຈວພ຺ພສ຺ສານິ ວສິຕ຺ວາ ‘‘ພາຣາຓສິຣາຊານໍ ໂອໂລເກສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາກາ ເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ມງ຺ຄລສິລາຍໍ ນິສີທິ. ອຸຍ຺ຍານປ໌າໂລ ສລ຺ຊານິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣສ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສິ ‘‘ເທວ, ຄງ຺ຄມາໂລ ປ໌ຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ນິສິນ຺ໂນ’’ຕິ. ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ປ໌ຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘໍ ວນ຺ທິສ຺ສາມີ’’ຕິ ເວເຄນ ນິກ຺ຂມິ. ຣາຊມາຕາ ຈ ປຸ໌ຕ຺ເຕນ ສທ຺ຘິເຍວ ນິກ຺ຂມິ. ຣາຊາ ອຸຍ຺ຍານໍ ປ໌ວິສິຕ຺ວາ ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ ສທ຺ຘີ ປ໌ຣິ ສາຍ. ໂສ ຣສ຺ຓາ ສທ຺ຘີ ປ໌ຜິສນ຺ຖາຣໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ‘‘ກິ, ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕ, ອປ຺ປ໌ມຕ຺ໂຕສິ, ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ທານາທີນິ ປຸ໌ລ຺ຓານິ ກໂຣສີ’’ຕິ ຣາຊານໍ ກຸລນາເມນ ອາລປິຕ຺ວາ ປ໌ຜິສນ຺ຖາຣໍ ກໂຣຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣສ຺ໂຍ ມາຕາ ‘‘ອຍໍ ຫີນຊ຺ຈ຺ໂຈ ມລມຊ຺ຊໂກ ນ຺ຫາປິຕປຸ໌ຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕານໍ ນ ຊານາຕິ, ມມ ປຸ໌ຕ຺ຕໍ ປ໌ຖວິສ຺ສຣໍ ຊາຕິຂຕ຺ຕິຍໍ ‘ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕາ’ຕິ ນາເມນາລປ໌ຕີ’’ຕິ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘.

‘‘ຕປ໌ສາ ປ໌ຊຫນ຺ຕິ ປ໌າປ໌ກມ຺ມໍ, ຕປ໌ສາ ນ຺ຫາປິຕກຸມ຺ພກາຣການໍ;

ຕປສາ ອກິກຸຍ຺ຍ ຄງຄມາລ, ນາເມນາລປສຊຊ ພ຺ຣຫ຺ມຫຕ຺ຕາ''ຕິ຿

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອິເມ ຕາວ ສຕ຺ຕາ ຕປສາ ອຕ຺ຕນາ ກເຕນ ຕໂປ໌ຄຸເຕນ ປາປກມ຺ມໍ ຊຫນ຺ຕິ, ກຶ ປເນເຕ ຕປສາ ນ຺ຫາປິຕກມ຺ມ຺ກ ກາຣກາວມ຺ປິ ຊຫນ຺ຕິ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ຄງຄມາລ, ອຕ຺ຕໂນ ຕປສາ ອກິກຸຍ຺ຍ ມມ ປ຺ຕ຺ຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມຫຕ຺ຕໍ ນາເມນາລປສິ, ປຕິຣູປໍ ນຸ ເຕ ເອຕນ຺ຕິ?

ຣາຊາ ມາຕຣໍ ວາເຣຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘສ຺ສ ຄຸຕໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ອຝ຺ຄມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໖຿

''ສນ຺ທິຝ຺ຖິກເມວ ອມ຺ມ ປສ຺ສຖ, ຂນ຺ຕິໂສຣຈ຺ຈສ຺ສ ອຍໍ ວິປາໂກ;

ໂຍ ສພ຺ພຊນສ຺ສ ວນ຺ທິໂຕຫຸ, ຕໍ ວນ຺ທາມ ສຣາຊິກາ ສມຈ຺ຈາ''ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ຂນ຺ຕິໂສຣຈ຺ຈສ຺ສາຕິ ອຨິວາສນຂນ຺ຕິຍາ ຈ ໂສຣຈ຺ຈສ຺ສ ຈ຿ ຕໍ ວນ຺ທາມາຕິ ຕໍ ອິທານິ ມຍໍ ສຣາຊິກາ ສມຈ຺ຈາ ສພ຺ເພ ວນ຺ທາມ, ປສ຺ສຖ ອມ຺ມ, ຂນ຺ຕິໂສຣຈ຺ຈານໍ ວິປາກນ຺ຕິ຿

ຣຝ຺ຌາ ມາຕຣີ ວາຣິຕາຍ ເສສມຫາຊໂນ ອຸຝ຺ຖຫິຕ຺ວາ ''ອຍຸຕ຺ຕໍ ວຕ, ເທວ, ເອວຣູປສ຺ສ ຫີນຊຈ຺ຈສ຺ສ ຕຸມ຺ເຫ ນາເມ ນາລປນ''ນ຺ຕິ ອາຫ຿ ຣາຊາ ມຫາຊນມ຺ປິ ປຝິພາຫິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄຸຕກາຖໍ ກເຖຕ຺ໍ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໔໗຿

''ມາ ກິຝ຺ຈິ ອວຈ຺ຕ຺ຖ ຄງຄມາລໍ, ມຸນິນໍ ໂມນປເຖສຸ ສິກ຺ຂມານໍ;

ເອໂສ ຫິ ອຕຣີ ອຕ຺ຕວໍ, ຍໍ ຕຣິຕ຺ວາ ຈຣນ຺ຕິ ວີຕໂສກາ''ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ມຸນິນນ຺ຕິ ອຄາຣິການຄາຣິກເສກ຺ຂາເສກ຺ຂປຈ຺ເຈກມຸນີສຸ ປຈ຺ເຈກມຸນີ຿ ໂມນປເຖສຸ ສິກ຺ຂມານນ຺ຕິ ປຸພ຺ພກາຄປຝິປທາ ໂພຘິປກ຺ຂິຍຘມ຺ມສງຂາເຕສຸ ໂມນປເຖສຸ ສິກ຺ຂມານໍ຿ ອຕ຺ຕວນ຺ຕິ ສໍສາຣມຫາສມຸທ຺ທໍ຿

ເອວຝ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ຣາຊາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ''ກນ຺ເຕ, ມຍ຺ຫໍ ມາຕຸ ຂມຖາ''ຕິ ອາຫ຿ ''ຂມາມິ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ຿ ຣາຊປຣິສາປິ ນໍ ຂມາເປສິ຿ ຣາຊາ ອຕ຺ຕານໍ ນິສ຺ສາຍ ວສນຕ຺ຖາຍ ປຝິຝ຺ຝໍ ຍາຈິ຿ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ປນ ປຝິຝ຺ຝໍ ອທຕ຺ວາ ສຣາຊິກາຍ ປຣິສາຍ ປສ຺ສນ຺ຕິຍາວ ອາກາເສ ຄຕ຺ວາ ຣຝ຺ໂຌ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ຄນ຺ຘມາທນເມວ ຄໂຕ຿

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ''ເອວຝ຺ຈ ອຸປາສກາ ອຸໂປສຖວາໂສ ນາມ ວສິຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕໂກ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ''ຕທາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂຘ ປຣິນິພ຺ພາຍິ, ອຫ຺ຌມາສກຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຣຝ຺ໂຌ ມາຕາ ມຫາມາຍາ, ອຄ຺ຄມເຫສີ ຣາຫຸລມາຕາ, ອຸທຍຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ''ນ຺ຕິ຿

ຄງຄມາລຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຝ຺ຈມາ຿

[໔໘໘] ໖຿ ເຈຕິຍຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຘມ຺ໂມ ຫເວ ຫໂຕ ຫນ຺ຕິຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ປຖວິປເວສນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຿ ຕສ຺ມິຝ຺ຫິ ທິວເສ

ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ "ອາວຸໂສ, ເທວທຕ຺ໂຕ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ປຖວິໍ ປວິຏ຺ໂຐ ອວີຈິປຣາຍໂຓ ຊາໂຕ"ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ປຖວິໍ ປວິຏ຺ໂຐເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ປຖມກປ຺ເປ ມຫາສມ຺ມໂຕ ນາມ ຣາຊາ ອສງ຺ເຂຍ຺ຍາຍຸໂກ ອໂຫສິ. ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ໂຣໂຊ ນາມ, ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ວຣໂຣໂຊ ນາມ, ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ກລ຺ຍາໂຓ ນາມ, ກລ຺ຍາຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ວຣກລ຺ຍາໂຓ ນາມ, ວຣກລ຺ຍາຓສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ອຸໂປສໂຖ ນາມ, ອຸໂປສຖສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ວເຣາໂປສໂຖ ນາມ, ວເຣາໂປສຖສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ມນ຺ຘາຕາ ນາມ, ມນ຺ຘາຕຸສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ວຣມນ຺ຘາຕາ ນາມ, ວຣມນ຺ຘາຕຸສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ວໂຣ ນາມ, ວຣສ຺ສ ປຸຕ຺ໂຕ ອຸປວໂຣ ນາມ ອໂຫສິ, ອຸປຣິວໂຣຕິປິ ຕສ຺ເສວ ນາມໍ. ໂສ ເຈຕິຍຣຏ຺ເຐ ໂສຕ຺ຖິຍນຄເຣ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ຈຕູຫິ ຣາຊິທ຺ຘີຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ ອໂຫສິ ອຸປຣິຈໂຣ ອາກາສຄາມີ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ນໍ ເທວປຸຕ຺ຕາ ຈຕູສຸ ທິສາສຸ ຂຄ຺ຄຫຕ຺ຖາ ຣກ຺ຂນ຺ຕິ, ກາຍໂຕ ຈນ຺ທນຄນ຺ໂຘ ວາຍຕິ, ມຸຂໂຕ ອຸປ຺ປລຄນ຺ໂຘ. ຕສ຺ສ ກປິໂລ ນາມ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ປຸໂຣຫິໂຕ ອໂຫສິ. ກປິລພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ປນ ກນິຏ຺ໂຐ ໂກຣກລມ຺ໂພ ນາມ ຣຎ຺ຎາ ສທ຺ຘິໍ ເອກາຈຣິຍກຸເລ ອຸຄ຺ຄຫິຕສິປ຺ໂປ ພາລສຫາໂຍ. ໂສ ຕສ຺ສ ກຸມາຣກາເລເຍວ "ອຫໍ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາ ຕຸຍ຺ຫໍ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານໍ ທສ຺ສາມີ"ຕິ ປຏິຊານິ. ໂສ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາ ປິຕຸ ປຸໂຣຫິຕໍ ກປິລພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານໂຕ ຈາເວຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ. ປຸໂຣຫິເຕ ປນ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປຏ຺ຐານໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ຕສ຺ມິໍ ຄາຣເວນ ອປຈິຕາກາຣໍ ທສ຺ເສສິ. ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຕໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ "ຣຊ຺ຊໍ ນາມ ສມວເຍຫິ ສທ຺ຘິໍ ສຸປຣິຫາຣໍ ໂຫຕິ, ອຫໍ ຣາຊານໍ ອາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ "ເທວ, ອຫໍ ມຫລ຺ລໂກ, ເຄເຫ ກຸມາຣໂກ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ປຸໂຣຫິຕໍ ກໂຣຫິ, ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມີ"ຕິ ຣາຊານໍ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐາເນ ຖປາເປຕ຺ວາ ຣາຊຸຍ຺ຍານໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຌານາຠິຎ຺ຎາໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຕຕ຺ເຖວ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ.

ໂກຣກລມ຺ໂພ "ອຍໍ ປພ຺ພຊິໂຕປິ ນ ມຍ຺ຫໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ທາເປສີ"ຕິ ຠາຕຣີ ອາຆາຕໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ສຸຂກຖາຍ ນິສິນ຺ນສມເຍ ຣຎ຺ຎາ "ໂກຣກລມ຺ພ ກິໍ ຕ຺ວໍ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐານໍ ນ ກໂຣສີ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ອາມ, ເທວ, ນ ກໂຣມິ, ຠາຕາ ເມ ກໂຣຕີ"ຕິ ອາຫ. "ນນຸ ເຕ ຠາຕາ ປພ຺ພຊິໂຕ"ຕິ? "ອາມ ປພ຺ພຊິໂຕ, ຐານນ຺ຕຣໍ ປນ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ທາເປສີ"ຕິ. "ເຕນ ຫິ ຕ຺ວໍ ກໂຣຫີ"ຕິ? "ເທວ, ປເວຓິຍາ ອາຄຕໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ມມ ຠາຕຣໍ ອປເນຕ຺ວາ ນ ສກ຺ກາ ມຍາ ກາຕຸ"ນ຺ຕິ. "ເອວໍ ສນ຺ເຕ ອຫໍ ຕໍ ມຫລ຺ລກໍ ກຕ຺ວາ ຠາຕຣໍ ເຕ ກນິຏ຺ຐໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ. "ກຖໍ, ເທວາ"ຕິ? "ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ"ຕິ. "ກິໍ ເທວ, ນ ຊານາຖ, ຍຖາ ມມ ຠາຕາ ມຫນ຺ເຕນ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ເມນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ວິຊ຺ຊາຘໂຣ, ໂສ ອພ຺ຠຸຕຘມ຺ເມນ ຕຸມ຺ເຫ ວຎ຺ເຈສ຺ສຕິ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ເທວປຸຕ຺ເຕ ອນ຺ຕຣຫິເຕ ວິຍ ກຣິສ຺ສຕິ, ກາຍໂຕ ຈ ມຸຂໂຕ ຈ ສຸຄນ຺ຘໍ ທຸຄ຺ຄນ຺ຘໍ ວິຍ ກຣິສ຺ສຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ອາກາສາ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ຠູມິຍໍ ຖິເຕ ວິຍ ກຣິສ຺ສຕິ, ຕຸມ຺ເຫ ປຖວິໍ ປວິສນ຺ຕາ ວິຍ ຠວິສ຺ສຖ, ຕທາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ກຖາຍ ປຕິຏ຺ຐາຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສຖາ"ຕິ. "ຕ຺ວໍ ເອວໍ ສຎ຺ຎໍ ມາ ກຣິ, ອຫໍ ກາຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ"ຕິ. "ກທາ ກຣິສ຺ສຖ, ເທວາ"ຕິ? "ອິໂຕ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ"ຕິ. ສາ ກຖາ ສກລນຄເຣ ປາກຏາ ອໂຫສິ. "ຣາຊາ ກິຣ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ມຫລ຺ລກໍ ຂຸທ຺ທກໍ, ຂຸທ຺ທກໍ ມຫລ຺ລກໍ ກຣິສ຺ສຕິ, ຐານນ຺ຕຣໍ ຂຸທ຺ທກສ຺ສ ທາເປສ຺ສຕິ, ກີທິໂສ ນຸ ໂຂ ມຸສາວາໂທ ນາມ, ກິໍ ນີລໂກ, ອຸທາຫຸ ປີຕກາທີສຸ ອຎ຺ຎຕຣວຓ຺ໂຓ"ຕິ ເອວໍ ມຫາຊນສ຺ສ ວິຕກ຺ໂກ ອຸທປາທິ. ຕທາ ກິຣ ໂລກສ຺ສ ສຈ຺ຈວາທີກາໂລ, "ມຸສາວາໂທ ນາມ ເອວຣູໂປ"ຕິ ນ ຊານນ຺ຕິ.

ປຸໂຣຫິຕປຸຕ຺ໂຕປິ ຕໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ປິຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກເຖສິ "ຕາຕ, ຣາຊາ ກິຣ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫ ຂຸທ຺ທເກ ກຕ຺ວາ ອມ຺ຫາກໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ມມ ຈູຬປິຕຸສ຺ສ ທສ຺ສຕີ"ຕິ. "ຕາຕ, ຣາຊາ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາປິ ອມ຺ຫາກໍ ຐານນ຺ຕຣໍ ຫຣິຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສຕິ. ກຕຣທິວເສ ປນ ກຣິສ຺ສຕີ"ຕິ? "ອິໂຕ ກິຣ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ"ຕິ. "ເຕນ ຫິ ຕທາ ມຍ຺ຫໍ ອາໂຣເຈຍ຺ຍາສີ"ຕິ. ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ມຫາຊນາ "ມຸສາວາທໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມາ"ຕິ ຣາຊງ຺ຄເຓ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ ມຎ຺ຈາຕິມຎ຺ເຈ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐໍສຸ. ກຸມາໂຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປິຕຸ ອາໂຣເຈສິ. ຣາຊາ ອລງ຺ກຕປຏິຍຕ຺ໂຕ ນິກ຺ຂມ຺ມ ມຫາຊນມຊ຺ເຊ ຣາຊງ຺ຄເຓ ອາກາເສ ອຏ຺ຐາສິ. ຕາປໂສ ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ປຸຣໂຕ ນິສີທນຈມ຺ມໍ ອຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ອາກາເສ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິຕ຺ວາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ມຫາຣາຊ, ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ຂຸທ຺ທກໍ ມຫລ຺ລກໍ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຐານນ຺ຕຣໍ ທາຕຸກາໂມສີ"ຕິ? "ອາມ ອາຈຣິຍ, ເອວໍ ເມ ກຖິຕ"ນ຺ຕິ. ອຖ ນໍ ໂສ ໂອວທນ຺ໂຕ "ມຫາຣາຊ, ມຸສາວາໂທ ນາມ ຠາຣິໂຍ ຄຸຓປຣິຘໍສໂກ ຈຕູສຸ ອປາເຍສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕາເປຕິ. ຣາຊາ ນາມ ມຸສາວາທໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຘມ຺ມໍ ຫນຕິ, ໂສ ຘມ຺ມໍ ຫນິຕ຺ວາ ສຍເມວ ຫຎ຺ຎຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

''ສມ຺ໂມ ຫເວ ຫໂຕ ຫນ຺ຕິ, ນາຫໂຕ ຫນ຺ຕິ ກິຎ຺ຈນໍ;

ຕສ຺ມາ ຫິ ສມ຺ມໍ ນ ຫເນ, ມາ ຕ຺ວໍ ສມ຺ໂມ ຫໂຕ ຫນີ''ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສມ຺ໂມຕິ ເຊຏ຺ຐາປຈາຍນສມ຺ໂມ ອິສານິປ຺ເປໂຕຯ

ອຖ ນໍ ອຸຕ຺ຕຣິປິ ໂອວທນ຺ໂຕ ''ສເຈ, ມຫາຣາຊ, ມຸສາວາທໍ ກຣິສ຺ສສິ, ຈຕສ຺ໂສ ອິທ຺ຘິໂຍ ອນ຺ຕຣຘາຍິສ຺ສນ຺ຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗ຯ

''ອລິກໍ ຠາສມານສ຺ສ, ອປກ຺ກມນ຺ຕິ ເທວຕາ;

ປູຕິກຎ຺ຈ ມຸຂໍ ວາຕິ, ສກຏ຺ຐານາ ຈ ຘໍສຕິ;

ໂຍ ຊານໍ ປຸຈ຺ຉິໂຕ ປຎ຺ຫໍ, ອຎ຺ຎຖາ ນໍ ວິຍາກເຣ''ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອປກ຺ກມນ຺ຕິ ເທວຕາຕິ ມຫາຣາຊ, ສເຈ ອລິກໍ ກເຖສ຺ສສິ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ເທວປຸຕ຺ຕາ ອາຣກ຺ຂໍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣຘາຍິສ຺ສນ຺ຕີຕິ ອຘິປ຺ປາເຍເນຕໍ ວທຕິຯ ປູຕິກຎ຺ຈ ມຸຂໍ ວາຕີຕິ ມຸຂຎ຺ຈ ເຕ ກາໂຍ ຈ ອຸໂຠ ປູຕິຄນ຺ຘໍ ວາຍິສ຺ສນ຺ຕີຕິ ສນ຺ຘາຍາຫຯ ສກຏ຺ຐານາ ຈ ຘໍສຕີຕິ ອາກາສໂຕ ຠສ຺ສິຕ຺ວາ ປຖວິໍ ປວິສິສ຺ສສີຕິ ທີເປນ຺ໂຕ ເອວມາຫຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຠີໂຕ ໂກຣກລມ຺ພໍ ໂອໂລເກສິຯ ອຖ ນໍ ໂສ ''ມາ ຠາຍິ, ມຫາຣາຊ, ນນຸ ມຍາ ປຖມເມວ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເອຕໍ ກຖິຕ''ນ຺ຕິ ອາຫຯ ຣາຊາ ກປິລສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາປິ ອນາທິຍິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ກຖິຕເມວ ປຸຣໂຕ ກໂຣນ຺ໂຕ ''ຕ຺ວໍສິ, ກນ຺ເຕ, ກນິຏ຺ໂຐ, ໂກຣກລມ຺ໂພ ເຊຏ຺ໂຐ''ຕິ ອາຫຯ ອຖສ຺ສ ສຫ ມຸສາວາເທນ ຈຕ຺ຕາໂຣ ເທວປຸຕ຺ຕາ ''ຕາທິສສ຺ສ ມຸສາວາທິໂນ ອາຣກ຺ຂໍ ນ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມາ''ຕິ ຂຄ຺ເຄ ປາທມູເລ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣຘາຍິສຸ, ມຸຂໍ ຠິນ຺ນກ຺ກຸກ຺ກຸຏຎ຺ຑປູຕິ ວິຍ, ກາໂຍ ວິວຏວຈ຺ຈກຸຏິ ວິຍ ທຸຄ຺ຄນ຺ຘໍ ວາຍິ, ອາກາສໂຕ ຠສ຺ສິຕ຺ວາ ປຖວິຍໍ ປຕິຏ຺ຐຫິ, ຈຕສ຺ໂສປິ ອິທ຺ຘິໂຍ ປຣິຫາຍິສຸຯ ອຖ ນໍ ມຫາປຸໂຣຫິໂຕ ''ມາ ຠາຍິ, ມຫາຣາຊ, ສເຈ ສຈ຺ຈໍ ກເຖສ຺ສສິ, ສພ຺ພໍ ເຕ ປາກຕິກໍ ກຣິສ຺ສາມິ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘ຯ

''ສເຈ ຫິ ສຈ຺ຈໍ ຠຓສິ, ໂຫຫິ ຣາຊ ຍຖາ ປຸເຣ;

ມຸສາ ເຈ ຠາສເສ ຣາຊ, ຠູມິຍໍ ຕິຏ຺ຐ ເຈຕິຍາ''ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ຠູມິຍໍ ຕິຏ຺ຐາຕິ ຠູມິຍໍເຍວ ປຕິຏ຺ຐ, ປຸນ ອາກາສໍ ລງ຺ຆິຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສສີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ໂສ ''ປສ຺ສ, ມຫາຣາຊ, ປຖມໍ ມຸສາວາເທເນວ ເຕ ຈຕສ຺ໂສ ອິທ຺ຘິໂຍ ອນ຺ຕຣຫິຕາ, ສລ຺ລກ຺ເຂຫິ, ອິທານິປິ ສກ຺ກາ ປາກຕິກໍ ກາຕຸ''ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ໂຕປິ ''ເອວໍ ວຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫ ມໍ ວຎ຺ເຈຕຸກາມາ''ຕິ ທຸຕິຍມ຺ປິ ມຸສາວາທໍ ກເຖຕ຺ວາ ຍາວ ໂຄປ຺ຜກາ ປຖວິໍ ປາວິສິຯ ອຖ ນໍ ປຸນປິ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ''ສລ຺ລກ຺ເຂຫິ, ມຫາຣາຊ, ອິທານິປິ ສກ຺ກາ ປາກຕິກໍ ກາຕຸ''ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙ຯ

''ອກາເລ ວສ຺ສຕິ ຕສ຺ສ, ກາເລ ຕສ຺ສ ນ ວສ຺ສຕິ;

ໂຍ ຊານໍ ປຸຈ‍ຈິໂຕ ປ‍ຍ‍ຫໍ, ອຍ‍ຍຖາ ນໍ ວິຍາກເຣ’’ຕິ။

ຕຕ‍ຖ ຕສ‍ສາຕິ ໂຍ ຊານມ‍ໂຕ ປຸຈ‍ຈິຕໍ ປ‍ຍ‍ຫໍ ມ‍ສາວາທໍ ກຕ‍ວາ ອຍ‍ຍຖາ ພ‍ຍາກໂຣຕິ, ຕສ‍ສ ຣຍ‍ໂຍ ວິຊິເຕ ເທໂວ ຍຸຕ‍ຕກາເລ ອວສ‍ສິຕ‍ວາ ອກາເລ ວສ‍ສຕີຕິ ອຕ‍ໂຖ။

ອຖ ນໍ ປຸນປິ ມ‍ສາວາທພເລນ ຍາວ ຊ‍ງ‍ຆາ ປຖວິ ປວິຍ‍ຄໍ ‘‘ສລ‍ລກ‍ເຂຫິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ວຕ‍ວາ ປ‍ຍ‍ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙။

‘‘ສເຈ ຫິ ສຈ‍ຈໍ ກຓສິ, ໂຫຫິ ຣາຊ ຍຖາ ປ‍ເຣ;

ມ‍ສາ ເຈ ກາສເສ ຣາຊ, ກູມິ ປວິສ ເຈຕິຍາ’’ຕິ။

ໂສ ຕຕິຍມ‍ປິ ‘‘ຕ‍ວໍສີ, ກນ‍ເຕ, ກນິຍ‍ໂຖ, ເຊຍ‍ໂຖ ໂກຣກລມ‍ໂພ’’ຕິ ມ‍ສາວາທເມວ ກຕ‍ວາ ຍາວ ຊາຕ‍ກາ ປຖວິ ປາວິສິ။ ອຖ ນໍ ປຸນປິ ‘‘ສລ‍ລກ‍ເຂຫິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ວຕ‍ວາ ທ‍ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໕໐။

‘‘ຊິວ‍ຫາ ຕສ‍ສ ທ‍ວິຜາ ໂຫຕິ, ອຸຣຄສ‍ເສວ ທິສມ‍ປຕິ;

ໂຍ ຊານໍ ປຸຈ‍ຈິໂຕ ປ‍ຍ‍ຫໍ, ອຍ‍ຍຖາ ນໍ ວິຍາກເຣ။

໕໑။

‘‘ສເຈ ຫິ ສຈ‍ຈໍ ກຓສິ, ໂຫຫິ ຣາຊ ຍຖາ ປ‍ເຣ;

ມ‍ສາ ເຈ ກາສເສ ຣາຊ, ກິຍ‍ໂຍ ປວິສ ເຈຕິຍາ’’ຕິ။

ອິມາ ທ‍ເວ ຄາຖາ ວຕ‍ວາ ‘‘ອິທານິ ສກ‍ກາ ປາກຕິກໍ ກາຕ‍’’ນ‍ຕິ ອາຫ။ ຣາຊາ ຕສ‍ສ ວຈນໍ ສ‍ຕ‍ວາປິ ອນາທິຍິຕ‍ວາ ‘‘ຕ‍ວໍສີ, ກນ‍ເຕ, ກນິຍ‍ໂຖ, ເຊຍ‍ໂຖ ໂກຣກລມ‍ໂພ’’ຕິ ຈຕ‍ຕຖມ‍ປິ ມ‍ສາວາທໍ ກຕ‍ວາ ຍາວ ກຝໂຕ ປຖວິ ປາວິສິ။ ອຖ ນໍ ພ‍ຣາຫ‍ມໂຓ ‘‘ສລ‍ລກ‍ເຂຫິ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ວຕ‍ວາ ປ‍ນ ທ‍ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໕໒။

‘‘ຊິວ‍ຫາ ຕສ‍ສ ນ ກວຕິ, ມຈ‍ຉສ‍ເສວ ທິສມ‍ປຕິ;

ໂຍ ຊານໍ ປຸຈ‍ຈິໂຕ ປ‍ຍ‍ຫໍ, ອຍ‍ຍຖາ ນໍ ວິຍາກເຣ။

໕໓။

‘‘ສເຈ ຫິ ສຈ‍ຈໍ ກຓສິ, ໂຫຫິ ຣາຊ ຍຖາ ປ‍ເຣ;

ມຸສາ ເຈ ກາສເສ ຣາຊ, ກິຍຸໂຍ ປວິສ ເຈຕິຍາ''ຕິ។

ຕຕ្ຖ ມຈ្ឆສ្សេວາຕິ ນິພ្ពຕ្ຕນິພ្ពຕ្ຕຍຸຖາເນ ມຸສາວາທິໂນ ມຈ្ឆສ្ស ວິຍ ກຖນສມត្ຖາ ຊິວ្ហາ ນ ໂຫຕິ, ມູໂຄວ ໂຫຕິຕិ ອត្ໂຖ។

ໂສ ປຍຸຈມម្ປិ ''ຕ្វំສិ ກນិຍຸໂຄ, ເຊຍຸໂຄ ໂກຣກລម្ໂພ''ຕິ ມຸສາວາທំ ກត្វា ຍາວ ນາກິໂຕ ປຖວឹ ປາວិສិ។ ອຖ ນំ ພຸຣາຫຸມໂຕ ປຸນປີ ''ສລຸລກຸເຂທិ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ວត្វា ທຸເວ ຄາຖາ ອភាສិ –

៥៥។

''ຖិໂຍວ ຕສ្ស ຊາຍន្តិ, ນ ປុមາ ຊາຍເຣ ກុເລ;

ໂຍ ຊານំ ປុច្ឆិໂຕ ປញ្ហំ, ອញ្ញຖາ ນំ ວິຍາກເຣ។

៥៥។

''ສເຈ ຫິ ສຈ្ចំ ភណសិ, ໂຫຫិ ຣາຊ ຍຖາ ປុເຣ;

ມຸສາ ເຈ ກາສເສ ຣາຊ, ກິຍຸໂຍ ປວິສ ເຈຕິຍາ''ຕິ។

ຕຕ្ຖ ຖិໂຍວາຕິ ນິພ្ពຕ្ຕນິພ្ពຕ្ຕຍຸຖາເນ ມຸສາວາທិស្ស ສິຕໂຣວ ຊາຍន្តិ, ປុត្តា ນ ຊາຍន្តិຕិ ອត្ໂຖ។

ຣາຊາ ຕສ្ស ວຈនំ ອນາທិយិត្វា ឆຍຸຖម្ປិ ຕເຖວ ມຸສາວາທំ ກຄិត្វា ຍາວ ຖនា ປຖວឹ ປາວិສិ។ ອຖ ນំ ປុນປີ ພຸຣາຫຸມໂຕ ''ສລຸລກຸເຂທិ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ວត្វា ທຸເວ ຄາຖາ ອភាສិ –

៥៧។

''ປុត្តា ຕສ្ស ນ ກວន្តិ, ປກ្កមន្តិ ທិໂສທិສំ;

ໂຍ ຊານំ ປុច្ឆិໂຕ ປញ្ហំ, ອញ្ញຖາ ນំ ວິຍາກເຣ។

៥៨។

''ສເຈ ຫິ ສຈ្ចំ ភណសិ, ໂຫຫិ ຣາຊ ຍຖາ ປុເຣ;

ມຸສາ ເຈ ກາສເສ ຣາຊ, ກິຍຸໂຍ ປວິສ ເຈຕິຍາ''ຕິ។

ຕຕ្ຖ ປກ្កមន្តិຕិ ສເຈ ມຸສາວາທិស្ស ປុត្តា ກວន្តិ, ມາຕາປີຕູນំ ອນុປការາ ຫុត្វា ປລາຍន្តិຕិ ອត្ໂຖ។

ໂສ ປາປមិត្តសំສគ្គໂທເສນ ຕສ្ស ວຈនំ ອນາທិយិត្វា ສត្តមម្ປិ ຕເຖວ ມຸສາວາທំ ອភាសិ។ ອຖស្ស ປຖວិ ວិວរំ ອທាសិ, ອວិចិໂຕ ຊາລາ ອຍຸຖហិត្វា ຄណ្ហិ។

៥៩។

‘‘ສ ຣາຊາ ອິສິນາ ສຕ຺ໂຕ, ອນ຺ຕລິກ຺ຂຈໂຣ ປຸເຣ;

ປາເວກ຺ຂິ ປຖວິ ເຈຈ຺ໂຈ, ຫີນຕ຺ໂຕ ປຕ຺ວ ປຣິຍາຍ໌ໍ.

໔໙.

ຕສ຺ມາ ຫິ ຉນ຺ທາຄມນໍ, ນປ຺ປສໍສນ຺ຕິ ປຕ຺ທິຕາ;

ອທຸຏ຺ຖຈິຕ຺ໂຕ ກາເສຍ຺ຍ, ຄິຣໍ ສຈ຺ຈູປສໍຫິຕ’’ນ຺ຕິ. –

ອິມາ ທ຺ເວ ອພິສມ຺ພຸທ຺ຉຄາຖາ ໂຫນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສ ຣາຊາຕິ ພິກ຺ຂເວ, ໂສ ຣາຊາ ເຈຕິໂຍ ປຸພ຺ເພ ອນ຺ຕລິກ຺ຂຈໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ອິສິນາ ອພິສຕ຺ໂຕ ປຣິຫີນສກາໂວ ຫຸຕ຺ວາ. ປຕ຺ວ ປຣິຍາຍນ຺ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ກາລປຣິຍາຍໍ ປຕ຺ວາ ປຖວິ ປາວິສີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ເຈຕິຍຣາຊາ ຉນ຺ທາຄມເນນ ອວີຈິປຣາຍໂຕ ຊາໂຕ, ຕສ຺ມາ. ອທຸຏ຺ຖຈິຕ຺ໂຕຕິ ຉນ຺ທາທີຫິ ອທູສິຕຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ສຈ຺ຈເມວ ກາເສຍ຺ຍ.

ມຫາຊໂນ ‘‘ເຈຕິຍຣາຊາ ອິສີ ອກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ອວີຈິ ປວິຏ຺ໂຖ’’ຕິ ກຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ. ຣຎ຺ໂຍ ປຎ຺ຈ ປຸຕ຺ຕາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕສ຺ສ ປາເທສຸ ປຕິຕ຺ວາ ‘‘ອມ຺ຫາກໍ ອວສ຺ສໂຍ ໂຫຫີ’’ຕິ ວທີສຸ. ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ‘‘ຕາຕາ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ປິຕາ ຘມ຺ມໍ ນາເສຕ຺ວາ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ອິສີ ອກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ອວີຈິ ອຸປ຺ປນ຺ໂນ, ຘມ຺ໂມ ນາເມສ ຫໂຕ ຫນຕິ, ຕຸມ຺ເຫຫິ ນ ສກ຺ກາ ອິຘ ວສິຕຸ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕສຸ ສພ຺ພເຊຏ຺ຖກໍ ‘‘ເອຫິ ຕ຺ວໍ, ຕາຕ, ປາຈີນທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຊຸກໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສພ຺ພເສຕໍ ສຕ຺ຕປຕິຏ຺ຖໍ ຫຕ຺ຖິຣຕນໍ ປສ຺ສິສ຺ສສິ, ຕາຍ ສຎ຺ຎາຍ ຕຕ຺ຖ ນຄຣໍ ມາເປຕ຺ວາ ວສ, ຕໍ ນຄຣໍ ຫຕ຺ຖິປຸຣໍ ນາມ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫ. ທຸຕິຍໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ, ຕາຕ, ທກ຺ຂິຓທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຊຸກເມວ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສພ຺ພເສຕໍ ອສ຺ສຣຕນໍ ປສ຺ສິສ຺ສສິ, ຕາຍ ສຎ຺ຎາຍ ຕຕ຺ຖ ນຄຣໍ ມາເປຕ຺ວາ ວສ, ຕໍ ນຄຣໍ ອສ຺ສປຸຣໍ ນາມ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫ. ຕຕິຍໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ, ຕາຕ, ປຈ຺ຉິມທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຊຸກເມວ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເກສຣສີຫໍ ປສ຺ສິສ຺ສສິ, ຕາຍ ສຎ຺ຎາຍ ຕຕ຺ຖ ນຄຣໍ ມາເປຕ຺ວາ ວສ, ຕໍ ນຄຣໍ ສີຫປຸຣໍ ນາມ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫ. ຈຕຸຕ຺ຖໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ, ຕາຕ, ອຸຕ຺ຕຣທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຊຸກເມວ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ສພ຺ພຣຕນມຍໍ ຈກ຺ກປຎ຺ຊຣໍ ປສ຺ສິສ຺ສສິ, ຕາຍ ສຎ຺ຎາຍ ຕຕ຺ຖ ນຄຣໍ ມາເປຕ຺ວາ ວສ, ຕໍ ນຄຣໍ ອຸຕ຺ຕຣປຎ຺ຈາລໍ ນາມ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫ. ປຎ຺ຈມໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ຕຍາ ອິມສ຺ມິໍ ຄາເນ ວສິຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ອິມສ຺ມິໍ ນຄເຣ ມຫາຖູປໍ ກຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິມຸຕ຺ຕຣາຍ ທິສາຍ ອຸຊຸກເມວ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ປພ຺ພເຕ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ປຫຣິຕ຺ວາ ທທ຺ທຣສທ຺ທໍ ກໂຣນ຺ເຕ ປສ຺ສິສ຺ສສິ, ຕາຍ ສຎ຺ຎາຍ ຕຕ຺ຖ ນຄຣໍ ມາເປຕ຺ວາ ວສ, ຕໍ ນຄຣໍ ທທ຺ທຣປຸຣໍ ນາມ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ອາຫ. ເຕ ປຎ຺ຈປິ ຊນາ ຕາຍ ຕາຍ ສຎ຺ຎາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ຕສ຺ມິໍ ຄາເນ ນຄຣານິ ມາເປຕ຺ວາ ວສິສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ເທວທຕ຺ໂຕ ມຸສາວາທໍ ກຕ຺ວາ ປຖວິ ປວິຏ຺ໂຖ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເຈຕິຍຣາຊາ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ກປິລພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິ.

ເຈຕິຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຏ຺ຖາ.

[໔໒໓] ໗. ອິນ຺ທ຺ຣິຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ໂຍອິນ຺ທ຺ຣິຍານນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາປໂລກນໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກິເຣໂກ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ນ ສກ຺ກາ ອຄາຣມຊ຺ເຊ ວສນ຺ເຕນ ເອກນ຺ຕປຣິປຸຓ຺ຓໍ ເອກນ຺ຕປຣິສຸທ຺ຘໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣິຕຸໍ, ນິຍ຺ຍານິກສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕໍ ກຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຆເຣ ວິກວໍ ປຸຕ຺ຕທາຣສ຺ສ ນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຍາຈິ. ສຕ຺ຖາປິສ຺ສ ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ທາເປສິ. ຕສ຺ສ ອາຈຣິຍຸປ຺ຊ຺ຊາເຍຫິ ສທ຺ຘິໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣໂຕ ນວກຕ຺ຕາ ເຈວ ກິກ຺ຂູນໍ

ພຫຸກາເວນ ຈ ກຸລພເຣ ວາ ອາສນສາລາຍ ວາ ອາສນໍ ນ ປາປຸຓາຕິ, ສງຆນວການໍ ໂກຜິຍໍ ປີຖກໍ ວາ ຜລກໍ ວາ ປາປຸຓາຕິ຺ ອາຫາໂຣປີ ອຸລຸອຸງກປີຜ຺ເຖນ ພຜ຺ຜິຕາ ກິນ຺ນສິຕ຺ຖກຍາຄຸ ວາ ປູຕິສຸກ຺ຂຂຊ຺ຊກໍ ວາ ຊາມສຸກ຺ຂກູໂຣ ວາ ປາປຸຓາຕິ, ຍາປນປ຺ມາຕໍ ນ ໂຫຕິ຺ ໂສ ອຕ຺ຕນາ ລທ຺ຂໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຸຣາຓຫຸຕິຍິກາຍ ສນ຺ຕິກໍ ຄຈ຺ຉຕິ຺ ອຖສ຺ສ ສາ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໂຕ ກຕ຺ຕໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ສຸສມ຺ປາທິຕານິ ຍາຄຸກຕ຺ຕສູປພ຺ຍລ຺ຊນານິ ເທຕິ຺ ມຫາລ຺ລໂກ ຣສຕຕ຺ຫາຍ ພຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຸຣາຓຫຸຕິຍິກໍ ຊຫິຕຸ໌ ນ ສກ຺ໂກຕິ຺ ສາ ຈິນ຺ເຕສິ "ພຫ຺ໂຂ ນຸ ໂຂ, ໂນຕິ ວິມໍສິສ຺ສາມິ ນ"ນ຺ຕິ຺

ອເຖກທິວສໍ ຊນປທມນຸສ຺ສໍ ເສຕມຕ຺ຕິກາຍ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ເຄເຫ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອລ຺ເລປີສ຺ສ ກຕິປເຍ ປຣິວາຣມນຸສ຺ເສ ອາຓາເປຕ຺ວາ ໂຖກໂຖກໍ ປານໂກຊນໍ ທາເປສິ຺ ເຕ ຂາທນ຺ຕາ ກຸລ຺ຊນ຺ຕາ ນິສີທິສ຺ຸ ເຄຫທ຺ວາເຣ ຈ ຈກ຺ເກສຸ ໂຄເຓ ພນ຺ຆາເປຕ຺ວາ ເອກໍ ສກຜມ຺ປີ ຖປາເປສິ, ສຍໍ ປນ ປີຜ຺ຖິຄພ຺ເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ປູເວ ປຈິ຺ ມຫາລ຺ລໂກ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທ຺ວາເຣ ອຜ຺ຖາສິ຺ ຕໍ ທິສ຺ວາ ເອໂກ ມຫາລ຺ລກປຸຣິໂສ "ອຍ຺ເຍ, ເອໂກ ເຖໂຣ ທ຺ວາເຣ ຖິໂຕ"ຕິ ອາຫ຺ "ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕິຈ຺ຉາເປທີ"ຕິ຺ ໂສ "ອຕິຈ຺ຉຖ, ກນ຺ເຕ"ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ກເຖຕ຺ວາປີ ຕໍ ອຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ "ອຍ຺ເຍ, ເຖໂຣ ນ ຄຈ຺ຉຕີ"ຕິ ອາຫ຺ ສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສາຕກໍ ອຸກ຺ຂິປີຕ຺ວາ ໂອໂລເກຕ຺ວາ "ອມ຺ໂກ ອຍໍ ມມ ທາຣກປີຕາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຄຫໍ ປເວເສຕ຺ວາ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ໂກຊນປຣິໂຍສາເນ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ອິເຮວ ປຣິນິພ຺ພາຍຖ, ມຍໍ ເອຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ອລ຺ລໍ ກຸລໍ ນ ຄຕ຺ຫິມ຺ຫ, ອສາມິເກ ປນ ພເຣ ພຣາວາໂສ ນ ສຕ຺ຖາຕິ, ມຍໍ ອລ຺ລໍ ກຸລໍ ຄຕ຺ຫາມ, ທູຣໍ ຊນປທໍ ຄຈ຺ຉິສ຺ສາມ, ຕຸມ຺ເຫ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຖ, ສເຈ ເມ ໂທໂສ ອຕ຺ຖິ, ຂມຖາ"ຕິ ອາຫ຺ ມຫາລ຺ລກສ຺ສ ຫທຍຜາລນກາໂລ ວິຍ ອໂຫສິ຺ ອຖ ນໍ "ອຫໍ ຕໍ ຊຫິຕຸ໌ ນ ສກ຺ໂກມິ, ມາ ຄຈ຺ຉ, ວິພ຺ກມິສ຺ສາມິ, ອສຸກຜ຺ຖາເນ ເມ ສາຜກໍ ເປເສທິ, ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ປຜິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫ຺ ສາ "ສາຘູ"ຕິ ສມ຺ປຜິຈ຺ຉິ຺ ມຫາລ຺ລໂກ ວິຫາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາຈຣິຍຸປ຺ຊ຺ຊາເຍ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ປຜິຈ຺ຉາເປນ຺ໂຕ "ກສ຺ມາ, ອາວຸໂສ, ເອວໍ ກໂຣສີ"ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ "ປຸຣາຓຫຸຕິຍິກໍ ຊຫິຕຸ໌ ນ ສກ຺ໂກມິ ວິພ຺ກມິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫ຺ ອຖ ນໍ ເຕ ອນິຈ຺ຉນ຺ຕລ຺ເລວ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ເນຕ຺ວາ "ກີ, ກິກ຺ຂເວ, ອິມໍ ອນິຈ຺ຉນ຺ຕລ຺ເລວ ອານຍິຕ຺ຖາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກນ຺ເຕ, ອຍໍ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕ຺ວາ ວິພ຺ກມິຕຸກາໂມ"ຕິ ວທິສ຺ຸ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິໂຕສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິ຺ "ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ"ຕິ຺ 'ໂກ ຕໍ ອຸກ຺ກຕ຺ຖາເປສີ"ຕິ? "ປຸຣາຓຫຸຕິຍິກາ ກນ຺ເຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກິກ຺ຂຸ ນ ອິທາເນວ ສາ ອິຕ຺ຖີ ຕຸຍ຺ຫໍ ອນຕ຺ຖກາຣິກາ, ປຸພ຺ເພປີ ຕ຺ວໍ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຈຕູຫິ ຊາເນຫິ ປຣິຫີໂນ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ປຕ຺ວາ ມໍ ນິສ຺ສາຍ ຕມ຺ຫາ ທຸກ຺ຂາ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ນຜ຺ຖຊ຺ຊານໍ ປຜິລກີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ປຸໂຣຫິຕໍ ປຜິຈ຺ຈ ຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓີຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ຺ ຊາຕທິວເສ ຈສ຺ສ ສກລນຄເຣ ອາວຸຘານິ ປຊ຺ຊລີສຸ, ເຕນສ຺ສ "ໂຊຕິປາລກຸມາໂຣ"ຕິ ນາມໍ ກຣີສ຺ຸ ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ຣລ຺ໂຍ ສິປ຺ປໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິສ຺ສຣິຍໍ ປຫາຍ ກລ຺ຈິ ອຊານາເປຕ຺ວາ ອຄ຺ຄທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຣລ຺ລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ສກ຺ກທຕ຺ຕິເຍ ກວິຜ຺ຖກອສ຺ສເມ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານາກິລ຺ລາໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕສິ຺ ຕໍ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ຕໍ ອເນການິ ອິສິສຕານິ ປຣິວາເຣສຸໍ, ມຫາສມາຄໂມ ອໂຫສິ຺ ໂສ ສຣກ຺ງຄສຕ຺ຖາ ນາມ ອໂຫສິ, ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕ ອນ຺ເຕວາສິກເຊຜ຺ຖກາ ອເຫສຸໍ຺ ເຕສຸ ສາລິສ຺ສໂຣ ນາມ ອິສິ ກວິຜ຺ຖກອສ຺ສມາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສຸຣຜ຺ຖຊນປເທ ປຸຣຕ຺ຖິມຊນປເທ ສາໂຕທິກາຍ ນາມ ນທິຍາ ຕີເຣ ອເນກສຫສ຺ໂສສິປຣິວາໂຣ ວສິ຺ ເມຕ຺ຆິສ຺ສໂຣ ນາມ ອິສິ ປຊ຺ໂຊຕກປລ຺ຈາລຣລ຺ໂຍ ວິຊິເຕ ກລພ຺ພຈູລຸອກໍ ນາມ ນິຄມໍ ນິສ຺ສາຍ ອເນກສຫສ຺ໂສສິປຣິວາໂຣ ວສິ຺ ປພ຺ພໂຕ ນາມ ອິສິ ເອກໍ ອຜວິຊນປທໍ ນິສ຺ສາຍ ອເນກສຫສ຺ໂສສິປຣິວາໂຣ ວສິ຺ ກາລຸອເທວິໂລ ນາມ ອິສິ ອວນ຺ຕິທກ຺ຂິຓາປເຖ ເອກຄ຺ຆນເສລໍ ນິສ຺ສາຍ ອເນກສຫສ຺ໂສສິປຣິວາໂຣ ວສິ຺ ກິສວຈ຺ໂຉ ນາມ ອິສິ ເອກໂກວ ທຕ຺ຆກິຣລ຺ໂຍ ກຸມ຺ກວຕີນຄຣໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸຍ຺ຍາເນ ວສິ຺ ອນຸປີຍຕາປໂສ ປນ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸປຜ຺ຖາໂກ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ວສິ຺ ນາຣໂທ ນາມ ອິສິ ກາລຸອເທວິລສ຺ສ ກນິຜ຺ໂຖ ມຊ຺ຊິມເທເສ ອາຣລ຺ຊຣຄິຣິມ຺ຫິ ປພ຺ພຕຊາລນ຺ຕເຣ ເອກໂກວ ເອກສ຺ມີ ຄຸຫາເລເຓ ວສິ຺

ອາຣລ຺ຊຣຄິຣິໂນ ນາມ ອວິທູເຣ ເອໂກ ອາກິຕ຺ຓມນຸສ຺ໂສ ນິຄໂມ ອຕ຺ຖິ, ເຕສໍ ອນ຺ຕເຣ ມຫຕີ ນທີ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ນທີ ພຫູ ມນຸສ຺ສາ ໂອຕຣນ຺ຕິ຺ ອຸຕ຺ຕມຣູປຘຣາ ວຕ຺ຓທາສີໂຍປີ ປຸຣິເສ ປໂລກຍມານາ ຕສ຺ສາ ນທິຍາ ຕີເຣ ນິສີທນ຺ຕິ຺ ນາຣທຕາປໂສ ຕາສຸ ເອກໍ ທິສ຺ວາ ປຜິພທ຺ຘຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຊານໍ ອນ຺ຕຣຘາເປຕ຺ວາ ນິຣາຫາໂຣ ປຣິສຸສ຺ສນ຺ໂຕ ກິເລສວສໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊິ຺ ອຖສ຺ສ ກາຕາ ກາລຸອເທວິໂລ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ຕໍ ການຣໍ ລຕ຺ວາ ອາກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ເລຓໍ ປາວິສິ຺ ນາຣໂທ ຕໍ ທິສ຺ວາ "ກສ຺ມາ ກວໍ ອາຄໂຕສີ"ຕິ ອາຫ຺ "ກວໍ 'ອກລ຺ລໂກ'ຕິ ກວນ຺ຕໍ ປຜິຊຄ຺ຄິຕຸໍ ອາຄໂຕມ຺ຫີ"ຕິ຺ ອຖ ນໍ ໂສ "ອກູຕໍ ກຖໍ ກເຖສິ, ອລິກໍ ຕຸຈ຺ຉໍ ກເຖສີ"ຕິ ມຸສາວາເທນ ນິຄ຺ຄຕ຺ຫີ຺ ໂສ "ເນຕໍ ປຫາຕຸໍ ວຜ຺ຜຕີ"ຕິ ສາລິສ຺ສຣໍ ອາເນສິ, ເມຕ຺ຆິສ຺ສຣໍ ອາເນສິ, ປພ຺ພຕມ຺ປີ ອາເນສິ຺ ອິຕໂຣປີ ເຕ ຕໂຍ ມຸສາວາເທນ ນິຄ຺ຄຕ຺ຫີ຺ ກາລຸອເທວິໂລ "ສຣກ຺ງຄສຕ຺ຖາຣໍ ອາເນສ຺ສາມີ"ຕິ ອາ

ກາເສນາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອາເນສິ. ໂສ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອິນ຺ທ຺ຣິຍວສໍ ຄໂຕ’’ຕິ ຌຕ຺ວາ ‘‘ກຈ຺ຈິ ນາຣທ, ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ວສໍ ຄໂຕ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ. ອິຕເຣນ ຕໍ ສ຺ຸຕ຺ວາວ ອຸຎ຺ຆາຍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ອາຈຣິຍາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ນາຣທ, ອິນ຺ທ຺ຣິຍວສໍ ຄຕາ ນາມ ອິມສ຺ມິ ອຕ຺ຕກາເວ ສຸສ຺ສນ຺ຕາ ທຸກ຺ຂໍ ອນຸກວິຕ຺ວາ ທຸຕິເຍ ອຕ຺ຕກາເວ ນິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໐.

‘‘ໂຍ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ກາເມນ, ວສໍ ນາຣທ ຄຈ຺ຉຕິ;

ໂສ ປຣິຈ຺ຈຊ຺ຊໂພ ໂລເກ, ຊີວນ຺ໂຕວ ວິສຸສ຺ສຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂຍ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານນ຺ຕິ ນາຣທ, ໂຍ ປ຺ຸຣິໂສ ຣູປາທີສຸ ສຸກາການໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກິເລສກາມວເສນ ຉນ຺ນໍ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ວສໍ ຄຈ຺ຉຕິ. ປຣິຈ຺ຈຊ຺ຊໂພ ໂລເກຕິ ໂສ ມນຸສ຺ສໂລກຌ຺ຈ ເທວໂລກຌ຺ຈາຕິ ອຸໂພໂລເກ ປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ນິຣຍາທີສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຊີວນ຺ໂຕວ ວິສຸສ຺ສຕີຕິ ຊີວນ຺ໂຕເຍວ ອຕ຺ຕນາ ອິຈ຺ຉິຕໍ ກິເລສວຕ຺ຖຸໍ ອລການ຺ໂຕ ໂສເກນ ວິສຸສ຺ສຕິ, ມຫາທຸກ຺ຂໍ ປາປ຺ຸຓາຕີຕິ.

ຕໍ ສ຺ຸຕ຺ວາ ນາຣໂທ ‘‘ອາຈຣິຍ, ກາມເສວນໍ ນາມ ສຸຂໍ, ເອວຣູປໍ ສຸຂໍ ກຶ ສນ຺ຓາຍ ທຸກ຺ຂນ຺ຕິ ວທສີ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິ. ອຖສ຺ສ ສຣພັງໂຄ ‘‘ເຕນ ຫິ ສຸຓາຫີ’’ຕິ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໑.

‘‘ສຸຂສ຺ສານນ຺ຕຣໍ ທຸກ຺ຂໍ, ທຸກ຺ຂສ຺ສານນ຺ຕຣໍ ສຸຂໍ;

ໂສສິ ປຕ຺ໂຕ ສຸຂາ ທຸກ຺ຂໍ, ປາຎິກັງຂ ວຣໍ ສຸຂ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສຸຂສ຺ສານນ຺ຕຣນ຺ຕິ ກາມສຸຂສ຺ສ ອນນ຺ຕຣໍ ນິຣຍທຸກ຺ຂໍ. ທຸກ຺ຂສ຺ສາຕິ ສີລຣກ຺ຂຓທຸກ຺ຂສ຺ສ ອນນ຺ຕຣໍ ທິພ຺ພມານຸສກສຸຂຌ຺ເຈວ ນິພ຺ພານສຸຂຌ຺ຈ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ນາຣທ, ອິເມ ຫິ ສຕ຺ຕາ ກາມເສວນສມເຍ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ເອການ຺ຕທຸກ຺ເຂ ນິຣເຍ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕິ, ສີລໍ ຣກ຺ຂນ຺ຕາ ວິປ຺ສ຺ສນາຍ ກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕາ ຈ ປັນ ກິລມນ຺ຕິ, ເຕ ທຸກ຺ເຂນ ສີລໍ ຣກ຺ຂິຕ຺ວາ ສີລຟເລນ ວຸຕ຺ຕປ຺ປການໍ ສຸຂໍ ລການ຺ຕິ, ອິທໍ ທຸກ຺ຂໍ ສນ຺ຓາຍາຫໍ ເອວໍ ວທາມີຕິ. ໂສສິ ປຕ຺ໂຕຕິ ໂສ ຕ຺ວໍ ນາຣທ, ອິທານິ ຌານສຸຂໍ ນາເສຕ຺ວາ ຕໂຕ ສຸຂາ ມຫນ຺ຕໍ ກາມນິສ຺ສິຕໍ ເຈຕສິກທຸກ຺ຂໍ ປຕ຺ໂຕ. ປາຎິກັງຂາຕິ ອິທໍ ກິເລສທຸກ຺ຂໍ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ປຸນ ຕເທວ ວຣໍ ອຸຕ຺ຕມໍ ຌານສຸຂໍ ອິຈ຺ຉ ປຕ຺ເຖຫີຕິ.

ນາຣໂທ ‘‘ອິທໍ ອາຈຣິຍ, ທຸກ຺ຂໍ ທຸສ຺ສຫໍ, ນ ຕໍ ອທິວາເສຕ຺ຸໍ ສກ຺ໂກມີ’’ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ‘‘ນາຣທ, ທຸກ຺ຂໍ ນາມ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ອທິວາເສຕພ຺ພເມວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໔.

‘‘ກິຈ຺ຉກາເລ ກິຈ຺ຉສໂຫ, ໂຍ ກິຈ຺ຉໍ ນາຕິວຕ຺ຕຕິ;

ສ ກິຈ຺ຉນ຺ຕໍ ສຸຂໍ ທີໂຣ, ໂຍຄໍ ສມທິຄຈ຺ຉຕີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນາຕິວຕ຺ຕຕີຕິ ນານຸວຕ຺ຕຕິ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ນາຣທ, ໂຍ ກາຍິກເຈຕສິກທຸກ຺ຂສັງຂາຕສ຺ສ ກິຈ຺ຉສ຺ສ ອຸປ຺ປນ຺ນກາເລ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ກິຈ຺ຉສ຺ສ ຫຣຓູປາຍໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ກິຈ຺ຉສໂຫ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ກິຈ຺ຉໍ ນານຸວຕ຺ຕຕິ, ຕສ຺ສ ວເສ ອວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເຕຫິ ເຕຫິ ອຸປາເຍຫິ ຕໍ ກິຈ຺ຉໍ ອກິກວຕິ ວິນາເສຕິ, ໂສ ທີໂຣ ກິຈ຺ຉສ຺ສ ອນ຺ຕິມສັງຂາຕໍ ນິຣາມິສສຸຂສັງຂາຕໍ ຌານສຸຂໍ ອທິຄຈ຺ຉຕິ, ຕໍ ວາ ກິຈ຺ຉນ຺ຕໍ ໂຍຄສຸຂໍ ອທິຄຈ຺ຉຕິ, ອກິລມນ຺ໂຕວ ປາປ຺ຸຓາຕີຕິ.

ໂສ ‘‘ອາຈຣິຍ, ກາມສຸຂໍ ນາມ ອຸຕຸຕມສຸຂໍ, ນ ຕໍ ຊຫິຕຸໍ ສກຸໂກມີ’’ຕິ ອາຫ។ ອຖ ນໍ ມຫາສຕຸໂຕ ‘‘ນາຣທ, ຂມຸໂມ ນາມ ນ ເກນ ຈິ ກາຣເຕນ ນາເສຕພຸໂພ’’ຕິ ວຕຸວາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໖໓໗។

‘‘ນ ເຫວ ກາມານ ກາມາ, ນານຕຸຖາ ນາຕຸຖກາຣຕາ;

ນ ກຕລຸຈ ນິຣງກຕຸວາ, ຂມຸມາ ຈວິຕຸມຣຫສີ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ກາມານ ກາມາຕິ ກາມານໍ ກາມາ, ວຕຸຖຸກາມານໍ ປຕຸຖນາຍາຕິ ອຕຸໂຖ។ ນານຕຸຖາ ນາຕຸຖກາຣຕາຕິ ນ ອນຕຸຖໂຕ ນ ອຕຸຖກາຣຕາ។ ນ ກຕລຸຈ ນິຣງກຕຸວາຕິ ກຕລຸຈ ນິປຸຜາທິຕໍ ຊານໍ ນິຣໍກຕຸວາ។ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ນາຣທ, ນ ເຫວ ວຕຸຖຸ ກາມປຕຸຖນາຍ ຂມຸມາ ຈວິຕຸມຣຫສິ, ເອກສຸມິ ອນຕຸເຖ ອຸປຸປນຸເນ ຕໍ ປຜິຫນິຕຸກາໂມ ນານຕຸຖາ ນ ອຕຸເຖນປິ ກາຣຕາກູເຕນ ຂມຸມາ ຈວິຕຸມຣຫສິ, ‘‘ອສຸໂກ ນາມ ເມ ອຕຸໂຖ ອຸປຸປຊຊິສຸສຕິ’’ຕິ ເອວມຸປິ ອຕຸຖກາຣຕາປີ ນ ຂມຸມາ ຈວິຕຸມຣຫສິ, ກຕໍ ປນ ນິປຸຜາທິຕໍ ຊານສຸຂໍ ນິຣໍກຕຸວາ ວິນາເສຕຸວາ ເນວ ຂມຸມາ ຈວິຕຸມຣຫສີສີ។

ເອວໍ ສຣກງເຄນ ຈຕູຫິ ຄາຖາຫິ ຂມຸເມ ເທສິເຕ ກາລຸອເທວິໂລ ອຕຸຕໂນ ກນິຜຸຖໍ ໂອວທນຸໂຕ ປລຸຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໓໘។

‘‘ທກຸຂໍ ຄຫປຕີ ສາຂຸ, ສໍວິກຊຊລຸຈ ໂກຊນໍ;

ອຫາໂສ ອຕຸຖລາເກສຸ, ອຕຸຖພຸຍາປຕຸຕິ ອພຸຍໂຖ’’ຕິ។

ຕຕຸຖ ທກຸຂໍ ຄຫປຕີຕິ ນາຣທ ພຣາວາສໍ ວສນຸຕານໍ ຄຫປຕີນໍ ໂກຄຸປຸປາທນຕຸຖາຍ ອນລສຸຍເຂາກຸສລກາວສງຂາຕໍ ທກຸຂໍ ນາມ ສາຂຸ, ທກຸຂກາໂວ ກທຸທໂກ។ ສໍວິກຊຊລຸຈ ໂກຊນນຸຕິ ທຸກຸເຂນ ອຸປຸປາທິຕໂກຄານໍ ຂມຸມິກສມຕພຸຣາຫຸມເຕາທິ ສທຸຂີ ສໍວິກຊິຕຸວາ ປຣິໂກຄກຣຕໍ ທຸຕິຍໍ ສາຂຸ។ ອຫາໂສ ອຕຸຖລາເກສູຕິ ມຫນຸເຕ ອິສຸສຣິເຍ ອຸປຸປນຸເນ ອປຸປມາທວເສນ ອຫາໂສ ອນຸປຸປີລາວິຕຕຸຕໍ ຕຕິຍໍ ສາຂຸ។ ອຕຸຖພຸຍາປຕຸຕິຕິ ຍທາ ປນ ອຕຸຕໂນ ອຕຸຖພຸຍາປຕຸຕິ ຍສວິນາໂສ ໂຫຕິ, ຕທາ ອພຸຍໂຖ ອກິລມນໍ ຈຕຸຕຸຖໍ ສາຂຸ, ຕສຸມາ ຕຸວໍ, ນາຣທ, ‘‘ຊານໍ ເມ ອນຸຕຣທິຕ’’ນຸຕິ ມາ ໂສຈິ, ສເຈ ອິນຸທຸຣິຍານໍ ວສໍ ນ ຄມິສຸສສິ, ນຜຸຖມຸປິ ເຕ ຊານໍ ປຸນ ປາກຕິກເມວ ກວິສຸສຕີຕິ។

ຕໍ ປຸນ ກາລຸອເທວິເລນ ນາຣທສຸສ ໂອວທິຕກາວໍ ລຕຸວາ ສຕຸຖາ ອກິສມຸພຸທຸໂຂ ຫຸຕຸວາ ລຜຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໖໓໙។

‘‘ເອຕຸຕາວເຕຕໍ ປຕຸທິຈຸຈໍ, ອປີ ໂສ ເທວິໂລ ພຸຣວິ;

ນ ຍິໂຕ ກິລຸຈິ ປາປີໂຍ, ໂຍ ອິນຸທຸຣິຍານໍ ວສໍ ວເຊ’’ຕິ។

ຕສຸສຕຸໂຖ – ກິກຸຂເວ, ເອຕຸຕກໍ ເອຕໍ ປຕຸທິຈຸຈໍ ໂສຍໍ ເທວິໂລ ອພຸຣວິ។ ໂຍ ປນ ກິເລສວເສນ ອິນຸທຸຣິຍານໍ ວສໍ ວຊຕິ, ອິໂຕ ອລຸໂລ ປາປີໂຍ ນຕຸຖີຕິ។

ອຖ ນໍ ສຣກງໂຄ ອາມນຸເຕຕຸວາ ‘‘ນາຣທ, ອິທໍ ຕາວ ສຸຕ, ໂຍ ຫິ ປຖມເມວ ກຕຸຕພຸພຍຸຕຸຕກໍ ນ ກໂຣຕິ, ໂສ ອຣລຸລໍ ປວິຜຸຖ

ມາຓວໂກ ວິຍ ໂສຈຕິ ປຣິເທວຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ເອກສ຺ມິ ກາສິນິຄເມ ເອໂກ ພ຺ຣາຫ຺ມຓມາຓໂວ ອຠິຣູໂປ ອໂຫສິ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ ນາຄພໂລ. ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ – ''ກິໍ ເມ ກສິກມ຺ມາທີນິ ກຕ຺ວາ ມາຕາປິຕູຫິ ປຸຏ຺ເຐຫິ, ກິໍ ປຸຕ຺ຕທາເຣນ, ກິໍ ທານາທີຫິ ປຸຎ຺ເຎຫິ ກເຕຫິ, ກຎ຺ຈິ ອໂປເສຕ຺ວາ ກິຎ຺ຈິ ປຸຎ຺ຎໍ ອກຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມິເຄ ມາເຣຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍເຍວ ໂປເສສ຺ສາມີ''ຕິ? ໂສ ປຎ຺ຈາວຸຘສນ຺ນທ຺ໂຘ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນານາມິເຄ ວຘິຕ຺ວາ ຂາທນ຺ໂຕ ອນ຺ໂຕຫິມວນ຺ເຕ ວິຘວາຍ ນາມ ນທິຍາ ຕີເຣ ຄິຣິປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ມຫນ຺ຕໍ ປພ຺ພຕຊາລໍ ປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ມິເຄ ວຘິຕ຺ວາ ອງ຺ຄາເຣ ປກ຺ກມໍສໍ ຂາທນ຺ໂຕ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ ''ອຫໍ ສພ຺ພທາ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ ນ ຠວິສ຺ສາມິ, ທຸພ຺ພລກາເລ ອຣຎ຺ເຎ ຈຣິຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ອິທາເນວ ນານາວຓ຺ເຓ ມິເຄ ປພ຺ພຕຊາລໍ ປເວເສຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ໂຍເຊຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ອນາຫິຓ຺ຑນ຺ໂຕວ ຍຖາຣຸຈິຍາ ມິເຄ ວຘິຕ຺ວາ ຂາທິສ຺ສາມີ''ຕິ ຕຖາ ອກາສິ. ອຖສ຺ສ ກາເລ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ ຕໍ ກມ຺ມໍ ມຕ຺ຖກປ຺ປຕ຺ຕໍ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມເວທນີຍໍ ຊາຕໍ, ອຕ຺ຕໂນ ຫຕ຺ຖປາເທຫິ ນ ລຠິ ຄນ຺ຕຸໍ, ອປ຺ຣາປ຺ຣໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ເນວ ກິຎ຺ຈິ ຂາທນີຍໍ ໂຠຊນີຍໍ, ນ ປານີຍໍ ປສ຺ສິ, ສຣີຣໍ ມິລາຍິ, ມນຸສ຺ສເປໂຕ ອໂຫສິ, ຄິມ຺ຫກາເລ ປຖວີ ວິຍ ສຣີຣໍ ຠິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຣາຊິໂຍ ທສ຺ເສສິ, ໂສ ທຸຣູໂປ ທຸສ຺ສຓ຺ຐິໂຕ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ອນຸຠວິ.

ເອວໍ ອທ຺ຘາເນ ຄເຕ ສິວິຣຏ຺ເຐ ສິວິຣາຊາ ນາມ ''ອຣຎ຺ເຎ ອງ຺ຄາຣປກ຺ກມໍສໍ ຂາທິສ຺ສາມີ''ຕິ ອມຈ຺ຈານໍ ຣຊ຺ຊໍ ນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ປຎ຺ຈາວຸຘສນ຺ນທ຺ໂຘ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມິເຄ ວຘິຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທມາໂນ ອນຸປຸພ຺ເພນ ຕໍ ປເທສໍ ປຕ຺ວາ ຕໍ ປຸຣິສໍ ທິສ຺ວາ ຠີໂຕປິ ສຕິ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ ''ໂກສິ ຕ຺ວໍ ອມ຺ໂຠ ປຸຣິສາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ''ສາມິ, ມນຸສ຺ສເປໂຕ ອຫໍ, ອຕ຺ຕໂນ ກຕກມ຺ມສ຺ສ ຜລໍ ອນຸໂຠມິ, ຕ຺ວໍ ປນ ໂກສີ''ຕິ? ''ສິວິຣາຊາຫມສ຺ມີ''ຕິ. ''ອຖ ກສ຺ມາ ອິຘາຄໂຕສີ''ຕິ? ''ມິຄມໍສໍ ຂາທນຕ຺ຖາຍາ''ຕິ. ອຖສ຺ສ ໂສ ''ອຫມ຺ປິ ມຫາຣາຊ, ອິມິນາວ ກາຣເຓນ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສເປໂຕ ຊາໂຕ''ຕິ ສພ຺ພໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ກເຖຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ທຸກ຺ຂິຕຠາວໍ ຣຎ຺ໂຎ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ເສສຄາຖາ ອາຫ –

໖໖.

''ອມິຕ຺ຕານໍວ ຫຕ຺ຖຕ຺ຖໍ, ສິວິ ປປ຺ໂປຕິ ມາມິວ;

ກມ຺ມໍ ວິຊ຺ຊຈ຺ຈ ທກ຺ເຂຍ຺ຍໍ, ວິວາຫໍ ສີລມທ຺ທວໍ;

ເອເຕ ຈ ຍເສ ຫາເປຕ຺ວາ, ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ ເສຫິ ກມ຺ເມຫີ.

໖໗.

'ໂສຫໍ ສຫສ຺ສຊິໂນວ, ອພນ຺ຘຸ ອປຣາຍໂຓ;

ອຣິຍຘມ຺ມາ ອປກ຺ກນ຺ໂຕ, ຍຖາ ເປໂຕ ຕເຖວຫໍ.

໖໘.

''ສຸຂກາເມ ທຸກ຺ຂາເປຕ຺ວາ, ອາປນ຺ໂນສ຺ມິ ປທໍ ອິມໍ;

ໂສ ສຸຂໍ ນາຘິຄຈ຺ຉາມິ, ຠີໂຕ ຠາຓຸມຕາມິວາ''ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອມິຕ຺ຕານໍວ ຫຕ຺ຖຕ຺ຖນ຺ຕິ ອມິຕ຺ຕານໍ ຫຕ຺ເຖ ອຕ຺ຖໍ ວິນາສໍ ວິຍ. ສິວີຕິ ຣາຊານໍ ອາລປຕິ. ປປ຺ໂປຕິ ມາມິວາຕິ ມາທິໂສ ປາປກມ຺ເມນ ປາປຸຓາຕິ, ອຕ຺ຕໂນເວ ກມ຺ເມນ ວິນາສໍ ປາປຸຓາຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ກມ຺ມນ຺ຕິ ກສິກມ຺ມາທິເກທໍ ອາຊີວ ສາຘກໍ ກິຈ຺ຈໍ. ວິຊ຺ຊນ຺ຕິ ນານປ຺ປກາຣກໍ ຫຕ຺ຖິສິປ຺ປາທິກໍ ສິປ຺ປໍ. ທກ຺ເຂຍ຺ຍນ຺ຕິ ນານປ຺ປກາເຣນ ໂຠຄຸປ຺ປາທນໂກສລ຺ລໍ. ວິວາ

ໜນ຺ຕິ ອາວາໜວິວາໜສມ຺ພນ຺ຘໍ຺ ສີລມຫຸທວນ຺ຕິ ປຼຸຈວິຜສີລຼເຈວ ມຸທຸວຈນໍ ທິຕການໍ ປາປນິວາຣຕໍ ກລຼຍາຕມິຕຸຕຕລຸຈ຺ ໂສ ທີ ອີສ ມຫຸທໂວຕີ ອສິປຸເປໂຕ຺ ເອເຕ ຈ ຍເສ ຫາເປຕຸວາຕີ ເອເຕ ເອຕຸຕເກ ຍສຫາຍເກ ຘມ຺ເມ ຫາເປຕຸວາ ຈ຺ ນິພ຺ພຕຸໂຕ ເສທີ ກມ຺ເມທີຕີ ອຕຸຕໂນ ກມ຺ເມທີ ນິພ຺ພຕຸໂຕ຺ ອີທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ອີມສຸມິ ໂລເກ ອີສຸສຣິຍຫາຍກໍ ກຕຸຕພຸພຍຸຕຸຕກໍ ກມ຺ມໍ ອກຕຸວາ ສີປຸປໍ ອສິກຸຂິຕຸວາ ອຸປາເຍນ ໂກເຄ ອນຸປຸປາເຫຕຸວາ ອາວາໜວິວາໜໍ ອກຕຸວາ ສີລໍ ອຣກຸຂິຕຸ ວາ ນໍ ອກິຈຸຈໍ ກໂຣນ຺ຕໍ ປາປນິວາຣຕາສມຕຸເຖ ກລຼຍາຕມິຕຸເຕ ອກາຊິຕຸວາ ອີເມ ເອຕຸຕເກ ຍສຫາຍກຕຸຕາ ‘‘ຍເສ’’ຕິ ສງຂຸຍໍ ຄເຕ ໂລກປຸປວຕຸຕິຘມ຺ເມ ຫາເປຕຸວາ ລຫຸເຫຕຸວາ ອີມໍ ອຣລຸຄໍ ປວິສິຕຸວາ ສຍໍ ກເຕທີ ປາປກມ຺ເມທີ ອີທານີ ມນຸສຸສເປໂຕ ຫຸຕຸວາ ນິພ຺ພຕຸໂຕສຸມີຕິ຺

ສຫສຸສຊີໂນວາຕິ ສຫສຸສຊີນປຸຣິໂສ ວິຍາຕິ ອຕຸໂຖ຺ ສຸວາຫໍ ສມ຺ມາ ປຜິປຊຸຊິຕຸວາ ໂກເຄ ອຸປຸປາເຫຍຸຍໍ, ເຕທີ ອເນກສຫສຸເສທີ ໂກເຄທີ ຊີໂຕຕິປີ ອຕຸໂຖ຺ ອປຣາຍໂຕຕິ ອສຣໂຕ, ນິປຸປຕິຍຸໂຖຕິ ອຕຸໂຖ຺ ອຣິຍຘມ຺ມາຕິ ສປຸປຸຣິສຘມ຺ມໂຕ຺ ຍຖາເປໂຕຕິ ຍຖາ ມໂຕ ເປໂຕ ຫຸຕຸວາ ອຸປຸປຊຸເຊຍຸຍ, ຊີວມາໂນເຍວ ຕຖາ ມນຸສຸສເປໂຕ ຊາໂຕສຸມີຕິ ອຕຸໂຖ຺ ສຸຂກາເມ ທຸກຸຂາເປຕຸວາຕິ ສຸຂກາເມ ສຕຸເຕ ທຸກຸຂາເປຕຸວາ຺ ‘‘ສຸຂກາໂມ’’ຕິປີ ປາໂຖ, ສຍໍ ສຸຂກາໂມ ປຣໍ ທຸກຸຂາເປຕຸວາຕິ ອຕຸໂຖ຺ ອາປນ຺ໂນສຸມິ ປທໍ ອີມນ຺ຕິ ເອວຣູປໍ ໂກຍຸຖາສໍ ປຕຸໂຕສຸມີ຺ ປຖນ຺ຕິປີ ປາໂຖ, ອີທໍ ທຸກຸຂສຸສ ປຖກູຕໍ ອຕຸຕກາວໍ ປຕຸໂຕສຸມີຕິ ອຕຸໂຖ຺ ກິໂຕ ກາຕຸມຕາມິວາຕິ ກາຕຸມາ ວຸຈຸຈຕິ ອຄຸຄິ, ວິຕຈຸຈິກາງຄາເຣທີ ສມນ຺ຕາ ປຣິກິຕຸໂຕ ວິຍ ສຣີເຣ ອຸຍຸຖິເຕນ ມຫາທາເຫນ ທຍຸໜນ຺ໂຕ ກາຍິກເຈຕສິກສຸຂໍ ນ ວິນ຺ທາມີຕິ ວທຕິ຺

ເອວຼຈ ປນ ວຕຸວາ ‘‘ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ສຸຂກາໂມ ປຣໍ ທຸກຸຂາເປຕຸວາ ທິຍຸເຖວ ຘມ຺ເມ ມນຸສຸສເປໂຕ ຊາໂຕ, ຕສຸມາ ຕຸວໍ ປາປໍ ມາ ກຣີ, ອຕຸຕໂນ ນຄຣໍ ຄນ຺ຕຸວາ ທານາທີນິ ປຸລຸລານິ ກໂຣທີ’’ຕິ ອາຫ຺ ຣາຊາ ຕຖາ ກຕຸວາ ສຄຸຄປຸຣໍ ປູເຣສີ຺ ສຣາງຄສຕຸຖາ ອີມໍ ກາຣຕໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຕາປສໍ ສລຼລາເປສີ຺ ໂສ ຕສຸສ ຘມ຺ມກຖາຍ ສໍເວຄໍ ປຜິລກິຕຸວາ ຕໍ ວນ຺ທິຕຸວາ ຂ ມາເປຕຸວາ ກສິຕປຣິກມ຺ມໍ ກຕຸວາ ນຜຸຖໍ ຊານໍ ປຜິປາກຕິກໍ ອກາສີ຺ ສຣາງໂຄ ຕສຸສ ຕຕຸຖ ວສິຕຸໍ ອທຕຸວາ ຕໍ ອາທາຍ ອຕຸຕໂນ ອສຸສມໍ ຄໂຕ຺

ສຕຸຖາ ອີມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ສຈຸຈານິ ປກາເສຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສີ, ສຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸ ໂສ ຕາປຕຸຕິຜເລ ປຕິຍຸຖທີ຺

ຕທາ ນາຣໂທ ອຸກຸກຕຸຖິຕກິກຸຂຸ ອໂຫສີ, ນຄຣໂສກິຕີ ປຸຣາຕທຸຕິຍິກາ, ສາລິສຸສໂຣ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ເມຕຸທີສຸສໂຣ ກສຸສໂປ, ປພ຺ພໂຕ ອນຸຣຸທຸໂຘ, ກາລຸອເທວິໂລ ກຈຸຈາຍໂນ, ອນຸປີໂຍ ອານນ຺ໂທ, ກິສວຈຸໂຊ ມຫາໂມຄຸຄລຸລາໂນ, ສຣາງໂຄ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ຺

ອິນ຺ທຣິຍຊາຕກວຕຸຕນາ ສຕຸຕມາ຺

[໔໘໔] ໘຺ ອາທິຕຸຕຊາຕກວຕຸຕນາ

ອາທິຕຸຕສຸມິນ຺ຕິ ອີທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອສທິສທານໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ຺ ອສທິສທານໍ ມຫາໂຄວິນ຺ທສຸຕຸຕວຕຸຕນາ ໂຕ (ທີ຺ ນີ຺ ອຜຸຖ຺ ໔໗໘໓໖) ວິຕຸຖາເຣຕຸວາ ກເຖຕພ຺ພໍ຺ ຕສຸສ ປນ ທິນ຺ນທິວສໂຕ ທຸຕິຍທິວເສ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຖາ ເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ໂກສລຣາຊາ ວິຈິນິຕຸວາວ , ປຸລຸລກຸເຂຕຸຕໍ ລຕຸວາ ພຸທຸຘປຸປມຸຂສຸສ ອຣິຍສງຄສຸສ ອສທິສທານໍ ອທາສີ’’ຕິ຺ ສຕຸຖາ ອາຄນ຺ຕຸວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕຸຖ, ກິກຸຂເວ, ເອຕຣທີ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈຸສິຕຸວາ ‘‘ອີມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ອນຈຸຉຣິ ຍໍ, ກິກຸຂເວ, ຣລຸໂລ ວິຈິນິຕຸວາ ອນຸຕຸຕເຣ ປຸລຸລກຸເຂຕຸເຕ ທານປຕິຍຸຖາປນໍ, ໂປຣາຕກປຕຸທີຕາປີ ວິຈິນິຕຸວາວ ມຫາທານໍ ອທໍສູ’’ຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ຺

ອຕີເຕ ສີວິຣຜຸເຖ ໂຣຣຸວນຄເຣ ໂຣຣຸວມຫາຣາຊາ ນາມ ທສ ຣາຊຘມ຺ເມ ອໂກເປຕຸວາ ຈຕູທີ ສງຄຫວຕຸຖູທີ ຊນໍ ສງຄຕຸໜນ຺ ໂຕ ມຫາຊນສຸສ ມາຕາປີຕຸຖຸຖາເນ ຖຕຸວາ ກປຕຸທຸສິກວນິພ຺ພກຍາຈກາທີນໍ ມຫາທານໍ ປວຕຸເຕສີ຺ ຕສຸສ ສມຸທວິຊຍາ ນາມ ອຄຸຄມເຫສີ ອໂຫສີ ປຕຸທີຕາ ລາຕສມຸປນ຺ນາ຺ ໂສ ເອກທິວສໍ ທານຄຸຄໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ‘‘ມຍຸຫໍ ທານໍ ທຸສຸສີລາ ໂລລສຕຸ

ຕາ ກຸລຸຊນຸຕິ, ຕໍ ນໍ ນ ທາເສຕິ, ອທໍ ໂຂ ປນ ສີລວນຸຕານໍ ອຄຸຄຫກຸຂິເດາຍຸຍານໍ ປຈຸເຈກພຸທຸຮານໍ ທາຕຸກາໂມ, ເຕ ຈ ທິມວນຸ ຕປເທເສ ວສນຸຕິ, ໂກ ນຸ ໂຂ ເຕ ນິມນຸເຕຕຸວາ ອາເນສຸສຕິ, ກໍ ເປເສສຸສາມີ''ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ຕມຕຸຖໍ ເທວິຍາ ອາໂຣເຈສີ។ ອຖ ນໍ ສາ ອາຫ ''ມຫາຣາຊ, ມາ ຈິນຸຕຍິຕຸຖ, ອມຸຫາກໍ ທາຕພຸພທານພເລນ ສີລພເລນ ສຈຸຈພເລນ ປຸປຸຜານີ ເປເສຕຸວາ ປຈຸເຈກ ພຸທຸເຮ ນິມນຸເຕຕຸວາ ເຕສໍ ອາຄຕກາເລ ສພຸພປຣິກຸຂາຣສມຸປນຸນທານໍ ທສຸສາມາ''ຕິ។ ຣາຊາ ''ສາຣຸ''ຕິ ສມຸປຜິຈຸຊິຕຸວາ ''ສກລນຄຣວາສີໂນ ສີລໍ ສມາທິຍນຸຕູ''ຕິ ນຄເຣ ເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ສຍມຸປິ ສປຣິຊໂນ ອຸໂປສຖງຄານິ ອຣິຜຸຖາຍ ມຫາທານໍ ປວຕຸເຕຕຸວາ ສຸມນປຸປຸຜປຸຕໍ ສຸວຕຸຕສມຸຄຸຄໍ ຄາຫາເປຕຸວາ ປາສາທາ ໂອຣຸຍຸຫ ຣາຊງຄເຕ ຖຕຸວາ ປຍຸຈງຄານີ ປຖວິຍໍ ປ ຕິຜຸຖາເປຕຸວາ ປາຈີນທິສາກິມຸໂຂ ວນຸທິຕຸວາ ''ປາຈີນທິສາຍ ອຣຫນຸເຕ ວນຸທາມີ, ສເຈ ອມຸຫາກໍ ໂກຈິ ຄຸໂຓ ອຕຸຖິ, ອມຸເຫສຸ ອນຸກມຸປໍ ກຕຸວາ ອມຸຫາກໍ ກິກຸຂໍ ຄຕຸຫຖາ''ຕິ ວຕຸວາ ສຕຸຕ ປຸປຸຜມຸຜຸຖິໂຍ ຂິປີ។ ປາຈີນທິສາຍ ປຈຸເຈກພຸທຸຮານໍ ອກາເວນ ປຸນທິວເສ ນາຄມີສຸ។ ທຸຕິຍທິວເສ ທກຸຂິຕທິສໍ ນມສຸສີ, ຕໂຕປີ ນາຄຕາ។ ຕຕິຍທິວເສ ປຈຸຊິມທິສໍ ນມສຸສີ, ຕໂຕປີ ນາຄຕາ។ ຈຕຸຕຸຖທິວເສ ອຸຕຸຕຣທິສໍ ນມສຸສີ, ນມສຸສິຕຸວາ ຈ ປນ ''ອຸຕຸຕຣຫິມວນຸຕປເທສວາສີໂນ ປຈຸເຈກພຸທຸຮາ ອມຸຫາກໍ ກິກຸຂໍ ຄຕຸຫນຸຕູ''ຕິ ສຕຸຕ ປຸປຸຜມຸຜຸຖິໂຍ ວິສຸສຊຸເຊສີ។ ປຸປຸຜານີ ຄນຸຕຸວາ ນນຸທມູລກປພຸກາເຣ ປຍຸຈນຸນໍ ປຈຸເຈກພຸທຸຮສຕານໍ ອຸປຣິ ປຕີສຸ។

ເຕ ອາວຊຸຊມານາ ຣຍຸໂຍ ອຕຸຕໂນ ນິມນຸຕິຕກາວໍ ຍຕຸວາ ປຸນທິວເສ ສຕຸຕ ປຈຸເຈກພຸທຸເຮ ອາມນຸເຕຕຸວາ ''ມາຣິສາ, ຣາຊາ ໂວ ນິມນຸເຕຕິ, ຕສຸສ ສງຄຫໍ ກໂຣຖາ''ຕິ ວທີສຸ។ ສຕຸຕ ປຈຸເຈກພຸທຸຮາ ອາກາເສນາຄນຸຕຸວາ ຣາຊທຸວາເຣ ໂອຕຣີສຸ។ ເຕ ທິສຸວາ ຣາຊາ ໂສມນສຸສຊາໂຕ ວນຸທິຕຸວາ ປາສາທໍ ອາໂຣເປຕຸວາ ມຫນຸຕໍ ສກຸກາຣໍ ກຕຸວາ ທານໍ ທຕຸວາ ກຕຸຕກິຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ປຸນທິວສຕຸຖາຍ ປຸນທິວສຕຸຖາຍາຕິ ເອວໍ ໖ ທິວເສ ນິມນຸເຕຕຸວາ ສຕຸຕເມ ທິວເສ ສພຸພປຣິກຸຂາຣ ທານໍ ສຊຸເຊຕຸວາ ສຕຸຕຣຕນຂຈິຕານີ ມຍຸຈປີຖາທີນີ ປຍຸຍເປຕຸວາ ຕິຈີວຣາທິເກ ສພຸພສມຄປຣິໂກເຄ ສຕຸຕນຸນໍ ປຈຸເຈກ ພຸທຸຮານໍ ສນຸຕິເກ ຖເປຕຸວາ ''ນຍໍ ອິເມ ປຣິກຸຂາເຣ ຕຸມຸຫາກໍ ເທມາ''ຕິ ວຕຸວາ ເຕສໍ ກຕຸຕກິຈຸຈປຣິໂຍສາເນ ຣາຊາ ຈ ເທວີ ຈ ອຸໂກປີ ນມສຸສມານາ ອຜຸຖໍສຸ។ ອຖ ເນສໍ ອນຸໂມທນໍ ກໂຣນຸໂຕ ສງຄຕຸເຖໂຣ ທຸເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໖໙។

''ອາທິຕຸຕສຸມິ ອຄາຣສຸມິ, ຍໍ ນີຫຣຕິ ກາຊນໍ;

ຕໍ ຕສຸສ ໂຫຕິ ອຕຸຖາຍ, ໂນ ຈ ຍໍ ຕຕຸຖ ຕຍຸຫຕິ។

໗໐។

''ເອວມາທີປີໂຕ ໂລໂກ, ຊຣາຍ ມຣເຕນ ຈ;

ນີຫເຣເຖວ ທາເນນ, ທິນຸນໍ ໂຫຕິ ສຸນີຫຕ''ນຸຕິ។

ຕຕຸຖ ອາທິຕຸຕສຸມິນຸຕິ ຕຸງຂເຕ ປຊຸຊລິເຕ។ ກາຊນນຸຕິ ອຸປກຣຕໍ។ ໂນ ຈ ຍໍ ຕຕຸຖ ຕຍຸຫຕີຕິ ຍໍ ປນ ຕຕຸຖ ຕຍຸຫຕິ, ອນຸຕມໂສ ຕິຕສນຸຖາໂຣປີ, ສພຸພໍ ຕສຸສ ອນຸປກຣຕເມວ ໂຫຕິ។ ຊຣາຍ ມຣເຕນ ຈາຕິ ເທສນາສີສເມຕໍ, ອຕຸຖໂຕ ປເນສ ເອ ກາທສຫິ ອຄຸຄີຫີ ອາທີປີໂຕ ນາມ។ ນີຫເຣເຖວາຕິ ຕໂຕ ເອກາທສຫີ ອຄຸຄີຫີ ປຊຸຊລິຕໂລກາ ທສວິຣທານວຕຸຖຸເກທໍ ຕໍ ຕໍ ປຣິກຸຂາຣທານໍ ເຈຕນາຍ ນີກຸກາຫຸເຍເຖວ។ ທິນຸນໍ ໂຫຕີຕິ ອປຸປໍ ວາ ພຫຸໍ ວາ ຍໍ ທິນຸນໍ, ຕເທວ ສຸນີຫຕໍ ນາມ ໂຫຕີຕິ។

ເອວໍ ສງຄຕຸເຖໂຣ ອນຸໂມທນໍ ກຕຸວາ ''ອປຸປມຕຸໂຕ ໂຫຫິ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ຣຍຸໂຍ ໂອວາທໍ ທຕຸວາ ອາກາເສ ອຸປຸປຕິຕຸວາ ປາ ສາທກຕຸຕິກໍ ທຸວິທາ ກຕຸວາ ຄນຸຕຸວາ ນນຸທມູລກປພຸກາເຣເຍວ ໂອຕຣີ។ ຕສຸສ ທິນຸນປຣິກຸຂາໂຣປີ ເຕເນວ ສທຸທິ ອຸປຸປຕິຕຸ ວາ ນນຸທມູລກປພຸກາເຣເຍວ ໂອຕຣີ។ ຣຍຸໂຍ ຈ ເທວິຍາ ຈ ສກລສຣີຣໍ ປີຕິຍາ ປຸຕຸຕໍ ອໂຫສິ។ ເອວໍ ຕສຸມິ ຄເຕ ອວເສສາປີ –

໗໑។

‘‘ໂຍ ຂມ຺ມລທ຺ຂສ຺ສ ທທາຕິ ທານໍ, ອຸຬ຺ຣານວີຣິຍາຂິຄຕສ຺ສ ຊນ຺ຕຸ;

ອຕິກ຺ກມ຺ມ ໂສ ເວຕຣຕຶ ຍມສ຺ສ, ທິພ຺ພານິ ຖານານິ ອຸເປຕິ ມຈ຺ໂຈ໚

໑໔໚

‘‘ທານຌ຺ຈ ຍຸທ຺ຂຌ຺ຈ ສມານມາຫຸ, ອປ຺ປາປິ ສນ຺ຕາ ພຫຸເກ ຊິນນ຺ຕິ;

ອປ຺ປມ຺ປິ ເຈ ສທ຺ທຫາໂນ ທທາຕິ, ເຕເນວ ໂສ ໂຫຕິ ສຸຂີ ປຣຕ຺ຖ໚

໑໕໚

‘‘ວິເຈຍ຺ຍ ທານໍ ສຸຄຕປ຺ປສຕ຺ຖໍ, ເຍ ທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍາ ອິທ ຊີວໂລເກ;

ເອເຕສຸ ທິນ຺ນານິ ມຫປ຺ຜລານິ, ພີຊານິ ວຸຕ຺ຕານິ ຍຖາ ສຸເຂຕ຺ເຕ໚

໑໖໚

‘‘ໂຍ ປາຕພູຕານິ ອເຫຖຍໍ ຈຣໍ, ປຣູປວາທາ ນ ກໂຣຕິ ປາປໍ;

ພີຣຸໍ ປສໍສນ຺ຕິ ນ ຕຕ຺ຖ ສູຣໍ, ພຍາ ຫິ ສນ຺ໂຕ ນ ກໂຣນ຺ຕິ ປາປໍ໚

໑໗໚

‘‘ຫີເນນ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິເຍນ, ຂຕ຺ຕິເຍ ອຸປປ຺ຊຊຕິ;

ມຊ຺ຊິເມນ ຈ ເທວຕ຺ຕໍ, ອຸຕ຺ຕເມນ ວິສຸຊ຺ຊຕິ໚

໑໘໚

‘‘ອທ຺ຂາ ຫິ ທານໍ ພຫຸຂາ ປສຕ຺ຖໍ, ທານາ ຈ ໂຂ ຂມ຺ມປທໍວ ເສຍ຺ໂຍ;

ປຸພ຺ເພວ ຫິ ປຸພ຺ພຕເຣວ ສນ຺ໂຕ, ນິພ຺ພານເມວຊ຺ຊຄມຸໍ ສປ຺ຌາ’’ຕິ໚ –

ເອວເມເກກາຍ ຄາຖາຍ ອນຸໂມທນໍ ກຕ຺ວາ ຕເຖວ ອຄມີສຸ ສທ຺ຂີ ປຣິກ຺ຂາເຣຫິ໚

ຕຕ຺ຖ ຂມ຺ມລທ຺ຂສ຺ສາຕິ ຂີຕາສວໍ ອາທີ ກຕ຺ວາ ຍາວ ສຸກ຺ຂວິປສ຺ສກໂຍຄາວຈໂຣ ປຸຄ຺ຄໂລ ຂມ຺ມສ຺ສ ລທ຺ຂຕ຺ຕາ ຂມ຺ມລທ຺ໂຂ ນາມ໚ ສ຺ເວວ ອຸຬ຺ຣານວີຣິເຍນ ຕສ຺ສ ຂມ຺ມສ຺ສ ອຂິຄຕຕ຺ຕາ ອຸຬ຺ຣານວີຣິຍາຂິຄໂຕ ນາມ໚ ຕສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ໂຍ ຊນ຺ຕຸ ທທາຕິ ທານນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ, ຂມ຺ເມນ ລທ຺ຂສ຺ສ ອຸຬ຺ຣານສງ຺ຂາເຕນ ວີຣິເຍນ ອຂິຄຕສ຺ສ ເທຍ຺ຍຂມ຺ມສ຺ສ ອຄ຺ຄໍ ຄເຫຕ຺ວາ ໂຍ ຊນ຺ຕຸ ສີລວນ຺ເຕສຸ ທານໍ ທທາຕີຕິປິ ອຕ຺ໂຖ໚ ອປໂຍຄຕ຺ເຖ ວາ ສາມິວຈນໍ ກຕ຺ວາເປຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ ເວທິຕພ຺ໂພ໚ ເວຕຣຕິນ຺ຕິ ເທສນາສີສເມຕໍ, ອຬ຺ຖ ມຫານີຣເຍ ໂສລອສ ຈ ອຸສ຺ສເທ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ໚ ທິພ຺ພານິ ຖານານິ ອຸເປຕີຕິ ເທວໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕີ໚

ສມານມາຫູຕິ ສທິສំ ວທນ຺ຕີ។ ຂຍກີຣຸກາສ຺ສ ຫິ ທານំ ນຕ຺ຖິ, ກາຍກີຣຸກາສ຺ສ ຍຸທ຺ສំ ນຕ຺ຖິ។ ຊີວິເຕ ອາລຍំ ວິຊຫິຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊນ຺ໂຕວ ຍຸຊ຺ຊິຕ຺ຸ ສກ຺ໂກຕິ, ໂກເຄສຸ ອາລຍំ ວິຊຫິຕ຺ວາ ທາຍໂກ ທາຕ຺ຸ ສກ຺ໂກຕິ, ເຕເນວ ຕំ ອຸກຍំ "ສມານ"ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕີ។ ອປ຺ປາປີ ສນ຺ຕາຕິ ໂຖກາປີ ສມານາ ປຣິຈ຺ຈຕ຺ຕຊີວິຕາ ພຫຸເກ ຊິນນ຺ຕິ, ເອວເມວ ອປ຺ປາປີ ມຸຍ຺ຈເຈຕນາ ພຫຸມ຺ປີ ມຈ຺ເຂຣຈິຕ຺ຕំ ໂລກາທີ ວາ ກິເລສຄໜំ ຊິນາຕິ។ ອປ຺ປມ຺ປີ ເຈຕິ ໂຖກມ຺ປີ ເຈ ເທຍ຺ຍຂມ຺ມំ ກມ຺ມຍ຺ຈ ຜລຍ຺ຈ ສທ຺ທຫນ຺ໂຕ ເທຕິ។ ເຕເນວ ໂສຕິ ເຕນ ປຣິຕ຺ຕເທຍ຺ຍຂມ຺ມວຕ຺ຖຸເກນ ປຣິຕ຺ຕເກນາປີ ຈາເຄນ ໂສ ປຣຕ຺ຖ ສຸຂີ ໂຫຕິ, ມຫາຣາຊາຕິ។

ວິເຈຍ຺ຍ ທານນ຺ຕິ ທກ຺ຂິຕຍ຺ຈ ທກ຺ຂິເຕຍ຺ຍຍ຺ຈ ວິຈິນິຕ຺ວາ ທິນ຺ນທານំ។ ຕຕ຺ຖ ຍំ ວາ ຕំ ວາ ອທຕ຺ວາ ອຄ຺ຄំ ປຕີຕំ ເທຍ຺ຍຂມ຺ມំ ວິຈິນິຕ຺ວາ ທທນ຺ໂຕ ທກ຺ຂິຕំ ວິຈິນາຕິ ນາມ, ເຍສំ ເຕສំ ວາ ອທຕ຺ວາ ສີລາທິຄຸຕສມ຺ປນ຺ເນ ວິຈິນິຕ຺ວາ ເຕສំ ທທນ຺ໂຕ ທກ຺ຂິເຕຍ຺ຍំ ວິຈິນາຕິ ນາມ។ ສຸຄຕປ຺ປສຕ຺ຖນ຺ຕິ ເອວຣູປີ ທານំ ພຸທ຺ເຂຫິ ປສຕ຺ຖំ។ ຕຕ຺ຖ ທກ຺ຂິເຕຍ຺ຍວິຈິນນំ ທສ຺ເສຕ຺ຸ "ເຍ ທກ຺ຂິເຕຍ຺ຍາ"ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕំ។ ຕຕ຺ຖ ທກ຺ຂິເຕຍ຺ຍາຕິ ທກ຺ຂິຕາຍ ອນຸຈ຺ຈວິກາ ພຸທ຺ຂາທໂຍ។

ປາຕກູຕານີຕິ ປາຕສງ຺ຂາຕານິ ກູຕານິ។ ອເຫຄຍំ ຈຣນ຺ຕິ ກາຣຸຍ຺ເຍນ ອວິເຫຄຍນ຺ໂຕ ຈຣມາໂນ។ ປຣູປວາທາຕິ ປຣູປວາທພເຍນ ປາປំ ນ ກໂຣຕິ។ ກີຣຸນ຺ຕິ ອຸປວາທກີຣຸກំ។ ນ ຕຕ຺ຖ ສູຣນ຺ຕິ ໂຍ ປນ ອໂຍນິໂສມນສິກາເຣນ ຕສ຺ມີ ອຸປວາເທ ສູໂຣ ໂຫຕິ, ຕំ ປຕ຺ຫິຕາ ນປ຺ປສំສນ຺ຕິ។ ກຍາ ຫີຕິ ອຸປວາທພເຍນ ຫິ ປຕ຺ຫິຕາ ປາປំ ນ ກໂຣນ຺ຕິ។

ຫີເນນ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິເຍນາຕິ ພາຫິຣຕິຕ຺ຖາຍຕເນ ຕາວ ເມຖຸນວິຣຕິສີລມຕ຺ຕກំ ຫີນំ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍំ ນາມ, ເຕນ ຂຕ຺ຕິຍກຸເລ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕີ។ ຊານສ຺ສ ອຸປຈາຣມຕ຺ຕំ ມຊ຺ຊິມំ, ເຕນ ເທວໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕີ។ ອຍ຺ຖ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ອຸຕ຺ຕມំ, ເຕນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລເກ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ໂຕ ວິສຸຊ຺ຊຕິ ນາມ។ ສາສເນ ປນ ສີລວນ຺ຕສ຺ເສວ ເອກំ ເທວນິກາຍំ ປຕີຂາຍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍំ ຫີນំ ນາມ, ປຣິສຸທ຺ຂສີລສ຺ເສວ ສມາປຕ຺ຕິນິພ຺ພຕ຺ຕນំ ມຊ຺ຊິມំ ນາມ, ປຣິສຸທ຺ຂສີເລ ຄຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນំ ວຑ຺ເຍຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕຸປ຺ປຕ຺ຕິ ອຸຕ຺ຕມំ ນາມ។

ໂອສານຄາຖາຍ ອຍມຕ຺ໂຖ – ມຫາຣາຊ, ກິຍ຺ຈາປີ ເອກំເສເນວ ທານំ ພຫຸຂາ ປສຕ຺ຖំ ວຕ຺ຕີຕំ, ທານໂຕ ປນ ສມຖວິປສ຺ສ ນາສງ຺ຂາຕំ ນິພ຺ພານສງ຺ຂາຕຍ຺ຈ ຂມ຺ມໂກຍ຺ຖາສກູຕំ ຂມ຺ມປທເມວ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣំ។ ກີກາຣຕາ? ປຸພ຺ເພວ ຫິ ອິມສ຺ມີ ກປ຺ເປ ກສ຺ສປທສພລາທໂຍ ປຸພ຺ພເຕຣວ ເວສ຺ສກູທສພລາທໂຍ ສນ຺ໂຕ ສປ຺ປຸຣິສາ ສປຍ຺ຍາ ສມຖວິປສ຺ສນំ ກາເວຕ຺ວາ ນິພ຺ພານເມວ ອຊ຺ຊຄມុំ ອຂີຄຕາຕິ។

ເອວំ ສຕ຺ຕ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຂາ ອນຸໂມທນາຍ ຣຍ຺ໂຍ ອມຕມຫານິພ຺ພານំ ວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຣາຊານំ ອປ຺ປມາເທນ ໂອວທິຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຍ຺ຖານເມວ ຄຕາ។ ຣາຊາປີ ສທ຺ຂີ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ທານំ ທຕ຺ວາ ຍາວຊີວំ ຄຕ຺ວາ ຕໂຕ ຈວິຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຸຣំ ປູເຣສີ។

ສຕ຺ຖາ ອິມំ ຂມ຺ມເທສນំ ອາຫຣິຕ຺ວາ "ເອວំ ປຸພ຺ເພປີ ປຕ຺ຫິຕາ ວິເຈຍ຺ຍ ທານំ ອທំສູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກំ ສໂມຂາເນສີ – "ຕທາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຂາ ປຣິນິພ຺ພາຍີສຸ, ສມຸທ຺ທວິຊຍາ ຣາຫຸລມາຕາ ອໂຫສິ, ໂຣຣຸວມຫາຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ"ນ຺ຕີ។

ອາທິຕ຺ຕຊາຕກວຕ຺ຕນາ ອຍ຺ຖມາ។

[໔໘໔] ໙។ ອຍ຺ຖານຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຄງ຺ຄາ ກຸມຸທິນີຕິ ອິທំ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກំ ອຸກ຺ກຕ຺ກິຕກິກ຺ຂុំ ອາຣພ຺ກ ກເຖສີ។ ຕຍ຺ຫິ ກິກ຺ຂុំ ສຕ຺ຖາ "ສຈ຺ຈំ ກິຣ ຕ຺ວំ ກິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຕ຺ກິໂຕສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຂິຕ຺ວາ "ສຈ຺ຈំ, ກນ຺ເຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກີກາຣຕາ"ຕິ ວຕ຺ວາ "ກິເລສວເສນາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ກິກ຺ຂຸ ມາຕຸຄາໂມ ນາມ ອກຕຍ຺ຍູ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ກີ ອວິສ຺ສາສນີໂຍ។ ອຕີເຕ ປຕ຺ຫິຕາ ເທວສິກំ ສຫສ຺ສំ ເທນ຺ຕາປີ ມາຕຸຄາມំ ໂຕເສຕຸំ ນາສກ຺ຂິສຸ។ ສາ ເອກທິວສມຕ຺ຕំ ສຫສ຺ສំ ອລກິຕ຺ວາວ ເຕ ຄີວາຍំ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນິຫຣາເປສີ , ເອວំ ອກຕຍ຺ຍູ ມາຕຸຄາໂມ, ມາ ຕສ຺ສ ກາຣຕາ ກິເລສວສំ ຄຈ຺ຂາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕំ ອາຫຣີ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຕສ຺ສ ຈ ປຸຕ຺ໂຕ ພຸຣຫ຺ມທຕ຺ຕກຸມາໂຣ, ພາຣາຓສິເສຏ຺ຖິໂນ ຈ ປຸຕ຺ໂຕ ມຫາຘນກຸມາໂຣ ນາມ. ເຕ ອຸໂພປິ ສຫປໍສຸກີລຸອກາ ສຫາຍກາ ອເຫສຸໍ, ເອກາຈຣິຍກຸເລເຍວ ສິປ຺ປໍ ຄຕ຺ຫີສຸ. ຣາຊກຸມາໂຣ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຏ຺ຖາສິ, ເສຏ຺ຖິປຸຕ຺ໂຕປິສ຺ສ ສນ຺ຕິເກເຍວ ອໂຫສິ. ພາຣາຓສິຍຄ຺ຈ ເອກາ ນຄຣໂສພິຕີ ວຕ຺ຕທາສີ ອກິຣູປາ ອໂຫສິ ໂສພຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕາ. ເສຏ຺ຖິປຸຕ຺ໂຕ ເທວສິກໍ ສຫສ຺ສໍ ທຕ຺ວາ ນິຈ຺ຈກາເລ ຕາເຍວ ສທ຺ຘີ ອກິຣມນ຺ໂຕ ປິຕຸ ອຈ຺ຈເຍນ ເສຏ຺ຖິຏ຺ຖານໍ ລກິຕ຺ວາປິ ນ ຕໍ ວິຊຫິ, ຕເຖວ ເທວສິກໍ ສຫສ຺ສໍ ທຕ຺ວາ ອກິຣມິ. ເສຏ຺ຖິປຸຕ຺ໂຕ ທິວສສ຺ສ ຕໂຍ ວາເຣ ຣາຊຸປຏ຺ຖານໍ ຄຈ຺ສຕິ. ອຖສ຺ສ ເອກທິວສໍ ຣາຊຸປຏ຺ຖານໍ ຄຕສ຺ສ ຣຄ຺ຓາ ສທ຺ຘີ ສມຸລຸລປນ຺ຕສ຺ເສວ ສູຣິໂຍ ອຕ຺ຖງ຺ຄມິ, ອນ຺ຘກາຣໍ ຊາຕໍ. ໂສ ຣາຊກຸລາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ "ອິທານິ ເຄຫໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາຄມນເວລາ ນຕ຺ຖິ, ນຄຣໂສພິຕິຍາເຍວ ເຄຫໍ ຄມິສ຺ສາມິ"ຕິ ອຸປຏ຺ຖາເກ ອຸຍ຺ໂຍເຊຕ຺ວາ ເອກໂກວ ຕສ຺ສາ ເຄຫໍ ປາວິສີ. ອຖ ນໍ ສາ ທິສ຺ວາ "ອຍ຺ຍປຸຕ຺ຕ, ສຫສ຺ສໍ ອາກຕ"ນ຺ຕິ ອາຫ. "ກທ຺ເທ, ອຫໍ ອຊ຺ເຊວ ອຕິວິກາໂລ ຊາໂຕ, ຕສ຺ມາ ເຄຫໍ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ມນຸສ຺ເສ ອຸຍ຺ໂຍເຊຕ຺ວາ ເອກໂກວ ປວິຏ຺ໂຖສ຺ມິ, ສ຺ເວ ປນ ເຕ ທ຺ເວ ສຫສ຺ສານິ ທສ຺ສາມິ"ຕິ.

ສາ ຈິນ຺ເຕສິ "ສຈາຫໍ ອຊ຺ຊ ໂອກາສໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອຄ຺ເຄສ຺ປິ ທິວເສສຸ ຕຸຈ຺ສຫຕ຺ໂຖວ ອາຄມິສ຺ສຕິ, ເອວໍ ເມ ຘນໍ ປຣິຫາຍິສ຺ສຕິ, ນ ທານິສ຺ສ ໂອກາສໍ ກຣິສ຺ສາມິ"ຕິ. ອຖ ນໍ ເອວມາຫ "ສາມິ, ມຍໍ ວຕ຺ຕທາສິໂຍ ນາມ, ອມ຺ຫາກໍ ສຫສ຺ສໍ ອທຕ຺ວາ ເກລຸອິ ນາມ ນຕ຺ຖີ"ຕິ. "ກທ຺ເທ, ສ຺ເວ ທິຄຸຓໍ ອາຫຣິສ຺ສາມິ"ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິ. ນຄຣໂສພິຕີ ທາສິໂຍ ອາຓາເປສິ "ເອຕສ຺ສ ອິຘ ຖຕ຺ວາ ມໍ ໂອໂລເກຕຸໍ ມາ ອທຕ຺ຖ, ຄີວາຍໍ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນິຫຣິຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ປິທຫຖາ"ຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ທາສິໂຍ ຕຖາ ກຣີສຸ. ອຖ ໂສ ຈິນ຺ເຕສິ "ອຫໍ ອິມາຍ ສທ຺ຘີ ອສີຕິໂກຝິຘນໍ ຂາທີ, ສາ ມໍ ເອກທິວສໍ ຕຸຈ຺ສຫຕ຺ຖໍ ທິສ຺ວາ ຄີວາຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນິຫຣາເປສິ, ອໂຫ ມາຕຸຄາໂມ ນາມ ປາໂປ ນິລ຺ລຊ຺ໂຊ ອກຕຄ຺ຄູ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ພິ"ຕິ. ໂສ ມາຕຸຄາມສ຺ສ ອຄຸຓໍ ອນຸສ຺ສຣນ຺ໂຕວ ວິຣຊ຺ຊິ, ປຝິກູລສຄ຺ຄໍ ປຝິລກິ, ຆຣາວາເສປິ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິໂຕ "ກີ ເມ ຆຣາວາເສນ, ອຊ຺ເຊວ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ"ຕິ ປຸນ ເຄຫໍ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານມ຺ປິ ອທິສ຺ວາວ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຣຄ຺ຄໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ອສ຺ສມໍ ມາເປຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຊານາພິຄ຺ຄາໂຍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ຕຕ຺ຖ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ.

ຣາຊາ ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ "ກຫໍ ມມ ສຫາໂຍ"ຕິ ປຸຈ຺ສິ. ນຄຣໂສພິຕິຍາປິ ກຕກມ຺ມໍ ສກລນຄເຣ ປາກຏໍ ຊາຕໍ. ອຖສ຺ສ ຕມຕ຺ຖໍ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ "ອິຕິ ເຕ ເທວ, ສຫາໂຍ ລຊ຺ຊາຍ ຆຣມ຺ປິ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ອຣຄ຺ຄໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕ ກວິສ຺ສຕີ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນຄຣໂສພິຕີ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ເອກທິວສໍ ສຫສ຺ສໍ ອລກິຕ຺ວາ ມມ ສຫາຍໍ ຄີວາຍໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນິຫຣາເປສີ"ຕິ ປຸຈ຺ສິ. "ສຈ຺ຈໍ, ເທວາ"ຕິ. "ປາເປ ຊມ຺ມີ, ສີຆໍ ມມ ສຫາຍສ຺ສ ຄຕຏ຺ຖານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອາເນຫີ, ໂນ ເຈ ອາເນສ຺ສສິ, ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕ຺ຖີ"ຕິ. ສາ ຣຄ຺ໂຄ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ກີຕາ ຣຖໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວສນຏ຺ຖານໍ ປຣິເຍສນ຺ຕີ ສຸຕວເສນ ຕໍ ຖານໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ "ອຍ຺ຍ, ມຍາ ອນ຺ຘພາລກາເວນ ກຕໍ ໂທສໍ ຂມຖ, ອຫໍ ນ ປຸເນວໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ຍາຈິຕ຺ວາ "ສາຘຸ, ຂມາມິ ເຕ, ນຕ຺ຖິ ເມ ຕຍິ ອາຆາໂຕ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ສເຈ ເມ ຂມຖ, ມຍາ ສທ຺ຘີ ຣຖໍ ອກິຣຸຫຖ, ນຄຣໍ ຄຈ຺ສິສ຺ສາມ, ຄຕກາເລ ຍໍ ມມ ຆເຣ ຘນໍ ອຕ຺ຖິ, ສພ຺ພໍ ທສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫ. ໂສ ຕສ຺ສາ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ "ກທ຺ເທ, ອິທານິ ຕຍາ ສທ຺ຘີ ຄນ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, ຍທາ ປນ ອິມສ຺ມີ ໂລເກ ເຍນ ນ ກວິຕພ຺ພໍ, ຕໍ ກວິສ຺ສຕິ, ອປິ ນາມ ຕທາ ຄຈ຺ເຊຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ກກ.

"ຄງ຺ຄາ ກຸມຸທິນີ ສນ຺ຕາ, ສງ຺ຂວຕ຺ຕາ ຈ ໂກກິລາ;

ຊມ຺ພູ ຕາລຜລໍ ທຊ຺ຊາ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ"ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ກທ຺ເທ, ຍຖາ ຫິ ກຸມຸທສຣາ ກຸມຸເທຫິ ສຄ຺ສນ຺ນາ ຕິຏ຺ຖນ຺ຕິ, ຕເຖວ ສເຈ ສກລາປິ ມຫາຄງ຺ຄາ ກຸມຸທິນີ ສີຆໂສຕໍ ປຫາຍ ສນ຺ຕາ ອຸປສນ຺ຕາ ສິຍາ, ສພ຺ເພ ໂກກິລາ ຈ ສງ຺ຂວຕ຺ຕາ ກເວຍ຺ຍຸໍ, ສພ຺ໂພ ຊມ຺ພຸຣຸກ຺ໂຂ ຈ ຕາລຜລໍ ທເທຍ຺ຍ. ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາຕິ ອຖ ຕາທິເສ ກາເລ ອມ຺ຫາກມ຺ປິ ສມາຄໂມ ນູນ ສິຍາ, ກເວຍ຺ຍ ນາມາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ.

ເອວຄ຺ຈ ວຕ຺ວາ ປຸນປິ ຕາຍ "ເອຫິ, ອຍ຺ຍ, ຄຈ຺ສາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ຄຈ຺ສິສ຺ສາມາ"ຕິ ວຕ຺ວາ "ກສ຺ມີ ກາເລ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ອສ຺ກສ຺

ມິຄຸຈ ອສຸກສຸມິຄຸຈາ''ຕິ ວຕຸວາ ເສສຄາຖາ ອກາສິ –

໗໘໗.

''ຍທາ ກຈຸຉປໂລມານໍ, ປາວາໂຣ ຕິວິໂສ ສິຍາ;

ເຫມນຸຕິກໍ ປາວຸຣຕໍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ໚

໗໘໙.

''ຍທາ ມກສປາທານໍ, ອຜຸຜາໂລ ສຸກໂຕ ສິຍາ;

ຫລຸໂທ ຈ ອວິກມຸປີ ຈ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ໚

໗໙໐.

''ຍທາ ສສວິສາຕານໍ, ນິສຸເສຕີ ສຸກຕາ ສິຍາ;

ສຄຸຄສຸສາໂຣຫຕາຕຸຖາຍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ໚

໗໙໑.

''ຍທາ ນິສຸເສຕີມາຣຸຍຸຫ, ຈນຸທໍ ຂາເທຍຸຍຸ ມູສິກາ;

ຣາຫຸຄຸຈ ປຣິປາເຕຍຸຍຸໍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ໚

໗໙໒.

''ຍທາ ສຸຣາຆຜໍ ປີຕຸວາ, ມກຸຂິກາ ຄຕາຈາຣີຕີ;

ອງຄາເຣ ວາສໍ ກປຸເປຍຸຍຸໍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ໚

໗໙໓.

''ຍທາ ພິມຸໂພຜຸຖສມຸປນຸໂນ, ຄທຸຣໂກ ສຸມຸໂຂ ສິຍາ;

ກຸສໂລ ນຈຸຈຄີຕສຸສ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ໚

໗໙໔.

''ຍທາ ກາກາ ອຸລູກາ ຈ, ມນຸຕເຍຍຸຍຸໍ ຣໂຫຄຕາ;

ອຄຸຄມຄຸຄໍ ປີຫຍຸເຍຍຸຍຸໍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ໚

໗໘။

‘‘ຍທາ ມຸລຸອາລປຕ຺ຕານໍ, ລຕ຺ຕໍ ຄິຣຕຣໍ ສິຍາ;

ວສ຺ສສ຺ສ ປຝິຆາຕາຍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ။

໗໙။

‘‘ຍທາ ກຸລໂກ ສກຸໂຕ, ປພ຺ພຕໍ ຄນ຺຋ມາທນໍ;

ຕຕ຺ເທນາທາຍ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ။

໘໐။

‘‘ຍທາ ສາມຸທ຺ທິກໍ ນາວໍ, ສຍນ຺ຕໍ ສວຌາກຣໍ;

ເຈໂຌ ອາທາຍ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ, ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ຕິວິໂຌຕິ ເອໂກ ກຈ຺ຉປໂລມມເຍນ ປຸປ຺ເຜນ, ເອໂກ ຕູເລນ, ເອໂກ ອຸກ຺ເຍນາຕິ ເອວໍ ຕິປ຺ປກາໂຣ။ ເຫມນ຺ຕິກໍ ປາວຸຣຕນ຺ຕິ ຫິມປາຕສມເຍ ປາວຸຣຕາຍ ກວິຕ຺ໍ ສມຕ຺ໂຖ။ ອຖ ນູນ ຕທາ ສິຍາຕິ ອຖ ຕສ຺ມິ ກາເລ ມມ ຕຍາ ສທ຺ຌິ ເອກໍເສເນວ ສໍສຄ຺ໂຄ ສິຍາ။ ເອວໍ ສພ຺ພຕ຺ຖ ປຈ຺ຉິມປທໍ ໂຍເຊຕພ຺ພໍ။ ອຍ຺ຌາໂລ ສຸກໂຕຕິ ອກິຣຸທ຺ທິຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊນ຺ຕໍ ປຸຣິສສຕໍ ຌາເຣຕຸ໌ ຍຖາ ສກ຺ໂກຕິ, ເອວໍ ສຸກໂຕ။ ປຣິປາເຕຍ຺ຍນ຺ຕິ ປລາເປຍ຺ຍໍ။ ອງ຺ຄາເຣຕິ ວິຕຈ຺ຈິກງ຺ຄາຣສນ຺ຖເຣ။ ວາສໍ ກປ຺ເປຍ຺ຍນ຺ຕິ ເອເກາໍ ສຸຣາຜຌໍ ປິວິຕ຺ວາ ມຕ຺ຕາ ວເສຍ຺ຍໍ။ ພິມ຺ໂພຌ຺ຖສມ຺ປນ຺ໂນຕິ ພິມ຺ພຜລສທິເສຫິ ໂອຌ຺ເຖຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ။ ສຸມ຺ໂຂຕິ ສຸວຕ຺ຕອາທາສສທິໂສ ມຸໂຂ။ ປີຫເຍຍ຺ຍນ຺ຕິ ອລຸລມລຸລສ຺ສ ສມ຺ປຕ຺ຕິ ອິຈ຺ຉນ຺ຕາ ປີຫເຍຍ຺ຍໍ ປຕ຺ເຖຍ຺ຍໍ။ ມຸລຸອາລປຕ຺ຕານນ຺ຕິ ສຕ຺ທານໍ ມຸລຸອາລຄຈ຺ຉປຕ຺ຕານໍ။ ກຸລໂກຕິ ເອໂກ ຊຸທ຺ທກສກຸໂຕ။ ສາມຸທ຺ທິກນ຺ຕິ ສມຸທ຺ທປກ຺ຂນ຺ທນມຫານາວໍ။ ສຍນ຺ຕໍ ສວຌາກຣນ຺ຕິ ຍນ຺ເຕນ ເຈວ ວຌາກເຣນ ຈ ສທ຺ຌິ ສພ຺ພສມ຺ກາຣຍຸຕ຺ຕໍ။ ເຈໂຌ ອາທາຍາຕິ ຍທາ ເອວຣູປໍ ນາວໍ ຊຸທ຺ທໂກ ຄາມທາຣໂກ ຫຕ຺ເຖນ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ။

ອິຕິ ມຫາສຕ຺ໂຕ ອິມິນາ ອຌ຺ຖານປຣິກປ຺ເປນ ເອກາທສ ຄາຖາ ອກາສິ။ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນຄຣໂສກິກາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ຂມາເປຕ຺ວາ ນຄຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣລ຺ໂລ ຕໍ ກາຣຕໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຌມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ເອວໍ ກິກ຺ຂຸ ມາຕຸຄາໂມ ນາມ ອກຕລ຺ລູ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ກີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຌາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຕ຺ຖຫິ။ ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ။

ອຌ຺ຖານຊາຕກວຕ຺ຕນາ ນວມາ။

[໔໒໙] ໑໐။ ທີປິຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ຂມນີຍໍຍາປນີຍນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວລຸວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ເອລກິກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ။ ເອກສ຺ມິຍ຺ຫິ ສມເຍ ມຫາໂມຄ຺ຄລ຺ລານຕ຺ເຖໂຣ ຄິຣິປຣິກ຺ຂິຕ຺ເຕ ເອກທ຺ວາເຣ ຄິຣິພ຺ພຊເສນາສເນ ວິຫາສິ။ ທ຺ວາຣສມີເປເຍວສ຺ສ ຈງ຺ກໂມ ອໂຫສິ။ ຕທາ ເອລກປາລກາ ‘‘ເອລກາ ເອຕ຺ຖ ຈຣນ຺ຕູ’’ຕິ ຄິຣິພ຺ພຊໍ ປເວເສຕ຺ວາ ກີລນ຺ຕາ ວິຫຣນ຺ຕິ။ ເຕສຸ ເອກາທິວສໍ ສາຍໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເອລເກ

ຄເຫຕຸວາ ຄຈຸຉນຸເຕສຸ ເອກາ ເອລຸອິກາ ຫູເຣ ຈຣມານາ ເອລຸອເກ ນິກຸຂມນຸເຕ ອທິສຸວາ ໂອຫີຍິ. ຕໍ ປຈຸຉາ ນິກຸຂມນຸຕຶ ເອໂກ ທີປີໂກ ທິສຸວາ ‘‘ຂາທິສຸສາມິ ນ’’ນຸຕິ ຄິຣິພຸພຊຫຸວາເຣ ອຍຸຖາສິ. ສາປິ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ໂອໂລເກນຸຕິ ຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ເອສ ມໍ ມາເຣຕຸວາ ຂາທິຕຸກາມຕາຍ ຖິໂຕ, ສເຈ ນິວຕຸຕິຕຸວາ ປລາຍິສຸສາມິ, ຊີວິຕໍ ເມ ນຕຸຖິ, ອຊຸຊ ມຍາ ປຸຣິສກາຣໍ ກາຕຸໍ ວຍຸຜຕີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ສີງຄານິ ອຸກຸຂິປີຕຸວາ ຕສຸສ ອກິມຸຂໍ ເວເຄນ ປກຸຂນຸທິຕຸວາ ທີປີກສຸສ ‘‘ອິໂຕ ຄຕຸທິສຸສາມິ, ອິໂຕ ຄຕຸທິສຸສາມີ’’ຕິ ວິປຸຟນຸທໂຕວ ຄຫຓໍ ອນຸປຄນຸຕຸວາ ເວເຄນ ປລາຍິຕຸວາ ເອລຸອການໍ ອນຸຕຣໍ ປາວິສີ. ອຖ ເຖໂຣ ຕໍ ເຕສໍ ກິຣິຍໍ ທິສຸວາ ປຸນທິວເສ ຄນຸຕຸວາ ຕຖາຄຕສຸສ ອາໂຣເຈຕຸວາ ‘‘ເອວໍ ກນຸເຕ, ສາ ເອລຸອິກາ ອຕຸຕໂນ ອຸປາຍກຸສລຕາຍ ປຣກຸກມໍ ກຕຸວາ ທີປີກໂຕ ມຸຈຸຈີ’’ຕິ ອາຫ. ສຕຸຖາ ‘‘ໂມຄຸຄລຸລານ, ອິທານິ ຕາວ ໂສ ທີປີໂກ ຕໍ ຄເຫຕຸໍ ນາສກຸຂີ, ປຸພຸເພ ປນ ນໍ ວິຣວນຸຕຶ ມາເຣຕຸວາ ຂາທີ’’ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ມຄຘຣຍຸເຖ ໂພທິສຕຸໂຕ ເອກສຸມີ ຄາເມ ມຫາໂກຄກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິຕຸວາ ວຍປຸປຕຸໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ຊານາກິລຸລາໂຍ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຈິຣໍ ຫິມວນຸເຕ ວສິຕຸວາ ໂລຕມຸພິລເສວນຕຸຖາຍ ຣາຊຄຫໍ ຄນຸຕຸວາ ເອກສຸມີເຍວ ຄິຣິພຸພເຊ ປຕຸຕສາລໍ ມາເປຕຸວາ ວາສໍ ກປຸເປສີ. ຕທາ ອິມິນາວ ນິຍາເມນ ເອລຸອກປາລເກສຸ ເອລຸອເກ ຈຣນຸເຕສຸ ເອກທິວສໍ ເອວເມວ ເອກໍ ເອລຸອິກໍ ປຈຸຉາ ນິກຸຂມນຸຕຶ ທິສຸວາ ເອໂກ ທີປີໂກ ‘‘ຂາທິສຸສາມິ ນ’’ນຸຕິ ຫຸວາເຣ ອຍຸຖາສິ. ສາປິ ຕໍ ທິສຸວາ ‘‘ອຊຸຊ ມຍຸຫໍ ຊີວິຕໍ ນຕຸຖິ, ເອເກນຸປາເຍນ ອິມິນາ ສທຸທຶ ມຘຸຣປຏິສນຸຖາຣໍ ກຕຸວາ ຫທຍມສຸສ ມຸທຸກໍ ຊເນຕຸວາ ຊີວິຕໍ ຣກຸຂິສຸສາມີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ທູຣໂຕວ ເຕນ ສທຸທຶ ປຏິສນຸຖາຣໍ ກໂຣນຸຕີ ອາຄຈຸຉມານາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໘.

‘‘ຂມນີຍໍ ຍາປນີຍໍ, ກຈຸຈິ ມາຕຸລ ເຕ ສຸຂໍ;

ສຸຂໍ ເຕ ອມຸມາ ອວຈ, ສຸຂກາມາວ ເຕ ມຍ’’ນຸຕິ.

ຕຕຸຖ ສຸຂໍ ເຕ ອມຸມາຕິ ມຍຸຫໍ ມາຕາປິ ‘‘ຕຸມຸຫາກໍ ສຸຂໍ ປຸຈຸເຉຍຸຍາສີ’’ຕິ ອຊຸຊ ມໍ ອວຈາຕິ ອຕຸໂຖ. ມຍນຸຕິ ມາຕຸລ ມຍມຸປີ ຕຸມຸຫາກໍ ສຸຂໍ ເອວ ອິຈຸຉາມາຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ທີປີໂກ ‘‘ອຍໍ ຘຸຕຸຕິກາ ມໍ ມາຕຸລວາເທນ ວຍຸເຈຕຸກາມາ, ນ ເມ ກກຸຂລອກາວໍ ຊານາຕີ’’ຕິ ຈິນຸເຕຕຸວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໒໙.

‘‘ນງຸຄຸຏຸຖໍ ເມ ອວກຸກມຸມ, ເຫຄຍິຕຸວານ ເອລຸອິເກ;

ສາຊຸຊ ມາຕຸລວາເທນ, ມຸຍຸຈິຕພຸພາ ນຸ ມຍຸຫສີ’’ຕິ.

ຕສຸສຕຸໂຖ – ຕຸວໍ ມມ ນງຸຄຸຏຸຖມຕຸຫກໍ ອກຸກມິຕຸວາ ເຫຄຍິຕຸວາ ອາຄຈຸຉສິ, ສາ ຕຸວໍ ‘‘ອຊຸຊ ມາຕຸລວາເທນ ມຸຍຸຈິຕພຸພາ ຫມສຸມີ’’ຕິ ມຍຸຫສີ ນຸ, ເອວໍ ມຍຸຫສີ ມຍຸເຫຕີ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ອິຕຣາ ‘‘ມາຕຸລ, ມາ ເອວໍ ກຣີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໐.

‘‘ປຸຣຕຸຖາມຸໂຂ ນິສິນຸໂນສິ, ອຫໍ ເຕ ມຸຂມາຄຕາ;

ປ໌ຈຸຉໂຕ ຕຸຍ຺ຫໍ ນງຄຸຏຸຄໍ, ກຖໍ ຊວາຫໍ ອວກຸກມິ''ນຸຕິ຺

ຕຕຸຖ ມຸຂນຸຕິ ອກິມຸຂໍ຺ ກຖໍ ຊວາຫໍ ອວກຸກມິນຸຕິ ຕວ ປ໌ຈຸຉໂຕ ຄິຕໍ ອຫໍ ກຖໍ ອວກຸກມິນຸຕິ ອຕຸໂຖ຺

ອຖ ນໍ ໂສ ''ກີ ກເຖສິ ເອລຸອິເກ, ມມ ນງຄຸຏຸຄສຸສ ອຏຸຄິຕຏຸຖານໍ ນາມ ນຕຸຖິ''ຕິ ວຕຸວາ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໑຺

''ຍາວຕາ ຈຕຸໂຣ ທີປາ, ສສມຸທຸທາ ສປ໌ພຸພຕາ;

ຕາວຕາ ມຍຸຫໍ ນງຄຸຏຸຄໍ, ກຖໍ ໂຂ ຕໍ ວິວຊຸຊຍີ''ຕິ຺

ຕຕຸຖ ຕາວຕາຕິ ເອຕຸຕກໍ ຄານໍ ມມ ນງຄຸຏຸຄໍ ປ໌ຣິກຸຂິປິຕຸວາ ຄຕນຸຕິ ວທຕິ຺

ຕໍ ສຸຕຸວາ ເອລຸອິກາ ''ອຍໍ ປາໂປ໌ ມຣຸຣກາຖາຍ ນ ອລຸລີຍຕິ, ປ໌ຜິສຕຸຕຸ ທຸຕຸວາ ຕສຸສ ກເຖສຸສາມີ''ຕິ ວຕຸວາ ປ໌ຜຸຈມໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໒຺

''ປຸພຸເພວ ເມຕມກຸຂີສຸ, ມາຕາ ປີຕາ ຈ ກາຕໂຣ;

ທີຜໍ ທຸຏຸຄສຸສ ນງຄຸຏຸຄໍ, ສາມຸທີ ເວຫາຍສາຄຕາ''ຕິ຺

ຕຕຸຖ ອກຸຂີສູຕິ ປຸພຸເພວ ເມ ເອຕໍ ມາຕາ ຈ ປີຕາ ຈ ກາຕໂຣ ຈ ອາຈິກຸຂີສ຺ຸ ສາມຸທີຕິ ສາ ອຫໍ ລາຕການໍ ສນຸຕິກາ ຕວ ນງຄຸຏຸຄສຸສ ທີຜກາວໍ ສຸຕຸວາ ຕວ ນງຄຸຏຸຄໍ ປ໌ຣິຫຣນຸຕີ ເວຫາຍສາ ອາກາເສນ ອາຄຕາຕິ຺

ອຖ ນໍ ໂສ ''ຊານາມິ ເຕ ອຫໍ ອາກາເສນ ອາຄຕກາວໍ, ເອວໍ ອາຄຈຸຉນຸຕີ ປນ ມຍຸຫໍ ກຸເຂ ນາເສຕຸວາ ອາຄຕາສີ''ຕິ ວຕຸວາ ຉຏຸຄໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໓຺

''ຕຍຸຈ ທີສຸວານ ອາຍນຸຕີ, ອນຸຕລິກຸຂສຸມິ ເອລຸອິເກ;

ມິຄສງໂຜ ປ໌ລາຍິຕຸຖ, ກກຸໂຂ ເມ ນາສິໂຕ ຕຍາ''ຕິ຺

ຕໍ ສຸຕຸວາ ອິຕຣາ ມຣຕາກຍກີຕາ ອລຸລໍ ກາຣຕໍ ອາຫຣິຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕີ ''ມາຕຸລ, ມາ ເອວຣູປ໌ ກກຸຂລຸອກມຸມໍ ກຣີ, ຊີວິຕໍ ເມ ເທຫີ''ຕິ ວິລປີ຺ ອິຕໂຣປີ ນໍ ວິລປ໌ນຸຕິລຸເລວ ຂນຸເຣ ຄເຫຕຸວາ ມາເຣຕຸວາ ຂາທີ຺

ລ໔຺

''ອິຈຸເຈວໍ ວິລປ໌ນຸຕິຍາ, ເອລຸອກິຍາ ຣຸຫຄຸຜໂສ;

ຄລກໍ ອນຸວາວມທຸທີ, ນຕຸຖິ ທຸຏຸເຄ ສຸກາສີຕໍ຺

ໞ໘။

‘‘ເນວ ທຸຒ໌ເຄ ນໂຍ ອຓ໌ຖິ, ນ ສມ໌ໂມ ນ ສຸການິຕໍ;

ນິກ໌ກນໍ ທຸຒ໌ເຄ ຍຸຠ໌ເຊຖ, ໂສ ຈ ສພ໌ພີ ນ ຣຠ໌ຊຕີ’’ຕິ။ –

ອິມາ ທ໌ເວ ອພິສມ໌ພຸທ໌ຘຄາຖາ –

ຕຕ຺ຖ ຐຸທ຺ຸຑໂສຕິ ຐຸທິຣາກ໌ຂໍ ໂລຫິຕປາຍີ ສາທສິກໜີປິໂກ။ ຄລກໍ ອນ໌ວາວມທ໌ທິຕິ ຄີວໍ ມທ໌ທິ, ທໍສິຕ໌ວາ ຘາເຕສີຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ນໂຍຕິ ກາຣຕໍ။ ສມ໌ໂມຕິ ສກາໂວ။ ສຸການິຕນ໌ຕິ ສຸກຖິຕວຈນໍ, ສພ໌ພເມຕໍ ທຸຒ໌ເຄ ນຕ຺ຖີຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ນິກ໌ກນໍ ທຸຒ໌ເຄ ຍຸຠ໌ເຊຖາຕິ ກິກ໌ຂເວ, ທຸຒ໌ຄປ຺ຸຄເລ ປຣກ໌ກມເມວ ຍຸຠ໌ເຊຍ໌ຍ။ ໂສ ຈ ສພ໌ພີ ນ ຣຠ໌ຊຕີຕິ ໂສ ປນ ປ຺ຸຄໂລ ສພ໌ພີ ສຸນ໌ທຣໍ ສຸການິ ຕໍ ນ ຣຠ໌ຊຕິ, ນ ປີຍາຍຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ຕາປໂສ ເຕສໍ ກິຣິຍໍ ສພ໌ພໍ ອທ໌ທສ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ສມ໌ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ໌ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – ‘‘ຕທາ ເອລຸອິກາວ ເອຕຣທິ ເອລຸອິກາ ອໂຫສິ, ໜີປີໂກປີ ເອຕຣທິ ໜີປີໂກວ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ໌ຕິ။

ໜີປີຊາຕກວຓ໌ຓນາ ທສມາ။

ຊາຕກຸທ໌ທານໍ –

ກຈ໌ຈານິ ອຒ໌ຖສທ໌ທຠ໌ຈ, ສຸລສາ ຈ ສຸມງ຺ຄລໍ;

ຄງ຺ຄມາລຠ໌ຈ ເຈຕິຍໍ, ອິນ໌ທ໌ຣິຍຠ໌ເຈວ ອາທິຕ຺ຕໍ;

ອຒ໌ຖານຠ໌ເຈວ ໜີປີ ຈ, ທສ ອຒ໌ຖນິປາຕເກ။

ອຒ໌ຖກນິປາຕວຓ໌ຓນາ ນິຒ໌ຖິຕາ။

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ໞ. ນວກນິປາໂຕ

[໔໘໗] ໑. ຄິຊ຺ຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ປຣິສງ຺ກຸປ໌ໂຖນາມາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ທຸພ຺ພຈພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສີ. ໂສ ກິຣ ເອໂກ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ນິຍ຺ຍາ ນິກສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາປິ ອຕ຺ຖກາເມຫິ ອາຈຣິຍຸປ຺ຊ຺ຊາເຍຫິ ເຈວ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີຫິ ຈ ‘‘ເອວໍ ເຕ ອພິກ຺ກມິຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ປະຕິກ຺ກມິຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ອາໂລກິຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ວິໂລກິຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ສມິລ຺ຊິຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ປສາຣິຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ນິວາເສຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ປາຣຸປິຕພ຺ພໍ, ເອວໍ ປຕ຺ໂຕ ຄເຫຕພ຺ໂພ, ຍາປນມຕ຺ຕໍ ກຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂິຕ຺ວາວ ປຣິກຸລ຺ຊິຕພ຺ພໍ, ອິນ຺ທຣິເຍສຸ ຄຸຕ຺ຕທ຺ວາເຣນ ໂກຊເນ ມຕ຺ຕລ຺ລຸນາ ຊາຄຣິຍມນ຺ຍຸຕ຺ເຕນ ກວິຕພ຺ພໍ, ອິທໍ ອາຄນ຺ຕຸກວຕ຺ຕໍ ນາມ ຊານິຕພ຺ພໍ, ອິທໍ ຄມິກວຕ຺ຕໍ ນາມ, ອິມານິ ຈຸທ຺ທສ ຂນ຺ຣກວຕ຺ຕານິ, ອສີຕິ ມຫາວຕ຺ຕານີ. ຕຕ຺ຖ ເຕ ສມ຺ມາ ວຕ຺ຕິຕພ຺ພໍ, ອິເມ ເຕຣສ ທຸຕງ຺ຄຄຸຕາ ນາມ, ເອເຕ ສມາທາຍ ວຕ຺ຕິຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ໂອວທິຍມາໂນ ທຸພ຺ພໂຈ ອໂຫສີ ອກ຺ຂໂມ ອປ຺ປທກ຺ຂິຄຄ຺ຄາຫີ ອນຸສາສນີ. ‘‘ອຫໍ ຕຸມ຺ເຫ ນ ວທາມິ, ຕຸມ຺ເຫ ປນ ມໍ ກສ຺ມາ ວທຖ, ອຫເມວ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖໍ ວາ ອນຕ຺ຖໍ ວາ ຊານິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອຕ຺ຕານໍ ອວຈນິຍໍ ອກາສີ. ອຖສ຺ສ ທຸພ຺ພຈກາວໍ ຍຕ຺ວາ ກິກ຺ຂູ ສມ຺ມສກາຍໍ ອຄຸຕາກໍ ກເຖນ຺ຕາ ນິສີທິສ຺ຸ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ກິກ຺ຂຸໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ທຸພ຺ພໂຈສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຊິຕ຺ວາ ‘‘ສຈ຺ຈ’’ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ກສ຺ມາ ກິກ຺ຂຸ ເອວຣູເປ ນິຍ຺ຍານິກສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຖກາມານໍ ວຈນໍ ນ ກໂຣສິ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ປຓ຺ຑິຕານໍ ວຈນໍ ອກຕ຺ວາ ເວຣມ຺ກວາຕມຸເຂ ຈຸຓ຺ຓວິຈຸຓ຺ໂຓ ຊາໂຕ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ຄິຊ຺ຊກູເຍ ປພ຺ພເຕ ໂພຣິສຕ຺ໂຕ ຄິຊ຺ຊໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕີ. ປຸຕ຺ໂຕ ປນສ຺ສ ສຸປ຺ຕ຺ໂຕ ນາມ ຄິຊ຺ຊຣາຊາ ອ ເນກສຫສ຺ສຄິຊ຺ຊປຣິວາໂຣ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ ອໂຫສີ. ໂສ ມາຕາປິຕໂຣ ໂປເສສິ, ຖາມສມ຺ປນ຺ນຕ຺ຕາ ປນ ອຕິທູຣໍ ອຸປ຺ປຕຕີ. ອຖ ນໍ ປິຕາ ‘‘ຕາຕ, ເອຕ຺ຕກໍ ນາມ ຖານໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ນ ຄນ຺ຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ ໂອວທິ. ໂສ ‘‘ສາຣູ’’ຕິ ວຕ຺ວາປິ ເອກທິວສໍ ປນ ວຸຍ຺ເຖ ເທເວ ຄິຊ຺ເຊຫິ ສທ຺ຣິ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ເສເສ ໂອຫາຍ ອຕິກູມິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເວຣມ຺ກວາຕມຸຂໍ ປຕ຺ວາ ຈຸຓ຺ຓວິຈຸຓ຺ຓກາວໍ ປາປຸຓີ. ສຕ຺ຖາ ຕມຕ຺ຖໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອກິສມ຺ພຸທ຺ໂຣ ຫຸຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສີ –

໑.

‘‘ປຣິສງ຺ກຸປ໌ໂຖ ນາມ, ຄິຊ຺ຊປນ຺ໂຖ ສນນ຺ຕໂນ;

ຕຕ຺ຣາສິ ມາຕາປິຕໂຣ, ຄິຊ຺ໂຊ ໂປເສສິ ຊິຓ຺ຓເກ;

ເຕສໍ ອຊຄຣເມທໍ, ອຈ຺ຈຫາສິ ພຫ຺ຕ຺ຕໂສ.

໒.

‘‘ປິຕາ ຈ ປຸຕ຺ຕໍ ອວຈ, ຊານໍ ອຸຈ຺ຈໍ ປປາຕິນໍ;

ສຸປ຺ຕ຺ຕໍ ຖາມສມ຺ປນ຺ນໍ, ເຕຊສ຺ສີ ທູຣຄາມິນໍ.

໓.

‘‘ປຣິປ຺ລວນ຺ຕໍ ປຖວີ, ຍທາ ຕາຕ ວິຊານຫີ;

ສາຄເຣນ ປ໌ຣິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຈກ຺ກໍວ ປ໌ຣິມຕ຺ທລໍ;

ຕໂຕ ຕາຕ ນິວຕ຺ຕສ຺ສ຺, ມາສ຺ສ຺ ເອຕ຺ໂຕ ປ໌ຣໍ ຄມິຯ

໔ຯ

‘‘ອ຺ຫປ໌ຕ຺ໂຕສິ ເວເຄນ, ພລີ ປ໌ກ຺ຂີ ທິຊຸຕ຺ຕໂມ;

ໂອໂລກຍນ຺ໂຕ ວກ຺ກງ໌ໂຄ, ປ໌ພ຺ພຕານິ ວນານິ ຈຯ

໕ຯ

‘‘ອທ຺ທສ຺ສ ປ໌ຖວີ ຄິຊ຺ໂຊ, ຍຖາສາສິ ປີຕ຺ສ຺ສ຺ຕໍ;

ສາຄເຣນ ປ໌ຣິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຈກ຺ກໍວ ປ໌ຣິມຕ຺ທລໍຯ

໖ຯ

‘‘ຕຄ຺ຈ ໂສ ສມຕິກ຺ກມ຺ມ, ປ໌ຣເມວຈ຺ຈວຕ຺ຕຖ຺;

ຕຄ຺ຈ ວາຕສິຂາ ຕິກ຺ຂາ, ອຈ຺ຈຫາສິ ພລີ ທິຊໍຯ

໗ຯ

‘‘ນາສກ຺ຂາຕິຄໂຕ ໂປໂສ, ປຸ໌ນເທວ ນິວຕ຺ຕິຕຸໍ;

ທິໂຊ ພ຺ຍສນມາປາທິ, ເວຣມ຺ການໍ ວສໍ ຄໂຕຯ

໘ຯ

‘‘ຕສ຺ສ ປຸ໌ຕ຺ຕາ ຈ ທາຣາ ຈ, ເຍ ຈຄ຺ເຄ ອນ຺ຊີວິໂນ;

ສພ຺ເພ ພ຺ຍສນມາປາທຸໍ, ອໂນວາທກເຣ ທິເຊຯ

໙ຯ

‘‘ເອວມ຺ປີ ອິຮ ວຸຑ຺ຒານໍ, ໂຍ ວາກ຺ຍໍ ນາວພຸຊ຺ຊຕິ;

ອຕິສີມຈໂຣ ທິຕ຺ໂຕ, ຄິຊ຺ໂຊວາຕິຕສາສໂນ;

ສ ເວ ພ຺ຍສນໍ ປ໌ປ຺ໂປ໌ຕິ, ອກຕ຺ວາ ວຸຑ຺ຒສາສນ’’ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ປ໌ຣິສງ຺ກຸປ໌ໂຖຕິ ສງ຺ກຸປ໌ໂຖຯ ມນຸສ຺ສາ ທີຣຄ຺ຄສ຺ວຕ຺ຕຕ຺ຖາຍ ຄຈ຺ຊນ຺ຕາ ຕສ຺ມິ ປ໌ເທເສ ຂາຕ຺ເກ ໂກຍ຺ເຍຕ຺ວາ ເຕສ຺

ຣຊ຺ຊຸໂຍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ເຕນ ໂສ ຄິຊ຺ຌປ຺ພ຺ພເຕ ຊຽຆມຄ຺ໂຄ "ສຽກ຺ປໂຖ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຄິຊ຺ຌປນ຺ໂຖຕິ ຄິຊ຺ຌປ຺ພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ມຫາມຄ຺ໂຄ. ສນນ຺ຕໂນຕິ ໂປຣາໂຓ. ຕຕ຺ຣາສີຕິ ຕສ຺ມິ ຄິຊ຺ຌປ຺ພ຺ພຕມຕ຺ຖເກ ສຽກ຺ປເຖ ເອໂກ ຄິຊ຺ໂຌ ອາສິ, ໂສ ຊິຓ຺ຓເກ ມາຕາປິຕໂຣ ໂປເສສີ. ອຊຄຣເມທນ຺ຕິ ອຊຄຣານໍ ເມທໍ. ອຈ຺ຈຫາສີຕິ ອຕິວິຍ ອາຫຣິ. ພຫຸຕ຺ຕໂສຕິ ພຫຸໂສ. ຊານໍ ອຸຈ຺ຈໍ ປປາຕິນນ຺ຕິ "ປຸຕ຺ໂຕ ເຕ ອຕິອຸຈ຺ຈໍ ຐານໍ ລຽຆຕີ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ "ອຸຈ຺ເຈ ປປາຕີ ອຍ"ນ຺ຕິ ຊານນ຺ໂຕ. ເຕຊສ຺ສິນ຺ຕິ ປຸຣິສເຕຊສມ຺ປນ຺ນໍ. ທູຣຄາມິນນ຺ຕິ ເຕເນວ ເຕເຊນ ທູຣຄາມີ. ປຣິປ຺ລວນ຺ຕນ຺ຕິ ອຸປ຺ປ຺ລປ຺ຕໍ ວິຍ ອຸທເກ ອຸປ຺ລວມານໍ. ວິຊານຫີຕິ ວິຊານາສີ. ຈກ຺ກົວ ປຣິມຓ຺ຑລນ຺ຕິ ຍສ຺ມິ ເຕ ປເທເສ ຄິຊ຺ຌສ຺ສ ສມຸທ຺ເທນ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ໂນ ຊມ຺ພຸທີໂປ ຈກ຺ກມຓ຺ຑລໍວ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ຕໂຕ ຕາຕ ນິວຕ຺ຕາຫີຕິ ໂອວທນ຺ໂຕ ເອວມາຫ.

ອຸທປ຺ຕ຺ໂຕສີຕິ ປິຕຸ ໂອວາທໍ ອກຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ຄິຊ຺ເຌຫິ ສທ຺ຘິໍ ອຸປ຺ປ຺ຕິໂຕ ເຕ ໂອຫາຍ ປິຕຣາ ກຖິຕຏ຺ຐານໍ ອຄມາສີ. ໂອລີຍນ຺ໂຕຕິ ຕໍ ຐານໍ ປຕ຺ວາ ເຫຏ຺ຐາ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ. ວກ຺ກງ຺ໂຄຕິ ວງ຺ກຄີໂວ. ຍຖາສາສີ ປິຕຸສ຺ສຸຕນ຺ຕິ ຍຖາສ຺ສ ປິຕຸ ສນ຺ຕິກາ ສຸຕໍ ອາສິ, ຕເຖວ ອທ຺ທສ, "ຍຖາສ຺ສາສີ"ຕິປິ ປາໂຐ. ປຣເມວຈ຺ຈວຕ຺ຕຖາຕິ ປິຕຣາ ອກ຺ຂາຕຏ຺ຐານໂຕ ປຣໍ ອຕິວຕ຺ໂຕວ. ຕສ຺ສ ວາຕສີຂາ ຕິກ຺ຂາຕິ ຕໍ ອໂນວາທກໍ ພລິມ຺ປີ ສມານໍ ທິຊໍ ຕິຂິຓເວຣມ຺ພວາຕສີຂາ ອຈ຺ຈຫາສີ ອຕິຫຣິ, ຈຸຓ຺ຓວິຈຸຓ຺ຓໍ ອກາສີ. ນາສກ຺ຂາຕິຄໂຕຕິ ນາສກ຺ຂິ ອຕິຄໂຕ. ໂປໂສຕິ ສຕ຺ໂຕ. ອໂນວາທກເຣຕິ ຕສ຺ມິ ທິເຊ ປຕ຺ຫິຕານໍ ໂອວາທໍ ອກໂຣນ຺ເຕ ສພ຺ເພປີ ເຕ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓິໍສຸ. ອກຕ຺ວາ ວຸຑ຺ຒສາສນນ຺ຕິ ວຸຑ຺ຒານໍ ຫິຕກາມານໍ ວຈນໍ ອກຕ຺ວາ ເອວເມວ ພ຺ຍສນໍ ມຫາທຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓາຕີ. ຕສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ ມາ ຄິຊ຺ຌສທິໂສ ຠວ, ອຕ຺ຖກາມານໍ ວຈນໍ ກໂຣຫີຕິ. ໂສ ສຕ຺ຖາຣາ ເອວໍ ໂອວທິໂຕ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສຸວໂຈ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ທຸພ຺ພຈຄິຊ຺ໂຌ ເອຕຣຫິ ທຸພ຺ພຈຠິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ຄິຊ຺ຌປິຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ຄິຊ຺ຌຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຐມາ.

[໔໒໘] ໔. ໂກສມ຺ພິຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ປຸຖຸສທ຺ໂທຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ໂກສມ຺ພີ ນິສ຺ສາຍ ໂຆສິຕາຣາເມ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກສມ຺ພິເກ ຠຓ຺ຑນກາຣເກ ຠິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ໂກສມ຺ພກຂນ຺ຘເກ (ມຫາວ. ໔໕໑ ອາທໂຍ) ອາຄຕເມວ, ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ສຽ຺ເຂໂປ. ຕທາ ກິຣ ທ຺ເວ ຠິກ຺ຂູ ເອກສ຺ມິໍ ອາວາເສ ວສິໍສຸ ວິນຍຘໂຣ ຈ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕິໂກ ຈ. ເຕສຸ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕິໂກ ເອກທິວສໍ ສຣີຣວລຎ຺ຊໍ ກຕ຺ວາ ອຸທກໂກຏ຺ເຐ ອາຈມເນົາທກາວເສສໍ ຠາຊເນ ຐເປຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມິ. ປຈ຺ຉາ ວິນຍຘໂຣ ຕຕ຺ຖ ປວິຏ຺ໂຐ ຕໍ ອຸທກໍ ທິສ຺ວາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອິຕຣໍ ປຸຈ຺ຉິ "ອາວຸໂສ, ຕຍາ ອຸທກໍ ຐປິຕ"ນ຺ຕິ. "ອາມາວຸໂສ"ຕິ. "ກິໍ ປເນຕ຺ຖ ອາປຕ຺ຕິຠາວໍ ນ ຊານາສີ"ຕິ? "ອາມາວຸໂສ ນ ຊານາມີ"ຕິ. "ໂຫຕິ, ອາວຸໂສ, ເອຕ຺ຖ ອາປຕ຺ຕີ"ຕິ? "ເຕນ ຫິ ປຏິກຣິສ຺ສາມິ ນ"ນ຺ຕິ. "ສເຈ ປນ ເຕ, ອາວຸໂສ, ອສຎ຺ຈິຈ຺ຈ ອສຕິຍາ ກຕໍ, ນຕ຺ຖິ ອາປຕ຺ຕີ"ຕິ. ໂສ ຕສ຺ສາ ອາປຕ຺ຕິຍາ ອນາປຕ຺ຕິທິຏ຺ຐິ ອໂຫສິ. ວິນຍຘໂຣປິ ອຕ຺ຕໂນ ນິສ຺ສິຕການໍ "ອຍໍ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕິໂກ ອາປຕ຺ຕິໍ ອາປຊ຺ຊມາໂນປິ ນ ຊານາຕີ"ຕິ ອາໂຣເຈສິ. ເຕ ຕສ຺ສ ນິສ຺ສິຕເກ ທິສ຺ວາ "ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸປ຺ຊ຺ຌາໂຍ ອາປຕ຺ຕິໍ ອາປຊ຺ຊິຕ຺ວາປິ ອາປຕ຺ຕິຠາວໍ ນ ຊານາຕີ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຸປ຺ຊ຺ຌາຍສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸໍ. ໂສ ເອວມາຫ – "ອຍໍ ວິນຍຘໂຣ ປຸພ຺ເພ 'ອນາປຕ຺ຕີ'ຕິ ວຕ຺ວາ ອິທານິ 'ອາປຕ຺ຕີ'ຕິ ວທຕິ, ມຸສາວາທີ ເອໂສ"ຕິ. ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຸປ຺ຊ຺ຌາໂຍ ມຸສາວາທີ"ຕິ ເອວໍ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ກລຫໍ ວຑ຺ເຒສຸໍ. ຕໂຕ ວິນຍຘໂຣ ໂອກາສໍ ລຠິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອາປຕ຺ຕິຍາ ອທສ຺ສເນນ ອຸກ຺ເຂປນິຍກມ຺ມໍ ອກາສີ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເຕສໍ ປຈ຺ຈຍທາຍກາ ອຸປາສກາປິ ທ຺ເວ ໂກຏ຺ຐາສາ ອເຫສຸໍ. ໂອວາທປຏິຄ຺ຄາຫິກາ ຠິກ຺ຂຸນິໂຍປິ ອາຣກ຺ຂເທວຕາປິ ທ຺ເວ ໂກຏ຺ຐາສາ ອເຫສຸໍ. ຕາສໍ ສນ຺ທິຏ຺ຐສມ຺ຠຕ຺ຕາ ອາກາສຏ຺ຐເທວຕາປິ ຍາວ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກາ ສພ຺ເພ ປຸຖຸຊ຺ຊນາ ທ຺ເວ ປກ຺ຂາ ອເຫສຸໍ. ຍາວ ອກນິຏ຺ຐຠວນາ ປນ ອິທໍ ໂກລາຫລໍ ອຄມາສີ.

ອເຖໂກ ຠິກ຺ຂຸ ຕຖາຄຕໍ ອຸປສຽ຺ກມິຕ຺ວາ ອຸກ຺ເຂປການໍ "ຘມ຺ມິເກເນວ ກມ຺ເມນ ອຍໍ ອຸກ຺ຂິຕ຺ໂຕ, ອຸກ຺ຂິຕ຺ຕານຸວຕ຺ຕການໍ ອຘມ຺ມິເກນ ກມ຺ເມນ ອຸກ຺ຂິຕ຺ໂຕ"ຕິ ລທ຺ຘິໍ, ອຸກ຺ເຂປເກຫິ ວາຣິຍມານານມ຺ປິ ເຕສໍ ຕໍ ອນຸປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຈຣຓຠາວຎ຺ຈ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສິ. ຠຄວາ "ສມຄ຺ຄາ ກິຣ ໂຫນ຺ຕູ"ຕິ ທ຺ເວ ວາເຣ ເປເສຕ຺ວາ "ນ ອິຈ຺ຉນ຺ຕິ ຠນ຺ເຕ ສມຄ຺ຄາ ຠວິຕຸ"ນ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຕຕິຍ ວາເຣ "ຠິນ຺ໂນ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ໂຄ"ຕິ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອຸກ຺ເຂປການໍ ອຸກ຺ເຂປເນ, ອິຕເຣສຎ຺ຈ ອສຎ຺ຈິຈ຺ຈ ອາປຕ຺ຕິຍາ ອທສ຺ສ

ເນ ອາຫົບວໍ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ ປຸນ ເຕສໍ ຕຕ຺ເຖວ ເອກສີມາຍໍ ອຸໂປ໌ສຖາທີນີ ກາເຣຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຄຸຄາທີສຸ ກຕ຺ໜນຊາຕານໍ "ອາສນນ຺ຕຣິກາຍ ນິສີທິຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ກຕ຺ຕຄຸເຄ ວຕ຺ຕໍ ປລ຺ລາເປຕ຺ວາ "ອິທານິປີ ກຕ຺ໜນຊາຕາ ວິໜຣນ຺ຕີ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ອລໍ, ກິກ຺ຂເວ, ມາ ກຕ຺ໜນ"ນ຺ຕິອາທີນີ ວຕ຺ວາ ອລ຺ລຕເຣນ ກິກ຺ຂຸນາ ຂມ຺ມວາທີນາ ກຄວໂຕ ວິເໜສໍ ອນິຈ຺ຈນ຺ ເຕນ "ອາຄເມຕຸ, ກນ຺ເຕ, ກຄວາ ຂມ຺ມສາມີ, ອປ຺ໂປ໌ສ຺ສຸກ຺ໂກ ກນ຺ເຕ, ກຄວາ ທິຍ຺ດຂມ຺ມສຸຂວິຫາຣໍ ອນຸຍຸຕ຺ໂຕ ວິໜຣຕຸ, ມຍໍ ເຕນ ກຕ຺ໜເນນ ກລເໜນ ວິຄຄເໜນ ວິວາເທນ ປລ຺ລາຍິສ຺ສາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ –

ກູຕປຸພ຺ພໍ, ກິກ຺ຂເວ, ພາຣາຕສີຍໍ ພຸຣໜ຺ມທຕ຺ໂຕ ນາມ ກາສິຣາຊາ ອໂຫສີຕິ ພຸຣໜ຺ມທຕ຺ເຕນ ທີພິຕິສ຺ສ ໂກສລຣລ຺ໂລ ຣຊ຺ຊໍ ອຈ຺ຈນ຺ທິຕ຺ວາ ອລ຺ລາຕກເວເສນ ວສນ຺ຕສ຺ສ ມາຣິຕການລ຺ເຈວ ທີພາວຸກຸມາເຣນ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິເຕ ທິນ຺ເນ ຕໂຕ ປຍຸດາຍ ເຕສໍ ສມຄຄການລ຺ຈ ກເຖຕ຺ວາ "ເຕສລ຺ຫິ ນາມ, ກິກ຺ຂເວ, ຣາຊູນໍ ອາທິນ຺ນທຕ຺ໜານໍ ອາທິນ຺ນສຕ຺ຖານໍ ເອວຣູປໍ ຂນ຺ຕິໂສຣຈ຺ຈໍ ກວິສ຺ສຕິ ອິຂ ໂຂ ຕໍ, ກິກ຺ຂເວ, ໂສເກາຖ, ຍໍ ຕຸມ຺ເຫ ເອວໍ ສ຺ວາກ຺ຂາເຕ ຂມ຺ມວິນເຍ ປພ຺ພຊິຕາ ສມານາ ຂມາ ຈ ກເວຍ຺ຍາຖ ໂສຣຕາ ຈາ"ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ ທຸຕິຍມ຺ປິ ຕຕິຍມ຺ປິ "ອລໍ, ກິກ຺ຂເວ, ມາ ກຕ຺ໜນ"ນ຺ຕິ ວາເຣຕ຺ວາ ອໂນຣມນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ "ປຣິຍາທິຕຕຣູປາ ໂຂ ອິເມ ໂມພປຸຣິສາ, ນ ຍິເມ ສຸກຣາ ສລ຺ລາເປຕຸ"ນ຺ຕິ ປກ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ປິຕ຺ໜປາຕປຕິກ຺ກນ຺ໂຕ ຄນ຺ຂກຸຕິຍາ ໂຖກໍ ວິສ຺ສມິຕ຺ວາ ເສນາສນໍ ສໍສາເມຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ສງ຺ໜມຊ຺ເຊ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອກາສີ –

໑໐໗

"ປຸຖຸສທ຺ໂທ ສມຊ຺ໂນ, ນ ພາໂລ ໂກຈິ ມລ຺ລຖ;

ສງ຺ໜສ຺ມິ ກິຊ຺ຊມານສ຺ມິ, ນາລ຺ລໍ ກິຍ຺ໂຍ ອມລ຺ລຣຸ໌໗

໑໑໗

"ປຣິມຸຍ຺ດາ ປຕ຺ທິຕາກາສາ, ວາຈາໂຄຈຣກາຕິໂນ;

ຍາວິຈ຺ຈນ຺ຕິ ມຸຂາຍາມໍ, ເຍນ ນີຕາ ນ ຕໍ ວິທູ໗

໑໘໗

"ອກ຺ໂກຈ຺ຈິ ມໍ ອວຂິ ມໍ, ອຊີນີ ມໍ ອໜາສິ ເມ;

ເຍ ຈ ຕໍ ອຸປ຺ນຍ຺ໜນ຺ຕິ, ເວຣໍ ເຕສໍ ນ ສມ຺ມຕິ໗

໑໓໗

"ອກ຺ໂກຈ຺ຈິ ມໍ ອວຂິ ມໍ, ອຊີນີ ມໍ ອໜາສິ ເມ;

ເຍ ຈ ຕໍ ນຸປ຺ນຍ຺ໜນ຺ຕິ, ເວຣໍ ເຕສູປ຺ສມ຺ມຕິ໗

໑໔໗

"ນ ຫິ ເວເຣນ ເວຣານີ, ສມ຺ມນ຺ຕີຂ ກຸທາຈນໍ;

ອເວເຣນ ຈ ສມ຺ມນ຺ຕິ, ເອສ ຂມ຺ໂມ ສນນ຺ຕໂນ໚

໑໕໚

‘‘ປເຣ ຈ ນ ວິຊານນ຺ຕິ, ມຍເມຕ຺ຖ ຍມາມເສ;

ເຍ ຈ ຕຕ຺ຖ ວິຊານນ຺ຕິ, ຕໂຕ ສມ຺ມນ຺ຕິ ເມຂຄາ໚

໑໖໚

‘‘ອຜ຺ຖິຈ຺ຆິນ຺ນາ ປາຓຫຣາ, ຄວາສ຺ສຂນຫາຣິໂນ;

ຣຜ຺ຖໍ ວິລ຺ມ຺ປມານານໍ, ເຕສມ຺ປິ ໂຫຕິ ສງຄຕິ;

ກສ຺ມາ ຕ຺ມ຺ຫາກ ໂນ ສິຍາ໚

໑໗໚

‘‘ສເຈ ລເພຖ ນິປກໍ ສຫາຍໍ, ສທ຺ຂິຈຣໍ ສາຮ຺ວິຫາຣິຂີຣໍ;

ອພິພຸຍ຺ຍ ສພ຺ພານິ ປຣິສ຺ສຍານິ, ຈເຣຍ຺ຍ ເຕນຕ຺ຕມໂນ ສຕີມາ໚

໑໘໚

‘‘ໂນ ເຈ ລເພຖ ນິປກໍ ສຫາຍໍ, ສທ຺ຂິຈຣໍ ສາຮ຺ວິຫາຣິຂີຣໍ;

ຣາຊາວ ຣຜ຺ຖໍ ວິຊິຕໍ ປຫາຍ, ເອໂກ ຈເຣ ມາຕງຄຣລ຺ເລວ ນາໂຄ໚

໑໙໚

‘‘ເອກສ຺ສ ຈຣິຕໍ ເສຍ຺ໂຍ, ນຕ຺ຖິ ພາເລ ສຫາຍຕາ;

ເອໂກ ຈເຣ ນ ປາປານິ ກຍິຣາ, ອປ຺ໂປ຺ສ຺ສຸກ຺ໂກ ມາຕງຄຣລ຺ເລວ ນາໂຄ’’ຕິ໚

ຕຕ຺ຖ ປ຺ຸຖ ມຫາສທ຺ໂທ ອສ຺ສາຕິ ປຸຖຸສທ຺ໂທ໚ ສມຊ຺ໂນຕິ ສມາໂນ ເອກສທິໂສ ຊໂນ, ສພ຺ໂພວາຍໍ ກຕ຺ໜນກາຣກຊໂນ ສມນ຺ຕໂຕ ສທ຺ທນິຈ຺ຉາຣເຕນ ປຸຖຸສທ຺ໂທ ເຈວ ສທິໂສ ຈາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ໚ ນ ພາໂລ ໂກຈິ ມລ຺ຌຖາຕິ ຕຕ຺ຖ ໂກຈິ ເອໂກປິ ‘‘ອຫໍ ພາໂລ’’ຕິ ນ ມລ຺ຌິຕ຺ຖ, ສພ຺ເພ ປຕ຺ຑິຕມານິໂນ, ສພ຺ໂພວາຍໍ ກຕ຺ໜນກາໂກ ຊໂນເຍວ໚ ນາລ຺ຌໍ ກິຍ຺ໂຍ ອມລ຺ຌຣຸນ຺ຕິ ໂກຈິ ເອໂກປິ ‘‘ອຫໍ ພາໂລ’’ຕິ ນ ມລ຺ຌິຕ຺ຖ, ກິຍ຺ໂຍ ຈ ສງຆສ຺ມິ ກິຊ຺ຊມາເນ ອລ຺ຌມ຺ປິ ເອກໍ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ກາຣຓາ ສງໂຆ ກິຊ຺ຊຕິ’’ຕິ ອິທໍ ກາຣຓໍ ນ ມລ຺ຌິຕ຺ຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ໚

ປຣິມ຺ຸຜ຺ຖາຕິ ມ຺ຸຜ຺ຖສ຺ສຕິໂນ໚ ປຕ຺ຑິຕາກາສາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ປຕ຺ຑິຕມາເນນ ປຕ຺ຑິຕສທິສາ໚ ວາຈາໂຄຈຣພາຓິໂນຕິ ຣາ-ກາຣສ຺ສ ຣສ຺ສາເທໂສ ກໂຕ, ວາຈາໂຄຈຣາ ຈ ນ ສຕິປຜ຺ຖານາທິອຣິຍຂມ຺ມໂຄຈຣາ, ພາຓິໂນ ຈ໚ ກຖໍ ພາຓິໂນ? ຍາວິຈ຺ຉນ຺ຕິ ມ຺ຂາຍາມນ຺ຕິ, ຍາວ ມ຺ຂໍ ປສາເຣຕຸ໌ ອິຈ຺ຉນ຺ຕິ, ຕາວ ປສາເຣຕ຺ວາ ອຄ຺ຄປາເທຫິ ຄຕ຺ວາ ພາຓິໂນ, ເອໂກປິ ສງຆຄາຣເວນ

ມຸຂສງໂກຈນໍ ນ ກໂຣຕີຕິ ອຕຖໂຖ. ເຍນ ນີຕາຕີ ເຍນ ກຕຸຫເນນ ອິມໍ ນິລຸລຊຸຊກາວໍ ນີຕາ. ນ ຕໍ ວິທູຕີ ເອວໍ ''ອາທີນວໍ ອິທ''ນຸຕິ ຕໍ ນ ຊານນຸຕີ.

ເຍຈ ຕໍ ອຸປນຍຸຫນຸຕີຕິ ຕໍ ''ອກຸໂກຈຸລິ ມ''ນຸຕິອາທີກໍ ອາກາຣໍ ເຍ ອຸປນຍຸຫນຸຕີ. ສນນຸຕໂນຕີ ໂປຣາໂຕາ. ປເຣຕີ ປຕຸທິເຕ ຄ ເປຕຸວາ ຕໂຕ ອລຸເລ ກຕຸຫນກາຣກາ ປເຣ ນາມ. ເຕ ເອຕຸຖ ສງຆມຊເຊ ໂກລາຫລໍ ກໂຣນຸຕາ ''ມຍໍ ຍມາມເສ ອຸປຍມາມ ນສຸສາມ, ສຕຕໍ ສມິຕໍ ມຈຸຈຸສນຸຕິກໍ ຄຈຸຉາມາ''ຕີ ນ ຊານນຸຕີ. ເຍ ຈ ຕຕຸຖ ວິຊານນຸຕີຕີ ເຍ ຕຕຸຖ ປຕຸທິຕາ ''ມຍໍ ມຈຸຈຸສມີ ປໍ ຄຈຸຉາມາ''ຕີ ວິຊານນຸຕີ. ຕໂຕ ສມຸມນຸຕີ ເມຊຄາຕີ ກິກຸຂເວ, ເອວລຸຫິ ເຕ ຊານນຸຕາ ໂຍນິໂສມນສິກາຣໍ ອຸປຸປາເທຕຸວາ ເມຊຄານໍ ກລຫານໍ ວູປສມາຍ ປຎິປຊຸຊນຸຕີ.

ອຜຸຖິຈຸລິນຸນາຕີ ອຍໍ ຄາຖາ ພຸຣຫຸມທຕຸຕລຸຈ ທີຆາວຸກຸມາຣລຸຈ ສນຸຊາຍ ວຸຕຸຕາ. ເຕສມຸປິ ໂຫຕີ ສງຄຕີ. ກສຸມາ ຕຸມຸຫາກໍ ນ ໂຫຕີ? ເຍສໍ ໂວ ເນວ ມາຕາປິຕູນໍ ອຜຸຖິນິ ລິນຸນານິ, ນ ປາຕາ ຫຕາ, ນ ຄວາສຸສຊນານິ ຫຕານີ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕີ – ກິກຸຂເວ, ເຕສລຸຫິ ນາມ ອາທີນຸນທຕຸຫານໍ ອາທີນຸນສຕຸຖານໍ ຣາຊູນໍ ເອວຣູປາ ສງຄຕີ ສມາຄໂມ ອາວາຫວິວາຫສມຸພນຸຊໍ ກຕຸວາ ເອກໂຕ ປານໂກຊນໍ ໂຫຕີ, ຕຸມຸເຫ ເອວຣູເປ ສາສເນ ປພຸພຊິຕຸວາ ອຕຸຕໂນ ເວຣມຕຸຕມຸປິ ຊຫິຕຸໍ ນ ສກຸໂກຖ, ໂກ ຕຸມຸຫາກໍ ກິກຸຂກາໂວຕີ.

ສເຈລເກຖາຕິອາທິຄາຖາໂຍ ປຕຸທິຕສຫາຍສຸສ ຈ ພາລສຫາຍສຸສ ຈ ວຕຸຕາວຕຸຕາທີປນຕຸຖໍ ວຸຕຸຕາ. ອກິກຸຍຍ ສພຸພານິ ປຣິສຸສຍານີຕີ ສພຸເພ ປາກຜປຣິສຸສເຍ ຈ ປຎິຈຸຉນຸນປຣິສຸສເຍ ຈ ອກິກວິຕຸວາ ເຕນ ສທຸຊິ ອຕຸຕມໂນ ສຕິມາ ຈເຣຍຸຍ. ຣາຊາວ ຣຜຸຖໍ ວິຊິຕໍ ປຫາຍາຕີ ຍຖາ ອຕຸຕໂນ ວິຊິຕໍ ຣຜຸຖໍ ມຫາຊນກຣາຊາ ຈ ອຣິນຸທມຣາຊາ ຈ ປຫາຍ ເອກໂກວ ຈຣີສຸ, ເອວໍ ຈເຣຍຸຍາຕີ ອຕຸໂຖ. ມາຕງຄຣລຸເລວ ນາໂຄຕີ ມາຕງໂຄ ອຣລຸເລ ນາໂຄວ. ມາຕງໂຄຕີ ຫຕຸຖີ ວຸຈຸຈຕີ, ນາໂຄຕີ ມຫນຸຕາທິວຈນເມຕໍ. ຍຖາ ຫິ ມາຕຸໂປສໂກ ມາຕງຄນາໂຄ ອຣລຸເລ ເອກໂກ ຈຣີ, ນ ຈ ປາປານິ ອກາສິ, ຍຖາ ຈ ສີລວຫຕຸຖິນາໂຄ. ຍຖາ ຈ ປາລິເລຍຸຍໂກ, ເອວໍ ເອໂກ ຈເຣ, ນ ຈ ປາປານິ ກຍິຣາຕີ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕີ.

ສຕຸຖາ ເອວໍ ກເຖຕຸວາປິ ເຕ ກິກຸຂູ ສມຄຸເຄ ກາຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ພາລກໂລຕກຄາມໍ ຄນຸຕຸວາ ກຄຸຕຸເຖຣສຸສ ເອກີກາເວ ອານິສໍສໍ ກເຖຕຸວາ ຕໂຕ ຕິຕຸຕໍ ກຸລປຸຕຸຕານໍ ວສນຜຸຖານໍ ຄນຸຕຸວາ ເຕສໍ ສາມຄຸຄິວາເສ ອານິສໍສໍ ກເຖຕຸວາ ຕໂຕ ປາລິເລຍຸຍກວນສຕຸທໍ ຄນຸຕຸວາ ຕຕຸຖ ເຕມາສໍ ວສິຕຸວາ ປຸນ ໂກສມຸພີ ອຄນຸຕຸວາ ສາວຕຸຖິເມວ ອຄມາສີ. ໂກສມຸພິວາສິໂນປິ ອຸປາສກາ ''ອິເມ ໂຂ ອຍຸຍາ, ໂກສມຸພກາ ກິກຸຂູ ພຫຸໂນ ອມຸຫາກໍ ອນຕຸຖສຸສ ກາຣກາ, ອິເມຫິ ອຸພຸພາລຸໂຫ ກຄວາ ປກຸກນຸໂຕ, ອິເມສໍ ເນວ ອກິວາທນາທີນິ ກຣິສຸສາມ, ນ ອຸປຄຕານໍ ປິຕຸຫປາຕໍ ທສຸສາມ, ເອວໍ ອິເມ ປກຸກມິສຸສນຸຕີ ວາ ເວຣໍ ວິຣມິສຸສນຸຕີ ວາ ກຄວນຸຕໍ ວາ ປສາເທສຸສນຸຕີ''ຕີ ສມຸມນຸຕຍິຕຸວາ ຕເຖວ ອກໍສຸ. ເຕ ເຕນ ທຕຸຫກມຸເມນ ປີລຸອິຕາ ສາວຕຸຖີ ຄນຸຕຸວາ ກຄວນຸຕໍ ຂມາເປສຸໍ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສີ – ''ປິຕາ ສຸທຸໂຜທນມຫາຣາຊາ ອໂຫສິ, ມາຕາ ມຫາມາຍາ, ທີຆາວຸກຸມາໂຣ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ''ນຸຕີ.

ໂກສມຸພິຍຊາຕກວຕຸຕນາ ທຸຕິຍາ.

[໔໒໐] ໓. ມຫາສຸວຊາຕກວຕຸຕນາ

ທຸໂມຍທາ ໂຫຕີຕີ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອລຸລຕຣໍ ກິກຸຂໍ ອາຣພຸກ ກເຖສີ. ໂສ ກິຣ ສຕຸຖຸ ສນຸຕິເກ ກມຸມຜຸຖານໍ ຄເຫຕຸວາ ໂກສລຊນປເທ ອລຸລຕຣໍ ປຈຸຈນຸຕຄາມໍ ອຸປນິສຸສາຍ ອຣລຸເລ ວິຫາສິ. ມນຸສຸສາ ຕສຸສ ຣຕຸຕິຜຸຖານທິວາຜຸຖານານິ ສມຸປາເທຕຸວາ ຄມນາຄມນສມຸປນຸເນ ຖາເນ ເສນາສນໍ ກຕຸວາ ສກຸກຈຸຈໍ ອຸປຜຸຖຫິສຸ. ຕສຸສ ວສຸສູປຄຕສຸສ ປຖມມາເສເຍວ ໂສ ຄາໂມ ຊາຍິ, ມນຸສຸສານໍ ພີຊມຕຸຕມຸປິ ອວສິຜຸຖໍ ນາໂຫສິ. ເຕ ຕສຸສ ປຕີຕໍ ປິຕຸຫປາຕໍ ທາຕຸໍ ນາສກຸຂິສຸ. ໂສ ສປຸປາຍເສນາສເນປີ ປິຕຸຫປາເຕນ ກິລມນຸໂຕ ມຄຸຄໍ ວາ ຜລໍ ວາ ນິພຸພຕຸເຕຕຸໍ ນາສກຸຂິ. ອຖ ນໍ ເຕມາສຈຸຈເຍນ ສຕຸຖາຣໍ ວນຸທິຕຸໍ ອາຄຕໍ ສຕຸຖາ ປຎິສນຸຖາຣໍ ກຕຸວາ ''ກຈຸຈິ ກິກຸຂຸ ປິຕຸຫປາເຕນ ນ ກິລມນຸໂຕສິ, ເສນາສນສປຸປາຍລຸຈ ອໂຫສີ''ຕີ

ປຸຈ຺ຉິ. ໂສ ຕມຕ຺ຖໍ ອາໂຣເຈສີ. ສຕ຺ຖາ “ຕສ຺ສ ເສນາສນໍ ສປ຺ປາຍ”ນ຺ຕິ ຍຕ຺ວາ “ກິກ຺ຂຸ ສມເຕນ ນາມ ເສນາສນສປ຺ປາເຍ ສຕິ ໂລລຸປ຺ປຈາຣໍ ປຫາຍ ກິຍ຺ຈິເທວ ຍຖາລທ຺ຘໍ ປຣິກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ສນ຺ຕຸຍ຺ເຖນ ສມຕຘມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ວຍ຺ຍຕິ. ໂປຣາຕກປຕ຺ຑິຕາ ຕິຣຈ຺ຉານໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ນິວາສສຸກ຺ຂຣຸກ຺ເຂ ຈຸຕ຺ຕໍ ຂາທນ຺ຕາປິ ໂລລຸປ຺ປຈາຣໍ ປຫາຍ ສນ຺ຕຸຍ຺ຖາ ມິຕ຺ຕຘມ຺ມໍ ອກິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ນ ຄມິສຸ, ຕ຺ວໍ ປນ ກສ຺ມາ ‘ປິຕ຺ຫປາໂຕ ປຣິຕ຺ໂຕ ລູໂຂ’ຕິ ສປ຺ປາຍເສນາສນໍ ປຣິຈ຺ຈຊີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ.

ອຕີເຕ ຫິມວນ຺ເຕ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ເອກສ຺ມີ ອຸທຸມ຺ພຣວເນ ອເນກສຕສຫສ຺ສາ ສຸກາ ວສີສຸ. ຕຕ຺ຣ ເອໂກ ສຸວຣາຊາ ອຕ຺ຕໂນ ນິວາສຣຸກ຺ຂສ຺ສ ຜເລສຸ ຂີເຕສຸ ຍເທວ ອວສິຍ຺ຖໍ ໂຫຕິ ອງ຺ກຸໂຣ ວາ ປຕ຺ຕໍ ວາ ຕໂຈ ວາ ປປ຺ຜິກາ ວາ, ຕໍ ຂາທິຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຍ ປານີຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ປຣມປ຺ປິຈ຺ຉສນ຺ຕຸຍ຺ໂຖ ຫຸຕ຺ວາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ນ ຄຈ຺ຉຕິ. ຕສ຺ສ ອປ຺ປິຈ຺ຉສນ຺ຕຸຍ຺ຖກາວຄຸເຕນ ສກ຺ກສ຺ສ ກວນໍ ກມ຺ປິ. ສກ຺ໂກ ອາວຊ຺ຊມາໂນ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສ ວີມໍສນຕ຺ຖໍ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ຕໍ ຣຸກ຺ຂໍ ສຸກ຺ຂາເປສິ. ຣຸກ຺ໂຂ ຂາຕຸກມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຉິທ຺ທາວຉິທ຺ໂທ ວາເຕ ປຫຣນ຺ເຕ ອາໂກຕິຍມາໂນ ວິຍ ອຍ຺ຖາສິ. ຕສ຺ສ ຉິທ຺ເທຫິ ຈຸຕ຺ຕານິ ນິກ຺ຂມນ຺ຕິ. ສຸວຣາຊາ ຕານິ ຈຸຕ຺ຕານິ ຂາທິຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຍ ປານີຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ອຍ຺ຍຕ຺ຖ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ວາຕາຕປໍ ອຄເຕຕ຺ວາ ອຸທຸມ຺ພຣຂາຕຸເກ ນິສີທິ. ສກ຺ໂກ ຕສ຺ສ ປຣມປ຺ປິຈ຺ຉກາວໍ ຍຕ຺ວາ “ມິຕ຺ຕຘມ຺ມຄຸຕໍ ກຖາເປຕ຺ວາ ວຣມສ຺ສ ທຕ຺ວາ ອຸທຸມ຺ພຣໍ ອມຕຜລໍ ກຣິຕ຺ວາ ອາຄ ມິສ຺ສາມີ”ຕິ ເອໂກ ຫໍສຣາຊາ ຫຸຕ຺ວາ ສຸຊໍ ອສຸຣກຍ຺ຍໍ ປຸໂຣໂຕ ກຕ຺ວາ ຕໍ ອຸທຸມ຺ພຣວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອວິທູເຣ ເອກຣຸກ຺ຂສ຺ສ ສາຂາຍ ນິສີທິຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐.

“ທຸໂມ ຍທາ ໂຫຕິ ຜລູປປນ຺ໂນ, ກຸຍ຺ຊນ຺ຕິ ນໍ ວິຫງ຺ຄມາ ສມ຺ປຕນ຺ຕາ;

ຂີຕນ຺ຕິ ຍຕ຺ວານ ທຸມໍ ຜລຈ຺ຈເຍ, ທິໂສທິສໍ ຍນ຺ຕິ ຕໂຕ ວິຫງ຺ຄມາ”ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ສຸວຣາຊ, ຣຸກ຺ໂຂ ນາມ ຍທາ ຜລສມ຺ປນ຺ໂນ ໂຫຕິ, ຕທາ ຕໍ ສາຂໂຕ ສາຂໍ ສມ຺ປຕນ຺ຕາວ ວິຫງ຺ຄມາ ກຸຍ຺ຊນ຺ຕິ, ຕໍ ປນ ຂີຕໍ ຍຕ຺ວາ ຜລານໍ ອຈ຺ຈເຍນ ຕໂຕ ຣຸກ຺ຂໂຕ ທິໂສທິສໍ ວິຫງ຺ຄມາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີຕິ.

ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ຕໂຕ ນໍ ອຸຍ຺ໂຍເຊຕຸໍ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑.

“ຈຣ ຈາຣິກໍ ໂລຫິຕຕຸຕ຺ຫ ມາ ມຣິ, ກິໍ ຕ຺ວໍ ສຸວ ສຸກ຺ຂທຸມມ຺ຫິ ຊາຍສິ;

ຕທິງ຺ຆ ມໍ ພ຺ຣູຫິ ວສນ຺ຕສນ຺ນິກ, ກສ຺ມາ ສຸວ ສຸກ຺ຂທຸມໍ ນ ຣິຍ຺ຈສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຊາຍສີຕິ ກິໍກາຣຕາ ສຸກ຺ຂຂາຕຸມຕ຺ຖເກ ຊາຍນ຺ໂຕ ປຊ຺ຊາຍນ຺ໂຕ ຕິຍ຺ຖສິ. ອິງ຺ຆາຕິ ໂຈທນຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ວສນ຺ຕສນ຺ນິກາຕິ ວສນ຺ຕກາເລ ວນສຕ຺ໂຑ ສຸວຄຕສໂມກິຕ຺ໂຕ ວິຍ ນີໂລກາໂສ ໂຫຕິ, ເຕນ ຕໍ “ວສນ຺ຕສນ຺ນິກາ”ຕິ ອາລປ ຕິ. ນ ຣິຍ຺ຈສີຕິ ນ ຉຑ຺ເຑສິ.

ອຖ ນໍ ສຸວຣາຊາ “ອຫໍ ຫໍສ ອຕ຺ຕໂນ ກຕຍ຺ຍຸກຕເວທິຕາຍ ອິມໍ ຣຸກ຺ຂໍ ນ ຊຫາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໔໔.

“ເຍ ເວ ສຂີນໍ ສຂາໂຣ ກວນ຺ຕິ, ປາຕຈ຺ຈເຍ ທຸກ຺ຂສຸເຂສຸ ຫໍສ;

ຂີຓໍ ອຂີຓມ຺ປີ ນ ຕໍ ຊຫນ຺ຕິ, ສນ຺ໂຕ ສຕໍ ຘມ຺ມມນຸສ຺ສຣນ຺ຕາຯ

໘໓ຯ

‘‘ໂສຫໍ ສຕໍ ອຎ຺ຎຕໂຣສ຺ມິ ຫໍສ, ຎາຕີ ຈ ເມ ໂຫຕິ ສຂາ ຈ ຣຸກ຺ໂຂ;

ຕໍ ນຸສ຺ສເຫ ຊີວິກຕ຺ໂຖ ປຫາຕຸໍ, ຂີຓນ຺ຕິ ຎຕ຺ວານ ນ ເຫສ ຘມ຺ໂມ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເຍ ເວ ສຂີນໍ ສຂາໂຣ ຠວນ຺ຕີຕິ ເຍ ສຫາຍານໍ ສຫາຍາ ໂຫນ຺ຕິຯ ຂີຓໍ ອຂີຓມ຺ປີຕິ ປຓ຺ຑິຕາ ນາມ ອຕ຺ຕໂນ ສຫາຍໍ ໂຠຄປຣິກ຺ຂເຍນ ຂີຓມ຺ປີ ອຂີຓມ຺ປີ ນ ຊຫນ຺ຕິຯ ສຕໍ ຘມ຺ມມນຸສ຺ສຣນ຺ຕາຕິ ປຓ຺ຑິຕານໍ ປເວຓີ ອນຸສ຺ສຣມານາຯ ຎາຕີ ຈ ເມ ຕິ ຫໍສຣາຊ, ອຍໍ ຣຸກ຺ໂຂ ສມ຺ປີຍາຍນຏ຺ເຐນ ມຍ຺ຫໍ ຎາຕີ ຈ ສມາຈິຓ຺ຓາຈຣຕາຍ ສຂາ ຈຯ ຊີວິກຕ຺ໂຖຕິ ຕມຫໍ ຊີວິກາຍ ອຕ຺ຖິໂກ ຫຸຕ຺ວາ ປຫາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິຯ

ສກ຺ໂກ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຸຏ຺ໂຐ ປສໍສິຕ຺ວາ ວຣໍ ທາຕຸກາໂມ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໘໔ຯ

‘‘ສາຘຸ ສກ຺ຂິ ກຕໍ ໂຫຕິ, ເມຕ຺ຕິ ສໍສຕິ ສນ຺ຖໂວ;

ສເຈຕໍ ຘມ຺ມໍ ໂຣເຈສິ, ປາສໍໂສສິ ວິຊານຕໍຯ

໘໕ຯ

‘‘ໂສ ເຕ ສຸຂ ວຣໍ ທມ຺ມິ, ປຕ຺ຕຍານ ວິຫງ຺ຄມ;

ວຣໍ ວຣສ຺ສຸ ວກ຺ກງ຺ຄ, ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ມນສິຈ຺ຉສີ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສາຘູຕິ ສມ຺ປຫໍສນໍຯ ສກ຺ຂິ ກຕໍ ໂຫຕິ, ເມຕ຺ຕິ ສໍສຕິ ສນ຺ຖໂວຕິ ສຂິກາໂວ ຈ ເມຕ຺ຕິ ຈ ປຣິສມຊ຺ເຌ ສນ຺ຖໂວ ຈາຕິ ຕຍາ ມິຕ຺ຕໍ ກຕໍ ສາຘຸ ໂຫຕິ ລທ຺ຘກໍ ຠທ຺ທກເມວຯ ສເຈຕໍ ຘມ຺ມນ຺ຕິ ສເຈ ເອຕໍ ມິຕ຺ຕຘມ຺ມໍຯ ວິຊານຕນ຺ຕິ ເອວໍ ສນ຺ເຕ ວິຎ຺ຎູນໍ ປສໍສິຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕໂກສີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ໂສ ເຕຕິ ໂສ ອຫໍ ຕຸຍ຺ຫໍຯ ວຣສ຺ສູຕິ ອິຈ຺ຉສ຺ສຸຯ ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ມນສິຈ຺ຉສີຕິ ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ມນສາ ອິຈ຺ຉສິ, ສພ຺ພໍ ຕໍ ວຣໍ ທທາມິ ເຕຕິຯ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຸວຣາຊາ ວຣໍ ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໖ຯ

‘‘ວຣຎ຺ຈ ເມ ຫໍສ ຠວໍ ທເທຍ຺ຍ, ອຍຎ຺ຈ ຣຸກ຺ໂຂ ປຸນຣາຍຸໍ ລເຠຖ;

ໂສ ສາຂວາ ຜລິມາ ສໍວິຣູຬ຺ໂຫ, ມຘຸຕ຺ຖິໂກ ຕິຏ຺ຐຕຸ ໂສຠມາໂນ’’ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສາຂວາຕິ ສາຂສມ຺ປນ຺ໂນຯ ຜລິມາຕິ ຜເລນ ອຸເປໂຕຯ ສໍວິຣູຬ຺ໂຫຕິ ສມນ຺ຕໂຕ ວິຣູຬ຺ຫປຕ຺ໂຕ ຕຣຸຓປຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ໂນ ຫຸຕ຺ວາຯ ມຘຸຕ຺ຖິໂກຕິ ສໍວິຊ຺ຊມານມຘຸຣຜເລສຸ ປກ຺ຂິຕ຺ຕມຘຸ ວິຍ ມຘຸຣຜໂລ ຫຸຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖຯ

ອຖສ຺ສ ສກ຺ໂກ ວຣໍ ທທມາໂນ ອຜ຺ຄມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໗။

‘‘ຕໍ ປສ຺ສ ສມ຺ມ ຜລິນໍ ອຸລຸອາຣໍ, ສຫາວ ເຕ ໂຫຕຸ ອຸທຸມ຺ພເຣນ;

ໂສ ສາຂວາ ຜລິມາ ສໍວິຣູລ຺ໂຫ, ມຊ຺ຕ຺ຖິໂກ ຕິຜ຺ຄຕຸ ໂສກມາໂນ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ສຫາວ ເຕ ໂຫຕຸ ອຸທຸມ຺ພເຣນາຕິ ຕວ ອຸທຸມ຺ພເຣນ ສທ຺ຂຶ ສຫ ເອກໂຕວ ວາໂສ ໂຫຕຸ။

ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ສກ຺ໂກ ຕໍ ອຕ຺ຕການໍ ວິຊຫິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ສຸຊາຍ ຈ ອານຸການໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຄງຄາໂຕ ຫຕ຺ເຖນ ອຸທກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸທຸມ຺ພຣຂາຕຸກໍ ປຫຣິ။ ຕາວເທວ ສາຂາວິຜປສຈ຺ຉນ຺ໂນ ມຊ຺ຣຜໂລ ຣຸກ຺ໂຂ ອຸຜ຺ຄຫິຕ຺ວາ ມຸຕ຺ໝມຕິປ຺ພ຺ພໂຕ ວິຍ ວິລາສສມ຺ປນ຺ໂນ ອຜ຺ຄາສິ။ ສຸວຣາຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ໂສມນສ຺ສປ຺ປ຺ຕ຺ໂຕ ສກ຺ກສ຺ສ ຖຸຕຶ ກໂຣນ຺ໂຕ ນວມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘။

‘‘ເອວໍ ສກ຺ກ ສຸຂີ ໂຫຫິ, ສຫ ສພ຺ເພຫິ ຌາຕິກີ;

ຍຖາຫມຊ຺ຊ ສຸຂິໂຕ, ທິສ຺ວານ ສຜລໍ ທຸມ’’ນ຺ຕິ။

ສກ຺ໂກປິ ຕສ຺ສ ວຣໍ ທຕ຺ວາ ອຸທຸມ຺ພຣໍ ອມຕຜລໍ ກຕ຺ວາ ສທ຺ຂຶ ສຸຊາຍ ອຕ຺ຕໂນ ຄານເມວ ຄໂຕ။ ຕມຕ຺ຖໍ ທີປຍມານາ ໂອສາເນ ອກິສມ຺ພຸທ຺ຊຄາຖາ ຄປີຕາ –

໔໙။

‘‘ສຸວສ຺ສ ຈ ວຣໍ ທຕ຺ວາ, ກຕ຺ວານ ສຜລໍ ທຸມໍ;

ປກ຺ກາມິ ສຫ ກຣິຍາຍ, ເທວານໍ ນນ຺ທນໍ ວນ’’ນ຺ຕິ။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຌມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ເອວໍ ກິກ຺ຂຸ ໂປຣາຕາກປຕ຺ຑິຕາ ຕິຣຈ຺ຉານໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕາປີ ອໂລລຸປ຺ປ຺ຈາຣາ ອເຫສຸໍ။ ຕ຺ວໍ ປນ ກສ຺ມາ ເອວຣູເປ ສາສເນ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ໂລລຸປ຺ປ຺ຈາຣໍ ຈຣສິ, ຄຈ຺ຉ ຕຕ຺ເຖວ ວສາຫີ’’ຕິ ກມ຺ມຜ຺ຄານມສ຺ສ ກເຖຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຐາເນສິ။ ໂສ ກິກ຺ຂຸ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວິປສ຺ສນໍ ວຑ຺ເຌນ຺ໂຕ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຕິ။ ຕທາ ສກ຺ໂກ ອນຸຣຸທ຺ໂຐ ອໂຫສິ, ສຸວຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ။

ມຫາສຸວຊາຕກວຕ຺ຕນາ ຕຕິຍາ။

[໔໓໐] ໔။ ຈູລຸອສຸວຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ສນ຺ຕິຣຸກ຺ຂາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເວຣຍ຺ຊກຕ຺ຫໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ။ ສຕ຺ຖຣິ ເວຣຍ຺ຊາຍໍ ວສ຺ສໍ ວສິຕ຺ວາ ອນຸປ຺ພ຺ເພນ ສາວຕ຺ຖຶ ອນຸປ຺ປ຺ຕ຺ເຕ ກິກ຺ຂູ ຌມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຜ຺ຄາເປສຸໍ ‘‘ອາວຸໂສ, ຕຖາຄໂຕ ຂຕ຺ຕິຍສຸຂຸມາໂລ ພຸທ຺ຊສຸຂຸມາໂລ ມຫນ຺ເຕນ ອິທ຺ຐານຸກາເວນ ສມນ຺ນາຄໂຕປີ ເວຣຍ຺ຊພ຺ຣາຫ຺ມເຕນ ນິມນ຺ຕິໂຕ ເຕມາສໍ ວສນ຺ໂຕ ມາຣາວຜ຺ຜນວເສນ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກາ ເອກທິວສມ຺ປີ ກິກ຺ຂໍ ອລກິຕ຺ວາ ໂລລຸປ຺ປ຺ຈາຣໍ ປຫາຍ ເຕມາສໍ ປຕ຺ຖປ຺ລກປີຜ຺ໂຖທເກນ ຍາເປນ຺ໂຕ ອຍ຺ຌຕ຺ຖ ນ ອຄມາສິ, ອໂຫ ຕຖາຄຕານໍ ອປ຺ປີຈ຺ຉສນ຺ຕຸຜ຺ຄກາໂວ’’ຕິ။ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ

ສນ຺ນິສິນ຺ນາ’’ຕິ ປ຺ຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອິມາຍ ນາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອນຈ຺ຉຣິຍໍ, ກິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄຕສ຺ສ ອິທານິ ໂລລຸປ຺ປ຺ຈາຣປ຺ປ຺ຫານໍ, ປຸພ຺ເພປິ ຕິຣຈ຺ຉານໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕປິ ໂລລຸປ຺ປ຺ຈາຣໍ ປ຺ຫາສີ’’ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ។ ສພ຺ພມ຺ປິ ວຕ຺ຖຸ ປຸຣິມນເຍເນວ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ។

໓໐។

‘‘ສນ຺ຕິ ຣຸກ຺ຂາ ຫຣິປ຺ຕ຺ຕາ, ທຸມາ ເນກຜລາ ພຫູ;

ກສ຺ມາ ນຸ ສຸກ຺ເຂ ໂກລຸອາເປ, ສຸວສ຺ສ ນິຣໂຕ ມໂນ។

໓໑។

‘‘ຜລສ຺ສ ອຸປ຺ກຸລ຺ຊິມ຺ຫາ, ເນກວສ຺ສຄເຓ ພຫູ;

ອຜລມ຺ປິ ວິທິຕ຺ວານ, ສາວ ເມຕ຺ຕິ ຍຖາ ປຸເຣ។

໓໔។

‘‘ສຸກ຺ຂລ຺ຈ ຣຸກ຺ຂໍ ໂກລຸອາປໍ, ໂອປ຺ຕ຺ຕມຜລໍ ທຸມໍ;

ໂອຫາຍ ສກ຺ຓາ ຍນ຺ຕິ, ກິ ໂທສໍ ປ຺ສ຺ສເສ ທິຊ។

໓໓។

‘‘ເຍ ຜລຕ຺ຖາ ສມ຺ກຊນ຺ຕິ, ອຜໂລຕິ ຊຫນ຺ຕິ ນໍ;

ອຕ຺ຕຕ຺ຖປ຺ລ຺ລາ ທຸມ຺ເມຘາ, ເຕ ໂຫນ຺ຕິ ປກ຺ຂປາຕິໂນ។

໓໔។

‘‘ສາຘຸ ສກ຺ຂິ ກຕໍ ໂຫຕິ, ເມຕ຺ຕິ ສໍສຕິ ສນ຺ຖໂວ;

ສເຈຕໍ ຘມ຺ມໍ ໂຣເຈສິ, ປາສໍໂສສິ ວິຊານຕໍ។

໓໔។

‘‘ໂສ ເຕ ສຸວ ວຣໍ ທມ຺ມິ, ປ຺ຕ຺ຕຍານ ວິຫງ຺ຄມ;

ວຣໍ ວຣສ຺ສຸ ວກ຺ກງ຺ຄ, ຍໍ ກິລ຺ຈິ ມນສິຈ຺ຉສີ។

໓໖។

‘‘ອປິ ນາມ ນໍ ປ຺ສ຺ເສຍ຺ຍໍ, ສປ຺ຕ຺ຕໍ ສຜລໍ ທຸມໍ;

ຫລິທ຺ໂທວ ນິຂີ ລທ຺ຂາ, ນນ຺ເທຍ຺ຍາຫໍ ປຸນປ຺ປຸນໍຯ

໓໗ຯ

‘‘ຕໂຕ ອມຕມາຫາຍ, ອກິສິລ຺ຈິ ມຫິຣຸຫໍ;

ຕສ຺ສ ສາຂາ ວິຣູຫຶສຸ, ສີຕຈ຺ຉາຍາ ມໂນຣມາຯ

໓໘ຯ

‘‘ເອວໍ ສກ຺ກ ສຸຂີ ໂຫຫີ, ສຫ ສພ຺ເພຫີ ຌາຕິກິ;

ຍຖາຫມຊ຺ຊ ສຸຂິໂຕ, ທິສ຺ວານ ສຜລໍ ທຸມໍຯ

໓໙ຯ

‘‘ສຸວສ຺ສ ຈ ວຣໍ ທຕ຺ວາ, ກຕ຺ວານ ສຜລໍ ທຸມໍ;

ປກ຺ກາມີ ສຫ ກຣິຍາຍ, ເທວານໍ ນນ຺ທນໍ ວນ’’ນ຺ຕິຯ –

ປລ຺ຫປຜິປລ຺ຫາປີ ອຕ຺ໂຖປີ ປຸຣິມນເຍເນວ ເວທິຕພ຺ພາ, ອນຸຕ຺ຕານປທເມວ ປນ ວຕ຺ຕາມິສ຺ສາມຯ

ຫຣິປຕ຺ຕາຕິ ນີລປຕ຺ຕສຈ຺ຉນ຺ນາຯ ໂກລຸອາເປຕິ ວາເຕ ປຫຣນ຺ເຕ ອາໂກຜິຕສທ຺ທໍ ວິຍ ມຸລ຺ຈມາເນ ນິສ຺ສາເຣຯ ສຸວສ຺ສາຕິ ອາຍສ຺ມໂຕ ສຸວຣາຊສ຺ສ ກສ຺ມາ ເອວຣູເປ ຣຸກ຺ເຂ ມໂນ ນິຣໂຕຯ ຜລສ຺ສາຕິ ຜລໍ ອສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສຯ ເນກວສ຺ສຄເຕາຕິ ອເນ ກວສ຺ສຄເຕາຯ ພຫູຕິ ສມາເນປີ ອເນກສເຕ ນ ທ຺ເວ ຕໂຍ, ອຖ ໂຂ ພຫູວຯ ວິທິຕ຺ວານາຕິ ຫໍສຣາຊ ອິທານິ ອມ຺ຫາກໍ ອິມໍ ຣຸກ຺ຂໍ ອຜລໍ ວິທິຕ຺ວາປີ ຍຖາ ປຸເຣ ເອເຕນ ສທ຺ທິ ເມຕ຺ຕິ, ສາວ ເມຕ຺ຕິ, ຕລ຺ຫິ ມຍໍ ນ ກິນ຺ທາມ, ເມຕ຺ຕີ ກິນ຺ທນ຺ຕາ ຫີ ອນຣິຍາ ອສປ຺ປຸຣິສາ ນາມ ໂຫນ຺ຕີຕິ ປກາເສນ຺ໂຕ ເອວມາຫຯ

ໂອປຕ຺ຕນ຺ຕິ ອວປຕ຺ຕໍ ນິປ຺ປຕ຺ຕໍ ປຕິຕປຕ຺ຕໍຯ ກີ ໂທສໍ ປສ຺ສເສຕິ ອລ຺ເລ ສກ຺ຕາ ເອຕໍ ໂອຫາຍ ອລ຺ລຕ຺ຖ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ, ຕ຺ວໍ ເອວໍ ຄມເນ ກີ ນາມ ໂທສໍ ປສ຺ສສີຯ ເຍ ຜລຕ຺ຖາຕິ ເຍ ປກ຺ຂິໂນ ຜລຕ຺ຖາຍ ຜລກາຣຕາ ສມ຺ກຊນ຺ຕິ ອຸປຄຈ຺ຉນ຺ຕີ, ອຜໂລຕິ ລຕ຺ວາ ເອຕໍ ຊຫນ຺ຕີຯ ອຕ຺ຕຕ຺ຖປລ຺ລາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຖາຍ ປລ຺ລາ, ປຣໍ ອໂນໂລເກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນິເຍວ ວາ ກິຕາ ເອເຕສໍ ປລ຺ລາຕິ ອຕ຺ຕຕ຺ຖປລ຺ລາຯ ປກ຺ຂປາຕິໂນຕິ ເຕ ອຕ຺ຕໂນເຍວ ວຸທ຺ຒິ ປຈ຺ຈາສີສມານາ ມິຕ຺ຕປກ຺ຂໍ ປາເຕນ຺ຕິ ນາເສນ຺ຕີຕິ ປກ຺ຂປາຕິໂນ ນາມ ໂຫນ຺ຕິຯ ອຕ຺ຕປກ຺ເຂເຍວ ວາ ປຕນ຺ຕີຕິ ປກ຺ຂປາຕິໂນຯ

ອປີນາມ ນນ຺ຕິ ຫໍສຣາຊ, ສເຈ ເມ ມໂນຣໂຖ ນິປ຺ຜຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ຕຍາ ທິນ຺ໂນ ວໂຣ ສມ຺ປຊ຺ເຊຍ຺ຍ, ອປີ ນາມ ອຫໍ ອິມໍ ຣຸກ຺ຂໍ ສປຕ຺ ຕໍ ສຜລໍ ປຸນ ປສ຺ເສຍ຺ຍໍ, ຕໂຕ ຫລິທ຺ໂທ ນິຂີ ລກິຕ຺ວາວ ປຸນປ຺ປຸນໍ ເອຕໍ ອກິນນ຺ເທຍ຺ຍໍ, ຕໍ ທິສ຺ວາວ ປໂມເທຍ຺ຍໍຯ ອມຕມາຫາ ຍາຕິ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸກາເວນ ກິໂຕ ຄງໂຄທກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອກິສິລ຺ຈຍິຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອິມສ຺ມີ ຊາຕເກ ອິມາຍ ສທ຺ຂີ ທ຺ເວ ອກິສມ຺ ພຸທ຺ຂຄາຖາ ໂຫນ຺ຕິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຂມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຂາເນສິ – ‘‘ຕທາ ສກ຺ໂກ ອນຸຣຸທ຺ໂຂ ອໂຫສິ, ສຸວຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ’’ນ຺ຕິຯ

ຈູລຸອສຸວຊາຕກວຓຸຓນາ ຈຕຸຕຖາ຺

[໔໓໑] ໕຺ ຫຣິຕຈຊາຕກວຓຸຓນາ

ສຸຕໍ ເມຕໍ ມຫາພຸຣຫຸເມຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນຸໂຕ ອຸກຸກຓຸຖິຕກິກຸຂຸໍ ອາຣພຸກ ກເຖສິ຺ ຕລຸຫິ ກິກຸຂຸໍ ເອກໍ ອລງກຕ ມາຕຸຄາມໍ ທິສຸວາ ອຸກຸກຓຸຖິຕໍ ທິຟເກສນຂໂລມໍ ວິພຸກມິຕຸກາມໍ ອາຈຣິຍຸປຊຸຊາເຍຫິ ອຣຸຈິຍາ ອານີຕໍ຺ ສຕຸຖາ ‘‘ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ ກິກຸຂຸ ອຸກຸກຓຸຖິໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ກີກາຣຓາ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ອລງກຕມາຕຸຄາມໍ ທິສຸວາ ກິເລ ສວເສນ, ກນຸເຕ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ກິກຸຂຸ ກິເລໂສ ນາມ ຄຸຓວິທຸຘໍສໂກ ອປຸປສຸສາໂທ ນິຣເຍ ນິພຸພຕຸຕາເປຕິ, ເອສ ປນ ກິເລໂສ ກີ ກາຣຓາ ຕໍ ນ ກິລເມສຸສຕິ? ນ ຫິ ສີເນຣຸໍ ປຫຣິຕຸວາ ປຫຣຓວາໂຕ ປຸຣາຓປຓຸຓສຸສ ລຊຸຊຕິ, ອິມລຸຫິ ກິເລສໍ ນິສຸສາຍ ໂພຘິລາຓສຸສ ອນຸປທໍ ຈຣມານາ ປລຸຈອກິລຸລອຍຸຖສມາປຕຸຕິລາກິໂນ ວິສຸທຸຘມຫາປຸຣິສາປີ ສຕີ ອຸປຍຸຖເປຕຸໍ ອສກຸໂກນຸຕາ ຊານໍ ອນຸຕຣຘາເປສຸ’’ນຸຕິ ວຕຸວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນຸເຕ ໂພຘິສຕຸໂຕ ເອກສຸມີ ນິຄເມ ອສີຕິໂກຜິວິກເວ ພຸຣາຫຸມຓກຸເລ ນິພຸພຕຸຕິ, ກລຸຈນລວິຕາຍ ປນສຸສ ‘‘ຫຣິຕຈກຸມາໂຣ’’ຕິ ນາມໍ ກຣີສ຺ຸ ໂສ ວຍປຸປຕຸໂຕ ຕກຸກສິລໍ ຄນຸຕຸວາ ອຸຄຸຄຫິຕສິປຸໂປ ກຸຍຸມຸພໍ ສຕຸຖ ເປຕຸວາ ມາຕາປິຕູນໍ ອຈຸຈເຍນ ຘນວິໂລກນໍ ກຕຸວາ ‘‘ຘນເມວ ປລຸລາຍຕິ, ຘນສຸສ ອຸປຸປາທກາ ນ ປລຸລາຍນຸຕິ, ມຍາປີ ມຣຓມຸເຂ ຈຸຕຸຕວິຈຸຕຸເຕນ ກວິຕພຸພ’’ນຸຕິ ມຣຓກຍກີໂຕ ມຫາທານໍ ທຕຸວາ ຫິມວນຸຕໍ ປວິສິຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸ ວາ ສຕຸຕເມ ທິວເສ ອກິລຸລາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ຕຕຸຖ ຈິຣໍ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ຍາເປຕຸວາ ໂລຓມ ພິລເສວນຕຸຖາຍ ປພຸພຕາ ໂອຕຣິຕຸວາ ອນຸປຸພຸເພນ ພາຣາຓສີ ປຕຸວາ ຣາຊຸຍຸຍາເນ ວສິຕຸວາ ປຸນທິວເສ ພາຣາຓສິຍໍ ກິກຸຂາຍ ຈຣນຸໂຕ ຣາຊທຸວາຣໍ ສມຸປາປຸຓິ຺ ຣາຊາ ຕໍ ທິສຸວາ ປສນຸນຈິຕຸໂຕ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ ສມຸສຸສິຕເສຕຈຸຉຕຸເຕ ຣາຊປລຸລງເກ ນິ ສີທາເປຕຸວາ ນານຄຸຄຣສໂກຊນໍ ໂກເຊຕຸວາ ອນຸໂມທນາວສາເນ ອຕິເຣກຕຣໍ ປສີທິຕຸວາ ‘‘ກຫໍ, ກນຸເຕ, ຄຈຸຉຖາ’’ຕິ ວຕຸວາ ‘‘ວສຸສາວາສຍຸຖານໍ ອຸປຘາເຣມ, ມຫາຣາຊາ’’ຕິ ວຸຕຸເຕ ‘‘ສາຘຸ, ກນຸເຕ’’ຕິ ກຸຕຸຕປາຕຣາໂສ ຕໍ ອາທາຍ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ຕຕຸຖ ຣຕຸຕິຍຸຖານທິວາຍຸຖານາທີນິ ກາຣາເປຕຸວາ ອຸຍຸຍານປາລໍ ປຣິຈາຣກໍ ກຕຸວາ ທຕຸວາ ວນຸທິຕຸວາ ນິກຸຂມິ຺ ມຫາສຕຸໂຕ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ນິພທຸຘໍ ຣລຸໂລ ເຄເຫ ກຸລຸຊນຸໂຕ ທຸວາທສ ວສຸສານິ ຕຕຸຖ ວສິ຺

ອເຖກທິວສໍ ຣາຊາ ປຈຸຈນຸຕໍ ກຸປິຕໍ ວູປສເມຕຸໍ ຄຈຸຉນຸໂຕ ‘‘ອມຸຫາກໍ ປຸລຸລກຸເຂຕຸຕໍ ມາ ປມຊຸຊີ’’ຕິ ມຫາສຕຸຕໍ ເທວິຍາ ນິຍຸ ຍາເທຕຸວາ ອຄມາສິ຺ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ສາ ມຫາສຕຸຕໍ ສຫຕຸຖາ ປຣິວິສຕິ຺ ອເຖກທິວສໍ ສາ ໂກຊນໍ ສມຸປາເທຕຸວາ ຕສຸມີ ຈິຣາຍມາເນ ຄນຸໂຘທເກນ ນຸຫາຕຸວາ ສຕຸຫໍ ມຍຸຖສາຍກໍ ນິວາເສຕຸວາ ສີຫປລຸຊຣໍ ວິວຣາເປຕຸວາ ສຣີເຣ ວາຕໍ ປຫຣາເປນຸຕີ ຂຸທຸທກມລຸຈເກ ນິປຊຸຊີ຺ ມຫາສຕຸໂຕປີ ທິວາຕຣໍ ສຸນິວຕຸໂຖ ສຸປາຣຸໂຕ ກິກຸຂາກາຊນໍ ອາທາຍ ອາກາເສນາຄນຸຕຸວາ ສີຫປລຸຊຣໍ ປາປຸຓິ຺ ເທວິຍາ ຕສຸສ ວາກຈີຣສທຸທໍ ສຸຕຸວາ ເວເຄນ ອຸຍຸຖຫນຸຕິຍາ ມຍຸຖສາຍໂກ ກສຸສິ, ມຫາສຕຸຕສຸສ ວິສກາ ຄາຣມຸມຓໍ ຈກຸຂຸໍ ປຜິຫລຸລິ຺ ອຖສຸສ ອເນກວສຸສໂກຜິສຕສຫສຸສກາເລ ອພຸກນຸຕເຣ ນິວຸຕຸຖກິເລໂສ ກຣຓຸຫເກ ສຍິຕອາສີ ວິໂສ ວິຍ ອຸຍຸຖຫິຕຸວາ ຊານໍ ອນຸຕຣຘາເປສິ຺ ໂສ ສຕີ ອຸປຍຸຖາເປຕຸໍ ອສກຸໂກນຸໂຕ ຄນຸຕຸວາ ເທວີ ຫຕຸເຖ ຄຓຸຫິ, ຕາວເທວ ສາຓີ ປຣິກຸຂິປີສ຺ຸ ໂສ ຕາຍ ສທຸຘີ ໂລກຘມຸມໍ ເສວິຕຸວາ ກຸລຸຊິຕຸວາ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ຕໂຕ ປຍຸຖາຍ ເທວສິກໍ ຕເຖວ ອກາ ສິ຺ ຕສຸສ ຕາຍ ສທຸຘີ ໂລກຘມຸມປຜິເສວນໍ ສກລນຄເຣ ປາກຍໍ ຊາຕໍ຺ ອມຈຸຈາ ‘‘ຫຣິຕຈຕາປໂສ ເອວມກາສີ’’ຕິ ຣລຸໂລ ປຓຸຓໍ ປຫີຓີສ຺ຸ ຣາຊາ ‘‘ມໍ ກິນຸທິຕຸກາມາ ເອວໍ ວທນຸຕິ’’ຕິ ອສທຸທຫິຕຸວາ ປຈຸຈນຸຕໍ ວູປສເມຕຸວາ ພາຣາຓສີ ປຈຸຈາຄນຸຕຸ ວາ ນຄຣໍ ປທກຸຂິຓໍ ກຕຸວາ ເທວິຍາ ສນຸຕິກໍ ຄນຸຕຸວາ ‘‘ສຈຸຈໍ, ກິຣ ມມ ອຍຸໂຍ ຫຣິຕຈຕາປໂສ ຕຍາ ສທຸຘີ ໂລກຘມຸມໍ ປຜິເສວຕີ’’ຕິ ປຸຈຸຉິ຺ ‘‘ສຈຸຈໍ, ເທວາ’’ຕິ຺ ໂສ ຕສຸສາປີ ອສທຸທຫິຕຸວາ ‘‘ຕເມວ ປຜິປຸຈຸຉິສຸສາມິ’’ຕິ ອຸຍຸຍານໍ ຄນຸຕຸວາ ວນຸທິຕຸ ວາ ເອກມນຸຕໍ ນິສີທິຕຸວາ ຕໍ ປຸຈຸຉນຸໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໐຺

‘‘ສຸຕໍ ເມຕໍ ມຫາພຸຣຫຸເມ, ກາເມ ກຸລຸຊຕິ ຫາຣິໂຕ;

ກຈຸເຈຕໍ ວຈນໍ ຕຸຈຸຉໍ, ກຈຸຈິ ສຸທຸໂຘ ອິຣິຍຸຍສີ’’ຕິ຺

ຄຕຸຖ ກຈຸເຈຕນຸຕິ ກຈຸຈິ ເອຕໍ ‘‘ຫາຣິໂຕ ກາເມ ປຣິກຸລຸຊຕິ’’ຕິ ອມຸເຫຫິ ສຸຕໍ ວຈນໍ ຕຸຈຸຉໍ ອກູຕໍ, ກຈຸຈິ ຕຸວໍ ສຸທຸໂຘ ອິຣິຍຸຍສິ ວິຫຣສີຕິ຺

ໂສ ຈິນຸເຕສິ – ‘‘ອຍໍ ຣາຊາ ‘ນາຫໍ ປຣິກຸລຸຊາມິ’ຕິ ວຸຕຸເຕປິ ມມ ສທຸທຫິສຸສເຕວ, ອິມສຸມິ ໂລເກ ສຈຸຈສທິສີ ປຕິຝຸຖາ ນາມ ນຕຸຖິ຺ ອຸຊຸຊິຕສຈຸຈາ ຫິ ໂພຘິມູເລ ນິສີທິຕຸວາ ໂພຘີ ປາປຸຕິຕຸໍ ນ ສກຸໂກນຸຕິ, ມຍາ ສຈຸຈເມວ ກເຖຕຸໍ ວຝຸຝຕີ’’ຕິ຺ ໂພຘິສຕຸຕສຸສ ຫິ ເອກຈຸເຈສຸ ຖາເນສຸ ປາຕາຕິປາໂຕປິ ອທິນຸນາທານມຸປິ ກາເມສຸມິຈຸຉາຈາໂຣປິ ສຸຣາເມຣຍມຊຸຊປານມຸປິ ໂຫຕິເຍວ, ອຕຸຖເກາທກວິສໍວາທນໍ ປຸຣກຸຂຕຸວາ ມຸສາວາໂທ ນາມ ນ ໂຫຕິ, ຕສຸມາ ໂສ ສຈຸຈເມວ ກເຖນຸໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑຺

‘‘ເອວເມຕໍ ມຫາຣາຊ, ຍຖາ ເຕ ວຈນໍ ສຸຕໍ;

ກຸມຸມຄຸຄໍ ປຝິປນຸໂນສຸມິ, ໂມຫເນຍຸເຍສຸ ມຸຈຸຉິໂຕ’’ຕິ຺

ຕຕຸຖ ໂມຫເນຍຸເຍສູຕິ ກາມຄຸເຕສ຺ຸ ກາມຄຸເຕສຸ ຫິ ໂລໂກ ມຸຍຸຫຕິ, ເຕ ຈ ໂລກໍ ໂມຫຍນຸຕິ, ຕສຸມາ ເຕ ‘‘ໂມຫເນຍຸຍາ’’ຕິ ວຸຈຸຈນຸຕິຕິ຺

ຕໍ ສຸຕຸວາ ຣາຊາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໒຺

‘‘ອທຸ ປລຸລາ ກິມຕຸຖິຍາ, ນິປຸຕາ ສາຘຸຈິນຸຕິນີ;

ຍາຍ ອຸປຸປຕິຕໍ ຣາຄໍ, ກິໍ ມໂນ ນ ວິໂນທເຍ’’ຕິ຺

ຕຕຸຖ ອທູຕິ ນິປາໂຕ຺ ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂຫຕິ – ກນຸເຕ, ຄິລານສຸສ ນາມ ເກສຊຸຊໍ, ປິປາສິຕສຸສ ປານີຍໍ ປຝິສຣຕໍ, ຕຸມຸຫາກໍ ປເນສາ ນິປຸຕາ ສາຘູນໍ ອຕຸຖານໍ ຈິນຸຕິນີ ປລຸລາ ກິມຕຸຖິຍາ, ຍາຍ ປຸນ ອຸປຸປຕິຕໍ ຣາຄໍ ກິໍ ມໂນ ນ ວິໂນທເຍ, ກິໍ ຈິຕຸຕໍ ວິໂນເທຕຸໍ ນາສກຸຂີຕິ຺

ອຖສຸສ ກິເລສພລໍ ທສຸເສນຸໂຕ ຫາຣິໂຕ ຈຕຸຕຖໍ ຄາຖມາຫ –

໔໓຺

‘‘ຈຕຸຕາໂຣເມ ມຫາຣາຊ, ໂລເກ ອຕິພລາ ກຸສາ;

ຣາໂຄ ໂທໂສ ມໂທ ໂມໂຫ, ຍຕຸຖ ປລຸລາ ນ ຄາຘຕີ’’ຕິ຺

ຕຕຸຖ ຍຕຸຖາຕິ ເຍສຸ ປຣິຍຸຝຸຖານໍ ປຕຸເຕສຸ ມໂຫເຜ ປຕິຕາ ວິຍ ປລຸລາ ຄາຘໍ ປຕິຝຸຖໍ ນ ລກາຕິ຺

ຕໍ ສຸຕຸວາ ຣາຊາ ປລຸຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໔຺

‘‘ອຣຫາ ສີລສມ຺ປນ຺ໂນ, ສຸທ຺ໂຘ ຈຣຕີ ຫາຣິໂຕ;

ເມຘາວີ ປຕ຺ທິໂຕ ເຈວ, ອີຕິ ໂນ ສມ຺ມໂຕ ກວ’’ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ອີຕິ ໂນ ສມ຺ມໂຕຕິ ເອວໍ ອມ຺ຫາກໍ ສມ຺ມໂຕ ສມ຺ກາວິໂຕ ກວໍ຺.

ຕໂຕ ຫາຣິໂຕ ອຜຸຖຸມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘຺.

‘‘ເມຘາວິນມ຺ປີ ຫິສນ຺ຕິ, ອີສີ ຘມ຺ມຄຸເນ ຣຕໍ;

ວິຕກ຺ກາ ປາປກາ ຣາຊ, ສຸກາ ຣາຄູປສໍຫິຕາ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ສຸກາຕິ ສຸກນິມິຕ຺ຕຄຸຄຫເນນ ປວຕ຺ຕາຕິ຺.

ອຖ ນໍ ກິເລສປ຺ປຫາເນ ອຸສ຺ສາຫໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ຣາຊາ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙຺.

‘‘ອຸປ຺ປນ຺ນາຍໍ ສຣີຣໂຊ, ຣາໂຄ ວຕ຺ຕາວິທູສໂນ ຕວ;

ຕໍ ປຊຫ ກທ຺ທມຕ຺ຖ຺ ເຕ, ພຫຸນ຺ນາສິ ເມຘາວິສມ຺ມໂຕ’’ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ວຕ຺ຕາວິທູສໂນ ຕວາຕິ ຕວ ສຣີຣວຕ຺ຕາສ຺ສ ຈ ຄຸຕາວຕ຺ຕາສ຺ສ ຈ ວິທູສໂນ຺. ພຫຸນ຺ນາສີຕິ ພຫູນໍ ອາສິ ເມຘາວີຕິ ສມ຺ມໂຕ຺.

ຕໂຕ ມຫາສຕ຺ໂຕ ສຕຶ ລກິຕ຺ວາ ກາເມສຸ ອາທີນວໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ອຜຸຖຸມໍ ຄາຖມາຫ –

໕໐຺.

‘‘ເຕ ອນ຺ຘກາຣເກ ກາເມ, ພຫຸທຸກ຺ເຂ ມຫາວິເສ;

ເຕສໍ ມູລໍ ຄເວສິສ຺ສໍ, ເຉຈ຺ຉໍ ຣາຄໍ ສພນ຺ຘນ’’ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ອນ຺ຘກາຣເກຕິ ປຄ຺ຄາຈກ຺ຂຸວິນາສນໂຕ ອນ຺ຘກາວກເຣ຺. ພຫຸທຸກ຺ເຂຕິ ເອຕ຺ຖ ‘‘ອປ຺ປສ຺ສາທາ ກາມາ’’ຕິອາທີນີ (ມ຺. ນິ຺. ໑຺.໒໓໔; ປາຈິ຺. ໔໑໗; ຈູລວ຺. ໖໕) ສຸຕ຺ຕານີ ຫຣິຕ຺ວາ ເຕສໍ ພຫຸທຸກ຺ຂຕາ ທສ຺ເສຕພ຺ພາ຺. ມຫາວິເສຕິ ສມ຺ປຍຸຕ຺ຕກິເລສວິສສ຺ສ ເຈວ ວິປາກວິສສ຺ສ ຈ ມຫນ຺ຕຕາຍ ມຫາວິເສ຺. ເຕສໍ ມູລນ຺ຕິ ເຕ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣ ກາເມ ປຫາຕຸໍ ເຕສໍ ມູລໍ ຄເວສິສ຺ສໍ ປຣິເຍສິສ຺ສາມິ຺. ກຶ ປນ ເຕສໍ ມູລນ຺ຕິ? ອໂຍນິໂສມນສິກາໂຣ຺. ເຉຈ຺ຉໍ ຣາຄໍ ສພນ຺ຘນນ຺ຕິ ມຫາຣາຊ, ອິທາເນວ ປຄ຺ຄາຂຄ຺ເຄນ ປຫຣິຕ຺ວາ ສຸກນິມິຕ຺ຕພນ຺ຘເນນ ສພນ຺ຘນໍ ຣາຄໍ ຉິນ຺ທິສ຺ສາມີຕິ຺.

ອິທຄ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ໂອກາສໍ ຕາວ ເມ ກໂຣຫີ’’ຕິ ໂອກາສໍ ກາເຣຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກສິຕມຕ຺ທລໍ ໂອ

ໂລເກຕ຺ວາ ປຸນ ນຜ຺ຄຊ຺ຊານໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອາກາເສ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຣຄ຺ໂຍ ຊມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ອຜ຺ຄາເນ ວຸຕ຺ຖກາຣຕາ ມຫາຊນມຊ຺ເຊ ຄຣຫປ຺ປຕ຺ໂຕ, ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫິ, ປຸນ ທານິ ອຫໍ ອນິຕ຺ຖິຄນ຺ຊວນສຕ຺ຫເມວ ຄມິສ຺ສາມິ’’ຕິ ຣຄ຺ໂຍ ໂຣທນ຺ຕສ຺ສ ປຣິເທວນ຺ຕສ຺ສ ທິມວນ຺ຕເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອປຣິທີນຊ຺ຊາໂນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກູປໂຄ ອໂຫສິຯ

ສຕ຺ຖາ ຕໍ ກາຣຕໍ ລຕ຺ວາ –

໔໗ຯ

‘‘ອິທໍ ວຕ຺ວານ ຫາຣິໂຕ, ອິສີ ສຈ຺ຈປຣກ຺ກໂມ;

ກາມຣາຄໍ ວິຣາເຊຕ຺ວາ, ພ຺ຣຫ຺ມໂລກູປໂຄ ອຫູ’’ຕິຯ –

ອພິສມ຺ພຸທ຺ໂຊ ຫຸຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕພິກ຺ຂຸ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຜ຺ຄຫິຯ

ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຫຣິຕຈຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິຯ

ຫຣິຕຈຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຄ຺ຈມາຯ

[໔໓໘] ໖ຯ ປທກຸສລມານວຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ພຫຸສ຺ສຸຕນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ທາຣກໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ໂສ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ກຸຜຸມ຺ພິກປຸຕ຺ໂຕ ສຕ຺ຕວສ຺ສ ກາເລເຍວ ປທກຸສໂລ ອໂຫສິຯ ອຖສ຺ສ ປີຕາ ‘‘ອິມໍ ວີມໍສິສ຺ສາມິ’’ຕິ ຕສ຺ສ ອຊານນ຺ຕສ຺ເສວ ມິຕ຺ຕພຣໍ ອຄມາສິຯ ໂສ ປີຕຸ ຄຕຜ຺ຄານໍ ອປ຺ຸຈ຺ຉິຕ຺ວາວ ຕສ຺ສ ປທານຸສາເຣນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປີຕຸ ສນ຺ຕິເກ ອຜ຺ຄາສິຯ ອຖ ນໍ ປີຕາ ເອກທິວສໍ ປ຺ຸຈ຺ຉິ ‘‘ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ມຍິ ຕໍ ອຊານາເປຕ຺ວາ ຄເຕປີ ມມ ຄຕຜ຺ຄານໍ ກີ ຊານາສີ’’ຕິ? ‘‘ຕາຕ , ປທໍ ເຕ ສລ຺ຊານາມິ, ປທກຸສໂລ ອຫ’’ນ຺ຕິຯ ອຖສ຺ສ ວິມໍສນຕ຺ຖາຍ ປີຕາ ກຸຕ຺ຕປາຕຣາໂສ ພຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນນ຺ຕຣໍ ປຜິວິສ຺ສກພຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໂຕ ທຸຕິຍໍ, ຕໂຕ ຕຕິຍໍ ພຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕຕິຍພຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຸນ ອຕ຺ຕໂນ ພຣໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໂຕ ອຸຕ຺ຕຣທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ນຄຣໍ ວາມໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ຊມ຺ມໍ ສຸຕນ຺ໂຕ ນິສີທິຯ ທາຣໂກ ‘‘ກຫໍ ເມ ປີຕາ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ນ ຊານາມາ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕສ຺ສ ປທານຸສາເຣນ ອນນ຺ຕຣປຜິວິສ຺ສກສ຺ສ ພຣໍ ອາທີ ກຕ຺ວາ ປີຕຸ ຄຕມຄ຺ເຄເນວ ເຊຕວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປີຕຸ ສນ຺ຕິເກ ອຜ຺ຄາສິຯ ປີຕຣາ ຈ ‘‘ກຖໍ ຕາຕ, ມມ ອິຊາຄຕການໍ ອລ຺ຍາສີ’’ຕິ ປຸຜ຺ໂຄ ‘‘ປທໍ ເຕ ສລ຺ຊານິຕ຺ວາ ປທານຸສາເຣນ ອາຄໂຕມ຺ຫີ’’ຕິ ອາຫຯ ສຕ຺ຖາ ‘‘ກີ ກເຖສີ ອຸປາສກາ’’ຕິ ປ຺ຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ອຍໍ ທາຣໂກ ປທກຸສໂລ, ອຫໍ ອິມໍ ວີມໍສນ຺ໂຕ ອິມິນາ ນາມ ອຸປາເຍນ ອາຄໂຕ, ອຍມ຺ປີ ມໍ ເຄເຫ ອທິສ຺ວາ ມມ ປທານຸສາເຣນ ອາຄໂຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ອນຈ຺ຉຣິຍໍ, ອຸປາສກ, ກູມິຍໍ ປທສລ຺ຊານນໍ, ໂປຣາຕກປຕ຺ຫິຕາ ອາກາເສ ປທໍ ສລ຺ຊານີສູ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຕສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສີ ອຕິຈຣິຕ຺ວາ ຣຄ຺ຍາ ປ຺ຸຈ຺ຉິຕາ ‘‘ສເຈ ອຫໍ ຕ຺ມ຺ເຫ ອຕິຈຣາມິ, ອສ຺ສມຸຂີ ຍກ຺ຂິນີ ໂຫມິ’’ຕິ ສປຖໍ ກຕ຺ວາ ຕໂຕ ກາລໍ ກຕ຺ວາ ເອກສ຺ມີ ປພ຺ພຕປາເທ ອສ຺ສມຸຂີ ຍກ຺ຂິນີ ຫຸຕ຺ວາ ເລຕຄຸຫາຍໍ ວສມານາ ມຫາອຜວິຍໍ ປຸພ຺ພນ຺ຕໂຕ ອປຣນ຺ຕໍ ຄມນມຄ຺ເຄ ອນຸສລ຺ຈຣນ຺ເຕ ມນຸສ຺ເສ ຄເຫຕ຺ວາ ຂາທຕິຯ ສາ ກິຣ ຕີຕິ ວສ຺ສານິ ເວສ຺ສວຕໍ ອຸປຜ຺ຄຫິຕ຺ວາ ອາຍາມໂຕ ຕີສໂຍຊເນ ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ປລ຺ຈໂຍຊເນ ຄາເນ ມນຸສ຺ເສ ຂາທິຕຸໍ ລກິຯ ອເຖກທິວສໍ ເອໂກ ອທ຺ໂຍ ມຫທ຺ຊໂນ ມຫາໂກໂຄ ອກິຣູໂປ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຕ ພຫູຫິ ມນຸສ຺ເສຫິ ປຣິວຸໂຕ ຕໍ ມຄ຺ຄໍ ອກິຣຸຫິຯ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຍກ຺ຂິນີ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ປກ຺ຂນ຺ທິ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຣິວາຣມນຸສ຺ສາ ປລາຍີສຸຯ ສາ ວາຕເວເຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປີຜ຺ຖິຍາ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ຄຸຫໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ ປຸຣິສສມ຺ຜສ຺ສໍ ປຜິລກິຕ຺ວາ ກິເລສວເສນ ຕສ຺ມີ ສິເນຫໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຕໍ ອຂາທິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສາມິກໍ ອກາສິຯ ເຕ ອຸໂກປີ ສມຄ຺ຄສໍວາສໍ ວສີສຸ ຕໂຕ ປຜ຺ຖາຍ ຍກ຺ຂິນີ ມນຸສ຺ເສ ຄຕ຺ຫນ຺ຕີ ວຕ຺ຖຕຕ຺ຫຸລເຕລາທີ

ນິປີ ຄເຫຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນານຄ຺ຄຣສໂກຊນໍ ອຸປເນຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ມນຸສ຺ສມໍສໍ ຂາທຕິ຿ ຄມນກາເລ ຕສ຺ສ ປລາຍນກເຍນ ມຫຕິຍາ ສິລາຍ ຄ຺ຫາທ຺ວາຣໍ ປິທຫິຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ຿ ເອວໍ ເຕສຸ ສມ຺ໂມທມາເນສຸ ວສນ຺ເຕສຸ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ນິພ຺ພຕ຺ຕຜ຺ຄານາ ຈວິຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ປຘິຈ຺ຈ ຕສ຺ສາ ກ຺ຈ຺ຉິມ຺ຫິ ປຘິສນ຺ຘິ ຄຓ຺ຫິ຿ ສາ ທສມາສຈ຺ຈເຍນ ປ຺ຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິຕ຺ວາ ປ຺ຕ຺ເຕ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ຈ ພລວສິເນຫາ ຫຕ຺ວາ ອຸໂກປິ ໂປເສສິ຿ ສາ ອປຣການ ປ຺ຕ຺ເຕ ວຸທ຺ຒິປ຺ປຕ຺ເຕ ປ຺ຕ຺ຕມ຺ປິ ປິຕຣາ ສທ຺ຘິ ອນ຺ໂຕຄ຺ຫາຍໍ ປເວເສຕ຺ວາ ທ຺ວາຣໍ ປິທຫິ຿

ອເຍກທິວສໍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ຄຕກາລໍ ຜຕ຺ວາ ສິລໍ ອປເນຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ພຫິ ອກາສິ຿ ສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ເກນ ສິລາ ອປນີຕາ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ອມ຺ມ, ມຍາ ອປນີຕາ, ອນ຺ຘກາເຣ ນິສີທິຕ຺ຸ ນ ສກ຺ໂກມີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປ຺ຕ຺ຕສິເນເຫນ ນ ກິຜ຺ຈິ ອໂວຈ຿ ອເຍກທິວສໍ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປິຕຣໍ ປ຺ຈ຺ຉິ “ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ມາຕຸ ມຸຂໍ ອຜ຺ຜາທິສໍ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ມຸຂໍ ອຜ຺ຜາທິສໍ, ກຶ ນຸ ໂຂ ການຓ”ນ຺ຕິ? “ຕາຕ, ຕວ ມາຕາ ມນຸສ຺ສມໍສຂາທິກາ ຍກ຺ຂິນີ, ມຍໍ ອຸໂກ ມນຸສ຺ສາ”ຕິ຿ “ຕາຕ, ຍທິ ເອວໍ, ອິຘ ກສ຺ມາ ວສາມ, ເອຫິ ມນຸສ຺ສປຖໍ ຄຈ຺ຉາມາ”ຕິ຿ “ຕາຕ, ສເຈ ມຍໍ ປລາຍິສ຺ສາມ, ອຸໂກປິ ອມ຺ເຫ ຕວ ມາຕາ ຂາທິສ຺ສຕີ”ຕິ຿ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ “ມາ ກາຍິ, ຕາຕ, ຕວ ມນຸສ຺ສປຖສມ຺ປາປນໍ ມມ ການໂຣ”ຕິ ປິຕຣໍ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ມາຕຣິ ຄຕາຍ ປິຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍິ຿ ຍກ຺ຂິນີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕ ອທິສ຺ວາ ວາຕເວເຄນ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ “ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ກຶ ປລາຍສິ, ກຶ ເຕ ອິຘ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ກທ຺ເທ, ມາ ມຍ຺ຫໍ ກ຺ຊ຺ຊິ, ປ຺ຕ຺ໂຕ ເຕ ມໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປ຺ຕ຺ຕສິເນເຫນ ກິຜ຺ຈິ ອວຕ຺ວາ ເຕ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຜ຺ຄານຜ຺ເຜວ ເຕ ຄເຫຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອວໍ ປຸນປິ ກຕິປເຍ ທິວເສ ປລາຍນ຺ເຕ ອາເນສິ຿

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສີ “ມຍ຺ຫໍ ມາຕຸ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ເນນ ໂອກາເສນ ກວິຕພ຺ພໍ, ຍໍນູນາຫໍ ອິມິສ຺ສາ ອາຓາປວຕ຺ຕິຜ຺ຄານສີມໍ ປ຺ຈ຺ເຉຍ຺ຍໍ, ອຖ ນໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ປລາຍິສ຺ສາມາ”ຕິ຿ ໂສ ເອກທິວສໍ ມາຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ “ອມ຺ມ, ມາຕຸສນ຺ຕກໍ ນາມ ປ຺ຕ຺ຕານໍ ປາປ຺ຓາຕິ, ອກ຺ຂາຫິ ຕາວ ເມ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕກາຍ ກູມິຍາ ປຣິຈ຺ເຉທ”ນ຺ຕິ ອາຫ຿ ສາ ສພ຺ພທິສາສຸ ປພ຺ພຕນ຺ທິນິມິຕ຺ຕາທີນິ ກເຖຕ຺ວາ ອາຍາມໂຕ ຕີສໂຍຊນໍ, ວິຕ຺ຖາຣໂຕ ປຜ຺ຈໂຍຊນໍ ປ຺ຕ຺ຕສ຺ສ ກເຖຕ຺ວາ “ອິທໍ ເອຕ຺ຕກໍ ຄານໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຫິ ປ຺ຕ຺ຕາ”ຕິ ອາຫ຿ ໂສ ທ຺ເວ ຕໂຍ ທິວເສ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ມາຕຸ ອຜວິຄຕກາເລ ປິຕຣໍ ຂນ຺ຘໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ທິນ຺ນສຜ຺ຜາຍ ວາຕເວເຄນ ປກ຺ຂນ຺ໂທ ປຣິຈ຺ເຉທນທີຕີຣໍ ສມ຺ປາປ຺ຓີ຿ ສາປິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕ ອປສ຺ສນ຺ຕີ ອນຸພນ຺ຘິ຿ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ປິຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນທີມຊ຺ຊໍ ອຄມາສິ຿ ສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນທີຕີເຣ ຄຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິຈ຺ເຉທໍ ອຕິກ຺ກນ຺ຕກາວໍ ຜຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ຄຕ຺ວາ “ຕາຕ, ປິຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເອຫິ, ໂກ ມຍ຺ຫໍ ໂທໂສ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ມໍ ນິສ຺ສາຍ ກຶ ນາມ ນ ສມ຺ປຊ຺ຊຕິ, ນິວຕ຺ຕ, ສາມີ”ຕິ ປ຺ຕ຺ຕຜ຺ຈ ປຕິຜ຺ຈ ຍາຈິ຿ ອຖ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ນທີ ອຸຕ຺ຕຣິ຿ ສາ ປ຺ຕ຺ຕເມວ ຍາຈນ຺ຕີ “ຕາຕ, ມາ ເອວໍ ກຣິ, ນິວຕ຺ຕາຫີ”ຕິ ອາຫ຿ “ອມ຺ມ, ມຍໍ ມນຸສ຺ສາ, ຕ຺ວໍ ຍກ຺ຂິນີ, ນ ສກ຺ກາ ສພ຺ພກາລໍ ຕວ ສນ຺ຕິເກ ວສິຕ຺ຸ”ນ຺ຕິ຿ “ເນວ ນິວຕ຺ຕິສ຺ສສິ, ຕາຕາ”ຕິ຿ “ອາມ, ອມ຺ມາ”ຕິ຿ “ຕາຕ, ຍທິ ນ ນິວຕ຺ຕິສ຺ສສິ, ມນຸສ຺ສໂລເກ ຊີວິຕໍ ນາມ ທຸກ຺ຂໍ, ສິປ຺ປໍ ອຊານນ຺ຕາ ຊີວິຕ຺ຸ ນ ສກ຺ໂກນ຺ຕິ, ອຫໍ ເອກໍ ຈິນ຺ຕາມຓິ ນາມ ວິຊ຺ຊໍ ຊານາມິ, ຕສ຺ສານຸກາເວນ ທ຺ວາທສສໍວຈ຺ຉຣມຕ຺ຖເກ ຫຜກຕ຺ໜມ຺ປິ ປທານຸປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສກ຺ກາ ຊານິຕ຺ຸ຿ ອຍໍ ເຕ ຊີວິກາ ກວິສ຺ສຕິ, ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫ, ຕາຕ, ອນຄ຺ຆໍ ມນ຺ຕ”ນ຺ຕິ ຕຖາຣູເປນ ທຸກ຺ເຂນ ອກິກູຕາປິ ປ຺ຕ຺ຕສິເນເຫນ ມນ຺ຕໍ ອທາສິ຿

ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ນທິຍາ ຖິຕໂກວ ມາຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ອຕິສກ຺ກຈ຺ຈໍ ສ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ມນ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ຄຈ຺ຉຖ, ອມ຺ມາ”ຕິ ອາຫ຿ “ຕາຕ, ຕຸມ຺ເຫສຸ ອນິວຕ຺ຕນ຺ເຕສຸ ມຍ຺ຫໍ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ວຕ຺ວາ –

“ເອຫິ ປ຺ຕ຺ຕ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ມາ ອນາຖໍ ກໂຣຫິ ເມ;

ອຊ຺ຊ ປ຺ຕ຺ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ຍກ຺ຂິນີ ມຣຓໍ ຄຕາ”ຕິ຿

ຍກ຺ຂິນີ ອຸຣໍ ປຫຣີ, ຕາວເທວສ຺ສາ ປ຺ຕ຺ຕໂສເກນ ຫທຍໍ ຜລິ຿ ສາ ມຣິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ປຕິຕາ຿ ຕທາ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ມຕກາວໍ ຜຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ປກ຺ໂກສິຕ຺ວາ ມາຕຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈິຕກໍ ກຕ຺ວາ ຊາເປຕ຺ວາ ອາລຸອາຫນໍ ນິພ຺ພາເປຕ຺ວາ ນານາວຓ຺ເຓຫິ ປ຺ປ຺ເຜຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ໂຣທິຕ຺ວາ ປຣິເທວິຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ອາທາຍ ພາຣາຓສີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊທ຺ວາເຣ ຖຕ຺ວາ “ປທກ຺ສໂລ ມາຓໂວ ທ຺ວາເຣ ຖິໂຕ”ຕິ ຣຜ຺ໂຜ ປຘິເວເທຕ຺ວາ “ເຕນ ຫິ ອາຄຈ຺ຉຕູ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ປວິສິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ “ຕາຕ, ກຶ ສິປ຺ປໍ ຊານາສີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ເທວ, ທ຺ວາທສສໍວຈ຺ຉຣມຕ຺ຖເກ ຫຜກຕ຺ໜໍ ປທານຸປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຕ຺ຫິຕ຺ຸ ຊານາມີ”ຕິ

ອາຫ. ‘‘ເຕນ ຫິ ມໍ ອຸປ຺ຏ຺ຐາຫີ’’ຕິ. ‘‘ເທວ, ເທວສິກໍ ສຫສ຺ສໍ ລຠນ຺ໂຕ ອຸປ຺ຏ຺ຐຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ. ‘‘ສາທຸ ຕາຕ, ອຸປ຺ຏ຺ຐຫາ’’ຕິ. ຣາຊາ ເທວສິກໍ ສຫສ຺ສໍ ທາເປສິ.

ອເຖກທິວສໍ ປຸໂຣຫິໂຕ ຣາຊານໍ ອາຫ – ‘‘ມຫາຣາຊ, ມຍໍ ຕສ຺ສ ມາຕຸລສ຺ສ ສິປ຺ປານຸຄາເມນ ກສ຺ສຈິ ກມ຺ມສ຺ສ ອກຕຕ຺ຕາ ‘ສິປ຺ປໍ ອຕ຺ຖິ ວາ ນຕ຺ຖິ ວາ’ຕິ ນ ຊານາມ, ວີມໍສິສ຺ສາມ ຕາວ ນ’’ນ຺ຕິ. ຣາຊາ ‘‘ສາທູ’’ຕິ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອຸໂພປິ ຊນາ ນານາຣຕນໂຄປການໍ ສຄ຺ຄໍ ຫຕ຺ວາ ຣຕນສາຣກຕ຺ຑິກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປາສາທາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຣາຊນິເວສນສ຺ສ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ອາວິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິສ຺ເສຓີ ອຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ປາກາຣມຕ຺ຖເກນ ພຫີ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍສາລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ນິສີທິຕ຺ວາ ປຸນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສ຺ເສຓີ ອຕ຺ຖຣິຕ຺ວາ ປາກາຣມຕ຺ຖເກນ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອນ຺ເຕປຸເຣ ໂປກ຺ຂຣຕີຍາ ຕີຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂປກ຺ຂຣຓີ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕໂປກ຺ຂຣຕິຍໍ ກຕ຺ຑິກໍ ຐເປຕ຺ວາ ປາສາທໍ ອພິຣຸຫິໍສຸ. ປຸນທິວເສ ‘‘ຣາຊນິເວສນໂຕ ກິຣ ຣຕນໍ ຫຣີສູ’’ຕິ ເອກໂກລາຫລໍ ອໂຫສິ. ຣາຊາ ອຊານນ຺ໂຕ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ໂພຘິສຕ຺ຕໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ‘‘ຕາຕ, ຣາຊນິເວສນໂຕ ພຫຸຣຕນພຕ຺ຑໍ ຫຏໍ, ຫນ຺ທ ນໍ ອນຸວິຈິນິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ ອາຫ ຯ ‘‘ມຫາຣາຊ, ທ຺ວາທສສໍວຈ຺ຉຣມຕ຺ຖເກ ຫຏພຕ຺ຑໍ ໂຈຣານໍ ປທານຸປທໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາຫຣຕສມຕ຺ຖສ຺ສ ມມ ອນຈ຺ຉຣິຍໍ ອຊ຺ຊ ຣຕ຺ຕີ ຫຏພຕ຺ຑໍ ອາຫຣິຕຸໍ, ອາຫຣິສ຺ສາມິ ຕໍ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖາ’’ຕິ. ‘‘ເຕນ ຫິ ອາຫຣາ’’ຕິ. ໂສ ‘‘ສາທຸ, ເທວາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ມາຕຣໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ມນ຺ຕໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ມຫາຕເລ ຖິໂຕວ ‘‘ມຫາຣາຊ, ທ຺ວິນ຺ນໍ ໂຈຣານໍ ປທໍ ປຍ຺ຍາຍຕີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ຈ ປຸໂຣຫິຕສ຺ສ ຈ ປທານຸສາເຣນ ສິຣິຄພ຺ພໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປາສາທາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຣາຊນິເວສນສ຺ສ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປຣິຄນ຺ຕ຺ວາ ປທານຸສາເຣເນວ ປາກາຣສມີປໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປາກາເຣ ຖຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອິມສ຺ມິໍ ຖາເນ ປາກາຣໂຕ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ອາກາເສ ປທໍ ປຍ຺ຍາຍຕິ, ນິສ຺ເສຓີ ອຕ຺ຖຣາເປຕ຺ວາ ເທຖາ’’ຕິ ນິສ຺ເສຓີ ປາກາຣມຕ຺ຖເກນ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ປທານຸສາເຣເນວ ວິນິຈ຺ຉຍສາລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸນ ຣາຊນິເວສນໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສ຺ເສຓີ ອຕ຺ຖຣາເປຕ຺ວາ ປາກາຣມຕ຺ຖເກນ ໂອຣຸຍ຺ຫ ໂປກ຺ຂຣຓີ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ໂຈຣາ ອິມໍ ໂປກ຺ຂຣຓີ ໂອຕິຓ຺ຓາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ຖປິຕໍ ວິຍ ກຕ຺ຑິກໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ທຕ຺ວາ ‘‘ມຫາຣາຊ, ອິເມ ທ຺ເວ ໂຈຣາ ອພິຍ຺ຍາຕມຫາໂຈຣາ ອິມິນາ ມຄ຺ເຄນ ຣາຊນິເວສນໍ ອພິຣຸລ຺ຫາ’’ຕິ ອາຫ. ມຫາຊນາ ຕຸຏ຺ຐປຫຏ຺ຐາ ອງ຺ຄຸລິໂຍ ໂຜເຏສຸໍ, ເຈລຸກ຺ເຂປາ ປວຕ຺ຕິໍສຸ.

ຣາຊາ ຈິນ຺ເຕສິ – ‘‘ອຍໍ ມາເຕໂວ ປທານຸສາເຣນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂຈເຣຫິ ຖປິຕກຕ຺ຫຏ຺ຐານເມວ ມຍ຺ເຍ ຊານາຕິ, ໂຈເຣ ປນ ຄຕ຺ຫິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕີ’’ຕິ. ອຖ ນໍ ອາຫ ‘‘ໂຈເຣຫິ ຫຏພຕ຺ຑໍ ຕາວ ໂນ ຕຍາ ອາຫຏໍ, ໂຈຣາ ປນ ນ ອາຫຏາ’’ຕິ. ‘‘ມຫາຣາຊ, ອິເຊວ ໂຈຣາ, ນ ທູເຣ’’ຕິ. ‘‘ໂກ ຈ ໂກ ຈາ’’ຕິ. ‘‘ໂຍ ມຫາຣາຊ, ອິຈ຺ຉຕິ, ໂສວ ໂຈໂຣ ໂຫຕິ, ຕໂຕ ຕຸມ຺ຫາກໍ ກຕ຺ຫິກສ຺ສ ລທ຺ຘກາລໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ໂຈເຣຫິ ໂກ ອຕ຺ໂຖ, ມາ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ຖາ’’ຕິ. ‘‘ຕາຕ, ອຫໍ ຕຸຍ຺ຫໍ ເທວສິກໍ ສຫສ຺ສໍ ທມ຺ມິ, ໂຈເຣ ເມ ຄເຫຕ຺ວາ ເທຫີ’’ຕິ. ‘‘ມຫາຣາຊ, ຘເນ ລທ຺ເຘ ກີ ໂຈເຣຫີ’’ຕິ. ‘‘ຘນໂຕປີ ໂນ, ຕາຕ, ໂຈເຣ ລທ຺ຘຸໍ ວຏ຺ຏຕີ’’ຕິ. ‘‘ເຕນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ‘ອິເມ ນາມ ໂຈຣາ’ຕິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ນ ກເຖສ຺ສາມິ, ອຕີເຕ ປວຕ຺ຕກາຣຓໍ ປນ ເຕ ອາຫຣິສ຺ສາມິ, ສເຈ ຕຸມ຺ເຫ ປຍ຺ຍວນ຺ໂຕ, ຕໍ ກາຣຓໍ ຊານາຖາ’’ຕິ ໂສ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິໂຕ ອວິທູເຣ ນທີຕິຣຄາມເກ ປາຏລິ ນາມ ເອໂກ ນໂຏ ວສຕິ. ໂສ ເອກສ຺ມິໍ ອຸສ຺ສວທິວເສ ພຣິຍມາທາຍ ພາຣາຓສີ ປວິສິຕ຺ວາ ນຈ຺ຈິຕ຺ວາ ວີຓໍ ວາທິຕ຺ວາ ຄາຍິຕ຺ວາ ຘນໍ ລພິຕ຺ວາ ອຸສ຺ສວປຣິໂຍສາເນ ພຫຸໍ ສຸຣາພຕ຺ຕໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄາມໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ນທີຕີຣໍ ປຕ຺ວາ ນໂວທກໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ພຕ຺ຕໍ ພຸຍ຺ຊນ຺ໂຕ ສຸຣໍ ປິວນ຺ໂຕ ນິສີທິຕ຺ວາ ມຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ພລໍ ອຊານນ຺ໂຕ ‘‘ມຫາວີຓໍ ຄີວາຍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ນທີ ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມີ’’ຕິ ພຣິຍໍ ຫຕ຺ເຖ ຄເຫຕ຺ວາ ນທີ ໂອຕຣິ. ວີຓາຉິທ຺ເທຫິ ອຸທກໍ ປາວິສິ. ອຖ ນໍ ສາ ວີຓາ ອຸທເກ ໂອສີທາເປສິ ຯ ພຣິຍາ ປນສ຺ສ ໂອສີທນກາລໍ ຎຕ຺ວາ ຕໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ ຕີເຣ ອຏ຺ຐາສິ. ນໂຏປາຏລິ ສກີ ອຸມ຺ມຸຊ຺ຊຕິ, ສກີ ນິມຸຊ຺ຊຕິ, ອຸທກໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອຸທ຺ຘຸມາເຕາທໂຣ ອໂຫສິ. ອຖສ຺ສ ພຣິຍາ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ສາມິໂກ ອິທານິ ມຣິສ຺ສຕິ, ເອກໍ ນໍ ຄີຕກໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ປຣິສມຊ຺ເຊ ຕໍ ຄາຍນ຺ຕີ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ສາມິ, ຕ຺ວໍ ອຸທເກ ນິມຸຊ຺ຊສິ, ເອກໍ ເມ ຄີຕກໍ ເທຫິ, ເຕນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປສ຺ສາມີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໔໙.

‘‘ພຫຸສ຺ສຸຕໍ ຈິຕ຺ຕກຖີ, ຄງ຺ຄາ ວຫຕິ ປາຏລີ;

ວຸຍ຺ຫມານກ ກທ຺ທນ຺ເຕ, ເອກໍ ເມ ເທຫິ ຄາຖກ''ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ຄາຖກນ຺ຕິ ຊຸທ຺ທກໍ ຄາຖໍ຺.

ອຖ ນໍ ນຜປາຜລີ ''ກທ຺ເທ, ກຖໍ ຕວ ຄິຕກໍ ທສ຺ສາມິ, ອິທານິ ມຫາຊນສ຺ສ ປ຺ຜິສຣຕາກູຕໍ ອຸທກໍ ມໍ ມາເຣຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໔໐຺.

''ເຍນ ສິລ຺ຈນ຺ຕິ ທຸກ຺ຂິຕໍ, ເຍນ ສິລ຺ຈນ຺ຕິ ອາຕຸຣໍ;

ຕສ຺ສ ມຊ຺ເຊ ມຣິສ຺ສາມິ, ຊາຕໍ ສຣຕາໂຕ ກຍ''ນ຺ຕິ຺.

ໂພຜິສຕ຺ໂຕ ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ''ມຫາຣາຊ, ຍຖາ ອຸທກໍ ມຫາຊນສ຺ສ ປ຺ຜິສຣຕໍ, ຕຖາ ຣາຊາໂນປີ, ເຕສໍ ສນ຺ຕິກາ ກເຍ ອຸປ຺ປ຺ນ຺ເນ ຕໍ ກຍໍ ໂກ ປ຺ຜິພາຫິສ຺ສຕີ''ຕິ ວຕ຺ວາ ''ມຫາຣາຊ, ອິທໍ ກາຣຕໍ ປ຺ຜິຈ຺ຉນ຺ນໍ, ມຍາ ປນ ປ຺ຕ຺ທິຕເວທນີຍໍ ກຕ຺ວາ ກຖິຕໍ, ຊານາທີ, ມຫາຣາຊາ''ຕິ ອາຫ຺. ''ຕາຕ ອຫໍ ເອວຣູປໍ ປ຺ຜິຈ຺ຉນ຺ນກາຖໍ ນ ຊານາມິ, ໂຈເຣ ເມ ຄເຫຕ຺ວາ ເທຫີ''ຕິ຺. ອຖສ຺ສ ມຫາສຕ຺ໂຕ ''ເຕນ ຫີ, ມຫາຣາຊ, ອິທໍ ສຸຕ຺ວາ ຊານາຫີ''ຕິ ອປ຺ຣມຸປີ ກາຣຕໍ ອາຫຣີ຺. ເທວ, ປ຺ຸພ຺ເພ ອິມິສ຺ສາວ ພາຣາຕາສິຍາ ທ຺ວາຣຄາເມ ເອໂກ ກຸມ຺ກກາໂຣ ກາຊນຕ຺ຖາຍ ມຕ຺ຕິກໍ ອາຫຣນ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິເຍວ ຖາເນ ນິພທ຺ທໍ ຄຕ຺ຫິຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕປ຺ພ຺ການໍ ມຫນ຺ຕໍ ອາວາຜໍ ຂຕີ຺. ອເຖກທິວສໍ ຕສ຺ສ ມຕ຺ຕິກໍ ຄຕ຺ຫນ຺ຕສ຺ສ ອກາລມຫາເມໂຆ ອຸຜ຺ຖຫິຕ຺ວາ ມຫາວຸຜ຺ຖີ ປາເຕສິ຺. ອຸທກໍ ອວຕ຺ຖຣມານໍ ອາວາຜໍ ປາເຕສິ, ເຕນສ຺ສ ມຕ຺ຖໂກ ກິຊ຺ຊິ຺. ໂສ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໔໑຺.

''ຍຕ຺ຖ ພິຊານິ ຣູຫນ຺ຕິ, ສຕ຺ຕາ ຍຕ຺ຖ ປຕິຜ຺ຖິຕາ;

ສາ ເມ ສີສໍ ນິປີລ຺ເອຕິ, ຊາຕໍ ສຣຕາໂຕ ກຍ''ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ນິປີລ຺ເອຕີຕິ ນິປ຺ຕິຕ຺ວາ ປີລ຺ເອຕິ ກິນ຺ທຕິ຺.

ຍຖາ ຫິ ເທວ, ມຫາຊນສ຺ສ ປ຺ຜິສຣຕາກູຕາ ມຫາປ຺ຖວີ ກຸມ຺ກກາຣສ຺ສ ສີສໍ ກິນ຺ທີ, ເອວເມວ ມຫາປ຺ຖວິສເມ ສພ຺ພໂລກສ຺ສ ປ຺ຜິສຣເຕ ນຣິນ຺ເທ ອຸຜ຺ຖາຍ ໂຈຣກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ເຕ ໂກ ພາຫິສ຺ສຕີ, ສກ຺ຂິສ຺ສສີ, ມຫາຣາຊ, ເອວໍ ປ຺ຜິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ກຖິຕໍ ໂຈຣໍ ຊານິຕ຺ນ຺ຕິ຺. ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ປ຺ຜິຈ຺ຉນ຺ເນນ ກາຣຕໍ ນຕ຺ຖິ, ອຍໍ ໂຈໂຣຕິ ເອວໍ ເມ ໂຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເທຫີຕິ຺. ໂສ ຣາຊານໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ''ຕ຺ວໍ ໂຈໂຣ''ຕິ ອວຕ຺ວາ ອປ຺ຣມ຺ປີ ອຸທາຫຣຕໍ ອາຫຣີ຺. ມຫາຣາຊ, ປ຺ຸພ຺ເພ ອິມສ຺ມິເຍວ ນຄເຣ ເອກສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ເຄຫໍ ອາທິຕ຺ຕໍ຺. ໂສ ''ອນ຺ໂຕ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ກຕ຺ທກໍ ນິຫຣາ''ຕິ ອລ຺ລໍ ອາຕາເປສິ຺. ຕສ຺ມິ ປ຺ວິສິຕ຺ວາ ນິຫຣນ຺ເຕ ເຄຫທ຺ວາຣໍ ປິທຫີ຺. ໂສ ຘູມນ຺ໂຜ ຫຸຕ຺ວາ ນິກ຺ຂມນມຄ຺ຄໍ ອລກນ຺ໂຕ ອຸປ຺ປ຺ນ຺ນທາຫທຸກ຺ໂຂ ຫຸຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕ ຖິໂຕວ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໔໔຺.

''ເຍນ ກຕ຺ຕານິ ປ຺ຈ຺ຈນ຺ຕິ, ສີຕໍ ເຍນ ວິຫລ຺ລຕິ;

ໂສ ມໍ ຫຫຕິ ຄຕ຺ຕານິ, ຊາຕໍ ສຣຕາໂຕ ກຍ''ນ຺ຕິ຺.

ຕຕ຺ຖ ໂສ ມໍ ໜຫຕີຕິ ໂສ ເມ ໜຫຕິ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ។

“ມຫາຣາຊ, ອຄ຺ຄີ ວິຍ ມຫາຊນສ຺ສ ປຏິສຣຓຠູໂຕ ເອໂກ ມນຸສ຺ໂສ ຣຕນກຓ຺ຑິກໍ ຫຣິ, ມາ ມໍ ໂຈຣໍ ປ຺ຸຈ຺ຉາ”ຕິ។ “ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ໂຈຣໍ ເທຫິເຍວາ”ຕິ។ ໂສ ຣາຊານໍ “ຕ຺ວໍ ໂຈໂຣ”ຕິ ອວຕ຺ວາ ອປ຺ຣມ຺ປິ ອຸທາຫຣຓໍ ອາຫຣິ។ ເທວ, ປ຺ຸພ຺ເພ ອິມສ຺ມິເຍວ ນຄເຣ ເອໂກ ປ຺ຸຣິໂສ ອຕິພຫ຺ຸ ກຸລ຺ຊິຕ຺ວາ ຊິຣາເປຕ຺ຸ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເວທນາປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໔໓។

“ເຍນ ກຸຕ຺ເຕນ ຍາປ຺ນ຺ຕິ, ປ຺ຸຖູ ພ຺ຣາຫ຺ມຓຂຕ຺ຕິຍາ;

ໂສ ມໍ ກຸຕ຺ໂຕ ພ຺ຍາປາເທຕິ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ພຍ”ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ໂສ ມໍ ກຸຕ຺ໂຕ ພ຺ຍາປາເທຕີຕິ ໂສ ໂອທໂນ ກຸຕ຺ໂຕ ມໍ ພ຺ຍາປາເທຕິ ມາເຣຕິ។

“ມຫາຣາຊ, ກຕ຺ຕໍ ວິຍ ມຫາຊນສ຺ສ ປຏິສຣຓຠູໂຕ ເອໂກ ກຕ຺ຫໍ ຫຣິ, ຕສ຺ມິ ລທ຺ເຉ ກີ ໂຈຣໍ ປ຺ຸຈ຺ຉສີ”ຕິ? “ຕາຕ, ສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ໂຈຣໍ ເມ ເທຫີ”ຕິ។ ໂສ ຕສ຺ສ ສລ຺ລາປນຕ຺ຖໍ ອປ຺ຣມ຺ປິ ອຸທາຫຣຓໍ ອາຫຣິ។ ມຫາຣາຊ , ປ຺ຸພ຺ເພປິ ອິມສ຺ມິເຍວ ນຄເຣ ເອກສ຺ສ ວາໂຕ ອຸຍ຺ຫິຕ຺ວາ ຄຕ຺ຕານິ ກລ຺ຊິ។ ໂສ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໔໔។

“ຄິມ຺ຫານໍ ປຈ຺ຉິເມ ມາເສ, ວາຕມິຈ຺ຉນ຺ຕິ ປຕ຺ຑິຕາ;

ໂສ ມໍ ກລ຺ຊຕິ ຄຕ຺ຕານິ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ພຍ”ນ຺ຕິ។

ອິຕິ ມຫາຣາຊ, ສຣຓໂຕ ພຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ຊານາຫິ ຕໍ ກາຣຓນ຺ຕິ។ ຕາຕ, ໂຈຣໍ ເມ ເທຫີຕິ។ ໂສ ຕສ຺ສ ສລ຺ລາປນຕ຺ຖໍ ອປ຺ຣມ຺ປິ ອຸທາຫຣຓໍ ອາຫຣິ។ ເທວ, ອຕີເຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ສາຂາວິຏປ຺ສມ຺ປນ຺ໂນ ມຫາຣຸກ຺ໂຂ ອໂຫສິ ປ຺ຸປ຺ຜຜລສມ຺ປນ຺ໂນ ອ ເນກສຫສ຺ສານໍ ສກຸຓານໍ ນິວາໂສ ຕສ຺ສ ທ຺ເວ ສາຂາ ອລ຺ລມລ຺ລໍ ສງ຺ຆຏ຺ເຏສ຺ຸ, ຕໂຕ ຘູໂມ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊິ, ອຄ຺ຄິຈຸຓ຺ຓານິ ປຕີສຸ។ ຕໍ ທິສ຺ວາ ສກຸຓເຊຏ຺ຖໂກ ຄາຖມາຫ –

໔໕។

“ຍໍ ນິສ຺ສິຕາ ຊຄຕິຣຸຫໍ, ສ຺ວາຍໍ ອຄ຺ຄີ ປມຸລ຺ຈຕິ;

ທິສາ ກຊຖ ວກ຺ກງ຺ຄາ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ພຍ”ນ຺ຕິ។

ຕຕ຺ຖ ຊຄຕິຣຸຫນ຺ຕິ ມຫີຣຸຫໍ។

ຍຖາ ຫິ, ເທວ, ຣຸກ຺ໂຂ ປກ຺ຂີນໍ ປຏິສຣຓໍ, ເອວໍ ຣາຊາ ມຫາຊນສ຺ສ ປຏິສຣຓໍ, ຕສ຺ມິ ໂຈຣິກໍ ກໂຣນ຺ເຕ ໂກ ປຏິພາຫິສ຺ສຕິ, ສລ຺ ລກ຺ເຂຫີ, ເທວາຕິ។ ຕາຕ, ມຍ຺ຫໍ ໂຈຣເມວ ເທຫີຕິ។ ອຖສ຺ສ ໂສ ອປ຺ຣມ຺ປິ ອຸທາຫຣຓໍ ອາຫຣິ។ ມຫາຣາຊ, ເອກສ຺ມິ ກາສິຄາເມ ອລ຺ລຕຣສ຺ສ ກຸລຆຣສ຺ສ ປຈ຺ຉິມກາເຄ ກກ຺ຂລຸອາ ສຸສຸມາຣນທີ ອຕ຺ຖິ, ຕສ຺ສ ຈ ກຸລສ຺ສ ເອໂກວ ປຸຕ຺ໂຕ។ ໂສ ປິຕຣີ ກາລກເຕ ມາຕຣໍ ປຏິຊຄ຺ຄິ។ ຕສ຺ສ ມາຕາ ອນິຈ຺ຉມານສ຺ເສວ ເອກໍ ກຸລທ຺ຕຣໍ ອາເນສິ។ ສາ ປ຺ຸພ຺ພກາເຄ ສສ຺ສ຺ຸ ສມ຺ປິຍາຍິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ປຸຕ຺ຕທ຺ຕາຫິ ວຫ຺ຓມານາ ຕໍ ນິຫຣິຕຸກາມາ ອໂຫສິ។ ຕສ຺ສາ ປນ ມາຕາປິ ຕສ຺ມິເຍວ ຆເຣ ວສຕິ។ ສາ ສາມິກສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສສ຺ສຸຍາ ນານປ຺ປກາຣໍ ໂທສໍ ວຕ຺ວາ ປຣິກິນ຺ທິຕ຺ວາ “ອຫໍ ເຕ ມາຕຣໍ ໂປ຺ເສຕ຺ຸ ນ ສກ຺ໂກມິ, ມາເຣຫິ ນ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ “ມນຸສ຺ສ

ມາຣຕໍ ນາມ ກາຣິຍໍ, ກາຖໍ ນໍ ມາເຣມີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນິທ຺ໂທກ຺ກມມນກາເລ ນໍ ມຌ຺ຈເກເນວ ສທ຺ຶ ຄເຫຕ຺ວາ ສຸສຸມາຣນທີຍໍ ຂິປິສ຺ສາມ, ອຖ ນໍ ສຸສມາຣາ ຂາທິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ອາຫ. “ຕຸຍ຺ຫໍ ປນ ມາຕາ ກຫ’’ນ຺ຕິ? “ຕສ຺ສາເຍວ ສນ຺ຕິເກ ສຸປ຺ຕີ’’ຕິ. “ເຕນ ຫິ ຄຈ຺ຉ, ຕສ຺ສາ ນິປນ຺ນມຌ຺ຈເກ ຣຊ຺ຊຸໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ສຌ຺ຌໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ. ສາ ຕຖາ ກຕ຺ວາ “ກຕາ ເມ ສຌ຺ຌາ’’ຕິ ອາຫ. ອິຕໂຣ “ໂຖກໍ ອຘິວາເສຫິ, ມນຸສ຺ສາ ຕາວ ນິທ຺ທາຍນ຺ຕູ’’ຕິ ນິທ຺ທາຍນ຺ໂຕ ວິຍ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ຣຊ຺ຊຸກໍ ກຣິຍາຍ ມາຕຸ ມຌ຺ຈເກ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ກຣິຍໍ ປໂພເຘຕ຺ວາ ອຸໂກປິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ມຌ຺ຈເກເນວ ສທ຺ຶ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ນທີຍໍ ຂິປິສຸ. ຕຕ຺ຖ ນໍ ນິທ຺ທາຍມານໍ ສຸສຸມາຣາ ວິທ຺ຘໍເສຕ຺ວາ ຂາທິໍສຸ.

ສາ ປຸນທິວເສ ມາຕຸ ປຣິວຕ຺ຕິຕກາວໍ ຌຕ຺ວາ “ສາມິ, ມມ ມາຕາວ ມາຣິຕາ, ອິທານິ ຕວ ມາຕຣໍ ມາເຣຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ “ເຕນ ຫິ ສາຘູ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ສຸສາເນ ຈິຕກໍ ກຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິມ຺ຫິ ນໍ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສາມາ’’ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ນິທ຺ທາຍມານໍ ອຸໂກປິ ສຸສານໍ ເນຕ຺ວາ ຖປຍິໍສຸ. ຕຕ຺ຖ ສາມິໂກ ກຣິຍໍ ອາຫ “ອຄ຺ຄິ ເຕ ອາກໂຕ’’ຕິ? “ປມຸຏ຺ຖາສ຺ມິ, ສາມີ’’ຕິ. “ເຕນ ຫິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອາເນຫີ’’ຕິ. “ນ ສກ຺ໂກມິ ສາມິ, ຄນ຺ຕຸໍ, ຕຍິ ຄເຕປິ ຖາຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ອຸໂກປິ ມຍໍ ຄຈ຺ຉິສ຺ສາມາ’’ຕິ. ເຕສຸ ຄເຕສຸ ມຫລ຺ລິກາ ສີຕວາເຕນ ປໂພຘິຕາ ສຸສານກາວໍ ຌຕ຺ວາ “ອິເມ ມໍ ມາເຣຕຸກາມາ ອຄ຺ຄິອຕ຺ຖາຍ ຄຕາ’’ຕິ ຈ ອຸປ຺ຘາເຣຕ຺ວາ “ນ ເມ ພລໍ ຊານນ຺ຕີ’’ຕິ ເອກໍ ມຕກລ຺ເອວຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຌ຺ຈເກ ນິປ຺ຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ອຸປ຺ຣິ ປິໂລຕິກາຍ ປ຺ຏິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ສຍໍ ປລາຍິຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ເລຕຄຸຫໍ ປາວິສີ. ອິຕເຣ ອຄ຺ຄິໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ມຫລ຺ລິກາ’’ຕິ ສຌ຺ຌາຍ ກລ຺ເອວຣໍ ຊາເປຕ຺ວາ ປກ຺ກມິໍສຸ. ເອເກນ ໂຈເຣນ ຕສ຺ມິໍ ຄຸຫາເລເຕ ປຸພ຺ເພ ກຕ຺ຆິກາ ຖປິຕາ, ໂສ “ຕໍ ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫລ຺ລິກໍ ທິສ຺ວາ “ເອກາ ຍກ຺ຂິນີ ກວິສ຺ສຕິ, ກຕ຺ຆິກາ ເມ ອມນຸສ຺ສປຣິຄ຺ຄຫີຕາ’’ຕິ ເອກໍ ກູຕເວຊ຺ຊໍ ອາເນສີ. ເວຊ຺ໂຊ ມນ຺ຕໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຄຸຫໍ ປາວິສີ.

ອຖ ນໍ ສາ ອາຫ “ນາຫໍ ຍກ຺ຂິນີ, ເອຫິ ອຸໂກປິ ອິມໍ ຘນໍ ກາເຊສ຺ສາມາ’’ຕິ. “ກາຖໍ ສທ຺ທຫີຕພ຺ພ’’ນ຺ຕິ? “ຕວ ຊິວ຺ຫໍ ມມ ຊິວ຺ຫາຍ ຖເປຫີ’’ຕິ. ໂສ ຕຖາ ອກາສີ. ອຖສ຺ສ ສາ ຊິວ຺ຫໍ ທໍສິຕ຺ວາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປາເຕສີ. ກູຕເວຊ຺ໂຊ “ອທ຺ຘາ ເອສາ ຍກ຺ຂິນີ’’ຕິ ຊິວ຺ຫາຍ ໂລຫິຕໍ ປຄ຺ຆຣນ຺ຕິຍາ ວິຣວມາໂນ ປລາຍິ. ມຫລ຺ລິກາ ປຸນທິວເສ ມຏ຺ຖສາຏກໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ນານາຣຕນກຕ຺ຆິກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຆຣໍ ອຄມາສີ. ສຸຓິສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ກຫໍ ເຕ, ອມ຺ມ, ອິທໍ ລທ຺ຘ’’ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ອມ຺ມ, ເອຕສ຺ມີ ສຸສາເນ ທາຣຸຈິຕກາຍ ຊາປິຕາ ເອວຣູປໍ ລກນ຺ຕີ’’ຕິ. “ອມ຺ມ, ມຍາປິ ສກ຺ກາ ລທ຺ຘຸ’’ນ຺ຕິ. “ມາທິສີ ຫຸຕ຺ວາ ລກິສ຺ສສີ’’ຕິ. ສາ ລທ຺ຘກຕ຺ຆິກໂລເກນ ສາມິກສ຺ສ ກເຖຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຕານໍ ຊາເປສີ. ອຖ ນໍ ປຸນທິວເສ ສາມິໂກ ອປ຺ສ຺ສນ຺ໂຕ “ອມ຺ມ, ອິມາຍປິ ເວລາຍ ຕ຺ວໍ ອາຄຕາ, ສຸຓິສາ ເຕ ນາຄຈ຺ຉຕີ’’ຕິ ອາຫ. ສາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ “ອເຣ ປາປປຸຣິສ, ກຶ ມຕາ ນາມ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕີ’’ຕິ ຕໍ ຕຊ຺ເຊຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໔໖.

“ຍມານຍິໍ ໂສມນສ຺ສໍ, ມາລິນິໍ ຈນ຺ທນຸສ຺ສທໍ;

ສາ ມໍ ຆຣາ ນິຈ຺ຉຸກຕິ, ຊາຕໍ ສຣຌ຺ໂຕ ກຍ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂສມນສ຺ສນ຺ຕິ ໂສມນສ຺ສໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ. “ໂສມນສ຺ສາ’’ຕິປິ ປາໂຖ, ໂສມນສ຺ສວຕິ ຫຸຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍມຫໍ “ອິມໍ ເມ ນິສ຺ສາຍ ປຸຕ຺ໂຕ ປຸຕ຺ຕຘີຕາຫິ ວຑ຺ຒິສ຺ສຕິ, ມຌ຺ຈ ມຫລ຺ລິກກາເລ ໂປເສສ຺ສຕີ’’ຕິ ມາລິນິໍ ຈນ຺ທນຸສ຺ສທໍ ກຕ຺ວາ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ໂສມນສ຺ສຊາຕາ ອາເນສິໍ. ສາ ມໍ ອຊ຺ຊ ຆຣາ ນິຫຣຕິ, ສຣຌ຺ໂຕເຍວ ເມ ກຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນນ຺ຕີ.

“ມຫາຣາຊ, ສຸຓິສາ ວິຍ ສສ຺ສຸຍາ ມຫາຊນສ຺ສ ຣາຊາ ປ຺ຏິສຣຌໍ, ຕໂຕ ກເຍ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ກຶ ສກ຺ກາ ກາຕຸໍ, ສລ຺ລກ຺ເຂຫີ, ເທວາ’’ຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ “ຕາຕ, ນາຫໍ ຕຍາ ອານີຕກາຣຌານິ ຊານາມິ, ໂຈຣເມວ ເມ ເທຫີ’’ຕິ ອາຫ. ໂສ “ຣາຊານໍ ຣກ຺ຂິສ຺ສາມີ’’ຕິ ອປຣມ຺ປິ ອຸທາຫຣຌໍ ອາຫຣິ. ເທວ, ປຸພ຺ເພ ອິມສ຺ມິໍເຍວ ນຄເຣ ເອໂກ ປຸຣິໂສ ປຕ຺ຖນໍ ກຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕໍ ລກິ. ໂສ ປຸຕ຺ຕຊາຕກາເລ “ປຸຕ຺ໂຕ ເມ ລທ຺ໂຘ’’ຕິ ໂສມນສ຺ສຊາໂຕ ຕໍ ໂປເສຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ຕກາເລ ທາເຣນ ສໍໂຍເຊຕ຺ວາ ອປຣກາເຄ ຊຣໍ ປຕ຺ວາ ກມ຺ມໍ ອຘິຕ຺ຖາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ. ອຖ ນໍ ປຸຕ຺ໂຕ “ຕ຺ວໍ ກມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກສິ, ອິໂຕ ນິກ຺ຂມາ’’ຕິ ເຄຫໂຕ ນິຫຣິ ໆ. ໂສ ກິຈ຺ເຉນ ກສິເຣນ ຊີວິກໍ ກປ຺ເປນ຺ໂຕ ປຣິເທວມາໂນ ຄາຖມາຫ –

໘໗᯽

‘‘ເຍນ ຊາເຕນ ນນ຺ທິສ຺ສໍ, ຍສ຺ສ ຈ ກວມິຈ຺ອິສໍ;

ໂສ ມໍ ພຣາ ນິຈ຺ຉຸກຕີ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ກຍ’’ນ຺ຕິ᯽

ຕຕ຺ຖ ໂສ ມນ຺ຕິ ໂສ ປ຺ຕ຺ໂຕ ມໍ ພຣໂຕ ນິຈ຺ຉຸກຕີ ນີຫຣຕິ᯽ ສ຺ວາຫໍ ກິກ຺ຂໍ ຈຣິຕ຺ວາ ທຸກ຺ເຂນ ຊີວາມິ, ສຣຓໂຕເຍວ ເມ ກຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນນ຺ຕິ᯽

‘‘ມຫາຣາຊ, ຍຖາ ປີຕາ ນາມ ມຫລ຺ລໂກ ປ຺ຜຶພເລນ ປ຺ຕ຺ເຕນ ຣກ຺ຂິຕພ຺ໂພ, ເອວໍ ສພ຺ໂພປີ ຊນປໂທ ຣລ຺ລາ ຣກ຺ຂິຕພ຺ໂພ, ອິທລ຺ຈ ກຍໍ ອຸປ຺ປ຺ຊ຺ຊມານໍ ສພ຺ພສຕ຺ເຕ ຣກ຺ຂນ຺ຕສ຺ສ ຣລ຺ໂລ ສນ຺ຕິກາ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ອິມິນາ ກາຣເຕນ ‘ອສ຺ໂກ ນາມ ໂຈໂຣ’ຕິ ຊານາຫີ, ເທວາ’’ຕິ᯽ ‘‘ຕາຕ, ນາຫໍ ກາຣຕໍ ວາ ອກາຣຕໍ ວາ ຊານາມິ, ໂຈຣໍ ວາ ເມ ເທຫີ, ຕ຺ວລ຺ເລວ ວາ ໂຈໂຣ ໂຫຫີ’’ຕິ ເອວໍ ຣາຊາ ປ຺ນປ຺ປ຺ນໍ ມາຕວໍ ອນ຺ຍຸລ຺ຊິ᯽ ອຖ ນໍ ໂສ ເອວມາຫ ‘‘ກິ ປ຺ນ, ມຫາຣາຊ, ເອກໍເສນ ໂຈຣຄຫຕໍ ໂຣເຈຖາ’’ຕິ? ‘‘ອາມ, ຕາຕາ’’ຕິ᯽ ເຕນ ຫິ ‘‘ອສ຺ໂກ ຈ ອສ຺ໂກ ຈ ໂຈໂຣ’’ຕິ ປ຺ຣິສມຊ຺ເຊ ປ຺ກາເສມິຕິ᯽ ‘‘ເອວໍ ກໂຣຫີ, ຕາຕາ’’ຕິ᯽ ໂສ ຕສ຺ສ ວຈ ນໍ ສ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ຣາຊາ ອຕ຺ຕານໍ ຣກ຺ຂິຕ຺ໍ ນ ເທຕິ, ຄຕ຺ຫິສ຺ສາມິ ທານິ ໂຈຣ’’ນ຺ຕິ ສນ຺ນິປ຺ຕິເຕ ມຫາຊເນ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

໘໘᯽

‘‘ສ຺ຕນ຺ຕ຺ ເມ ຊານປທາ, ເນຄມາ ຈ ສມາຄຕາ;

ຍໂຕທກໍ ຕທາທິຕ຺ຕໍ, ຍໂຕ ເຂມໍ ຕໂຕ ກຍໍ᯽

໘໙᯽

‘‘ຣາຊາ ວິລ຺ມ຺ປເຕ ຣຜ຺ຖໍ, ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ຈ ປ຺ໂຣຫິໂຕ;

ອຕ຺ຕຄ຺ຕ຺ຕາ ວິຫຣຖ, ຊາຕໍ ສຣຓໂຕ ກຍ’’ນ຺ຕິ᯽

ຕຕ຺ຖ ຍໂຕທກໍ ຕທາທິຕ຺ຕນ຺ຕິ ຍໍ ອຸທກໍ ຕເທວ ອາທິຕ຺ຕໍ᯽ ຍໂຕ ເຂມນ຺ຕິ ຍໂຕ ຣາຊໂຕ ເຂເມນ ກວິຕພ຺ພໍ, ຕໂຕວ ກຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ᯽ ອຕ຺ຖຄ຺ຕ຺ຕາ ວິຫຣຖາຕິ ຕ຺ມ຺ເຫ ອິທານິ ອນາຖາ ຊາຕາ, ອຕ຺ຕານໍ ມາ ວິນາເສຖ, ອຕ຺ຕນາວ ຄ຺ຕ຺ຕາ ຫ຺ຕ຺ວາ ອຕ຺ຕ ໂນ ສນ຺ຕກໍ ຜນຜລ຺ຄໍ ຣກ຺ຂຖ, ຣາຊາ ນາມ ມຫາຊນສ຺ສ ປ຺ຜິສຣຕໍ, ຕໂຕ ຕ຺ມ຺ຫາກໍ ກຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ຣາຊາ ຈ ປ຺ໂຣຫິໂຕ ຈ ວິໂລປ຺ຂາທກໂຈຣາ, ສເຈ ໂຈເຣ ຄຕ຺ຫິຕ຺ກາມຕ຺ຖ, ອິເມ ທ຺ເວ ຄເຫຕ຺ວາ ກມ຺ມກຣຕໍ ກໂຣຖາຕິ᯽

ເຕ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສ຺ຕ຺ວາ ຈິນ຺ຕຍິສ຺ ‘‘ອຍໍ ຣາຊາ ຣກ຺ຂຕາຣໂຫປີ ສມາໂນ ອິທານິ ອລ຺ລສ຺ສ ອຸປ຺ຣິ ໂທສໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ກຕ຺ຫິກໍ ສຍເມວ ໂປ຺ກ຺ຂຣຕິຍໍ ຖເປຕ຺ວາ ໂຈຣໍ ປ຺ຣິເຍສາເປຕິ, ອິໂຕ ທານິ ປ຺ຜ຺ຖາຍ ປ຺ນ ໂຈຣກມ຺ມສ຺ສ ອກຣຕຕ຺ຖາຍ ມາເຣມ ນໍ ປາປຣາຊານ’’ນ຺ຕິ᯽ ເຕ ທຕ຺ຫມ຺ຄ຺ຄຣາທິຫຕ຺ຖາ ອຸຜ຺ຖາຍ ຕຕ຺ເຖວ ຣາຊານລ຺ຈ ປ຺ໂຣຫິຕລ຺ຈ ໂປ຺ເຖຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອກິສິລ຺ຈິຕ຺ວາ ຣຊ຺ເຊ ປ຺ຕິຜ຺ຖເປສ຺ໍ᯽

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຜມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ‘‘ອນ຺ຈ຺ອຣິຍໍ, ອຸປາສກ, ປ຺ຖວິຍໍ ປ຺ຫສລ຺ຊານນໍ, ໂປ຺ຣາຕກປ຺ຕ຺ຫິຕາ ເອວໍ ອາກາເສ ປ຺ທໍ ສລ຺ຊານີສ຺ ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ຺ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຜາເນສິ, ສຈ຺ຈປ຺ຣິໂຍສາເນ ອຸປາສໂກ ຈ ປ຺ຕ຺ໂຕ ຈ ໂສຕາປ຺ຕ຺ຕິຜເລ ປ຺ຕິຜ຺ຖິຕາ᯽ ຕທາ ປີຕາ ກສ຺ສໂປ ອໂຫສິ, ປ຺ທກ຺ສລມາຕໂວ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ᯽

ປັທກຸສລມາຕາວຊາຕກວຓຸຓນາ ລຜຸຄາ໚

[໔໖໖] ໗໚ ໂລມສກາສຸສປຊາຕກວຓຸຓນາ

ອສຸສ ອິນ຺ທສໂມ ຣາຊາຕິ ອິທໍ ສຕຸຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ອຸກຸກຓຸຖິຕພິກຸຂຸ ອາຣພຸພ ກເຖສິ໚ ຕລຸຫິ ພິກຸຂຸ ສຕຸຖາ "ສຈຸຈໍ ກິຣ ຕຸວໍ ພິກຸຂຸ ອຸກຸກຓຸຖິໂຕສີ"ຕິ ປຸຈຸຉິຕຸວາ "ສຈຸຈ"ນ຺ຕິ ວຸຕຸເຕ "ພິກຸຂຸ ສິເນຣຸກມຸປນວາໂຕ ກິ ປຸຣາຓປຸຓາເນ ນ ກມຸເປສຸສຕິ, ຍສສມຸງຄິໂນປິ ສປຸປຸຣິສາ ອາຍສກຸຍໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ກິເລສາ ນາເມເຕ ປຣິສຸທຸຂສຕຸເຕປິ ສໍກິລິຜຸເຄ ກໂຣນ຺ຕິ, ປເຄວ ຕາທິສ"ນ຺ຕິ ວຕຸວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ໚

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພຸຣຫຸມທຕຸເຕ ຣຊຸຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ພຸຣຫຸມທຕຸຕສຸສ ປຸຕຸໂຕ ພຸຣຫຸມທຕຸຕກຸມາໂຣ ນາມ ປຸໂຣທິຕປຸຕຸໂຕ ຈ ກສຸສໂປ ນາມ ທຸເວ ສຫາຍກາ ຫຸຕຸວາ ເອກາຈຣິຍກຸເລ ສພຸພສິປຸປານິ ອຸຄຸຄຓຸຫີສຸ໚ ອປຣພາເຄ ພຸຣຫຸມທຕຸຕກຸມາໂຣ ປິຕຸ ອຈຸຈເຍນ ຣຊຸເຊ ປຕິຜຸຖາສິ໚ ກສຸສໂປ ຈິນ຺ເຕສິ "ມຍຸຫໍ ສຫາໂຍ ຣາຊາ ຊາໂຕ, ອິທານິ ເມ ມຫນ຺ຕໍ ອິສຸສຣິຍໍ ທສຸສຕິ, ກິ ເມ ອິສຸສຣິເຍນ, ອຫໍ ມາຕາປີຕໂຣ ຈ ຣາຊານຜຸຈ ອາປຸຈຸຉິຕຸວາ ປພຸພຊິສຸສາມີ"ຕິ໚ ໂສ ຣາຊານຜຸຈ ມາຕາປີຕໂຣ ຈ ອາປຸຈຸຉິຕຸວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕຸວາ ອິສິປພຸພຊຸຊໍ ປພຸພຊິຕຸວາ ສຕຸຕເມ ທິວເສ ອພິຜຸຜາ ຈ ສມາປຕຸຕິໂຍ ຈ ນິພຸພຕຸເຕຕຸວາ ອຸຜຸຉາຈຣິຍາຍ ຍາເປນ຺ໂຕ ວິຫາສິ໚ ປພຸພຊິຕໍ ປນ ນໍ "ໂລມສກາສຸສໂປ"ຕິ ສຜຸຊານິສຸ໚ ໂສ ປຣມຊິຕິນ຺ທຸຣິໂຍ ໂຜຣຕປໂປ ຕາປໂສ ອໂຫສິ໚ ຕສຸສ ເຕເຊນ ສກຸກສຸສ ກວນໍ ກມຸປີ໚ ສກຸໂກ ອາວຊຸເຊນ຺ໂຕ ຕໍ ທິສຸວາ ຈິນ຺ເຕສິ "ອຍໍ ຕາປໂສ ອຕິວິຍ ອຸຄຸຄເຕໂຊ ສກຸກາກາວາປີ ມໍ ຈາເວຍຸຍ, ພາຣາຓສິຣຜຸຜາ ສທຸຂິ ເອກໂຕ ຫຸຕຸວາ ຕປມສຸສ ກິນ຺ທິສຸສາມີ"ຕິ໚ ໂສ ສກຸການຸກາເວນ ອຑຸຒຣຕຸຕສມເຍ ພາຣາຓສິຣຜຸໂຍ ສິຣິຄພຸກໍ ປວິສິຕຸວາ ສກລຄພຸກໍ ສຣີຣປຸປກາຍ ໂອກາເສຕຸວາ ຣຜຸໂຍ ສນ຺ຕິເກ ອາກາເສ ຖິໂຕ "ອຸຜຸເຖຫິ, ມຫາຣາຊາ"ຕິ ຣາຊານໍ ປໂພເຣສິ໚ "ໂກສິ ຕຸວ"ນ຺ຕິ ວຸຕຸເຕ "ສກຸໂກຫມສຸມີ"ຕິ ອາຫ໚ "ກິມຕຸຖໍ ອາຄໂຕສີ"ຕິ? "ມຫາຣາຊ, ສກລຊມຸພຸທີເປ ເອກຣຊຸຊໍ ອິຈຸຉສິ, ນ ອິຈຸຉສີ"ຕິ? "ກິສຸສ ນ ອິຈຸຉາມີ"ຕິ? ອຖ ນໍ ສກຸໂກ "ເຕນ ຫິ ໂລມສກາສຸສປໍ ອາເນຕຸວາ ປສຸພາຕຍຜຸຜໍ ຍຊາເປຫິ, ສກຸກສໂມ ອຊຣາມໂຣ ຫຸຕຸວາ ສກລຊມຸພຸທີເປ ຣຊຸຊໍ ກາເຣສຸສສີ"ຕິ ວຕຸວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໐໚

"ອສຸສ ອິນ຺ທສໂມ ຣາຊ, ອຈຸຈນ຺ຕໍ ອຊຣາມໂຣ;

ສເຈ ຕຸວໍ ຍຜຸຜໍ ຍາເຊຍຸຍ, ອິສິ ໂລມສກາສຸສປ"ນ຺ຕິ໚

ຕຕຸຖ ອສຸສາຕິ ກວິສຸສສິ໚ ຍາເຊຍຸຍາຕິ ສເຈ ຕຸວໍ ອຣຜຸຜາຍຕນໂຕ ອິສິ ໂລມສກາສຸສປໍ ອາເນຕຸວາ ຍຜຸຜໍ ຍເຊຍຸຍາສີຕິ໚

ຕສຸສ ວຈນໍ ສຸຕຸວາ ຣາຊາ "ສາຘູ"ຕິ ສມຸປຜິຈຸຉິ໚ ສກຸໂກ "ເຕນ ຫິ ມາ ປປຜຸຈໍ ກຣີ"ຕິ ວຕຸວາ ປກຸກາມິ໚ ຣາຊາ ປຸນທິວເສ ເສຍຸຍໍ ນາມ ອມຈຸຈໍ ປກຸໂກສາເປຕຸວາ "ສມຸມ, ມຍຸຫໍ ປີຍສຫາຍກສຸສ ໂລມສກາສຸສປສຸສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕຸວາ ມມ ວຈເນນ ເອວໍ ວເທຫິ 'ຣາຊາ ກິຣ ຕຸມຸເຫຫິ ປສຸພາຕຍຜຸຜໍ ຍຊາເປຕຸວາ ສກລຊມຸພຸທີເປ ເອກຣາຊາ ກວິສຸສຕິ, ຕຸມຸຫາກມຸປິ ຍຕຸຕກໍ ປເທສໍ ອິຈຸຉຖ, ຕຕຸຕກໍ ທສຸສຕິ, ມຍາ ສທຸຂິ ຍຜຸຜໍ ຍຊິຕຸໍ ອາຄຈຸຉຖາ'"ຕິ ອາຫ໚ ໂສ "ສາຘຸ, ເທວາ"ຕິ ຕາປສສຸສ ວສໂນກາສຊານ ນຕຸຖໍ ນຄເຣ ເກຣີ ຈຣາເປຕຸວາ ເອເກນ ວນຈຣເກນ "ອຫໍ ຊານາມີ"ຕິ ວຸຕຸເຕ ຕໍ ປຸຣໂຕ ກຕຸວາ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຕຕຸຖ ຄນ຺ຕຸວາ ອິສິ ວນ຺ທິຕຸວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສິນ຺ໂນ ຕໍ ສາສນໍ ອາໂຣເຈສິ໚ ອຖ ນໍ ໂສ "ເສຍຸຍ ກິ ນາເມຕໍ ກເຖສີ"ຕິ ວຕຸວາ ປຜິກຸຂິປນ຺ໂຕ ຈຕສຸໂສ ຄາຖາ ອກາສິ –

໖໑໚

"ສສມຸທຸທປຣິຍາຍໍ, ມຫີ ສາຄຣກຸຓຸຫລໍ;

ນ ອິຈຸເຉ ສຫ ນິນ຺ທາຍ, ເອວໍ ເສຍຸຍ ວິຊານຫິ໚

໖໘.

“ສິຣຕ຺ຖຸ ຕໍ ຍສລາພໍ, ສນລາພຍ຺ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຕ;

ຍາ ວຸຕ຺ຕິ ວິນິປາເຕນ, ອສມ຺ມຈຣເຕນ ວາ.

໖໙.

“ອປິ ເຈ ປຕ຺ຕມາທາຍ, ອນຄາໂຣ ປຣິພ຺ພເຊ;

ສາເຍວ ຊີວິກາ ເສຍ຺ໂຍ, ຍາ ຈາສມ຺ເມນ ເອສນາ.

໖໔.

“ອປິ ເຈ ປຕ຺ຕມາທາຍ, ອນຄາໂຣ ປຣິພ຺ພເຊ;

ອຍ຺ຍໍ ອຫິໍສຍໍ ໂລເກ, ອປິ ຣຊ຺ເຊນ ຕໍ ວຣ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສສມ຺ຫ຺ທປຣິຍາຍນ຺ຕິ ສສມ຺ຫ຺ທປຣິກ຺ເຂປໍ. ສາຄຣກ຺ຕ຺ຫລນ຺ຕິ ຈຕ຺ຕາໂຣ ທີເປ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຖິຕສາຄເຣຫິ ກຕ຺ຕາວລິຍາ ຖປິຕກ຺ຕ຺ຫເລຫິ ວິຍ ສມນ຺ນາຄຕໍ. ສຫ ນິນ຺ທາຍາຕິ “ອິມິນາ ປສ຺ສາຕກມ຺ມໍ ກຕ”ນ຺ຕິ ອິມາຍ ນິນ຺ທາຍ ສຫ ຈກ຺ກວາລຸອປຣິຍນ຺ຕໍ ມຫາປຖວິໍ ນ ອິຈ຺ຉາມີຕິ ວທຕິ. ຍາ ວຸຕ຺ຕິ ວິນິປາເຕນາຕິ ນຣເກ ວິນິປາຕກມ຺ເມນ ຍາ ຈ ຊີວິຕວຸຕ຺ຕິ ໂຫຕິ, ຕໍ ສິຣຕ຺ຖຸ, ຄຣຫາມິ ຕໍ ວຸຕ຺ຕິນ຺ຕິ ທີເປຕິ. ສາເຍວ ຊີວິກາຕິ ປພ຺ພຊິຕສ຺ສ ມຕ຺ຕິກາປຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ປຣຊຣານິ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອາຫາຣປຣິເຍສນຊີວິກາວ ຍສສນລາພໂຕ ສຕຄຸເຕນ ສຫສ຺ສຄຸເຕນ ວຣຕຣາຕິ ອຕ຺ໂຖ ອປິ ຣຊ຺ເຊນ ຕໍ ວຣນ຺ຕິ ຕໍ ອນຄາຣສ຺ສ ສໂຕ ອຍ຺ຍໍ ອວິຫິໍສນ຺ຕສ຺ສ ປຣິພ຺ພຊນໍ ສກລຊມ຺ພຸທີປຣຊ຺ເຊນປິ ວຣນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອມຈ຺ໂຈ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ອາໂຣເຈສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ “ອນາຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ກິໍ ສກ຺ກາ ກາຕຸ”ນ຺ຕິ ຕຸຕ຺ຫີ ອໂຫສິ. ປຸນ ສກ຺ໂກ ອຑ຺ຒຣຕ຺ຕສມເຍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ “ກິໍ, ມຫາຣາຊ, ໂລມສກສ຺ສປໍ ອາເນຕ຺ວາ ຍຍ຺ຍໍ ນ ຍຊາເປສີ”ຕິ ອາຫ. “ນຍາ ເປສິໂຕປິ ນາຄຈ຺ຉຕີ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ອຕ຺ຕໂນ ທີຕຣໍ ຈນ຺ທວຕິໍ ກຸມາຣິກໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ເສຍ຺ຍໍ ຕເຖວ ເປເສຕ຺ວາ ‘ສເຈ ກິຣ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຍຍ຺ຍໍ ຍຊິສ຺ສສິ, ຣາຊາ ເຕ ອິມໍ ກຸມາຣິກໍ ທສ຺ສຕີ’ຕິ ວທາເປຫີ, ອທ຺ທາ ໂສ ກຸມາຣິກາຍ ປຝິພທ຺ສຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉິສ຺ສຕີ”ຕິ. ຣາຊາ “ສາທູ”ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ເສຍ຺ຍສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ ທີຕຣໍ ອທາສິ. ໂສ ຣາຊທີຕຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອິສິໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ປຝິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ເທວຈ຺ຉຣປຝິພາຄໍ ຣາຊທີຕຣໍ ຕສ຺ສ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ອຑ຺ຖາສິ. ອຖ ອິສິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕໍ ໂອໂລເກສິ, ສຫ ໂອໂລກເນເນວ ປຝິພທ຺ສຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຊານາ ປຣິຫາຍິ. ອມຈ຺ໂຈ ຕສ຺ສ ປຝິພທ຺ສຈິຕ຺ຕພາວໍ ຍຕ຺ວາ “ພນ຺ເຕ, ສເຈ ກິຣ ຍຍ຺ຍໍ ຍຊິສ຺ສຖ, ຣາຊາ ເຕ ອິມໍ ທາຣິກໍ ປາທປຣິຈາຣິກໍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ສຕີ”ຕິ ອາຫ. ໂສ ກິເລສວເສນ ກມ຺ປນ຺ໂຕ “ອິມໍ ກິຣ ເມ ທສ຺ສຕີ”ຕິ ອາຫ. “ອາມ, ຍຍ຺ຍໍ ຍຊນ຺ຕສ຺ສ ເຕ ທສ຺ສຕີ”ຕິ. ໂສ “ສາຈຸ ອິມໍ ລພນ຺ໂຕ ຍຊິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສເທວ ຊຝາຫີ ອລງ຺ກຕຣຖໍ ອພິຣຸຍ຺ຫ ພາຣາຕສິໍ ອຄມາສິ. ຣາຊາປິ “ອາຄຈ຺ຉຕິ ກິຣາ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຍຍ຺ຍາວາເຝ ກມ຺ມໍ ປຝ຺ຖເປສິ. ອຖ ນໍ ອາຄຕໍ ທິສ຺ວາ “ສ຺ເວ ຍຍ຺ຍໍ ຍຊາຫີ, ອຫໍ ອິນ຺ທສ຺ສ ກວິສ຺ສາມິ, ຍຍ຺ຍປຣິໂຍສາເນ ເຕ ທີຕຣໍ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫ. ກສ຺ສໂປ “ສາຈູ”ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິ. ອຖ ນໍ ຣາຊາ ປຸນທິວເສ ຕໍ ອາທາຍ ຈນ຺ທວຕິຍາ ສທ຺ທິເຍວ ຍຍ຺ຍາວາຝໍ ຄໂຕ. ຕຕ຺ຖ ຫຕ຺ຖິອສ຺ເສິາ ສພາທິສພ຺ພຈຕຸປ຺ປທາ ປຝິປາຝິຍາ ຖປິຕາວ ອເຫສຸໍ. ກສ຺ສໂປ ເຕ ສພ຺ເພ ຫນິຕ຺ວາວ ຆາເຕຕ຺ວາ ຍຍ຺ຍໍ ຍຊິຕຸໍ ອາຣພິ. ອຖ ນໍ ຕຕ຺ຖ ສນ຺ນິປຕິໂຕ ມຫາຊໂນ ທິສ຺ວາ “ອິທໍ ເຕ ໂລມສກສ຺ສປ ອຍຸຕ຺ຕໍ ອປ຺ປຕິຣູປໍ, ກິໍ ນາເມຕໍ ກໂຣສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິເທວນ຺ໂຕ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໒໔໗.

‘‘ພລໍ ຈນ຺ໂທ ພລໍ ສຸຣິໂຍ, ພລໍ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ;

ພລໍ ເວລາ ສມຸທ຺ທສ຺ສ, ພລາຕິພລມິຕ຺ຖິໂຍ.

໒໔໘.

‘‘ຍຖາ ອຸຄ຺ຄຕປິ ສນ຺ຕໍ, ອິສີ ໂລມສກສ຺ສປິ;

ປິຕ຺ ອຕ຺ຖາ ຈນ຺ທວຕີ, ວາຊເປຍ຺ຍໍ ອຍາຊຍີ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ພລໍ ຈນ຺ໂທ ພລໍ ສຸຣິໂຍຕິ ມຫນ຺ຓການວິຄມເນ ອຄ຺ຄໍ ພລໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ຈນ຺ທິມສູຣິຍາເວຕ຺ຖ ພລວນ຺ໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາຕິ ອິຄ຺ຖານິຄ຺ຖວິສຍເວຄສຫເນ ຂນ຺ຕິພລລາຕາພເລນ ສມນ຺ນາຄຕາ ສມິຕປາປພາຫິຕປາປາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ. ພລໍ ເວລາ ສມຸທ຺ທສ຺ສາຕິ ມຫາສມຸທ຺ທສ຺ສ ອຸຕ຺ຕຣິຕຸໍ ອທຕ຺ວາ ອຸທກໍ ອາວຣິຕ຺ວາ ວິນາເສຕຸໍ ສມຕ຺ຖ ຕາຍ ເວລາ ພລໍ ນາມ. ພລາຕິພລມິຕ຺ຖິໂຍຕິ ອິຕ຺ຖິໂຍ ປນ ວິສທລາເຕປິ ອວິຕຣາເຄ ອຕ຺ຕໂນ ວສໍ ອາເນຕ຺ວາ ວິນາເສຕຸໍ ສມຕ຺ຖຕາຍ ເຕຫິ ສພ຺ເພຫິ ພເລຫິປິ ອຕິພລາ ນາມ, ສພ຺ພພເລຫິ ອິຕ຺ຖິພລເມວ ມຫນ຺ຕນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ຍຖາຕິ ຍສ຺ມາ. ປິຕ຺ ອຕ຺ຖາຕິ ປິຕ຺ ວຸທ຺ໝິອຕ຺ຖາຍ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຍສ຺ມາ ອິມໍ ອຸຄ຺ຄຕປິ ສມານໍ ສີລາທິຄຸຓານໍ ເອສິຕຕ຺ຕາ ອິສີ ອຍໍ ຈນ຺ທວ ຕີ ນິສ຺ສິລໍ ກຕ຺ວາ ປິຕ຺ ວຸທ຺ໝິອຕ຺ຖາຍ ວາຊເປຍ຺ຍໍ ຍຄ຺ຄໍ ຍາເຊຕິ, ຕສ຺ມາ ຊານິຕພ຺ພເມຕໍ ‘‘ພລາຕິພລມິຕ຺ຖິໂຍ’’ຕິ.

ຕສ຺ມີ ສມເຍ ກສ຺ສໂປ ຍຄ຺ຄໍ ຍຊນຕ຺ຖາຍ ‘‘ມງຄລຫຕ຺ຖີ ຄີວາຍໍ ປຫຣິສ຺ສາມີ’’ຕິ ຂຄ຺ຄຣຕນໍ ອຸກ຺ຂິປິ. ຫຕ຺ຖີ ຕໍ ທິສ຺ວາ ມຣຓາພຍຕຊ຺ຊິໂຕ ມຫາຣວໍ ຣວິ. ຕສ຺ສ ຣວໍ ສຸຕ຺ວາ ເສສາປິ ຫຕ຺ຖິອສ຺ເສາສກາທໂຍ ມຣຓາພຍຕຊ຺ຊິຕາ ກເຍນ ວິຣວິສ຺. ມ ຫາຊໂນປິ ວິຣວິ. ກສ຺ສໂປ ຕໍ ມຫາວິຣວໍ ສຸຕ຺ວາ ສໍເວຄປ຺ປຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຊຍາທີນີ ໂອໂລເກສິ. ອຖສ຺ສ ຊຍາມສ຺ສູກ ຈ຺ໂລມານີ ປາກຍານີ ອເຫສຸໍ. ໂສ ວິປ຺ປຜິສາຣີ ຫຸຕ຺ວາ ‘‘ອນນ຺ຣູປໍ ວຕ ເມ ປາປກມ຺ມໍ ກຕ’’ນ຺ຕິ ສໍເວຄໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ອຄ຺ຄມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໔໙.

‘‘ຕໍ ໂລກປກຕໍ ກມ຺ມໍ, ກຄ຺ກໍ ກາມເຫຕຸກໍ;

ຕສ຺ສ ມູລໍ ຄເວສິສ຺ສໍ, ເຉຈ຺ຊໍ ຣາຄໍ ສພນ຺ຄນ’’ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ມຫາຣາຊ, ຍໍ ເອຕໍ ມຍາ ຈນ຺ທວຕິຍາ ໂລກໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ເຕນ ໂລເກນ ປກຕໍ ກາມເຫຕຸກໍ ປາປກໍ, ຕໍ ກຄ຺ກໍ ຕິຂິຕາວິປາກໍ. ຕສ຺ສາຫໍ ອໂຍນິໂສມນສິການສງ຺ຂາຕໍ ມູລໍ ຄເວສິສ຺ສໍ, ອລໍ ເມ ອິມິນາ ຂຄ຺ເຄນ, ປຄ຺ຄາຂຄ຺ຄໍ ນິຫຣິຕ຺ວາ ສຸການິ ມິຕ຺ຕພນ຺ຄເນນ ສທ຺ຄີ ສພນ຺ຄນໍ ຣາຄໍ ຊິນ຺ທິສ຺ສາມີຕີ.

ອຖ ນໍ ຣາຊາ ‘‘ມາ ກາຍີ ສມ຺ມ, ອິທານິ ເຕ ຈນ຺ທວຕີ ກຸມາຣິຄ຺ຈ ຣຄ຺ຄຄ຺ຈ ສຕ຺ຕຣຕນຣາສິຄ຺ຈ ທສ຺ສາມີ, ຍຊາຫີ ຍຄ຺ຄ’’ນ຺ ຕິ ອາຫ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກສ຺ສໂປ ‘‘ນ ເມ, ມຫາຣາຊ, ອິມິນາ ກິເລເສນ ອຕ຺ໂຖ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ໂອສານຄາຖມາຫ –

໒໕໐.

‘‘ທິຣຕ຺ຖຸ ກາເມ ສຸພຫູປິ ໂລເກ, ຕໂປວ ເສຍ຺ໂຍ ກາມຄຸເຓຫິ ຣາຊ;

ຕໂປ ກຣິສ຺ສາມິ ປ຺ຫາຍ ກາເມ, ຕເວວ ຣຍ຺ຄໍ ຈນ຺ທວຕີ ຈ ໂຫຕູ''ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ສ຺ພຫູປີຕິ ອຕິພຫ຺ເກປີ຺ ຕໂປ ກຣິສ຺ສາມິຕິ ສີລສໍຍມຕປເມວ ກຣິສ຺ສາມິ຺

ໂສ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ກສິຕໍ ສມນ຺ນາຫຣິຕ຺ວາ ນຍ຺ຄໍ ວິເສສໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ອາກາເສ ປລ຺ລງເກນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ''ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫີ''ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ ຍຍ຺ຍາວາຜໍ ວິທ຺ຘໍສາເປຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ອກາຍທານໍ ທາເປຕ຺ວາ ຣຍ຺ໂຍ ຍາຈນ຺ຕສ຺ເສວ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຍ຺ຈານເມວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ຖຕ຺ວາ ອາຍຸປຣິໂຍສາເນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຕ ອໂຫສິ຺

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຄິຕກິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຍ຺ຊຫີ຺ ຕທາ ເສຍ຺ໂຍ ມຫາອມຈ຺ໂຈ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ໂລມສກສ຺ສໂປ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ຺

ໂລມສກສ຺ສປຊາຕກວຕ຺ຕນາ ສຕ຺ຕມາ຺

[໔໓໔] ໘຺ ຈກ຺ກວາກຊາຕກວຕ຺ຕນາ

ກາສາຍວຕ຺ເຖຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ໂລລກິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ຺ ໂສ ກິຣ ໂລໂລ ອໂຫສິ ປຈ຺ຈຍລຸທ຺ໂຘ, ອາຈຣິຍຸປຊ຺ຊາຍວຕ຺ຕາທີນິ ຉຫ຺ເຫຕ຺ວາ ປາໂຕວ ສາວຕ຺ຖີ ປວິສິຕ຺ວາ ວິສາຂາຍ ເຄເຫ ອເນກຂາທນີຍປຣິວາຣໍ ຍາຄຸໍ ປີວິຕ຺ວາ ນານຄ຺ຄຣສສາລິມໍໂສທນໍ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາປິ ເຕນ ອຕິຕ຺ໂຕ ຕໂຕ ຈູລອອນາຖປິຕ຺ຑິກສ຺ສ ມຫາອນາຖປິຕ຺ຑິກສ຺ສ ໂກສລຣຍ຺ໂຍຕິ ເຕສໍ ເຕສໍ ນິເວສນານິ ສນ຺ຘາຍ ວິຈຣິ຺ ອເຖກທິວສໍ ຕສ຺ສ ໂລລກາວໍ ອາຣພ຺ກ ຘມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ຺ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ''ກາຍ ນ຺ຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ອິມາຍ ນາມາ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ກິກ຺ຂຸໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ກິກ຺ຂຸ ໂລໂລ''ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ''ສຈ຺ຈໍ, ກນ຺ເຕ''ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ''ກິກ຺ຂຸ ກສ຺ມາ ໂລໂລສິ, ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ ໂລລກາເວນ ພາຣາຓສິຍໍ ຫຕ຺ຖິກຸຓປາທີນິ ຂາທິຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເຕຫິ ອຕິຕ຺ໂຕ ຕໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຄງ຺ຄາຕີເຣ ວິຈຣນ຺ໂຕ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວຍ຺ໂຖ''ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຺

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ເອໂກ ໂລລກາໂກ ພາຣາຓສິຍໍ ຫຕ຺ຖິກຸຓປາທີນິ ຂາທິຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເຕຫິ ອຕິຕ຺ໂຕ ''ຄງ຺ຄາກູເລ ມຈ຺ຉມຕໍ ຂາທິສ຺ສາມິ''ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ມຕມຈ຺ເຉ ຂາທນ຺ໂຕ ກຕິປາທໍ ວສິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນານາຜລາຜລານິ ຂາທນ຺ໂຕ ພຫ຺ມຈ຺ຉກຈ຺ຉປໍ ມຫນ຺ຕໍ ປທ຺ມສຣໍ ປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ສ຺ວຕ຺ຕວຕ຺ເຕ ທ຺ເວ ຈກ຺ກວາເກ ເສວາລໍ ຂາທິຕ຺ວາ ວສນ຺ເຕ ທິສ຺ວາ ''ອິເມ ອຕິວິຍ ວຕ຺ຕສມ຺ປນ຺ນາ ໂສກຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕາ, ອິເມສໍ ໂກຊນໍ ມນາປໍ ກວິສ຺ສຕິ, ອິເມສໍ ໂກຊນໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອຫມ຺ປິ ຕເທວ ກຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ສ຺ວຕ຺ຕວຕ຺ໂຕ ກວິສ຺ສາມິ''ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ເຕສໍ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຜິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ເອກສ຺ມີ ສາຂປຣິຍນ຺ເຕ ນິສີທິຕ຺ວາ ເຕສໍ ປສໍສນປຜິສໍຍຸຕ຺ຕໍ ກຖໍ ກເຖນ຺ໂຕ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໖໙຺

''ກາສາຍວຕ຺ເຖ ສກ຺ເຓ ວທາມິ, ທ຺ເວ ທ຺ເວ ນນ຺ທມເນ ຈຣນ຺ເຕ;

ກໍ ອຕ຺ຑຊໍ ອຕ຺ຑຊາ ມານຸເສສຸ, ຊາຕີ ປສໍສນ຺ຕິ ຕຫິງ຺ຆ ພ຺ຣູຖາ''ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ກາສາຍວຕ຺ເຖຕິ ສ຺ວຕ຺ຕວຕ຺ເຓ ກາສາຍວຕ຺ເຖ ວິຍ຺ ທ຺ເວ ທ຺ເວຕິ ທ຺ເວ ທ຺ເວ ຫ຺ຕ຺ວາ຺ ນນ຺ທມເນຕິ ຕຸຍ຺ຖຈິຕ຺ເຕ຺ ກໍ ອຕ຺ຑຊໍ ອຕ຺ຑຊາ ມານຸເສສຸ ຊາຕີ ປສໍສນ຺ຕິຕິ ອມ຺ໂກ ອຕ຺ຑຊາ ຕຸມ຺ເຫ ມນຸສ຺ເສສຸ ປສໍສນ຺ຕາ ກໍ ອຕ຺ຑຊໍ ຊາຕີ ກຕຣໍ ນາມ ອຕ຺ຑຊນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປສໍສນ຺ຕິ, ກໍ ສກ຺ຓໍ ນາມາຕິ ວຕ຺ວາ ຕຸມ຺ເຫ ມນຸສ຺ສານໍ ອນ຺ຕເຣ ວຕ຺ເຕນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ''ກໍ ອຕ຺ຑຊໍ ອຕ຺ຑຊມານຸເສສູ''ຕິປີ ປາໂຖ຺ ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຕຸມ຺ເຫ ອຕ຺ຑເຊສຸ ຈ ມານຸເສສຸ ຈ ກຕຣໍ ອຕ຺ຑຊນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ປສໍສນ຺ຕີຕິ຺

ຕံ ສຸຕ໌ວາ ຈກ຺ກວາໂກ ທຸຕິຍံ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗.

‘‘ອມ຺ເຫ ມນຸສ຺ເສສຸ ມນຸສ຺ສຫິສ, ອນຸພ຺ພເຕ ຈກ຺ກວາເກ ວທນ຺ຕິ;

ກລ຺ຍາຓກາວມ຺ເຫ ທິເຊສຸ ສມ຺ມຕາ, ອກິຣູປາ ວິຈຣາມ ອຓ຺ຓເວ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສຫິສາຕິ ກາໂກ ມນຸສ຺ເສ ຫິສຕິ ວິເຫເຖຕິ, ເຕນ ນံ ເອວံ ອາລປຕິ. ອນຸພ຺ພເຕຕິ ອຄ຺ຄມຄ຺ຄໍ ອນຸຄເຕ ສມ຺ໂມທມາເນ ວິຍສໍວາເສ. ຈກ຺ກວາເກຕິ ຈກ຺ກວາກາ ນາມ ສາ ອຕ຺ທຊ຺ຊາຕິຕິ ປສໍສນ຺ຕິ ວຓ຺ເຕນ຺ຕິ ກເຖນ຺ຕິ. ທິເຊສູຕິ ຍຕ຺ຕກາ ປກ຺ຂິໂນ ນາມ, ເຕສຸ ມຍံ ‘‘ກລ຺ຍາຓກາວາ’’ຕິປີ ມນຸສ຺ເສສຸ ສມ຺ມຕາ. ທຸຕິເຍ ອຕ຺ຖວິກປ຺ເປ ມນຸສ຺ເສສຸ ອມ຺ເຫ ‘‘ຈກ຺ກວາກາ’’ຕິປີ ວທນ຺ຕິ, ທິເຊສຸ ປນ ມຍໍ ‘‘ກລ຺ຍາຓກາວາ’’ຕິ ສມ຺ມຕາ, ‘‘ກລ຺ຍາຓກາວາ’’ຕິ ໂນ ທິຊາ ວທນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຓ຺ຓເວຕິ ອິມສ຺ມິ ຄາເນ ສໂຣ ‘‘ອຓ຺ຓໂວ’’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ, ອິມສ຺ມິ ປທຸມສເຣ ມຍເມວ ທ຺ເວ ຊນາ ປເຣສໍ ອຫິສນ຺ໂຕ ອກິຣູປາ ວິຈຣາມາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອິມິສ຺ສາຍ ປນ ຄາຖາຍ ຈຕຸຕ຺ຖປທໍ ‘‘ນ ຝາສເຫຕູປີ ກໂຣມ ປາປ’’ນ຺ຕິ ປຖນ຺ຕິ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ຍສ຺ມາ ມຍໍ ຝາສເຫຕູປີ ປາປໍ ນ ກໂຣມ, ຕສ຺ມາ ‘‘ກລ຺ຍາຓກາວາ’’ຕິ ອມ຺ເຫ ມນຸສ຺ເສສຸ ຈ ທິເຊສຸ ຈ ສມ຺ມຕາ.

ຕံ ສຸຕ຺ວາ ກາໂກ ຕຕິຍံ ຄາຖມາຫ –

໑໐໑.

‘‘ກິ ອຓ຺ຓເວ ການິ ຜລານິ ກຸຍ຺ເຊ, ມໍສໍ ກຸໂຕ ຂາທຖ ຈກ຺ກວາກາ;

ກິ ໂກຊນໍ ກຸຍ຺ຊຖ ໂວ ອໂນມາ, ພລຍ຺ຈ ວຓ຺ໂຓ ຈ ອນປ຺ປຣູປາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກິນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຊາວເສນ ອາລປນໍ, ກິ ໂກ ຈກ຺ກວາກາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ອຓ຺ຓເວຕິ ອິມສ຺ມິ ສເຣ. ກຸຍ຺ເຊຕິ ກຸຍ຺ຊຖ, ກິ ກຸຍ຺ຊຖາຕິ ອຕ຺ໂຖ ມໍສໍ ກຸໂຕ ຂາທຖາຕິ ກຕຣປາຓານໍ ສຣີຣໂຕ ມໍສໍ ຂາທຖ. ກຸຍ຺ຊຖ ໂວຕິ ໂວກາໂຣ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ, ປຣປ ເທນ ວາສ຺ສ ສມ຺ພນ຺ໂຜ ‘‘ພລຍ຺ຈ ວາ ວຓ຺ໂຓ ຈ ອນປ຺ປຣູປາ’’ຕິ.

ຕໂຕ ຈກ຺ກວາໂກ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໗.

‘‘ນ ອຓ຺ຓເວ ສນ຺ຕິ ຜລານິ ຮ຺ງກ, ມໍສໍ ກຸໂຕ ຂາທິຕຸໍ ຈກ຺ກວາເກ;

ເສວາລກກ຺ຂມ຺ຫ ອປາຓໂກຊນາ, ນ ຝາສເຫຕູປີ ກໂຣມ ປາປ’’ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຈກ຺ກວາເກຕິ ຈກ຺ກວາກສ຺ສ. ອປາຓໂກຊນາຕິ ປາຓກຣຫິເຕາທກໂກຊນາ. ອມ຺ຫາກຍ຺ຫິ ເສວາລຍ຺ເຈວ ຊຸທກຍ຺ຈ ໂກຊນນ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ. ນ ຝາສເຫຕູຕິ ຕຸມ຺ຫາທິສາ ວິຍ ມຍໍ ຝາສເຫຕຸ ປາປໍ ນ ກໂຣມາຕິ.

ຕໂຕ ກາໂກ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໖໗.

‘‘ນ ເມ ອິທໍ ຣຸຈ຺ຈຕິ ຈກ຺ກວາກ, ອສຸມິ ກເວ ໂກຊນສນ຺ນິກາໂສ;

ອໂຫສິ ປຸພ຺ເພ ຕໂຕ ເມ ອລ຺ລຖາ, ອິຈ຺ເຈວ ເມ ວິມຕິ ເອຕ຺ຖ ຊາຕາ຺

໑໘຺

‘‘ອຫມ຺ປິ ມໍສານິ ຜລານິ ກ຺ລ຺ເຊ, ອນ຺ນານິ ຈ ໂລຕິຍເຕລິຍານິ;

ຣສໍ ມນຸສ຺ເສສຸ ລກາມິ ໂກຕຸຕໍ, ສູໂຣວ ສຽຄາມມຸຂໍ ວິເຊຕ຺ວາ;

ນ ຈ ເມ ຕາທິໂສ ວຕ຺ໂຕ, ຈກ຺ກວາກ ຍຖາ ຕວາ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ອິທນ຺ຕິ ອິທໍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ກ຺ລ຺ຊນໂກຊນໍ ມຍ຺ຫໍ ນ ຣຸຈ຺ຈຕິ຺ ອສຸມິ ກເວ ໂກຊນສນ຺ນິກາໂສຕິ ອິມສຸມິ ກເວ ໂກຊນສນ຺ນິກາໂສ ຍໍ ອິມສຸມິ ຈກ຺ກວາກກເວ ໂກຊນໍ, ຕ຺ວໍ ເຕນ ສນ຺ນິກາໂສ ຕໍສທິໂສ ຕທນຸຣູໂປ ອໂຫສິ, ອຕິວິຍ ປສນ຺ນສຣີໂຣສີຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ຕໂຕ ເມ ອລ຺ລຖາຕິ ຍໍ ມຍ຺ຫໍ ປຸພ຺ເພ ຕຸມ຺ເຫ ທິສ຺ວາວ ເອເຕ ເອຕ຺ຖ ນານາວິທານິ ຜລານິ ເຈວ ມຈ຺ຈມໍສລ຺ຈ ຂາທນ຺ຕີ, ເຕນ ເອວໍ ໂສກຄຄປ຺ປຕ຺ຕາຕິ ອໂຫສິ, ອິທານິ ເມ ຕໂຕ ອລ຺ລຖາ ໂຫຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ອິຈ຺ເຈວ ເມຕິ ເອເຕເນວ ເມ ກາຣເຕນ ເອຕ຺ຖ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສຣີຣວຕ຺ເຕ ວິມຕິ ຊາຕາ ‘‘ກຄໍ ນຸ ໂຂ ເອເຕ ເອວຣູປໍ ລູຂໂກຊນໍ ກ຺ລ຺ຊນ຺ຕາ ວຕ຺ຕາວນ຺ໂຕ ຊາຕາ’’ຕິ຺ ອຫມ຺ປີຕິ ອຫລ຺ຫີ, ອຍເມວ ວາ ປາໂຖ ຺ ກ຺ລ຺ເຊຕິ ກ຺ລ຺ຊາມິ຺ ອນ຺ນານິ ຈາຕິ ໂກຊນານິ ຈ຺ ໂລຕິຍເຕລິຍານີຕິ ໂລຕເຕລຍຸຕ຺ຕານິ຺ ຣສນ຺ຕິ ມນຸສ຺ເສສຸ ປຣິໂກຄໍ ປຕິຕຣສໍ຺ ວິເຊຕ຺ວາຕິ ຍຖາ ສູໂຣ ວິຣໂຍໂສ ສຽຄາມມຸຂໍ ວິເຊຕ຺ວາ ວິລຸມ຺ປິຕ຺ວາ ປຣິກ຺ລ຺ຊຕິ, ຕຖາ ວິລຸມ຺ປິຕ຺ວາ ປຣິກ຺ລ຺ຊາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ຺ ຍຖາ ຕວາຕິ ເອວໍ ປຕິຕໍ ໂກຊນໍ ກ຺ລ຺ຊນ຺ຕສ຺ສປິ ມມ ຕາທິໂສ ວຕ຺ໂຕ ນຕ຺ຖິ, ຍາທິໂສ ຕວ ວຕ຺ໂຕ, ເຕນ ຕວ ວຈນໍ ນ ສທ຺ທຫາມີຕິ ທີເປຕິ຺

ອຖສ຺ສ ວຕ຺ຕສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອກາວການຣຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ກາວການຣຕໍ ກເຖນ຺ໂຕ ຈກ຺ກວາໂກ ເສສຄາຖາ ອກາສິ –

໑໘຺

‘‘ອສຸທ຺ຮກກ຺ໂຂສິ ຂຕານຸປາຕີ, ກິຈ຺ເຊນ ເຕ ລພ຺ກຕີ ອນ຺ນປານໍ;

ນ ຕຸສ຺ສສີ ຣຸກ຺ຂຜເລຫີ ຮຽກ, ມໍສານິ ວາ ຍານິ ສຸສານມຊ຺ເຊ຺

໑໙຺

‘ໂຍ ສາຫເສນ ອຣິຄມ຺ມ ໂກເຄ, ປຣິກ຺ລ຺ຊຕິ ຮຽກ ຂຕານຸປາຕີ;

ຕໂຕ ອຸປກ຺ໂກສຕິ ນໍ ສກາໂວ, ອຸປກ຺ກຸຍ຺ໂຖ ວຕ຺ຕາພລໍ ຊຫາຕິ຺

໑໑຺

‘‘ອປ຺ປມ຺ປີ ເຈ ນິພ຺ພຸຕີ ກ຺ລ຺ຊຕິ ຍທິ, ອສາຫເສນ ອປຣູປຆາຕີ;

ພລລ຺ຈ ວຕ຺ໂຕ ຈ ຕທສ຺ສ ໂຫຕິ, ນ ຫິ ສພ຺ໂພ ອາຫາຣມເຍນ ວຕ຺ໂຕ’’ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ອສຸທ຺ຮກກ຺ໂຂສີຕິ ຕ຺ວໍ ເຖເນຕ຺ວາ ວລ຺ເຈຕ຺ວາ ກກ຺ຂນ຺ໂຕ ອສຸທ຺ຮກກ຺ໂຂ ອສິ຺ ຂຕານຸປາຕີຕິ ປມາທກ຺ຂເຕ ອນຸປຕນສີ

ໂລ។ ກິຈ្ເឆបេតិ ຕຍາ ທຸກຸខេ ອນុນປានំ ລພុກេតិ។ ມំສានិ វា ຍានិតិ ຍានិ វា ສុສានមឋ្ឈេ មំសានិ, ເຕហិ ນ ຕុស្សតិ។ ຕោតិ ປຈ្ឆា។ ອុປກ្កោសតិ នំ សភាវោតិ ອតុតាវ តំ ປុគ្គលំ ຄទតិ។ ອុປក្កុឍ្ហោតិ ອតុតនាបិ ປរេហិបិ ອុປក្កុឍ្ហោ ຄទតិ ໂຕ វិប្បដិសារិតាយ ວតុតព្វញ្ច ພលញ្ច ឩហាសិ។ និព្ពុតិំ ກុឝ្ឈតិ យហិតិ យហិ ປນ ປរំ ຂវិហេឋេត្វា ຂປ្បការមុបិ ឆម្មលទ្ធំ និព្ពុតិំ ໂກឩນំ ກុឝ្ឈតិ។ ຕហស្ស ໂហតីតិ ຕហា ຂស្ស ປញ្ហិតស្ស ສរិរេ ພលញ្ច វណ្ណោ ຈ ໂហតិ។ ອាហារមេយាតិ ນាន ປ្បការេន ອាហារេនេវ។ ອិທំ វុត្តំ ໂហតិ – ໂກ ກាក, វណ្ណោ ນាមេស ຈតុສមុដ្ឋានោ, ໂສ ນ ອាហារមត្តេនេវ ໂហតិ, ຂុតុចិត្តកម្មេហិបិ ໂហតីເຍວាតិ។

ເຂວំ ຈក្កវាកោ ຂនេកប្បរិយាເຍន ກាកំ ຄទតិ។ ກាកោ ຫរាយិត្វា ''ນ ມយ្ហំ ຕវ វណ្ណេន ຂត្ថោ, ກា ກា''តិ វស្សន្តោ ປ លាយិ។

ສត្ថា ອិមំ ឆម្មទេសនំ ອាហរិត្វា ສច្ចានិ ປកាសេត្វា ឩាតកំ ສមោធានេសិ, ສច្ចបរិយោសានេ ໂលលភិក្ខុ ອនាគាមិផលេ ປតិដ្ឋហិ។ ຕហា ກាកោ ໂលលភិក្ខុ ອហោសិ, ຈក្កវាកិ ຣាហុលមាតា, ຈក្កវាកោ ປន ອហមេវ ອហោសិន្តិ។

ຈក្កវាកឩាតកវណ្ណនា ອដ្ឋមា។

[៤៣៨] ໙។ ຫលិទ្ទិរាគឩាតកវណ្ណនា

ສុតិតិក្ខន្តិ ອិທំ ສត្ថា ເຊតវេ វិហរន្តោ ຖុលកុមារិកាປលោភនំ ອារព្ភ ກເຖសិ។ វត្ថុ ເតរសកនិបាតេ ຈູល្លនារទ ឩាតកេ (ឩា។ ១។១៣។៤០ ອាທយ) ອាវិ ភវិស្សតិ។ ອតីតវត្ថុម្ហិ ປន ສា ກុមារិកា ຕស្ស ຕាປសកុមារស្ស សីលំ ភិន្ទិត្វា ອតុតនោ វសេ ຖិតភាវំ លត្វា ''ອិមំ វញ្ចេត្វា មនុស្សបថំ នេស្សាមិ''តិ ຈិន្តេត្វា ''ຣູປាទិកាមគុណវិរហិតេ ອរញ្ញេ ຣក្ខិតសីលំ ນាម ນ ມហប្ផលំ ໂហតិ, ມនុស្សបថេ ຣូបាទិនំ ປច្ចុបដ្ឋានេ ມហប្ផលំ ໂហតិ, ເຂហិ មយា សទ្ធិំ ຕត្ថ ຄន្ត្វា ສីលំ ຣក្ខាហិ, ກិំ ເຕ ອរញ្ញេនា''តិ វត្វា ປឋមំ ຄាថមាហ –

ក្ឈ។

''ສុតិតិក្ខំ ອរញ្ញម្ហិ, ປន្តម្ហិ សយនាសនេ;

ເຍ ຈ គាមេ តិតិក្ខន្តិ, ເຕ ឩុឡារតរា តយា''តិ។

ຕត្ថ ສុតិតិក្ខន្តិ ສុដ្ឋុ ອឆិវាសនំ។ តិតិក្ខន្តីតិ ສីតាទីនិ ອឆិវាសេន្តិ។

ຕំ សុត្វា ຕាປសកុមារោ ''ປិតា មេ ອរញ្ញំ គតោ, ຕស្មិំ ອាគតេ ຕំ ອាបុច្ឆិត្វា គមិស្សាមិ''តិ ອាហ។ ສា ຈិន្តេសិ ''ປិតា ກិរស្ស ອត្ថិ, ສចេ មំ ໂສ ປស្សិស្សតិ, ກាឩោភឝិយា មំ ໂປថេត្វា វិនាសំ ປាបេស្សតិ, មយា ປឋមមេវ គន្តព្ព''ន្តិ។ ອថ នំ សា ''ເຕន ហិ ອហំ មគ្គសញ្ញំ ກុរុមានា ປឋមតរំ គមិស្សាមិ, ຕ្វំ ປច្ឆា ອាគច្ឆាហិ''តិ វត្វា ອគមាសិ។ ໂສ ຕស្សា គតកាលេ នេវ ທារូនិ ອាហរិ, ນ ປានិយំ, ນ ປរិភោជនិយំ ឧបដ្ឋាបេសិ, ເភវលំ ປជ្ឈាយន្តោវ និសីទិ, ປិតុ ອាគមនកាលេ ປច្ចុគ្គមនំ នាកាសិ។ ອថ នំ ປិតា ''ອិត្ថិនំ វសំ គតោ ເຂោសិ''តិ លត្វាបិ ''ກស្មា តាត, ເនវ ທារូនិ ອាហរិ, ນ ປានិយំ, ນ ປរិភោជនិយំ ឧបដ្ឋាបេសិ, ປជ្ឈាយន្តោເຍວ ປន និសិន្នោសិ''តិ ອាហ។ ອថ នំ ຕាປសកុមារោ ''ຕាត, ອរញ្ញេ ກិរ ຣក្ខិតសី លំ ນាម ນ ມហប្ផលំ ໂហតិ, ມនុស្សបថេ ມហប្ផលំ , ອហំ ຕត្ថ គន្ត្វា សីលំ ຣក្ខិស្សាមិ, សហាយោ មេ មំ 'ອាគច្ឆេយ្យាសិ'តិ វត្វា ປុរតោ គតោ, ອហំ ເຕនេវ សទ្ធិំ គមិស្សាមិ, ຕត្ថ ປន វសន្តេន មយា ກតរោ ປុរិសោ ເសវិតព្ពោ''តិ ປុច្ឆន្តោ ທុតិ យំ គាថមាហ –

ກ្ឈ។

‘‘ອຣລຸໂຍ ຄາມມາຄມຸມ, ກືສິລໍ ກືວຕໍ ອຫໍ;

ປຸຣິສໍ ຕາຕ ເສເວຍຸຍໍ, ຕໍ ເມ ອກຸຂາຫິ ປຸຈຸຉິໂຕ’’ຕິ។

ອຖສຸສ ປີຕາ ກເຖນຸໂຕ ເສສຄາຖາ ອກາສິ –

໗໐។

‘‘ໂຍ ເຕ ວິສຸສາສເຍ ຕາຕ, ວິສຸສາສລຸຈ ຂເມຍຸຍ ເຕ;

ສຸສຸສູສີ ຈ ຕິຕິກຸຂີ ຈ, ຕໍ ກເຊຫິ ອິໂຕ ຄໂຕ។

໗໑។

‘‘ຍສຸສ ກາເຍນ ວາຈາຍ, ມນສາ ນຕຸຖີ ທຸກຸກຕໍ;

ອຸຣສີວ ປຕິຍຸຖາຍ, ຕໍ ກເຊຫິ ອິໂຕ ຄໂຕ។

໗໔។

‘‘ໂຍ ຈ ຜມຸເມນ ຈຣຕິ, ຈຣນຸໂຕປີ ນ ມລຸຍຕິ;

ວິສຸທຸຜກາຣີ ສປຸປລຸລໍ, ຕໍ ກເຊຫິ ອິໂຕ ຄໂຕ។

໗៣។

‘‘ຫລິທຸທິຣາຄໍ ກປີຈິຕຸຕໍ, ປຸຣິສໍ ຣາຄວິຣາຄິນໍ;

ຕາທິສໍ ຕາຕ ມາ ເສວີ, ນີມຸມນຸສຸສມຸປີ ເຈ ສີຍາ។

໗໕។

‘‘ອາສີວິສໍວ ກຸປີຕໍ, ມີລຸຫລິຕຸຕໍ ມຫາປຖໍ;

ອາຣກາ ປຣິວຊຸເຊຫິ, ຍານີວ ວິສມໍ ປຖໍ។

໗໕។

‘‘ອນຕຸຖາ ຕາຕ ວຑຸຌນຸຕິ, ພາລໍ ອຈຸຈຸປເສວໂຕ;

ມາສຸສຸ ພາເລນ ສໍຄຈຸຉີ, ອມິຕຸເຕເນວ ສພຸພທາ។

໗៦។

“ຕໍ ຕາຫໍ ຕາຕ ຍາຈາມິ, ກຣສ຺ສຸ ວຈນໍ ມມ;

ມາສ຺ສຸ ພາເລນ ສໍຄຈ຺ຉິ, ທຸກ຺ໂຂ ພາເລຫິ ສງ຺ຄໂມ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂຍ ເຕ ວິສ຺ສາສເຍຕິ ໂຍ ຕວ ວິສ຺ສາເສຍ຺ຍ. ຂເມຍ຺ຍ ເຕຕິ ໂຍ ຈ ຕວ ອຕ຺ຕນີ ຕຍາ ກຕໍ ວິສ຺ສາສໍ ຂເມຍ຺ຍ. ສຸສ຺ສູສີ ຈ ຕິຕິກ຺ຂີ ຈາຕິ ຕວ ວຈນໍ ສຸສ຺ສູສາຍ ເຈວ ວຈນາຘິວາສເນນ ຈ ສມນ຺ນາຄໂຕ ຠເວຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຸຣສີວ ປຕິຏ຺ຐາຍາຕິ ຍຖາ ມາຕຸ ອຸຣສິ ປຸຕ຺ໂຕ ປຕິຏ຺ຐາຕິ, ເອວໍ ປຕິຏ຺ຐຫິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ມາຕຣໍ ວິຍ ມຎ຺ຎມາໂນ ຕໍ ຠເຊຍ຺ຍາສີຕິ ວທຕິ. ໂຍ ຈ ຘມ຺ເມນ ຈຣຕີຕິ ໂຍ ຕິວິເຘນ ສຸຈຣິເຕນ ຘມ຺ເມນ ອິຣິຍຕິ. ນ ມຎ຺ຎຕີຕິ ຕຖາ ຈຣນ຺ໂຕປິ “ອຫໍ ຘມ຺ມໍ ຈຣາມີ”ຕິ ມານໍ ນ ກໂຣຕິ. ວິສຸທ຺ຘກາຣີນ຺ຕິ ວິສຸທ຺ຘານໍ ທສກຸສລກມ຺ມປຖານໍ ກາຣກໍ.

ຣາຄວິຣາຄິນນ຺ຕິ ຣາຄິນຎ຺ຈ ວິຣາຄິນຎ຺ຈ ຣຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕໍຂຓຎ຺ເຎວ ວິຣຊ຺ຊນສຠາວໍ. ນິມ຺ມນຸສ຺ສມ຺ປີ ເຈ ສິຍາຕິ ສເຈປິ ສກລຊມ຺ພຸທີປຕລໍ ນິມ຺ມນຸສ຺ສໍ ໂຫຕິ, ໂສເຍວ ເອໂກ ມນຸສ຺ໂສ ຕິຏ຺ຐຕິ, ຕຖາປິ ຕາທິສໍ ມາ ເສວິ. ມຫາປຖນ຺ຕິ ຄູຖມກ຺ຂິຕໍ ມຄ຺ຄໍ ວິຍ. ຍານີວາຕິ ຍາເນນ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ວິຍ. ວິສມນ຺ຕິ ນິນ຺ໂນນ຺ນຕຂາຓຸປາສາຓາທິວິສມໍ. ພາລໍ ອຈ຺ຈຸປເສວໂຕຕິ ພາລໍ ອປ຺ປຎ຺ຎໍ ອຕິເສວນ຺ຕສ຺ສ. ສພ຺ພທາຕິ ຕາຕ, ພາເລນ ສຫ ສໍວາໂສ ນາມ ອມິຕ຺ຕສໍວາໂສ ວິຍ ສພ຺ພທາ ນິຈ຺ຈກາລເມວ ທຸກ຺ໂຂ. ຕໍ ຕາຫນ຺ຕິ ເຕນ ກາຣເຓນ ຕໍ ອຫໍ.

ໂສ ເອວໍ ປິຕຣາ ໂອວທິໂຕ “ຕາຕ, ອຫໍ ມນຸສ຺ສປຖໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາທິເສ ປຓ຺ຑິເຕ ນ ລຠິສ຺ສາມິ, ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕຸໍ ຠາຍາມິ, ອິເຘວ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິເກ ວສິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫ. ອຖສ຺ສ ຠິຍ຺ໂຍປິ ໂອວາທໍ ທຕ຺ວາ ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ອາຈິກ຺ຂິ. ໂສ ນ ຈິຣສ຺ເສວ ອຠິຎ຺ຎາສມາປຕ຺ຕິໂຍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສທ຺ຘິໍ ປິຕຣາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ.

ຕທາ ຕາປສກຸມາໂຣ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸ ອໂຫສິ, ກຸມາຣິກາ ຖຸລ຺ລກຸມາຣິກາວ, ປິຕາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິ.

ຫລິທ຺ທິຣາຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ.

[໔໓໖] ໑໐. ສມຸຄ຺ຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກຸໂຕ ນຸ ອາຄຈ຺ຉຖາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິຕຠິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ຕຎ຺ຫິ ສຕ຺ຖາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໂຕສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈໍ, ຠນ຺ເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ກສ຺ມາ ຠິກ຺ຂຸ ມາຕຸຄາມໍ ປຕ຺ເຖສິ, ມາຕຸຄາໂມ ນາເມສ ອສພ຺ໂຠ ອກຕຎ຺ຎູ, ປຸພ຺ເພ ທານວຣກ຺ຂສາ ຄິລິຕ຺ວາ ກຸຈ຺ຉິນາ ປຣິຫຣນ຺ຕາປິ ມາຕຸຄາມໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ເອກປຸຣິສນິສ຺ສິຕໍ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂິໍສຸ, ຕ຺ວໍ ກຖໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ກາເມ ປຫາຍ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອຠິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຜລາຜເລນ ຍາເປນ຺ໂຕ ວິຫາສິ. ຕສ຺ສ ປຓ຺ຓສາລາຍ ອວິທູເຣ ເອໂກ ທານວຣກ຺ຂໂສ ວສຕິ. ໂສ ອນ຺ຕຣນ຺ຕຣາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຘມ຺ມໍ ສຸຓາຕິ, ອຏວິຍໍ ປນ ມນຸສ຺ສານໍ ສຎ຺ຈຣຓມຄ຺ເຄ ຐຕ຺ວາ ອາຄຕາຄເຕ ມນຸສ຺ເສ ຄເຫຕ຺ວາ ຂາທຕິ. ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ເອກາ ກາສິຣຏ຺ເຐ ກຸລຘີຕາ ອຸຕ຺ຕມຣູປຘຣາ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິໍ ປຈ຺ຈນ຺ຕຄາເມ ນິວຸຕ຺ຖາ ໂຫຕິ. ຕສ຺ສາ ເອກທິວສໍ ມາຕາປິຕູນໍ ທສ຺ສນຕ຺ຖາຍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄມນກາເລ ປຣິວາຣມນຸສ຺ເສ ທິສ຺ວາ ໂສ ທານໂວ ເຠຣວຣູເປນ ປກ຺ຂນ຺ທິ. ມນຸສ຺ສາ ຠີຕາ ຄຫິຕຄຫິຕາວຸຘານິ ຉຑ຺ເຑຕ຺ວາ ປລາຍິໍສຸ. ທານໂວ ຍາເນ ນິສິນ຺ນໍ ອຠິຣູປໍ ມາຕຸຄາມໍ ທິສ຺ວາ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຕໍ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸຫໍ ເນຕ຺ວາ ຠຣິຍໍ ອກາສິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ສປ຺ປິ ເຕລຕຓ຺ຑຸລມຈ຺ຈມໍສາທີນິ ເຈວ ມທຸຣຜລາຜລານິ ຈ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕໍ ໂປເສສິ, ວຕ຺ຖາລງ຺ກາເຣຫິ ຈ ນໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ

ຣກ຺ຂຕ຺ຖາຍ ເອກສ຺ມິໍ ກຣຓ຺ຑເກ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ກຣຓ຺ຑກໍ ຄິລິຕ຺ວາ ກຸຈ຺ຉິນາ ປຣິຫຣຕິ. ໂສ ເອກທິວສໍ ນ຺ຫາຍິຕຸກາມຕາຍ ເອກໍ ສຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຣຓ຺ຑກໍ ອຸຄ຺ຄິລິຕ຺ວາ ຕໍ ຕໂຕ ນີຫຣິຕ຺ວາ ນ຺ຫາເປຕ຺ວາ ວິລິມ຺ເປຕ຺ວາ ອລງ຺ກາເຣຕ຺ວາ ‘‘ໂຖກໍ ຕາວ ສຣີຣໍ ອຸຕຸໍ ຄຓ຺ຫາເປຫີ’’ຕິ ຕໍ ກຣຓ຺ຑກສ຺ມິໍເປ ຐເປຕ຺ວາ ສຍໍ ນ຺ຫານຕິຕ຺ຖໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕໍ ອນາສງ຺ກມາໂນ ໂຖກໍ ທູຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນ຺ຫາຍິ.

ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ວາຍຸສ຺ສປຸຕ຺ໂຕ ນາມ ວິຊ຺ຊາຘໂຣ ສນ຺ນທ຺ຘຂຕ຺ໂຄ ອາກາເສນ ຄຈ຺ຉຕິ. ສາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ເອຫີ’’ຕິ ຫຕ຺ຖມຸທ຺ທໍ ອກາສິ, ວິຊ຺ຊາຘໂຣ ຂິປ຺ປໍ ໂອຕຣິ. ອຖ ນໍ ສາ ກຣຓ຺ຑເກ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ທານວສ຺ສ ອາຄມນໍ ໂອໂລເກນ຺ຕີ ກຣຓ຺ຑກູປຣິ ນິສີທິຕ຺ວາ ຕໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕານໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ກຣຓ຺ຑກສ຺ມິໍ ອສມ຺ປຕ຺ເຕເຍວ ກຣຓ຺ຑກໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ອນ຺ໂຕ ປວິສິຕ຺ວາ ວິຊ຺ຊາຘຣສ຺ສ ອຸປຣິ ນິປ຺ຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສາຓກໍ ປາຣຸປິ. ທານໂວ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ກຣຓ຺ຑກໍ ອໂສເຘຕ຺ວາ ‘‘ມາຕຸຄາໂມເຍວ ເມ’’ຕິ ສຌ຺ຌາຍ ກຣຓ຺ຑກໍ ຄິລິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຐານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ຈິນ຺ເຕສິ ‘‘ຕາປໂສ ເມ ຈິຣໍ ທິຏ຺ໂຐ, ອຊ຺ຊ ຕາວ ນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນ຺ທິສ຺ສາມີ’’ຕິ. ໂສ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ. ຕາປໂສປິ ນໍ ທູຣໂຕວ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຊນານໍ ກຸຈ຺ຉິຄຕກາວໍ ຌຕ຺ວາ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໘໗.

‘‘ກຸໂຕ ນຸ ອາຄຈ຺ຉຖ ໂຠ ຕໂຍ ຊນາ, ສ຺ວາຄຕາ ເອຖ ນິສີທຖາສເນ;

ກຈ຺ຈິຕ຺ຖ, ໂຠນ຺ໂຕ ກຸສລໍ ອນາມຍໍ, ຈິຣສ຺ສມພ຺ຠາຄມນໍ ຫິ ໂວ ອິຘາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂຠຕິ ອາລປນໍ. ກຈ຺ຈິຕ຺ຖາຕິ ກຈ຺ຈິ ໂຫຖ ຠວຖ ວິຊ຺ຊຖ. ໂຠນ຺ໂຕຕິ ປຸນ ອາລປນ຺ໂຕ ອາຫ. ກຸສລໍ ອນາມຍນ຺ຕິ ກຈ຺ຈິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ກຸສລໍ ອາໂຣຄ຺ຍໍ. ຈິຣສ຺ສມພ຺ຠາຄມນໍ ຫິ ໂວ ອິຘາຕິ ອຊ຺ຊ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອິຘ ອພ຺ຠາຄມນໍ ຈິຣໍ ຊາຕໍ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ທານໂວ ‘‘ອຫໍ ອິມສ຺ສ ຕາປສສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ເອກໂກວ ອາຄໂຕ, ອຍຌ຺ຈ ຕາປໂສ ‘ຕໂຍ ຊນາ’ຕິ ວທຕິ, ກິໍ ນາເມສ ກເຖຕິ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ສຠາວໍ ຌຕ຺ວາ ກເຖຕິ, ອຸທາຫຸ ອຸມ຺ມຕ຺ຕໂກ ຫຸຕ຺ວາ ວິລປຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕາປສໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ສລ຺ລປນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໘໘.

‘‘ອຫເມວ ເອໂກ ອິຘ ມຊ຺ຊ ປຕ຺ໂຕ, ນ ຈາປິ ເມ ທຸຕິໂຍ ໂກຈິ ວິຊ຺ຊຕິ;

ກິເມວ ສນ຺ຘາຍ ເຕ ຠາສິຕໍ ອິເສ, ກຸໂຕ ນຸ ອາຄຈ຺ຉຖ ໂຠ ຕໂຍ ຊນາ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອິຘ ມຊ຺ຊາຕິ ອິຘ ອຊ຺ຊ. ກິເມວ ສນ຺ຘາຍ ເຕ ຠາສິຕໍ ອິເສຕິ ຠນ຺ເຕ, ອິສິ ກິໍ ນາມ ຕໍ ສນ຺ຘາຍ ຕຍາ ຠາສິຕໍ, ປາກຏໍ ຕາວ ເມ ກຕ຺ວາ ກເຖຫີຕິ.

ຕາປໂສ ‘‘ເອກໍເສເນວາວຸໂສ ໂສຕຸກາໂມສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ອາມ, ຠນ຺ເຕ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ‘‘ເຕນ ຫິ ສຸຓາຫີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໘໙.

‘‘ຕຸວຌ຺ຈ ເອໂກ ຠຣິຍາ ຈ ເຕ ປິຍາ, ສມຸຄ຺ຄປກ຺ຂິຕ຺ຕນິກິຓ຺ຓມນ຺ຕເຣ;

ສາ ຣກ຺ຂິຕາ ກຸຈ຺ຉິຄຕາວ ເຕ ສທາ, ວາຍຸສ຺ສປຸຕ຺ເຕນ ສຫາ ຕຫິໍ ຣຕາ’’ຕິ.

ຓຓຸຖ ຓຸວຌຸຈ ເອໂກຕິ ປຖມໍ ຓາວ ຓຸວໍ ເອໂກ ຊໂນ຺. ປກຸຂິຕຸຕນິກິຓຸຓາມນຸຕເຣຕິ ປກຸຂິຕຸຕານິກິຓຸຓາອນຸຕເຣ ຕໍ ຓຓຸຖ ກຣິຍໍ ຣກຸຂິຕຸກາເມນ ສຫາ ຕຍາ ສມຸຄຸເຄ ປກຸຂິຕຸຕາ ສຫຸສີ ສມຸຄຸເຄນ ນິກຸຕາ ອນຸຕເຣ, ອນຸໂຕກຸຈຸຉິຍໍ ຄປີຕາຕິ ອຕຸໂຖ. ວາຍຸສຸສປຸຕຸເຕນ ສຫາຕິ ເອວໍນາມເກນ ວິຊຸຊາຘເຣນ ສຫຸສີ. ຕຫີ ຣຕາຕິ ຓຓຸຖ ຓວ ອນຸໂຕກຸຈຸຉິຍຌຸເຌວ ກິເລສຣຕິຍາ ຣຕາ. ໂສ ທານິ ຓຸວໍ ມາຕຸຄາມໍ ‘‘ເອກໍ ປຸຣິສນິສຸສິຕໍ ກຣິສຸສາມີ’’ຕິ ກຸຈຸຉິນາປີ ປຣິຫຣນຸໂຕ ຕສຸສາ ຊາຣໍ ອຸກຸຂິປີຕຸວາ ຈຣສີຕິ.

ຕໍ ສຸຕຸວາ ທານໂວ ‘‘ວິຊຸຊາຘຣາ ນາມ ພຫຸມາຍາ ໂຫນຸຕິ, ສຈສຸສ ຂຄຸໂຄ ຫຕຸຖຄໂຕ ກວິສຸສຕິ, ກຸຈຸຉີ ເມ ຜາເລຕຸວາປີ ປລາຍິສຸສຕີ’’ຕິ ກີຕຕສີໂຕ ຫຸຕຸວາ ຂິປຸປໍ ກຣຕຸໜກໍ ອຸຄຸຄິລິຕຸວາ ປຸຣໂຕ ຄເປສີ. ສຕຸຖາ ອກິສມຸພຸທຸໂຘ ຫຸຕຸວາ ຕໍ ປວຕຸຕີ ປກາເສນຸໂຕ ຈຕຸຕຸຖໍ ຄາຖມາຫ –

໕໐.

‘‘ສໍວິຄຸຄຣູໂປ ອິສິນາ ວິຍາກໂຕ, ໂສ ທານໂວ ຓຓຸຖ ສມຸຄຸຄມຸຄຸຄິລິ;

ອທຸທກຸຂິ ກຣິຍໍ ສຸຈິມາລຘາຣິນີ, ວາຍຸສຸສປຸຕຸເຕນ ສຫາ ຕຫີ ຣຕ’’ນຸຕິ.

ຓຓຸຖ ອທຸທກຸຂີຕິ ໂສ ກຣຕຸໜກໍ ວິວຣິຕຸວາ ອທຸທສ.

ກຣຕຸໜເກ ປນ ວິວຍມຕຸເຕເຍວ ວິຊຸຊາຘໂຣ ວິຊຸຊໍ ຊປຸປີຕຸວາ ຂຄຸຄໍ ຄເຫຕຸວາ ອາກາສໍ ປກຸຂນຸທີ. ຕໍ ທິສຸວາ ທານໂວ ມຫາສຕຸຕສຸສ ຕຸສຸສິຕຸວາ ຖຕິປຸພຸພງຄມາ ເສສຄາຖາ ອກາສີ –

໕໑.

‘‘ສຸທິຍຸຖຣູປມຸຄຸຄຕປານຸວຕຸຕິນາ, ຫີນາ ນຣາ ເຍ ປມທາວສໍ ຄຕາ;

ຍຖາ ຫເວ ປາຓຣິເວຕຸຖ ຣກຸຂິຕາ, ທຸຍຸຖາ ມຍີ ອຌຸຌມກິປຸປໂມທຍິ.

໕໔.

‘‘ທິວາ ຈ ຣຕຸໂຕ ຈ ມຍາ ອຸປຍຸກິຕາ, ຕປສຸສິນາ ໂຊຕິຣິວາ ວເນ ວສໍ;

ສາ ຘມຸມມຸກຸກມຸມ ອຘມຸມມາຈຣິ, ອກິຣິຍຣູໂປ ປມທາທິ ສນຸຖໂວ.

໕໕.

‘‘ສຣີຣມຊຸຊມຸຫິ ຄິຕາຕິ ມຌຸຌຫໍ, ມຍຸຫໍ ອຍນຸຕິ ອສຕີ ອສຌຸຌຕໍ;

ສາ ຘມຸມມຸກຸກມຸມ ອຘມຸມມາຈຣິ, ອກິຣິຍຣູໂປ ປມທາທິ ສນຸຖໂວ.

໕໘.

‘‘ສຸຣກຸຂິຕໍ ເມຕິ ກຖໍ ນຸ ວິສຸສເສ, ອເນກຈິຕຸຕາສຸ ນ ຫຕຸຖິ ຣກຸຂຓາ;

ເອຕາ ຫິ ປາຕາລປ໌ປາຕສນ຺ນິກາ, ເອຕຖປ຺ປ໌ນຕ຺ໂຕ ພຸຍສນ໌ ນິຄຈ຺ຉຕີຯ

ລ໘ຯ

‘‘ຕສ຺ມາ ຫິ ເຕ ສຸຂິໂນ ວີຕໂສກາ, ເຍ ມາຕຸຄາເມຫິ ຈຣນ຺ຕິ ນິສ຺ສຍາ;

ເອຕໍ ສິວໍ ອຸຕ຺ຕມມາກິປ໌ຕ຺ຖຍໍ, ນ ມາຕຸຄາເມຫິ ກເຣຍ຺ຍ ສນ຺ຖວ’’ນ຺ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ສຸທິຍ຺ຣູປ໌ມຸຄ຺ຄຕປ໌ນຸວຕ຺ຕິນາຕິ ກນ຺ເຕ, ອິສີ ອຸຄ຺ຄຕປ໌ນຸວຕ຺ຕິນາ ຕຍາ ສຸທິຍ຺ຣູປ໌ ອິທໍ ກາຣຓໍຯ ຫີນາຕິ ນິຈາຯ ຍຖາ ໜເວ ປາຕຣິເວຕ຺ຖ ຣກ຺ຂິຕາຕິ ອຍໍ ມຍາ ອຕ຺ຕໂນ ປາຕາ ວິຍ ເອຕ຺ຖ ອນ຺ໂຕກ຺ຈ຺ຉິຍໍ ປຣິຫຣນ຺ເຕນ ຣກ຺ຂິຕາຯ ທຸຍ຺ຖາ ມ ຍິຕິ ອິທານິ ມຍິ ນິຕ຺ຕທຸພ຺ກິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ທຸຍ຺ຖາ ອລ຺ລໍ ປຸຣິສໍ ອກິປ຺ປ໌ໂມທຕີຯ ໂຊຕິຣິວາ ວເນ ວສນ຺ຕິ ວເນ ວສນ຺ເຕນ ຕປ໌ສ຺ສິນາ ອຕ຺ຄິ ວິຍ ມຍາ ອຸປ໌ຍ຺ຖິຕາ ປຣິຈຣິຕາຯ ສາ ຘມ຺ມມຸກ຺ກມ຺ມາຕິ ສາ ເອສາ ຘມ຺ມໍ ໂອກ຺ກມິຕ຺ວາ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາຯ ອກິຣິຍຣູໂປ໌ຕິ ອກຕ຺ຕພ຺ພຣູໂປ໌ຯ ສຣີຣມຊ຺ຊມ຺ຫິ ຖິຕາຕິ ມລ຺ລຫໍ, ມຍ຺ຫໍ ອຍນ຺ຕິ ອສຕີ ອສລ຺ລຕນ຺ຕິ ອິມໍ ອສຕີ ອສປ໌ປຸຣິສຘມ຺ມສມນ຺ນາຄຕໍ ອສລ຺ລຕໍ ທຸສ຺ສີລໍ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ສຣີຣມຊ຺ຊມ຺ຫິ ຖິຕາ’’ຕິ ຈ ‘‘ມຍ຺ຫໍ ອຍ’’ນ຺ຕິ ຈ ມລ຺ລາມິຯ

ສຸຣກ຺ຂິຕໍ ເມຕິ ກຖໍ ນຸ ວິສ຺ສເສຕິ ອຍໍ ມຍາ ສຸຣກ຺ຂິຕາຕິ ກຖໍ ປ໌ຕ຺ທິໂຕ ວິສ຺ສາເສຍ຺ຍ, ຍຕ຺ຣ ຫິ ນາມ ມາທິໂສປີ ອນ຺ໂຕກ຺ຈ຺ຉິຍໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິຯ ປາຕາລປ໌ປາຕສນ຺ນິກາຕິ ໂລກສ຺ສາເທນ ທຸປ໌ປູຣຕ຺ຕິຍຕ຺ຕາ ມຫາສມຸທ຺ເທ ປາຕາລສ຺ງຂາເຕນ ປ໌ປາເຕນ ສທິສາຯ ເອຕຖປ຺ປ໌ນຕ຺ໂຕຕິ ເອຕາສຸ ເອວຣູປາສຸ ນິຄ຺ຄຸຕາສຸ ປ໌ນຕ຺ໂຕ ປຸຣິໂສ ມຫາພຸຍສນໍ ປາປຸຓາຕີຯ ຕສ຺ມາ ຫີຕິ ຍສ຺ມາ ມາຕຸຄາມວສໍ ຄຕາ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ເຍ ມາຕຸຄາເມຫິ ນິສ຺ສຍາ ຫຸຕ຺ວາ ຈຣນ຺ຕິ, ເຕ ສຸຂິໂນຯ ເອຕໍ ສິວນ຺ຕິ ຍເທຕໍ ມາຕຸຄາມໂຕ ນິສ຺ສຍານໍ ວິສໍສຍ຺ຖານໍ ຈຣຕໍ, ເອຕໍ ຊານສຸຂເມວ ສິວໍ ເຂມໍ ອຸຕ຺ຕມໍ ອກິປ຺ຕ຺ເຖຕພ຺ພໍ, ເອຕໍ ປ໌ຕ຺ຖຍມາໂນ ມາຕຸຄາເມຫິ ສທ຺ຘີ ສນ຺ຖວໍ ນ ກເຣຍ຺ຍາຕີຯ

ເອວລ຺ຈ ປ໌ນ ວຕ຺ວາ ທານໂວ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ປາເທສຸ ນິປ໌ຕິຕ຺ວາ ‘‘ກນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ເຫ ນິສ຺ສາຍ ມຍາ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຘໍ, ອຫໍ ອິມາຍ ປາປ໌ຘມ຺ມາຍ ວິຊ຺ຊາຘເຣນ ມາຣາປິໂຕ’’ຕິ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອກິຕ຺ຖວິຯ ໂສປີສ຺ສ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ‘‘ອິມິສ຺ສາ ມາ ກິລ຺ຈິ ປາປໍ ອ ກາສິ, ສີລານິ ຄຕ຺ຫາຫີ’’ຕິ ຕໍ ປລ຺ຈສຸ ສີເລສຸ ປ໌ຕິຍ຺ຖາເປສິຯ ທານໂວ ‘‘ອຫໍ ກ຺ຈ຺ຉິນາ ປຣິຫຣນ຺ໂຕປີ ຕໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ, ອລ຺ໂລ ໂກ ຣກ຺ຂິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຕໍ ອຸຍ຺ໂຍເຊຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຣລ຺ລເມວ ອຄມາສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປ໌ກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປ໌ຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຕ຺ຖິຕກິກ຺ຂຸ ໂສ ຕາປ໌ຕິຜເລ ປ໌ຕິຍ຺ຖຫິຯ ຕທາ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸກຕາປ໌ໂສ ອຫເມວ ອໂຫສິນ຺ຕິຯ

ສມຸຄ຺ຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາຯ

[໔໓໗] ໑໑ຯ ປູຕິມໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນໂຂ ເມ ຣຸຈ຺ຈຕີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອິນ຺ທ຺ຣິຍອສໍວຣໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິຯ ເອກສ຺ມິລ຺ຫິ ສມເຍ ພຫູ ກິກ຺ຂູ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ອຄຸຕ຺ຕທ຺ວາຣາ ອເຫສຸໍຯ ສຕ຺ຖາ ‘‘ອິເມ ກິກ຺ຂູ ໂອວທິຕຸໍ ວຍ຺ຍຕີ’’ຕິ ອານນ຺ທຕ຺ເຖຣສ຺ສ ວຕ຺ວາ ອນິຍມວເສນ ກິກ຺ຂຸສງ຺ຆໍ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ອລງ຺ກຕປ໌ລ຺ລງ຺ກວຣມຊ຺ຊເຄໂຕ ກິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ‘‘ນ, ກິກ຺ຂເວ, ກິກ຺ຂຸນາ ນາມ ຣູປາທີສຸ ສຸການິມິຕ຺ຕວເສນ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄເຫຕຸໍ ວຍ຺ຍຕິ, ສເຈ ຫິ ຕສ຺ມິ ສມເຍ ກາລໍ ກໂຣຕິ, ນິຣຍາທີສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕຕິ, ຕສ຺ມາ ຣູປາທີສຸ ສຸການິມິຕ຺ຕໍ ມາ ຄຕ຺ຫຖຯ ກິກ຺ຂຸນາ ນາມ ຣູປາທີໂຄຈເຣນ ນ ກວິຕພ຺ພໍ, ຣູປາທີໂຄຈຣາ ຫີ ທິຍ຺ເຖວ ຘມ຺ເມ ມຫາວິນາສໍ ປາ ປຸຓນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ວຣໍ, ກິກ຺ຂເວ, ຕຕ຺ຕາຍ ອໂຍສລາກາຍ ອາທິຕ຺ຕາຍ ສມ຺ປ໌ຊ຺ຊລິຕາຍ ສໂຊຕິກູຕາຍ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍໍ ສມ຺ປ໌ ລິມຍ຺ຖ’’ນ຺ຕິ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ ‘‘ຕຸມ຺ຫາກໍ ຣູປ໌ ໂອໂລກນກາໂລປີ ອຕ຺ຖິ ອໂນໂລກນກາໂລປີຯ ໂອໂລກນກາເລ ສຸກວເສນ ອໂນໂລ ເກຕ຺ວາ ອສຸກວເສເນວ ໂອໂລເກຍ຺ຍາຖ, ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣາ ນ ປຣິຫາຍິສ຺ສຖຯ ໂກ ປ໌ນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ໂຄຈໂຣຕິ? ຈຕ຺ຕາໂຣ ສ ຕິປ໌ຍ຺ຖານາ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ສມ຺ມປ໌ປ໌ຘານາ, ຈຕ຺ຕາໂຣ ອິທ຺ຘິປາທາ, ອຣິໂຍ ອຍ຺ຖງ຺ຄິໂກ ມຄ຺ໂຄ, ນວ ໂລກຸຕ຺ຕຣຘມ຺ມາຯ ເອຕສ຺

ມິຄ຺ຫີ ໂວ ໂຄຈເຣ ຈຣນ຺ຕານໍ ນ ລຈ຺ឆຕິ ມາໂຣ ໂອຕາຣໍ, ສເຈ ປນ ກິເລສວສິກາ ຫຸຕ຺ວາ ສຸກນິມິຕ຺ຕວເສນ ໂອໂລເກສ຺ສຖ, ປູຕິ ມໍສສິງຄາໂລ ວິຍ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣາ ປຣິຫາຍິສ຺ສຖາ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ຿

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ຫິມວນ຺ຕປ຺ເທເສ ອຣຄ຺ឍາຍຕເນ ປພ຺ພຕຄຸຫາຍໍ ອເນກສຕາ ເອລຸອກາ ວສນ຺ຕິ຿ ເຕສໍ ວສນຄ຺ឍານໂຕ ອວິທູເຣ ເອກິສ຺ສາ ຄຸຫາຍ ປູຕິມໍໂສ ນາມ ສິງຄາໂລ ເວຕິຍາ ນາມ ກຣິຍາຍ ສທ຺ຘິ ວສຕິ຿ ໂສ ເອກທິວສໍ ກຣິຍາຍ ສທ຺ຘິ ວິຈຣນ຺ໂຕ ເຕ ເອລຸອເກ ທິສ຺ວາ ‘‘ເອເກນ ອຸປາເຍນ ອິເມສໍ ມໍສໍ ຂາທິຕຸໍ ວຄ຺ឍຕີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອຸປາເຍນ ເອເກກໍ ເອລຸອກໍ ມາເຣສິ຿ ເຕ ອຸໂກປິ ເອລຸອກມໍສໍ ຂາທນ຺ຕາ ຖາມສມ຺ປນ຺ນາ ຖູລສຣີຣາ ອເຫສຸໍ຿ ອນຸປຸພ຺ເພນ ເອລຸອກາ ປຣິກ຺ຂຍໍ ອຄມໍສຸ຿ ເຕສໍ ອນ຺ຕເຣ ເມຕ຺ຕຫມາຕາ ນາມ ເອກາ ເອລຸອິກາ ພ຺ຍຕ຺ຕາ ອໂຫສິ ອຸປາຍກຸສລາ຿ ສິງຄາໂລ ຕໍ ມາເຣຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ກຣິຍາຍ ສທ຺ຘິ ສມ຺ມນ຺ເຕນ຺ໂຕ ‘‘ກທ຺ເທ, ເອລຸອກາ ຂີຓາ, ອິມໍ ເອລຸອິກໍ ເອເກນ ອຸປາເຍນ ຂາທິຕຸໍ ວຄ຺ឍຕິ, ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ອຸປາໂຍ, ຕ຺ວໍ ເອກິກາວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເອຕາຍ ສທ຺ຘິ ສຂີ ໂຫຫິ, ອຖ ເຕ ຕາຍ ສທ຺ຘິ ວິສ຺ສາເສ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ອຫໍ ມຕາລຍໍ ກຣິຕ຺ວາ ນິປ຺ຊ຺ຊິສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍ ເອຕໍ ອຸປສງກມິຕ຺ວາ ‘ເອລຸອິເກ ສາມິໂກ ເມ ມໂຕ, ອຫຄ຺ຈ ອນາຖາ, ຖເປຕ຺ວາ ຕໍ ອຄ຺ໂຄ ເມ ຄາຕໂກ ນຕ຺ຖິ, ເອຫິ ໂຣທິຕ຺ວາ ກນ຺ທິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຣິສ຺ສາມາ’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາສິ, ອຖ ນໍ ອຫໍ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຄີວາຍ ຑໍສິຕ຺ວາ ມາເຣສ຺ສາມີ’’ຕິ ອາຫ຿

ສາ ‘‘ສາຣູ’’ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ឆິຕ຺ວາ ຕາຍ ສທ຺ຘິ ສຂິກາວໍ ກຕ຺ວາ ວິສ຺ສາເສ ອຸປ຺ປນ຺ເນ ເອລຸອິກໍ ຕຖາ ອໂວຈ຿ ເອລຸອິກາ ‘‘ອາລຸອິ ສິງຄາລີ ຕວ ສາມິເກນ ສພ຺ເພ ມມ ຄາຕກາ ຂາທິຕາ, ກາຍາມິ ນ ສກ຺ໂກມິ ຄນ຺ຕຸ’’ນ຺ຕິ ອາຫ຿ ‘‘ອາລຸອິ, ມາ ກາຍິ, ມໂຕ ກິໍ ກຣິສ຺ສຕີ’’ຕິ? ‘‘ຂຣມນ຺ໂຕ ເຕ ສາມິໂກ, ກາຍາເມວາຫ’’ນ຺ຕິ ສາ ເອວໍ ວຕ຺ວາປິ ຕາຍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິຍມານາ ‘‘ອທ຺ឍາ ມໂຕ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ឆິຕ຺ວາ ຕາຍ ສທ຺ຘິ ປາຍາສິ຿ ຄຈ຺ឆນ຺ຕີ ປນ ‘‘ໂກ ຊານາຕິ, ກິໍ ກວິສ຺ສຕີ’’ຕິ ຕສ຺ມີ ອາສງກາຍ ສິງຄາລີໍ ປຸຣໂຕ ກຕ຺ວາ ສິງຄາລໍ ປຣິຄ຺ຄຕ຺ຫນ຺ຕີເຍວ ຄຈ຺ឆຕິ຿ ສິງຄາໂລ ຕາສໍ ປທສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ‘‘ອາຄຕາ ນຸ ໂຂ ເອລຸອິກາ’’ຕິ ສີສໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອກ຺ຂີນິ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ໂອໂລເກສິ຿ ເອລຸອິກາ ຕໍ ຕຖາ ກໂຣນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ປາປຝມ຺ໂມ ມໍ ວຄ຺ເຈຕ຺ວາ ມາເຣຕຸກາໂມ ມຕາລຍໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ນິປນ຺ໂນ’’ຕິ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປລາຍນ຺ຕີ ສິງຄາລິຍາ ‘‘ກສ຺ມາ ປລາຍສີ’’ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ກາຣຓໍ ກເຖນ຺ຕີ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ລຝ຿

‘‘ນ ໂຂ ເມ ຣຸຈ຺ຈຕິ ອາລຸອິ, ປູຕິມໍສສ຺ສ ເປກ຺ຂນາ;

ເອຕາທິສາ ສຂາຣສ຺ມາ, ອາຣກາ ປຣິວຊ຺ຊເຍ’’ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ອາລຸອີຕິ ອາລປນໍ, ສຂິ ສຫາຍິເກຕິ ອຕ຺ໂຖ຿ ເອຕາທິສາ ສຂາຣສ຺ມາຕິ ເອວຣູປາ ສຫາຍກາ ອປ຺ກມິຕ຺ວາ ຕໍ ສຫາຍກໍ ອາຣກາ ປຣິວຊ຺ເຊຍ຺ຍາຕິ ອຕ຺ໂຖ຿

ເອວຄ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ສາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ວສນຄ຺ឍານເມວ ຄຕາ຿ ສິງຄາລີ ຕໍ ນິວຕ຺ເຕຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕີ ຕສ຺ສາ ກຸຊ຺ឈິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສາມິກສ຺ເສວ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຊ຺ຊາຍມານາ ນິສີທິ຿ ອຖ ນໍ ສິງຄາໂລ ຄຣຫນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ລກ຿

‘‘ອຸມ຺ມຕ຺ຕິກາ ອຍໍ ເວຕີ, ວຓ຺ເຓຕິ ປຕິໂນ ສຂີໍ;

ປຊ຺ຊາຍິ ປຝິຄຈ຺ឆນ຺ຕີໍ, ອາຄຕໍ ເມຕ຺ຕຫມາຕຣ’’ນ຺ຕິ຿

ຕຕ຺ຖ ເວຕີຕິ ຕສ຺ສາ ນາມໍ຿ ວຓ຺ເຓຕິ ປຕິໂນ ສຂິນ຺ຕິ ປຖມເມວ ອຕ຺ຕໂນ ສຂີໍ ເອລຸອິກໍ ‘‘ມຍິ ສິເນຫາ ວິສ຺ສາສິກາ ອາຄມິສ຺ສຕິ ໂນ ສນ຺ຕິກໍ, ມຕາລຍໍ ກໂຣຫີ’’ຕິ ປຕິໂນ ສນ຺ຕິເກ ວຓ຺ເຓຕິ຿ ອຖ ນໍ ສາ ອິທານີ ອາຄຕໍ ມມ ສນ຺ຕິກໍ ອນາຄນ຺ຕ຺ວາວ

ປຜິຄຈູລນຸຕີ ເມຕຸໜມາຕຣໍ ປຊ຺ຊາຍຕິ ອນຸໂສຈຕີຕິ။

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສິງຄາລີ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ລ໙။

‘‘ຕ຺ວໍ ໂຂສິ ສມ຺ມ ອຸມ຺ມຕ຺ໂຕ, ທຸມ຺ເມໂຊ ອວິຈກ຺ຂໂຕ;

ໂຍ ຕ຺ວໍ ມຕາລຍໍ ກຕ຺ວາ, ອກາເລນ ວິເປກ຺ຂສີ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ອວິຈກ຺ຂໂຕຕິ ວິຈາຣຕາປລ຺ລາຣຫິໂຕ။ ອກາເລນ ວິເປກ຺ຂສີຕິ ເອລຸອິກາຍ ອຕ຺ຕໂນ ສນ຺ຕິກໍ ອນາຄຕາເຍວ ໂອໂລເກສີຕິ ອຕ຺ໂຖ။

ລລ။

‘‘ນ ອກາເລ ວິເປກ຺ຂຍ຺ຍ, ກາເລ ເປກ຺ເຂຍ຺ຍ ປຕ຺ທິໂຕ;

ປູຕິມໍໂສວ ປຊ຺ຊາຍິ, ໂຍ ອກາເລ ວິເປກ຺ຂຕີ’’ຕິ။ – ອຍໍ ອພິສມ຺ພຸທ຺ຊຄາຖາ;

ຕຕ຺ຖ ອກາເລຕິ ການຄຸເຕ ອາຣພ຺ກ ສຸກາວເສນ ຈິຕ຺ຕຸປ຺ປາທກາເລ။ ອຍລ຺ທິ ກິກ຺ຂຸໂນ ຣູປໍ ໂອໂລເກຕຸໍ ອກາໂລ ນາມ။ ກາເລຕິ ອສຸກາວເສນ ອນຸສຸສຕິວເສນ ກສິຕາວເສນ ວາ ຣູປຄຸຄຫຕກາເລ။ ອຍລ຺ທິ ກິກ຺ຂຸໂນ ຣູປໍ ໂອໂລເກຕຸໍ ກາໂລ ນາມ။ ຕຕ຺ຖ ອກາເລ ສາຣຕ຺ຕກາເລ ຣູປໍ ໂອໂລເກນ຺ຕາ ມຫາວິນາສໍ ປາປຸຕນ຺ຕິຕິ ຫຣິຕຈຊາຕກໂລມສກສຸສປ຺ຊາຕກາທີທິ ທີເປຕພ຺ພໍ။ ກາເລ ອສຸກາວເສນ ໂອໂລເກນ຺ຕາ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕິຍ຺ຖຫນ຺ຕີຕິ ອສຸກກມ຺ມິກຕິສ຺ສຕ຺ເຖຣວຕ຺ຖຸນາ ກເຖຕພ຺ພໍ။ ປູຕິມໍໂສວ ປຊ຺ຊາຍີຕິ ກິກ຺ຂເວ, ຍຖາ ປູຕິມໍສສິງຄາໂລ ອກາເລ ເອລຸອິກໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ໂຄຈຣາ ປຣິຫີໂນ ປຊ຺ຊາຍຕິ, ເອວໍ ກິກ຺ຂຸ ອກາເລ ສຸກາວເສນ ຣູປໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ສຕິປຍ຺ຖານາທິໂຄຈຣາ ປຣິທີໂນ ທິຍ຺ຊສມ຺ເມ ສມ຺ປຣາເຍປີ ໂສຈຕິ ປຊ຺ຊາຍຕິ ກິລມຕີຕິ။

ເວຕິປີ ໂຂ ສິງຄາລີ ປູຕິມໍສໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ‘‘ສາມິ, ມາ ຈິນ຺ເຕສິ, ອຫໍ ຕໍ ປຸນປີ ອຸປາເຍນ ອາເນສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍ ອາຄຕກາເລ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ຄຕ຺ເທຍ຺ຍາສີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ‘‘ອາລຸອິ, ຕວ ອາຄຕກາເລເຍວ ໂນ ອຕ຺ໂຖ ຊາໂຕ, ຕວ ອາຄຕກາລສ຺ມີເຍວ ທີ ເມ ສາມິໂກ ສຕິ ປຜິລກິ, ອິທານິ ຊີວຕິ, ເອທີ ເຕນ ສທ຺ຊີ ປຜິສນ຺ຖາຣໍ ກໂຣທີ’’ຕິ ວຕ຺ວາ ປລ຺ຈມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໐။

‘‘ປີຍໍ ໂຂ ອາລຸອິ ເມ ໂຫຕຸ, ປຸຕ຺ຕາປຕ຺ຕໍ ທທາທີ ເມ;

ປຕິ ສລ຺ຊີວິໂຕ ມຍ຺ຫໍ, ເອຍ຺ຍາສີ ປີຍປ຺ຸຈ຺ຊິກາ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ປຸຕ຺ຕາປຕ຺ຕໍ ທທາທີ ເມຕິ ປີຍກ຺ຂານໍ ອກ຺ຂາຍິກາ ມຍ຺ຫໍ ຕຸຍ຺ຖິທານໍ ເທທີ။ ປຕິ ສລ຺ຊີວິໂຕ ມຍ຺ຫນ຺ຕີ ມມ ສາມິໂກ ສລ຺ຊີວິໂຕ ອຸຍ຺ຖິໂຕ ອໂຣໂຄຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ເອຍ຺ຍາສີຕິ ມຍາ ສທ຺ຊີ ອາຄຈ຺ຊ။

ເອລຸອິກາ ‘‘ອຍໍ ປາປສມ຺ມາ ມໍ ວລ຺ເຈຕ຺ກາມາ, ອຍ຺ຕ຺ຕໍ ໂຂ ປນ ປຜິປກ຺ຂກຣຕໍ, ອຸປາເຍເນວ ນໍ ວລ຺ເຈສ຺ສາມີ’’ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ລຍ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

၁၀၇။

‘‘ပိယံ ခေါ ဝါလုဒိ တေ ဟောတု, ပုတ္တာပတ္တံ ဟဟာမိ တေ;

မဟတာ ပရိဝါရေန, ဝေဓ္ဓံ ကယိရာဟိ ကောဇ္ဇန’’န္တိ။

တတ္ထ ဝေဓ္ဓန္တိ ဝါဂမိဿာမိ။ ဝါဂစ္ဆမာနာ စ ဝတ္တကော ဝါဒကဉ္ဇံ ကတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဝါဂမိဿာမီတိ။

ဝထ နံ သိင်္ဂါလီ ပရိဝါရံ ပုစ္ဆန္တီ သတ္တမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၈။

‘‘ကိတိသေ တုယှံ ပရိဝါရာ, ယေသံ ကာဟာမိ ကောဇ္ဇနံ;

ကိံ နာမကာ စ တေ သဗ္ဗေ, တေ မေ ဝက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတာ’’တိ။

သာ ဝါစိက္ခန္တီ ဝဋ္ဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၉။

‘‘မာလိယော စတုရက္ခော စ, ပိင်္ဂိယော ဝထ ဇမ္ဗုကော;

ဝေတိသေ မယှံ ပရိဝါရာ, တေသံ ကယိရာဟိ ကောဇ္ဇန’’န္တိ။

တတ္ထ တေ မေတိ တေ ပရိဝါရေ မယှံ ဝါစိက္ခ။ မာလိယောတိဝါဒီနိ စတုန္နံ သုနခါနံ နာမာနိ။ ‘‘တတ္ထ ဝေကေကဿ ပဉ္စ ပဉ္စ သုနခသတာနိ ပရိဝါရေန္တိ, ဝေဝံ ဒွိဟိ သုနခသဟဿေဟိ ပရိဝါရိတာ ဝါဂမိဿာမိ’’တိ ဝတွာ ‘‘သစေ တေ ကောဇ္ဇနံ န လဘိဿန္တိ, တုမ္ဟေ ဒွေပိ ဇနေ မာရေတွာ ခါဒိဿန္တီ’’တိ ဝါဟ။

တံ သုတွာ သိင်္ဂါလိ ဘီတာ ‘‘ဝလံ ဒိမိဿာ တတ္ထ ဂမနေန, ဝုပါယေနဿာ ဝနာဂမနမေဝ ကရိဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ နဝမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၈။

‘‘နိက္ခန္တာယ ဝဂါရသ္မာ, ဘဏ္ဍကမ္ပိ ဝိနဿတိ;

ဝါရောဂျံ ဝါလုဒိနော ဝဇ္ဇံ, ဒိဓေဝ ဝသ မာဂမာ’’တိ။

တဿတ္ထော – ဝါလုဒိ, တဝ ဂေဟေ ဗဟုဘဏ္ဍကံ ဝတ္ထိ, တံ တေ နိက္ခန္တာယ ဝဂါရသ္မာ ဝနာရက္ခံ ဘဏ္ဍကံ ဝိနဿတိ, ဝဟမေဝ တေ ဝါလုဒိနော သဟာယကဿ ဝါရောဂျံ ဝဇ္ဇံ ဝဒိဿာမိ, တွံ ဒိဓေဝ ဝသ မာဂမာတိ။

ဝေဝဉ္စ ပန ဝတွာ မရဏဘယဘီတာ ဝေဂေန သာမိကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ ဂဟေတွာ ပလာယိ။ တေ ပုန တံ ဌာနံ ဝါဂန္တုံ နာသက္ခိံသု။

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຊມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຊາເນສິ “ຕທາ ອຫໍ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ວນເຊຍ຺ຍກຣຸກ຺ເຂ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ປູຕິມໍສຊາຕກວຓ຺ຓນາ ເອກາທສມາ.

[໔໓໗] ໑໒. ທທ຺ທຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ໂຍເຕ ປຸຕ຺ຕເກຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ຄິຊ຺ຊກູເຍ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ວຊາຍ ປຣິສກ຺ການໍ ອາຣພ຺ກ ກເຖສິ. ຕສ຺ມິຍ຺ຫິ ສມເຍ ຊມ຺ມສກາຍໍ ກຖໍ ສມຸຍ຺ຖາເປສຸໍ “ອໂຫ ອາວຸໂສ ເທວທຕ຺ໂຕ ນິລ຺ລຊ຺ໂຊ ອນຣິໂຍ ເອວໍ ອຸຕ຺ຕມຄຸຓຊຣສ຺ສ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຊສ຺ສ ອຊາຕສຕ຺ຕຸນາ ສທ຺ຊີ ເອກໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ຊນຸຄ຺ຄຫປໂຍຊນສິລາປວິຊ຺ຊນນາລຸອາຄິຣິວິສ຺ສຊ຺ຊເນຫິ ວຊາຍ ອຸປາຍໍ ກໂຣຕີ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ເທວທຕ຺ໂຕ ມຍ຺ຫໍ ວຊາຍ ປຣິສກ຺ກິ, ອິທານິ ປນ ເມ ຕາສມຕ຺ຕມ຺ປິ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ເອໂກ ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ປຎ຺ຈສຕານໍ ມາຓວການໍ ສິປ຺ປໍ ວາເຈນ຺ໂຕ ເອກທິວສໍ ຈິນ຺ເຕສິ “ມຍ຺ຫໍ ອິຊ ວສນ຺ຕສ຺ສ ປລິໂພໂຊ ໂຫຕິ, ມາຓວການມ຺ປິ ສິປ຺ປໍ ນ ນິຍ຺ຖາຕິ, ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ອຣຎ຺ຎາຍຕນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ວສນ຺ໂຕ ວາເຈສ຺ສາມີ”ຕິ. ໂສ ມາຓວການໍ ກເຖຕ຺ວາ ຕິລຕຓ຺ຑຸລເຕລວຕ຺ຖາທີນິ ຄາຫາ ເປຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມຄ຺ຄໂຕ ອວິທູເຣ ຄາເມ ປຓ຺ຓສາລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ນິວາສໍ ກປ຺ເປສິ, ມາຓວາປິ ອຕ຺ຕໂນ ປຓ຺ຓສາລໍ ກຣີສ຺ຸ. ມາຓວການໍ ຎາຕກາ ຕເລຕຓ຺ຑຸລາທີນິ ເປເສນ຺ຕິ. ຣຕ຺ຖວາສິໂນປິ “ທິສາປາໂມກ຺ໂຂ ອາຈຣິໂຍ ກິຣ ອຣຎ຺ເຎ ອ ສຸກຍ຺ຖາເນ ນາມ ວສນ຺ໂຕ ສິປ຺ປໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫາເປຕີ”ຕິ ຕສ຺ສ ຕຓ຺ຑຸລາທີນິ ອກິຫຣນ຺ຕິ, ກນ຺ຕາຣປ຺ປຜິປນ຺ນາປິ ເທນ຺ຕິ, ອຎ຺ຎຕໂຣປິ ປຸຣິໂສ ຂີຣປານຕ຺ຖາຍ ສວຈ຺ຉໍ ເຊນຸໍ ອທາສິ. ອາຈຣິຍສ຺ສ ປຓ຺ຓສາລາຍ ສນ຺ຕິເກ ທ຺ວີຫິ ໂປຕເກຫິ ສທ຺ຊີ ເອກາ ໂຄຊາ ວສຕິ, ສີຫພ຺ຍຄ຺ຆາປິສ຺ສ ອຸປຍ຺ຖານໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ເອໂກ ຕິຕ຺ຕິໂຣປິ ຕຕ຺ຖ ນິພທ຺ຊວາໂສ ອໂຫສິ. ໂສ ອາຈຣິຍສ຺ສ ມາຓວານໍ ມນ຺ເຕ ວາເຈນ຺ຕສ຺ສ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ຕໂຍປິ ເວເທ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິ. ມາຓວາ ເຕນ ສທ຺ຊີ ອຕິວິສ຺ສາສິກາ ອເຫສຸໍ.

ອປຣກາເຄ ມາຓເວສຸ ນິປ຺ຜຕ຺ຕິ ອປ຺ປຕ຺ເຕສ຺ເຍວ ອາຈຣິໂຍ ກາລມກາສິ. ມາຓວາ ຕສ຺ສ ສຣີຣໍ ຊາເປຕ຺ວາ ວາລຸກາຍ ຖູປໍ ກຕ຺ວາ ນານາປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊຕ຺ວາ ໂຣທນ຺ຕິ ປຣິເທວນ຺ຕິ. ອຖ ເນ ຕິຕ຺ຕິໂຣ “ກສ຺ມາ ໂຣທຖາ”ຕິ ອາຫ. “ອາຈຣິໂຍ ໂນ ສິປ຺ເປ ອນິຍ຺ຖິເຕເຍວ ກາລກໂຕ, ຕສ຺ມາ ໂຣທາມາ”ຕິ. “ເອວໍ ສນ຺ເຕ ມາ ໂສຈິຕ຺ຖ, ອຫໍ ໂວ ສິປ຺ປໍ ວາເຈສ຺ສາມີ”ຕິ. “ຕ຺ວໍ ກຖໍ ຊານາສີ”ຕິ? “ອຫໍ ອາຈຣິເຍ ຕຸມ຺ຫາກໍ ວາເຈນ຺ເຕ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ ຕໂຍ ເວເທ ປຄຸເຓ ອກາສິນ຺ຕິ. ເຕນ ຫິ ອຕ຺ຕໂນ ປຄຸຓກາວໍ ອມ຺ເຫ ຊານາເປຫີ”ຕິ. ຕິຕ຺ຕິໂຣ “ເຕນ ຫິ ສຸຓາຖາ”ຕິ ເຕສໍ ຄຓ຺ຖິຍ຺ຖານເມວ ປພ຺ພຕມຕ຺ຖກາ ນທີ ໂອຕຣນ຺ໂຕ ວິຍ ໂອສາເຣສິ. ມາຓວາ ຫຍ຺ຖຕຸຍ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕິຣປຓ຺ຑິຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສິປ຺ປໍ ປຍ຺ຖເປສຸໍ. ໂສປິ ທິສາປາໂມກ຺ຂາຈຣິຍສ຺ສ ຄາເນ ຄຕ຺ວາ ເຕສໍ ສິປ຺ປໍ ວາເຈສິ. ມາຓວາ ຕສ຺ສ ສຸວຓ຺ຓປຎ຺ຊຣໍ ກຣິຕ຺ວາ ອຸປຣິ ວິຕານໍ ພນ຺ຊິຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓຕຍ຺ຍເກ ມຊຸລາຊາທີນິ ອຸປຫຣນ຺ຕາ ນານາວຓ຺ເຓຫິ ປຸປ຺ເຜຫິ ປູເຊນ຺ຕາ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ການໍ ກຣີສ຺ຸ. “ຕິຕ຺ຕິໂຣ ກິຣ ອຣຎ຺ຎາຍຕເນ ປຎ຺ຈສເຕ ມາຓວເກ ມນ຺ຕໍ ວາເຈຕີ”ຕິ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ປາກໂຍ ອໂຫສິ.

ຕທາ ຊມ຺ພຸທີເປ ຄິຣຄ຺ຄສມຊ຺ຊສທິສໍ ມຫນ຺ຕໍ ຉຓໍ ໂພສຍິສ຺ຸ. ມາຓວານໍ ມາຕາປິຕໂຣ “ຉຓທສ຺ສນຕ຺ຖາຍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕູ”ຕິ ເປເສສຸໍ. ມາຓວາ ຕິຕ຺ຕິຣສ຺ສ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕິຣປຓ຺ຑິຕໍ ສພ຺ພຎ຺ຈ ອສ຺ສມປທໍ ໂຄຊໍ ປຜິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ນຄຣເມວ ອຄມິສ຺ຸ. ຕທາ ເອໂກ ນິກ຺ກາຣຸຓິໂກ ທຸຍ຺ຖຕາປໂສ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຈຣນ຺ໂຕ ຕໍ ຄານໍ ສມ຺ປາປຸຓິ. ໂຄຊາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຜິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ “ອສຸກຍ຺ຖາເນ ຕຓ຺ຑຸລາ, ອສຸກຍ຺ຖາເນ ເຕລາທີນິ ອຕ຺ຖິ, ກຕ຺ຕໍ ປຈິຕ຺ວາ ກຸຎ຺ຊາຫີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ໂຄຈຣຕ຺ຖາຍ ຄຕາ. ຕາປໂສ ປາໂຕວ ກຕ຺ຕໍ ປຈິຕ຺ວາ ທ຺ເວ ໂຄຊາປຸຕ຺ຕເກ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທິ, ທິວາ ຕິຕ຺ຕິຣປຓ຺ຑິຕຎ຺ຈ ວຈ຺ຉກຎ຺ຈ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທິ, ສາຍໍ ເຊນຸໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕມ຺ປິ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຆຣຸຆຣາຍນ຺ໂຕ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກມິ. ໂຄຊາ ສາຍໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕເກ ອປ຺ສ຺ສນ຺ຕີ ອຸປຊາຣຍມານາ ວິຈຣິ. ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ໂຄຊໍ ປຸຕ຺ຕເກ ອທິສ຺ວາ ກມ຺ປມານໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ຂນ຺ຊວິຍປ຺ພກນ຺ຕເຣ ທິພ຺ພານຸກາເວນ ຄຕ຺ວາ “ໂຄເຊ ມາ ກມ຺ປິ, ອິມິນາ ປາປປຸຣິເສນ ຕວ ປຸຕ຺ຕກາ ຈ ຕິຕ຺ຕິໂຣ ຈ ວຈ຺ໂຉ ຈ ເຊນຸ ຈ ມາຣິຕາ, ຄີວາຍ ນໍ ຑໍສິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຫີ”ຕິ ສລ຺ລປນ຺ຕີ

ປຖມံ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘။

‘‘ໂຍ ເຕ ປຸຕ຺ຕເກ ອຂາທິ, ທິນ຺ນກາຕ຺ໂຕ ອທູສເກ;

ຕສ຺ມີ ທາຄໍ ນິປາເຕຫິ, ມາ ເຕ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ ຊີວໂຕ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ທິນ຺ນກາຕ຺ໂຕຕິ ກຕ຺ຕໍ ປຈິຕ຺ວາ ກຸຄ຺ຊາຫີຕິ ຕຍາ ທິນ຺ນກາຕ຺ໂຕ။ ອທູສເກຕິ ນິທ຺ໂທເສ ນິຣປຣາເຊ။ ຕສ຺ມີ ທາຄໍ ນິປາເຕຫີຕິ ຕສ຺ມີ ປາປປ຺ຸຣິເສ ຈຕສ຺ໂສປີ ທາຄາ ນິປາເຕຫີຕິ ອຂີປ຺ປາໂຍ။ ມາ ເຕ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ ຊີວໂຕຕິ ຊີວນ຺ໂຕ ສຊີໂວ ຫຸຕ຺ວາ ຕວ ຫຕ຺ຖໂຕ ເອໂສ ປາປຊມ຺ໂມ ມາ ມຸຈ຺ຈິຕ຺ຖ, ໂມກ຺ຂໍ ມາ ລກຕຸ, ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຫີຕິ ອຕ຺ໂຖ။

ຕໂຕ ໂຄຊາ ທ຺ເວ ຄາຖາ ອກາສີ –

໑໐໙။

‘‘ອາກີຕ຺ຕລຸທ຺ໂທ ປ຺ຸຣິໂສ, ຊາຕິເຈລໍວ ມກ຺ຂິໂຕ;

ປເທສໍ ຕໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ຍຕ຺ຖ ທາຄໍ ນິປາຕເຍ။

໑໑໐။

‘‘ອກຕຄ຺ຄຸສ຺ສ ໂປ຺ສສ຺ສ, ນິຈ຺ຈໍ ວິວຣທສ຺ສິໂນ;

ສພ຺ພໍ ເຈ ປຖວີ ທຊ຺ຊາ, ເນວ ນໍ ອກິຣາຊເຍ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ອາກີຕ຺ຕລຸທ຺ໂທຕິ ຄາລ຺ຫລຸທ຺ໂທ။ ວິວຣທສ຺ສິໂນຕິ ຂິທ຺ທໍ ໂອຕາຣໍ ປຣິເຍສນ຺ຕສ຺ສ။ ເນວ ນໍ ອກິຣາຊເຍຕິ ເອວຣູປໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ສກລປຖວີ ເທນ຺ໂຕປີ ໂຕເສຕຸໍ ນ ສກ຺ກຸເຕຍ຺ຍ, ກິມ຺ງຄໍ ປນາຫໍ ກຕຕມຕ຺ຕທາຍິກາຕິ ທສ຺ເສຕິ။

ໂຄຊາ ເອວໍ ວຕ຺ວາ ‘‘ອຍໍ ປພ຺ຊິຕ຺ວາ ມມ຺ປີ ຂາເທຍ຺ຍາ’’ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ຊີວິຕໍ ຣກ຺ຂມາໂນ ປລາຍິ။ ເຕປີ ປນ ສີຫພ຺ຍຄ຺ຆາ ຕິຕ຺ຕິຣສ຺ສ ສຫາຍກາວ, ກທາຈິ ເຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຕິຣໍ ປສ຺ສນ຺ຕິ, ກທາຈິ ໂສ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕສໍ ຊມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ຕສ຺ມີ ປນ ທິວເສ ສີໂຫ ພ຺ຍຄ຺ຆໍ ອາຫ – ‘‘ສມ຺ມ, ຈິຣໍ ທິຊ຺ໂຖ ໂນ ຕິຕ຺ຕິໂຣ, ອຊ຺ຊ ສຕ຺ຕຊ຺ຖທິວສາ ໂຫນ຺ຕິ, ຄຈ຺ຉ, ຕາວສ຺ສ ປວຕ຺ຕິ ລຕ຺ວາ ເອຫີ’’ຕິ။ ພ຺ຍຄ຺ໂຆ ‘‘ສາຊູ’’ຕິ ສມ຺ປຝິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ໂຄຊາຍ ປລາຍນກາເລ ຕໍ ຖານໍ ປຕ຺ວາ ຕໍ ປາປປ຺ຸຣິສໍ ນິທ຺ທາຍນ຺ຕໍ ປສ຺ສິ။ ຕສ຺ສ ຊຍນ຺ຕເຣ ຕິຕ຺ຕິຣປຕ຺ຫີຕສ຺ສ ໂລມານິ ປຄ຺ຄາຍນ຺ຕິ, ເຊນ຺ຍາ ຈ ວຈ຺ຉກສ຺ສ ຈ ອຊ຺ຖີນິ ປຄ຺ຄາຍນ຺ຕິ။ ພ຺ຍຄ຺ຆຣາຊາ ຕໍ ສພ຺ພໍ ທິສ຺ວາ ສຸວຕ຺ຕາປຄ຺ຊເຣ ຈ ຕິຕ຺ຕິຣປຕ຺ຫີຕໍ ອທິສ຺ວາ ‘‘ອິມິນາ ປາປປ຺ຸຣິເສນ ເອເຕ ມາຣິຕາ ກວິສ຺ສນ຺ຕີ’’ຕິ ຕໍ ປາເທນ ປຫຣິຕ຺ວາ ອຸຊ຺ຖາເປສີ။ ໂສປີ ຕໍ ທິສ຺ວາ ກີຕຕສິໂຕ ອໂຫສີ။ ອຖ ນໍ ພ຺ຍຄ຺ໂຆ ‘‘ຕ຺ວໍ ເອເຕ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິ။ ‘‘ເນວ ມາເຣມິ, ນ ຂາທາມີ’’ຕິ။ ‘‘ປາປຊມ຺ມ ຕຍິ ອມາເຣນ຺ເຕ ອຄ຺ໂຄ ໂກ ມາເຣສ຺ສຕິ, ກເຖຫີ ຕາວ ກາຣຄໍ, ອກເຖນ຺ຕສ຺ສ ຊີວິຕໍ ເຕ ນຕ຺ຖີ’’ຕິ။ ໂສ ມຣຄາຍກີໂຕ ‘‘ອາມ, ສາມີ, ໂຄຊາປຸຕ຺ຕເກ ຈ ວຈ຺ຉກຄ຺ຈ ເຊນ຺ຄຸຄ຺ຈ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທາມີ, ຕິຕ຺ຕິຣໍ ປນ ນ ມາເຣມີ’’ຕິອາຫ။ ໂສ ຕສ຺ສ ພຫຸໍ ກເຖນ຺ຕສ຺ສປີ ອສທ຺ທຫິຕ຺ວາ ‘‘ຕ຺ວໍ ກ຺ໂຕ ອາຄໂຕສີ’’ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ‘‘ສາມີ, ກ ລິງຄຣຊ຺ຖໂຕ ວາຄິຊການໍ ກຕ຺ທໍ ວຫນ຺ໂຕ ຊີວິກເຫຕຸ ອິທຄ຺ຸຈິທຄ຺ຸຈ ກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ອິທານິມ຺ທີ ອິຊາຄໂຕ’’ຕິ ເຕນ ສພ຺ພສ຺ມີ ອຕ຺ຕນາ ກຕກມ຺ເມ ກຖິເຕ ‘‘ປາປຊມ຺ມ ຕຍິ ຕິຕ຺ຕິຣໍ ອມາເຣນ຺ເຕ ອຄ຺ໂຄ ໂກ ມາເຣສ຺ສຕິ, ເອຫີ ສີຫສ຺ສ ມິຄຣຄ຺ໂຄ ສນ຺ຕິກໍ ຕໍ ເນສ຺ສາມີ’’ຕິ ຕໍ ປຸຣໂຕ ກຕ຺ວາ ຕາເສນ຺ໂຕ ອຄມາສີ။ ສີຫຣາຊາ ຕໍ ອາເນນ຺ຕໍ ພ຺ຍຄ຺ຆໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗။

‘‘ກີ ນຸ ສຸພາຫຸ ຕຣມານຣູໂປ, ປຈ຺ຈາຄໂຕສີ ສຫ ມາຓເວນ;

ກີ ກິຈ຺ຈມຕ຺ຖັ ອິສມຕ຺ຖິ ຕຸຍ຺ຫັ, ອກ຺ຂາຫິ ເມ ປຸຈ຺ຉິໂຕ ເອຕມຕ຺ຖ’’ນ຺ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ສຸພາຫູຕິ ພຸຍຄ຺ຆັ ນາເມນາລປຕິ။ ພຸຍຄ຺ຆສ຺ສ ຫິ ປຸຣິມກາໂຍ ມນາໂປ ໂຫຕິ, ເຕນ ຕັ ເອວມາຫ။ ກີ ກິຈ຺ຈມຕ຺ຖັ ອິສມຕ຺ຖິ ຕຸຍ຺ຫນ຺ຕິ ກີ ກຣຕິຍັ ອຕ຺ຖສຄ຺ຄິຕັ ອິມິນາ ມາຓເວນ ອິສ ອຕ຺ຖິ။ ‘‘ຕຸຍ຺ຫັ ກີ ກິຈ຺ຈມຕ຺ຖ’’ນ຺ຕິປິ ປາໂຖ, ອຍເມວຕ຺ໂຖ။

ຕັ ສຸຕ຺ວາ ພຸຍຄ຺ໂຆ ປຄ຺ຈມັ ຄາຖມາຫ –

໑໐໘။

‘‘ໂຍ ເຕ ສຂາ ຫຫຸຫໂຣ ສາຂຸຣູໂປ, ຕສ຺ສ ວຊັ ປຣິສງ຺ກາມິ ອຊ຺ຊ;

ປຸຣິສສ຺ສ ກມ຺ມາຍຕນານິ ສຸຕ຺ວາ, ນາຫັ ສຸຂີ ຫຫຸຫຣັ ອຊ຺ຊ ມຄ຺ເຄ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ຫຫຸຫໂຣຕິ ຕິຕ຺ຕິໂຣ။ ຕສ຺ສ ວຊນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ຕິຕ຺ຕິຣປຕ຺ຫິຕສ຺ສ ອິມມ຺ຫາ ປຸຣິສມ຺ຫາ ອຊ຺ຊ ວຊັ ປຣິສງ຺ກາມິ။ ນາຫັ ສຸຂິນ຺ຕິ ອຫັ ອຊ຺ຊ ຫຫຸຫຣັ ສຸຂີ ອໂຣຄັ ນ ມຄ຺ຄາມິ။

ອຖ ນັ ສີໂຫ ຉຄ຺ຖັ ຄາຖມາຫ –

໑໑໐။

‘‘ກາມີສ຺ສ ກມ຺ມາຍຕນານິ ອສ຺ສຸ, ປຸຣິສສ຺ສ ວຸຕ຺ຕິສໂມສານຕາຍ;

ກັ ວາ ປຜິຄ຺ຄັ ປຸຣິສສ຺ສ ສຸຕ຺ວາ, ປຣິສງ຺ກສີ ຫຫຸຫຣັ ມາຓເວນາ’’ຕິ။

ຕຕ຺ຖ ອສ຺ສູຕິ ອສ຺ໂສສິ။ ວຸຕ຺ຕິສໂມສານຕາຍາຕິ ຊີວິຕວຸຕ຺ຕິສໂມສານຕາຍ, ການິ ນາມ ອິມິນາ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມານິ ຕຸຍ຺ຫັ ກຖິຕານີຕິ ອຕ຺ໂຖ။ ມາຓເວນາຕິ ກີ ສຸຕ຺ວາ ອິມິນາ ມາຓເວນ ມາຣິຕັ ປຣິສງ຺ກສີ။

ອຖສ຺ສ ກເຖນ຺ໂຕ ພຸຍຄ຺ຆຣາຊາ ເສສຄາຖາ ອພາສີ –

໑໑໑။

‘‘ຈິຕ຺ຕາ ກລິງ຺ຄາ ຈຣິຕາ ວຓິຊ຺ຊາ, ເວຕ຺ຕາຈໂຣ ສງ຺ກຸປໂຖປີ ຈິຕ຺ໂຕ;

ນເຜຫິ ຈິຕ຺ຕັ ສຫ ວາກຸເຣຫິ, ຫຕ຺ເຖນ ຍຸຫຸສມ຺ປີ ສມຊ຺ຊມຊ຺ເຊ။

໑໑໘။

‘‘ພຫຸສາ ກຸລິກາ ນິຕມາລຸອເກນ, ອກ຺ຂາ ຊິຕາ ສໍຍໂມ ອພ຺ກຕິໂຕ;

ອພຸພາທີຕໍ ປຸພຸພກໍ ອຫຸຌຣຕຸຕໍ, ຫຕຸຖາ ທຫຸຌາ ປີຕຸຫປຜິຄຸຄເທນ.

໑໑໖.

‘‘ຕານິສຸສ ກມຸມາຍຕນານິ ອສຸສຸ, ປຸຣິສສຸສ ວຸຕຸຕິສໂມຣານຕາຍ;

ຍຖາ ອຍໍ ທິສຸສຕີ ໂລເມປີຕຸໂທ, ຄາໂວ ຫຕາ ກຶ ປນ ທຫຸທຣສຸສາ’’ຕິ.

ຕຕຸຖ ຈິຕຸຕາ ກລີງຄາຕິ ວາຕີຊການໍ ກຕຸທໍ ວຫນຸເຕນ ກີຣ ເຕນ ກລີງຄຣຜຸເຖ ຈິຕຸຕາ. ຈຣິຕາ ວຕີຊຊາຕີ ວຕີຊຊາປີ ເຕນ ກຕາ. ເວຕຸຕາຈໂຣຕິ ເວຕຸເຕຫິ ສຄຸຈຣິຕພຸໂພ. ສງກຸປໂຖປີ ຈິຕຸໂຕຕິ ຂາຕຸກາມຄຸໂຄປີ ວລຄຸຊິໂຕ. ນເຜຫີຕິ ຊີວິກເຫຕຸເຍວ ນເຜຫີປີ ສຫຸສື. ຈິຕຸຕໍ ສຫ ວາກຸເຣຫີຕິ ວາກຸຣໍ ວຫນຸເຕນ ວາກຸເຣຫີ ສຫຸສີ ຈຣິຕໍ. ທຕຸເທນ ຍຸທຸຜນຸຕີ ທຕຸເທນ ຍຸທຸຜມຸປີ ກີຣ ເຕນ ຍຸຊຊິຕໍ.

ພທຸສາ ກຸລີກາຕິ ສກຸຕີກາປີ ກີຣ ເຕນ ພທຸສາ. ມິຕມາລຸອເກນາຕິ ຜລຸຜມາປກາກມຸມມຸປີ ກີຣ ເຕນ ກຕໍ. ອກຸຂາ ຊິຕາຕີ ອກຸຂສຸຕາຕານໍ ເວຍຍາວຈຸຈໍ ກໂຣນຸເຕນ ອກຸຂາ ຫຜາ. ສໍຍໂມ ອພຸກຕີໂຕຕິ ຊີວິຕວຸຕຸຕີ ນິສຸສາຍ ປພຸພຊນຸເຕເນວ ສີລສໍຍໂມ ອຕິກຸກນຸໂຕ. ອພຸພາທີຕນຸຕິ ອປຄຸຜຣຕໍ ກຕໍ. ປຸພຸພກນຸຕິ ໂລຫີຕໍ. ອິທໍ ວຸຕຸຕໍ ໂທຕິ – ອິມິນາ ກີຣ ຊີວິກໍ ນິສຸສາຍ ຣາຊາ ປຣານີການໍ ຫຕຸຖປາເທ ລິນຸທິຕຸວາ ເຕ ອາເນຕຸວາ ສາລາຍ ນິປຊຊາເປຕຸວາ ວຕມຸເຂຫີ ປຄຸຜຣນຸຕໍ ໂລຫີຕໍ ອຫຸຌຣຕຸຕສມເຍ ຕຕຸຖ ຄນຸຕຸວາ ກຸຕຸຫກສູມໍ ທຕຸວາ ຄປີຕນຸຕີ. ຫຕຸຖາ ທຫຸຌາຕີ ອາຊີວິກປພຸພຊຊໍ ປພຸພຊິຕກາເລ ຂຸຕຸຫປີຕຸຫປາຕປຜິຄຸຄຫເຕ ຫຕຸຖາປີ ກີຣສຸສ ທຫຸຌາ.

ຕານິສຸສ ກມຸມາຍຕນານີຕິ ຕານີ ອສຸສ ກມຸມານິ. ອສຸສູຕິ ອສຸໂສສີ. ຍຖາ ອຍນຸຕິ ຍຖາ ເອສ ເອຕສຸສ ຊຜນຸຕເຣ ຕິຕຸຕິຣໂລເມປີຕຸໂທປີ ທິສຸສຕີ, ອິມິນາ ກາຣເຕນ ເວທິຕພຸພເມຕໍ ‘‘ເອເຕເນວ ໂສ ມາຣິໂຕ’’ຕິ. ຄາໂວ ຫຕາ ກຶ ປນ ທຫຸທຣສຸສາຕິ ຄາໂວປີ ເອເຕນ ຫຕາ, ທຫຸທຣສຸສ ປນ ກຶ ນ ຫນິຕພຸພໍ, ກສຸມາ ເອສ ຕໍ ນ ມາເຣສຸສຕີຕິ.

ສີໂຫ ຕໍ ປຸຣິສໍ ປຸຈຸຜິ ‘‘ມາຣິໂຕ ເຕ ຕິຕຸຕິຣປຕຸທິໂຕ’’ຕິ? ‘‘ອາມ, ສາມີ’’ຕິ. ອຖສຸສ ສຈຸຈວຈນໍ ສຸຕຸວາ ສີໂຫ ຕໍ ວິສຸສຊເຊຕຸກາໂມ ອໂຫສີ. ພຍຄຸຜຣາຊາ ປນ ‘‘ມາເຣຕພຸພຍຸຕຸຕໂກ ເອໂສ’’ຕິ ວຕຸວາ ຕຕຸເຖວ ນໍ ທາຖາຫີ ປຫຣິຕຸວາ ມາເຣຕຸວາ ອາວາຜໍ ຂຕີຕຸວາ ປກຸຂິປີ. ມາຕວາ ອາຄນຸຕຸວາ ຕິຕຸຕິຣປຕຸທິກໍ ອທິສຸວາ ໂຣທິຕຸວາ ປຣິເທວິຕຸວາ ນິວຕຸຕີສຸ.

ສຕຸຖາ ອິມໍ ຜມຸມເທສນໍ ອາຫຣິຕຸວາ ‘‘ເອວໍ, ກິກຸຂເວ, ເທວທຕຸໂຕ ປຸພຸເພປີ ມຍຸທໍ ວຜາຍ ປຣິສກຸກີ’’ຕິ ວຕຸວາ ຊາຕກໍ ສ ໂມຜາເນສີ – ‘‘ຕທາ ກູຜຊຜິໂລ ເທວທຕຸໂຕ ອໂຫສີ, ໂຄຜາ ອຸປຸປລວຕຸຕາ, ພຍຄຸໂຜ ໂມຄຸຄລຸລາໂນ, ສີໂຫ ສາຣິປຸຕຸໂຕ, ທີສາປາໂມກຸໂຂ ອາຈຣິໂຍ ມຫາກສຸສໂປ, ຕິຕຸຕິຣປຕຸທິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສີ’’ນຸຕິ.

ທຫຸທຣຊາຕກວຕຸຕນາ ທຸວາທສມາ.

ຊາຕກຸທຸທານໍ –

ຄິຊຊໂກສມຸພິ ສຸວຄຸຈ, ຈູລຸອສູວໍ ຫຣິຕຸຕຈໍ;

ກຸສລໍ ໂລມກສຸສປໍ, ຈກຸກວາກໍ ຫລິທຸທີ ຈ.

ສມຸຄຸຄໍ ປູຕິມໍສຄຸຈ, ທຫຸທຣຄຸເຈວ ທຸວາທສ;

ຊາຕເກ ນວນິປາເຕ, ຄິຍຶສຸ ຄິຕິກາຣກາຯ

ນວກນິປາຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາຯ

(ຕຕິໂຍ ກາໂຄ ນິຏ຺ຐິໂຕຯ)